GRAMMATICA SYRIACA, SIUE CHALDAICA, GEORGIJ MICHAELIS AMIRAE...

Georgius Amira

[illegible]

GRAMMATICA
SYRIACA, SIVE CHALDAICA,

Georgij Michaelis Amiræ Edenienſis è Libano, Philoſophi, ac Theologi, Collegij Maronitarum Alumni, in ſeptem libros diuiſa.

AD ILLVSTRISS.VM ET REVERENDISS.VM D.
D· HENRICVM CAETANVM
S. R. E. CARD. CAMER.

ROMAE,
In Typographia Linguarum externarum.
Apud Iacobum Lunam. M. D. X C V I.
SVPERIORVM PERMISSV.

ILLVSTRISS^MO AC REVERENDISS^MO D. D. HENRICO CAETANO. S. R. E. CARD. CAMERARIO.

GEORGIVS AMIRA EDENIENSIS E LIBANO,
Collegij Maronitarum Alumnus. S. P. D.

CVM linguæ Chaldaicæ, ſiue Syriacæ, Illuſtriſſime Princeps, multis annis operam dediſſem; & multa variarum facultatum eiuſdem in meum (vt fere fit) priuatum vſum collegiſſem: multorum amicorum, ac virorum varias linguas profitentium, & huius quoque linguæ conſequendæ quam maximo deſiderio flagrantium, tū hortationibus, tum precibus fatigatus ſum, atque quaſi coactus, vt ea, quæ de inſtitutione huius linguæ, a me quoquo modo notata erant, tamquam maxime vtilia, & ad eam capeſſendam neceſſaria, in ordinem redigerem; & propter publicam ſtudioſorum vtilitatem, in lucem, manuſq. hominum exire permitterem. Ad quod munus exequendum me

maxime Clementis Quinti Pontif. Max. fel. record. (iucundam cuius Pontificis memoriam Octauus eius cognominis repræſentat) ac totius Viennenſis Concilij, de ſtudioſis hanc linguam edocendis, decretum commouit. Prædictus enim Optimus Paſtor, quam vtilis Chriſtianæ Reip. eſſet huius linguæ cognitio, cũ animaduerteret, vniuerſo Concilio iam nominato approbãte, ſtatuit, vt in celeberrimis quibuſque totius Europæ gymnaſijs, huius quoque linguæ, ſcholæ erigerentur. Quod quidem hucuſque ob librorum fortaſſe, hominumq. huius linguæ peritorum penuriam, non videtur eſſe factitatum. Id, quod ipſius linguæ dignitas quodammodo iure ſuo poſtulabat; quippe quæ Chriſto Domino, & Apoſtolis (vt inter omnes doctores conſtat, & manifeſte ex nouo probatur teſtamento) vernacula fuerit, ac materna. Quamobrem, vt tum amicorum, tum præcipue ipſius Sacri Concilij deſiderio ſatisfacerẽ, ſeptem libellos de huius linguæ inſtitutione, a me ſummo ſtudio, labore, ac vigilantia, ob bonum publicum, communemq. totius Europę vtilitatem, Latine eo ordine, facilitate, & claritate, qua mihi per varias in alijs rebus occupationes licitum fuit, conſcriptos edere decreui. Et quoniam, qui ſcribunt, antequam ſua opera in apertum proferant, nobilem aliquem, ac generoſum Principem patronum ſibi eligere ſolent, qui poſſit, & velit ſibi munus oblatũ vel patrocinio defendere, vel ſplendore nominis illuſtrare. Idem ego quoque ſpectans licet alienigena, & peregrinus ab ipſa Syria, ac Libano oriundus: tua

tamen

tamen, qua amplecteris vniuerſos, humanitate, ac beneuolentia fretus, te nobiliſſimum, ac generoſiſſimum Principem, meum, meiq. opuſculi patronum, ac defenſorem elegi: qui ea es poteſtate, qua acerrime quoſcumque ad te, tuumq. patrocinium confugientes defendis; eaq. benignitate, & clemētia, qua concedis hominum nemini, quaque ſingulos tuam deſiderantes tutelam, ac beneficentiam nō repellis. Humanitate itaque tua, ac benignitate, generoſi animi magnitudine, clariſſimi nominis ſplendore, & nobiliſſimi generis tui magnificentia nixus, hos ſeptem libellos nomini tuo inſcripſi, tibiq. dicaui, qui quamquam ad altiſſima quæque oculos intendis; tui tamen ſimillimus aquilæ inſtar (quæ merito eſt tua inter inſignia) mentis acie proſpicis etiam minutiora. Quod quidem plurimum valuit, grauiſſimeq. me in hanc mentem impulit, cum eximia tua erga noſtrū Maronitarum Collegium beneuolentia mulis in rebus perſpecta nobis, & cognita; tum vetus amicitia, quam tibi cum Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſ. bonæ memoriæ Card. Carafa, noſtro optimo, ac beneficentiſſimo parenti fuiſſe non ignoro. Offero igitur tibi hos libellos, quaſi cedrorum fructus a Libano deciſos, peracerbos illos quidē, & immites: tibi tamen (vt equidem ſpero) non ingratos, non iniucundos; quod & a remotiſſimis ſint partibus, & quod primi ſint, ac noui fructus, qui nonnullam apud dominos gratiā habere ſolēt. Offero, inquam, primitias ingenij mei, primoſque ſtudiorum, ac lucubrationum mearum fœtus; & qui primum ab homine Syro, in ſolo Ro-

mano

mano lingua Latina ſint editi,non tãquam te, tuaq. amplitudine dignos: ſed perpetuæ meæ,qui mox in Syriam ad amplificandam pro viribus meis fidem Catholicam ſum reuerſurus, obſeruantiæ pignus, & amoris. Quod ſi hoc meum tibi qualecumque munuſculum gratum,iucundumq. eſſe, & a te benigne & humaniter ſuſceptum eſſe cognouero; ad alia eiuſdem, & alterius generis alacrior efficiar,ac promptior: & ſingularis, præſtantiſq. benignitatis, & humanitatis tuæ non ſolum in Europæ: ſed,& in totius Orientis partibus, apud exteras quoque nationes prædicator ero,& amplificator ſynceriſſimus. Vale.

AD STVDIOSVM, AC BENEVOLVM LECTOREM

Auctoris Præfatio.

IMpedimenta ne, & occupationes, benigne Lector, quæ me ab hoc ſcribendi genere, imprimendique cogitatione deterrerent: an vero rationes, quæ me ad id perſuaderent, maiores eſſent; non facile poſſum iudicare: rationes tamen poſſum enumerare; impedimenta vero, & occupationes nequaquam. Sed, vt occupationes, & alia, quæ me maxime retardabant (cum opus iam Dei beneficio ad finem perductum ſit) prætermittam; quamuis rationes, quæ me ad id impulerunt, multæ ſint, ac variæ: hæ tamen ſunt præcipuæ. Primum fuit multorum huius linguæ Chaldaicæ, ſiue Syriacæ ediſcendæ deſiderium. Hos enim, cum multarum linguarum cognitionem haberent, & hac, quæ inter linguas eſt præſtantiſſima, carerent, magno illius acquirendæ ſtudio flagrare; maximeque ſe eam non poſſe aſſequi, dolere perſpiciebam. Deinde videbam Grammaticas quaſdam in multis potius ad linguæ Hebraicæ, quam Chaldaicæ, ſiue Syriacæ normam conſtructas circumferri, maximique æſtimari, ac vendi; quæ quidem tantum abeſt, vt veram huius linguæ cognitionem ſtudioſis traderent, vt multis implicatam erroribus in eorum animis ita ingenerarent; vt quidam ſtudioſi alijs veram, ac germanam, contrariam tamen illi, quam edocti fuerunt, cognitionem habentibus vix fidem adhiberent. Ex quo facile magnā

huius

huius linguæ in Europa, tempore labente, corruptionem orituram esse, mihi persuasum erat. Præterea cognoscebam id fore multo vsui, & vtilitati nostri Maronitarum Collegij Alumnis, qui cum de Syria, ac Cypro, vt plurimum pueri ad disciplinas capessendas Romam veniant; magnopere, propter magnam Syrorum Grammaticorum obscuritatem, difficultatē, & quod magis est, eorumdem librorum penuriam in Grammatica Syriaca acquirenda laborare solent; quemadmodum in me ipse expertus sum, qui á mea pueritia in ea consequenda non ob aliam causam, maiorem, quam opportebat, laborem posui, ac sudorem: nisi quia mihi deerat aliquis auctor, qui rem Grammaticam clare, distincte, & ordinate tractaret, ac traderet. His accedit, quod cum ipsi Latinam linguam cum Syriaca, & alijs suis linguis coniunctam ediscerent, multum illis conducere mihi videbatur, si aliqua Grammatica, in qua Syriacæ Grammaticæ termini vna cum terminis Latinæ coniungerentur, & illius regulæ, huius vocibus explicarentur, ederetur. Postremo sciebam, & à multis intelligebam huius linguæ cognitionem plurimum sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ in Occidentis partibus profuturam; idque semper fuisse desideratum, vt ex concilio Viennensi sub Clemente V. Fel. record. manifeste deprehenditur. Ego autem, qui quidquid boni possum, huic sacrosanctæ Sedi debeo, non modo ad huiusmodi prouinciam suscipiendam incitabar; verum etiam impellebar, ac plane cogebar. His accedebant multorum amicorum hortationes, inter quos præcipuus erat doctus, ac multarum linguarum peritus Ioannes Baptista Raymundus, qui sicut ex eo tempore, ex quo à Serenissimo, ac liberalissimo Principe Ferdinando Etruriæ magno Duce nouorum typorum conficiendorum, ac totius suæ impressionis curam suscepit, summo labore, & industria elegantissimos Orientalium linguarum characteres excudi curauit, semperque huiusmodi linguas quantum in se fuit, promouit: ita omnia impedimenta tollere conabatur, meque ad scribendum, & imprimendum ob bonum publicum hortabatur. Huic porro operi (quod caput est) multum arridebat Illustrissimus, ac Reuerendissimus Gabriel Card. Palæotus nostri Maronitarum Collegij, ac nationis, dictæque impressionis dignissimus

simus

ſimus, & optimus protector; bonarumque litterarum fautor præſtantiſſimus. His itaque & aliis huiuſmodi adductus ſum, vt has meas qualeſcumque lucubrationes in lucem prodire ſinerem. Eaſque in ſeptem libellos diuidendas eſſe claritatis cauſa exiſtimaui. In primo enim de litteris, vocalibus, punctis, & alijs, quæ ad modum legendi pertinent, agetur. In ſecundo de nomine, ac pronomine. In tertio de verbo, & verbo nominis. In quarto de reliquis orationis partibus. In quinto de Syntaxi. In ſexto de contexendis carminibus. In ſeptimo tandem de interpungendæ orationis ratione. Et quidem antequam horum quidquam aggrediar; operæpretinm me facturum arbitror, ſi aliqua in genere de hac lingua diſſeram. Primum igitur nonnihil dicam de diſcrimine, quod eſſe poteſt inter linguam Chaldaicam & Syriacam. Deinde de ipſius antiquitate. Poſtea de eius præſtantia. Poſtremo de eius vtilitate. Quod ſi hoc opus paulo longius, ac prolixius alicui videbitur; is conſilij noſtri ratione inſpecta, opinionem mutabit. Nam, cum Grammaticornm in quacumque lingua per ſe ſatis ieiunæ, ac difficiles ſtudioſis eſſe ſoleant, niſi varijs illuſtrentur exemplis; & multo magis in hac lingua, in qua latine non dum ſufficientia ſunt edita dictionaria, & alij libri ad eam perdiſcendam neceſſarij, ad quos Grammatici ſæpe ſtudioſos remittere ſolent, conatus ſum regulas huius noſtræ Grammaticæ non cum vno, aut altero exemplo dumtaxat, ſed cum pluribus exemplis, plurimiſque vocalibus, ac vocibus edere: vt cum quis ipſius regulas, ac documenta perdiſcit; perdiſcet etiam magna ex parte linguam. Hæc habui neceſſe te admonere humaniſſime, & optime lector. Reliquum eſt, vt a te etiam atque etiam petam, vt ſi quid boni in hoc opuſculo reperias, id totum Deo, à quo bona omnia dimanant, & ad cuius laudem præcipue illud edidi, referas, illique ſoli gratias agas. Si vero offendas aliquid, quod obſcure, inornate, & nimis breuiter ſit explicatum; vel quod minus laude ſit dignum; id mihi vni retribuas, & humaniter condones: illud tamen quodcumque ſit, ſacroſanctæ Eccleſiæ Apoſtolicæ iudicio à me ſubmiſſum, ac ſubiectum habeas. Vale.

ERRATA.

Primus numerus pag. qui sequitur lineam monstrat. Vbi inuenitur littera .a. illud quod sequitur addendum: delendum vero, vbi inuenitur .d. significatur. Si quæ alia præter hic notata menda occurrerint, typographos benignus lector excusabit, & pro sua doctrina corriget.

Pagina 9. versiculo 6. dele, enim. pag. ead. u. 27. a. ܘ. pa. 10. v. 13. a. ܘ. p. 12. v. 22. lege, octoginta. pag. 14. v. 12. l [illegible]. p. ead. vers. 19. lege 1000. 2000. pag. 23. v. 2. d. pertinentia. p. 37. u. 27. l. tertio. p. 46. v. vlt. l. dmauhauthoch. p. 52. v. 11. l. cum ܵ. p. 59. v. 15. l. [illegible]. p. 67. v. 12. l. secundi. p. 71. v. 5. l. [illegible]. p. ead. v. 6. l. [illegible]. p. 89. v. 8. l. [illegible]. p. 91. v. 1. l. [illegible]. p. 92. v. 13. l. [illegible]. p. 117. v. 2. l. hinnibilis, & hinniens. p. ead. v. 3. l. hinniendum. pag. 140. v. 9. l. caseus. p. 147. v. 6. d. [illegible] [illegible]. pag. 152. vers. 5. post vocem, e quatuor .a. vel quinque. p. 153. v. 18. exemplum [illegible], pone inter exempla sequentis regulæ. pag. 167. v. 18. l. [illegible]. p. 180. v. 2. l. [illegible]. pag. ead. v. 23. l. [illegible]. p. 199. v. 5. l. [illegible]. p. 229. v. 15. l. [illegible]. pag. 263. vers. 15. l. [illegible]. p. 294. v. 3. l. [illegible]. p. 296. v. 2. l. [illegible]. p. 302. v. vlt. lege [illegible]. p. 304. v. 1. l. [illegible]. p. 308. v. 2. l. harum. p. 319. v. 18. l. [illegible]. p. 323. v. 10. l. sanabuntur illi. p. 346. v. vlt. l. effundimini. p. 360. v. 22. l. [illegible]. p. 365. v. 4. l. facere frui. p. 366. v. 16. l. respondeat. pag. 376. v. 15. a. vel [illegible]. pag. 377. v. 11. leg.

ædificatæ

ædificatæ, vel ædificarunt eum, & cæt. pag. 382. verſ. 16. lege [illegible]. pag. 386. verſ. 14. lege ܠܦܪܨܘܦܗ. pag. 397. v. 6. lege [illegible]. pag. 407. v. 14. lege cum quadam. pag. 413. verſ. 12. legē [illegible]. pag. 416. v. 20. lege areſecit. pag. 424. verſ. vlt. l. venuſtas. pag. 452. verſ. 22. lege [illegible]. pag. 462. v. 25. lege [illegible]. pag. 475. verſ. 7, lege interpungendæ,

---

Corrige errata in numeris.

Poſt paginam 72 habetur 75 lege 73
Poſt 75 habetur 74 lege 76
Poſt 76 habetur 79 lege 77
Poſt 79 habetur 78 lege 80
Poſt 198 habetur 191 lege 199
Poſt 220 habetur 222 lege 221
Poſt 310 habetur 310 lege 311.

PRAELVDIA AVCTORIS IN GRAMMATICAM

De linguæ Chaldaicæ, ſeu Syriacæ nominibus, ac diſcrimine.

QVIDAM ex Syris Grammaticis ſcriptis mandarunt, linguam hanc, de qua ſermo eſt, maxime omnium linguarum in multis varijſque locis; atque in ampliſſimis, remotiſſimiſque regionibus propagatam eſſe: ac proinde tantam varietatem, tantamque confuſionem perpeſſam eſſe; vt vix ij, qui ipſamet loquerentur, ſe inuicem intelligerent; interpreteque non indigerent. Quocirca factum eſt, vt pro varietate locorum, ac regionum: in quibus maxime florebat; ac nationum, apud quas potiſſimum in vſu erat, varia ſibi nomina ſortita ſit. Primum enim dicta fuit Chaldaica, a Chaldæa, in qua priſcis illis temporibus cum omnium linguarum confuſio, ac diuiſio facta eſt, Principatum habuit. Eandem ob cauſam appellata fuit Babylonica, à Babylone, eiuſdem Chaldææ ciuitate nobiliſsima, omniumque ciuitatum Orbis terræ prima. Deinde nuncupata fuit ab Aram, ſeu Syria, Aramæa, ſeu Syriaca, vel Syria: nec non Aſſyriaca ab Aſſyria: quia his in locis maxime floruit. Similiter etiam à nationibus, & hominibus ſatis illuſtribus, qui ea vſi ſunt, alia ſibi adſciuit nomina. Aliquando enim dicta fuit Hebraica, non quod ipſa fuerit illa Moſaica lingua, qua vetus Hebræis datum eſt teſtamentum: ſed quod ea aliquando populus Hebræus tanquam vernacula, vt dicemus, vſus ſit. Similiter nunc iure optimo ab aliquibus nominatur Chriſtiana; quia Chriſtus noſter liberator, verus Deus, & verus homo ſuo ſanctiſſimo ore decorauit, vt infra etiam dicemus; & ita proportione quadam de alijs, quæ obtinet, nominibus ratiocinandum eſt. Iam vero cum hæc lingua tot, & tam varia habeat nomina; dubitatio eſt, an vna, & eadem ſit, licet varia habeat nomina; an vero pro varietate nominum, ac diſtinctione, varia ſit, ac diſtincta, ita vt Chaldaica ſit lingua diſtincta à Syriaca, & hæc ab illa. Vt igitur hæc res explicetur; & quid mihi videatur dicendum, exponatur; Aduertendum eſt, ſermonem poſſe eſſe, vel de diſtinctione eſſentiali (vt cum Philoſophis loquar, vel de accidentali.) Si de eſſentiali, falſiſsimum eſſe mihi videtur linguam Chaldaicam diſtingui à Syriaca, & hanc ab illa. Nam cum characteribus, litterarum pronuntiatione, ſono vocalium, verborum coniugationibus, affixis, dictionibus, & tota fere ſtructura orationis; paucis admodum notatis, vtraque conueniat; erroris reuera excuſari non poteſt; qui vtramque eſſentialiter abinuicem diſcrepare aſſe-

uerat. Accedit etiam, quod hoc, quod aßerimus, clare ex sacris litteris colligitur. Hebræi enim postquam Babylonem fuere translati; ibi iußu Nabuchodonosor Regis Chaldæorum, quidam ex eorũ pueris electi sunt, quẽadmodum refert Daniel c.1. vt docerentur litteras, & linguam Chaldæorum, ipsi regi videlicet naturalem, ac patriam; at, vt idem propheta refert cap. 2. Chaldæi responderunt regi Syriace; ea videlicet lingua, quam sciebat Rex; Rex autem sciebat Chaldaicam vt ex cap. 1. colligitur: ergo cum dicitur Chaldæi responderunt regi Syriace; per Syriace, significatur Chaldaice; ergo Syriace, & Chaldaice idem sunt, idemque significant; ac proinde eadem erit lingua Syriaca, & Chaldaica. Idem patet de lingua Syriaca, & Assyriaca. nam 4. Regum 18. & Isa. 36. habetur, quod Eliacim filius Helciæ præpositus domus, & Sobna & Iobae rogauerunt Rabsacem à Rege Assyriorum missum, secum Iudaice loquentem, vt non Iudaice audiente populo, sed Syriace loqueretur; precamur, inquiunt, vt loquaris nobis seruis tuis Syriace: siquidem intelligimus hanc linguam, & non loquaris nobis Iudaice audiente populo, qui est super murum. Isa. autem loco notato, habetur loco Syriace, Syra lingua. Quo loco Eliacim, & eius socij vt consideranti patet, admonuerunt Rabsacem legatum regis Assyriorum, & Assyriace, seu quod idem est, Assyriaca lingua sua patria loqueretur. Vnde quia Assyriace, & Assyriaca lingua idem est cum Syriace, & Syra lingua, Eliacim, eiusque socij hæc vocabula Syriace, seu Syra lingua pro Assyriace, seu Assyriaca lingua sumpserunt. Confirmatur etiam ex prophanis Scriptoribus, qui in eo fere omnes conueniunt, vt nomina Chaldæorum, Syrorum, & Assyrorum confusa esse credant. Nam Cic. 1. de diuin. in principio fere libri hæc habet verba. Principio Assyrij, vt ab vltimis auctoritatem repetam; propter planitiem, magnitudinemque regionum, quas incolebant, cum cælum ex omni parte patens, atque apertum intuerentur, traiectiones, motusque stellarum obseruarunt: quibus notatis, quid cuique significaretur memoriæ prodiderunt. Qua in natione Chaldæi non ex artis, sed ex gentis vocabulo nominati diuturna obseruatione syderum, scientiã putantur effecisse, vt prædici posset, quid cuique euenturum, & quo quisque fato natus esset. Ex quo loco constat Assyrios, & Chaldæos eiusdem esse nationis, ac gentis. Herodotus etiam Syros à Græcis dictos, Assyrios à barbaris dici scribit; & illis Chaldæos adnumerat. Vnde etiam Plin. lib. 3. c. 12. Syriæ totius Assyriam partem facit. Acron vero, & Porphyrio Grammatici apud Horatium eam, quæ nunc Syria dicitur, olim Aßyriam dictam addita syllaba scribunt. Idem sentit lib. 23. Ammianus Marcellinus; tandem omnes fere Scriptores, vt dictum est in eo conuenire videntur, vt prædicta nomina confusa eße arbitrentur. Quare mirum esse non debet, si lingua Chaldaica, Syriaca, & Assyriaca vna, eademque sit; quandoquidem, & nomina, quæ ei indita sunt, pro eodem vsurpantur. Neque vero cum nos de lingua Chaldaica loquimur, intelligimus proprie linguam illam, qua Paraphrasis, quæ dicitur Chaldaica, scripta est; Nam præterquamquod apud nos ea non est in vsu, illa integre, & incorrupte Chaldaica non videtur esse: siquidem plurimas habet dictiones, quæ Chaldaicæ non sunt; & cum fere semper characteribus Hebraicis sit conscripta; Hebraicisque punctis, ac vocalibus Hebræorum more affecta sit, multum saltem, quoad modum legendi Hebraismum redolet, vt cuilibet naturali Chaldæo eam legenti manifeste patebit. Eam tamen exceptis plurimis vocibus, quæ vel Chaldaicæ non sunt; vel apud Chaldæos non reperiuntur in vsu; si legatur cum punctis, ac vocalibus more Chaldæorum; vel proprijs

Chal-

Chaldaicis elementis conscribatur, reiectis omnino punctis, & vocalibus Hebraicis, additisque Chaldaicis; facile quilibet linguæ Chaldaicæ, siue Syriacæ peritus intelliget, ac declarabit. Hanc igitur linguam vere, ac proprie, cum de lingua Chaldaica à nobis sit sermo; non intelligimus: intelligimus autem illam, quæ suum habet principatum in Oriente; in quo suam quoque habuit originem; semperque floruit, atque nunc floret; & quam hac nostra Grammatica Deo adiuuante docere conamur.

Si porro sit sermo de distinctione, quam Philosophi appellant accidentalem: negari non potest, quin aliqua sit inter linguam Chaldaicam, & Syriacam distinctio, quæ in his præcipue videtur consistere. Primo lingua Chaldaica priscis illis temporibus, & modo apud remotiorum partium Orientis habitatores sua nomina perfecta singularis numeri habet desinentia in aleph, cum ܰ, *supra penultimam; at vero Syriaca, quæ est Chaldaica reformata, loco* ܰ, *supra penultimam collocat* ܳ, *vt in hoc sanctissimo constat nomine* ܡܫܺܝܚܐ, *qui secundum linguam Chaldaicam habet supra penultimam* ܰ, *legiturque mscibha; secundum vero Syriacam habet* ܳ, *& legitur mscibho, id est vnctus, seu Christus. Neque vero solum supra prædictam nominum penultimam fit illa vocalium commutatio, sed etiam supra multas alias eorum litteras; nam quantum in vsu fuit, & est* ܰ, *in lingua Chaldaica; tamen est in vsu* ܳ, *in lingua Syriaca; Chaldæi enim verbi gratia dicunt* ܐܰܕܰܡ, *Adam cum duplici* ܰ, *Syri vero* ܐܳܕܳܡ *Odom, cum duplici* ܳ. *& sic in multis alijs. Secundo Chaldæi in legendo duplicant illam vocis litteram, quam præcedit alia affecta* ܰ, *vt* ܐܰܠܰܗܐ *alaha, Deus,* ܫܡܰܝܰܐ *scemaija, cælum,* ܩܰܕܺܝܫܰܐ *qaddiscia sanctus, in quibus litteræ* ܠ *&* ܡ, *&* ܕ, *ita leguntur, ac si ibi sint duplices. Contra vero Syri prædicta nomina legunt illa non duplicantes. Tertio distantium Orientis partium habitatores litteras quarundam dictionum afficiunt* ܰ; *quas Syri* ܶ *afficiunt, vt patet in litteris, a quibus hæc nomina incipiunt,* ܫܰܒܰܠܐ *ssabla, vel sseblo, hinnitus* ܐܰܒܰܠܬܰܐ *abaltha, vel ebaltho, grex camelorũ &c. Contra vero hi* ܰ, *illi* ܶ, *vt* ܡܒܛܳܢܳܢܰܐ *bhuanono, piger, vel* ܡܒܛܶܢܰܢܐ *bhuenana. Item quasdam illi afficiunt* ܶ *breui, hi* ܺ *breui, vt* ܨܶܦܪܰܝܐ *ssefraia, vel ssefroio* ܫܰܫܶܠܬܐ *ssesialta, vel sciscialto, catena.* ܬܐܡܰܪ *Temar, uel timar, dicet &c. Cõtra uero quasdã illi* ܺ *breui, hi autẽ* ܶ *breui, vt* ܩܺܣܰܪ *Kisar, vel Kesar, Cæsar.* ܓܰܒܪܺܐܝܠ *Gabrijl, vel Gabriel,* ܐܺܝܣܪܳܐܝܠ *isroijl, vel isroiel. Quasdam illi afficiunt* ܰ

bi vero

bi vero quiescentes relinquunt, vt ܘܕܝܐܬܝܩܝ vadiathiKi, vel vdiathiKi, testamentum, vbi ܘ, ab illis aperitur, ab his quiescens relinquitur. Quarto vbi est ܥ ante ܗ verbi gratia ܥܗܕ meminit, recordatus est, a Syris, vt dicemus non pronuntiatur, sed in ܐ commutatur, atque vt illud legitur, at vero ab illis pronuntiatur, & legitur sicut ܥܒܕ fecit. Tandem quædam a magis Orientalibus fiunt asperæ, a minus vero Orientalibus, seu Syris molles, vt ܫܒܝܥܝܐ scbiboio, vel sceuioio, septimus &c. Sunt & aliæ satis leues differentiæ; quorum cognitio licet vt quis more Chaldæorum, ac Syrorum legat vtilis sit, ac necessaria, vt tamen ipsorum libros intelligat, cum nullum plane facessat negotium maximi facienda non est. Et iccirco, cum hæc ita sint, nos præcipue hanc Grammaticam de lingua illa, quæ proprie dicitur Syriaca, seu quod idem est, de Chaldaica reformata instituimus, cuius habita cognitione alterius quoque habetur cognitio. Vnde constat linguam Chaldaicam, ac Syriacam eandem esse essentialiter, differre tamen accidentaliter; & qui vnam habet, ac intelligit, necessario quibusdam satis leuibus differentijs notatis, alteram habere, atque intelligere. Ex dictis manifeste colligitur, quam falsum sit id; quod nonnulli docent, linguam nempe Syriacam esse prolem quandam linguæ Chaldaicæ, & Hebraicæ, quia videlicet, cum Hebræi Babylonem abducti essent, cœperunt ibi obliuisci linguam Hebraicam, & addiscere Chaldaicam; quam quidem quia non perfecte pronuntiare poterant, semperque aliquid ex Hebraica retinebant, factum est, vt lingua quædam tertia nasceretur mixta ex Hebraica, & Chaldaica. Nam præter quam quod hoc falsum esse constat ex sacris litteris; quæ aperte indicant linguam Syriacam fuisse, antequam Hebræi Babylonem profecti essent; infra ostendam tantum abesse, vt lingua Syriaca ab Hebraica, vt potius hæc ab illa ortum habeat. Deinde verosimile nullo pacto videtur esse, vt ex imperitia, malaque Hebræorum pronuntiatione, tam nobilis, atque elegans lingua orta sit: Adde; quod neque verum est, Hebræos non potuisse perfecte linguam Chaldaicam pronuntiare; immo si vlla gens erat, quæ perfecte illam pronuntiare poterat, erat illa Hebræorum; cum enim tot habeant litteras Hebræi, quot Chaldæi, & fere easdem, eandemque illarum pronuntiationem, nescio, cur perfecte prædictam linguam Hebræi pronuntiare non potuerint? Præsertim cum tanto temporis interuallo inter Chaldæos habitauerint, & tam longe eorum vsi sint consuetudine.

DE LINGVAE CHALDAICAE, ſiue Syriacæ antiquitate.

SANE non minus ardua, ac laborioſa, quam iucunda, & curioſa de linguarum antiquitate, ac principatu ſemper viſa eſt diſceptatio. Quæ quidem etſi multum doctrinæ, & eruditionis poſtulet, eam tamen mihi Grammaticam linguæ Chaldaicæ, ſiue Syriacæ ſcribenti, vt nobis conſtet, quinam inter linguas ei debeatur locus, quoquo modo exagitandam propoſui. Vt igitur rem ipſam ſtatim aggrediar ponendum eſt primo, linguæ Chaldaicæ, & Hebraicæ ex communi fere omnium ſententia cæteras linguas cedere antiquitate: & quæſtionem, qua indagatur, quænam lingua reliquarum omnium teneat principatum, de lingua Chaldaica, ſiue Syriaca, & Hebraica eſſe tantum intelligendam. Nam cum huius controuerſiæ ſolutio ex ſacris litteris præcipue colligatur, in quibus de his duabus gentibus, tanquam omnium antiquiſſimis frequens ſermo habeatur; merito de earum duntaxat linguis ab auctoribus inſtitui ſolet quæſtio. Quare nullo modo ſunt audiendi ij, qui vt ſuũ forte oſtentent ingeniũ, quæſtionẽ ad neſcio quas alias linguas extendere conantur. Hi enim ſicut à veritate omnino aberrant, ita confutatione non indigent.

Ponendum eſt ſecundo ante Turris Babel extructionem eandem omnium hominum fuiſſe linguam; eundemque ſermonem, poſt eam vero linguarum, ſermoniſque ortam eſſe diuerſitatem, vt manifeſte habetur in Gen. 11. vbi cum terra eſſet labij vnius, & ſermonum eorundem dicuntur filij Adam profecti de Oriente inueniſſe campum in terra Senaar, & habitaſſe in eo; & ſui celebrandi nominis cupidi, antequam in vniuerſas terrarum orbis partes diuiderentur, conſpiraſſe vt ſibi ciuitatem, ac turrim extruerent, cuius culmen cælum prope contingeret. Quorum quidem audaciam, & grauem arrogantiam nõ ferens Deus, ita eorum linguam confudit, perturbauitque, vt quid alter alteri diceret, plane non intelligeret. Quocirca locus ille Chaldaice dictus eſt ܒܒܠ *a* ܒܠܒܠ, *ideſt confuſio, vel linguæ hæſitatio, ſeu titubatio; quod ibi vniuerſæ terræ lingua confuſa ſit, hæſitauerit atque omnino titubauerit. Contrarium tamen omnino (vt refert Sixtus Senenſis lib. 5. Bibliothecæ ſanctæ annot. 87. & alij,) ſentit Philaſtrius Brixienſis Epiſcopus, qui noſtram ſententiam, non vt minus probabilem; ſed vt hæreticam in catalogo hæreſ. c. 106. reprobat; aſſeueranter credendum eſſe aſſerens etiam ante ædificationem Babel multis ſæculis plures fuiſſe ſermonum, ac linguarum varietates, quarum ſcientiam omnes homines ex Dei dono vſque ad Turris conſtructionem, & linguarum confuſionem habuerunt. Quod autem loco citato dicatur terra fuiſſe labij vnius, & ſermonum eorundem, ideo dictum putat, quia etſi plura eſſent genera linguarum, omnes tamen ſe inuicem intelligebant; eratque omnibus lingua vna, & ſermo idem, non ſecundum eundem vocabulorum vſum; ſed ſecundum eandem ſenſuum intelligentiam.*

Et ſuam opinionem cõfirmat Philaſtrius ex Gen. c. 10. in quo antequam Moſes Turris ædificationem in c. 11. eiuſdem Gen. deſcribere inciperet, ait à filijs Iaphet diuiſas

viſas

uisas esse insulas gentium in regionibus suis secundum linguam suam, & familias suas in nationibus suis. Hanc Philastrij opinionem Alphonsus de Castro lib.9.cōtra hæreses verbo lingua.proponit,& tanquam hæreticam cōfutat: Quia Moses apertissime docet ante Babel extructionem vnicam tantum fuisse linguam,dum inquit:Erat autem terra labij vnius,& sermonum eorundem.Et dum post pauca addit:Ibi(id est in ædificatione Babel)cōfusum est labium vniuersæ terræ. hoc est tunc primo diuisum,& varium,multiplexque esse cœpit,quod ante indiuisum, vnum, simplexque fuerat. Equidem Philastrium hac in re deceptum esse negare non auderem: siquidem sacra Scriptura apertissimis verbis loco notato docet vnam fuisse omnium linguam ante extructionem Babel. Et patet etiam ex ipsis verbis Dei paulo post in eodem cap.subiunctis; vbi loquens de filijs Adam fabricantibus Babel, inquit: Ecce vnus est populus; & vnum est labium omnibus:Et infertus, subdit; Venite igitur descendamus,& confundamus ibi linguam eorum, vt nō audiat vnusquisque vocē proximi sui.Ergo illud vnum labium;quod prius idem erat omnibus, postea fuit diuersum, ac confusum.Accedit,quod ita Sancti Patres,& graues auctores exponunt loca prædicta scripturæ.Præsertim S.Chrisost. Homil.30.in Gen.exponens illa verba:Et erat omnis terra labium vnum,& vox vna omnibus; nō de terra loquens inquit,sed de hominum genere, vt nos doceat vnam linguam omni hominum fuisse naturæ.Idem sentit S.Aug.lib.16.de ciuitate Dei c. 11.& alibi. Illa autem verba cap.10.iam à Philastrio citata, sunt dicta per anticipationem. Est enim, iuxta Tichonij regulā,vt bene notat Syxtus Senensis loco allato,diuinæ scripturæ mos aliqua per anticipationem narrare,vt scilicet antequam facta fuerint quodāmodo,& perfunctorie narrentur;vt postea suo ordine res quæque gesta latius describatur. Et idē docet S.Augustinus lib.16.de ciuit.Dei c. 4.sic scribens: Cum ergo in suis linguis istæ gentes fuisse referantur,redit tamen ad illud tempus narrator; quando vna lingua omnium fuit:& inde iam exponit,quid acciderit, vt linguarum diuersitas nasceretur:Et erat,inquit,omnis terra labium vnum,& vox vna omnibus &c.

Ponendum est tertio,inter omnes fere constare linguam Chaldaicam nō esse eandem cum lingua Hebraica. Quare à multis hac in re non immeritò refellitur Philo Iudæus,qui arbitratur linguam Hebræorum ipsam esse Chaldaicam;quod Abraham de Chaldæis fuerit. Nisi velit,vt quidam satis docti existimant, significare linguam Hebraicam esse a Chaldæis profectam, sicut Abraham, a quo duxit originem; de Chaldæis fuit. Similiter etiam refellitur Oleaster in cap.10. Gen. vbi inquit. Cum textus dicat totam terram fuisse vnius linguæ; equidem facile crediderim eam fuisse Chaldaicam,vel Hebraicam. Has enim linguas vnam, & eandem fuisse a principio puto,cum sint admodū vicinæ. nisi etiā hic auctor,vt Philo,exponatur. Quod autem istæ duæ linguæ non sint eædem,sed distinctæ, manifestum est ex Danielis 1. ubi dicitur Nabuchodonosor Rex Babylonis præcepisse, vt pueri de filijs Israel decori forma,& eruditi omni sapientia eligerentur,ac litteras, & linguam Chaldæorum docerentur:inter quos fuit ipse Daniel;quod profecto nō fecisset Rex, si lingua Chaldaica esset eadem cum Hebraica.Et patet ex Deut. 28.Ier. 5.& Baruc.4.& alibi,ubi vt infra loca ipsa proponemus dicit Deus se adiuturum gentem (scilicet Chaldæorū) super Hebræos, cuius linguam non intelligent, intelligerent autem illam, si eadem esset cum Hebraica; quamquam magnam inter illas esse affinitatem negandum non sit,& qui scit vnam breui tempore, & non magno labore, si attendat, ediscere aliā.

Ponen-

Ponendum est quarto, inter auctores esse controuersiam, a quonam lingua denominata sit Hebræa, & populus Hebræus. Quidam enim dicūt, linguam Hebræam, & populum Hebræum fuisse denominatos ab Abraham, vt refert S. Thom. in 2. epi. ad Corinth. c. 11. lect. 5. Exponens illa verba: Hebræi sunt, & ego; quia ante eum non facile inuenitur illud nomen. Huius opinionis fuit S. Augustinus. in quæst. ex vtroq. mixtim; & fuse eam probat, & contraria argumenta dissoluit. Nōnulli alij asserunt esse dictos ab Heber, vt idē S. August. in lib. 16. de ciuitate Dei c. 11. & in lib. 2. retract. c. 16. vbi quamuis putet credibile gentem Hebræorum cœpisse ab Abraham, vt Hebræi, veluti Abræi, dicti esse videantur: verius tamen ait esse dictos ab Heber. Idem sentit S. Thom. loco citato, & ad Philippenses cap. 3. lect. 1. & alij multi.

Alij vero affirmant esse nuncupatos Hebræos non ab his duobus nominibus Abrahæ videlicet, vel Heber: sed ab illo celebri transitu Abrahæ; cum scilicet de patria sua Chaldæa iussu Dei egrediens, & in terram Chananæam veniens flumen Euphratem pertransiuerit, vt constat ex Gen. 12. & Iosue 28. vbi Deus cum filijs Israel sic loquitur; Trans fluuium habitauerunt patres vestri, ab initio Thare pater Abraham, & Nachor, seruieruntque dijs alienis. Tuli ergo patrem vestrum Abraham de Mesopotamiæ finibus: & adduxi eum in terram Chananæam &c. Ita vt Hebræi, id est, transeuntes dicantur, sicut ij, qui trans mare habitant, transmarini dici solent. Illorum autem nomen deriuatur, vel a voce Syriaca ܥܒܰܪ, *vel ab Hebraica* עבר, *quæ tam in lingua Syriaca, quàm Hebraica transitum, vel trans, significat. Huius opinionis est S. Theod. & Franciscus Georg. locis infra citandis. & alij multi, qui per Hebræum intelligunt transeuntem. Et testatur etiam Rabbì Selomoh Gen. 24. in hæc verba, Abraham vocatur Hebræus, quia venerit vltra fluuium, & non propterea, quod ab Heber descenderit, vt alij dicunt.*

Mihi autem (vt verum fatear) hæc tertia opinio cæteris uidetur esse probabilior. Et probatur primo ex confutatione aliarum opinionum. Prima enim, quæ affirmat dictos esse ab Abraham, nō uidetur posse esse uera. Nam præterquamquod nomen (Hebræus) nō conuenit quoad pronuntiationem, cum principio, & fine nominis Abraham: in lingua Chaldæa, Hebræa, & Arabica initio habet litteram gutturalē ܥ. *in Chaldæa enim dicitur* ܥܶܒܪܳܝܳܐ *in Hebræa* עברי *in Arabica* عبراني. *quam quidem litteram non habet in principio Abraham, sed habet* ܐ. *Deinde quia Abraham etiam dicitur Hebræus, nemo autem cognomen habet à proprio nomine.*

Nec secunda opinio, si recte res perpendatur, satis probabilis videbitur. Primo quia Abraham ab Heber septima generatione est natus; & tamen nullus ante Abraham ex ijs, qui de tribu Heber sunt, dictus est Hebræus: imo nec ipse Abraham legitur nominari Hebræus, nisi postquam uenerit ultra fluuium. Si ergo ante Abraham nullus est appellatus Hebræus; & Abraham ipse non est appellatus Hebræus, nisi postquam fluuium transiuerit, satis probabiliter colligitur non esse appellatos Hebræos ab Heber; sed ex eo quod Abraham transflumen uenerit. Accedit quod post huiusmodi transitum cœperunt filij Abrahæ appellari Hebræi, ut cōstat ex Gen. 39. 40. & 41. Secundo probatur ex congruentijs, quas affert S. August. in quæst. Ex utroque mixtim. ad probandum Hebræos dici ab Abraham; nam si huic opinioni applicen-

plicentur mirum in modum eam cõfirmant. Abraham enim cum relicta patria, ac parentibus, iussu Dei, traiecto Euphrate in terram Chananæam venit, satis multiplicatus est, inquit Augustinus omnibus copijs refertus, Rex, & Propheta appellatus, & pater multarum gentium; qui cum trecentis decem, & octo viris vernaculis suis quinque reges confoderit. Vnde quia hæc omnia propter eius fidem, ac obedientiam eius transitum in Chananæam cõsequuta sunt, ipse, & ij, qui ex eius semine erant, testimonij, ac memoriæ causa Hebræi nuncupati sunt. Ordinis ergo & meriti eius fuit Abraham, vt caput fieret ijs, qui ex eo traducem habent. Dei enim iudicio princeps, & origo positus est in terra Chanaan, vt ex eo geniti alterius essent, & professionis, & conuersationis, quam fuerat ipse priusquam descenderet in terram Chanaan. Innouatus enim ipse & a falsorum Deorum cultoribus transiens nouum cõstitueret populum in vero Dei cultu, ac deuotione. Hinc est, vnde Apostolus Paulus Hebræum se ex Hebræis fatetur; hoc enim dignitatis videbatur esse cognomen. Testimonium enim, & nobilitas generis erat, vt ex tam obedienti, ac celebri Abrahæ a falsa Chaldæorum patrum suorum religione, & regione ad veram transitu cognominarentur. Abijciatur, si nõ conuenit rationi: spernatur, si dispar est: conuellatur, si alienum est a meritis Abrahæ: & nos refellamur quasi adulatores eius. Quæ est hæc inimicitia aduersus Abraham? quæ æmulatio, qua ei obtrectant inimici? & quid est, quod placeat in Heber, vt primatum istum habere dicatur? cuius, si cõuersatio posset inquiri, inueniretur forte idola coluiße: sicut Thare, & Nachor & pater Nachor, quos cõstat nõ longe ab eo fuisse, sicut testatur Iosue 24. qui idola coluerunt. Hæc fere S. Augustinus, quibus ideo ad probandum Hebræos a nomine Abrahæ dici, vsus est; vt tantum honorem nõ Heber, sed ipsi Abrahæ tribueret. Qui quidem honor multo aptius, & cõgruentius vt S. Augustinus cõtendit, ei tribuitur, si tertiam sequamur opinionem. His ita positis de antiquitate linguarum (vt ad rem veniamus) duæ præcipuæ sunt sententiæ. Prima est eorum, qui existimant linguam Hebræorum esse omnium linguarum antiquissimam, ac primam. Ita Euseb. lib. 10. de præparatione Euang. c. 2. Aug. 16. de ciuit. Dei c. 11. Eucher. lib. 2. in Gen. cap. 23. Ioannes Ferus in Gen. c. 11. supra illa verba: Erat autem terra labij vnius; quæ autem, inquit, fuerit hæc lingua ignoratur: cõmuniter tamen putatur, quod fuerit lingua Hebræa. Caiet. in Gen. & alij multi. Probatur autem hæc sententia primo, illa lingua censenda est inter cæteras antiquitate excellere; in qua mulieris nomen a nomine viri sumitur, vel cum eo saltem aliquam habet similitudinem; At in nulla alia lingua vir, & mulier habent hanc nominis similitudinem, præterquam in lingua Hebræa; in qua mulier dicitur אשה *a nomine viri* איש, *vt ex Gen. 2. patet; ergo hæc inter cæteras antiquitate excellit. Secundo, illa lingua videtur esse omniũ antiquissima cuius Alphabeti litteræ habent nomina significatiua; sed hæc sola est lingua Hebræa, ergo. Tertio quo lingua est simplicior, ac breuior, eo debet eße antiquior, ac prior (cum simplicia priora sint cõpositis) huiusmodi autem sola est lingua Hebraica. Ergo. Quarto, ex Caiet. qui duabus cõiecturis linguam Hebraicam primã fuisse probat; altera est, quia id nomen Domini Tetragrãmaton testatur; altera vero est, quia Babyloniæ nomen, quod iuxta Hebræam linguam sortita est ciuitas illa, apud omnes nationes perseueraße videtur. Quinto, illa lingua omnium prima est habenda; quæ nominum veteris testamenti habet interpretationem; huiusmodi soli est lingua Hebræa. Ergo. Sexto videmus aliquas linguas nonnulla verba habere*

quæ

quæ magnam habent similitudinem cum lingua Hebræa; quod non esset, nisi ipsa esset prima. Septimo, illam linguam debuit Abraham habere, quam habuit primus homo, vt Moyses veniens, & creaturam, & hominem a Deo factum describens hac voce vteretur, qua Deus locutus est, & hominem appellauit Adam; & Adæ mulierem Euam; vt hæc vox esset in libro Moysi, quæ fuerit, & in ijs, quos describit, vt vere in omnibus reformatam doceret primam causam, & beneficium diuinum in Abraham; hæc autem fuit lingua Hebræa. Octauo, Historia sacra testamenti veteris est, quid reuelatum, ergo etiam & ipsa lingua, qua fuit reuelata; sed illa est antiquissima omnium historiarum. Ergo, & lingua qua fuit reuelata, debet esse linguarum omnium antiquissima. Fuit autem reuelata lingua Hebraica. Ergo.

Secunda sententia est aliorum, qui contrarium affirmant asserentes linguã Chaldaicam, siue Syriacam esse omnium linguarum vetustissimam. Hæc sententia tribuitur a multis, sanctissimo, magno Aphrem Syro, cuius opera, in quibus sermonem hac de re facit, quoniam Romæ non habui, illam apud eum legere non potui. Habetur tamen aperte in quodam libro Arabico interrogationum sub nomine Basilij, & Gregorij. In quo Basilius interrogans Gregorium sic, inquit. Dic mihi, qua nam lingua locutus est Deus cum Adam, & quænam lingua fuit in principio vsque ad ædificationem Turris, in qua diuisæ sunt linguæ. Basilio respondet Gregorius: linguam, qua locutus est, cum Adam, esse linguam Syram, linguam illam simplicem, facilem omnibus gentibus, gloriosam, potentem in verbo, expeditam, atque liberam in sermone. Hunc autem citaui librum, non quia apud me est magnæ auctoritatis, sed quia ex illo intelligitur hãc sententiã esse multorum. imo cõmunem Orientalium. Eam autem expresse habet sanctissimus, ac vetustissimus auctor Theodoretus in quæstio. in libr. Gen. q. 59. Iacobus Christopolitanus Episcopus ordinis Eremitarum D. Aug. in Prologis super Psalmos tract. 6. vbi etiam pro hac sententia citat Albumasar Rabbì Iuda in tract. Sanhedrin; qui Adæ sermonem Arameum, id est Syriacum fuisse dixit. Idem saltem sentit Plin. in 7. naturalis historiæ c. vlt. dicens, Assyrias litteras semper fuisse; & ibidem probat; ex quo tandem concludit æternum fuisse vsum litterarum. Idem indicat Ioannes Annius Viterbiensis ordinis Prædicatorũ in Com. supra Fragmenta M. Catonis de Originibus. qui ait Phœnices, & Chaldæas litteras certissimas esse, & antiquissimas, & toti orbi admirabiles. Et Franciscus Georgius Venetus Ord. Minorum in Problematis in sacram Scripturam tom. 1. de historijs Sacramentalibus sect. 3. qui dicit a Chaldæa totam gentem, & linguam Hebraicam prodijsse. Et de multigenis rebus occurrentibus, sect. 7. dicit; Chaldæam esse inter duo flumina sitam, e Paradiso voluptatis effluentia Tygrim, videlicet, & Euphratem; & hinc subiungit Patres Hebræos traxisse originem, sicut ex plerisque locis Geneseos colligi potest. Idem debet dicere August. Eugub. qui in lib. 1. de Perenni Philosophia c. 1. ait sapientiam a Chaldæis peruenisse ad Hebræos; ab Hebræis ad Græcos; a Græcis ad Romanos: siquidem Abraham Chaldæus fuit, in cuius domo veterem Theologiam, patriasque traditiones par est remansisse, quarum ille hæres fuerit. Et c. 3. Primi igitur omnium sunt Chaldæi, ab his Hebræi, Aegyptij, Phœnices, nouissimi Græci, post Romani sunt nati. Quãuis lib. 2. c. 2. fortassis non satis congruenter videatur dicere linguam Hebraicam esse illam, qua loquutus est Adam; & deinde fuisse corruptam in Chaldaicum, sermonem Aramæum, & Arabicum. Idem demonstrat Dõzellinus in Epist. supra orationes Themistij. Idem videtur sensisse Plato; qui vt quidam referunt

c

ferunt, nescio quo genio impulsus fateri non dubitauit primum nominum impositorem Syrum fuisse. Et ego quidem apud ipsum de planeta Veneris loquentem in Epinomide ista legi verba. Lucifer enim, qui & vesper est, stella ἀφροδίτης, id est veneris esse dicitur, quod dictum Syrio nominum auctori valde cõgruum est. Hæc Plato. Idem indicant ij omnes qui affirmant primos fuisse Chaldæos, qui in terra dominati sunt; & a quibus sapientiam reliquis gentibus impartitam esse, vt Archil. de temp. c. 1. Methasten. in lib. de iud. temp. & alij, qui apud Clem. Alex. lib. 1. stromatum. Et Euseb. loco citato asserunt Syros primos excogitasse, & comperisse litteras. Et sane non est, quod quidam ad distinctionem confugiant. Et per Syros intelligant Hebræos, quod habitent in Syria. Nam hac ratione lingua Hebræa diceretur Syra, & Hebræi Syri; & sic Syra lingua & populus Syrus non haberent nomen, quo a lingua Hebræa, & populo Hebræo distinguerẽtur. Quod esse videtur, & contra communẽ modum loquendi sacræ scripturæ multis in locis: quæ de Syris, & Hebræis loquitur tanquam de gentibus abinuicem distinctis. Et contra reliquos auctores; & communẽ, ac vulgarem loquendi hominum; qui simpliciter per linguam Syram, & populum Syrum linguam, & populum a lingua & populo Hebræo diuersum intelligunt. Accedit etiam, quod hoc pacto lingua, Græca, Arabica, & Turcica, diceretur Syra, quia Græci, Arabes, & Turcæ sunt etiam in Syria; quod tamen communis loquendi modus non probat. Hanc tandem sententiam quidam ex recentioribus acerrime defendunt; præsertim Camillus Borellus in suo quodam Catholico discursu, seu Apologia historica; qui multis probat nullo modo posse dici linguam primam fuisse Hebræam sed necessario dicendum esse fuisse Chaldaicam. Ego porro hanc sententiam cum ex diuinis litteris, a quibus huius controuersiæ solutio petenda est, aperte colligatur; & rationi satis consona sit, reijcere, & non amplecti, nec audeo nec debeo. Quare mihi dicendum esse videtur, linguam Chaldaicam, siue Syriacam omnium linguarum esse antiquissimam, ac primam; qua Adam loquutus est; & a qua lingua Hebraica promanauit, ac proinde gentem Chaldæam esse Hebræa antiquiorem. Probatur autem primo. Illi, qui sunt ex alicuius progenie sunt eo posteriores; sed Hebræi sunt ex progenie Chaldæorum, ergo sunt Chaldæis posteriores. Maior patet; Romani enim, quia sunt ex progenie Romuli, sunt Romulo posteriores. Minor est sacrarũ litterarum Iudith 5. vbi cum Holofernes Assyriorũ militiæ princeps, & acerrimus Hebræorum hostis quæreret, quisnam esset populus ille, qui præ omnibus, qui habitabant in Oriente, se, suosque exercitus contemneret, ac sibi obuiam non prodiret. Ei Achior dux omnium filiorum Ammon respõdens ait: Si digneris audire domine mi dicam veritatem in conspectu tuo de populo isto, qui in montanis habitat; & non egredietur verbum falsum ex ore meo. Populus iste (id est Hebræus) ex progenie Chaldæorum est, hic primum in Mesopotamia habitauit. Quoniam noluerunt sequi Deos patrum suorum, qui erant in terra Chaldæorum. Deserentes, itaque cæremonias patrum suorum (scilicet Chaldæorum) quæ in multitudine Deorum erant; vnum Deum cæli coluerunt, qui & præcepit eis, vt exirent inde, & habitarent in Charan, &c. Ex quo loco habemus, & Hebræos esse ex progenie Chaldæorum, & Chaldæos esse patres Hebræorum. Ac proinde aduersarijs, nisi velint conniuere, fatendum esse linguam Hebraicam habere originem a lingua Chaldaica: sicut ipsi Hebræi, in quibus talis inhæret lingua; habent originem a Chaldæis, in quibus similiter Chaldaica lingua inhæret. Confirmari potest ex Iustino Martyre, & Philosopho in orat,

paræ-

parænetica ad gentes, qui ibi ex Philone, & Iosepho probat Mosem ex Chaldæorũ genere prodijsse. Hi enim, inquit (scilicet Philo, & Iosephus) Iudæorum res scribentes Mosem ex Chaldæis, quidem genus duxisse dicunt. Et tamen Moses fuit Hebræus; Hebræisque vetus scripsit testamentum; signum autem est dici Hebræum ratione generis Hebræorum, quia videlicet Hebræi omnes sunt de genere Chaldæorum. Probatur secundo ex Ierem. 5. vbi vehementer Chaldæorum commendatur antiquitas; ibi enim Deus loquens cum filijs Israel, inquit: Ecce ego adducam super vos gentem de lõginquo, domus Israel, ait Dominus, gentem robustam, gentem antiquam, gentem, cuius ignorabis linguam, nec intelliges, quid loquatur. Textus autem Græcus loco gentem antiquam; habet gentem à sæculo; similiter & Paraphrasis Chald. populum qui à sæculo est. Hunc autem locum intelligi de gente, ac populo Chaldæorum, qui vrbem, & templum Ierosolymitanum destructurus erat; & ipsos Hebræos Babylonem vi, & armis abducturus; acerbißimumque longæ seruitutis iugum eorum ceruicibus impositurus, præter quamquod constans est fere omnium interpretum sententia; manifeste colligitur ex 2. Paralip. 36. vbi propter nefanda Hebræorum scelera, & iniquitates, de eis sic scribitur: Adduxit enim super eos regẽ Chaldæorum, & interfecit iuuenes eorum gladio in domo sanctuarij sui; non est misertus adolescentis, & virginis, & senis, nec decrepiti quidem: sed omnes tradidit in manibus eius, vniuersaque vasa domus Domini tam maiora, quam minora, & thesauros templi, & regis, & principatum transtulit in Babylonẽ; incenderunt hostes domum Dei, destruxeruntque murum Ierusalem: vniuersas turres combusserunt; & quidquid pretiosum fuerat demoliti sunt. Si quis euaserat gladium, ductus in Babylonem, seruiuit regi, & filijs eius, donec imperaret Rex Persarum, vt compleretur sermo Domini ex ore Ierem. &c. Idem fere indicatur Deut. 28. vbi loquens Moses, cum populo Hebræo, inquit: Adducet Dominus super te gentem de longinquo, & de extremis terræ finibus in similitudinem aquilæ volantis; cuius linguam intelligere, non possis. Et Esa. 39. De terra longinqua venerunt ad me de Babylone, &c. Et subiungitur: Ecce dies venient, & auferentur omnia, quæ thesaurizauerunt patres tui vsque ad diem hanc, in Babylonem. Et Baruch. 4. vbi Ierusalem cum filijs Israel sic loquitur: Veniãt confines Sion, & memorentur captiuitatem filiorum, & filiarum mearum, quam superduxit illis æternus. Adduxit enim super illos gentem de longinquo, gentem improbam, & alterius linguæ. Posito igitur (vt iam probatum est) sermonem locis citatis, & præsertim Ier. 5. qui magis ad rem facit, esse de Chaldæis; aperte, apteque sequitur Deum illis epithetis; quæ Chaldæis attribuit; significare aliquid, quo Hebræi Chaldæis sint inferiores, præsertim virium robore, generis antiquitate, ita vt Deus nobis indicet Chaldæos esse Hebræis viribus robustiores, & genere antiquiores. Nam alioquin Hebræi Deo possent respondere, sumus Chaldæis robore vel æquales, vel superiores; & genere antiquiores; & ita sequeretur Deum frustra illa Epitheta Chaldæis attribuere; quod asserere magnæ est temeritatis. Concludendum est igitur ex hoc loco quoque constare Chaldæos esse Hebræis antiquiores; ac proinde linguam eorum esse lingua Hebraica priorem. Probatur tertio, ex veteri testamento lingua Arabica edito (quod nuper opera Illustrißimi, ac Reuerendiß. Card. Carafæ Collegij, ac Nationis Maronitarũ acerrimi, ac beneficentißimi protectoris existentis, & impensis maximi optimi, & liberalißimi Pontificis Greg. XIII. quorum memoriam excipient omnes anni consequentes, in Oriente manuscriptum

 est,

est, atque Collegio Maronitarum emptum, in quo c. 10. vol 7. iuxta eius editionis diuisionem in extremo hæc habentur verba.

ومن هولاي جميع الشعوب علي الارض بعد الطوفان. فشقت الالسن واختلاف لغتهم السريانية.

Id est, & ab his diuisi sunt omnes populi super terram post diluuium, & diuisæ sunt linguæ: & varietas linguæ eorum Syriacæ. Ex quo loco, si ista verba in reliquis textibus eiusdem editionis manuscriptis reperiantur, cum hæc editio nõ mediocris sit auctoritatis, maxime probabilis, ac vera redditur hæc opinio. Neque dicas huiusmodi textum fuiße scriptum ab aliquo Syro, siue Chaldæo, ab eodemque ea verba fuisse addita; quia in eodem libro habet nomen Scriptoris, qui est Græcus, seu melchita lingua tamen Arabica vtens. Quarto satis rationi consentaneum esse videtur, vt lingua prima, & communis remanserit in illa communi regione, in qua, dum ædificium illud attollebatur, ipsius linguæ communis facta est confusio, ac diuisio. Sed illa regio, vt omnibus constat, fuit Chaldæa; ergo prima, & communis lingua remansit in Chaldæa. Sed in Chaldæa remansit vsque ad hoc tempus lingua Chaldaica; & in ea maxime viget. Ergo prima, & cõmunis lingua est Chaldaica. Cõfirmatur primo, quia si in Italia (quod Deus auertat,) cõfunderetur lingua, quæ est cõis in ea, verbi gratia Italica; satis probabile est illã linguã, quæ post illam cõfusionẽ in Italia remaneret, futuram eße eam, quæ prius erat cõmunis, scilicet Italica. Similiter ergo dicendum est de lingua Chaldaica. Confirmatur secundo, quia proportione quadam videtur posse philosophari de rebus artificialibus, & contingentibus, vt de rebus naturalibus, sed videmus illud elementum esse omnium primum ante productionem alicuius mixti naturalis; & in ipsa productione, ac post eam prædominari, in cuius regione mixtum illud producitur; ergo similiter illa lingua debuit esse omniũ prima ante ædificationem Turris, seu cõfusionem linguarum. & in ipsa, & post eam prædominari, in cuius regione Turris illa ædificata est, seu linguæ confusæ sunt; sed in Chaldæa regione propria linguæ Chaldaicæ Turris fuit ædificata; linguæque cõfusæ fuere; ergo lingua Chaldaica fuit prima ante Turris ædificationem; seu linguarum confusionem, & in ipsa, & post ipsam prædominata est.

Tertio lingua Hebræa, siue denominetur Hebræa ab Abraham, siue ab Heber; siue a עיבר*, id est, trans; semper idiomate Chaldaico reperietur posterior.*

Primo enim si dicatur ab Abraham; cum ipse matre, patre, ac patria fuisset Chaldæus, vt tum sancti Patres, tum etiam ipsæ sacræ testantur litteræ; lingua Hebræa, tum originem, tum cognomen habuit a Chaldæis. Neque dicas Abraham habuiße duas linguas Hebraicam videlicet, & Chaldaicam, hac vsus est, cum Chaldæis, illa cum Chananæis. Nam si hoc intelligatur dum Abraham manebat in Chaldæa, profecto est ariolari; & omnino gratis asserere; cum ex sacra Scriptura, hoc non colligatur; ex qua sola id colligi potest. Deinde qui fieri potest, vt Abraham natus, & educatus in Chaldæa patrem, matrem, ceterosque parentes, vt dictum est, habens Chaldæos, sermone, & cõsuetudine vtens Chaldæorum, non aliter, quam Italus in Italia haberet duas linguas natiuas? nisi forte velint Abraham habitantem in Chaldæa habuisse linguam Hebraicam potestate, quia illam habiturus erat; non autem actu; quod sane & ridiculum est; & libenter damus, sed ad rem non spectat. Si vero intelligatur Abraham habuisse duas linguas Chaldaicam videlicet, suam natiuã, &

Hebraicam

Hebraicam post eius è Chaldæa transitum acquisitam; verum dicunt. Sed nō est contra nos. Secundo, si cognominetur, ac deriuetur ab Heber similiter etiam sequitur linguam Hebraicam a Chaldæis descendisse. Nam cū Heber in Chaldæa natus sit, in ea habitauerit, semen suum propagauerit; & tandem in ea mortuus sit, si ab eo ducit originem, & cognomen; sine dubio a Chaldæis descendit. Confirmatur primo, quia Heber prius debuit habere linguam patriæ, quam alienam; patria autem erat Chaldæa; & ipsius linguæ erat Chaldaica; Ergo. Confirmatur secundo, quia vel parentes Heber habuerunt aliquam linguam, vel non secundum dici non potest; si ergo dicatur primum; cum ipsi prius in Chaldæa habitaret, ac proinde essent Chaldæi; sine dubio linguam Chaldaicam prius habere, & ad Heber, eiusque prolem transfundere debuerunt. Quod autem tam Heber, quam eius maiores, ac posteri, in Chaldæa habitauerint, & Chaldæi fuerint, clare colligitur ex Gen. 12. in quo Habrahæ habitanti in Chaldæa dicitur: Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui. Cū ergo hæc Abrahæ terra fuerit Chaldæa, in qua cognatio, & domus patris eius erat; ac proinde ipse fuerit Chaldæus. Cumque sacra Scriptura testante de stirpe Heber, ac suorum prodierit: manifeste sequitur etiam Abrahæ maiorum, de quorum stirpe fuit, eandem terram Chaldææ fuisse; ipsosque fuisse Chaldæos; & Chaldaico idiomate vsos. Vnde si ab illis profecta est lingua Hebraica, sine dubio a Chaldæis profecta est. Sed respondent Heber, & suos licet in Chaldæa habitauerint: habuisse tamen linguam primam, & communem, quæ Hebræa fuit; & cum Heber tempore ædificationis Turris, linguarumq. diuisionis reperiretur, in domo eius primam linguam fuisse conseruatam, ab eoque cognominatam; quia ipse solus cum hominibus illis ad extruendam illam ciuitatem, ac Turrim non conspirauit. Et quoniam ista confusio linguarum fuit pœna propter culpam, vbi non fuit culpa, pœna locum non habuit; ac proinde prima illa, & communis lingua remansit. Quare cum Heber sine culpa esset; in ipso, domoque eius prædicta lingua conseruata fuit. Confirmatur, quia sicut in diluuio deletis cæteris hominibus, genus humanum fuit conseruatum in domo vnius Noe iusti; sic in confusione linguarum, ac diuisione, non defuit domus Heber, vbi ea, quæ ante fuit omnium lingua remaneret. Sed contra multa in hac respōsione assumuntur, & non probantur. Primo enim vndenam habetur Heber, & suos habitasse in Chaldæa, & potius habuisse linguam Hebræam, quam patriam. Secundo (vt Philosophi loquuntur) petitur principium: linguam videlicet Hebræā, quam dicunt habuisse Heber, fuisse primam, & communem. Hoc enim in quæstione positum est. Tertio, vnde colligitur Heber cum illis hominibus ad illud ædificium non conspirasse: cum contrarium omnino in sacra Scriptura indicetur. Nam postquam dictum fuit Gen. 11. Cū proficiscerentur de Oriente, inuenerunt campū Senaar &c. Subiungitur, dixit alter ad proximum suum, venite faciamus &c. Id est, vnusquisq. vt in Paraphrasi Chaldaica; in qua habetur, dixerunt vnusquisque ad proximum suum, &c. quæ vox est vniuersalis affirmatiua nullum excipiens; ergo vnusquisque illorum hominum, inter quos erat Heber, dixit, consensumq. præbuit, vt ædificium illud erigeretur. Confirmatur ex verbis Dei postea subiectis; Ecce vnus est populus, & vnum est labium omnibus, &c. Venite igitur descendamus, & confundamus ibi linguam eorum (id est, prædicti populi, & omnium, quibus erat vnum labium, inter quos etiā sine dubio erat Heber, cui cōmune erat illud vnum labium) vt non audiat vnusquisque vocem proximi sui. Ergo vnusquisque linguarum confusionis pœnam

passus

passus est: si quidem unusquisque non audiebat vocem proximi sui; ac proinde sequitur vnumquemque, cum communi pœna affectus esset, communem culpam contraxisse: & ita manifestum est Heber quoque hanc culpam participasse. Quarto, non videtur esse vera similitudo illa inter Noe, & Heber, quandoquidem ille vir erat iustus; hic vero tantum abest, vt fuerit iustus, vt prædictum cōmune scelus patrasse & idola coluisse, sicut multos eius posteros ex locis sacrarum litterarum citatis; & ex alijs non difficile colligatur; quemadmodum etiam indicare videtur S. August. in quæst. ex vtroque mixtim. Accedit etiam, quod si Heber fuisset iustus; scriptura sacra de eius iustitia propter tam præclarum facinus mensionem fecisset, cum ipse solus, vt ædificium illud erigeretur, consensum non præbuerit; sicut fecit de Noe iustitia, Gen. 6. & de iustitia Iosephi ab Arimathia. Luc. 23. vbi dicitur: Et ecce vir nomine Ioseph, qui erat decurio vir bonus, & iustus. Hic nō consenserat cōsilio, & actibus eorum &c. Et facere solet propter præclara facinora de aliorum virorum iustitia. Quapropter concludendū est, nullam esse probabilē rationem, cur potius in domo Heber, quā alterius lingua prima & communis conseruata sit, & ab eo denominata sit; & non potius Heber linguam Chaldaicam naturalem suæ patriæ, scilicet Chaldææ quam Hebraicam sortitus sit. Tertio denique si lingua nuncupetur Hebræa ex ܥܒܪܐ, id est, trans, seu quod idem est ex celebri illo, ac laudabili Abrahæ transitu, iussu Dei facto è patria sua Chaldæa, relicta domo patris sui, ac cognatione sua; sequitur etiam habuisse linguam illam primam, & communem, scilicet Chaldaicam suam natiuam in Chaldæa sua patria, in qua facta fuit linguarum diuisio; & postquā ad Chananæos venerit, linguam, quæ postea ex tali transitu appellata est Hebræa, vsurpasse. Et sic ex his tribus capitibus semper habemus linguam Hebraicam, ac populum Hebræum descendisse a Chaldæis. Quinto probatur; satis rationi consentaneum esse videtur illam linguam vsurpasse primum Adam, ac primam Euam; quā secundus Adam, & secunda Eua vsurpauit. Sed secundus Adam, qui est Christus dominus; & secunda Eua, quæ est Beatissima Virgo Maria, linguam Syriacam tanquam vernaculam, vt dicetur vsurpauit; ergo hanc eandem primum Adam, ac primam Euam vsurpasse, asserendum est. Sed quæret aliquis hæc lingua Chaldaica, ante linguarum confusionem, quomodo appellabatur. Respondeo probabile esse tunc nullum habere nomen peculiare: nam nomina peculiaria imponi solent rebus, vt eas aliquo modo à cæteris distinguant. Cum igitur tunc vna tantum esset lingua, lingua simpliciter appellabatur, vel labium vnum, seu commune omnibus; vt ex ipsamet Genesi locis citatis licet colligere. Postea vero, quia fuerunt confusæ, ac diuisæ linguæ, & tot linguæ intelliguntur extitisse, quot fuerunt illi homines, scilicet septuaginta duo, iuxta communem sententiam; qui ad ædificium illud attollendum coniurauerunt; vt abinuicem distinguerentur, suum quæque nomē, vel à loco, in quo eius vsus maxime vigebat, vel ab aliquo celebri homine progressu temporis sortita est. Denique hæc nostra sententia non parum ex solutione argumentorum contrariæ sententiæ supra à nobis propositorum confirmabitur. Quod vt patefiat, ad singula respondeamus argumenta. Ad primum itaque argumentum respondeo, primum negando maiorem; potest enim vna lingua esse altera antiquior; & tamen non habere nomē viri, & vxoris simile. Deinde data maiori, nego minorem. Nam illud etiam fit in lingua Chaldaica, seu Syriaca. Imo omnia fere nomina viri, & mulieris in hac lingua

sunt

sunt similia. Etenim a ܐܢܫܐ homo, seu vir, dicitur ܐܢܬܬܐ mulier, vt in Grāmatica explicabitur, & in plurali ܢܫܐ mulieres, fit enim Euphoniæ causa illa litterarum cōmutatio. A ܒܥܠܐ, seu ܒܥܠܐ vir, vel coniux, reperitur ܒܥܠܬܐ vxor, seu coniugata; A ܓܒܪܐ vir, desumitur ܓܒܪܬܐ mulier, vel vt Latini, virago. Et nomen fœminæ fere semper à maris nomine cum aliqua similitudine in Syriaca lingua deducitur; quare hoc argumentū, quod maximi faciunt nonnulli, iam constat nullius esse momenti. Ad secundum argumentum. Respondeo, licet detur maior, negari tamen minorem; quia lingua Chaldaica etiam habet nomina litterarum sui Alphabeti significatiua, vt inferius patebit; vnde hinc nihil habet lingua Hebræa, quod non habeat Chaldæa. Ad tertium argumentum. Respondeo, negando simpliciter maiorē: cum de linguis sermo fit; primum, quia simplicitas, ac breuitas linguæ nullam fere cum eiusdem antiquitate habet connexionē. Nam verbi gratia lingua Latina est simplicior, ac breuior Græca; & nescio an à viris peritis concedatur esse illa prior. Et lingua Turcica est lingua Arabica, ac Latina simplicior, & breuior; & tamen non videtur esse illis antiquior, ac prior. Deinde nec in rebus naturalibus semper est vera. Forma enim est materia simplicior, & tamen à Philosophis non conceditur esse illa prior. Rursus lingua dici potest breuior cæteris linguis dupliciter; primo, quia non habet tot voces, quot sunt res appellandæ, vt aliæ habent linguæ, & sic, quo lingua est cæteris breuior, eo potius illis est imperfectior, quam antiquior. Secundo, quia non habet tot Phrases, ac varios dicendi formulas ad vnum, eundemq. sensum exprimendum; nec varias voces vni, eidemque rei explicandæ impositas. Et sic quo lingua est breuior, eo cæteris se esse ieiuniorem, magisq. inopem indicat, non autem magis antiquam, vt reuera est lingua Hebraica, quæ, si vetus testamentum excipias; paucos admodum habet libros, qui sint puris vocibus Hebraicis scripti, & non pleni vocibus Chaldaicis, seu Syriacis. Sed quidquid sit de maiori. Negatur etiam minor, quia lingua Chaldaica, seu Syriaca, est magis, vel æque simplex, ac Hebraica, vt consideranti vtramque patet: est etiam breuis, & concisa, si cum Arabica, & Græca, lingua comparetur; non tamen ita, quin habeat multas, variasque elegantissimas Phrases, variosq. dicendi modos ad vnum, eundemq. sensum exprimendum; & varias, multasq. voces ad vnam rem declarādam; prout multos, variosq. eloquentissimos Scriptores temporis progressu habuerit: Quod non tam antiquitati ipsius obest, quam linguam antiquam à varijs eloquentissimis auctoribus locupletatam, amplificatamq. esse demonstrat. Ad quartum ex duabus coniecturis Caie. compactum. Respondeo primo priorem coniecturam nihil concludere, quia etiam tam nomen Dei, quam Domini apud Syros est Tetragrammaton; nam ܐܠܗܐ alobo Deus, & ܡܪܝܐ morio Dominus sunt quatuor literarum, vt patet. Et quidem per litteras nominis ܡܪܝܐ morio, aliquid mysteriosum designari Syri docent. ܡ, enim designat ܡܪܘܬܐ morutbo, dominationem. ܪ, risc.

rebu-

ܪܒܘܬܐ rabutho, maiestatē, seu magnitudinem. ܐ aleph, & ܝ iud ܐܝܬܘܬܐ ithutho, essentiam, substantiam, seu æternitatem. Vnde huiusmodi nomen non attribuitur fere nisi Deo. Alijs enim dominis attribuitur nomen ܡܪܐ moro, Dominus; quod latius patet, & tam Deo, quam hominibus conuenit. Rursus in lingua Græca, & Latina est etiam nomen Dei Tetragramaton, & tamen non tenent principatum reliquarum. Secundo, dico neque posteriorem coniecturam esse veram: quia illud nomen ܒܒܠ vere non est Hebraicum, sed Chaldaicum, seu Syriacum, contractum a nomine ܒܘܠܒܠܐ boblo, idest, confusiò, linguæ titubatio, hæsitatio, seu balbuties, vt supra indicauimus. Ad quintum respondeo, primo negando maiorē; am eum tam scriptor, quam populus, cui vetus testamentum scriberet, esset Hebræus, mirum non est, si vocibus Hebraicis in eo scribendo vsus sit; præsertim, si vocibus Chaldaicis vsus esset, populus ille non intelligeret. Secundo sac maiorem esse veram negatur minor. Nomina enim veteris testamēti duplicis sunt generis, quædam sunt satis antiqua, vt Adam, Eua, Cain, Abel, Noe, Abram, &c. Et hæc vt optime notat S. Theod. loco citato, propria sunt nomina linguæ Syriacæ; optimamq. habent in lingua Syriaca interpretationem; Adam enim significat terram rubram; Heua dicitur Syriace ܚܘܐ hauo, deriuaturque a nomine ܚܝܘܬܐ haiutho, idest, vita. Cain, idest, possessio, seu possessor, a vocibus ܩܢܝܢܐ Keniono, possessio, seu ܩܢܝܐ possessor. Abel si deriuatur, contrahaturq. ab ܐܒܠܐ cum ܐ, significat luctum: si a nomine ܗܒܠܐ cum ܗ deducatur, vt vere deducitur, & Syriace dicitur ܗܒܠ hobel significat, vanitatem. Noe Syriace ܢܘܚ nuhh, contractum a ܢܘܚܐ nauhho, idest, requies: Abram Syriace ܐܒܪܡ Abrom, contractum ab ܐܒܐ abo, pater, & ܪܡܐ romo, excelsus, ita vt significet patrem excelsum, cuiusmodi fuit Abraham. Et sic in cæteris. Quod si interdum quorundā ex his nobis non satis nota sit interpretatio, id oritur, tum quia multa vocabula linguæ Chaldaicæ interierunt; tum quia lingua Chaldaica non omnino eodem modo nunc se habet, quo ab initio, vt consideranti constat. Quare si nobis est ignota illorū nominum significatio, antiquis profecto Chaldæis nō fuit ignota; & licet quorundam eorum interpretatio videatur aliqua ratione apud Hebræos mansisse; id tamen est, si cōcedatur, quia ea lingua scripta sunt, & cōseruata in veteri testamento, vt sacra recte intelligeretur historia. Quædam vero in prædicto testamento habentur nomina, quæ non sunt valde antiqua, & post linguarum cōfusionem ficta, ea esse Chaldaica nō laberamus, eum præcipue illud a Mose Hebræo, Hebraicis nominibus populo Hebræo, vt dictum est, scriptum fuerit. Ad sextum, respōdeo primo

linguas

linguas illas habere sua verba magis similia linguæ Chaldaicæ, quam Hebraicæ. Secundo, dico ideo habere similitudinem cum lingua Hebræa, quia hæc proficiscitur a Chaldæa; & ab hac reliquæ linguæ quodam inter se seruato ordine. Ad septimum respondeo, esto Abraham eam linguam debuisse habere, quam habuit primus homo; tantum tamen abest, vt nobis obsit, vt etiam quam maxime faueat. Abraham enim habuit linguam Chaldaicam suam natiuam, vt constat ex dictis, ergo & primus homo habuit linguam Chaldaicam. Cætera vero, quæ in argumento adduntur, non erant necessaria. Moses enim scripsit lingua Hebraica non ob aliam causam, nisi quia ipse erat Hebræus, ipsisq. cum Hebræis sermo habendus erat: & multis vocibus Chaldaicis, quæ propter earum antiquitatem omnibus erant notæ; vsus est vt Adā, Heua, &c. Accedit etiam, quod simili argumento posset quis probare totum testamētum nouum esse scriptum lingua Syriaca, qua Christus loquebatur, Euangeliumque turbis tradebat, vt Apostoli iisdem sacratissimis suis verbis vtentes vere in omnibus reformatam docerent eius doctrinam, ac beneficium diuinum in genus humanū; quod tamen non conceditur. Satis enim est, vt reformatio in ipsis rebus, siue in hac, vel illa lingua declaratis, & scriptis reperiatur. Ad octauum respondeo primo, nihil prorsus probare. Et sane satis admirari non possum eos, qui tale proponunt argumentum: nam hac ratione videtur posse probari linguam Græcam esse reuelatam. Sic Apocalypsis est, quid reuelatum, ergo & lingua, qua fuit reuelatum; fuit autem reuelatum lingua Græca. Ergo. Et tamen sole clarius est linguam Græcam non fuisse reuelatam; eiusque auctor omnibus notus est, vt videre est apud Iust. Marty. & Philosophum in Oratione Parænetica ad gentes, qui refert litterarum professores, & magistros docere Cadmum primū attulisse litteras ex Phœnice Græcis. Et Clem. Alex. in lib. 1. Stromatum; vbi Cadmus autem, inquit, erat Phœnix, qui fuit Græcarum litterarum inuentor, vt ait Euphorus. Vnde etiam scribit Herodotus litteras appellatas Phœnicias. Et apud Euseb. de præpar. Euang. lib. 10. c. 2. qui primus inquit, qui litterarum elementa Græcis tradidit, Cadmus fuit ex Phœnicia. Et idem docent multi alij Doctores. Ergo ridiculum est dicere linguam, qua aliquid fuit reuelatum, esse reuelatam. Secundo, dico in testamento esse duo, veritatem ipsam historiæ, & linguam; quæ reuelata est veritas; veritatem fatemur esse reuelatam; non tamen linguam. Tertio fac linguam Hebraicam fuisse reuelatam vna cum historia veteris testamēti. Hinc tamen non colligitur illam esse priorem; imo vero non solum Chaldaica, sed cæteris etiam linguis posteriorem. Quandoquidem hæc, vt argumentum vult, non fuit in ijs primis hominibus, nec ante, nec statim post diluuium, cū ædificabatur Turris; sed tempore Mosis, a quo fuit scriptus Pentateuchus, fuit ipsa reuelata. Vnde licet verum sit historiam Geneseos omnium historiarum esse antiquissimam; hinc tamen, non sequitur linguam, qua talis historia scripta fuit, linguarum omnium, quæ multo antequam Moses historiam illam scripserit, priores fuere, esse vetustissimam.

Sancti porro Patres tantum abest, vt hac de re exacte disputare, & aliquid tanquam certum affirmare voluerint: vt de illa contendere superuacaneum esse existimarint. vt ex S. Theodoreto loco citato manifestissime constat. Illi autem, qui pro prima opinione citari solent; ipsi fere eam non tam vt suam, quam vt vulgi tradiderunt. Vulgus enim considerans sacram Scripturam Pentateuchi esse lingua Hebraica scriptam, Patriarchas, aliosq. S. Patres fuisse Hebræos, cum illisque Deum esse locutum, & alia similia, rem subtilius inuestigare non curans linguam Hebraicam

fuisse primum credit, quo credendi verbos S. Aug. qui hac de re prolixius egisse videtur frequenter loco allato vtitur.

Deinde nostra opinio est etiam Sanctorum Patrum, & multorum grauissimorum Auctorum, quare in hoc non est contraria opinione multo inferior. Deniq; in hoc nō tam scriptorum, quā ipsius sacræ Scripturæ, ex qua sola huius quæstionis solutio colligi potest, spectanda est auctoritas. Scriptura autem, vt ex dictis constat, magis secundæ opinioni fauere videtur.

DE LINGVAE CHALDAICAE, siue Syriacæ dignitate, ac præstantia.

QVAMQVAM magnam nobis de linguæ huius dignitate, ac præstantia dicendi segetem, ac materiam, tum elegantia, venustasque sermonis, tum etiam locorum, regionumque in quibus ipsa floruit, magnitudo, amplitudoque suppeditat: tamen cum quælibet lingua ex duobus potissimum capitibus ex antiquitate videlicet, hominumque, qui ea vsi sunt, nobilitate multo dignior reddi soleat, ac præstantior, de his duobus, ceteris omissis sermo est habendus. Et quidem quod linguæ hæc ex antiquitate sit dignissima, ac præstantissima, iam satis superque antea ostendimus. Restat ergo duntaxat, vt hic breuiter quidnam dignitatis, ac præstantiæ ex hominibus, qui ea vsi sunt, sortita sit, ostendamus. Et quamuis id etiam ingeniosus, ac studiosus lector ex ijs, quæ de eius antiquitate diximus, facile colligere possit; siquidem ibi primos totius generis humani nobilissimos parentes eandem linguā, tum videlicet in Paradiso voluptatis, tum etiam extra illum vsurpasse, ac proinde ipsam reliquarum omnium linguarum obtinuisse principatum probatum est: tamen vt eius adhuc dignitas pateat illustrior, videndum est etiam, an postquam humanum genus maxime creuerit, ac longe, lateque per varias terræ partes dispersum sit, prædicta lingua apud primos, atque nobilissimos illius temporis, reges, principes, cæterosque ipsorum subditos in pristina dignitate conseruaretur, atque in communi ac familiari colloquio vsurparetur. Quod quidē ita esse oēs, tū sacræ, tū profanæ quoq. testantur historiæ; quæ in eo omnes conuenire videntur, vt primum, & maximum regnum, quod in terra esse cæperit, Chaldæorum fuisse doceant. Vnde Daniel, vt reliquos sileam c. 2. Regem Chaldæorum, Regem regum appellauit: & per aureum illius statuæ ipsi Chaldæorum regi per somnium visæ caput, eundem regem, eiusque regnum, tanquam omnium primum nobilissimum, & amplissimum significauit, atque interpretatus est. Quare cum Chaldæi non solum antiquitate, sed dignitate, ac regnorum principatu maxime omnium excelluerint; sine dubio linguam illam, qua ipsi, & tot, ac tanti eorum reges loquebantur, & qua in addiscendis scientijs, ac disci-

plinis

plinis, in historijs, cæterisque omnibus, ad bonum illorum amplissimorum regnorum regimen pertinentibus, scribendis vtebantur, maxime omnium linguarum dignitate, ac nobilitate, excelluisse asserere rationi satis est consentaneum. Sed de hoc nemo historiarum peritus dubitat: potest tamen alicui esse dubium, an Christus Dominus quoque, Beata virgo, Apostoli, reliquique Christianæ religionis è Iudæorum progenie primi sectatores, ac defensores, illam vsurpauerint. Vt igitur nodus hic dissoluatur, indagandum est: quanam lingua Hebræi, captiuitate liberati, & Babylone in Iudæam redeuntes, vterentur. Hoc enim indagato, atque patefacto facile id, de quo est dubium, indagabitur, atque patefiet. In primis autem vnum tanquam fixum, ratumque ponendum est, Hebræos propter multa eorum nefanda scelera, cultumque alienorum Deorum (vero Deo permittente) tanta mala esse perpessos, vt illorum quamplurimi à Chaldæis sint gladio interfecti; & ij, licet paucissimi, qui gladium euaserant, Babylonem ad Chaldæorum regi, filijsq. eius deseruiendum sint abstracti, iuxta prophetiam Ier. 25. vt fuse etiam dicitur in 2. Par. 36. à nobis supra citato, & habetur in Esdra varijs in locis. In hac autem seruitute fuerunt Babylone septuaginta annis, vt constat ex Ier. 29. Daniel 9. 2. Par. loco citato. Hoc autem posito, Communis est doctissimorum virorum opinio, Hebræos post illius Babylonici iugi, ac seruitutis relaxationem in terram sanctam redeuntes, ibique habitantes linguam Syriacam, seu Chaldaicam tanquam vernaculam habuisse in vsu, relicta Hebræa, quã fere omnes ob longam illam cum Chaldæis consuetudinem, obliuione contriuerant: ac proinde Christum Dominum, Beatam Virginem, Apostolos, reliquosque sanctissimos illius temporis viros eandem tanquam communem omnibus vsurpasse. Huius opinionis est Ioan. Alber. VVuidmanstadius Iuriscon. Senator reg. in dedicat. ad Diu. Ferd. Roman. Impe. de textu nouo Syriaco. qui Christum Iesum vna cum virginali matris lacte suxisse sermonem Syrũ affirmat, & multis probat. Et apud eũ Andreas Masius. & Gerard. Veldouicus Belgæ. Bened. Aria Montan. in admon. ad Christ. lectorem. de Syriacis noui testamenti libris. Guido Fab. Boderianus. in nouum testamentum Syriacum. Belarm. in 1. tomo controuer. lib. 2. c. 4. Ioannes Gagneius. in Euang. supra c. 27. Matth. qui Christus, inquit, tanquam vulgaris homo inter vulgares homines vulgari lingua hoc est, Chaldaica, vel Syriaca, locutus, qua communiter vulgo loquebantur Iudæi a regressu è Babylonica captiuitate; qua lingua in cruce hanc querelam expressit: Eli, Eli lamazabatani, quemadmodum habent vetusta etiam latina exemplaria. Hæc ille idem etiam affirmat.

Cornelius Iansen. Episc. Gandauensis. in concord. Euang. p. 1. supra illa verba, talitha cumi. Hinc, inquit, & ex alijs plerisq. locis Euangeliorum, dominum plebæis hominibus locutum fuisse, nõ pure Hebraice, sed Syra lingua, quam tum in Iudæa vernaculam fuisse certissimum est. Et idem habet p. 2. c. 39. p. 4. c. 143. supra illas voces Boanerges, & Sabactani. Et multi alij, quorum quidam hanc linguam appellant Christianam, quod ea Christus fuerit vsus. Eiusdem opinionis (si meam, licet interponere) sum & ego. Sed vt illa omnibus constet, sic explico, ac probo. Cum Ierusalem, vt supra dictum est, esset à Chaldæis destructa, & Hebræi, si non omnes, multo tamen maiore ex parte gladio essent interfecti, & qui gladium euaserant, serui, ac captiui Babylonem abstracti essent: sine vlla dubitatione cogebantur loqui lingua Chaldaica, ac proinde paulatim, propriæ obliuisci: quippe qui captiui, ancillæque Chaldæorum erant: experientia autem constat captiues, ancillasque solitos esse edi-

scere, & loqui lingua dominorum, suæque fere obliuisci linguæ, præsertim quādo multo tempore sub seruili iugo detinētur. Cuiusmodi accidit Hebræis: qui miserabiliter septuaginta annis Babylone captiui detenti sunt; quo temporis interuallo par est credere seniores fere omnes, qui destructa Ierusalem, gladium euaserant, captiuique Babylonem abducti erant, e vita ibi desciuisse, & iuniores cum fere omnes ibi inter Chaldæos nati, atque educati essent, linguam Hebraicam, vel ignorasse, vel certe in eius obliuionem venisse, & linguam Chaldaicam dominorum, quæ ibi vulgaris, & communis erat, didicisse, ac vt maternam, & vernaculam sibi retinuisse. Neque vero id difficile fuit. Siquidem Chaldæi, & Hebræi litterarum pronuntiatione, plurimarum vocum significatione, & alijs multis non parum inter se conueniunt; & quod caput est, ita Hebræi inter Chaldæos fuerunt dispersi, & commixti, vt multi cum eorum mulieribus, referente Esdra, connubia traxerint, filiosque procreauerint. Hoc profecto non esset, nisi lingua communi, scilicet Chaldaica inter se vterentur: qua sine dubio lingua pueri etiam iam iam nati loqui docebantur, & sic paulatim Iudæis ob tam continuam, ac familiarem cum Chaldæis consuetudinem, lingua Hebraica vulgaris, ac materna esse desiit; Chaldaica vero in eius locum successit. Quo factum est, vt cum Iudæi seruitute illa liberati in suam redierunt regionem; linguam Hebraicam amplius non intelligerent, vt constat ex Esdra lib. 2. c. 8. vbi, cum legeretur liber legis domini vniuerso populo; Nehemias, & Esdras Sacerdos, & Scriba, & Leuitæ dicuntur ipsi populo interpretari verba legis, quia videlicet, populus Hebræus linguæ Hebraicæ oblitus verba suæ legis non intelligebat; ideoque flebat: at vero explicatis verbis legis, & intellectis, vt ibidem habetur, fecit lætitiam magnā. Et subditur. Et in die secūdo congregati sunt principes familiarum vniuersi populi, Sacerdotes, & Leuitæ ad Esdram Scribam, vt interpretaretur eis verba legis. Ex quo loco etiam colligi potest, non solum populum, sed ipsos etiam Sacerdotes, ac Leuitas linguæ Hebraicæ fuisse oblitos, & eius verba non intellexisse, quæ, vt intelligerent, Esdram interpretem adijsse. Et sane si Esdras verba linguæ Hebraicæ populo ignota interpretabatur, aliqua lingua populo nota interpretari debebat; ignotum enim per ignotum explicari, intelligique non potest. Lingua autem nota populo Hebræo non potuit esse alia, vt consideranti patet, nisi Chaldaica; quam seruili Chaldæorum iugo subiectus didicit. Et demum hanc linguam Syriacam tunc fuisse communem in Ierusalem, & maxime in vsu, satis indicat Esdras. lib. 1. c. 4. vbi epistola inquit, accusationis scripta erat Syriace, & legebatur sermone Syro. At dicet quis, Danielem cum suis socijs fuisse traditum præposito Eunuchorum discendi gratia litteras, & linguam Chaldæorum, vt apud eundem cap. 1. legitur, non ergo suam in captiuitate linguam Hebræi deseruerunt, imo Chaldaicam, vt ex hoc loco colligitur, nesciebant. Sed Hebræos linguæ Hebraicæ fuisse oblitos iure negari non potest; siquidem id ex Esdra perspicuū est. Daniel vero, & eius socij, cum iam pueri de Iudæa Babyloniam essent translati, & breuissimo temporis spatio ibi permansissent, statim linguam Chaldaicam discere non potuerunt; illis tamen cognitam diuturnior, cum Chaldæis consuetudo erat redditura. Vel dicendum est Danielem, eiusque socios licet quoquo modo imperito, ac rudi plebeiam Chaldæorum linguam, sicut alij Hebræi, ediscere cœpissent: peculiari tamen regis iussu doctos fuisse litteras, & Sermonē Chaldæorum, non quidem plebeium, & corruptum, sed elegantem, & ornatum, qualem habere solent, qui in litteras incumbunt, vt in ipsius regis conspectu stare possent.

possent. Quocirca deinde ipse Daniel linguæ Chaldaicæ eruditus suam prophetiam magna ex parte lingua Chaldaica scriptam reliquit. Sicut etiam Esdras, & multi alij, qui post captiuitatis relaxationem scripserunt. Quare concludendum est, Hebræis post acquisitam libertatem, iugique Babylonici relaxationem, linguam Chaldaicam, seu Syriacam, in Hebraicæ locum, vulgarem, ac maternam successisse. Ex quo sequitur Christum dominum, cum natus esset eo tempore, quo Hebræi lingua Chaldaica, seu Syriaca tanquam vernacula loquebantur, ex Beatissima Virgine Maria, quæ prædicta lingua similiter vtebatur, eandem linguam maternam habuisse, eamque ore suo sanctissimo consecrasse, ac decorasse; ac proinde quotiescumque, cum suis sanctissimis discipulis, vel cum turba, ac plebe tractabat, hac lingua illis vernacula vsum esse. Quod manifestissime etiam patet ex verbis Christi, & Apostolorum, quæ Chaldaica, siue Syriaca sunt, & hucusque in nouo testamento, non solum Syriaco, sed etiam Græco, ac Latino reperiuntur. Nam Matth. 5. habetur illa vox ܪܩܐ, *raca, de cuius significatione auctores, qui linguam Syriacam non didicerunt, valde laborant. Quidam enim, vt notat S. Thom. de Græco trahere voluerunt eius interpretationem putantes pannosum dici racha, vt S. Aug. quoniam Græce dicitur pannus* ῥάκος. *Alij arbitrantur non esse vocem significantem aliquid, sed interiectionem indignantis animi motum exprimentem. S. Hier. ait, esse verbum Hebræum, significareque inanem, seu vacuum. S. Chrisost. licet Homil. 11. in cap. 5. Matth. idē doceat: Homil. tamen 16. ait esse vocē Syrorum, & significare es tu, quia ij ait, qui lingua vtuntur Syrorū, racha, pro eo, quod est, es tu, contemptu quodā, atque impatientia dicere solent. Sed Sanctissimus Chrisost. optime, sicut alij multi auctores, asseruit esse vocem Syrorum; sed quod dicit eam illis significare (es tu) nescio a quonā acceperit. Syrorū enim lingua (tu es) dicitur* ܐܢܬܗܘ *atu, vt in Grammatica dicetur. Itaque hæc vox non videtur esse, nec Græca, nec Hebræa: sed necessario videtur esse Syriaca; & Syriace tria significare potest. Primo enim* ܪܩܐ *raco, est idem, quod* ܪܩܐ, *idest, testudo, quod quidem animal, ita ab Orientalibus, & præsertim à Syris deforme habetur, vt maxime illud nauseent, atque abhorreant. Vnde credibile est tempore Christi, fortassis fuisse in vsu, vt quando quis alium in illis partibus iniuria afficiebat, prædicti animalis nomine, scilicet raca, similitudine quadam, vel ob tarditatem, vel deformitatem, vel ob aliquam aliam imperfectionem, quam nauseabat, & exosus erat, appellaret. Quo modo nunc etiam, cum quis alterum contumelia lacerat, illi alicuius vilis, abiectique animalis nomen tribuere solet dicendo canem, porcum, asinum, bestiam, &c. Et Italice dici solet, pare tartaruga. Fortassis, vt Christus Dominus huiusmodi iniuriosos, & cōtumeliosos dicendi modos reprobaret, dixit, qui autem dixerit fratri suo raca, reus erit consilio. Secundo.* ܪܩܐ, *raco, posset quis singulari quodam modo trahere a verbo Syro* ܪܩ *rac, idest conspuit, ita vt significet conspuentem, seu consputum; tam enim actiue, quam passiue sumptum, cum alicui tribuitur, in malam apud Syros partem accipitur;*

cipitur;

cipiur;quo fit vt sæpe alter alterum vocet conspuentem, seu consputum volens illi aliquam inurere iniuriam. Vel dici potest esse idem, quod ܪܘܩܐ *rauco, idest sputum, & alter alteri hāc vocem forte dicebat, vt significaret se instar sputi illum æstimare; qui loquendi modus frequens est apud Syros. Vt enim quis a se nihil alium fieri ostendat, illi dicere solet; tu es instar sputi apud me. Tertio tandem* ܪܩܐ *raco, apud Syros significat contemptum, despectum, vilem, & abiectum; a quo etiam deriuatur nomen* ܪܩܘܬܐ *racutbo contemptum, despicientiam, vilitatem, abiectionemque significans. Et in hac significatione arbitror sumi vocem, raca, in Euangelio; ita vt, qui dixerit fratri suo raca, id est, contemptum; despectum, vilem, abiectum, sordidum, & tandem (vt dicitur) hominem nullo numero (hæc enim omnia significat hæc vox apud Syros) reus sit consilio. Christus itaque dominus voluit illa voce huiusmodi verba contumeliosa, quæ homines in proximos suos iacere solent, improbare. Et Matth. 6. habetur vox* ܡܡܘܢܐ *momuno, Græce* μαμωνᾶ*, similiter etiam Latine, Mammona, id est, diuitiæ, est vocabulum Syriacum, vt optime notat Sanctus Chrysostomus. Homilia 16. in cap. 6. Matth. & S. Hier. aliÿq. omnes. Et 16.* ܒܪܝܘܢܐ *Bariauno,* βαριωνᾶ *Bariona, id est, filius columbæ; Bar enim vt bene notat Iansen. in concord. p. 3. c. 66. & aliÿ, significat Chaldaice filium; &, iauno, eadem lingua designat columbam. Et 27.* ܩܘܪܒܢܐ *curbono Græce dicunt* κορβανᾶν *Latini Corbanam, id est, oblatio; est vox Syriaca, & licet quidquid à Sacerdote Deo; vel a populo Sacerdoti offertur, illa voce comprehendi possit; tamen nunc vel pro sacra hostia, vel pro placentis quibusdam ex pane confectis, quæ Sacerdotibus in Oriente offeruntur; vel demum pro pane illo benedicto, qui in Ecclesia apud Orientales populo frangi, ac diuidi in more positum est, accipi solet. In Euangelio autem duos videtur posse habere sensus,* ܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ *idest, in Corbonā; prior est; Non licet eos mittere in Corbonā, id est, in locum in quo oblatio poni solet, ita vt contentum pro continente sumatur. Posterior est, non licet eos mittere, seu vt textus habet Syriacus, abÿcere in Corbonā, id est, inter oblationem, seu inter ea, quæ templo offeruntur; nam illa præpositio* ܒܝܬ *apud Syros, significare potest, (in) prout aliquid esse in loco significat, & (inter) vt suo loco dicetur, & vterq. sensus videtur esse verus. Mihi tamen posterior magis placet, licet prior videatur esse communior. Item* ܓܓܘܠܬܐ *gogbulto, est vox Chaldaica, seu Syriaca, vt notat S. Hier. de interpret. nom. Hebr. Iansen. in concord. p. 4. cap. 143. Boder. loco supra notato, & aliÿ; significat cranium, siue caluariam. Iansenio autem videtur mendose legi in Græcis, ac Latinis codicibus Golgotha per simplex L, cum legendum potius sit per duplex L, sic Golgoltha, nam sic caluariam, inquit, Chaldaica vocat lingua. Sed reuera, quod legatur per simplex L, nullum est mendum; mendum tamen esset si per duplex L, legeretur. Nam hæc vox apud Chaldæos, siue Syros per*

simplex

simplex L, scribitur. Si tamen aliquod est mendum, est in illa litterarum loci permu tatione; nam sic iuxta Chaldaicam, siue Syriacam veritatem, scribendum esset גגלתא; Gogolta. Sed huiusmodi mendum nihili plane est faciendum, cum voces peregrinæ, aliarum linguarum elementis scriptæ, fere semper aliquam patiantur varietatem. Rursus sententiam illam, quam Christus Dominus in Cruce pendens protulit, scilicet, vt Græci habent ἠλὶ ἠλὶ λαμασαβαχθανί. Et Latini, Eli, Eli Lamasabactani, quidā contendunt esse Syriacā. Sed reuera tota non est Syriaca, sed vt optime notat S. Epipha. hær. 69. partim Hebraice, partim Syriace a Christo Domino fuit prolata. Syriace autem illa sententia sic scribitur ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ il il lmono sceuacton, idest, Deus meus, Deus meus, quare reliquisti me. Et sic in textu Syriaco reperitur. Illæ primæ voces, scilicet, Il Il, nō sunt Syriacæ, sed Hebraicæ. Nam Syri dicerent ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ Aloh Aloh, Deus meus, Deus meus; cæteræ vero sunt omnino Syriacæ. Nā, sceuact, significat reliquisti, affixum, ni, significat me; licet Syriace illud affixum quiescat. Vnde illi, qui ibi, vbi Christus erat crucifixus erāt, quoniā sciebant linguā Syriacam, tanquam vernaculam, & ignorabant Hebraicam; verba Syriaca intellexerunt, non autem Hebraica; quo fit, vt per nomen Eli, Eli, nomen Eliæ, quod lingua Syriaca dicitur ܐܠܝܐ Elio, propter quandam affinitatem intellexerint, putantes Christum vocasse Eliam. Ex quo constat Græcorum, Latinorumque codices in huius dictionis descriptione non esse mendosos, quia habent Sabactani, & non Azabtani, vt quidam putauere. Nam vt bene notat Iansen. in concord. p. 4. cap. 143. illud vocabulum prædicti codices habēt iuxta linguam Chaldaicam, & non iuxta Hebraicam; & magis credendum esse, ait Christum Dominum, cum lingua Chaldaica esset illi vulgaris, dixisse Sabactani, iuxta Chaldaicam, quam Azabtani, iuxta Hebraicam. Addit præterea deprauate legi in plerisque libris Lamazabatani, cum legendum sit Lamasabactani, quemadmodum se incorruptam dictionem Chaldaicam reperisse in vetustis exemplaribus Latinis simul, & Græcis testatur modernus quidam. Et Marci 3. habetur ܒܢܝ ܪܓܫ bnai rghesc, cognomen filiorum Zebedæi, quod Græci, vt potuerunt sic scripserunt βοανεργές, & similiter Latini Boanerges; hoc autem cognomen esse Syriacum docet Iansen. in concord. p. 2. cap. 39. & Boder. loco notato. ܒܢܝ enim lingua Syriaca significat filios: & ܪܓܫ rghesc, quod videtur esse cōtractum a nomine ܪܓܫܐ, quod duo videtur significare, primo sensum, secundo fremitum, tumultum, ac strepitum, sicut verbum ܪܓܫ rghasc, & significat, sentire, & fremere ac perstrepere; nisi quis velit illud nomen deducere a nomine ܪܘܓܫܐ

quod

quod proprie strepitum, tumultumque significat. Declarantur autem illa nomina filij tonitrui, quia tonitruum fit cum magno strepitu, ac tumultu, ita vt omnes illud sentiant. Et ita nomen illius, quod comitatur tonitruum, ad ipsum tonitruum significandũ, impositũ est. & cap. 5. ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ tlitho cum, Græce ταλιθὰ κοῦμι, & Latine, Talitha cumi; idest, puella surge, quod dictum esse Syriacum omnes fere linguarum periti fatentur; quo fit vt cum omnino sit Syriacum, illa verba, quæ habentur in textu Græco, ac Latino (quod est interpretatum, puella tibi dico surge) in textu Syriaco non reperiãtur. Fortassis ipse Euangelista Marcus, qui suum Euangelium in patrium Sermonem Syriacum putatur transtulisse; cum illa verba essent Syriaca, noluit iterum alijs verbis Syriacis interpretari; quia erant ordinaria linguæ Syriacæ. Ex quo loco aperte probatur, quod quærimus, scilicet Christum Dominum habuisse in vsu linguam Syriacam. & cap. 7. illud verbum ܐܬܦܬܚ ethphathh, Græce, ἐφφαθά, Latine, Ephphetha. Idest, adoperire, est etiam Syriacũ; vnde etiam illa verba, quæ in alijs textibus habentur, (quod est adoperire) non sunt translata in lingua Syriaca; sed solum ipsum verbum tantum ponitur sine vlla explicatione; quia est ordinarium, ac proprium verbum Syrorum apud eos aperire significans. Et 14. ܐܒܐ abo, ἀββᾶ, abba, idest, pater, est etiã Syriacũ. Et Ioã. 1. nomen ܟܐܦܐ Kipho, Græce, κηφᾶς, Latine, Cephas, quod Simoni imponitur, vt optime etiam notat Beda. homil. 1. temp. Hiem. & Iansen. in concord. p. 1. c. 17. & alij fere omnes, est Syriacum, significatque petram, seu lapidem. Vnde illa verba (quod interpretatur Petrus) in textu Syriaco non reperiuntur, quia illud nomen proprie Syris significat, petram, seu lapidem. Item nomen ܡܫܝܚܐ mscihho Græce, μεσσίας, & Latine, quoque, Messias, idest, vnctus, est Syriacum deriuatum a verbo ܡܫܚ quod vngere significat. Vt etiam notat Iansen. ibidem. Et ideo illa verba (quod est interpretatũ Christus) in textu Syriaco non sunt posita. Et Ioan. 5. ܒܝܬ ܚܣܕܐ Bethhhesdho, Græc βηθεσδά, Latine Bethsaida, seu vt alij volunt, Bethesda. Idest, domus misericordiæ, est nomen Syriacum conflatum ex duabus vocibus, ex Beth, idest, domus; & hhesdho, id est, misericordia. Et nomen ܦܨܚܐ peshho, Græce, πάσχα, & Latine, pascha, quod apud omnes Euangelistas reperitur, est omnino Syriacum & proprie significat lætitiam, quæ videlicet v ltu, verbis, ac motibus ostẽditur, & hinc est, vt quia in festo die potissimũ huiusmod. lætitia ostendi solet, pro die festo accipiatur. Et Actorũ 5. ܫܦܝܪܐ Sciapira, Græce σαπφείρη, Latine Saphira, id est, pulchra, est etiã nomen Syriacũ. Et Act. 9. ܛܒܝܬܐ ttui-

ttuitho Græce ταβιθά. Et Latine tabitha, id est, caprea, seu dama, est vox Syriaca: quo fit, vt illa verba (quæ interpretata dicitur Dorcas) explicandi causa in textu Syriaco non sunt addita. Et 1. ad Cor. c. vlt. ܡܪܢ ܐܬܐ moran etho, Græce μαρανάθα, Latine similiter Maran atha. Id est, Dominus noster venit est Syriacum, vt etiam optime notant S. Athan. S. Ambros. & Magister sentent. in illum locum, & alij. Ex quibus locis, & ex alijs plurimis doctissimus quisque fateri cogitur Christum Dominum, Beatam Virginem, Apostolos, & demum omnes Hebræos habuisse linguam vernaculam, ac maternam Syriacam. Quod etiam manifestissime præter ea, quæ diximus, confirmat id, quod dicitur in 1. cap. Act. Ibi enim habentur hæc duo nomina ܚܩܠ ܕܡܐ Hacal dmo, Græce ἀκελδαμά, & Latine similiter Haceldema; id est ager sanguinis. Et dicuntur hæc nomina esse imposita illi possessioni, seu agro, lingua habitantium Ierusalem; seu vt habet textus Syriacus, lingua regionis. at certũ est illa nomina esse Syriaca, vt optime notat Iansen. concor. 4. p.c. 140. Guido Fabritius loco supra notato. Et Belar. tom. 1. lib. 2. c. 15. & alij fere omnes præsertim, qui aliquam cognitionem habent linguæ Syriacæ, seu Chaldaicæ, ac Hebraicæ. Igitur lingua habitantium Ierusalem, ac proinde vniuersæ illius regionis, inter quos Christus Dominus, eius Sanctissima Mater, eius Apostoli; reliquaque eius sancta progenies erat, lingua Syriaca fuit. Sed obijciet quis Act. c. 21. dicitur S. Paulus allocutus esse plebem Iudæorum lingua Hebræa; & idem habetur cap. 22. Imo Euangelistæ multas voces, quæ dictæ sunt esse Syriacæ, seu Chaldaicæ; dixerunt esse Hebraicas, vt illud Ioan. 19. vbi habentur illa verba (exiuit in eum, qui dicitur caluariæ locum, Hebraice golgotha) non ergo bene probatum est ex vocibus prædictis ex eo, quod sint verba Christi, & Apostolorum, & sint Syriacæ, Christũ, & Apostolos lingua Syriaca esse loquutos; quandoquidem ipsimet Euangelistæ dicunt ea esse dicta Hebraice; Quare ex locis allatis probatur Christum, & Apostolos lingua potius Hebraica, tanquam vernacula, ac materna eße loquutos, quam Syriaca. Respondeo in prædictis locis non sumi linguam Hebræam pro lingua illa Mosaica, sed pro lingua, qua eo tempore Hebræi tanquam vulgari, ac patria vtebantur; vt optime notat Iansen. concord. p. 4. c. 143. Belarm. tom. 1. lib. 2. c. 4. VVidmãst. locis citatis. Accedit etiam, quod S. Hier. in lib. de nom. Heb. multas voces, inter quas est prædicta vox Golgotha, affirmat esse Syriacas, seu Chaldaicas, cum tamẽ ab Euangelistis Hebraicæ esse dicantur. Necesse est igitur Apostolos cum locis notatis, & alijs similibus de lingua Hebræa mentionem faciunt, linguam illam, qua tanquam materna, ac vernacula Chaldaica, videlicet seu Syriaca. Hebræi tunc vtebantur, intellexisse, pro certo habere. Ex dictis manifeste patet, sacrosanctum Matthæi Euangelium, & Epistolã Pauli ad Hebræos lingua Syriaca, & alijs fuisse scripta, vt optime, ac doctissime probat Ioan. Alber. VVid. Guido Fabritius Boder. & Belarm. locis citatis. & alij multi. Nam, vt ait, Nicephorus cum S. Matth. anno ab Ascensione Christi 15. ad gentes iturus, Euangelium, tum S. Paulus ad Heb. Epistolam sermone patrio scripsit; constat autem ex dictis sermonem eorum patrium, seu maternum, ac vulgarem fuisse Chaldaicum, seu Syriacum. Tunc enim Mosaica lingua Iudæorum patria, ac materna non fuit, sed tanquam ea, qua vetus erat scriptum

testamentum, a doctis tantum intelligebatur, & in templo, ac scholis vsurpabatur: Vnde Iudaei, qui Christum in templo docentem audiebant obstupefacti dixerunt: quomodo hic litteras scit cum non didicerit. Deinde, vt optime ratiocinatur VVid. aequum erat ex omnibus Euangelistis vnum aliquem doctrinam Christi, tum exorientem, ea lingua perscribere, quae non solum a Pontificum, Scriborum, Pharisaeorumque collegiis, inimice, hostiliterque insectantibus. Verum & ab infima multitudine, seu turba, ipsisque discipulis ex Idiotarum numero delectis intelligeretur. Post haec, indiligenter illiberaliterque cum vniuersa Ecclesia egisse Apostoli videri possent, nisi caelestem Christi doctrinam, ac legem, eodem sermone, eodem verborum pondere, eademque sententiarum grauitate, quantam ex diuino ipsius ore ab attentis auditoribus excipi par erat, praestari nobis alicubi procurassent: atque haec ipsa indiligentia Graecae quoque, Latinaeque linguae conditionem meliorem reddidisset, quam eius, in qua salutis nostrae mysteria enuntiata fuerunt. Quin & vero dissimile non est Matthaeum Publicanorum ordinis hominem sermonis istius Mosaici nescium fuisse: alioquin enim quomodo & vulgi, & Iudaici, & principum eius gentis opinio de Apostolici gregis ignorantia, & inscitia constitisset, quam seruator ipse dissimulato illiterati hominis probro sibi obiecto confirmauit. Denique prouidentiae diuinae consentaneum esse arbitratur VVidmanst. vt Melchisedechi Sacerdotio vna cum lege placabili, decretis, hostiisque Mosaicis succedente, ac Hebraeorum lingua vetere, paucis quibusdam voculis exceptis, vna cum victimis illis, & accusatoria lege, qua late nostra religio patet, ab aris, & sacrificiis nostris explosa, nouus sermo disciplinae caelestis enuntiatione imbutus substitueretur, vnde Christiana lex in Orbis terrae linguas praecipuas, tanquã ex fonte dimanaret. haec ille. Neq. vero his vt bene notat Belar. & alij repugnant veteres Scriptores, ac Patres, qui dicunt Euangeliũ S. Matthaei, & Epistolam Beati Pauli ad Hebraeos, Hebraice scripta fuisse; loquuntur enim de lingua Hebraica, quae Apostolorum tempore vulgaris erat, & communis Hebraeis, quam Chaldaicam, seu Syriacam fuisse constat ex dictis; quemadmodum, vt iam diximus in ipso Euangelio aliquid legimus esse dictum Hebraice; quod tamen vulgari lingua scilicet, Chaldaica, seu Syriaca dictum esse linguarum peritis perspicuum est. Iam vero ex dictis aperte videtur posse colligi: hac lingua gaudium, pacem, ac salutem ab angelis annuntiata esse hac primum fidem Christianam in Syria; in qua ipsa lingua maxime floruit, ac floret, & in qua primum etiam, sanctissimũ Christianum nomen caepit esse, ac dici; manifestatam esse, turbisque varijs parabolis declaratam esse: hac diuina, diuinique amoris plenissima praecepta tradita esse: hac remissionem peccatorum praedicatam esse: hac Sacramenta omnia instituta esse; hac miracula cuncta, quae a Christo loquente fiebant, facta esse: hac Apostolis sanctis & praesertim Petro eorum Principi a Christo Domino ligandi, soluendique potestatem datam esse: hac omnia Christianae fidei mysteria, &, vt vno verbo dicam, vniuersam doctrinam Euangelicam a Christo Domino patefactam, & diuulgatam esse: atque homines ad eam inuitatos esse. Hac quemadmodum Demon primum Adamũ ac primam Euam fallacibus verbis vicit, atque in errorem induxit: Ita eadem Secundus Adam primi defensor, ac vindex, & secunda Eua damna a prima illata resarcians, ipsum daemonem suis sanctissimis, ac omni virtutis laude decoratissimis verbis, vicerunt, superarunt, & omnino represserunt. Hac praeterea sanctissimum ipsius Deiperae Mariae Virginis canticum scilicet (magnificat) ab ipsa dictum fuit.

Hac

Hac Angeli salutatio castis ipsius auribus suauiter insonuit. Hanc denique in varijs, ac dulcissimis eloquijs Maria cum filio Iesu; & Iesus filius cum matre Maria, & Iesus, & Maria, cum sanctis Discipulis, alijsque amicis, & cognatis quotidiano vsu vsurpabant. Ex quo, vt tandem concludamus, facili negotio cognosci potest, quanta sit huius linguæ nobilitas, dignitas, ac sanctitas; & quanti ab omnibus præsertim a Christianis sit facienda; quandoquidem Christi, & matris eius sanctissimo, ac purissimo ore fuit consecrata.

DE CHALDAICAE LINGVAE vtilitate.

QVAM vtilis sit, ne dicam necessaria Chaldaicæ linguæ, in Christiana, ac sancta Dei Ecclesia cognitio, ac scientia, quamuis pro dignitate dicere non possimus: tamen, vt aliqua eius addiscendæ studiosis ingeneretur cupiditas; aliquid de plurimis, vberrimisque, qui ab illius cognitione capi solent, fructibus, breuiter, leuiterque attingemus. Primo igitur ad sacram Scripturam (vt ab ea sumatur initium) in multis obscuris, difficilibusque locis, clare, facileque intelligendam est vtilissima. Nam si de veteri testamento sermo habeatur, cum eius in linguam hanc antiquissima sit translatio; siquidem hæc, vt alias sileam translationes Syriacas, tempore S. Thaddæi Apostoli, & Abgari Syrorum regis, facta fuit, vt traditur tum alibi, tum in Prologo quodam Psalterio Syriaco præmisso, & ego fauente Deo alibi de huiusmodi Syriacis translationibus, fuse, accurateq. tractabo; non potest esse, tam antiqua huius testamenti, in hac lingua editio, eiusque lectio ediscentibus; nisi magnæ vtilitatis; & miræ in varijs, reconditisque sacræ Scripturæ enodandis sensibus, tum verbi diuini concionatoribus, tum eiusdem explanatoribus, facilitatis, atque eruditionis. Accedit etiam, quod cum hæc lingua maiorem affinitatem habeat cũ lingua Hebraica, in qua prædictum testamentum fuit cõscriptum, quã quælibet alia lingua; & in quã pluribus vocibus, dicẽdiq. modis, ac phrasibus inter se maxime conueniãt, quo fit, vt quidã has duas linguas vnã, & eandẽ esse putauerint; sine vlla dubitatione huius linguæ voces scripturarũ sententias aliquo modo propius attingent. Quod præclare ex Magno Aphrem Syriæ ornamento Magnus Basilius Græciæ decus notauit in Haxam. exponens inter alia illud Gen. 1. (& Spiritus Domini ferebatur super aquas.) At quonam inquit pacto dixeris super aquas hic ferebatur? Equidem nõ meam; sed viri cuiusdam Syri (intelligendo S. Aphrem) recensebo sententiã, qui tantum a mundana sapientia distabat, quanto verarũ scientiæ rerum propinquior erat. Aiebat igitur ille Syrorum vocem significantiorem, atque euidentiorem esse, & ob affinitatem, quam cum Hebraica habet lingua sententias Scripturarum aliquo modo propius attingere. Itaque talem huiusce sententiam esse dicebat: verbum hoc ferebatur

batur pro confouebat, vitalemque fœcunditatem aquarum naturæ præbebat: sumũt, atque interpretantur ad similitudinem auiculæ incubantis, vimque vitalem quandam imprimentis in ea, quæ ab ipsa fouentur. Talem hunc is prædicabat ea voce sensum significari, super aquas, inquam spiritum Dei ferri, id est, ad fœcunditatem vitalem, aquæ naturam ipsum Spiritum sanctum præparasse. Quare satis per hoc id ostẽditur, quod quæritur a nonnullis, nec ab actu creandi Spiritum sanctum abfuisse. Hæc Magnus Basilius. Ex quo loco manifeste constat linguæ Syriacæ voces in sacra Scriptura esse significantiores. Quare & ipsa lingua, & in ea Scripturæ editio maximæ debet esse vtilitatis, maximæ auctoritatis. Si vero sermo sit de nouo testamento, cum hoc partim Syriaca lingua Apostolorum patria sit scriptum, vt supra dictum est, partim in illam, vel ab ipsis Apostolis, vel Apostolorum temporibus (de quo iuuante Deo alibi) sit translatum, & ab Apostolorum temporibus hucusque magno omnium Orientis populorum, qui Chaldaica, siue Syriaca vtuntur lingua, vt etiam vetus testamentum retentum, & semper summa in veneratione, & auctoritate sit habitum, & demum publice in omnibus eorum Ecclesiis antiquissimis constitutis in Syria, Mesopotamia, Chaldæa, Aegypto, & deniq. in vniuersi Orientis partibus dispersis, ac disseminatis, lectum sit, ac legatur, quisnã sine maxima temeritatis nota, eius editionis lectionem non esse maximæ vtilitatis, & auctoritatis negare potest. Nã licet Schismatici, a Catholicis Orientis in explicando, quid sibi velit Syriacus textus interdum dissentiant: in ipso tamen textu de verbo ad verbum Syriace legendo, & integre retinendo, ab eoque nihil plane detrahendo, vel nihil illi de nouo addendo, nec vllo modo reformando, mirum in modum (vtinam sic aliis in rebus) cum illis consentiunt: quare sicut ante schisma, ita post illud eodem Syriaco textu, quo Catholici, vtuntur; & omnino cum illis in iisdem sacræ Scripturæ verbis, licet interdum nõ in sensu, omnino conueniunt. Vnde nullus vlli vnquam de textu ipso Syriaco remansit dubitandi locus. Deinde nouum testamentum Hebraice non extat; quare cum aliquid obscurum, ac difficile in textu Græco, ac Latino alicui interpreti occurrit; non habet alium textum vocibus significantioribus, & antiquissimorum sanctissimorũq. virorum Commentariis illustratum, quem consulere posit, nisi Syriacum; quem pauci Latini, sicut pauci Syri textum Latinum, ob hominum linguæ Latinæ, ac Syriacæ peritorum penuriam, hucusque consuluerunt. Et quamuis pauci etiam Græci ob eandem causam parum Syriacum textum citarint: eum tamen plurimi Syri auctores; & Sancti Patres, auctoritate doctrina, ac sanctitate Græcis nequaquam inferiores, docte, & enucleate interpretati sunt: in homiliis; sermonibus, & concionibus, vsurparunt; & denique semper in ore habuerunt; inter quos, vt reliquos sileam, est doctissimus, ac sanctissimus Doctor Iacobus Syrus; qui multa in scripturã edidit Commentaria. Et ille alter vt (ait S. Greg. in vita eius) Patrum optimus Ecclesiæq. doctor clarissimus, Magnus Aphrem, qui teste eodem S. Gregorio Nysseno, & aliis, omnẽ, & antiquã, & nouã Scripturam assiduo studio, vt quiuis alius studiose versauit, accurateq. ad verbum est interpretatus, & ab ipsa procreatione mundi vsque ad postremum Gratiæ librũ, quæ abdita, quæq. arcana, ac recondita erant, spiritus adiutus lumine Commentariis illustrauit. Quæ omnia in Oriente extant apud Syros, & tamen nihil fere ex illis habet Occidentalis Ecclesia, non ob aliã causam, nisi quia pauci admodum Latini, Latinam linguam cum Syriaca coniunxerunt. Et quamuis etiam S. Hier. litterarum, & linguæ Syræ ignarus fuisse à Gennadio, vt refert VVid. Ex eo deprehendatur;

tur; quod in Cathalogo Ecclesiasticorum Scriptorum S. Iacobum Nisibenæ ciuitatis Episcopum, egregiũ Syrum Scriptorem in linguam Græcam non dum conuersum, atq. iccirco ignoratum ab eo silentio prætermiserit; in prædicto tamen Cathalogo non satis obscuræ sacræ Scripturæ Syriaca lingua editæ meminit, cum sic de Aphrem ait. Aphrem, Edessenæ Ecclesiæ Diaconus, multa Syro sermone composuit: & ad tantam venit claritudinem, vt post lectionem Scripturarum (idest lingua Syriaca editarũ) publice in quibusdam Ecclesiis eius scripta (vt nunc etiam maxime apud Maronitas in officiis diuinis) recitentur. Hanc præterea a noui testamenti Syriaco textu cõmoditatẽ percipi posse arbitratur VVidmäst. quod Syriaca illa dicendi formula Christo Domino, Apostolisq. gentilitia, in Græcis, Latinisq. auribus, etiam nunc peregrina quodammodo, multã Latinis hominibus iucunditatem, atque lumen ad multorũ locorum Catholica sensa enudanda præcipuũ sit allatura. Adeo enim palæstinũ illud dicendi genus in sacris litteris quacunque lingua promulgatis implicatum insidet; vt Marcus Euangelista, (quem Syri Latina lingua in scribendo suo Euangelio vsum fuisse affirmant) non magis Latine, aut Lucas, & Ioannes Græce scripsisse, quam vel P. Terentius Apher comœdias ad Punicæ, vel Iudæus Philon scripta sua ad Hebraicæ dictionis normam direxisse videantur. Hæc in præsentia satis sint de vtilitate editionis Chaldaicæ, siue Syriacæ linguæ. Ex quibus etiam colligitur, quam temere de ea quidam effutiant. Per editionem autem Chaldaicam, siue Syriacam non intelligimus eam, quæ Paraphrasis Chaldaica appellatur; sed illam, quam ab initio rerum Christianarum Syri habuerunt atque ad hæc vsque tempora retinent; publiceq. vt dictum est, in Ecclesiis vsurpant. Secundo Chaldaicæ linguæ cognitio non solum est vtilissima ad multa loca defendenda in editione Latina, quæ Occidentis hæretici corrupta, seu deprauata esse asserunt; cum sint emendatissima, & antiquissimo Syriaco textui maxime conformia: Verum etiam ad probandum, ieiunia, abstinentias, venerationem crucis & aliorum, memoriam sanctorum, frequentes oblationes, seu Missarum celebrationes, preces pro defunctis, diuinorum officiorum recitandorum consuetudinem, & alia eiusmodi, quamplurima, quæ hæretici, tanquam nouus Romani Pontificis traditiones detestantur: esse antiquissima, & in Ecclesia etiam Syriaca ab Apostolorum temporibus hucusque retenta, & conseruata, vt videre est tum in sectionibus capitum textus Syriaci, tum etiam in Breuiarijs, librisque diuinorum Officiorum Maronitarum, atque aliorum Syrorum, tum denique id clare cõstat, ex tam antiqua, ac perpetua prædictarum rerum in dicta Ecclesia summo omnium consensu exercendarum consuetudine; ut Syriacæ linguæ peritus aperte ex eius Ecclesiæ liberis intelliget. Tertio Sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, ac magistra debet omnes hæreses, præsertimq. præcipuas, quæ magis uigent, confutare. At excepta natione Maronitarum, (quæ se Romanæ Ecclesiæ semper deditissimam fuisse profitetur, atque hoc certo Dei iudicio, ac beneficio factum esse uidetur, qui noluit omnino fidem Christianam Catholicam in ijs sanctis locis extingui, in quibus primo incœpit.) Reliqui fere omnes Orientales, qui hac utuntur lingua, sunt hæretici. Vel enim Nestorium, uel Dioscorum, seu Eutichetem, & alios impios, ac sceleratos in sacrosanctis Concilijs condemnatos hæreticos consectantur. Hi autem nulla ratione sine lingua Syriaca confutari, conuincique possunt. Imo sunt plurimi, qui contra sacrosancta Concilia, Chalcidonense, Ephesinum &c. Atque adeo contra uniuersam Ecclesiam Catholicam nefandas suas hæreses defendendo, tam impie scripserunt,

runt, vt cum illorum peruoluo scripta, licet mirum in modum ad eorum scripta, scriptis pariter confutanda, atque explodenda meus commoueatur, & accendatur animus: tamen admirari satis non possim quomodo à Latinis Catholicis, qui scriptis ab hæreticis vinci, non patiuntur, non sint, non dico confutata, sed omnino extincta. Cuius rei causam aliquantulum mecum ipse considerans, nullam aliam præter hominũ linguæ Syriacæ in Ecclesia Romana peritorum penuriam reperire potui. Quod optime considerans summus, atq. optimus Pontifex Clemens quintus toto Concilio Viennensi approbante statuit, vt habetur. lib. 5. tit. 1. de mag. c. 1. Vt vbicumq. Romanam Curiam residere contigerit, necnon in Paris. & Oxen. Bon. & Salamantino studijs erigerentur scholæ, in his tribus linguarum generibus, Hebraicæ, Arabicæ, & Chaldææ; ibique stipendia competentia, ac sumptus huic rei necessarios decernit; & multa alia dicit, quibus ostendit, quam vtilis sit, ac necessaria Ecclesiæ sanctæ huiusmodi linguarum cognitio. Quarto, Chaldaicæ, seu Syriacæ linguæ cognitio est maxime vtilis, & necessaria ijs præsertim, qui linguam Hebraicam, vel discere volunt, vel profitentur. Nam cum non solum libri Esdræ, ac prophetia Danielis magna ex parte, vt dictum est Chaldaice scripti sint; Verum etiam omnes fere Hebræorum interpretationes, Rabbinorumq. Commentaria, ac scripta, & tandem, si sacram Scripturam excipias, quidquid iam longo tempore ab Hebræis scriptum est, quasi æque resipiat Chaldaismum, atque Hebraismum, nemo sine lingua Chaldaica, Rabbinos, Hebræorumq. auctorum scripta, & interpretationes recte, ac perfecte intelligere poterit, nec perfectam linguæ Hebraicæ cognitionem habebit, vt ipsimet linguarum periti vna voce fatentur. Quinto, Chaldaicæ, siue Syriacæ liguæ sciẽtia est vtilissima ad quãplurimos Astrologiæ, Mathematicæ, Philosophiæ, Theologiæ, reliquarumq. omnium scientiarum, ac facultatum libros legendos; & ad quamplurima alia cuiuslibet generis historiarum antiquissima, omnisq. eruditionis plenissima, peruoluenda monumenta. Ex quarum rerum cognitione, quam maximam studiosorum animus percipere solet voluptatem. Accedit quod, si sapientiæ amor, & tam ligatæ, quam solutæ orationis suauitas, ac splendor ad Græcam linguam addiscendam studiosos impellere solent; quanto magis hæc eadem ad linguam Chaldaicam perdiscendam eorum animos, accendere debent? quandoquidem illam Græcorum sapientiam, cuius inflamantur amore, a Chaldæis, tanquam a fonte dimanasse docent, tum alij, tum præcipue Eugub. lib. 1. de Perẽni Philosophia. c. 1. Vnde nõ desunt, qui Aristotilẽ (de cuius doctrina tantopere Græci gloriantur) tantam rerum cognitionem, quam suis in libris posteritati reliquit, ex Chaldæorum, Hebræorumq. libris Alexandri Magni sui discipuli iussu, vndiq. collectis, expilasse, subq. suo nomine supreßis aliorum auctorum nominibus, versute edidisse asseueranter affirment. Præterea solos Chaldæos esse sapientes ipsius Græciæ oraculum cum à quodam consuleretur, quos tandem homines religioni deditos aliquando esse contigisset, respondisse ex eorundem testimonio scribit Iust. Martyr, & Philosophus. in Oratione Paræn. ad gentes. Responsum autẽ illius oraculi his versibus continetur.

Solis Chaldæis sapientia cessit: Hebræi
Ingenitum regem mente, Deumq. colunt.

Non solum autem Græci sapientia, sed etiam sermonis elegantia, sentẽtiarumq. grauitate, sunt Syris inferiores. Nam sanctißimus Iacobus; & Magnus Aphrem (vt reliquos taceam,) ita in copiose, ornate sapienter, grauiterq. dicendi genere, tam in soluta,

lut t, quam in ligata oratione excelluerunt, vt non solum præstantissimos Scriptores Græcos superauerint; Verum etiã ad sui admirationẽ, quam maxime eos commouerint. Et quidem de Magno Aphrem. (vt de S. Iacobo, qui si ipsum Aphrem non superat, æquat tamen, taceam.) Audi quid inter alia dicat Sozomenus. lib. 3. hist. Eccles. c. 15. Hic (inquit) disciplina monastica vitam instituens, cum neque a quoquam didicisset, neque expectaret se talem euasurum, de repente in linguæ Syriacæ peritia tantum profecit, vt sumarum Philosophiæ præceptionum intelligẽtiam adeptus sit, & non solum facilitate, ac splendore orationis, sed etiam sententiarum crebritate, atque sapientia Græcos Scriptores, facile præstantissimos superauerit. &c. Et Nicephorus Callist. lib. 9. c. 16. Eadem (inquit) hac ætate, & Ephræm Syrus præclarus fuit, qui quidem longo interuallo omnes præcessit, & breui tantum in lingua Syrorum, cũ quidem eam prius ab alijs non didicisset, neque specimen aliquod, aut spem talem eũ fore, præbuisset, profecit, vt cum pietatis exercitio ad summum contemplationis peruenerit, tum splendore, facilitate, & suauitate verborum, nec non densitate, & grauitate sententiarum, etiam præclarissimos quosque Græcorum, qui eloquentia antiquitus excelluissent, superauerit &c. Et postea subdit. Quamobrem Magnus ille, & Oratione, & virtute Basilius, qui Cappadocum Metropolim Episcopatu suo exornauit, summopere virum est admiratus, eundemq. eruditionis nomine beatum censuit. Vt tanti viri tam certo testimonio manifestum sit, communiter quoque a Græcis, qui tum clarum in eloquentia obtinuere nomen, præstantissimum omnium Ephræm iudicatum esse. &c. Ex quibus constat, si studiosi, sapientiæ amore, eloquentissimorumq. Scriptorum præstantia, ad linguam Græcam addiscendam alliciuntur; quanto magis ijsdem ad linguam Chaldaicam, siue Syriacam arripiendam, rapi debeant? Postremo, vt quamplurimis huiusce linguæ supersedeam vtilitatibus, illud omnes studiosos Christianos, præcipueq. pios, & religiosos ad hanc linguam adipiscendam, quam maxime inflammare debet; scilicet ea lingua loqui, qua ipse Christus Dominus, & sanctissima Virgo Maria mater eius, loquuti sunt; ea legere nomina: ijs denique fruendo vti vocibus, quas sacratissima eorum ora proferendo consecrarunt.

PETRI

PETRI VRETAE BVRGENSIS Theologi, in Grammaticam Chaldaicam eruditissimi viri Theologi Georgij Amiræ Edeniensis è Monte Libano, Epigramma.

AVcta tibi placidæ veniunt iam dona Mineruæ,
Otia nam semper hæc tibi, Roma, placent.
Scilicet antiquæ & tam castæ dogmata linguæ,
Qua potes ad fontes ire benigna sacros.
Nam prius illa fuit patribus notissima, sic &
Vulgaris Christo discipulisque suis.
Montis odoriferi tibi portat munus eoum,
Ipse dat optatas delitiasque liber:
Arboribus nemorum gaudet Maronitica tellus,
Frugibus, & gemina vite Lyæ tuæ:
Ruris honos, cedri simul, ac durantis oliuæ,
Quæque sua sanctus perfluit amnis aqua.
Hæc multos olim peperit facundia doctos,
Ad cæli motus, sidereasque vices.
Georgius vnde tuus venit; multosque per annos
Doctus erat sacris clarius in studijs.
Natus nobilium clara de stirpe parentum
Prominet, & tota notus in Vrbe sonat.
Hoc satis esse putat; sed sæpe rogatus amicis
Omnia quàm doctè perficit, atque docet.
Hinc iam Carpe nouos fructus, Romana iuuentus,
Talibus ingentes accumulabis opes.

EIVSDEM AD LECTOREM:

HAec sunt facundæ pulcherrima commoda linguæ,
Quod cupis & nitidum, maxime lector, opus.
Nec studuit tibi Chaldæas exponere voces
Quis melius, nec quo pulchrius ante dedit.
Exatam dices hanc visam protinus artem,
Quà facilem nobis reddit Amira viam.
Omnia fronte tamen, si legeris ista, serena,
Hic erit vtilitas, lux noua, forma, modus.

GEORGII AMIRAE
SYRI EDENIENSIS
E LIBANO.

GRAMMATICAE
LINGVÆ CHALDAICAE
SIVE SYRIACAE
Liber primus.

DE LITTERIS CHALDAICIS, SEV Syriacis, & de earum diuisione.

CAPVT PRIMVM.

TRIPLEX potißimum litterarum species, apud Chaldæos, seu Syros communiter reperitur; quarũ quidem meminit Grammaticus quidam Syrus, nomine Dauid, Pauli filius in suis quibusdã notationibus in Grammaticam. Prima dicitur ܐܣܛܪܢܓܠܐ estranghelo; a qua non multum distat ea characteris species, qua vtuntur Nestoriani, & nonnulli, natione quidem Græci (seu vt communiter in Syria appellantur) Melchitæ: idiomate vero pseudochaldæi, seu Arabes. Secunda autem dicitur ܦܫܝܛܐ fscitto, idest, simplex, vel ܣܪܛܐ sertto, idest, linea, ita au-

tem dicitur, quia ſimplicibus lineis pingitur; Tertia poſtremo nuncupatur ܟܦܝܦܐ cefifo, ideſt, duplicatus, & ſolet a quibuſdam dici ܡܫܬܛܪܝܢܐ meſſttariono, ſciſſus, quia videlicet duplicatis, & quaſi in medio ſciſsis ſcribitur lineis; vt in tabella Alphabetica patet.

Prima litterarum ſpecies putatur omnium antiquiſsima, ac proinde omnibus nationibus, quæ Chaldaicum vſurpant idioma, eſt communis. Secunda eſt recentior, & a prima dimanauit, eaq. multo eſt facilior ſcriptu, quo fit, vt ſit maxime in vſu, tum apud Orientales alios, tum apud Catholicam, Romanæq. Eccleſiæ ſtudioſiſsimam, Maronitarum nationem. Tertiam demum in libris antiquiſsimis non vidi, ea tamen in titulis ſcribendis, vel breui aliquo dicto, ſeu epigrammate Chaldaico, non ſemel a recentioribus vſurpatur; & facit potius ad ornamētum (præſertim cum varijs coloribus decoratur) quam ad neceſsitatem. Subijciamus ergo tabellam, in qua ſingulorum characterum ſpecies ſuo ordine conſpiciantur.

Tabella indicans ſingulas Chaldæarum litterarum ſpecies, earumq. figuras, poteſtates, ac nomina.

Nomen		Poteſtas	Simplex	Duplicatus	Neſtorianus	Eſtrāghelo
Aleph	ܐܠܰܦ	A	ܐ ܐ	ܐ ܐ	ܐ ܐ	ܐ ܐ
Beth	ܒܶܝܬ	B	ܒ	ܒ	ܒ	ܒ
Gomal	ܓܳܡܰܠ	Gh	ܓ	ܓ	ܓ	ܓ
Dolath	ܕܳܠܰܬ	D	ܕ	ܕ	ܕ	ܕ
He	ܗܶܐ	H	ܗ	ܗ	ܗ	ܗ

Vau

Vau	ܘܐܘ	V	ܘ	ܘ	ܘ	ܘ
Zain	ܙܝܢ	Z	ܙ	ܙ	ܙ	ܙ
Hheth	ܚܝܬ	Hh	ܚ	ܚ	ܚ	ܚ
Tteth	ܛܝܬ	Tt	ܛ	ܛ	ܛ	ܛ
Iud	ܝܘܕ	I	ܝ	ܝ	ܝ	ܝ
Kof	ܟܦ	K	ܟ	ܟ	ܟ	ܟ
Lomad	ܠܡܕ	L	ܠ	ܠ	ܠ	ܠ
Mim	ܡܝܡ	M	ܡ	ܡ	ܡ	ܡ
Nun	ܢܘܢ	N	ܢ	ܢ	ܢ	ܢ
Sēkath	ܣܡܟܬ	S	ܣ	ܣ	ܣ	ܣ
Ee	ܥܐ	Aa	ܥ	ܥ	ܥ	ܥ
Fe	ܦܐ	F	ܦ	ܦ	ܦ	ܦ
Sſode	ܨܕܐ	Sſ	ܨ	ܨ	ܨ	ܨ
Qof	ܩܘܦ	Q	ܩ	ܩ	ܩ	ܩ
Riſc	ܪܝܫ	R	ܪ	ܪ	ܪ	ܪ
Scin	ܫܝܢ	Sc	ܫ	ܫ	ܫ	ܫ
Tau.	ܬܐܘ	T	ܬ	ܬ	ܬ ܬ ܬ	ܬ

De harum litterarum nominum significatione.

CAPVT SECVNDVM.

Litteras Chaldaicas habere nomina, quæ aliquid significẽt, perſpicuum eſt; cur autem talia nomina obtineant, licet non ita clarum ſit, poteſt tamen aliqua ratio ducta ab ethimologia nominis, ſeu ab ipſius litteræ ſono aſsignari; quare vt id pateſiat, incipiamus a prima littera.

ܐܠܦ Aleph, tria poteſt ſignificare, vel enim eſt quaſi ܐܠܦ elaf, ab ܐܠܦܐ elfo.i.nauis, vel quaſi ܐܠܦ olef, ab ܐܠܦܐ alfo, ideſt, mille, vel ܐܠܦ alef, a verbo ܐܠܦ alef, ideſt, docuit; ita forte dictum, vel quia nauis ſimilitudinem imitatur, vel quia milleſimus numerus eo ſignificatur, vel certe, quia omnis, qui linguam aliquam docuit, vel doctus eſt, ab hac littera docere, ſeu doceri inchoauit.

ܒܝܬ Beth, ideſt, domus, quaſi domui ſimilis. ܒܝܬܐ baito enim domum ſignificat, per contractionẽ deinde fit ܒܝܬ beth.

ܓܡܠ Gomal, quaſi ܓܡܠ gmal, per contractionem fit a ܓܡܠܐ gamlo, ideſt, camelus, propter gibboſam, & oblongam, quam habet proceritatem, ita appellatur.

ܕܠܬ Dolath, quaſi deſcendit, ܕܠ dol enim inter alia ſignificat deſcendere, a quo deinde deriuatur ܕܠܬ:

ܗܐ He, vel quaſi ܗܐ ho, ideſt, ecce, ſuum quodammodo indicans ſonum, vel a ſono proprio ſic dicitur.

ܘܐܘ Vau, a ſono proprio accipit nomen.

ܙܝܢ Zain, ideſt, àrma, ܙܝܢܐ zaino enim arma ſignificat, a quo per contractionem fit ܙܝܢ zain, eādem retinens ſignificationem ſicut cetera contracta, ita dictum videtur, quòd pugionis, vel alterius inſtrumenti bellici ſimilitudinē ex parte referat.

ܚܝܬ Hheth, vel a ܚܬܐ hhotho, ideſt, ſoror, quaſi per illa duo paruula ſigna, in eadem linea ſimul iuncta, affinitatem, ſimilitudinemque vnam indicat, vel a ܚܛܐ hheto, ideſt, Aloe, quaſi cum illud pronunciamus amaritudine aliqua afficimur, vel a ܚܬܐ hhetho, ideſt, pons columnis innixus, quia pontis ſpeciem ex parte oſtēdit. nam illa duo ſigna videntur vt columnæ, quibus linea alia tamquam pons ſuſtentatur; vel quaſi ܚܝܬ hhaiat, a ܚܝܘܬܐ hhaiuto, ideſt, vita, vel demum ܚܝܬ a ܚܝܬܐ .i. viua, quòd viua quadam voce exprimitur.

ܛܝܬ Tteth, a ſuo ſono dictum eſſe videtur.

ܝܘܕ Iudh, a ܝܘܕܐ iudho per contractionem, ſignificat puerum. quia ſicut puer inter homines, ita hoc elementum inter litteras paruum reputatur.

ܩܦ Kof, ſcilicet curuatus eſt, quòd videlicet lineolam ſuperiorem circundatam, curuatamq. habeat.

ܠܡܕ Lomadh, quaſi ܠܡܕ lamedh, quod ſignificat coniungere, copulare, cōſequi, quòd duabus lineis quodā ordine in principio ſe inuicē copulantibus, atq. conſequentib. conficitur.

ܡܝܡ Mim, a ſono proprio videtur eſſe nominatum.

ܢܘܢ Nun, a ܢܘܢܐ Nuno, ideſt, piſcis, quia piſcis ſimilitudinem

nem (præſertim cum eſt in fine) indicat.

ܣܡܟܬ Semkath, a fulciendo dicitur, quaſi munitum, & vndique fultum, ܣܡܟ Smach enim fulcire ſignificat.

ܥܐ Ee, vel a ſono proprio ſic appellatur, vel certe a nomine ܥܐܐ eeto deſumitur, quod ſignificat ſuppreſsionem, quia videlicet guttur ſuppreſsionē aliquā in ipſius formatione patitur.

ܦܐ Fe, quaſi ܦܐܐ fe, a ܦܐܐ faio, ideſt conueniens, decorus, quaſi decentem, decoramq. figuram habens.

ܨܕܐ Sſode, a ܨܝܕܐ Sſaido, ideſt, piſcatus, ſic nuncupatur, quia eſt perſimile hamo piſcatorio.

ܩܘܦ Qof, a ܩܘܦܐ qufo, ideſt, ſimia, vel herinaceus, quòd eius formam, præſertim cùm ſeſe in globum componit, habeat.

ܪܝܫ Riſc, per contractionem a ܪܝܫܐ Riſcio, ideſt, caput, quòd nonnullam cum illo habeat ſimilitudinem.

ܫܝܢ Scin, a ܫܢܐ ſceno, dens, quod dentis figuram habet.

ܬܘ Tau, ideſt, venite, quaſi ad illud, cetera elementa tamquā ad finem, & terminū veniant, & hic eorū numerus deſinat. Ex quibus conſtat elementorum nomina aliquid ſignificare, ſed rationem, cur id potius, quam aliud ſignificent, vt diximus, non eſt facile inueſtigare.

De numero harum litterarum.

CAPVT III.

Litteræ, quibus vtuntur Chaldæi, ſunt duæ, & viginti ſupra a nobis ſuo ordine enumeratæ, cur autem hoc potiſsimum numero ſint contentæ, variæ a varijs redduntur rationes apud

Dauid Grammaticum, supra citatum. Primum enim apud ipsum Epiphanius Cyprius videtur dicere viginti & duas fuisse cōstitutas, quia datæ sunt patribus illis primis, vsq; ad Moysen, in signa futuras, scilicet esse viginti & duas generationes. Alij autem aiunt fuisse constitutas, iuxta numerum operū Dei, quæ sex dierum spatio procreauit; vnde asserunt quasdam litteras in tabella in scribendo duplicari, quasdam vero non item; quia videlicet, quædam ex illis operibus, composita fuerunt vt corpora animantium, & alia; quædam vero non, vt cælum, &c. Alij aliter; Ego vero, vt hæc, & similia omittam, existimo tot Chaldaicas litteras fuisse constitutas, quot auctor cognouit esse necessarias ad linguæ a se constituendæ voces exprimēdas, & ita etiā iuxta varietatē organorū humani corporis, ac multiplicitatem, varias, ac multiplices constituit: vt inferius dicetur.

De diuisione, pronunciatione, & ordine ipsarum litterarum.

CAPVT IIII.

PRætermissis ceteris, quæ minus necessaria videntur, prædictæ litteræ secundum numerum, & diuersitatem organorum: quibus homo ad formandas voces vtitur, in quinque classes distribuūtur; quædā enim dicuntur ܓܓܪܝܬܐ gagroiotho, idest, gutturales, quia dum proferuntur adminiculo gutturis potissimum egent: quæ sunt ܐ ܗ ܚ ܥ. quædam vocantur ܕܚܟܐ dhheko, idest palati; quæ sunt ܓ ܝ ܟ ܩ: quædam ܕܠܫܢܐ dlesciono, idest linguæ, quæ sunt ܕ ܛ ܠ ܢ ܬ, quædam ܕܫܢܐ dseene, idest dētium, quæ sunt, ܙ ܣ ܨ ܪ ܫ, quæ quidem, si ܪ excipias, a Chaldæis appel-

pellantur : ܡܫܪܩܢܝܬܐ mafcerqoniotho, ideft, fibilantes, quia dũ exprimuntur fibilant; nominantur etiã ܪܘܚܢܝܬܐ ruhhonoiotho, ideft, fpirituales : quia cum quodã fpiritu prolatæ exeunt ; quædam denique dicuntur ܣܦܘܬܢܝܬܐ fefuothonoiotho ; ideft, labiales, quod labijs potifsimum eas pronũtiantes vtimur; & funt ܒ ܘ ܡ ܦ. Ex his autem litteris feptem mihi videntur a quamplurimis in Occidentis partibus, vel non proferri, vel certe male proferri : quare licet fcriptis non pofsimus recte earum docere pronũciationem, cùm in hac re, multũ conducat viua vox; contẽdam tamen afsignare faltem organa, quibus pronuntiantur, & aliquas fimilitudines cuilibet notifsimas, ex quibus fonus earum, aliqua ratione cognofcatur, quem cognitum rudi minerua (fi quis pofsit) edat: fin minus, ne defperet difcere linguam ; linguarum enim fcientia, non in pronunciando, fed in intelligendo præcipue confiftit : ad quod cetera omnia, tanquam ad fcopum, & finem, quem vnufquifque difcẽs intendit, ordinantur; quod fi huiufmodi finem, fine exacta, & naturali litterarum pronunciatione quis confequi pofsit, in formanda exacta pronunciatione, ne tempus conterat : fed magna cura, ac ftudio intelligere contendat. Hæ igitur litteræ, quæ paulo difficilius pronunciãtur, funt, fi ܐ excipias, reliquæ tres gutturales, quæ a gutture, & linguæ radice proferũtur. ܗ enim refpondet fpiritui denfo Græcorum, & Latinorum afpirationi, quæ optime Chaldæorum more a Germanis pronunciatur : ܚ eft quafi duplex afpiratio, aliquanto lenius, profundiufq. prolata: & fonus ipfius illi fimilis eft, quẽ quis, vel frigore affectus, vel dolore concuffus, vel aliquem quibufdam voculis ad iram prouocans, feu commouens, edere folitus eft. ܥ demum nullo modo in eius pronunciatione a naribus dependet, nifi velimus, cum illam proferre non pofsimus, aliquid a vero illius fono

no distans confingere. est igitur similis vagitui illi seu sono, quē vitulus absente matre edere consuescit. ܩ præterea in medio linguæ, & palati tecto grandiori quodam sono quam ܟ profertur; & eius sonus similis est voci gallinæ, quā facto ouo canere solet. ܨ est quasi duplex .ss. densior enim aliquāto est, & plenior, quam ܣ s. ܛ enim est quasi duplex .tt. densiori quodam sono in summitate linguæ, adiuuātibus dentibus superioribus exprimitur. ܟ porro molle prope linguæ radicē formatur; & respondet X Græcorum, & simili modo pronunciatur, quo .c. Latinum a quibusdam Italis, præsertim illis, qui Florentiæ degunt, profertur. ܙ denique profertur vt z, si illud quod vt t. in z. sonare videtur; dematur. Hic præterea monendum est litteram ܫ eodem modo ante omnes vocales proferri, quo s, & c, apud Latinos ante e, & i. cùm enim sit vna, & simplex littera, vnum simplicemq. habet sonum ante omnes vocales, quod quidem non accidit in s, & c, quæ quidem ante a, o, & u, vt duæ litteræ distinctæ, distincto modo pronuntiantur; ante e, vero, & i, vt vna littera vno modo exprimuntur. Cætera elementa eo plane modo, quo apud Latinos pronuntiantur; quòd si accuratius, & clarius harum litterarum pronuntiationem intelligere expetas; frequenta naturales Chaldæos & facili negotio, & melius viua voce ab his, quam scriptis a nobis omnia percipies. Ex dictis facile colligi potest, cur ita, & non alio modo, prædictæ litteræ sint ordinatæ; nam vt bene aduertit Elias quidam Syrus in sua Grāmatica, si iuxta ordinem organorum quibus proferuntur, & formantur ordinare velimus, sic essent ordinandæ. ܐ ܗ ܚ ܥ ܓ ܝ ܟ ܩ ܪ ܕ ܛ ܓ ܢ ܠ ܬ ܣ ;
ܫ ܒ ܘ ܡ ܦ :

Sed sapienter quidē primi Chaldæi, relicto naturæ ordine hac in re ordinē doctrinæ secuti has litteras ordinarūt: quod vt melius intelligatur, sciendum est apud nos, tyrones postquam totam elementorum seriem didicerint, eadem suo quoque ordine

coniuncta,& inter se contexta discere esse solitos hoc modo.

: ܐܒܓܕ ܗܘܙ ܚܛܝ ܟܠܡܢ ܣܥܦܨ ܩܪܫܬ abgadh hauaz

hhatti kalman saafas qarsciat. Et hoc fit tum, vt melius memoria ea retineant, tum etiã, vt pingui minerua litteras inter se connexas legere assuescãt, vt sibi deinde facilior ad difficiliora pateat accessus. Chaldæi igitur noluerunt litteras iuxta ordinem instrumentorum, quibus eduntur, ordinare; quia paulo difficilius erat legere Alphabetum, præsertim cùm litteræ, quæ difficilem habẽt pronunciationem simul concurrerent, vt vides in Alphabeto iuxta ordinem naturæ ordinato: & multo magis fastidiosum erat, & iniucundum eas pronunciare simul iunctas, vt iuxta prædictum ordinem hic etiam coniunctas conspicis.

: ܐܗܚܥ ܓܟܝܩ ܕܛܠܢܬ ܙܣܨܪܫ ܒܘܡܦ quas pronuntia, si potes. Vnde sapientes Chaldæi vt huiusmodi incommoda omnino euitarent ordinem prædictum contempserunt, & eum, quo eas in exẽplis constituimus, excogitarũt; quo fit, vt

ܐ ponatur in principio, quia est primum omnium in suo exitu: contra vero in secundo loco constituitur ܒ, cuius exitus est a labijs longe distans ab exitu ipsius ܐ. Sequitur tertio ܓ, cuius similiter exitus distat ab exitu elementi ܒ. & sic deinceps vnum elementũ ordinatũ est post aliud cũ distantia consequentis a præcedẽti, vt, & facilius proferãtur, & mutuo quodam officio se inuicẽ adiuuẽt, vt dum vnius organũ in proferendo laborat, alterius quiescat; dum vero vnius quiescit, alterius laboret.

De simili, vel dissimili figura, & sono litterarum.

CAPVT V.

VT melius adhuc litteræ cognoscantur, & ne inter legendum, vel audiendum, vnam pro alia accipiamus; sciendũ est

est quasdam litteras habere figuram quasi similem, sonum vero diuersum, & sunt istæ.

ܕ ܠ ܒ ܐ
ܪ ܥ ܟ ܙ

Quarum litterarũ discrimen facile discernes, si ipsas litterarum lineolas, vel puncta inspicias; ܙ Zain enim breuiorem habet lineolam, quam ܐ Alef. ܟ Kaf autem fit tractu magis circumducto, & obtuso, quam ܒ Beth. ܥ Ec præterea habet breuiores lineolas, quam ܠ Lomadh. ܪ Risc denique habet punctum ex parte superiori; contra vero ܕ Dolath ex parte inferiori. Quasdam vero figuram diuersam, sonũ vero aliquo modo similem, & sunt istæ.

ܩ ܛ ܣ ܗ
ܫ ܬ ܟ ܚ

De quibus supra diximus.

Sciendum etiam est, quasdam litteras iuxta duplicia puncta illis in vario situ apposita habere duplicem sonum varium: quæ his duabus vocibus continentur; ܟܦܬ ܒܓܕ bghodh kfoth. nimirum ܬ ܦ ܟ ܕ ܓ ܒ; si enim habeant punctum ex parte superiori, dicuntur ܡܩܫܝܬܐ mqasciotho, idest, duræ, vel asperæ; vt t, p, k, d, gh, b, ܬ ܦ ܟ ܕ ܓ ܒ: sin vero ex parte inferiori nominãtur ܡܪܟܟܬܐ mrakchotho, idest molles; vt th, f, ch, dh, gh, vi: ܬ ܦ ܟ ܕ ܓ ܒ.

Hic aduerte primo pũcta litterarum, quæ duritie, mollitieq. affic iuntur, scriptores Syros, vt plurimum solitos esse ponere colore rubro; & merito quidem; quia cũ tot vndique ponantur puncta circa vocum litteras, confundetur quis in descernendis punctis lenibus, & asperis ab alijs punctis; nos tamen, quia im-

pressoribus fastidiosum est ea ponere colore rubro, ponimus, vt vides, colore nigro, paruæ tamen figuræ vt ab aljis discernãtur.

Aduerte secũdo, Chaldæos non habere litteram, quæ proprie respondeat G latino; quia ipsi nullam habent vocem; quæ huiusmodi litteram recipiat; quod si velint vocem aliquam externam, quæ eam litteram habeat, scribere, vtuntur ܓ habente in corpore punctum hoc modo ܓ̇ & sic communiter nũc fit, præsertim cum linguam Arabicam characteribus Chaldaicis decoramus.

Aduerte tertio, litteras ܟ̣ & ܓ̣ cum punctis ex parte inferiori non habere aliquod elementum in Latina lingua sibi respondens; sed de ܟ̣ supra. ܓ̣ autem pronuntiatur grandiori quodam sono, penes linguæ radicem; quãdo porro huiusmodi litteræ punctis prædictis afficiendæ sint, quãdo vero non, suo loco, adiuuante Deo, ostendemus.

De modo numerandi istis litteris.

CAPVT VI.

SCiendum est Chaldæos, sicut & alias gentes suis in numerãdo vti litteris; ܐ enim apud eos significat vnum; ܒ duo, ܓ tria, ܕ quatuor, ܗ quinque, ܘ sex, ܙ septem, ܚ octo, ܛ nouem, ܝ decem. ܟ viginti, ܠ triginta, ܡ quadraginta, ܢ quinquaginta, ܣ sexaginta, ܥ septuaginta, ܦ octuaginta, ܨ nonaginta, ܩ centum. ܪ bis centum, ܫ ter centum, ܬ quatercentum. Cùm postea prædictis numeris aliquem minorem addere volunt, postponunt litteram minorem numerum significantem, significanti maiorem; vt ex subiectis exemplis intelligere potes; in quibus singulorum numerorum, vsque ad 400. exempla ponuntur.

ܛ	ܚ	ܙ	ܘ	ܗ	ܕ	ܓ	ܒ	ܐ	
9	8	7	6	5	4	3	2	1	
ܝܛ	ܝܚ	ܝܙ	ܝܘ	ܝܗ	ܝܕ	ܝܓ	ܝܒ	ܝܐ	ܝ
19	18	17	16	15	14	13	12	11	10
ܟܛ	ܟܚ	ܟܙ	ܟܘ	ܟܗ	ܟܕ	ܟܓ	ܟܒ	ܟܐ	ܟ
29	28	27	26	25	24	23	22	21	20
ܠܛ	ܠܚ	ܠܙ	ܠܘ	ܠܗ	ܠܕ	ܠܓ	ܠܒ	ܠܐ	ܠ
39	38	37	36	35	34	33	32	31	30
ܡܛ	ܡܚ	ܡܙ	ܡܘ	ܡܗ	ܡܕ	ܡܓ	ܡܒ	ܡܐ	ܡ
49	48	47	46	45	44	43	42	41	40
ܢܛ	ܢܚ	ܢܙ	ܢܘ	ܢܗ	ܢܕ	ܢܓ	ܢܒ	ܢܐ	ܢ
59	58	57	56	55	54	53	52	51	50
ܣܛ	ܣܚ	ܣܙ	ܣܘ	ܣܗ	ܣܕ	ܣܓ	ܣܒ	ܣܐ	ܣ
69	68	67	66	65	64	63	62	61	60
ܥܛ	ܥܚ	ܥܙ	ܥܘ	ܥܗ	ܥܕ	ܥܓ	ܥܒ	ܥܐ	ܥ
79	78	77	76	75	74	73	72	71	70
ܦܛ	ܦܚ	ܦܙ	ܦܘ	ܦܗ	ܦܕ	ܦܓ	ܦܒ	ܦܐ	ܦ
89	88	87	86	85	84	83	82	81	80
ܨܛ	ܨܚ	ܨܙ	ܨܘ	ܨܗ	ܨܕ	ܨܓ	ܨܒ	ܨܐ	ܨ
99	98	97	96	95	94	93	92	91	90
ܩܛ	ܩܚ	ܩܙ	ܩܘ	ܩܗ	ܩܕ	ܩܓ	ܩܒ	ܩܐ	ܩ
109	108	107	106	105	104	103	102	101	100

ܪܛ	ܪܚ	ܪܙ	ܪܘ	ܪܗ	ܪܕ	ܪܓ	ܪܒ	ܪܐ	ܪ
209	208	207	206	205	204	203	202	201	200
ܫܛ	ܫܚ	ܫܙ	ܫܘ	ܫܗ	ܫܕ	ܫܓ	ܫܒ	ܫܐ	ܫ
309	308	307	306	305	304	303	302	301	300
ܬܛ	ܬܚ	ܬܙ	ܬܘ	ܬܗ	ܬܕ	ܬܓ	ܬܒ	ܬܐ	ܬ
409	408	407	406	405	404	403	402	401	400

Sciendũ etiam eſt,quoniam prædictis litteris ſimpliciter non poſſumus numerare niſi vſque ad 400.vt patet ex exemplis poſitis: Sapientes Syros excogitaſſe quendam modum, quo etiam prædictis litteris poſsimus numerare omnes centeſimos,milleſimoſque numeros; necnon myriadas, quas Chaldæi vocant ܪܶܒܽܘܬ݂ܳܐ rebuotho. Nam, vt ſignificent varios centenos numeros, apponunt punctum ex parte ſuperiori his nouem litteris, ܩ̇ ܪ̇ ܫ̇ ܬ̇ ܟ̇ ܡ̇ ܢ̇ ܦ̇ ܨ̇ quorum prima ſignificat 100. Secunda 200. Tertia 300. Quarta 400. Quinta 500. Sexta 600. Septima 700. Octaua 800. Nona 900. Vt vero ſignificent varios millenos numeros ſubdunt litteræ ex parte inferiori, quandam lineolam uerſus dexteram hoc modo, ܐ 100. ܒ 200. Vt uero uarias myriadas, ſubſcribunt litteræ quandam lineolam ad latus, hac ratione; ܐ 10000. ܒ 20000. Sed ut hoc melius intelligatur ſubijciamus exempla prædictorum numerorum.

Nu-

Numerus centum.

ܩܛ	ܩܚ	ܩܙ	ܩܘ	ܩܗ	ܩܕ	ܩܓ	ܩܒ	ܩܐ	ܩ
109	108	107	106	105	104	103	102	101	100
ܪܛ	ܪܚ	ܪܙ	ܪܘ	ܪܗ	ܪܕ	ܪܓ	ܪܒ	ܪܐ	ܪ
209	208	207	206	205	204	203	202	201	200
ܫܛ	ܫܚ	ܫܙ	ܫܘ	ܫܗ	ܫܕ	ܫܓ	ܫܒ	ܫܐ	ܫ
309	308	307	306	305	304	303	302	301	300
ܬܛ	ܬܚ	ܬܙ	ܬܘ	ܬܗ	ܬܕ	ܬܓ	ܬܒ	ܬܐ	ܬ
409	408	407	406	405	404	403	402	401	400
ܢ̇ܛ	ܢ̇ܚ	ܢ̇ܙ	ܢ̇ܘ	ܢ̇ܗ	ܢ̇ܕ	ܢ̇ܓ	ܢ̇ܒ	ܢ̇ܐ	ܢ̇
509	508	507	506	505	504	503	502	501	500
ܣ̇ܛ	ܣ̇ܚ	ܣ̇ܙ	ܣ̇ܘ	ܣ̇ܗ	ܣ̇ܕ	ܣ̇ܓ	ܣ̇ܒ	ܣ̇ܐ	ܣ̇
609	608	607	606	605	604	603	602	601	600
ܥ̇ܛ	ܥ̇ܚ	ܥ̇ܙ	ܥ̇ܘ	ܥ̇ܗ	ܥ̇ܕ	ܥ̇ܓ	ܥ̇ܒ	ܥ̇ܐ	ܥ̇
709	708	707	706	705	704	703	702	701	700
ܦ̇ܛ	ܦ̇ܚ	ܦ̇ܙ	ܦ̇ܘ	ܦ̇ܗ	ܦ̇ܕ	ܦ̇ܓ	ܦ̇ܒ	ܦ̇ܐ	ܦ̇
809	808	807	806	805	804	803	802	801	800
ܨ̇ܛ	ܨ̇ܚ	ܨ̇ܙ	ܨ̇ܘ	ܨ̇ܗ	ܨ̇ܕ	ܨ̇ܓ	ܨ̇ܒ	ܨ̇ܐ	ܨ̇
909	908	907	906	905	904	903	902	901	900

Nu-

Numerus millium.

ܐ ܐܐ ܐܒ ܐܓ ܐܕ ܐܗ ܐܘ ܐܙ ܐܚ ܐܛ

1009. 1008. 1007. 1006. 1005. 1004.. 1003. 1002. 1001. 1000

ܒ ܒܐ ܒܒ ܒܓ ܒܕ ܒܗ ܒܘ ܒܙ ܒܚ ܒܛ

2009, 2008. 2007, 2006. 2005. 2004.. 2003. 2002. 2001. 2000

ܓ ܓܐ ܓܒ ܓܓ ܓܕ ܓܗ ܓܘ ܓܙ ܓܚ ܓܛ

3009. 3008. 3007. 3006, 3005. 3004.. 3003, 3002. 3001 .3000

ܕ ܕܐ ܕܒ ܕܓ ܕܕ ܕܗ ܕܘ ܕܙ ܕܚ ܕܛ

4009. 4008. 4007. 4006. 4005. 4004.. 4003. 4002. 4001. 4000

ܗ ܗܐ ܗܒ ܗܓ ܗܕ ܗܗ ܗܘ ܗܙ ܗܚ ܗܛ

5009. 5008, 5007. 5006.. 5005, 5004.. 5003. 5002. 5001. 5000

ܘ ܘܐ ܘܒ ܘܓ ܘܕ ܘܗ ܘܘ ܘܙ ܘܚ ܘܛ

6009, 6008. 6007. 6006. 6005, 5004.. 6003. 6002. 6001. 6000

ܙ ܙܐ ܙܒ ܙܓ ܙܕ ܙܗ ܙܘ ܙܙ ܙܚ ܙܛ

7009. 7008. 7007. 7006. 7005, 7004. 7003. 7002. 7001. 7000

ܚ ܚܐ ܚܒ ܚܓ ܚܕ ܚܗ ܚܘ ܚܙ ܚܚ ܚܛ

8009 .8008. 8007. 8006. 8005. 8004.. 8003. 8002. 8001. 8000

ܛ ܛܐ ܛܒ ܛܓ ܛܕ ܛܗ ܛܘ ܛܙ ܛܚ ܛܛ

9009. 9008 .9007. 9006. 9005. 9004. 9003. 9002. 9001. 9000

Nume-

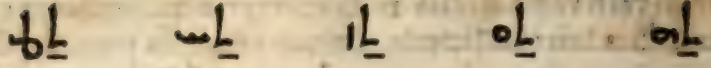
Numerus myriadum.

ܝ̱ܕ	ܝ̱ܓ	ܝ̱ܒ	ܝ̱ܐ	ܝ̱
10004	10003	10002	10001	10000
ܝ̱ܛ	ܝ̱ܚ	ܝ̱ܙ	ܝ̱ܘ	ܝ̱ܗ
10009	10008	10007	10006	10005
ܟ̱ܕ	ܟ̱ܓ	ܟ̱ܒ	ܟ̱ܐ	ܟ̱
20004	20003	20002	20001	20000
ܟ̱ܛ	ܟ̱ܚ	ܟ̱ܙ	ܟ̱ܘ	ܟ̱ܗ
20009	20008	20007	20006	20005
ܠ̱ܕ	ܠ̱ܓ	ܠ̱ܒ	ܠ̱ܐ	ܠ̱
30004	30003	30002	30001	30000
ܠ̱ܛ	ܠ̱ܚ	ܠ̱ܙ	ܠ̱ܘ	ܠ̱ܗ
30009	30008	30007	30006	30005
ܡ̱ܕ	ܡ̱ܓ	ܡ̱ܒ	ܡ̱ܐ	ܡ̱
40004	40003	40002	40001	40000
ܡ̱ܛ	ܡ̱ܚ	ܡ̱ܙ	ܡ̱ܘ	ܡ̱ܗ
40009	40008	40007	40006	40005
ܢ̱ܕ	ܢ̱ܓ	ܢ̱ܒ	ܢ̱ܐ	ܢ̱
50004	50003	50002	50001	50000
ܢ̱ܛ	ܢ̱ܚ	ܢ̱ܙ	ܢ̱ܘ	ܢ̱ܗ
50009	50008	50007	50006	50005

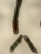
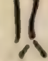
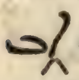
ܣ̱ܕ	ܣ̱ܓ	ܣ̱ܒ	ܣ̱ܐ	ܣ̱
60004	60003	60002	60001	60000
ܣ̱ܛ	ܣ̱ܚ	ܣ̱ܙ	ܣ̱ܘ	ܣ̱ܗ
60009	60008	60007	60006	60005
ܥ̱ܕ	ܥ̱ܓ	ܥ̱ܒ	ܥ̱ܐ	ܥ̱
70004	70003	70002	70001	70000
ܥ̱ܛ	ܥ̱ܚ	ܥ̱ܙ	ܥ̱ܘ	ܥ̱ܗ
70009	70008	70007	70006	70005
ܦ̱ܕ	ܦ̱ܓ	ܦ̱ܒ	ܦ̱ܐ	ܦ̱
80004	80003	80002	80001	80000
ܦ̱ܛ	ܦ̱ܚ	ܦ̱ܙ	ܦ̱ܘ	ܦ̱ܗ
80009	80008	80007	80006	80005
ܨ̱ܕ	ܨ̱ܓ	ܨ̱ܒ	ܨ̱ܐ	ܨ̱
90004	90003	90002	90001	90000
ܨ̱ܛ	ܨ̱ܚ	ܨ̱ܙ	ܨ̱ܘ	ܨ̱ܗ
90009	90008	90007	90006	90005
ܩ̱ܕ	ܩ̱ܓ	ܩ̱ܒ	ܩ̱ܐ	ܩ̱
100004	100003	100002	100001	100000
ܩ̱ܛ	ܩ̱ܚ	ܩ̱ܙ	ܩ̱ܘ	ܩ̱ܗ
100009	100008	100007	100006	100005
ܪ̱ܕ	ܪ̱ܓ	ܪ̱ܒ	ܪ̱ܐ	ܪ̱
200004	200003	200002	200001	200000

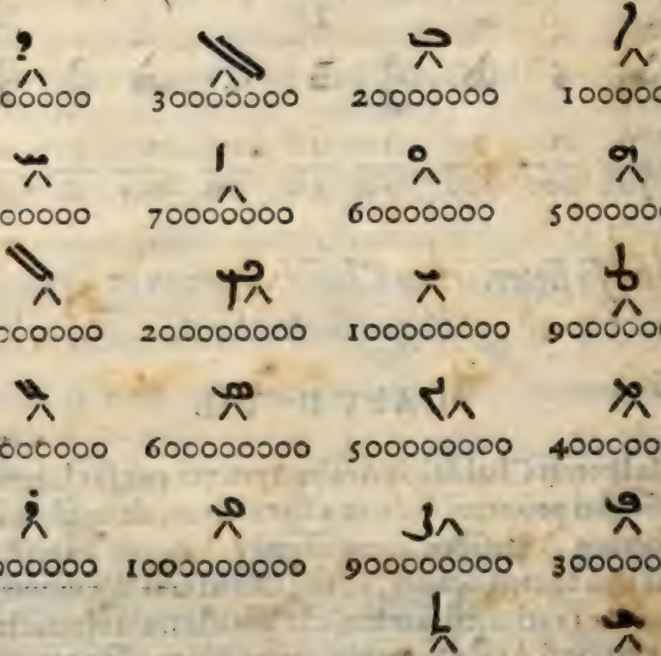
200009	200008	200007	200006	200005
300004	300003	300002	300001	300000
300009	300008	300007	300006	300005
400004	400003	400002	400001	400000
400009	400008	400007	400006	400005
500004	500003	500002	500001	500000
500009	500008	500007	500006	500005
600004	600003	600002	600001	600000
600009	600008	600007	600006	600000
700004	700003	700002	700001	700000
700009	700008	700007	700006	700005

ܦ̱ܕ	ܦ̱ܓ	ܦ̱ܒ	ܦ̱ܐ	ܦ̱
800004	800003	800002	800001	800000
ܦ̱ܛ	ܦ̱ܚ	ܦ̱ܙ	ܦ̱ܘ	ܦ̱ܗ
800009	800008	800007	800006	800005
ܨ̱ܕ	ܨ̱ܓ	ܨ̱ܒ	ܨ̱ܐ	ܨ̱
900004	900003	900002	900001	900000
ܨ̱ܛ	ܨ̱ܚ	ܨ̱ܙ	ܨ̱ܘ	ܨ̱ܗ
900009	900008	900007	900006	900005
ܩ̱ܕ	ܩ̱ܓ	ܩ̱ܒ	ܩ̱ܐ	ܩ̱
1000004	1000003	1000002	1000001	1000000
ܩ̱ܛ	ܩ̱ܚ	ܩ̱ܙ	ܩ̱ܘ	ܩ̱ܗ
1000009	1000008	1000007	1000006	1000005
ܪ̱ܕ	ܪ̱ܓ	ܪ̱ܒ	ܪ̱ܐ	ܪ̱
2000004	2000003	2000002	2000001	2000000
ܪ̱ܛ	ܪ̱ܚ	ܪ̱ܙ	ܪ̱ܘ	ܪ̱ܗ
2000009	2000008	2000007	2000006	2000005
ܫ̱ܕ	ܫ̱ܓ	ܫ̱ܒ	ܫ̱ܐ	ܫ̱
3000004	3000003	3000002	3000001	3000000
ܫ̱ܛ	ܫ̱ܚ	ܫ̱ܙ	ܫ̱ܘ	ܫ̱ܗ
3000009	3000008	3000007	3000006	3000005
ܬ̱ܕ	ܬ̱ܓ	ܬ̱ܒ	ܬ̱ܐ	ܬ̱
4000004	4000003	4000002	4000001	4000000

4000009	4000008	4000007	4000006	4000005

Cum porro Syri varia millia myriadum ſignificare volũt, ſubijciunt ad latus duas lineolas in principio quaſi concurrentes, in fine vero ab inuicem diſtantes ſic, & cum illis coniungũt numerum minorem ſignificatum litteris, eo modo, quo in præcedentibus exemplis factum eſſe perſpicitur, vt 10000001. 10000002. Sed ponamus exempla numerorum variorum millium myriadum.

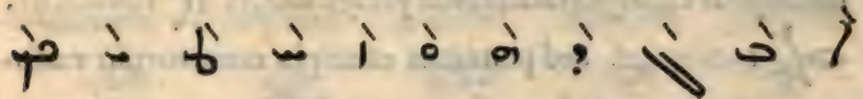
40000000	30000000	20000000	10000000
80000000	70000000	60000000	50000000
300000000	200000000	100000000	90000000
700000000	600000000	500000000	400000000
2000000000	1000000000	900000000	300000000
		4000000000	3000000000

Quam-

Quando vero varia millia millium myriadum indicare volũt, addunt duas lineolas litteris, quarum vna ſit ex parte ſuperiori, altera vero ex parte inferiori, hac ratione; ܐ 10000000000.

ܒ 20000000000. & ſic deinceps.

Denique cum volunt ſignificare partes rerum diuiſarũ (quas Latini vocant aliquotas) ſolent apponere litteris lineolam ex parte ſuperiori, hoc modo, ܐ; ſed vt melius intelligatur, ſubijcienda ſunt etiam exempla, quæ illas indicent.

$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$

$\frac{1}{400}$	$\frac{1}{300}$	$\frac{1}{200}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{90}$	$\frac{1}{80}$	$\frac{1}{70}$	$\frac{1}{60}$	$\frac{1}{50}$	$\frac{1}{40}$	$\frac{1}{30}$

De vſu litterarum Chaldaicarum in ſcribenda lingua Arabica.

CAPVT VII.

His litteris Chaldaicis Arabes non vti per ſe clarum eſt; ipſi enim proprios habent characteres, de quibus conſule Alphabetum doctiſsimi, peritiſsimiq. Ioannis Baptiſtæ Raymundi; illis tamen omnes, & ſoli Chriſtiani in Orientis partibus vtuntur; rationem autem, cur potiſsimum characteres Syriacos idiomati Arabico applicuerint, iſtam eſſe puto. Nam cũ ipſi inter infideles reperirẽtur, & Arabica lingua, tam Chriſtianis,

nis, quàm infidelibus eſſet communis; & multa ſacra ad noſtram fidem, Chriſtianosq. ritus lingua prædicta, propter populum, qui illam ſolam nouit, ſcriberentur; iure excogitatũ eſt, vt hæc, & ſimilia Chaldaicis elementis, quorum infideles ſunt inſcij, exararentur. Accedit, quòd in eadem lingua multa contra eorum nefarios mores, fictamq. religionem ſcribuntur, quæ quidem ſi proprijs linguæ elementis conſcriberentur: magnum in Oriente diſcrimen Chriſtiana religio ſubiret. Itaque quidquid ſit, illud tamen certiſsimum eſt, linguam Arabicam nunc ſe habere ad Chaldaicam, vt Italicam ad Latinam; & ſicut Italica Latinis, ſic Arabica Chaldaicis communiter a Chriſtianis ſcribitur elementis; quamquam Arabica proprios (vt dictum eſt, habeat characteres; ex quo fit, vt non ſolum vtrumq. teſtamentum, & alij libri ſacri, ſed etiam Grammaticæ, dictionaria, carmina, & quamplurima alia ceterarum facultatum opera in eadem lingua compoſita, litteris tamen Chaldaicis conſcripta reperiantur. quare vt ſi quis liber ex ijs, qui præclara ſcientiaq. digna continent, ad nos deferatur, a nobis legi, intelligiq. poſsit, breuiter notanda ſunt quædam, quæ ab ijs, quæ de ceteris litteris diximus, parumper aberrant. Aduertendum igitur eſt, tres potiſsimum litteras habere Arabes; quibus carent Syri; ج videlicet, ض & ظ, ad quas ſupplendas tria puncta ſunt excogitata; quæ tribus litteris Syriacis, ſcilicet, ܓ ܨ & ܛ appoſita efficiunt, vt eadem habeant poteſtatem; nam ſi ponatur punctum in corpore ipſius ܓ ſic, ܓ̣ fit ج, quæ profertur vt G Latinum; vt ſupra dictum eſt, ſi autem ponatur in capite ܨ ſic, ܨ̇ fit ض: ſi vero ponatur in medio, ſeu corpore ipſius ܛ hoc modo, ܛ̣ fit ظ; quæ duæ lingua, & dentibus concurrentibus, denſiori quodã ſono proferuntur. Vtuntur etiam Chriſtiani ijſdem vocalibus, quibus vtuntur Arabes; de quibus, quia & ad meum inſtitutum non faciunt: & prædictus auctor doctiſsime de illis agit, nihil attingo.

Ex

Ex dictis, & ex ipsis libris, quisque facili negotio cognoscere potest, quomodo prædictæ litteræ, cum simpliciter illis ad scribendum vtimur connectendæ sint; & quænam in principio, & medio dictionis, quæ vero in fine sint adhibendæ. Quædam enim ex superiori parte tantum hoc modo connectuntur;

ܒ ܓ ܚ ܛ ܝ ܟ ܠ ܡ ܢ ܣ ܥ ܦ ܨ ܩ ܫ ܬ

Quædam ex his ex vtraque parte seiunctæ principio, medio, & fini deseruiunt, quæ sunt, ܐ ܕ ܗ ܘ ܙ ܨ ܪ ܬ ܀

Quædam aliæ ex inferiori parte coniunctæ principio, ex vtraq; medio ancillantur, fini vero nunc ex superiori parte iunctæ, nunc vero seiunctæ subduntur; vt ܒܒܒ ܟܟܟ ܡܡܡ ܢܢܢ ܦܦܦ ܩܩܩ ܫܫܫ ܠܠܠ ܣܣܣ ܥܥܥ ܝܝܝ ܓܓܓ ܚܚܚ

quanquam ܠ & ܠ cũ fini seruiunt, ambas lineas vt plurimũ solent habere versus sinistrã tendẽtes sic, ܠܠܠ ܠܠ. Item ܠ ex inferiori parte dupliciter cũ ܐ coniũgitur sic ܠܐ vel sic, ܠܐ. Præterea animaduertendum est, tres potissimum litteras in alphabeto scribi solere dupliciter hoc modo, ܟ ܡ ܢ quarum primæ in principio ex inferiori parte, in medio ex vtraque iunctæ collocantur, vt ܟܒ ܡܠܡ ܢܢ. Postremæ vero soli fini modo ex superiori parte coniunctæ, modo disiunctæ, vt paulo ante de alijs dicebatur, vbique subesse cernuntur, vt ܟ ܡ ܢ.

De litteris, quæ in vocibus quibusdam scribuntur, & non pronuntiantur.

CAP. VIII.

EX prædictis litteris quasdam scriptas in nõnullis vocibus reperiri, & tamen non legi, experiẽtia, & vsus ipse edocet. Primo enim ܐ, & ܢ in pronomine ܐܢܐ eno, ego, ܐܢܬ at, tu,

tu, ܚܢܢ hhnan, nos, cum seruiũt præsenti ex antiquorum traditione scribuntur quidem, sed legi non assolent, vt ܩܪܐ ܐܢܐ qoreno, lego ego, ܩܪܝܢ ܚܢܢ qorenan, legimus nos, leguntur sine ܐ & ܚ; ac proinde vtrobiq; prædictæ duæ litteræ quiescunt: quamquam non sum nescius multos vtlibet, & fortasſis non male legere ܐܢܐ, & ܚܢܢ separatim, ac proinde proferre litteram ܐ, & ܚ in prædicto tempore; immo in carmine id sæpe fieri est necessarium, sed de his suo loco. Secundo ܕ in huiusmodi nominibus non legitur vt ܥܕܬܐ ito, ecclesia. ܚܕܬܐ hhatho, nouus: licet in nomine ܚܕܬܐ hhdhato, noua, ܕ legatur. Tertio, ܐ in principio horum nominum legi non solet; ܐܚܪܢܐ hhrino, alius: ܐܚܪܬܐ hhritho, alia: ܐܚܪܝܐ hhroio, vltimus: ܐܚܪܝܬܐ hhroitho, vltima: ܐܚܝܢܐ hhiono, propinquus, ܐܢܫܐ noscio, homo: huc quidam reuocant nomen ܪܐܙܐ rozo, mysterium: illud enim scribunt cum ܐ ante ܪ hoc modo ܐܪܙܐ; sed reuera huiusmodi scribendi modus numquam mihi placuit; placuit tamen semper modus, quo illud scribunt doctiores quidam Maronitæ; hi enim non ponunt ܐ in principio ante ܪ; sed post ܪ; & merito quidem, quia & in multis libris antiquis ita scriptum vidi; & si ita non scriberetur nulla ratione quoad scripturam differret a nomine ܐܪܙܐ arzo, cedrus. Quarto, ܗ in huiusmodi nominibus non legitur, vt ܪܗܘܡܝܐ rumoio, Romanus: ܝܗܘܕܝܐ iudhoio, Iudæus; quo fit vt sæpe ab illis reijciatur; item etiam in verbo ܝܗܒ iau, dedit;

dedit: & ſimiliter ܐ in verbo ܐܙܠ ezal, in quibuſdam perſonis occultatur, vt cum tractabimus de verbis anomalis, & defectiuis, fuſe explicabimus. Quinto, ܘ in huiuſmodi nominibus occultatur, vt ܫܘܕܝܐ ſciudhoio, promiſsio, ܫܘܙܒܐ ſciuzobo, liberatio, & in quibuſdam perſonis maſculinis numeri pluralis in præterito, & imperatiuo, cuiuſmodi ſunt ܐܟܠܘ echal, comederunt; ܫܒܩܘ ſciuaq, reliquerũt: ܐܟܘܠܘ achul, comedite; ܫܒܘܩܘ ſciuuq, relinquite, &c. ſed de his cũ agemus de verbo. Sexto, ܝ quieſcit tum in his vocibus ܐܬܡܠܝ ethmol, heri: ܡܢܬܡܠܝ mnothmol, nudius tertius: ܡܢܫܠܝ menſcel, ſtatim, repente, ex templo; tum in affixis vt dicemus, vt ܐܠܗܝ aloh, Deus meus: ܡܢܝ men, ex me; ܕܝܠܝ dil, meum; tum in quibuſdam perſonis fœmininis, numeri multitudinis, præteriti, & imperatiui, vt ſuo loco dicetur; verbi gratia, ܫܒܩܝ ſciuaq, reliquerunt illæ: ܫܒܘܩܝ ſciuuq, relinquite. Septimo, ܝ quieſcit in huiuſmodi vocibus; vt ܫܢܬܐ; ſciato, annus; ܙܒܢܬܐ zuato, vice: ܡܕܝܢܬܐ mdhito, ciuitas; ܙܒܝܢܬܐ zuito, redempta: ܣܦܝܢܬܐ ſfito, arca, ſeu nauis; & quidam dant huiuſmodi præceptum; quod videlicet tunc ܝ quieſcit, quando cadit ante ܬ duritie affectum; & ipſam litteram ܝ præcedit alia affecta, ܦܬܚܐ pthohho, ſcilicet, a, vel ܚܒܨܐ hhuoſo, ideſt, i; quo fit vt in his ܟܢܬܐ kantho, conſeruus, ſocius: ܫܘܫܢܬܐ ſciuſciantho, lilium, & in alijs huiuſmodi proferatur, quia litteram ܝ ſequitur ܬ molle; & ſimiliter

liter ܝ profertur, videlicet, quando antecedit illam ܪܒܨܐ ſſoſſo, ideſt, u, vt ܠܒܘܢܬܐ luunto, incenſum; ſed valeat hoc præceptum quantum valere poteſt. Item quieſcit & in his ܓܢܒܪܐ gaboro, gigas: ܐܬܓܢܒܪ ethgabar, factus eſt gigas, ſeu fortificatus eſt, & in hoc ܓܢܒ gheu, ideſt, latus, & refertur ad locum, vt ܥܠ ܓܢܒ ܛܘܪܐ al gheu tturo, ſupra latus mõtis. Nam cum ſignificat latus naturale corporis, ſcribitur ſine ܝ. & ܢ afficitur ܦܬܚܐ hoc modo, ܓܢܒܐ: & ita inter ſe differunt, & ſic alia generis eiuſdem.

De litteris, quæ non ſcribuntur, & proferuntur.

CAPVT IX.

SVnt quædam litteræ, quæ licet non ſcribantur, in quibuſdã tamen nominibus, vel neceſsitate metri, vel etiam ſine neceſsitate, ſed vſu quodam, proferuntur. Primo enim iſta particula ܫܬܐ ſcito, ſex, ſi habeat in principio vnam ex ܒܕܘܠ ideſt ܘ ܕ ܒ ܠ, aut ܢ ſemper legitur, ac ſi eſſet ibi ܐ affectũ ܙܩܦܐ ideſt, ܵ, vt ܒܫܬܐ in ſex; ܠܫܬܐ ad ſex, &c. Sine autem his accidentibus in ſoluta oratione legitur ſine ܐ; at vero in carmine neceſsitate metri, non ſolum profertur cum ܐ in principio; ſed etiam ſcribitur; cum vero nulla eſt metri neceſsitas ſine ܐ legitur, & ſcribitur vt dixi; eodem plane modo ſe ha-

ſe habet ܦܢܩܝܬܐ ideſt, ſcheda, ſeu ſyngrapha, ſeu liber aliquis; & ܟܒܪ ideſt, forte, fortaſſe; quo diximus ſe habere ܟܒܪܐ; & his omnibus modis, quos diximus, prædictis vocibus vtitur ſanctiſsimus Aphræm, linguæ Syriacæ inſigne decus, & longe præſtantiſsimus poeta, cuius loca, ne ſim longus, omitto. Huc accedunt plurima nomina Græca, quibus interdum additur ܐ, interdum vero reijcitur; vt ſunt hæc, ܐܣܛܦܢܘܣ Eſtephanos, vel ܣܛܦܢܘܣ Stephanos; ܐܣܛܘܟܣܐ Eſtukſe, elementa; vel ܣܛܘܟܣܐ ſtukſe, &c. In quibuſdam alijs vocibus ſine vlla neceſsitate aliquæ litteræ leguntur; & tamen non ſcribuntur: vt ܡܛܠ mettul, propter; ܟܠ kul, omnis: leguntur ܘ, & ܟ ita, ac ſi ibi eſſet ſcriptum ܘ affectum ܚܘܒܐ ideſt, u, cũ tamen nõ ſit; & ſunt alia, quæ quiſque per ſe notare poterit.

De litteris quibuſdam, quæ interdum permutantur.

CAPVT X.

QVoniam interdum in nonnullis vocibus concurrunt aliquæ litteræ, quæ ſecundum propriam virtutem, uel poteſtatem, non ita facile, ſeu uenuſte proferri ſolent; factum eſt, vt vna illarum aliquo modo vt alia ſibi ſimilis, proferatur. Itaque ſi litteram ܙ u, g, immediate ſequatur ܬ molle, vel ܟ ſiue molle, ſiue aſperum, quaſi ܣ pronũtiatur, vt patet in his ܓܙܬܐ gheztho, lana; ܒܙܬܐ beztho, direptio. ܙܟܐ zcho, vicit. ܢܙܟܐ nezke, vincet. Et contra, littera ܣ vt ܙ ſi ſequatur illã ܕ, vel

[Syriac] , vel [Syriac] asperum, vt [Syriac] hhesdo, contumelia, opprobrium; [Syriac] asghi, multiplicauit, &c. Item [Syriac] asperum, vt [Syriac] quoque asperũ; si sequatur [Syriac] molle; vt [Syriac] regtho, desiderium; eodem modo [Syriac] in [Syriac] vt [Syriac] oqtho, tristitia, [Syriac] ezqtho, annulus; & hæc collecta sunt a quibusdã Grammaticis, qui & multa alia dicunt de ista litterarum permutatione, quæ meo iudicio tantum abest, vt sermoni decus, vt dedecus potius afferant; quo fit, vt multi hac in re eorum documenta contemnant; hoc tamen tibi ratum, fixumq. sit; litteram quotiescumque potest facile, & sine obscœnitate secũdum propriam potestatẽ pronunciari, nullo modo in aliam esse permutandam; quidquid alij dicant. Sin vero contra, esse permutandã, vt vides in his vocibus [Syriac] uhdono, recordatio. [Syriac] ohno, conuenit, quadrat. [Syriac] ehadh, commemorauit, meminit, in quibus, quia litteram [Syriac] sequitur [Syriac], pronunciatur [Syriac] vt [Syriac], & hoc maxime est in vsu; item in his [Syriac] buioio, cõsolatio. [Syriac] mloio, plenitudo. [Syriac] oiar, aer, &c. in quibus [Syriac] penultimum profertur vt [Syriac] & cet.

De litteris, per quas similes voces ab inuicem differunt.

CAPVT XI.

VT nihil, quod sit necessarium, huic litterarum tractationi desit; indicandæ sunt litteræ, per quas quoad scripturã voces

uoces ſimiles ab inuicem differunt. Notandum igitur eſt quaſdam uoces differre per ܐ, quia uidelicet una habeat unum tantum ܐ: altera habeat duplex, ut uides in his ܡܐ mo, quid, ſeu quam, differt a ܡܐܐ mo, ideſt, centum. ܣܓܝܐ ſoghio, multiplicatur fœmina: a ܣܓܝܐܐ ſaghio, multus. ܛܡܐ ttama, fœdauit, a ܛܡܐܐ ttamo, fœdatus. ܥܙܐ ghezo, lana, a ܓܙܐܐ ghazo, theſaurus. ܛܐܒܐ ttebo, nunciatio: a ܛܒܐ ttouo, bonus, & cet. Quaſdam per ܒ, ut ܐܒܢܐ eune, ædificabo, ab ܐܒܒܢܐ euuone, fructus, ſeu fruges. Quaſdam per ܕ, quia uidelicet una habet ܕ; altera non item; ut ܚܕܬܐ hhatho, nouus: a ܚܐܬܐ hheto, aloe. ܥܕܬܐ ito, eccleſia: a ܐܬܐ eto, oppreſsio. Quaſdam per ܝ ut ܕܝܢ den, autem, a ܕܢ don, iudicauit. ܓܝܪ gher, enim: a ܓܪ gor, mœchatus eſt, ſeu adulteratus eſt. Quaſdā per ܠ ut ܓܠܠܐ ghale, fluctus, a ܓܠܐ ghelo, feſtuca. Quaſdā per ܢ ut ܫܢܬܐ ſciato, annus: a ܫܬܐ ſcito, ſex. ܙܒܢܬܐ zuato, uice: a ܙܦܬܐ zeuto, pix. ܓܢܒܪܐ gaboro, gigas: a ܓܒܪܐ gauro, uir. ܡܢܢܐ mano, manna: a ܡܢܐ mono, quid. Et quaſdam alias uoces, quæ lectione auctorum facile animaduertuntur. Ex dictis colligi poteſt iſtas litteras, per quas uocabula inter ſe diſcrepant, non legi, ſed potius quie-

quiescere, vel occultari; vt supra dictū est; colligitur etiam prædicta, & similia vocabula per vocales posse differre; quo fit, vt a multis multa ex illis sine prædictis litteris scribantur; vt u, g. ܟܺܝܳܢܳܐ cum ܦܽܓܳܡܳܐ supra ܢ etiamsi non scribatur cum ܐ post ܢ vt multi non scribunt, differt a ܟܶܢܳܐ cum ܙܩܳܦܳܐ supra eandem litteram; & hæc de litteris.

De vocalibus.

CAP. XII.

ANtequam quicquam de vocalibus attingā, suppono omnes litteras Chaldaicas, de quibus hactenus, esse consonātes; quia vocalis illa dicitur, quæ per se sonat, & per se determinata est ad vnum sonum. Hoc autē litteris Chaldaicis non quadrat, sed iuxta varias, quæ illis adiunguntur, vocales, vario modo sonant; quare hac in re mihi nō placet id, quod docet Dauid Pauli filius, qui diuidit litteras Chaldaicas in ܩܳܠܳܢܳܝܳܬܳܐ qolonoiotho, idest, vocales, & ܕܠܳܐ ܩܳܠܳܐ dlo qolo, scilicet in eas, quæ sunt sine voce, & declarans, quare dicantur vocales subdit.

ܩܳܠܳܢܳܝܳܬܳܐ ܕܶܝܢ ܡܶܬܩܰܪܝܳܢ ܡܶܛܽܠ ܕܗܳܢܶܝܢ ܡܶܢܗܶܝܢ ܘܰܠܗܶܝܢ

valhen menhen dhonen mettul methqarion dhen qolonoiotho

ܩܳܠܶܐ ܡܫܰܡܠܝܳܢ : ܐܽܘܠܳܐ ܣܢܺܝܩܳܢ ܠܗܰܘܪܳܬܗܶܝܢ ܒܫܽܘܡܠܳܝܳܐ

bsciumloio · lhhaurothhen sniqon ulo : msciamlion qole

ܡܶܢܳܗ ܡܶܢܗܶܝܢ ܚܕܳܐ ܚܕܳܐ ܐܶܠܳܐ : ܕܺܝܠܗܶܝܢ ܕܩܳܠܶܐ ܕܢܩܽܘܫܝܳܬܳܐ

menoh menhen hhdho hhdho elo : dhilhen dhqole · danqosciotho uloh

Ideſt, ܘܡܠܗ̈ ܡܫܡܠܝܢ̈ܐ ܠܫܘܠܐܒܝ ܕܝܠܗܘܢ ܀

. dhiloh lſulabi mſciamlio vloh

Vocales autem vocantur, quoniam ipſæ ex ſe, & ſibi voces perficiunt: & non ſunt egentes ſociabus ſuis in completione pulſantium vocum ſuarum, ſed vna una, ideſt, unaquæque ex illis ex ſe, & ſibi, ſeu per ſe complet, ſeu perficit ſyllabam ſuam: quæ quidem licet uera ſint; ad illius tamen rem nihil plane faciunt; nam ut dictum eſt, nulla littera eſt in noſtra lingua, quæ ex ſe, & per ſe ſine ullo adiumento alicuius uocalis ſonare poſsit; immo omnes ſunt indifferentes, & ſonum uocalis ſibi additæ ſequuntur; nam ſi litteræ ܐ addatur ܦܬܚܐ fit a, ſi uero ܪܘܚܐ fit o. & ſic uarios, prout uarijs afficitur uocalibus, recipit ſonos. Item explicans, cur dicantur ſine uoce; ſic ait.

ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܬܩܪܝܢ ܕܠܐ ܩܠܐ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ

meſcikhhon dlo al qolo dlo dmerhqarion den holen

ܒܠܚܘܕܝܗܝܢ ܠܡܫܡܠܝܘ ܩ̈ܠܐ ܐܝܟ ܩܠܢܝܘ̈ܬܐ ܀

qolonoiotho ach qole unoth lamſciamloiu balhhudhaihen

ideſt, Illa autem quæ uocantur ſine uoce: quoniam non poſſunt ſolæ perficere uoces ſicut uocales.. Nec etiam mihi placet id, quod docet auctor Grammaticæ Chaldaicæ ſermone Arabico declaratæ, & quidã alij, qui diuidunt etiam litteras in ܩܠܢܝܬܐ qolonoiotho, uocales: & in ܫܠܝܬܐ ſcialiotho, quieſcentes. illas dicunt eſſe, quibus ſemper incipimus cum motione, & tres enumerant ܐ ܘ ܝ; has uero, quibus ſine motione; & ſunt ceteræ litteræ, non placet inquam, quia hoc ſatis non eſt ad cõſtituendam uocalem eo modo, quo ſumitur a Grammaticis, ut ex dictis

ex dictis perſpicuum eſt; deinde vel intelligit cũ vocali,ſeu motione inchoari,quando ipſæ pronunciantur, vel quando proferuntur voces, in quibus ſunt. Si primum, non ſolum illæ, ſed etiam ܨ, ܠ, &c. erunt vocales;ſiquidem ab his quoque elementis quando ea proferimus,cũ vocali incipimus.Si ſecundũ, conſtat eſſe falſum; quia ſæpe in quamplurimis vocibus ab illis ſine vlla motione incipimus: vt patet in his ܐܚܪܝܢܐ hhrino, alius. ܐܚܝܢܐ hhiono,propinquus,affinis. ܐܚܪܝܐ hhroio,vltimus. ܘܩܡ vqom, & ſtetit. ܘܝܘܠܦܢܐ viulſono, & doctrina. ܘܫܪܟܐ vſciarko,& reliquum,ſeu & cætera.

Præterea fac ab illis cum vocali ſemper inchoari, nihilominus non ſunt vocales appellandæ eo modo, quo vocalis nomen vſurpatur a Grammaticis; vocalis enim hoc modo ſumpta debet habere ſuam vocem, ſeu ſonum ab alijs diſtinctum, vt a, eſt ſono diſtinctum ab e, quod quidem nec alijs, nec his tribus litteris conuenit;ipſæ enim ab illius vocalis,qua afficiuntur,ſono determinantur, vt diximus; nam ſi ܝ afficiatur ܼ habebit eius ſonum,vt ܝܠܕܐ ialdo,puer,infans;ſimiliter etiam ſi afficiatur ܿ, vel ܹ, vt ܝܠܘܕܐ ioludho,genitor. ܝܠܝܕܐ ilidho,genitus; & ſic de alijs. His igitur poſitis,cum hæ Chaldæorum litteræ in libris omni plane vocali deſtitutæ depingerentur; ipſæq. per ſe ſine vocalium adminiculo ſonare non poſſent (vnde merito a Latinis ob id dictæ ſunt conſonantes) non parua in legendo erat difficultas. quamobrem noſtri doctores ne noſtra lingua propter legendi difficultatem paulatim periret, poſteritati, linguæq. conſeruandæ prouidentes excogitarunt quaſdam notas vocalium vicem gerentes, vt ſi illis litteræ prædictæ afficerentur,nullus plane in legẽdo difficultati remaneret

neret locus, quæ quidem vocales vt cognoſcantur.

Notādum eſt primo, vocales a Chaldæis propter varia, quibus funguntur, munera, varijs nominibus nuncupari; nuncupātur enim ܙܘܥܐ zauee, ideſt, motus, ſeu motiones, quod videlicet per eas conſonantes moueantur, vel certe, quia ipſæ nullo addito per ſe ſonent, ac moueātur; vocantur ܢܩܫܬܐ nqoſciotho, ideſt, pulſantes, vel quod ipſæ per ſe pulſent, vel certe quod conſonantes illis affectæ, ſtatim pulſum, ſonumq. emittant. nominantur ܣܝܡܐ ſiome, ideſt, poſitiones, quod litteris ponantur. interdum appellantur ܢܘܩܙܐ nuqze, ideſt, puncta, quod ipſæ punctis etiam (vt dicemus) deſignentur.

Nota ſecundo, de numero harum vocalium non paruam eſſe inter noſtros Grammaticos controuerſiam; Nonnulli enim vt Elias, in ſua Grāmatica ſeptem enumerat; ܙܩܝܦܬܐ zqifotho, ſublatæ. ܪܘܝܣܬܐ ruiſſotho, preſſæ, ſeu calcatæ. ܦܬܝܚܬܐ pthihhotho, apertæ. ܕܩܕܡ ܡܣܩܬܐ daqdhom maſqotho, quæ ante aſcendētes. ܕܩܕܡ ܪܘܝܚܬܐ daqdhom ruihhotho, quæ ante dilatatas. ܕܩܕܡ ܐܠܝܨܬܐ daqdhom aliſſotho; quæ ante coactas. ܕܩܕܡ ܚܒܝܨܬܐ daqdhom hhuiſſotho, quæ ante compreſſas, ſeu conſtrictas; per ante aſcendentes autem intelligit (vt ipſemet explicat) duo pūcta paruula ſub littera ܒ ad latus hoc modo ſcripta, ܒ݂, quas alij appellant, vt dicetur, ܚܒܨܐ ܟܪܝܐ hhuoſſo kario, ſtrictionem breuem: per ante dilatatas, quas alij appellant ܐܣܩܐ aſoqo, aſcenſionem, vel ܪܘܚܐ

ܥܨܨܐ ܩܪܝܐ ossosso kario, compresſionem breuem, intelligit vnum punctum ſupra ܘ hoc modo appoſitum ܘܿ; per ante demum coactas, ſignificat punctum infra ܘ ad latus ſic ſubditum ܘ݂, quas alij ſimpliciter appellāt ܥܨܨܐ ܐܪܝܟܐ ossosso aricho, compresſionem longam, ſeu u longum, vel ܥܡܩܐ omoqo, profunditatem: quod videlicet aliquanto profundius proferatur; reliqua mox declarabimus. Nonnulli alij vt Dauid Pauli filius ſex ſtatuūt, ſcilicet ܙܩܦܐ zqofo, ſublatio. ܦܬܚܐ pthohho, apertio. ܙܠܡܐ zlomo, flexus, ſeu curuatio. i. ܚܒܨܐ hhuosso, ſtrictio. ܐܣܩܐ aſoqo, aſcenſio. ܥܡܩܐ omoqo, profunditas. Alij denique communiter quinque tantum amplectuntur, nimirum ܦܬܚܐ pthohho, ܙܩܦܐ zqofo, ܪܒܨܐ ruosso, ܚܒܨܐ hhuosso, ܥܨܨܐ ossosso. Quorum ſignificatio, & poteſtas in tabella ſubiecta reperitur. Nos autem quoniam cætera omnia, quæ his quinque ab alijs addūtur, arbitramur, vel non eſſe diſtincta, vel ad legendum, ad quod vocales ſunt potisſimum inſtitutæ, non eſſe neceſſaria, quinque tantum poſtrema tāquam ad legendum perutilia, ac neceſſaria a communi via non recedentes agnoſcimus, & amplectimur. Sciendum tamen eſt, ſicut apud Latinos quælibet vocalis eſt duplex, breuis videlicet, & longa; ſic apud Chaldæos, non tamen quālibet, ſed tres vltimas tantum eſſe duplices, breues ſcilicet, & longas, de quarum dimenſione (Deo fauente) ſuo loco tractabimus. Hæ autem quinque vocales non ſolum notis quibuſdam, & ſignis, vel (vt melius dicam) litteris quibuſdam a Græcis ſumptis, ſed etiam punctis paru lis ad ſcribentis commodi-

moditatem fieri consuescunt. Nam si duo puucta vnum supra, alterum vero infra litteram, constituantur sic ܒ݂ fit ba, si vero supra litteram, vnum supra alterum collocentur, ita tamen vt dexterum altius emineat, sinistrum vero directe subijciatur sic ܒ݂ fit bo: si deinde vnum apud alium æqualiter sicut ſſere Hebraicum, sub littera ponantur sic ܒ݂ fit be, cum e longo; si vero vnum eorum ad partem dexteram tendat sic ܒ݂ fit be, cum e breui, vt quidam facere solent: si postea eodem plane modo disponantur sub littera, quo supra litteram cum efficiunt o, sic ܒ݂ fit bi, cum i breui; si vero ponatur vnum punctum tantum sub ܝ sic ܒܝ fit bi, cum i longo; si denique vnum punctum litteræ ܘ subdatur sic, ܒܘ fit bu, cum v longo; si vero eidem litteræ ex superiori parte apponatur sic ܒܘ fit bu, cum u breui. Sed vt melius adhuc vocales intelligantur, proponam tabellam, in qua earum figura, potestas, nomina, ac significationes indicantur.

Figura.	Potestas.	Nomen, ac significatio
vel	a, vt ܒ vel ܒ ba.	ܦܬܚܐ pthohho idest, apertio, quia scilicet aperto ore pronunciatur.
vel	e longum ܒ vel ܒ	ܪܒܨܐ ܐܪܝܟܐ ruosso aricho
vel	e breue ܒ vel ܒ	ܪܒܨܐ ܟܪܝܐ ruosso kario. idest, pressio seu calcatio, quia aliquantulum presse profertur.
vel	i breue ܒ vel ܒ	ܚܒܨܐ ܟܪܝܐ hhuosso kario
vel		

ܝ vel ̤ i longũ ܚܝ vel ܚܒ. ܚܒܨܐ ܐܪܝܟܐ hhuoſſo aricho

ideſt, ſtrictio, quia ſtrictione quadam dentium exprimitur.

ܐ vel ܂ o, vt ܚ vel ܚ. ܙܩܦܐ zqofo.

ideſt, ſublatio, quaſi ſublatiori ſono, ſublatiſque labris effertur.

ܘ vel ̇ v breue ܚܘ vel ܚܘ. ܥܨܨܐ ܟܪܝܐ oſſoſſo kario.

ܘ vel ̣ v longũ ܚܘ vel ܚܘ ܥܨܨܐ ܐܪܝܟܐ oſſoſſo aricho.

ideſt, compreſsio, ſeu coarctatio, quia videlicet aliquantulum coarctatis, collectiſq. labijs pronunciatur.

Ex dictis, & ex propoſita tabella colligi poteſt primo notas illas, tam breuibus, quam longis vocalibus eſſe communes; pũcta vero non item; quamuis multi etiam ſcriptores puncta illa bina paruula faciant eſſe communia; & e, tam longo, quam breui duo illa puncta, quæ a nonnullis diximus, e longo attribui, attribuant; cætera, quæ ab ijſdem, e, breui attributa ſunt, contemnant; & reuera nunc ita fieri ſolet. Illas autem notas, vt ſupra indicaui, puto eſſe vocales Græcorum parumper variatas, linguæq. noſtræ, a noſtris doctoribus applicatas. Secundo, longitudinem, vel breuitatem ſyllabarum nõ tam ad legendum, quã ad perfectionem ipſius linguæ, apud nos facere, vt in arte metrica dicetur: quare ſi quis eam neſciret, in legendo non erraret, vt patet in quamplurimis Chaldæis, qui optime legunt, & tamen longitudinem, ſyllabarumq. breuitatem ignorant, quod non accidit apud Latinos.

Nota ſexto, Doctores Chaldæos, puerorum, tyronumq. memoriæ cõſulentes, quædam patrum veteris teſtamenti tãquam nota impoſuiſſe nomina, quæ ab illis ijſdem vocalibus, quibus ſunt impoſita, incipiant: videlicet, ܐ appellatur ܐܒܪܗܡ

Abro-

Abrohom. ܐ, ܐܒܪܗܡ Esciaia. ܐ, ܐܫܥܝܐ Ishhoc. ܐ, ܐܝܣܚܩ. Odom, scilicet Adam; cuius principium apud nos incipit ab o. ܐ, ܐܘܪܝܐ Vria. Quo fit, vt nunc communiter quotiescumq. de vocalibus sermo habetur, ista nomina pro ipsis vocalibus sumantur. & hæc breuiter de vocalibus. Sed fortasis extra rem non erit, si breuem aliquem psalmum hic subijciam, vt quisque cognoscendo litterarum connexionem, vocaliumq. potestatẽ melius discernendo, se aliquo modo in legendo exercere posit.

Psalmus CXVI.

ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܟܠܟܘܢ ܥܡܡܐ: ܫܒܚܘܗܝ ܟܠܗܝܢ ܐܘܡܘܬܐ:

emuotho kulhen sciauhhoi : ame chulchun lmorio sciabahh

Laudate Dominum omnes populi : laudate eum omnes gentes.

ܡܛܠ ܕܫܢܝܬ ܥܠܝܢ ܛܝܒܘܬܗ: ܘܫܪܝܪܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܥܠܡ.

lolam moriau sciariroith : ttaibutheh elain descinath mettul

Quoniam inualuit, seu roborata est super nos gratia eius, vere Dominus est in sæculum.

De lineola, quæ sub quibusdam litteris scripta reperitur.

CAP. XIII.

SCiendum est, non raro in libris, sub nonnullis litteris partium orationis ad latus quandam lineolam hoc modo ܒ̱ scriptam reperiri, in quam quotiescumque offendes, scito eam indi-

indicare consonantem illam, sub qua cernitur, vel omni vocali esse destitutam, vel omnino occultari, nisi tamen lineæ, quæ ܡܗܓܝܢܐ dicitur, de qua cap. sequenti, fungatur officio. Primũ frequentissimum est in secunda persona passiua modi imperatiui, vt ܐܫܬܒܩ escitauq, relinquere. ܐܬܒܛܢ ethbattn, cõcipere. Vbi lineola prædicto modo subiecta litteras ܒ, & ܛ quiescere significat; & hoc fit, vt modus imperatiuus a præterito distinguatur: nam illa eadẽ littera, quæ in imperatiuo quiescit, vocaliq. caret, in præterito mouetur, vocalemq. possidet. Sed de hoc in tractatione de verbo. Secundum, in multis vocibus non semel cernitur, vt in his ܐܢܫܐ noscio, homo, ܥܗܕ ehadh, mentionem fecit, meminit, &c. Et in pronomine primæ personæ singularis, quod præsenti tempori, & alijs nominibus subijcitur; & tunc habet etiam punctum sub ܝ sic ܫܒܩܢܐ scioueqno, relinquo ego. ܬܟܝܠܢܐ thchilno, confidens ego: quamquam cum hoc modo construitur cum alijs nominibus interdum significare potest, sum; vt illud ܐܢܐ ܐܢܐ enono, ego sum, vt alibi dicemus; habet etiam punctum, vt differat a seipso quando non subditur, ita vt ܐ, quod habet occultetur: siquidem cum non subditur habet punctum ante ܝ, & nullam habet virgulam, vt ܐܢܐ ܦܪܫܬ eno ferseeth, ego separaui; & eodem modo in hac particula ܗܘ u, est, cum in fine nominum ponitur, vt ܛܒ ܗܘ ttouu, bonus est, vt suo loco fusius dicemus. Item in alijs vocibus, vt ܒܪܬ bath, filia. ܐܢܬܬܐ attho, mulier.

mulier. ܐܶܙܰܠܬ݂ ezath, iuit, & in cæteris, quæ paſsim reperiuntur. Aliquãdo iſta virgula eſt ſignum differentiæ, vt in ܐܘ̄ ideſt, o, quod per eam differt ab ܐܰܘ au, ideſt, aut, &c. Interdum ſi ante voces paulo maior ponatur, ſignificat illas voces eſſe imminutas, ideſt, non eſſe perfecte cum omnibus ſuis elementis ſcriptas; quemadmodum etiam apud Latinos accidit; vt ܩ̄ܕ̄ ideſt ܩܰܕܺܝܫܳܐ qadiſcio, ſanctus. ܬܫܒܘ̄ ideſt ܬܶܫܒܽܘܚܬܳܐ teſcibuhhtho, gloria, vel hymnus, & cet.

De quadam alia lineola, quæ dicitur ܡܗܰܓܝܳܢܳܐ, & ܡܪܰܗܛܳܢܳܐ

CAPVT XIV.

NOtandum eſt primo, in libris præſertim remotiorũ Orientalium non ſemel reperiri quandam lineolam illi, de qua nunc dictum eſt perſimilem, quæ quidem iuxta duplicem, in quo ponitur, locũ, & duplex, quo fungitur, munus; duplex quoque nomen ſibi inditum habet: nam cum infra litteram ad latus ponitur, ſignificat litteram illam meditatione quadam, tarditateq. legi; quo fit vt ܡܗܰܓܝܳܢܳܐ ideſt, meditari faciens, appelletur; cum vero ſupra litteram conſtituitur, indicat ipſam litteram curſu quodam, velocitateq. legi; vnde tunc nuncupari ſolet ܡܪܰܗܛܳܢܳܐ ideſt, currere faciens; de qua linea mentionẽ fecerunt tum multi Grammatici, tum præſertim Dauid Pauli filius; & auctor Grammaticæ Arabico ſermone explicatæ. Sed vt melius intelligatur quando huiuſmodi linea adhiberi ſoleat.

Notandum est secundo, tunc adhiberi, cum in aliqua voce duæ simul concurrunt litteræ quiescētes, omni plane vocali destitutæ, quarum prolatio, quia interdum molesta, & aliquantulum grauis esse solet; quidam Orientales huic incommodo mederi volentes, prædictam excogitarunt lineam, quæ varijs in locis constituta nobis indicaret interdum priorem litteram quiescentium cum motione, interdum ambas sine vlla motione esse proferendas: in cuius quidem lineæ loco, & munere assignãdo, sicut omnes fere consentiunt: ita in ea adhibenda, vt modo cum vocali, seu motione, modo sine vlla vocali, prædictas litteras quiescentes legendas esse significet, non parum inter se dissentiunt. Quidam enim aiunt tunc priorem prædictarum litterarum moueri per lineam, quæ dicitur ܡܗܓܝܢܐ, quando illã sequitur vna quiescens ex his quinque ܝ ܡ ܠ ܢ ܪ, vt ܡܫܡܠܝܢܐ msciamelio, perfectus, completus. ܕܚܠܬܐ dehheltho, timor. ܡܗܝܡܢܐ mhaiemno, fidelis. ܡܕܢܚܐ madenhho, oriens. ܡܓܢܝܢܐ maghenio, lectus, vel locus, in quo quis iacet. ܡܛܥܝܢܐ matteiono, seductor. ܡܒܥܕܐ mabedo, lõginquus, remotus, distans. ܡܩܪܒܢܐ maqerbono, bellator. ܡܪܡܪܡܢܐ mramermono, exaltator. Alij his quinque addunt ܗ, vt ܡܢܗܪܐ manehro, illuminatus. ܬܡܗܗܘܢ temhehun, stupor illorum. Alij addunt ܒ, vt ܕܒܚܬܐ deuahhtho, hostia, seu sacrificium. Alij denique licet concedant litteram ܒ in nomine prædicto, a numero tamen prædictarũ

illam reijciunt; & illis addunt ܐ ܘ ܝ , vt ܡܒܐܫܝܢ mabeſcion, malefaciunt. ܡܛܐܒܝܢ mattebon, benefaciunt. ܡܪܘܝܢܐ mareuiono, inebrians. ܐܬܝܕܥ ethidhaa, cognitus eſt, & cæt. Sed reuera ܝ in hoc vltimo verbo eſt motum ex ſua natura. Quando autem non concurrit vna ex prædictis: tunc dicunt ſinguli iuxta propriam opinionẽ vtramq; litteram eſſe afficiendã linea, quæ dicitur ܡܗܓܝܢܐ, vt ܡܕܒܚܐ madhbhho, altare. ܡܩܕܫܐ maqdhſcio, ſanctuariũ. ܙܕܩܬܐ zedhqtho, eleemoſina. ܥܙܩܬܐ ezqtho, annulus. ܒܗܬܬܐ behttho, confuſio. ܩܘܕܫܝܗܘܢ qudhſcihun, ſanctitas eorũ. ܡܠܟܬܐ malktho, regina. ܐܬܩܒܪ ethquar, ſepultus eſt. ܢܫܒܩܘܢ neſciuqun, relinquent. ܢܚܛܦܘܢ nehhttfun, rapient. ܢܩܕܡܘܢ neqdhmun, præcedent, & cæt.

Notandum eſt tertio, verba primi generis coniugationum, in futuro fæminino plurali: & tertiæ, & quartæ ſpeciei ſecundi generis in futuro plurali, tam maſculini, quam fœminini generis, ſolita habere duas litteras quieſcentes, quarum primæ a quibuſdam ſubijci ſolet ܡܪܗܛܢܐ, hoc modo ܢܒܢܝܢ neuanion, ædificabunt illæ. ܢܦܪܫܢ nefarſcion, ſeparabũt illæ. ܢܦܪܫܘܢ nefarſciun, ſeparabunt illi. ܢܒܛܢܢ neuattnon, cõcipient illæ. ܢܒܛܢܘܢ neuattnun, concipient illi, & cætera.

Scien-

Sciendum deinde est, ܡܗܓܝܢܐ cum vocibus accidit, vim habere solitum, vel vocalis ܰ , vt ܢܩܒܬܐ neqebtho, fæmina. ܫܪܒܬܐ sciarebtho, generatio. ܚܟܡܬܐ hhechemtho, sapiētia; vel vocalis ܳ , vt ܥܪܩܬܐ eraqtho, corrigia. ܥܠܩܬܐ olaqtho, hirudo: & constat ex alijs vocibus, quas supra posuimus. ܡܪܗܛܢܐ autem nullam (vt diximus) ponit vocalem; Et hæc sunt, quæ de hac re, varij docent Grammatici. Ego vero si meam tamen licet interponere sentētiam, existimo in carmine quidem, pro metri necessitate, interdum priori litterarum quiescentiū subdi ܡܗܓܝܢܐ; interdum vero apponi ܡܪܗܛܢܐ: in soluta vero oratione, nisi difficilis admodum, ac grauis obstet prolatio, fere illi ܡܪܗܛܢܐ apponi, seu cursu quodam, & sine vlla motione vtramque proferri: sed ne id gratis asserere videamur, adducamus quædam poetarum testimonia ex quamplurimis, quæ afferri possunt huic rei fauentia. Itaque supra dicebatur vox duas litteras quiescētes habens, si illarum posterior est ܝ , supra priorem habere ܡܗܓܝܢܐ , seu aliquam vocalem ex prædictis. Et patet in his carminibus, quæ habentur in poemate quodam de solitudine, & separatione eorū, qui desertum incolunt, a mundo.

Quam enim odiosa scientia,	ܟܡܐ ܓܝܪ ܣܢܝܐ ܝܕܥܬܐ
	kmo gher sanio idhatho

Quæ poſsidetur per caſum, { ܕܡܬܩܢܝܐ ܒܝܕ ܡܦܘܠܬܐ
maputlto viadh dmethqanio

Et beatitudo illi, qui non vidit ſapientiam, { ܘܛܘܒܘ ܠܡܢ ܕܠܐ ܚܙܐ ܚܟܡܬܐ
hhechetho hhzo dlo lmau vttuu

Quæ poſt theſaurum, qui ereptus eſt. { ܕܒܬܪ ܣܝܡܬܐ ܕܐܬܚܠܨܬ
deth hhalſſath ſimtho duothar

Et ibidem:

Illa virtus, cui facile eſt illi omne, { ܗܘ ܚܝܠܐ ܕܗܕܠܝܠ ܠܗ ܟܠ
kul leh dhadhlil hhailo hau

Ipſamet dat potentiam, ſeu fortitudinem, { ܗܘܝܘ ܝܗܒ ܚܘܝܠܐ
hhuiolo ioheu huiu

Virtus, quæ ordinauit ipſum certamen { ܚܝܠܐ ܕܛܟܣܗ ܠܐܓܘܢܐ
laghuno dhettakſeh hhailo

Ante mortales in ſapientia ſua, &c. { ܩܕܡ ܡܝܘܬܐ ܒܚܟܡܬܗ
vhhechemtheh moiuthe qdhom

In quibus carminibus vtrobique vox ܚܟܡܬܐ, habet infra litteram ܟ, quæ præcedit ܡ, ܙܩܦܐ ideſt, vocalem ܵ. At vero Orientis lumen Aphræm eandem litteram in eadem voce afficit ܡܪܗܛܢܝܬܐ, ideſt, curſu quodam, & ſine vlla vocali

vocali legit, vt in carmine illo celebri de amore ſcientiæ.

Melior eſt ſapientia armis,	ܛܳܒܳܐ ܗܝ ܚܶܟ݂ܡܬܳܐ ܡܶܢ ܙܰܝܢܳܐ : zaino men hhechmtho ttouoi
Et doctrina mammona, ſeu diuitijs.	ܘܝܘܠܦܢܐ ܡܢ ܡܡܘܢܐ : momuno men viulfono
Et melior eſt puer, qui puer eſt & ſapiens,	ܘܛܒ ܛܠܝܐ ܕܛܠܐ ܘܚܟܝܡ vhhakim dhattle ttalio vttou
Rege ſene ſtulto.	ܡܢ ܡܠܟܐ ܣܒܐ ܣܟܠܐ ſachlo ſouo malko men

Item ſupra dictum eſt, futurum primi generis coniugationum, & tertiæ, & quartæ ſpeciei ſecundi generis, affici ܡܗܝܡܢܐ, & tamen apud ſanctiſsimū Aphræm, & alios, afficitur ܡܪܗܛܐ, vt in eodem carmine.

Sint vera verba tua,	ܢܗܘܘܢ ܫܪܝܪܝܢ ܡܠܝܟ melaik ſciariron nehuion
Vt ſis amatus cuilibet, vel ſupra omnem hominē	ܕܬܗܘܐ ܪܚܝܡܐ ܥܠ ܟܠܢܫ kulnoſc al rhhimo dthehue
Et etiam longinqui, ſeu diſtātes, & propinqui,	ܘܐܦ ܪܚܝܩܐ ܘܩܪܝܒܐ vqariue rahhiqe vof
Erunt orantes pro vita tua.	ܢܗܘܘܢ ܡܨܠܝܢ ܥܠ ܚܝܝܟ : hhaiaik al mſsalen nehuun

Rurſus

uoces similes ab inuicem differunt. Notandum igitur est quasdam uoces differre per ܐ, quia uidelicet una habeat unum tantum ܐ: altera habeat duplex, ut uides in his ܡܐ mo, quid, seu quam, differt a ܡܐܐ mo, idest, centum. ܣܓܝܐ soghio, multiplicatur foemina: a ܣܓܝܐܐ saghio, multus. ܛܡܐ ttama, foedauit, a ܛܡܐܐ ttamo, foedatus. ܓܙܐ ghezo, lana, a ܓܙܐܐ ghazo, thesaurus. ܛܒܐ ttebo, nunciatio: a ܛܒܐ ttouo, bonus, & cet. Quasdam per ܒ, ut ܐܒܢܐ eune, ædificabo, ab ܐܒܒܐ euuone, fructus, seu fruges. Quasdam per ܕ, quia uidelicet una habet ܕ; altera non item; ut ܚܕܬܐ hhatho, nouus: a ܚܬܐ hheto, aloe. ܥܕܬܐ ito, ecclesia: a ܥܬܐ eto, oppressio. Quasdam per ܝ ut ܕܝܢ den, autem, a ܕܢ don, iudicauit. ܓܝܪ gher, enim: a ܓܪ gor, mœchatus est, seu adulteratus est. Quasdã per ܠ ut ܓܠܠܐ ghale, fluctus, a ܓܠܐ ghelo, festuca. Quasdã per ܢ ut ܫܢܬܐ sciato, annus: a ܫܬܐ scito, sex. ܙܒܢܬܐ zuato, uice: a ܙܦܬܐ zeuto, pix. ܓܢܒܪܐ gaboro, gigas: a ܓܒܪܐ gauro, uir. ܡܢܢܐ mano, manna: a ܡܢܐ mono, quid. Et quasdam alias uoces, quæ lectione auctorum facile animaduertuntur. Ex dictis colligi potest istas litteras, per quas uocabula inter se discrepant, non legi, sed potius quie-

quiescere, vel occultari; vt supra dictũ est; colligitur etiam prædicta, & similia vocabula per vocales posse differre; quo fit, vt a multis multa ex illis sine prædictis litteris scribantur; vt u, g. ܠܐ cum ܦܬܚܐ supra ܠ etiamsi non scribatur cum ܐ post ܠ vt multi non scribunt, differt a ܠܐ cum ܙܩܦܐ supra eandem litteram; & hæc de litteris.

De vocalibus.

CAP. XII.

ANtequam quicquam de vocalibus attingã, suppono omnes litteras Chaldaicas, de quibus hactenus, esse consonãtes; quia vocalis illa dicitur, quæ per se sonat, & per se determinata est ad vnum sonum. Hoc autẽ litteris Chaldaicis non quadrat, sed iuxta varias, quæ illis adiunguntur, vocales, vario modo sonant; quare hac in re mihi nõ placet id, quod docet Dauid Pauli filius, qui diuidit litteras Chaldaicas in ܩܠܢܝܬܐ qolonoiotho, idest, vocales, & ܕܠܐ ܩܠܐ dlo qolo, scilicet in eas, quæ sunt sine voce, & declarans, quare dicantur vocales subdit.

ܩܠܢܝܬܐ ܕܝܢ ܡܬܩܪܝܢ ܡܛܠ ܕܗܢܝܢ ܡܢܗܝܢ ܘܠܗܝܢ

valhen menhen dhonen mettul methqarion dhen qolonoiotho

ܩܠܐ ܡܫܡܠܝܢ ܘܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܠܚܒܪܬܗܝܢ ܒܫܘܡܠܝܐ

bsciumloio lhhaurothhen sniqon ulo : msciamlion qole

ܕܢܩܘܫܝܬܐ ܕܩܠܐ ܕܝܠܗܝܢ ܐܠܐ ܚܕܐ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܡܢܗ

menoh menhen hhdho hhdho elo : dhilhen dhqole danqosciotho

uloh

neret locus, quæ quidem vocales vt cognoſcantur.

Notādum eſt primo, vocales a Chaldæis propter varia, quibus funguntur, munera, varijs nominibus nuncupari; nuncupātur enim ܙܘܥܐ zauee, ideſt, motus, ſeu motiones, quod videlicet per eas conſonantes moueantur, vel certe, quia ipſæ nullo addito per ſe ſonent, ac moueātur; vocantur ܢܩܫܬܐ nqoſcietho, ideſt, pulſantes, vel quod ipſæ per ſe pulſent, vel certe quod conſonantes illis affectæ, ſtatim pulſum, ſonumq. emittant. nominantur ܣܝܡܐ ſiome, ideſt, poſitiones, quod litteris ponantur. interdum appellantur ܢܘܩܙܐ nuqze, ideſt, puncta, quod ipſæ punctis etiam (vt dicemus) deſignentur.

Nota ſecundo, de numero harum vocalium non paruam eſſe inter noſtros Grammaticos controuerſiam; Nonnulli enim vt Elias, in ſua Grāmatica ſeptem enumerat; ܙܩܝܦܬܐ zqifotho, ſublatæ. ܪܘܝܣܬܐ ruiſſotho, preſſæ, ſeu calcatæ. ܦܬܝܚܬܐ pthihhotho, apertæ. ܕܩܕܡ ܡܣܩܬܐ daqdhom maſqotho, quæ ante aſcendētes. ܕܩܕܡ ܪܘܝܚܬܐ daqdhom ruihhotho, quæ ante dilatatas. ܕܩܕܡ ܥܠܝܨܬܐ daqdhom aliſſotho, quæ ante coactas. ܕܩܕܡ ܚܒܝܨܬܐ daqdhom hhuiſſotho, quæ ante compreſſas, ſeu conſtrictas; per ante aſcendentes autem intelligit (vt ipſemet explicat) duo pūcta paruula ſub littera ܒ ad latus hoc modo ſcripta, ܒ݂, quas alij appellant, vt dicetur, ܚܒܨܐ ܟܪܝܐ hhuoſſo kario, ſtrictionem breuem: per ante dilatatas, quas alij appellant ܐܣܩܐ aſoqo, aſcenſionem, vel

ܪܘܚܐ

ܥܨܨܐ ܟܪܝܐ ossosso kario, compreſsionem breuem, intelligit vnum punctum ſupra ܘ hoc modo appoſitum ܘܿ; per ante demum coactas, ſignificat punctum infra ܘ ad latus ſic ſubditum ܘ݂, quas alij ſimpliciter appellāt ܥܨܨܐ ܐܪܝܟܐ ossosso aricho, compreſsionem longam, ſeu u longum, vel ܥܡܩܐ omoqo, profunditatem: quod videlicet aliquanto profundius proferatur; reliqua mox declarabimus. Nonnulli alij vt Dauid Pauli filius ſex ſtatuūt, ſcilicet ܙܩܦܐ zqofo, ſublatio. ܦܬܚܐ pthohho, apertio. ܙܠܡܐ zlomo, flexus, ſeu curuatio. i. ܚܒܨܐ hhuosso, ſtrictio. ܐܣܩܐ aſoqo, aſcenſio. ܥܡܩܐ omoqo, profunditas. Alij denique communiter quinque tantum amplectuntur, nimirum ܦܬܚܐ pthohho, ܙܩܦܐ zqofo, ܪܒܨܐ ruosso, ܚܒܨܐ hhuosso, ܥܨܨܐ ossosso. Quorum ſignificatio, & poteſtas in tabella ſubiecta reperitur. Nos autem quoniam cætera omnia, quæ his quinque ab alijs addūtur, arbitramur, vel non eſſe diſtincta, vel ad legendum, ad quod vocales ſunt potiſsimum inſtitutæ, non eſſe neceſſaria, quinque tantum poſtrema tāquam ad legendum perutilia, ac neceſſaria a communi via non recedentes agnoſcimus, & amplectimur. Sciendum tamen eſt, ſicut apud Latinos quælibet vocalis eſt duplex, breuis videlicet, & longa; ſic apud Chaldæos, non tamen quālibet, ſed tres vltimas tantum eſſe duplices, breues ſcilicet, & longas, de quarum dimenſione (Deo fauente) ſuo loco tractabimus. Hæ autem quinque vocales non ſolum notis quibuſdam, & ſignis, vel (vt melius dicam) litteris quibuſdam a Græcis ſumptis, ſed etiam punctis paru lis ad ſcribentis commodi-

moditatem fieri consuescunt. Nam si duo puucta vnum supra, alterum vero infra litteram, constituantur sic ܒ fit ba, si vero supra litteram, vnum supra alterum collocentur, ita tamen vt dexterum altius emineat, sinistrum vero directe subijciatur sic ܒ fit bo: si deinde vnum apud alium æqualiter sicut fere Hebraicum, sub littera ponantur sic ܒ fit be, cum e longo; si vero vnum eorum ad partem dexteram tendat sic ܒ fit be, cum e breui, vt quidam facere solent: si postea eodem plane modo disponantur sub littera, quo supra litteram cum efficiunt o, sic ܒ fit bi, cum i breui; si vero ponatur vnum punctum tantum sub ܝ sic ܒܝ fit bi, cum i longo; si denique vnum punctum litteræ ܘ subdatur sic, ܒܘ fit bu, cum v longo; si vero eidem litteræ ex superiori parte apponatur sic ܒܘ fit bu, cum u breui. Sed vt melius adhuc vocales intelligantur, proponam tabellam, in qua earum figura, potestas, nomina, ac significationes indicantur.

Figura.	Potestas.	Nomen, ac significatio
ܰ vel ܲ	a, vt ܒܰ vel ܒܲ ba.	ܦܬܳܚܳܐ pthohho idest, apertio, quia scilicet aperto ore pronunciatur.
ܶ vel ܵ	e longum ܒܶ vel ܒܵ	ܪܒܳܨܳܐ ܐܪܝܟܳܐ ruosso aricho
ܶ vel ܷ	e breue ܒܶ vel ܒܷ	ܪܒܳܨܳܐ ܟܪܝܳܐ ruosso kario. idest, presio seu calcatio, quia aliquantulum presse profertur.
ܺ vel ܸ	i breue ܒܺ vel ܒܸ	ܚܒܳܨܳܐ ܟܪܝܳܐ hhuosso kario
ܻ vel		

ܺ vel ̣ i longũ ܚܺܝ vel ܚܺ. ܚܒܳܨܳܐ ܐܰܪܺܝܟ݂ܳܐ hhuoſſo aricho
ideſt, ſtrictio, quia ſtrictione quadam dentium exprimitur.

ܳ vel ܴ o, vt ܟ݂ܳ vel ܟ݂ܴ. ܙܩܳܦܳܐ zqoſo.
ideſt, ſublatio, quaſi ſublatiori ſono; ſublatiſque labris effertur.

ܽ vel ̇ v breue ܚܽܘ vel ܚܽ. ܥܨܳܨܳܐ ܩܰܪܝܳܐ oſſoſſo kario.
ܽܘ vel ̣ v longũ ܚܽܘ vel ܚܘ ܥܨܳܨܳܐ ܐܰܪܺܝܟ݂ܳܐ oſſoſſo aricho.
ideſt, compreſsio, ſeu coarctatio, quia videlicet aliquantulum coarctatis, collectiſq. labijs pronunciatur.

Ex dictis, & ex propoſita tabella colligi poteſt primo notas illas, tam breuibus, quam longis vocalibus eſſe communes; pũcta vero non item; quamuis multi etiam ſcriptores puncta illa bina paruula faciant eſſe communia; & e, tam longo, quam breui duo illa puncta, quæ a nonnullis diximus, e longo attribui, attribuant; cætera, quæ ab ijſdem, e, breui attributa ſunt, contemnant; & reuera nunc ita fieri ſolet. Illas autem notas, vt ſupra indicaui, puto eſſe vocales Græcorum parumper variatas, linguæq. noſtræ, a noſtris doctoribus applicatas. Secundo, longitudinem, vel breuitatem ſyllabarum nõ tam ad legendum, quã ad perfectionem ipſius linguæ, apud nos facere, vt in arte metrica dicetur: quare ſi quis eam neſciret, in legendo non erraret, vt patet in quamplurimis Chaldæis, qui optime legunt, & tamen longitudinem, ſyllabarumq. breuitatem ignorant, quod non accidit apud Latinos.

Nota ſexto, Doctores Chaldæos, puerorum, tyronumq. memoriæ cõſulentes, quædam patrum veteris teſtamenti tãquam nota impoſuiſſe nomina, quæ ab illis ijſdem vocalibus, quibus ſunt impoſita, incipiant: videlicet, ܰ appellatur ܐܰܒܪܳܗܳܡ Abro-

Abrohom. , ܐܒܪܗܡ Esciaia. , ܐܫܥܝܐ Ishhoc. , ܐܝܣܚܩ

Odom, scilicet Adam: cuius principium apud nos incipit ab o.

, ܐܘܪܝܐ Vria. Quo fit, vt nunc communiter quotiescumq. de vocalibus sermo habetur, ista nomina pro ipsis vocalibus sumantur. & hæc breuiter de vocalibus. Sed fortassis extra rem non erit, si breuem aliquem psalmum hic subijciam, vt quisque cognoscendo litterarum connexionem, vocaliumq. potestatẽ melius discernendo, se aliquo modo in legendo exercere possit.

Psalmus CXVI.

ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܟܠܟܘܢ ܥܡܡܐ : ܫܒܚܘܗܝ ܟܠܗܝܢ ܐܘܡܘܬܐ :

emuotho kulhen sciauhhoi : ame chulchun lmorio sciabahh

Laudate Dominum omnes populi: laudate eum omnes gentes.

ܡܛܠ ܕܫܢܝܬ ܥܠܝܢ ܛܝܒܘܬܗ : ܘܫܪܝܪܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܥܠܡ .

lolam moriau sciariroith ; ttaibutheh elain descinath mettul

Quoniam inualuit, seu roborata est super nos gratia eius, vere Dominus est in sæculum.

De lineola, quæ sub quibusdam litteris scripta reperitur.

CAP. XIII.

SCiendum est, non raro in libris, sub nonnullis litteris partium orationis ad latus quandam lineolam hoc modo ܒ̱ scriptam reperiri, in quam quotiescumque offendes, scito eam indi-

indicare consonantem illam, sub qua cernitur, vel omni vocali esse destitutam, vel omnino occultari, nisi tamen lineæ, quæ ܡܗܓܝܢܐ dicitur, de qua cap. sequenti, fungatur officio. Primũ frequentissimum est in secunda persona passiua modi imperatiui, vt ܐܫܬܒܩ escitauq, relinquere. ܐܬܒܛܢ ethbattn, cõcipere. Vbi lineola prædicto modo subiecta litteras ܒ, & ܛ quiescere significat; & hoc fit, vt modus imperatiuus a præterito distinguatur: nam illa eadẽ littera, quæ in imperatiuo quiescit, vocaliq. caret, in præterito mouetur, vocalemq. possidet. Sed de hoc in tractatione de verbo. Secundum, in multis vocibus non semel cernitur, vt in his ܐܢܫܐ noscio, homo, ܥܗܕ ehadh, mentionem fecit, meminit, &c. Et in pronomine primæ personæ singularis, quod præsenti tempori, & alijs nominibus subijcitur; & tunc habet etiam punctum sub ܢ sic ܫܒܩܢܐ scioueqno, relinquo ego. ܬܟܝܠܢܐ thchilno, confidens ego: quamquam cum hoc modo construitur cum alijs nominibus interdum significare potest, sum; vt illud ܐܢܐ ܐܢܐ enono, ego sum, vt alibi dicemus; habet etiam punctum, vt differat a seipso quando non subditur, ita vt ܐ, quod habet occultetur: siquidem cum non subditur habet punctum ante ܢ, & nullam habet virgulam, vt ܐܢܐ ܦܪܫܬ eno ferseth, ego separaui; & eodem modo in hac particula ܗܘ u, est, cum in fine nominum ponitur, vt ܛܒ ܗܘ ttouu, bonus est, vt suo loco fusius dicemus. Item in alijs vocibus, vt ܒܪܬ bath, filia. ܐܢܬܬܐ attho, mulier.

mulier. ܐܙܠܬ ezath, iuit, & in cæteris, quæ pasſim reperiuntur. Aliquãdo iſta virgula eſt ſignum differentiæ, vt in ܐܘ id-eſt, o, quod per eam differt ab ܐܘ au, ideſt, aut, &c. Interdum ſi ante voces paulo maior ponatur, ſignificat illas voces eſſe imminutas, ideſt, non eſſe perfecte cum omnibus ſuis elementis ſcriptas; quemadmodum etiam apud Latinos accidit; vt ܩܕ ideſt ܩܕܝܫܐ qadiſcio, ſanctus. ܬܫܒ ideſt ܬܫܒܘܚܬܐ teſcibuhhtho, gloria, vel hymnus, & cet.

De quadam alia lineola, quæ dicitur ܡܗܓܝܢܐ, *&* ܡܪܗܛܢܐ

CAPVT XIV.

Notandum eſt primo, in libris præſertim remotiorũ Orientalium non ſemel reperiri quandam lineolam illi, de qua nunc dictum eſt perſimilem, quæ quidem iuxta duplicem, in quo ponitur, locũ, & duplex, quo fungitur, munus; duplex quoque nomen ſibi inditum habet: nam cum infra litteram ad latus ponitur, ſignificat litteram illam meditatione quadam, tarditateq. legi; quo fit vt ܡܗܓܝܢܐ ideſt, meditari faciens, appelletur; cum vero ſupra litteram conſtituitur, indicat ipſam litteram curſu quodam, velocitateq. legi; vnde tunc nuncupari ſolet ܡܪܗܛܢܐ ideſt, currere faciens; de qua linea mentionẽ fecerunt tum multi Grammatici, tum præſertim Dauid Pauli filius; & auctor Grammaticæ Arabico ſermone explicatæ. Sed vt melius intelligatur quando huiuſmodi linea adhiberi ſoleat.

Notan-

Notandum est secundo, tunc adhiberi, cum in aliqua voce duæ simul concurrunt litteræ quiescẽtes, omni plane vocali destitutæ, quarum prolatio, quia interdum molesta, & aliquantulum grauis esse solet; quidam Orientales huic incommodo mederi volentes, prædictam excogitarunt lineam, quæ varijs in locis constituta nobis indicaret interdum priorem litteram quiescentium cum motione, interdum ambas sine vlla motione esse proferendas: in cuius quidem lineæ loco, & munere asignãdo, sicut omnes fere consentiunt: ita in ea adhibenda, vt modo cum vocali, seu motione, modo sine vlla vocali, prædictas litteras quiescentes legendas esse significet, non parum inter se dissentiunt. Quidam enim aiunt tunc priorem prædictarum litterarum moueri per lineam, quæ dicitur ܡܗܓܝܢܐ, quando illã sequitur vna quiescens ex his quinque ܝ ܡ ܢ ܥ ܪ, vt ܡܫܡܠܝܐ msciamelio, perfectus, completus. ܕܚܠܬܐ dehheltho, timor. ܡܗܝܡܢܐ mhaiemno, fidelis. ܡܕܢܚܐ madenhho, oriens. ܡܓܢܝܐ maghenio, lectus, vel locus, in quo quis iacet. ܡܛܥܝܢܐ matteiono, seductor. ܡܒܥܕܐ mabedo, lõginquus, remotus, distans. ܡܩܪܒܢܐ maqerbono, bellator. ܡܪܡܪܡܢܐ mramermono, exaltator. Alij his quinque addunt ܗ, vt ܡܢܗܪܐ manehro, illuminatus. ܬܡܗܗܘܢ temhehun, stupor illorum. Alij addunt ܚ, vt ܕܒܚܬܐ deuahhtho, hostia, seu sacrificium. Alij denique licet concedant litteram ܚ in nomine prædicto, a numero tamen prædictarũ

 illam

illam reijciunt; & illis addunt ܐ ܘ ܝ , vt ܡܒܐܫܝܢ mabescion, malefaciunt. ܡܛܐܒܝܢ mattebon, benefaciunt. ܡܪܘܝܢܐ mareuiono, inebrians. ܐܬܝܕܥ ethidhaa, cognitus est, & cæt. Sed reuera ܝ in hoc vltimo verbo est motum ex sua natura. Quando autem non concurrit vna ex prædictis: tunc dicunt singuli iuxta propriam opinionē vtramq; litteram esse afficiendā linea, quæ dicitur ܡܗܓܝܢܐ, vt ܡܕܒܚܐ madhbhho, altare. ܡܩܕܫܐ maqdhscio, sanctuariū. ܙܕܩܬܐ zedhqtho, eleemosina. ܥܙܩܬܐ ezqtho, annulus. ܒܗܬܬܐ behttho, confusio. ܩܘܕܫܗܘܢ qudhscihun, sanctitas eorū. ܡܠܟܬܐ malktho, regina. ܐܬܩܒܪ ethquar, sepultus est. ܢܫܒܩܘܢ nesciuqun, relinquent. ܢܚܛܦܘܢ nehhttfun, rapient. ܢܩܕܡܘܢ neqdhmun, præcedent, & cæt.

Notandum est tertio, verba primi generis coniugationum, in futuro fæminino plurali: & tertiæ, & quartæ speciei secundi generis in futuro plurali, tam masculini, quam fœminini generis, solita habere duas litteras quiescentes, quarum primæ a quibusdam subijci solet ܡܗܓܝܢܐ, hoc modo ܢܒܢܝܢ neuanion, ædificabunt illæ. ܢܦܪܫܢ nefarscion, separabūt illæ. ܢܦܪܫܘܢ nefarsciun, separabunt illi. ܢܒܛܢܢ neuattnon, cōcipient illæ. ܢܒܛܢܘܢ neuattnun, concipient illi, & cætera.

Scien-

Sciendum deinde eſt, ܡܗܓܝܢܐ cum vocibus accidit, vim habere ſolitum, vel vocalis ܵ , vt ܢܩܒܬܐ neqebtho, fæmina. ܫܪܒܬܐ ſciarebtho, generatio. ܚܟܡܬܐ hhechemtho, ſapiētia; vel vocalis ܼ , vt ܥܪܩܬܐ eraqtho, corrigia. ܥܠܩܬܐ olaqtho, hirudo: & conſtat ex alijs vocibus, quas ſupra poſuimus. ܡܪܗܛܢܐ autem nullam (vt diximus) ponit vocalem; Et hæc ſunt, quæ de hac re, varij docent Grammatici. Ego vero ſi meam tamen licet interponere ſentētiam, exiſtimo in carmine quidem, pro metri neceſsitate, interdum priori litterarum quieſcentiū ſubdi ܡܗܓܝܢܐ; interdum vero apponi ܡܪܗܛܢܐ: in ſoluta vero oratione, niſi difficilis admodum, ac grauis obſtet prolatio, fere illi ܡܪܗܛܢܐ apponi, ſeu curſu quodam, & ſine vlla motione vtramque proferri: ſed ne id gratis aſſerere videamur, adducamus quædam poetarum teſtimonia ex quamplurimis, quæ afferri poſsunt huic rei fauentia. Itaque ſupra dicebatur vox duas litteras quieſcētes habens, ſi illarum poſterior eſt ܝ , ſupra priorem habere ܡܗܓܝܢܐ , ſeu aliquam vocalem ex prædictis. Et patet in his carminibus, quæ habentur in poemate quodam de ſolitudine, & ſeparatione eorū, qui deſertum incolunt, a mundo.

Quam enim odioſa ſcientia, { ܩܢܐ ܓܝܪ ܣܢܝܐ ܝܕܥܬܐ
idhatho ſanio gher kno

Quæ poſsidetur per caſum, — ܕܡܶܬܩܰܢܝܳܐ ܒܝܰܕ ܡܰܦܽܘܠܬܳܐ
dmethqanio viadh mapulto

Et beatitudo illi, qui non vidit ſapientiam, — ܘܛܽܘܒܰܘܗܝ ܠܡܰܢ ܕܠܳܐ ܚܙܳܐ ܚܶܟ݂ܶܡܬܳܐ
vttuu lmau dlo hhzo hhechētho

Quæ poſt theſaurum, qui ereptus eſt. — ܕܒܳܬ݂ܰܪ ܣܺܝܡܬܳܐ ܕܶܐܬ݂ܚܰܠܨܰܬ݂
duothar ſimtho deth hhalſſath

Et ibidem:

Illa virtus, cui facile eſt illi omne, — ܗܰܘ ܚܰܝܠܳܐ ܕܰܕ݂ܠܺܝܠ ܠܶܗ ܟܽܠ
hau hhailo dhadhlil leh kul

Ipſamet dat potentiam, ſeu fortitudinem, — ܗܽܘܝܽܘ ܝܳܗܶܒ ܚܽܘܝܳܠܳܐ
huiu ioheu hhuiolo

Virtus, quæ ordinauit ipſum certamen — ܚܰܝܠܳܐ ܕܶܐܬܬܰܟܣܶܗ ܠܰܓ݂ܽܘܢܳܐ
hhailo dhettakſeh laghuno

Ante mortales in ſapientia ſua, &c. — ܩܕ݂ܳܡ ܡܳܝܽܘܬܶܐ ܒܚܶܟ݂ܶܡܬܶܗ
qdhom moiuthe vhhechemtheh

In quibus carminibus vtrobique vox ܚܶܟ݂ܶܡܬܳܐ, habet infra litteram ܟ, quæ præcedit ܡ, ܪܒܳܨܳܐ ideſt, vocalem ܶ. At vero Orientis lumen Aphræm eandem litteram in eadem voce afficit ܡܪܰܗܛܳܢܳܐ, ideſt, curſu quodam, & ſine vlla vocali

vocali legit, vt in carmine illo celebri de amore scientiæ.

Melior est sapientia armis, { ܛܒܐܝ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܙܝܢܐ:
zaino men hhechmtho ttouoi

Et doctrina mammona, seu diuitijs. { ܘܝܘܠܦܢܐ ܡܢ ܡܡܘܢܐ:
momuno men viulfono

Et melior est puer, qui puer est & sapiens, { ܘܛܒ ܛܠܝܐ ܕܛܠܐ ܘܚܟܝܡ
vhhakim dhattle ttalio vttou

Rege sene stulto. { ܡܢ ܡܠܟܐ ܣܒܐ ܣܟܠܐ
sachlo souo malko men

Item supra dictum est, futurum primi generis coniugationum, & tertiæ, & quartæ speciei secundi generis, affici ܢܗܘܘܢ, & tamen apud sanctissimũ Aphræm, & alios, afficitur ܢܗܘܝܘܢ, vt in eodem carmine.

Sint vera verba tua, { ܢܗܘܝܘܢ ܫܪܝܪܢ ܡܠܝܟ
melaik sciariron nehuion

Vt sis amatus cuilibet, vel supra omnem hominẽ { ܕܬܗܘܐ ܪܚܝܡܐ ܥܠ ܟܠܢܫ
kulnosc al rhhimo dthehue

Et etiam longinqui, seu distãtes, & propinqui, { ܘܐܦ ܪܚܝܩܐ ܘܩܪܝܒܐ
vqariue rahhiqe vof

Erunt orantes pro vita tua. { ܢܗܘܘܢ ܡܨܠܝܢ ܥܠ ܚܝܝܟ:
hhaiaik al msalen nehuun

Rursus

Rursus ea, quæ supra dictum est habere ܡܗܓܝܢܐ, in carmine habent ܡܪܗܛܢܐ: vt patet in quodam sermone de solitarijs versus finem.

Veniunt illis vestes gloriæ,	ܐܬܝܢ ܠܗܘܢ ܢܚܬܝ ܫܘܒܚܐ othen lhun nahhtai scinuhho
Pro cilicijs, quæ induti erant,	ܚܠܦ ܣܩܐ ܕܠܒܝܫܝܢ ܗܘܘ hhlof saqe dhaluiscin vau
Et datur illis annulus,	ܘܡܬܝܗܒܐ ܠܗܘܢ ܥܙܩܬܐ vmethiahbo lhun ezeqtho
Pro autem vinculis, quæ in manibus eorum, &c.	ܚܠܦ ܕܝܢ ܣܘܛܡܐ ܕܒܐܝܕܝܗܘܢ hhlof den suttme dhuidhaihun

Et multa alia pro hac re afferri possunt, quæ breuitatis causa omitto. Vnde colligas licet non tantam, quantam variæ indicãt opiniones, esse difficultatem; quoties enim vt dictum est, vel propter metri necessitatem, vel pronunciationis difficultatem, ܡܪܗܛܢܐ litteram afficere quis cogitur, afficiat: si vero nullũ horum accidat, illi ܡܗܓܝܢܐ apponat.

Nota quarto, interdum poetas metro coactos vti etiam ܡܪܗܛܢܐ modo explicato, quando duæ concurrunt litteræ quiescentes, quarũ prior sit in fine præcedentis dictionis, posterior vero in principio sequẽtis, vt illud eloquẽtissimi Aphræm.

Sine dono tuo,
ܒܠܥܕܝܗ ܕܡܘܗܒܘܬܟ
belodhehe dmauhauthocn

Laxa-

Laxata, seu dissoluta est multũ libertas nostra. { ܪܦܝܐ ܣܓܝ ܚܐܪܘܬܢ
hhiruthan saghi rafioi

Et in quodam sermone de vanitate, & via iustitiæ, hæc habentur carmina.

Præceptum Domini electum est, { ܦܘܩܕܢܗ ܕܡܪܝܐ ܓܒܐ
gueu dmorio puqdonehe

Et illuminat oculos mentis, { ܘܡܢܗܪ ܥܝܢܐ ܕܬܪܥܝܬܐ
dhtharitho aine vmanhar

Et gaudet in charitate Dei, { ܘܚܕܐ ܒܚܘܒܐ ܕܐܠܗܐ
dhaloho vhhubo vhhodhio

Et lucet in luce gratiæ. { ܘܢܗܪܐ ܒܢܘܗܪܐ ܕܛܝܒܘܬܐ
dhttaibutho vnuhro vnohro

Vbi vides ܒܠܒܝܗ in prioribus carminibus S. Aphræm, & ܦܘܩܕܢܗ in posterioribus propter metrum habere litteram ܗ in fine ܡܢܗܪ affectam.

De punctis numeri multitudinis, tam in nominibus, quam in verbis.

CAP. XV.

PVncta quatenus sunt numeri multitudinis signa, duobus potissimum nominibus a nostris cõmuniter appellari consuescunt

suescunt. Primo ܣܝ̈ܡܐ siome, idest, positiones, quia videlicet vocibus multitudinis apponuntur, vt supra etiam dictum est de vocalibus, quo nomine in hoc sensu vtitur Ioannes quidam Syrus agens de hac re. Secundo ܢܘܩ̈ܙܐ nuqze, idest, puncta: quo nomine fere omnes vtuntur cum de hac re tractāt. Interdum appellantur etiam ܛܘ̈ܦܣܐ ttufse, idest, guttæ, vt ab auctore Grammaticæ sermone Arabico explicatæ. Puncta igitur numeri pluralis sunt duo tātum, quæ ad superiorem vocis partem quodam ordine, ac proportione tamquam quædā gemina æque sese respicientia apponuntur, vt videre potes in hoc nomine ܟܬܒ̈ܐ kthoue, libri: & in hoc verbo ܫܟܠܠ̈ scialem, perfecerunt mulieres. Sciendum tamen est, cū huiusmodi puncta vocibus numeri multitudinis ܪ habentibus apponuntur; tunc vnum solum punctum poni eodem ordine, & situ cum pūcto ipsius litteræ ܪ, vt in his patet vocibus ܪ̈ܚܡܐ rahhme, misericordia. ܐܡܪ̈ܝ amarunt fæminæ, in quibus punctum primum, & distinguit litteram, & gerit vicem alterius puncti, quod ad numerum pluralem significandum concurrere deberet. Quod si aliquādo tria puncta ante voces ad latus posita cernantur, tunc tertium illud punctum, vel supplet vicem alicuius vocalis, vel alicuius alterius rei (vt patebit ex ijs, quæ dicemus) est signum. Hæc autem gemina puncta ponūtur omnibus vocibus numeri pluralis, tam nominum vtriusq; generis, quam verborum generis fæminini: verba enim masculini generis huiusmodi puncta non suscipiunt. Aduertendum hic est, quod licet in genere id, quod diximus, verissimum sit, excipiuntur tamen quædam voces, quæ vel sunt numeri multitudinis, vel certe sunt coniuncta cum affixis eiusdem numeri. Primo enim nomina pluralis numeri in ܝܢ in, cum ܸ, vel ܼ, si verbum

scilicet

ſcilicet ܐܢܘܢ enun, vel ܐܝܬܝܗܘܢ ithaihun, ideſt, ſunt, virtute contineant, non habent puncta; cuiuſmodi ſunt verba nominum, de quibus ſuo loco, vt in Pſal. XVIII. iuxta Chaldæos, XVII. iuxta Latinos:

Et adiuuat omnes, qui ſperantes, ſeu cõfidentes in eo, ſeu ſupra eũ.	ܘܡܥܕܪ ܠܟܠ ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠܘܗܝ alau dathchilin lchul vamadar

Et Pſal. iuxta Chaldæos XIX. iuxta Latinos XVIII.

Præcepta Domini recta ſunt.	ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܬܪܝܨܝܢ: triſſin dmorio puqdonau

Et ibidem paulo poſt:

Iudicia Domini in veritate,	ܕܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܒܩܘܫܬܐ. uquſcito dmorio dinau
Et iuſta in omni re, & deſiderabiliora	ܘܟܐܢܝܢ ܒܟܠܡܕܡ: ܘܪܓܝܓܝܢ varghighin bchulmedem vchinin
Auro, & lapidib. pulchris, ſeu pretioſis,	ܡܢ ܕܗܒܐ: ܘܟܐܦܐ ܛܒܬܐ. ttouotho uchife dahbo men
Et dulciora melle, & fauo.	ܘܚܠܝܢ ܡܢ ܕܒܫܐ: ܘܡܢ ܟܟܘܪܝܬܐ: kakoritho vmen deuſcio men vahhlen

In quibus locis, licet voces ܬܟܝܠܝܢ tchilin, confidentes. ܬܪܝܨܝܢ triſsin, recta. ܟܐܢܝܢ kinin, iuſta. ܪܓܝܓܝܢ rghighin.

desiderabiliora. ܚܠܝܢ hhlen, dulciora; sint numeri multitudinis, sine tamen punctis a doctoribus scribuntur, quia in eis intelligitur virtute cōtineri ܐܢܘܢ enun, vel ܐܝܬܝܗܘܢ ithaihun, quæ cum sint verba quædam, genus masculinū referentia, scribuntur sine punctis, tum ipsa, tum nomina, in quibus virtute contineri intelliguntur, vt dictum est.

Si vero non contineant verbum, habent puncta vt alia. Item numeralia quidā scriptores, si sint masculina, scribunt sine punctis, vt ܬܠܬܐ tlotho, tres. ܐܪܒܥܐ arboo, quatuor, & cæt. Si vero sint fœminina, cum punctis, vt ܬܠܬ tloth, tres. ܬܪܬܝܢ tarten, duæ. ܐܪܒܥ arbaa, quatuor. &c. Alij vero fortasſis melius omnia, siue sint masculina siue fœminina, exceptis tamē ijs fœmininis, quæ penultimam ܪ , ܝ affectam habent, sine pūctis scribunt, vt ܬܪܝܢ tren, duo. ܬܪܬܝܢ tarten, duæ, &c. Cum vero affixa recipiunt, omnes fere boni scriptores cum pūctis illa scribunt, vt ܬܪܝܢ train, nos duo. ܬܪܝܟܘܢ traikun, vos duo. ܬܪܝܟܝܢ traiken, vos duæ. ܬܠܬܝܢ tlothain, nos tres. ܬܠܬܝܟܘܢ tlothaicū, vos tres mares. ܬܠܬܝܟܝܢ tlothaiken, vos tres fœminæ: quorū singula suo loco fusius explicabimus. Huc spectare possunt præpositiones, quæ quidē, si recipiāt affixa more nominū pluraliū habent puncta, vt ܚܕܪܝ hhdhorai, circa me. ܚܕܪܝܟ hhdhoraik, circa te. ܒܠܥܕܝܗܘܢ belodhaihun, sine illis, &c. Excipe tamen ܩܕܡܝܗܘܢ qdhomaihun,

hun, ante eos. ܬܚܘܬܝܗܘܢ thhuthaihū, infra eos. ܛܘܒܝܗܘܢ ttubaihun, beatitudo illis: quamquam hoc tertium, non tā est præpositio, quam nomen; quod cum sit singularis numeri, affixa more nominum numeri multitudinis recipit. ܒܠܚܘܕܝܟ tu tantum, quidam cum punctis, quidam sine, scribunt. Si vero recipiant affixa more nominum singularium, puncta non admittunt, vt ܥܡܗܘܢ amhun, cum illis. ܠܘܬܢ luothan, apud nos. ܒܗ beh, in eo, &c. de quibus suo loco.

De punctis, tempora, personasq. indicantibus.

CAPVT XVI.

SVnt etiam puncta, quæ verborum tempora, ac personas indicent. Præteritum enim petit punctum verbo ad latus subiectum, vt ܫܪܐ sciro, soluit. ܦܪܩ fraq, saluauit. ܚܘܝ hhaui, ostendit. ܡܠܠ malel, locutus est, &c. Idem eodem modo positum, petūt personæ huius temporis: excepta tamen prima persona singularis, quæ vult idem pūctum ex superiori parte positum hoc modo ܫܪܝܬ scirith, solui. ܦܪܩܬ ferqeth, saluaui. ܚܘܝܬ hhauith, ostendi. ܡܠܠܬ malleth, locutus sum. Tertia porro persona numeri singularis generis fœminini in præterito apud remotiores Orientales habet duo puncta infra penultimā litteræ ܠ hoc modo ܫܪܬ sciroth, soluit illa. ܫܒܩܬ sciuqath, reliquit illā, &c. Apud propinquiores vero

vnum punctum ante ܠ hoc pacto, ܐܡܪܬ emrath, dixit. ܝܠܦܬ ielfath, didicit. ܒܢܬ bnoth, ædificauit: quæ puncta apud vtrosq. genus fœmininum designant. Præsens vero fere ex parte superiori pūctum petit, vt ܒܢܐ bone, ædificat. ܦܪܩ poreq, saluat. ܡܦܨܐ mfasse, liberat. ܡܢܗܪ mnahar, dilucidat. ܡܢܗܪ manhar, illuminat. ܐܡܪ omar, dicit. ܝܠܕ ioledh, parit. Sed reuera punctum in præsenti fere semper aliquam etiam vocalem designat; in primo enim secūdo, & quinto genere coniugationum significat litteram illam, supra quam positum est legi cum ܳ : in tertio vero, & prima specie quarti cum ܰ , vt in propositis verbis perspicitur; quo fit vt secunda species quarti generis, quia punctum ex superiori parte illi positum, nullam vocalem designat, illud sibi subiectum habere soleat, vt in præterito, & tunc vocalis ܶ est signum, vt ܡܫܝܓ mscigh, lauat. ܡܪܝܡ mrim, extollit, &c. Futurum postea petit punctum ad latus verbo subiectum, sicut in præterito, vt ܢܐܟܘܠ nechul, comedet. ܢܚܫ nehhasc, patietur, & sic in cæteris personis, excepta tamen prima persona, quæ idem punctum recipit ex parte superiori penes caput sic ܐܩܘܫ equsc, pulsabo. ܐܫܒܚ esciabahh, laudabo, &c.

Postremo imperatiuus, & infinitiuus fere habent punctum eodem plane modo, quo præteritū, vt ܫܒܚ sciabahh, lauda,

ܠܡܫܒܚܘܗܝ lamſciabohhu, laudare. ܐܡܰܪ emar, dic, dicito. ܠܡܐܡܪ lmimar, dicere, &c. Hæc, quæ breuiter diximus, multi ſcriptores confundunt, & regulas Grammaticas difficiles reddunt, ideo obſeruanda ſunt, vt confuſionem, & difficultatem fugiamus.

De ceteris punctis, quæ paſsim vocibus, nunc appoſita, nunc ſubiecta ad latus cernuntur.

CAP. XVII.

PRæter hæc, quæ diximus, reperiuntur frequenter puncta quædam ad latus ſupra, & infra voces, quæ potius caſu, quam arte poni videntur: quo fit vt a multis ignorentur: ſed nō ſine arte; nam vel ponuntur vt diſtinguant voces ſimiles, vt ܐܝܕܐ idho, manus, quæ habet punctū infra ܝ, ab ܐܝܕܐ aidho, ideſt, quæ: quæ habet punctum ſupra ܝ: eodem modo ܗܘ hu, ipſe, a ܗܘ hau, ille: ܗܝ hi, ipſa, a ܗܝ hoi, illa. ܫܢܬܐ ſciētho, ſomnus, a ܫܢܬܐ ſciato, annus: itē ܚܕܬܐ hhdhato, noua, a ܚܕܬܐ hhatho, nouus, &c. vel vt ſuppleāt vicem vocalis, vt patet ex dictis: nam ſi ponatur punctum ſub ܝ vel ܐ, ſignificat ܥܒܝܪܐ, vt ܫܒܝܚܐ ſciuihho, laudatus. ܦܪܝܩܐ friqo, ſaluatus. ܫܠܝܚܐ ſcilihho, miſſus. ܡܢܝܚܢܐ mnihhono,

pla-

placans. ܡܩܝܡܢܐ mchimono, constituens. ܟܐܢܐ kino, iustus. ܟܐܒܐ kiuo, dolor. ܚܐܪܘܬܐ hhirutho, libertas. Si autem sub ܘ significat v longũ, vt ܦܘܡܐ pumo, os.

ܟܘܒܐ kubo, spina. ܒܬܘܠܐ bthulo, virgo.

ܢܘܢܐ nuno, piscis. ܫܘܦܪܐ sciufro, pulchritudo.

ܣܓܘܠܐ sghulo, racemus. ܕܡܘܬܐ dmutho, similitudo.

Si vero supra ܘ significat v breue, vt

ܦܣܘܩܐ posuqo, sector. ܥܒܘܪܐ oburo, transiens.

ܢܣܝܘܢܐ nesiuno, tentatio. ܫܘܥܝܬܐ sciuitho, historia, narratio, &c. Si postea ponatur supra litteras, & præsertim [Syriac vowel sign] significare solet [Syriac vowel sign], vt ܙܟܘܬܐ zochuto, victoria.

ܥܒܕܐ ouodho, opus. ܢܝܚܐ niohho, quies.

ܥܘܠܐ auolo, iniquus. ܟܝܢܐ kiono, natura.

Interdum [Syriac vowel sign], vt capite præcedenti diximus: & ita si omnia puncta, quæ passim supra voces scripta reperiuntur ad ea, quæ diximus, & alibi dicemus, reducas, facili negotio, cur illa illis affigantur intelliges. Quamquam (vt vere dicam) multa ex antiquorum traditione vocibus ponuntur puncta, quorũ scientia cum nimis sit molesta, & post inuentas vocales non admodum

dum necessaria, non magni fit nunc a recentioribus. Et hæc satis iam sint de punctis. Nam de punctis, quæ ponuntur in periodis, incisis, & membris orationis, & quæ varios loquendi modos indicant, quia maiorem habent difficultatem, commodius versus finem Grammaticæ, ne hic ipso initio tyrones difficultatibus implicentur, dissseremus.

PRIMI LIBRI FINIS.

GEORGII

GEORGII AMIRAE
SYRI EDENIENSIS
E LIBANO.

GRAMMATICAE
LINGVAE CHALDAICAE,
SIVE SYRIACÆ
DE NOMINE, AC PRONOMINE
LIBER SECVNDVS

De numero partium orationis.
CAPVT I.

DE partium orationis numero, quoniã inter Syros Grammaticos non leuis eſt diſceptatio: ideo antequam de nomine agere incipiamus, earum numerum ſtatuere debemus. Itaque quidã ex illis reuocant omnes orationis partes ad tres ܫܡܐ nomẽ, ܡܠܬܐ verbum, & ܐܣܘܪܐ coniunctionem; ita videtur ſentire auctor Grammaticæ Arabico ſermone explicatæ. Alij vero ſeptem tãtum orationis partes omiſſa interiectione enumerãt; quas mox enumerabimus; ita ſentit Elias in ſua Grammatica, vbi ait hoc idem quoque ſenſiſſe Syros doctores: idem etiã ſen-

tit Ioannes Estunoio in suaGrammatica. Sed reuera licet vtraq; opinio defendi possit: mihi tamen non omnino satisfacit: non prima; quia omnes orationis partes ad illas tres enumeratas cōmode reuocari non possunt; cum præsertim harum descriptiones illis non omnino conueniant, & discentibus hac tripartita diuisione non minima afferatur obscuritas: nec secunda; quia nihil video, cur interiectio a numero partium orationis excludatur, & non tamquam pars distincta, sicut aliæ, enumeretur. Quare ego, vt in lingua Latina, sic in nostra, octo, nec plures, nec pauciores orationis partes puto esse constituendas. ܫܡܐ nomē. ܚܠܦ ܫܡܐ pronomen. ܡܠܬܐ verbū. ܡܠܬܐ ܫܡܐ verbum nominis. ܥܠ ܡܠܬܐ supra verbum, seu aduerbium. ܩܘܕܡ ܣܝܡܘܬܐ ܫܡܗܐ antecessio positionis, seu præpositio. ܡܨܥܬ ܣܝܡܘܬܐ ܫܡܗܐ medietas positionis, seu interpositio, aut interiectio: vel ܡܫܘܕܥܬ ܚܫܐ significans passiones. ܐܣܘܪܐ coniunctio. De quorum singulis breuiter nobis tractandum est; & quoniam nomen primum in oratione tenet locum, & apud nos est radix, a qua ipsum verbum, & quædā ex prædictis pullulant, ab eo potissimum initium ducemus, & in hoc libro tractabimus.

De nominis definitione, ac diuisione.

CAP. II.

NOmen varias a varijs Grāmaticis definitiones habet; quæ quidem licet idem fere significent: quia tamen non mediocriter iuuant ad eruditionem, & Grammaticos Syros intelligē-

dos, eas in medium afferam. Primo autem nomen definitur ab Elia ſic, ܫܡܐ ܐܝܬܘܗܝ ܩܠܐ ܡܫܘܕܥܢܐ ܒܫܘܡܠܝܐ

ܘܠܐ ܙܒܢܐ ܘܡܢܘܬܗ ܠܐ ܚܕܐ ܡܫܘܕܥܢܝܬܐ ܟܕ ܡܬܦܪܫܐ:

Ideſt, nomen eſt vox ſignificatiua in perfectione ſine tempore, cuius pars, neque vnum, ſeu nihil ſignificatiua, cum ſeparatur: Eodem plane modo, & iiſdem verbis ab eodem definitur in quodam ſuo fragmento. Secundo a Iohanne Eſtunoio in ſua Grammatica ſic: ܫܡܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܢܬܐ ܩܕܡܝܬܐ

ܕܡܡܠܠܐ ܘܡܫܘܕܥܐ ܨܒܘܬܐ ܡܕܡ ܐܘ ܣܘܥܪܢܐ:

ideſt, Nomen eſt pars prima locutionis, ſeu orationis, quæ ſignificat rem aliquam, aut actionem. Quæ definitio videtur eſſe diminuta, & imperfecta: nam ſi tollas illud (prima) non differt a verbo: vnde puto deeſſe huic definitioni ܘܠܐ ܙܒܢܐ ſine tempore, & ſi hoc illi addatur fit bona nominis definitio. Tertio, in Grammatica Arabico ſermone explicata ita definitur:

ܫܡܐ ܐܝܬܘܗܝ ܩܠܐ ܡܫܘܕܥܢܐ ܒܫܘܡܠܝܐ ܕܠܐ ܙܒܢܐ ܗܘ

ܘܡܢܬܐ ܡܢܗ ܟܕ ܡܬܦܪܫܐ ܠܐ ܡܫܘܕܥܐ ܡܕܡ:

ideſt, Nomen eſt vox ſignificatiua in perfectione, quæ ſine tempore eſt, a qua pars cum ſeparatur, non ſignificat aliquid. Quæ definitiones licet idem indicent: hæc tamen vltima aliis videtur eſſe abſolutior, & clarior; ideo eius particulæ leuiter explicandæ ſunt. Dicitur (vox) quia hæc particula eſt nomini cum cæteris communis. Dicitur (ſignificatiua in perfectione) vt excludantur cæteræ voces, ſeu ſonus naturales, qui nihil perfecte ſignificant: ſed potius aliquam animalis paſsionem indicant; & aliæ quædam orationis partes, quæ per ſe nihil perfecte ſignificant, niſi cum alio connectantur. Interponitur (ſine tempore) vt di-

vt distinguatur nomen a verbo. Subditur denique (a qua pars) vt excludatur ipsa oratio, cuius partes separatæ aliquid significant : sed istas definitiones fusius, ac subtilius declarare est lineas transire.

Nomen porro, vt apud alias gẽtes, ita etiam apud Chaldæos multiplex est : & quidem si omnes nominis diuisiones, in quas varij Grammatici illud distribuerunt, enumerare vellem, in re tam facili satis longus viderer. Quare omissa tanta diuisionum congerie, eas potissimum quam breuiter afferam : quæ claritatem, ac distinctionem, ad quam instituta est diuisio, pariunt, nõ obscuritatem, & confusionem. Nomen igitur aliud est ܕܝܠܢܝܐ idest, proprium; & si sermo sit de natura rationali, seu intellectiua dicitur ܦܪܨܘܦܝܐ personale; vt

ܐܦܪܝܡ Aphræm. ܝܘܚܢܢ Ioannes. ܡܪܝܡ Maria.

ܐܒܐ Pater. ܕܪܡܣܘܩ Damascus. ܥܕܝܢ Eden, idest, voluptas, & propterea etiam significat Paradisum : quo nomine appellatur deinde quædam ciuitas (est enim Metropolis) non adeo magna, sed loci situ, aquarum copia, terræ fertilitate, aeris temperie in toto Libano præstantissima: vnde nõ immerito tali nomine est nuncupata, sed hæc obiter.

Aliud ܓܘܢܝܐ idest, generale, quod pluribus conuenit, vt ܚܝܘܬܐ animal. ܦܓܪܐ corpus, &c. Aliud ܟܝܢܝܐ idest, substantiuum, seu naturale, & dicitur ܡܫܡܗܢܘܬܐ nominatũ, & est illud, quod per se in oratione esse potest, & variæ illi adueniunt denominationes, vt ܟܐܦܐ lapis. ܣܘܣܝܐ equus. ܓܒܪܐ vir. ܫܠܡܐ pax. Dicitur autem naturale, quia ad

 ipsam

ipſam rei naturã ſignificandã imponitur. Aliud ܐܝܟܢܝܐ qualificatiuum, vel ܫܘܡܗܝܐ denominatio, quod a Latinis communiter appellatur adiectiuum; ita autem dicitur, quia adiunctum nominibus illa (vt cum philoſophis loquar) qualia efficit, ac denominat, vt ܐܘܟܡܐ niger. ܛܒܐ bonus. ܫܦܝܪܐ pulcher. ܓܒܝܐ electus. Hoc autem duas habet formas, maſculinam videlicet, vt in propoſitis nominibus: & fœmininam, quæ additione ܬ a maſculina deriuatur; vt ܛܒܬܐ bona. ܫܦܝܪܬܐ pulchra, &c. Aliud ܡܟܢܫܢܝܐ ideſt, congregatiuum, ſeu collectiuum; quod numero ſingulari multitudinem ſignificat, vt ܥܡܐ populus. ܫܪܒܐ exercitus. ܓܙܪܐ grex. Aliud deniquè ܡܢܝܢܝܐ numerale, vt ܚܕ vnus. ܬܪܝܢ duo. ܩܕܡܝܐ primus. ܬܪܝܢܐ ſecũdus, &c. de quo ſuo loco. Præterea ſciendũ hoc loco eſt, nomina Syriaca perfecta, ſingularis numeri, iuxta propinquiores Oriẽtales, fere ſemper ſolita eſſe deſinere in ܐ cũ ܳ: iuxta vero remotiores cum ܰ, cum quo Priſcis etiã temporibus, antequam lingua Chaldaica reformaretur, deſinere videntur. Nomina enim peregrina, contracta, & pluralis numeri, vt plurimum non ſolent deſinere prædicto modo; vt ex ijs, quæ dicemus, colligi poterit.

De iis, quæ generaliter nomini accidunt.

CAP. III.

NOmini in vniuerſum hæc præcipue accidunt, ܓܢܣܐ genus.

nus. ܡܢܝܢܐ numerus. ܐܕܫܐ species, seu ܒܝܬܝܘܬܐ domesticatio. ܐܣܟܡܐ figura. ܐܝܟܝܘܬܐ qualitas. ܡܦܠܬܐ casus. ܪܘܟܟܐ & ܩܘܫܝܐ lenitas, & asperitas. ܙܥܘܪܘܬܐ diminutio, seu exiguitas. ܟܪܝܘܬܐ contractio. ܡܠܬܐ ܠܘܬ vel ܠܘܬ ܡܕܡ relatio, vel ad aliquid. ܢܩܝܦܘܬܐ cōsecutio, seu adhæsio. De quorum singulis ordine breuiter, distincteq. (Deo iuuante) tractare conabor; & his peractis nulla amplius de nomine remanebit difficultas.

De genere nominum.

CAP. IV.

Triplex tantū genus apud Chaldæos, sicut & apud Hebræos reperitur: ܕܟܪܐ masculinum. ܢܩܒܬܐ fœmininū. ܓܘܢܝܐ commune: neutrum vero non agnoscunt; quod si eo aliquando egeant, loco ipsius, fœminino, interdum etiam masculino vtūtur; fœminino quidem, vt Magnus Aphræm in carmine de amore scientiæ.

Hæc disce discipule, —— ܗܠܝܢ ܝܠܦ ܬܠܡܝܕܐ

Et in opere comple ea. —— ܘܒܥܒܕܐ ܫܡܠܐ ܐܢܝܢ

vbi ܐܢܝܢ idest, eas, est generis fœminini: & Psalm. iuxta Chaldæos XXVII. iuxta Latinos XXVI.

ܘܣܒܪܐ

ܕܚܕܐ ܫܐܠܬ ܡܢ ܡܪܝܐ܆ ܘܠܗ̇ ܗܘ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܐܥܡܪ
ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܝ܀

idest, Quod vnam petij a Domino, & ipsam quæro, vt habitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Vbi (ܚܕܐ vnam) & (ܠܗ̇ ipsam, seu eam) sunt etiam generis fœminini; Et hoc passim apud nos reperitur. Masculino vero vt Lucæ XIX.

ܠܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ܆ ܘܡܢ ܗܘ ܕܠܝܬ
ܠܗ܆ ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ܀

idest, Omni cui est, dabitur illi: & ab eo autem, cui non est, & ille, qui est illi, (idest, & illud, quod est illi) accipietur ab eo. Sed vt cognoscatur genus, notandũ est primo, nomina substantiua in ܐ cum ܼ, sine præcedenti ܬ desinentia, vt plurimũ esse masculina, vt ܠܚܡܐ panis. ܦܓܪܐ corpus. ܕܡܐ sanguis. vt Ioan. VI. ܗܢܘ ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ܀

idest, Hic est panis qui descendit de cœlo.

ܦܓܪܝ ܓܝܪ ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܡܐܟܘܠܬܐ܆ ܘܕܡܝ
ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܡܫܬܝܐ܀

idest, Corpus meum enim vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. Item adiectiua, si non sit contracta a fœmininis, de quibus infra; vt ܛܒܐ bonus. ܒܝܫܐ malus. ܣܓܝܐܐ multus. vt Ioan. II. ܐܢܬ ܕܝܢ ܢܛܪܬܝܗܝ ܠܚܡܪܐ ܛܒܐ܀

idest, Tu autem seruasti vinum bonum. & III.

ܐܢܬ

Erant enim opera illorum mala. & Lucæ V. Et congregabatur populus multus { ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܥܒܕܝܗܘܢ ܒܝ̈ܫܢܐ: ܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ:

Et nomina in ono, tam ſubſtantiua, quam adiectiua, vt ܥܘܕܪܢܐ auxilium. ܚܢܢܐ clementia. ܫܠܝܛܢܐ potens. ܛܘܒܬܢܐ felix. ܬܘܟܠܢܐ confidentia, ſpes: & alia quamplurima, quorum exempla ab auctoribus petere longum eſt: ſufficit enim horum, & aliorum genus tibi indicare; quia illorum exempla facili negotio ipſe reperies.

Notandum eſt ſecundo omnia fere nomina in ܘܬܐ eſſe fœminina, excepto ܡܝܘܬܘܬܐ immortalis, vt ܙܕܝܩܘܬܐ iuſtitia, ܣܝܒܘܬܐ ſenectus. ܕܟܝܘܬܐ puritas. ܫܘܝܘܬܐ æqualitas. ܛܝܒܘܬܐ gratia: & alia eiuſdem generis.

Item quæ deriuãtur a maſculinis, & deſinunt in ܬܐ, ſiue aſperum ſit, ſiue lene; vt

ܒܪܬܐ filia. ܓܒܪܬܐ virago.

ܥܠܝܡܬܐ iuuenis. ܕܟܝܬܐ pura.

ܛܠܝܬܐ puella. ܢܨܝܚܬܐ clara.

ܓܒܝܬܐ electa. ܩܕܝܫܬܐ ſancta.

ܣܒܬܐ anus. ܚܛܝܬܐ peccatrix.

ܡܝܩܪܢܝܬܐ honorabilis. ܫܡܝܢܝܬܐ cœleſtis.

ܡܫܒܚܢܝܬܐ laudabilis. ܫܠܝܚܝܬܐ apoſtolica. &c.

Item ſubſtantiua, quæ ſimpliciter deſinunt in ܬܐ, ſiue molle, ſit, ſiue aſperum, vt ܡܠܬܐ verbum.

ܫܒܬܐ ſabbatum. ܕܚܠܬܐ timor.

ܪܚܡܬܐ amor. ܚܟܡܬܐ ſapientia.

ܬܐܪܬܐ conſcientia. ܥܕܬܐ eccleſia. &c.

Et quæ ſunt contracta a fœmininis, vt

ܛܒܬ bona. } a { ܛܒܬܐ bona.
ܣܓܝܐܬ multa. } a { ܣܓܝܐܬܐ multa.

vt S. Aphræm linguæ Chaldaicæ decus loco citato ait:

Melior eſt ſapientia armis, ܛܒܐ ܗܝ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܡܐܢ̈ܐ

& Pſalm. LXXXVI.

ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܡܪܝܐ ܛܒ ܐܢܬ ܘܣܓܝܐܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟ ܠܟܠܗܘܢ ܕܩܪܝܢ ܠܟ. idest,

Quoniam tu Domine bonus es, & multa eſt gratia, ſeu miſericordia tua omnibus, qui inuocant te. Quæ nomina quamuis tunc maſculinis ſint ſimilia: ſenſu tamen, & ſignificatione ſunt fœminina: & cognoſci poſſunt ex vocibus, cũ quibus ſunt coniuncta,

niuncta; vt patet in exẽplis citatis. Huc reuocantur cõtracta in ܐ solum, modo non sit virorum, vt ܡܫܘܕܥܢܝܬܐ significans. ܡܣܟܠܢܝܬܐ intelligere faciens. ܡܠܝܬܐ plena. ܡܫܡܠܝܢܝܬܐ perficiens, & similia. Et ea, quæ contrahuntur a substantiuis fœmininis; vt ܛܝܒܘܬܐ gratia. ܫܘܝܘܬܐ æqualitas. ܡܠܟܘܬܐ regnũ.

ܕܘܟܬܐ ܕܘܟܐ vel ܕܘܟ locus.
ܪܓܬܐ vel ܪܓܐ desiderium.
ܚܟܡܬܐ vel ܚܟܡܐ sapientia.
ܡܠܬܐ vel ܡܠܐ verbum.
ܥܠܬܐ vel ܥܠܐ causa.
ܢܫܡܬܐ vel ܢܫܡܐ spiritus, spiraculũ.
ܕܚܠܬܐ vel ܕܚܠܐ timor.
ܫܥܬܐ vel ܫܥܐ hora.
ܩܪܝܬܐ vel ܩܪܝ trabs.
ܟܪܝܬܐ vel ܟܪܝܐ tristitia.
ܒܘܪܟ vel ܒܘܪܟܐ genu.

ܟܐܦ lapis. vt illud Lucæ XI.

ܟܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܬܚܪܒ :

idest, Omne regnum, quod diuiditur supra animam suam, idest, se ipsum, desolabitur, seu destruetur. Et Matth. XX.

ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܐ ܫܥܐ ܚܕܐ ܥܒܕܘ :

Hi vltimi vna hora fecerunt. Et XVIII.

ܕܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ ܬܩܘܡ ܟܠ ܡܠܐ :

idest, Vt in ore duorum, vel trium testium stet omne verbum. Et Ecclesiast. I. ܟܠ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܗܝ :

idest, Omnis sapientia exante Dominum est.

Et Psalm. CL. ܟܠ ܢܫܡܬܐ ܬܫܒܚ ܠܡܪܝܐ :

idest, Omnis spiritus laudet Dominnm. Et Matth. XXIV.

ܕܠܐ ܬܫܬܒܩ ܟܐܦܐ ܥܠ ܟܐܦܐ ܕܠܐ ܬܫܬܪܐ :

Quod non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur.

Notandum est tertio, quædam nomina habere formam fæmininorum, & esse masculina: quædam vero contra; primi generis sunt: ܚܕܬܐ nouus. ܩܫܬܐ arcus.

ܥܘܡܩܬܐ profunditas. ܪܒܘܬܐ decus.

ܨܒܬܐ ornamentum. ܡܘܬܐ mors.

ܩܘܫܬܐ veritas. ܪܘܬܐ conuersatio.

ܒܝܬܐ domus: ܬܘܬܐ morus.

ܢܚܬܐ vestimentum. ܙܝܬܐ oliua:

ܦܬܘܬܐ

ܦܬܘܬܐ frusta panis: His adiunge ea, quæ deriuantur a masculino singulari, vt sunt

ܠܠܘܬܐ	noctes:	a	ܠܠܝܐ	idest, nox.
ܝܘܡܬܐ	dies:		ܝܘܡܐ	dies:
ܐܒܗܬܐ	patres:		ܐܒܐ	pater:
ܚܝܠܘܬܐ	virtutes:		ܚܝܠܐ	virtus:
ܐܪܝܘܬܐ	leones:		ܐܪܝܐ	Leo:
ܠܒܘܬܐ	corda:		ܠܒܐ	cor:

Item nomina proficiscentia a verbis habentibus ܠ, vt

ܡܝܬܬܐ	vel	ܡܝܬܐ	mortuus.
ܡܬܩܢܬܐ		ܡܬܩܢܐ	emēdatus, correctus, exactus.

Secundo vero generis sunt vt

ܠܓܝܢܐ	lagena	ܐܪܢܒܐ	lepus
ܐܘܪܚܐ	via	ܐܘܪܥܕܐ	rana
ܐܠܦܐ	nauis	ܐܬܢܐ	asina
ܐܪܥܐ	terra	ܐܢܐܦܘܪܐ	missa

ܐܦܝܠܐ	tapetum.	ܐܠܥܐ	coſta
ܐܣܛܠܐ	ſtola	ܐܣܦܘܓܐ	ſpongia
ܐܣܛܐܪܐ	ſtatera	ܐܦܟܪܐ	cibus,qui intra ſto-

machum lurconum comburitur,& fumum in gutture efficit.

ܒܐܪܐ	puteus	ܒܥܝܪܐ	iumentum
ܒܩܪܐ	grex	ܓܪܒܝܐ	aquilo
ܓܠܓܠܐ	currus, rota	ܓܘܪܢܐ	concha lapidea
ܓܘܕܐ	acies	ܓܗܢܐ	gehenna
ܕܘܢܒܐ	cauda	ܕܘܟܪܐ	fucus
ܕܒܒܐ	muſca	ܕܦܢܐ	latus
ܘܠܘܐ	velum	ܙܩܐ	vter
ܚܘܪܒܐ	ciconia	ܚܩܠܐ	campus
ܚܡܪܐ	auricularis	ܚܢܟܐ	palatum
ܛܝܪܐ	volucris	ܛܦܪܐ	vnguis
ܝܡܝܢܐ	dextra	ܝܘܢܐ	columba
ܟܘܪܐ	animal vt canis	ܟܢܫܐ	multitudo
ܟܪܛܝܣ	carta	ܟܪܣܐ	venter

ܟܘܬܠܐ

ܦܘܕܪܡܐ	subucula	ܟܟܪܐ	talentum
ܟܒܕܐ	iecur	ܟܢܦܐ	ala, seu latus
ܟܦܐ	palma	ܟܐܦܐ	lapis
ܠܓܝܘܢܐ	legio	ܠܘܚܐ	tabula
ܠܩܢܐ	vas æneum	ܡܒܘܥܐ	fons
ܡܢܐ	quadrans	ܡܠܚܐ	sal
ܡܘܒܠܐ	pondus, onus	ܢܘܪܐ	ignis
ܢܦܫܐ	anima	ܢܩܝܐ	ouis
ܣܡܠܐ	sinistra	ܣܦܣܝܪܐ	gladius
ܣܟܪܐ	scutum	ܣܐܬܐ	mensura
ܣܛܝܐ	vitis	ܣܦܪܐ	epistola
ܣܟܝܢܐ	culter	ܥܘܪܐ	puluis paleæ
ܥܪܣܐ	lectus	ܥܢܐ	oues
ܥܙܪܐ	cæsaries	ܥܢܢܐ	nubes
ܥܘܦܐ	ramus	ܥܩܪܐ	radix
ܥܩܒܐ	calx	ܥܠܥܠܐ	turbo
ܥܝܢܐ	oculus	ܦܬܓܡܐ	epistola

ܦܢܕܐ	casula idolorũ	ܦܕܢܐ	iugum boum
ܦܘܡܐ	acies	ܨܦܪܐ	auis
ܩܪܢܐ	cornu	ܩܘܦܕܐ	herinaceus
ܩܘܠܬܐ	vrceus	ܩܪܩܘܪܐ	ſcapha
ܩܛܪܬܐ	pharetra	ܪܘܚܐ	ſpiritus
ܪܟܫܐ	equi	ܪܘܡܚܐ	haſta
ܪܡܟܐ	grex equorum	ܪܚܝܐ	mola aſinaria
ܫܢܐ	dens	ܫܘܫܦܐ	ſudariolum
ܫܠܕܐ	cadauer	ܬܝܡܢܐ	Auſter
ܬܘܠܥܐ	vermis, & quædam alia.		

Huc etiam reduci poſsunt nomina membrorum geminorũ, vt

ܐܝܕܐ	manus	ܐܕܢܐ	auris
ܪܓܠܐ	pes	ܟܬܦܐ	humerus
ܒܘܪܟܐ	genu;	ܥܝܢܐ	oculus. & alia

quædam.

Item ea, quæ ſingulari numero fœmininorum formam habent, plurali vero maſculinorum, vt

ܫܒܬܐ	ſabbata	ܫܥܐ	horæ

ܡܠܐ

ܡ̈ܠܐ	verba	ܡ̈ܢܐ	pili
ܡܥܪ̈ܐ	cauernæ	ܣܘ̈ܟܐ	rami
ܥܢ̈ܒܐ	vuæ	ܦܣ̈ܐ	ſortes
ܓܘܦ̈ܢܐ	vites	ܓܘܒ̈ܢܐ	caſei
ܫܒ̈ܠܐ	ariſtæ	ܓܠ̈ܐ	mēbranæ, ſeu liber aliquis
ܡܓܠ̈ܐ	falces	ܐܡ̈ܐ	brachia
ܢܫ̈ܐ	fœminæ	ܐܦ̈ܐ	ſegmentum, ſeu par-

uus locus,in quo ſeminatur frumentum, & cet.

ܥܪ̈ܩܐ	corrigiæ	ܦܫ̈ܐ	pugillus
ܡܨ̈ܢܐ	ſcirpicula	ܓܘܡܪ̈ܐ	carbones
ܡܫܟ̈ܢܐ	tabernacula	ܩܘܡ̈ܬܐ	ſtaturæ
ܟܠ̈ܬܐ	nurus	ܟܬ̈ܢܐ	linteola
ܐ̈ܚܪܢܝܢ	vices.	ܩܘܪ̈ܝܐ	rura

Quæ fiunt a ܫܒܬܐ ſabbato. ܫܥܬܐ hora. ܡܠܬܐ verbo. vt ex capite ſequenti patebit. Quorum omnium exempla paſſim apud auctores reperiuntur.

Notandum eſt quarto, Nomina prouinciarum, inſularum, vrbium, caſtellorum, & aliorum pagorum, vt plurimum eſſe fœminini generis,vt ܣܘܪܝܐ Syria. ܐܝܛܠܝܐ Italia.

ܐܘܪܫܠܡ

ܐܘܪܫܠܡ Ierusalem,&c. Rursus nomina Græca;& si quæ sunt Latina, sunt illius fere generis, cuius sunt in illa lingua, a qua proficiscuntur, vt ܐܣܦܝܣ aspis. ܡܐܬܘܕܘܣ methodus. ܣܘܢܗܕܘܣ synodus. ܗܘܠܐ materia, &c. quæ sunt fœminini generis. Si vero sint neutra cum apud Chaldæos genus fœmininum pro neutro,& interdum etiam masculinum, vsurpetur; fit, vt aliquando fœminini, aliquando masculini sint generis. Fœminini quidem vt ܬܐܛܪܘܢ theatrum. ܦܪܛܘܪܝܢ prætorium,&c. Masculini autem generis, vt ܐܣܛܕܝܘܢ stadium. ܐܘܪܓܢܘܢ organum. ܕܘܓܡܐ dogma. ܬܐܘܪܡܐ theorema, &c. Item sunt fœminini generis ܬܗܘܡܐ profunditas, quæ aliquando sumitur pro inferno, in quo cruciantur damnati; aliquādo pro limbo, in quo fuerunt sancti patres; aliquando pro purgatorio. ܫܘܕܐ pactum, seu conditio. ܛܘܥܝܐ seductio, error. ܛܘܫܝܬܐ absconditum. ܥܟܒܝܬܐ araneus. ܬܒܝܠ orbis, seu terra. ܩܝܠܐ quisquiliæ, fimus. ܣܟܪܐ craticula. Item hoc nomen ܛܝܡܐ pretium, seu honor, singulari numero est fœminini generis, & legitur cum ܿ supra ܡ; numero vero plurali est masculini generis, & legitur cum ܼ supra eandem litteram ܡ, vt ܛܝ̈ܡܐ pretia.

Notandum est quinto, quædam nomina esse vtriusque generis cu-

ris cuiusmodi sunt

ܫܡܫܐ	Sol	ܫܡܝܐ	cœlum.
ܣܗܪܐ	Luna	ܪܩܝܥܐ	firmamentum
ܕܘܥܬܐ	sudor	ܕܝܪܐ	monasterium
ܚܡܪܐ	asinus	ܣܣܐ	tinea
ܐܐܪ	aer	ܓܡܠܐ	camelus
ܬܘܪܨܐ	emendatio, correctio	ܪܘܚܐ	spiritus, ventus.
		ܡܕܡ	aliquid, seu res.

Inter hæc quidam etiam enumerant ܚܪܒܐ, gladius, seu ruina: ܗܡܠܐ multitudo: quod supra esse fœminini gen. dictum est; ܕܚܠܬܐ timor, seu tremor. ܟܝܢܐ natura, seu substantia. ܡܠܬܐ verbum: quod quidem cum significat secundam personam sanctissimæ Trinitatis, est masculini generis; cum vero simpliciter verba humana, est fœminini generis.
Et hæc de his hactenus, alia facile auctorum lectione percipi possunt.

De numero nominum.

CAP. V.

NVmerus apud Chaldæos, sicut etiam apud Latinos, est duplex ܚܕܢܝܐ singularis, & ܣܓܝܐܐ pluralis; quorum prior

exclusione, posterior vero, positione geminorum punctorum, vt inprimo libro dictum est, internosci solent. Hic autem nobis explicandum est, quo modo nomina fiãt singularia, & pluralia; & quoniam magna est varietas formandi numeri pluralis a singulari in nominibus, vt distinctius, ac facilius procedamus, sunt assignandi præcipui modi, quibus ipsa nomina de singulari migrant ad pluralem numerum. Itaque nomina pluralia fiunt septem potissimum modis, videlicet:

vel {
- Mutatione vocalium.
- Additione vocalium.
- Mutatione, & additione vocalium.
- Reiectione vnius vocalis, & positione alterius.
- Additione vocalium, & mutatione litterarum.
- Additione litterarum, & vocalium.
- Diminutione, seu detractione litterarum, & mutatione vocalium.

Circa primum igitur modum notandum est primo, mutationem vocalium esse duplicem, vel in medio, vel in fine. In medio quidem est primum in omnibus fere nominibus in ܘܬܐ cũ ܰ; quæ, cum fiunt pluralia, mutant ܰ in ܳ supra ܘ, vt a

ܛܝܒܘܬܐ	gratia	fit	ܛܝ̈ܒܘܬܐ	gratiæ
ܢܡܘܣܝܘܬܐ	legalitas		ܢܡܘܣܝ̈ܘܬܐ	legalitates
ܙܐܘܬܐ	fœditas		ܙܐ̈ܘܬܐ	fæditates.

A nomine vero ܐܚܡܝܘܬܐ sanitas, vel fit ܐܚܡ̈ܘܬܐ sanitates: ablatione litteræ ܝ, & quiescente ܡ, vt prius: vel ܐܚܡ̈ܝܘܬܐ, & tunc sequitur regulam. Quædam autem nomina præsertim duarum syllabarum, præter ܳ supra ܘ habent

bent ܰ supra secundam, vt ܨܠܘܬܐ oratio. ܨܠܘ̈ܬܐ orationes. Quædam vero supra primã assumunt ܶ vt ܨܒܘܬܐ res. ܨܒܘ̈ܬܐ res. ܕܡܘܬܐ similitudo. ܕܡܘ̈ܬܐ similitudines. ܪܒܘܬܐ myrias. ܪܒܘ̈ܬܐ myriades. a ܦܘܪܝܐ tamen, rheno, fit ܦܘܪ̈ܝܘܬܐ cum ܝ affecto ܰ, rhenones, seu lecti.

Secundo, in omnibus fere nominibus tribus, quatuor, vel quinque syllabis in ܝܬܐ, in quibus mutatur ܺ in ܳ, vt

ܥܠܝܬܐ	habitatio superior	ܥܠ̈ܝܬܐ	habitationes &c.
ܪܒܝܬܐ	foenus	ܪ̈ܒܝܬܐ	foenera
ܫܡܝܢܝܬܐ	cælestis	ܫܡܝ̈ܢܝܬܐ	cælestes
ܛܘܒܬܢܝܬܐ	felix	ܛܘܒܬܢ̈ܝܬܐ	felices
ܡܠܟܬܘܢܝܬܐ	reginula	ܡܠܟܬܘܢ̈ܝܬܐ	reginulæ.

Tertio, in paucis quibusdam, vt ܡܣܐܬܐ mensura quædã, vel vnum e duodecim signis cælestibus, quod dicitur Libra. ܡܣܐ̈ܬܐ Libræ. ܣܢܐܬܐ odium ܣ̈ܢܐܬܐ odia. ܦܠܐܬܐ parabola. ܦ̈ܠܐܬܐ parabolæ. in quibus ܰ, & ܶ supra secundam mutantur in ܳ.

In fine autem est primum in nominibus masculini generis; quorum finis est ܐ cum ܳ supra penultimam, in quibus, vt

 plu-

exclusione, posterior vero, positione geminorum punctorum, vt inpri mo libro dictum est, internosci solent. Hic autem nobis explicandum est, quo modo nomina fiāt singularia, & pluralia; & quo niam magna est varietas formandi numeri pluralis a singulari in nominibus, vt distinctius, ac facilius procedamus, sunt assignandi præcipui modi, quibus ipsa nomina de singulari migrant ad pluralem numerum. Itaque nomina pluralia fiunt septem potissimum modis, videlicet:

vel {
- Mutatione vocalium.
- Additione vocalium.
- Mutatione, & additione vocalium.
- Reiectione vnius vocalis, & positione alterius.
- Additione vocalium, & mutatione litterarum.
- Additione litterarum, & vocalium.
- Diminutione, seu detractione litterarum, & mutatione vocalium.

Circa primum igitur modum notandum est primo, mutationem vocalium esse duplicem, vel in medio, vel in fine. In medio quidem est primum in omnibus fere nominibus in ܘܬܐ cū ܳ; quæ, cum fiunt pluralia, mutant ܳ in ܽ supra ܘ, vt a

ܛܝܒܘܬܐ	gratia	fit	ܛܝܒܘ̈ܬܐ	gratiæ
ܢܡܘܣܝܘܬܐ	legalitas		ܢܡܘܣܝܘ̈ܬܐ	legalitates
ܙܐܘܬܐ	fœditas		ܙܐܘ̈ܬܐ	fæditates.

A nomine vero ܐܣܝܘܬܐ sanitas, vel fit ܐܣܘ̈ܬܐ sanitates: ablatione litteræ ܝ, & quiescente ܣ, vt prius: vel ܐܣܝܘ̈ܬܐ, & tunc sequitur regulam. Quædam autem nomina præsertim duarum syllabarum, præter ܽ supra ܘ habent

bent ܽ supra secundam, vt ܨܠܘܬܐ oratio. ܨܠܘ̈ܬܐ orationes. Quædam vero supra primã assumunt ܰ vt ܨܒܘܬܐ res. ܨܒܘ̈ܬܐ res. ܕܡܘܬܐ similitudo. ܕܡܘ̈ܬܐ similitudines. ܪܒܘܬܐ myrias. ܪܒܘ̈ܬܐ myriades. a ܦܬܘܬܐ tamen, rheno, fit ܦܬ̈ܘܬܐ cum ܬ affecto ܽ, rhenones, seu lecti.

Secundo, in omnibus fere nominibus tribus, quatuor, vel quinque syllabis in ܝܬܐ, in quibus mutatur ܺ in ܶ, vt

ܥܠܝܬܐ	habitatio superior	ܥܠ̈ܝܬܐ	habitationes &c.
ܪܒܝܬܐ	foenus	ܪ̈ܒܝܬܐ	foenera
ܫܡܝܢܝܬܐ	cælestis	ܫܡ̈ܝܢܝܬܐ	cælestes
ܛܘܒܬܢܝܬܐ	felix	ܛܘܒ̈ܬܢܝܬܐ	felices
ܡܠܟܬܘܢܝܬܐ	reginula	ܡܠ̈ܟܬܘܢܝܬܐ	reginulæ.

Tertio, in paucis quibusdam, vt ܡܣܐܬܐ mensura quædã, vel vnum e duodecim signis cælestibus, quod dicitur Libra. ܡܣ̈ܐܬܐ Libræ. ܣܢܐܬܐ odium. ܣܢ̈ܐܬܐ odia. ܦܠܐܬܐ parabola. ܦܠ̈ܐܬܐ parabolæ. in quibus ܽ, & ܰ supra secundam mutantur in ܶ.

In fine autem est primum in nominibus masculini generis; quorum finis est ܐ cum ܶ supra penultimam, in quibus, vt

 plu-

plurimũ mutatur ܿ supra penultimam in ܳ : vt sing.num. a

ܓܰܒܪܳܐ	vir	fit	ܓܰܒܪ̈ܶܐ	viri. a
ܛܠܝܐ	puer		ܛܠܝ̈ܐ	pueri
ܛܳܒܳܐ	bonus		ܛܳܒ̈ܶܐ	boni
ܚܛܗܐ	peccatum		ܚܛܗ̈ܐ	peccata
ܩܕܝܫܐ	ſanctus		ܩܕܝ̈ܫܐ	ſancti
ܥܢܝܕܐ	defunctus		ܥܢܝ̈ܕܐ	defuncti
ܥܡܘܪܐ	habitator		ܥܡܘܪ̈ܐ	habitatores
ܡܝܘܬܐ	mortalis		ܡܝܘ̈ܬܐ	mortales
ܚܕܬܐ	nouus		ܚܕ̈ܬܐ	noui
ܡܫܠܛܢܐ	dominator		ܡܫܠܛ̈ܢܐ	dominatores.
ܡܫܟܚܢܐ	potens		ܡܫܟܚ̈ܢܐ	potentes
ܢܟܘܠܬܢܐ	fraudulentus		ܢܟܘܠܬ̈ܢܐ	fraudulenti
ܡܫܡܫܢܐ	miniſter		ܡܫܡܫ̈ܢܐ	miniſtri
ܐܝܠܢܐ	arbor		ܐܝ̈ܠܢܐ	arbores
ܐܝܡܡܐ	dies		ܐܝܡ̈ܡܐ	dies
ܫܡܝܢܐ	coeleſtis		ܫܡܝ̈ܢܐ	coeleſtes

ܐܘܪܚܐ

ܢܝܪܐ	iugum	ܢܝܪ̈ܐ	iuga
ܣܢܝܐ	exoſus	ܣܢܝ̈ܐ	exoſi.

& alia innumera eiuſdem generis.

Item, & in nominibus fœmininis maſculinorum formã habentibus: de quibus capite præcedenti vt ab

ܥܠܥܐ	coſta	ܥܠܥ̈ܐ	coſtæ
ܛܦܪܐ	vnguis	ܛܦܪ̈ܐ	vngues. & cet.

Et in quibuſdam nominibus: quorum penultima eſt ܬ, vt

ܦܬܘܬܐ	miea	ܦܬܘ̈ܬܐ	micæ
ܨܒܬܐ	ornamentum	ܨܒ̈ܬܐ	ornamenta
ܪܐܬܐ	fœditas	ܪܐ̈ܬܐ	fœditates
ܕܘܥܬܐ	ſudor	ܕܘܥ̈ܬܐ	ſudores
ܪܘܥܬܐ	ſpuma	ܪܘܥ̈ܬܐ	ſpumæ
ܫܘܥܬܐ	rubigo	ܫܘܥ̈ܬܐ	rubigines
ܡܓܫܬܐ	ſenſatio	ܡܓܫ̈ܬܐ	ſenſationes
ܒܨܬܐ	cura	ܒܨ̈ܬܐ	curæ
ܢܟܬܐ	nocumentum	ܢܟ̈ܬܐ	nocumenta
ܒܙܬܐ	direptio	ܒܙ̈ܬܐ	direptiones

ܫܘܡܬܐ

ܐܣܘ̈ܬܐ medici. ܪܥܘ̈ܬܐ pastores. ܫܬܘ̈ܬܐ potatores.

Secundo eſt in nominibus quibuſdā per ܡ incipientibus, & vel ſupra ܡ, vel certe ſupra litteram ipſum ܡ ſubſequentem, ܽ habentibus; & eodem modo, quo præcedentia nomina deſinentibus: ſupra enim antepenultimam additur ܽ, vt in præcedenti regula dicebamus, vt

ܡܥܡܪܐ	habitatio	ܡܥܡܪ̈ܐ	habitationes
ܡܫܡܠܝܐ	perfectus	ܡܫܡܠܝ̈ܐ	perfecti
ܡܚܡܫܐ	verberatus	ܡܚܡܫ̈ܐ	verberati, ſeu vul-

nerati. Excipiuntur quædam vt ܡܓܝܪܐ furcilla. ܡܩܫܬܐ cucumerarium; a quibus fit ܡܓܝܪ̈ܘܬܐ furcillæ. ܡܩܫ̈ܘܬܐ cucumeraria.

Tertio eſt in nominibus diſſyllabis per ܽ incipiētibus, & in ܝ affectum ܺ cum ܐ deſinentibus; in quibus illud ܽ, quo prima conſonans ſingulari numero afficitur, numero plurali deſcendit ad ſecundam conſonantem manente prima quieſcēte ſine vlla alia mutatione in vocalibus, vt

ܓܒܝܐ	electus	ܓܒܝ̈ܐ	electi
ܟܣܝܐ	abſconditus	ܟܣܝ̈ܐ	abſconditi
ܓܠܝܐ	reuelatus	ܓܠܝ̈ܐ	reuelati
ܫܠܝܐ	quieſcens	ܫܠܝ̈ܐ	quieſcentes

ܦܬܝܐ

ܩܪܝܐ	vocatus	ܩܪܝܐ	vocati
ܫܪܝܐ	solutus	ܫܪܝܐ	soluti
ܕܟܝܐ	purus	ܕܟܝܐ	puri
ܣܚܝܐ	abiectus	ܣܚܝܐ	abiecti
ܣܪܝܐ	putrefactus	ܣܪܝܐ	putrefacti, &c.

Eodem modo etiam se habent ea, quorum secunda consonans est ܐ, vt

ܠܐܝܐ	defessus	ܠܐܝܐ	defessi
ܝܐܝܐ	decorus	ܝܐܝܐ	decori
ܦܐܝܐ	decens	ܦܐܝܐ	decentes

vt illud Sancti Aphræm,

October, qui facit requiescere defessos.	ܬܫܪܝ ܕܡܢܝܚ ܠܠܐܝܐ
A puluere, & æstu æstatis.	ܡܢ ܚܠܐ ܘܫܘܒܐ ܕܩܝܛܐ

Nomen vero ܐܘܝܐ vnanimis, seu conformis, concors, licet sequatur regulam, numero tamen multitudinis supra ܐ, assumit ܘ, vt ܐܘܝܐ vnanimes, conformes, concordes. Excipiuntur tamen hæc ܬܒܪܐ fragmentum. ܛܠܝܐ puer. ܨܕܪܐ pectus; quæ omnino reiiciunt ܝ, & assumunt ܘ supra

illam litteram, supra quam debebat esse ܰ numero plurali: & ܶ supra ܐ mutatur in ܳ sic ܩܨ̈ܝܐ fragmenta. ܛܠ̈ܝܐ pueri. ܚܕ̈ܝܐ pectora: hoc vltimum facit etiam ܚܕ̈ܘܬܐ pectora. Excipiuntur hæc etiam, ܚܝܐ viuus. ܩܪܝܐ frigus, quæ mutant solum ܶ in ܳ sic, ܚ̈ܝܐ viui. ܩܪ̈ܝܐ frigora. Item ܟܪܝܐ cum est adiectiuũ, significat duo, vel mæstum: vel breue: & sequitur regulam; facit enim ܟܪ̈ܝܐ: cum vero est substantiuum, significat cumulum, & assumit ܘ, & ܬ, vt illa, de quibus agemus in sexto modo, sic ܟܪ̈ܘܬܐ cumuli. Ad prædictam regulam reuocari possunt hæc duo ܬܕܝܐ vber, & ܐܝܐ modus: quæ eodem plane modo se habent plurali numero, vt ܬܕ̈ܝܐ vbera. ܐ̈ܝܐ modi.

Quarto in nominibus fœmininis, trium, quatuor, vel quinque syllabarum in ܬܐ asperum exeuntibus, cum ܺ supra eã consonantem, quæ præcedit ܝ: hæc enim sumunt aliud ܶ supra antepenultimam, quæ est ܝ, vt

ܪܡܝܬܐ alta	ܪ̈ܡܝܬܐ altæ
ܟܝܢܝܬܐ naturalis	ܟܝܢ̈ܝܬܐ naturales
ܫܡܝܢܝܬܐ cælestis	ܫܡܝܢ̈ܝܬܐ cælestes
ܪܘܚܢܝܬܐ spiritualis	ܪܘܚܢ̈ܝܬܐ spirituales

ܫܡܝܢܝܬܐ

ܐܣܟܡܐܝܬܐ figuralis   ܐܣܟܡܐܝ̈ܬܐ figurales, &c.

Quinto in nominibus quibuſdam fœmininis, quorum prima, vel ſecunda conſonans eſt affecta ; & penultima ܬ ſolet eſſe aſpera: hæc enim numero multitudinis recipiunt ſupra antepenultimam, quæ in ſingulari erat quieſcens, vt

ܝܠܝܕܬܐ genita   ܝܠܝܕ̈ܬܐ genitæ

ܣܝܡܬܐ poſita   ܣܝܡ̈ܬܐ poſitæ

ܠܝܛܬܐ maledicta   ܠܝܛ̈ܬܐ maledictæ

ܪܚܝܡܬܐ amata   ܪܚܝܡ̈ܬܐ amatæ

ܛܥܝܢܬܐ portans, ferens   ܛܥܝܢ̈ܬܐ portantes

ܫܒܝܚܬܐ laudabilis   ܫܒܝܚ̈ܬܐ laudabiles.

ܥܒܝܕܬܐ facta   ܥܒܝܕ̈ܬܐ factæ

ܦܪܝܩܬܐ ſaluata   ܦܪܝܩ̈ܬܐ ſaluatæ

Item nomina diſſyllaba, quorum prima conſonans eſt quieſcens, ſecunda vero mota motione , & eorum penultima eſt ܬ, eamdem ſumūt vocalem ſupra antepenultimam, vt

ܟܢܘܫܬܐ congregatio   ܟܢܘܫ̈ܬܐ congregationes.

ܒܬܘܠܬܐ virgo   ܒܬܘܠ̈ܬܐ virgines

Quædam tamen eiuſdem ſpeciei recipiunt ܝ antepenultimā, illamq. afficiunt, vt

ܙܥܘܪܬܐ	parua	ܙܥܘܪ̈ܬܐ	paruæ
ܦܣܘܬܐ	dorsum manus	ܦܣ̈ܘܬܐ	dorsa manus
ܐܣܘܓܬܐ	strigilis	ܐܣܘ̈ܓܬܐ	strigiles
ܕܘܟܬܐ	locus	ܕܘܟ̈ܝܬܐ	loci
ܣܘܓܬܐ	circuitio	ܣܘܓ̈ܝܬܐ	circuitiones
ܩܘܡܬܐ	testa	ܩܘܡ̈ܝܬܐ	testæ
ܣܘܣܬܐ	equa	ܣܘܣ̈ܝܬܐ	equæ

Item nomina dissyllaba, vel trissyllaba in ܬܐ exeuntia, vt

ܛܒܬܐ	bona	ܛ̈ܒܬܐ	bonæ
ܣܒܬܐ	anus	ܣ̈ܒܬܐ	anus
ܡܪܬܐ	domina	ܡ̈ܪܬܐ	dominæ
ܡܪܪܬܐ	fel	ܡܪ̈ܪܬܐ	fella
ܗܪܬܐ	concertatio	ܗ̈ܪܬܐ	concertationes
ܨܘܪܬܐ	imago	ܨܘ̈ܪܬܐ	imagines
ܩܘܡܡܬܐ	cicatrix	ܩܘܡ̈ܡܬܐ	cicatrices
ܕܚܠܬܐ	timor	ܕܚ̈ܠܬܐ	timores

ܘܚܣܬܐ

ܕܶܒܚܬܳܐ	hostia	ܕܶܒ̈ܚܳܬܳܐ	hostiæ
ܚܶܟܡܬܳܐ	sapientia	ܚܶܟ̈ܡܳܬܳܐ	sapientiæ
ܥܰܬܺܝܪܬܳܐ	diues	ܥܰܬܺܝܪ̈ܳܬܳܐ	diuites
ܫܰܦܺܝܪܬܳܐ	pulchra	ܫܰܦܺܝܪ̈ܳܬܳܐ	pulchræ
ܥܰܡܺܝܩܬܳܐ	profunda	ܥܰܡܺܝܩ̈ܳܬܳܐ	profundæ
ܙܰܕܺܝܩܬܳܐ	iusta	ܙܰܕܺܝܩ̈ܳܬܳܐ	iustæ
ܦܰܫܺܝܛܬܳܐ	simplex	ܦܰܫܺܝܛ̈ܳܬܳܐ	simplices
ܣܽܘܟܬܳܐ	ramus	ܣܽܘ̈ܟܳܬܳܐ	rami
ܐܽܘܚܕܳܢܳܐ	apprehensio	ܐܽܘܚܕ̈ܳܢܳܐ	apprehensiones
ܬܶܠܡܳܐ	sulcus	ܬܶܠ̈ܡܳܐ	sulci

Notandum est tertio, circa tertium, mutationem, & additionem vocalium Primo esse in quibusdam nominibus dissyllabis in ܬܳܐ, quorum prima consonans est quiescens, secunda vero est affecta ܰ : hæc enim in plurali transferunt ܰ a secunda ad primam; & addunt aliud ܳ penultimæ, vt

ܚܒܰܪܬܳܐ	socia	ܚܰܒܪ̈ܳܬܳܐ	sociæ
ܣܟܰܠܬܳܐ	stulta	ܣܰܟܠ̈ܳܬܳܐ	stultæ
ܛܠܰܝܬܳܐ	puella	ܛܰܠܝ̈ܳܬܳܐ	puellæ

Excipe quædam vt ܡܬܬܢܚܬܐ ſuſpirium. ܡܦܫܬܐ ſpiraculū. quæ omnino in plurali ܺ reijciunt, locoq. ipſius ſupra primā conſonantem ſubſtituunt ܳ, vt ܡܬܬܢܚ̈ܬܐ ſuſpiria. ܡܦܫ̈ܬܐ ſpiracula. Excipe etiam ܚܣܢܬܐ turris, quod omnino etiam remouet ܺ: ſed ſupra primam poſtulat ܰ vt ܚܣܢ̈ܬܐ turres.

Secundo in nominibus, quæ incipiunt a ܝ affecto ܰ, & deſinunt in ܬܐ, vt

ܝܕܝܥܘܬܐ	ſcientia	ܝܕܝܥ̈ܘܬܐ	ſcientiæ
ܝܒܡܘܬܐ	fratria	ܝܒܡ̈ܘܬܐ	fratriæ
ܝܙܦܘܬܐ	mutuum	ܝܙܦ̈ܘܬܐ	mutua. Quæ mu-

tāt ܰ in ܺ, & recipiunt aliud ܰ ſupra antepenultimā vt vides.

Præterea, quæ habent ſupra ſecundam ܳ, idem ܳ ad ſecundam transferunt, vt

ܢܨܒܬܐ	planta	ܢܨܒ̈ܬܐ	plantæ
ܣܝܡܬܐ	aurificium	ܣܝܡ̈ܬܐ	aurificia
ܪܕܝܬܐ	torrens	ܪܕܝ̈ܬܐ	torrentes
ܥܓܠܬܐ	vitula	ܥܓܠ̈ܬܐ	vitulæ

Item quædam nomina eodem modo deſinentia: ſed per conſonantem affectam ܶ incipientia, ipſum ܶ mutant in ܺ,

vt ܬܘܪܬܐ taura ܬܘܪ̈ܬܐ tauræ

ܩܛܦܬܐ collectio vuarum, vel oliuarum.

ܩܛܦ̈ܬܐ collectiones, &c.

Tertio in nominibus dissyllabis fœmininis in ܬܐ cum ܺ, & ܬ molli, quorum prima consonans est quiescens; quæ quidem deriuari solent a nominibus masculinis, de quibus diximus in secundo modo, vt a ܓܒܝܐ electus. ܓܒܝܬܐ electa, & sic de cæteris; hæc igitur numero multitudinis mutant ܺ in ܰ, & illis additur in principio ܼ vt

ܓܒܝܬܐ	electa	ܓܒܝ̈ܬܐ	electæ
ܟܣܝܬܐ	abscondita	ܟܣܝ̈ܬܐ	absconditæ
ܓܠܝܬܐ	reuelata	ܓܠܝ̈ܬܐ	reuelatæ
ܕܟܝܬܐ	pura	ܕܟܝ̈ܬܐ	puræ
ܩܫܝܬܐ	dura	ܩܫܝ̈ܬܐ	duræ
ܫܠܝܬܐ	quiescens	ܫܠܝ̈ܬܐ	quiescentes
ܒܪܝܬܐ	creata	ܒܪܝ̈ܬܐ	creatæ
ܩܪܝܬܐ	vocata	ܩܪܝ̈ܬܐ	vocatæ

Cum vero hęc duo vltima sunt substantiua, habent aliam significationem, aliumq. modum formandi numeri multitudinis. ܒܪܝܬܐ enim tunc significat creaturam, & supra primam consonan-

ſonantem loco ϒ recipit ᾱ, vt ܒܪ̈ܝܬܐ creaturæ. ܩܘܪܝܬܐ vero tunc eſt nomen, tam ruri, quam vrbi commune; quo fit vt nunc pro rure, nunc pro vrbe in ſacris litteris vſurpetur; in plurali autem reijcit ܬ, & poſt ܩ, recipit ܘ cum ᾱ ſic, ܩܘܪ̈ܝܐ rura, ſeu vrbes.

Notandum eſt quarto, circa quartum modum, quędam nomina reijcere vnam vocalem, ſi qua eſt ab vna littera, illamq. quieſcentem relinquere; & aliam vocalem ſupra aliam litteram de nouo addere; vt vides in his nominibus,

ܩܐܡܬܐ	ſtans, ſeu ſurgens	ܩܐܡ̈ܬܐ	ſtantes
ܦܪܚܬܐ	volucris	ܦܪ̈ܚܬܐ	volucres
ܥܡܪܬܐ	habitata	ܥܡܪ̈ܬܐ	habitatæ
ܦܪܥܬܐ	reddens, retribuens	ܦܪ̈ܥܬܐ	reddentes,

In quibus reijcitur illa vocalis, quæ eſt ſupra ſecundam, & ponitur ܘ ſupra antepenultimam; ſic etiam ܣܝܒܪܬܐ cibus, victus, ſuſtentatio. ܣܝܒ̈ܪܬܐ cibi, &c. in quo numero multitudinis ′ a ܒ excluditur, & ſic in alijs. Item hæc

ܡܦܩܢܬܐ	exitus	ܡܦܩ̈ܢܬܐ	exitus
ܡܫܒܚܢܬܐ	laudabilis	ܡܫܒ̈ܚܢܬܐ	laudabiles
ܡܩܒܠܢܬܐ	acceptabilis	ܡܩܒ̈ܠܢܬܐ	acceptabiles

ܡܫܡܠܝܬܐ

ܡܫܘܬܦܢܝܬܐ communicabilis, participata, ܡܫܘܬܦܢܝܬܐ communicabiles, & alia: quæ eodem plane modo se habent ac præcedentia; fiunt enim pluralia reiectione secundæ vocalis, et additione ܘ supra antepenultimam.

Notandum est quinto, circa quintum modum, additionem vocalium, & mutationem litterarum, solere esse in quibusdam nominibus incipiẽtibus ab aliqua littera affecta ܘ & desinentibus in ܐ, cuius penultima sit ܝ, qualia sunt ܐܘܪܝܐ præsepe. ܣܘܣܝܐ equus. ܟܘܕܢܝܐ mulus. ܟܘܪܣܝܐ sedes. ܩܘܒܝܐ fistula, ductus aquæ: quæ in plurali mutant ܝ in ܘ affectum ܘ, & litteram, quæ præcedit ipsum ܘ, afficiunt ܵ, & recipiunt litteram ܬ, quæ sit penultimæ litteræ ܐ sic, ܐܘܪܘܬܐ prȩsepia. ܣܘܣܘܬܐ equi. ܟܘܕܢܘܬܐ muli. ܟܘܪܣܘܬܐ sedes. ܩܘܒܘܬܐ fistulæ, seu ductus aquæ.

Huc reuocari possunt ܐܦܝܐ coquina. ܚܘܝܐ serpens. ܢܩܝܐ ouis. ܪܚܝܐ lapis molaris: quæ eodem modo fiunt pluralia, amittunt tamen priores, quas possident vocales, sic, ܐܦܘܬܐ coquinæ. ܚܘܘܬܐ serpentes. ܢܩܘܬܐ oues. ܪܚܘܬܐ lapides molares. Excipiuntur tamen ܓܘܪܝܐ catulus. ܡܘܕܝܐ modium; quorum prius amittit ܘ cum ܘ, & assumit ܵ supra ܪ, sic, ܓܪܝܐ catuli: posterius vero, & eodem modo, quo

prius, vt ܡܟܝܢܐ ; & secundum regulam, vt ܡܟܝܘܬܐ ; semper tamen reiecto ܘ cum ܘ idest, modia.

Notandum est sexto, circa sextum modum, additionem litterarum, & vocalium, primo esse in quibusdam nominibus, quibus numero plurali additur, vel ܝ cum ܘ vt

ܡܐܣܘܪܐ	fasciculus	ܡܐܣܘܪܝܬܐ	fasciculi.
ܩܘܩܢܝܬܐ	alabastrum.	ܩܘܩܢܝ̈ܬܐ	alabastra, & cęt.

vel ܘ cum ܘ, & littera ܬ, quæ sit penultima addito tamē ܘ supra litteram, quę ipsum elementum ܘ præcedit, vt

ܢܗܪܐ	flumen	ܢܗܪ̈ܘܬܐ	flumina.
ܐܬܪܐ	regio, seu locus	ܐܬܪ̈ܘܬܐ	regiones
ܠܒܐ	cor	ܠܒ̈ܘܬܐ	corda
ܗܕܡܐ	membrum	ܗܕ̈ܡܘܬܐ	membra.

vel ܘ solum cum vocalibus prędictis eodem modo positis ; vt

ܫܚܬܐ	axilla	ܫܚ̈ܘܬܐ	axillę
ܡܢܬܐ	pars	ܡܢ̈ܘܬܐ	partes
ܕܒܚܬܐ	sacrificium	ܕܒ̈ܚܘܬܐ	sacrificia
ܫܝܓܬܐ	ablutio	ܫܝ̈ܓܘܬܐ	ablutiones
Item ܦܢܬܐ	pollex	ܦܢ̈ܘܬܐ	pollices

ܡܠܬܐ

ܟܢܬܐ	conseruus socius	ܟܢܘ̈ܬܐ	conserui, &c.

Vbi notandũ est etiam ea, quæ numero singulari habent supra primam consonantem ܳ, vel ܶ supra secundã, in plurali illud ammittere. Vel ܗ cum ܶ & ܬ quod sit etiã penultima, vt

ܐܡܐ	mater	ܐܡܗ̈ܬܐ	matres
ܫܡܐ	nomen, appellatio	ܫܡܗ̈ܬܐ	nomina, &c.

Vel ܗ cum ܺ, vt

ܫܡܐ	nomen	ܫܡܗ̈ܐ	nomina
ܚܡܐ	socer	ܚܡܗ̈ܐ	soceri.

Vel ܬ solum cum ܶ, vt

ܪܘܚܐ	spiritus	ܪܘܚ̈ܬܐ	spiritus
ܢܦܫܐ	anima	ܢܦܫ̈ܬܐ	animæ
ܐܘܪܚܐ	via	ܐܘܪܚ̈ܬܐ	viæ
ܟܪܣܐ	venter	ܟܪܣ̈ܬܐ	ventres
ܥܪܣܐ	lectus	ܥܪܣ̈ܬܐ	lecti
ܟܒܕܐ	iecur	ܟܒܕ̈ܬܐ	iecora
ܟܬܦܐ	humerus	ܟܬܦ̈ܬܐ	humeri
ܐܪܥܐ	terra	ܐܪܥ̈ܬܐ	terræ

ܦܩܥܬܐ campus | ܦܩ̈ܥܬܐ campi

ܩܫܬܐ arcus | ܩܫ̈ܬܐ arcus

ܚܕܬܐ noua | ܚܕ̈ܬܐ nouæ, in qua voce numero plurali ܕ omnino occultatur, & non legitur.

Notandum eſt ſeptimo, circa ſeptimum modum, diminutionem, ſeu detractionem litterarum, & mutationem vocalium eſſe primo in nonnullis nominibus, quibus aufertur ܘ cum ܳ, & ponitur ܰ ſupra antepenultimam, vt

ܡܪܩܕܘܬܐ luctus, mœror | ܡܪ̈ܩܕܬܐ luctus, mœrores.

ܡܦܘܠܬܐ caſus | ܡܦ̈ܠܬܐ caſus

ܣܡܝܕܘܬܐ placenta | ܣܡܝ̈ܕܬܐ placentæ

ܬܫܒܘܚܬܐ laus, gloria | ܬܫ̈ܒܚܬܐ laudes

ܬܕܡܘܪܬܐ admiratio | ܬܕܡܪ̈ܬܐ admirationes

ܬܐܓܘܪܬܐ mercatura | ܬܐܓܪ̈ܬܐ mercaturæ

ܡܐܟܘܠܬܐ eſus, cibus | ܡܐܟܠ̈ܬܐ eſus.

Quibuſdam tamen eiuſdem ſpeciei nihil aufertur, ſed illis additur ܝ cum ܰ ante penultimam, vt

ܡܛܫܘܬܐ latebra | ܡܛܫ̈ܝܘܬܐ latebræ

ܡܟܪܘܟܬܐ circuitus | ܡܟܪ̈ܘܟܝܬܐ circuitus.

ܘܚܕܘܬܐ

ܕܒܘܪܬܐ apis | ܕܒܘܪܐ apes

ܦܛܘܪܬܐ fungus | ܦܛܘܪܐ fungi

ܐܡܪܬܐ agna | ܐܡܪ̈ܬܐ agnæ

Secundo in quibuſdam nominibus numeri ſingularis deſinentibus in ܬܐ cum ܬ affecto motione ; hæc enim numero plurali reijciunt illud ܬ, & mutant in , vt,

ܫܒܬܐ ſabbatum | ܫܒ̈ܐ ſabbata

ܡܠܬܐ verbum | ܡܠ̈ܐ verba

ܓܢܬܐ hortus | ܓܢ̈ܐ horti

ܡܢܬܐ pilus | ܡܢ̈ܐ pili

ܟܣܬܐ paropſis | ܟܣ̈ܐ paropſides

ܡܫܚܬܐ ſcirpiculum | ܡܫܚ̈ܐ ſcirpicula

ܡܓܠܬܐ ſcheda, mēbrana | ܡܓ̈ܠܐ ſchedæ, &c.

ܡܓܠܬܐ falx | ܡܓ̈ܠܐ falces

ܡܥܪܬܐ cauerna | ܡܥܪ̈ܐ cauernæ

ܥܪܩܬܐ corrigia | ܥܪ̈ܩܐ corrigiæ

ܥܢܒܬܐ vua | ܥܢ̈ܒܐ vuæ

ܥܘܠܐ

ܟܘܬܐ	fenestra	ܟ̈ܘܐ	fenestræ
ܦܣܬܐ	furfur	ܦ̈ܣܐ	furfures
ܣܘܟܬܐ	spina	ܣ̈ܘܟܐ	spinæ
ܣܥܪܬܐ	hordeum	ܣ̈ܥܪܐ	hordea
ܩܠܦܬܐ	cortex	ܩ̈ܠܦܐ	cortices
ܕܡܥܬܐ	lachryma	ܕ̈ܡܥܐ	lachrymæ
ܫܓܕܬܐ	amygdala	ܫ̈ܓܕܐ	amygdalæ
ܚܛܬܐ	triticum	ܚ̈ܛܐ	tritica
ܬܐܢܬܐ	ficus	ܬ̈ܐܢܐ	ficus
ܡܢܚܠܬܐ	cribrū,ſetaceum	ܡܢܚ̈ܠܐ	cribra,ſetacea.&c.

Præter hæc porro quæ diximus, obſeruandum eſt primo, quædam nomina, quę voce ſingulari multitudinem ſignificāt, iterum,& voce,& ſignificatione fieri pluralia, cuiuſmodi ſunt nomina collectiua,vt

ܣܕܪܐ	acies	ܣ̈ܕܪܐ	acies
ܡܫܪܝܬܐ	exercitus	ܡܫܪ̈ܝܬܐ	exercitus
ܬܓܡܐ	agmen	ܬ̈ܓܡܐ	agmina
ܥܢܐ	grex	ܥ̈ܢܐ	greges.

Obſer-

Obſeruandum eſt ſecundo, eſſe quædam nomina, quæ licet ſignificatione interdum ſint ſingularia, interdum pluralia; cum tamen voce pluralia ſint, quia duo illis ſemper adduntur puncta, iterũ pluralia eſſe non poſſunt: & penultima afficitur ܿ, vt ܥܢ̈ܐ oues. ܪ̈ܚܫܐ reptilia. ܪ̈ܟܫܐ equi. ܦܪ̈ܚܬܐ volucres. ܒ̈ܥܝܪܐ iumenta, vt Leuit. XX.

ܘܦܪܘܫܘ ܒܝܬ ܒܥܝܪ̈ܐ ܕܟܝܐ ܠܕܛܢܦܐ.

Separate inter iumentum mundum, & immundum. Et Pſalm. CVII. ſecundum Chaldæos, CVI. iuxta Latinos.

ܒܪܟ ܐܢܘܢ ܘܣܓܝܘ ܛܒ ܘܒܥܝܪܗܘܢ ܠܐ ܐܙܥܪܘ..

Benedixit eos, & multiplicati ſunt valde, & iumenta eorum nõ ſunt minuta. Hinc aperte colligitur nonnullos ſcriptores, qui regularum Grammaticæ, vel neſcij, vel certe immemores, prædicta nomina ſine punctis ſcribunt, eſſe omnino corrigendos. Sunt etiam quædam alia nomina, quæ non habent numerum ſingularem, & eodem modo cum ܿ leguntur, vt ܡ̈ܝܐ aqua. ܕ̈ܡܝܐ pretium.

Obſeruandum eſt tertio, quædam eſſe nomina, quæ licet quoad ſignificationem ſingularem videlicet, & pluralem differant; quoad vocẽ tamen a ſingulari nonniſi punctis differunt: quo fit, vt in plurali eodem plane modo, quo in ſingulari legantur, vt ܐܢܫܐ homo ܐ̈ܢܫܐ homines

ܫܡܝܐ cœlum ܫܡ̈ܝܐ cœli.

Obſeruandum eſt quarto, quædam eſſe nomina, quæ partim ſequuntur regulas ſupradictas; partim vero non item; mutant enim locum propriarum litterarum, vel deperdunt quaſdam litteras

litteras,& alias assumũt, vt vides in varijs subiectis nominib. vt

ܡܫܘܚܬܐ	mensura	ܡܫܘܚ̈ܬܐ	mensuræ
ܙܪܘܕܬܐ	dens maior.	ܙܪܘܕ̈ܐ	dentes maiores
ܫܟܪܘܬܐ	granũ perforatũ	ܫܟܪ̈ܐ	grana perforata
ܓܘܡܪܬܐ	carbo	ܓܘܡܪ̈ܐ	carbones
ܓܦܬܐ	vitis	ܓܘܦܢ̈ܐ	vites
ܓܒܬܐ	caseus	ܓܘܒܢ̈ܐ	casei
ܠܒܢܬܐ	later	ܠܒܢ̈ܐ	lateres
ܪܝܚܐ	odor	ܪܝܚ̈ܐ	odores
ܐܘܡܬܐ	gens	ܐܡܘ̈ܬܐ	gentes

Quædam autem fiunt pluralia vel motione litterę,quam in singulari habent omnino occultam, vt

ܡܕܝܢܬܐ	ciuitas	ܡܕܝ̈ܢܬܐ	ciuitates
ܣܦܝܢܬܐ	nauis,arca	ܣܦܝ̈ܢܬܐ	naues
ܥܕܬܐ	ecclesia	ܥܕ̈ܬܐ	ecclesiæ
ܙܒܢܬܐ	semel,seu vices	ܙܒ̈ܢܬܐ	pluries, seu vices.

In quibus ܝ & ܘ in singulari quiescentes, in plurali mouentur;at vero ܫܢܬܐ annus,commutat ܬ in ܝ , & transfert

ܵ a ܫ ad ܝ, vt ܫܢ̈ܝܐ anni : vel alterius iteratione, vt

ܝܡܐ	mare	ܝܡ̈ܡܐ	maria
ܥܡܐ	populus	ܥܡ̈ܡܐ	populi.
ܟܠܬܐ	nurus	ܟܠ̈ܠܬܐ	nuri
ܥܠܬܐ	causa	ܥܠ̈ܠܬܐ	causæ
ܣܡܐ	medicina	ܣܡ̈ܡܢܐ	medicinæ, in qua

voce additur etiam ܢ. ܥܠܠܬܐ autem, fruges, cum ܵ supra primum ܠ, facit ܥܠ̈ܠܬܐ fruges, transferendo ܵ ad ܠ, relicto prædicto ܠ quiescenti ac latenti: vnde etiam notandum est, primam litterarum, quæ numero multitudinis in prædictis, & similibus nominibus geminatur, in legendo semper quiescere, ac latere.

In quibusdã autem alijs, nunc fit cõmutatio litterarũ, nunc additio, nunc vero amissio, vt in nominibus subiectis videri potest.

ܒܪܐ	filius	ܒܢ̈ܝܐ	filij
ܒܪܬܐ	filia	ܒܢ̈ܬܐ	filiæ
ܚܬܐ	soror	ܐܚܘ̈ܬܐ	sorores
ܡܪܐ	dominus	ܡܪ̈ܘܬܐ	domini
ܦܐܬܐ	facies	ܐܦ̈ܐ	facies
ܒܝܬܐ	domus	ܒ̈ܬܐ	domus

ܐܒܐ	fructus	ܐܒ̈ܐ	fructus
ܦܘܪܡܬܐ	frustum panni	ܦܘܪ̈ܡܐ	frusta panni
ܐܫܬܐ	febris	ܐܫ̈ܬܘܬܐ	febres
ܚܙܘܐ	visio	ܚܙ̈ܘܢܐ	visiones
ܐܚܪܢܐ	alius	ܐܚܪ̈ܢܐ	alij
ܐܚܪܬܐ	alia	ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ	aliæ
ܢܘܪܐ	ignis	ܢܘܪ̈ܘܬܐ	ignes, quiescēte ܪ.
ܟܘܕܢܝܬܐ	mula	ܟܘܕܢ̈ܝܬܐ	mulæ.

Vel ܟܘܕܢ̈ܘܬܐ cum ܘ & cum ̈ supra ܢ; quamquã hic secundus modus, vt supra indicauimus videtur esse potius nominis ܟܘܕܢܐ mulus.

Obseruandum est quinto, esse quædam nomina, quę non leguntur pluralia, vt ܫܥܘܬܐ cera. ܓܘܢܬܐ color. ܐܢܬܬܐ mulier. ܫܪܪܐ veritas. ܩܘܫܬܐ veritas. ܚܛܝܬܐ peccatum. Quædam vero contra, vt ܓܠ̈ܠܐ vndæ, seu fluctus. ܢܫ̈ܐ mulieres, &c. Alia non leguntur in eadem significatione singularia, vt ܪ̈ܚܡܐ in plurali significat misericordiam. ܪܚܡܐ vero in singulari, ventrem, seu vuluam. Eodem modo ܡ̈ܝܐ cũ

est

est substantiuum, significat vitam, & non habet singularem numerum: cum vero est adiectiuum significat viuos, & habet vt ܚܝܐ viuus. His quidam addunt ܒܪ ܚܐܪܐ idest, filius liberorum, seu liber, non est enim aiunt ܒܢܝ ܚܐܪܐ; quamuis reperiatur ܚܐܪܬܐ libera, vt apud S.Paulum ad Gala.IV.

ܗܝ ܕܝܢ ܐܘܪܫܠܡ ܕܠܥܠ ܚܐܪܬܐ ܗܝ܀

Illa autem Hierusalem superior libera est.

Quædam alia sunt, quę iuxta duplicem sensum dupliciter fiunt pluralia, vt ܐܒܐ pater, ܐܒܗܐ patres naturales, seu carnales ܐܒܗܬܐ patres spirituales, & carnales remoti. ܪܒܐ cum significat magnum, facit ܪܘܪܒܐ vel ܪܘܪܒܢܐ magni: cum vero præceptorem. ܪܒܢܐ præceptores; & ܐܡܬܐ cum significat ancillam ܐܡܗܬܐ ancillæ, cum brachium ܐܡܗܐ brachia, & ܒܣܪܐ caro, si referatur ad animalia occisa, facit ܒܣܪ̈ܐ carnes: si vero ad viua ܒܣܪ̈ܬܐ: porro ܒܣܪܬܐ vuua aeris, facit ܒܣܪ̈ܐ vuæ acres. Item hæc nomina ܐܕܢܐ auris. ܥܝܢܐ oculus. ܐܝܕܐ manus. ܩܪܢܐ cornu; si sumantur pro partibus naturalibus, & proprijs animalium numero plurali mutant ܶ, quod est supra penultimam, in ܰ; vt ܐܕܢ̈ܐ aures. ܥܝܢ̈ܐ

oculi. ܐܝ̈ܕܐ vel ܐܝ̈ܕܝܢ manus. ܩܪ̈ܢܐ cornua. Sin vero metaphorice pro ijſdem partibus, quæ proportione quadam reperiuntur in rebus inanimatis recipiunt ܬ cum ܵ, & penultimam etiam alio ܵ afficiunt, vt ܐܝ̈ܕܗܬܐ : ܟܢ̈ܦܬܐ : ܐܕ̈ܢܬܐ addito etiam ܗ : ܩܪ̈ܢܬܐ : eodem modo ܪܓܠܐ pes. ܪ̈ܓܠܐ pedes de animalibus. ܪ̈ܓܠܬܐ vero, torrens, & ܪ̈ܓܠܬܐ torrentes de aquis. Item ܒܝܥܬܐ ouum. ܒ̈ܝܥܐ oua de volatilibus. ܒ̈ܝܥܬܐ vero de ijs, quæ proprie non ſunt oua, ſed quamdam cum illis habent ſimilitudinem.

Silentio prætereundum non eſt, quod quidam docent, quædam videlicet eſſe nomina, quæ iuxta duplicem multitudinis numerum, minorem nimirum, & maiorem, dupliciter fiunt pluralia; appellant numerum minorem; qui eſt ab vno ad decem, vt ܝܘܡܐ dies. ܝܘ̈ܡܝܢ dies duo, vel tres, vſque ad decē, & ſic ܐܝܕܐ manus. ܐܝ̈ܕܝܢ manus. ܚܡܪܐ aſinus. ܚܡ̈ܪܝܢ aſini. Maiorem vero, qui excedit decem; vt ܝܘ̈ܡܬܐ dies. ܐܝ̈ܕܝܐ manus. ܚܡ̈ܪܐ cum ܵ ſupra ܡ, & ܵ ſupra ܪ, aſini. Huc ſpectant multa, vt

ܕܪܐ	generatio	ܕܪ̈ܐ	generationes
ܥܩܒܐ	veſtigium, calx	ܥܩ̈ܒܐ	veſtigia

ܟܘܕܐ

ܟܶܢܦܳܐ	latus, seu ala	ܟܶܢ̈ܦܶܐ	alæ
ܨܶܒܥܳܐ	digitus	ܨܶܒ̈ܥܶܐ	digiti
ܚܰܝܠܳܐ	virtus	ܚܰܝ̈ܠܶܐ	virtutes.
ܠܶܒܳܐ	cor	ܠܶܒ̈ܶܐ	corda, &c.

ܕܳܪ̈ܶܐ generationes. ܥܶܩܒ̈ܳܬܳܐ vestigia, calces, extremitates. ܟܶܢܦ̈ܳܬܳܐ pinnacula, alæ. ܨܶܒ̈ܥܳܬܳܐ digiti. ܚܰܝܠ̈ܘܳܬܳܐ virtutes. ܠܶܒ̈ܘܳܬܳܐ corda, &c.

Obseruandũ est sexto, nomina sæpe fieri pluralia additione litteræ ܝ in fine quiescentis; quod vt intelligatur, sciendum est, omnia fere nomina numeri multitudinis, quorum penultima affecta est ܰ, aliam numeri pluralis formam ab ipsis deriuatam posse habere, videlicet commutando prædictum ܰ in ܺ supra penultimam, cui subscribitur ܶ, & additur ܝ quiescens, sic, a

ܓܰܒ̈ܪܶܐ	vel	ܓܰܒ̈ܪܰܝ	viri.
ܩܰܪ̈ܢܶܐ		ܩܰܪ̈ܢܰܝ	cornua.
ܪܽܘ̈ܚܶܐ		ܪܽܘ̈ܚܰܝ	spiritus.
ܥܰܝ̈ܢܶܐ		ܥܰܝ̈ܢܰܝ	oculi
ܐܺܝ̈ܕܶܐ		ܐܺܝ̈ܕܰܝ	manus.

ܐܶܕ̈ܢܶܐ	vel	ܐܶܕ̈ܢܶܝܢ	aures.
ܡܰܠܟ̈ܶܐ		ܡܰܠܟ̈ܶܝܢ	reges.
ܝܰܘ̈ܡܳܬܳܐ		ܝܰܘ̈ܡܳܬܳܢ	dies.
ܣܶܕ̈ܪܶܐ		ܣܶܕ̈ܪܺܝܢ	acies.
ܙܰܕܺܝ̈ܩܶܐ		ܙܰܕܺܝ̈ܩܺܝܢ	iusti.
ܡܺܝܺܬ̈ܶܐ		ܡܺܝܺܬ̈ܺܝܢ	defuncti.
ܓܰܦ̈ܢܶܐ		ܓܰܦ̈ܢܺܝܢ	vites.
ܫܰܒ̈ܫܶܐ		ܫܰܒ̈ܫܺܝܢ	palmites.
ܟܰܟ̈ܪܶܐ		ܟܰܟ̈ܪܺܝܢ	talenta.
ܩܘܼܕ̈ܫܶܐ		ܩܘܼܕ̈ܫܺܝܢ	sanctitates.
ܦܰܓ̈ܪܶܐ		ܦܰܓ̈ܪܺܝܢ	corpora, &c.

Si vero eorum penultima sit ܝ affectum ܘ, si hæc sunt substantiua, sequuntur regulam, ut a

ܒܢܰ̈ܝܳܐ	vel	ܒܢܰ̈ܝܢ	filij.
ܡܢܰ̈ܝܳܐ		ܡܢܰ̈ܝܢ	minæ
ܛܒܰ̈ܝܳܐ		ܛܒܰ̈ܝܢ	cerui
ܫܢܰ̈ܝܳܐ		ܫܢܰ̈ܝܢ	anni.

ܡܠܠܐ

ܡܥ̈ܝܐ	vel	ܡܥ̈ܝܢ	viſcera, inteſtina.
ܐ̈ܠܦܐ		ܐ̈ܠܦܝܢ	millia, &c. Licet à
ܛܠܝ̈ܐ	fiat	ܛܠܝ̈ܢ	cum ܳ loco ܰ

Si vero ſint adiectiua vt ea, de quibus dictum eſt in ſecundo notabili, loco ܰ recipiunt ܳ, vt à

ܓܒ̈ܝܐ		ܓܒ̈ܝܢ	electi.
ܓܠ̈ܝܐ	vel	ܓܠ̈ܝܢ	reuelati.
ܩܢ̈ܝܐ		ܩܢ̈ܝܢ	poſſidentes, &c.

Reliqua vero, quæ non ſunt eiuſdem formæ prædictæ, ſequuntur communem regulam.

Ea vero nomina, quæ in plurali deſinunt in ܬܐ cum ܘ, amittunt ܬܐ, & loco eius ſubſtituunt ܢ quieſcens, vt

ܐܣܛܕ̈ܘܬܐ		ܐܣܛܕ̈ܘܢ	ſtadia.
ܚܝ̈ܠܘܬܐ		ܚܝ̈ܠܘܢ	virtutes
ܠܠ̈ܘܬܐ		ܠܠ̈ܘܢ	noctes.
ܠܒ̈ܘܬܐ	vel	ܠܒ̈ܘܢ	corda.
ܡܚ̈ܘܬܐ		ܡܚ̈ܘܢ	verberationes.
ܢܦ̈ܫܬܐ		ܢܦ̈ܫܢ	animæ.
ܒܢ̈ܬܐ		ܒܢ̈ܢ	filiæ.

ܪܘܚܐ

ܪ̈ܘܚܬܐ	vel	ܪ̈ܘܚܢ	ſpiritus.
ܩܪ̈ܢܬܐ		ܩܪ̈ܢܢ	cornua.
ܥܝ̈ܢܬܐ		ܥܝ̈ܢܢ	oculi.
ܐܕ̈ܢܬܐ		ܐܕ̈ܢܢ	aures.
ܫܠܗ̈ܒܝܬܐ		ܫܠܗ̈ܒܝܢ	flammæ,
ܒܬ̈ܘܠܬܐ		ܒܬ̈ܘܠܢ	virgines.
ܫܡܝ̈ܢܝܬܐ		ܫܡܝ̈ܢܝܢ	cœleſtes
ܫܡܝ̈ܢܝܬܐ		ܫܡܝ̈ܢܝܢ	cœleſtes.
ܥܬܝ̈ܩܬܐ		ܥܬܝ̈ܩܢ	veteres
ܚܕ̈ܬܬܐ		ܚܕ̈ܬܢ	nouæ.
ܬܫܒ̈ܚܬܐ		ܬܫܒ̈ܚܢ	laudes.
ܢܨܒ̈ܬܐ		ܢܨܒ̈ܢ	plantæ.
ܬܘܕ̈ܝܬܐ		ܬܘܕ̈ܝܢ	confeſsiones, ſeu

gratiarum actiones, & alia ſimilia. Et hæc ſecunda numeri pluralis forma eſt nominum contractorum a nominibus perfectis.

De domeſticatione, ſeu ſpecie nominum.

CAPVT VI.

NOtandum eſt primo, per domeſticationem, hic noſtros Gram-

Grammaticos illud idem, quod Latini per ſpeciem, intelligere. Dicitur autem domeſticatio, quia nomina, illi, a quo deriuantur, quaſi domeſtica fieri, ac propinqua ſignificat. Hæc autem domeſticatio, ſeu ſpecies eſt potiſſimum triplex. Prima, quæ a Latinis primitiua dicitur, a quibuſdā appellari ſolet ܡܩܪܒܢܝܬܐ vt ita dicam, domeſticans, quod videlicet ab ea, nomina aliarū ſpecierum, domeſtica ſibi fiant, ac propinqua, vel ܥܠܠܬܐ cauſa, quod ab ea cæteræ ſpecies cauſentur, ac deriuētur: a nonnullis dicitur ܦܫܝܛܬܐ ſimplex, quod nullam ex litteris externis (vt aliæ ſpecies) recipiat compoſitionem. Dicitur demum ab alijs ܐܕܫܐ ideſt, idæa, ſimulachrum, ſeu effigies, quod ab ea reliquæ ſpecies, ſicut effectus quilibet a prima ſua idæa, dependeant. Aliæ duæ communi nomine dicuntur ܡܬܩܪܒܢܝܬܐ quaſi domeſticatæ, ob eamdem, quam aſſignauimus cauſam. Et quidem ſecūda dicitur interdum ܥܠܝܠܬܐ cauſata, vel cauſalis: interdū ܡܪܟܒܬܐ compoſita, interdū ܐܕܫܝܬܐ ܩܕܡܝܬܐ idæalis prima. Similiter & tertia interdum dicitur ܥܠܝܠܢܝܬܐ ideſt, remote, & mediate cauſata, ſeu cauſalis, interdum ܡܨܥܝܐ ܡܪܟܒܬܐ magis compoſita: interdum ܐܕܫܝܬܐ ܬܪܝܢܝܬܐ ideſt, ideąlis ſecunda: & hæ duæ vltimæ a Latinis vno nomine deriuatiuę nuncupantur. Exemplum primę eſt, vt ܫܡܝܐ cælum, ܪܘܚܐ ſpiritus. Secundæ, vt ܫܡܝܢܐ cœleſtis, ܪܘܚܢܐ ſpiritalis, ad-

lis, addito ܝ tantum. Tertiæ ܫܡܝܢܝܐ cælestis, ܪܘܚܢܝܐ spiritualis, addito ܝ & ܢ, & ideo magis composita appellatur.

Notandum est secundo, inter duas species vltimas nonnullam esse differentiam. Nam licet eædem esse videantur, maxime si Arabico, vel Latino sermone explicẽtur: est tamen quoad significationem etiam aliqua inter eas distinctio. Secunda enim de eo dicitur, cui naturale, seu proprium est illud, quod per illam significatur. Tertia de eo, cui extrinsecum est, & quasi metaphorice conuenit, verbi gratia ܪܘܚܢܐ spiritualis, quæ est secunda species deriuata a specie primitiua ܪܘܚܐ spiritus, angelo conuenit: quia illius proprium est, & intrinsecum esse spirituale. ܪܘܚܢܝܐ vero, spiritualis, quæ est tertia species deriuata mediate a prima; immediate vero a secunda, homini quadrat, quia extrinsece & metaphorice, vel certe (vt dicunt) secundum quid spiritualis dicitur: & sic de alijs, quod diximus, proportione quadam intelligendum est: licet interdum inter se confundantur.

Notandum est tertio, fœminina, quæ ab his duabus vltimis speciebus deriuantur, eodem modo, quo diximus distingui; & licet easdem plane litteras habeant, ac proinde in scribendo nõ differant: differunt tamen in legendo, vt a secunda specie masculini generis, verbi gratia, ܪܘܚܢܐ si ܢ cum ܳ inter ܝ & ܬ molle translato ܳ, quod erat supra ܝ ad ܬ interponatur; deriuatur fœmininum, vt ܪܘܚܢܝܬܐ spiritualis. A tertia vero ܪܘܚܢܝܐ, si litteram ܢ sequatur ܬ asperum, & ܳ, quo afficitur ܢ, ad prædictum ܬ transferatur; deriuatur ܪܘܚܢܝܬܐ spiritualis. Cum autem fiunt numeri multitudinis, vt

nis, vt ex dictis colligi potest, secunda species amittit ܐ, & quiescente ܝ assumit ܳ supra ܢ sic ܪܘܚܢܝܬܐ spirituales, nulla alia mutatione facta. Tertia autem licet sumat etiam aliud ܳ supra ܢ: mutat tamen ܬ asperum in molle, vt suo loco dicetur, sic ܪܘܚܢܝܬܐ spirituales: idem de alijs obseruādum est. Excipitur tamen hoc nomen ܛܘܒܬܢܝܬܐ felix, seu beata, quod contrario modo se habet; cum enim de trinitate dicitur, cui essentialis, & naturalis est felicitas, seu beatitudo, legitur, vt tertia species, sic ܛܘܒܬܢܝܬܐ; cum vero de Deipara, vel alia sancta, dicitur, vt secunda species legitur, sic, ܛܘܒܬܢܝܬܐ. Præterea sciendum est non omnia nomina habere duas species vltimas; nam ܟܝܢܝܐ naturalis. ܓܘܢܝܐ communis. ܕܝܠܢܝܐ proprius, sunt tertiæ speciei, non tamen secundæ speciei reperiuntur; ac proinde fœmininum ab illis cum ܬ aspero, & ܳ supra ܝ deriuatur, sic ܟܝܢܝܬܐ naturalis. ܓܘܢܝܬܐ communis. ܕܝܠܢܝܬܐ propria; vt de alijs dictum est.

Notandum est quarto, duabus potissimum litteris iam enumeratis deriuatiua a variis nominibus formari, videlicet, vel ܢ solum, vt ab ܐܘܪܫܠܡ Ierusalem, ܐܘܪܫܠܡܝܐ Ierosolimitanus. a ܪܗܘܡܝ Roma, ܪܗܘܡܝܐ Romanus, a ܥܕܢ Eden, ܥܕܢܝܐ Edeniensis, &c. Vel ܝ solum, vel ܝ vna cum

ܝ , vt iam dictum est : illud tamen silentio prætermittendum non est, quædam nomina dupliciter posse deriuari, vel ܢ vna cum ܝ modo dicto, vel reiecto ܢ cum ܝ solum, vt patet in hoc nomine ܓܘܫܡܐ corpus, a quo deriuatur ܓܘܫܡܢܝܐ corporeus, cum ܢ & ܝ : vel ܓܘܫܡܝܐ cum ܝ tantum: eodem modo fœminina ܓܘܫܡܢܝܬܐ corporea, vel ܓܘܫܡܝܬܐ. His litteris quidam addunt ܪ , vt in hoc nomine ܐܠܦܐ nauis, a quo fit ܐܠܦܪܐ nauta; vel ܘ , & ܕ , vt a ܩܝܬܪܐ cithara, ܩܝܬܪܘܕܐ citharœdus : multasq. alias litteras congerunt, quæ reuera non sunt in lingua Chaldaica deriuatiuorum nominum formatiuæ; sed peregrinorum nominum, licet interdum commutentur, sunt propriæ, vt in ijs quæ subijciuntur constat nominibus, vt

ܐܘܢܓܠܝܘܢ	Euangelium	ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ	Euangelista.
ܠܘܓܝܩܝ	Logica	ܠܘܓܝܩܘܣ	Logicus, &c.

Porro quædam nomina peregrina, quæ in ܘ , & ܣ desinũt, vt ex illis deriuatiua formentur, commutant ܘ in ܝ , & ܣ in ܐ vt

ܐܦܣܘܣ	Ephesus	ܐܦܣܝܐ	Ephesinus,
ܩܘܪܢܬܘܣ	Corinthus	ܩܘܪܢܬܝܐ	Corinthius,
ܩܘܠܘܣܣ	Colossis	ܩܘܠܘܣܝܐ	Colossensis,

ܩܘܠܘܣܣ

ܦܝܠܝܦܘܣ Philippi ܦܝܠܝܦܣܝܐ Philippensis,

ܩܘܦܪܘܣ Cyprus ܩܘܦܪܝܐ Cyprius, &c.

Notandum est quinto, elementum ܢ, quod domesticationis sit signum, numquam antecedere ܝ: neque duo ܝ, quæ similiter domesticationis sint signa, se inuicem præcedere: non enim dicimus ܪܘܡܝܢܝܐ cum ܢ ante ܝ, aut ܪܘܡܝܝܐ cum duobus ܝ. Quod si in quibusdam vocibus contrarium reperiatur, illud est, quia tunc ܢ & ܝ non sunt deriuatiuorum signa, sed nominum, a quibus deriuatiua formantur, vt patet in his vocibus. ܫܡܝܢܝܐ cælestis, a ܫܡܝܐ cælum. ܙܒܢܝܐ temporalis, a ܙܒܢܐ tempus. Præterea cum ex nonnullis nominibus huiusmodi deriuatiua proficiscuntur, fieri solet abiectio litterarum, & mutatio vocalium, vt

ܦܘܬܩܐ caupona ܦܘܬܩܝܐ caupo.

ܣܦܝܢܬܐ nauis, arca ܣܦܢܝܐ nauta.

ܡܕܝܢܬܐ ciuitas, seu rus ܡܕܝܢܝܐ ciuilis, rusticus.

Interdum fieri etiam solet mutatio loci litterarum, vt

ܕܪܡܣܘܩ Damascus ܕܪܡܣܘܩܝܐ Damascenus.

ܩܦܘܕܩܝܐ Cappadocia ܩܦܘܕܩܝܐ Cappadox.

Item ab ܐܝܣܪܐܝܠ Israel, fit ܐܝܣܪܝܠܝܐ Israelita. ܗܢܘ

idest

idest,Syria,cum ܼ supra ܐ , ܐܳܪܳܡܳܝܳܐ idest , Syrus : at vero ab ܐܪܳܡ, quæ est antiqua quędam gentiliũ ciuitas,fit ܐܰܪܡܳܝܳܐ cum ܰ supra ܐ , & quiescente ܪ . Et similiter quædam alia nomina formari solent,quæ vsus ipse edocebit .

De deriuatione nominum fæminini generis a nominibus masculini generis .

CAPVT VII.

QVoniam nonnihil cap. præcedenti attigimus de modo, quo deriuatiua fæminina a masculinis proficiscantur, admodùm vtile esse puto indicare, quomodo nomina in genere de masculino moueantur in fœmininum ; quod breuiter fit, si præcipua nominum genera, a quibus fęminina dimanare consuescunt, proponantur : & modus quoque, quo ab illis dimanent, assignetur .

Notandum igitur est, omnia nomina, quæ e masculino mouentur in fœmininum habere litteram ܬ , quæ sit eorum penultima : eamque ܳ , quod erat supra penultimam nominum masculini generis, relinquendo illam quiescentem, afficiunt : vt in his,& alijs eiusdem generis patet nominibus, a

ܛܳܒܳܐ bonus, fit ܛܳܒܬܳܐ bona.

a ܣܳܒܳܐ senex ܣܳܒܬܳܐ anus.

a ܪܳܡܳܐ excelsus ܪܳܡܬܳܐ excelsa, cum ܬ molli. Vel cum ܬ duro,vt

ܡܳܪܝܳܐ Dominus ܡܳܪܬܳܐ Domina.

ܣܠܐ

ܚܳܠܳܐ	atunculus	ܚܳܠܬܳܐ	matertera.

Similiter, & ab iſtis.

ܩܰܕܺܝܫܳܐ	ſanctus	ܩܰܕܺܝܫܬܳܐ	ſancta.
ܫܰܪܺܝܪܳܐ	verus	ܫܰܪܺܝܪܬܳܐ	vera.
ܐܶܡܺܝܪܳܐ	dictus	ܐܶܡܺܝܪܬܳܐ	dicta.
ܐܶܟܺܝܠܳܐ	comeſtus	ܐܶܟܺܝܠܬܳܐ	comeſta.
ܐܶܣܺܝܪܳܐ	ligatus	ܐܶܣܺܝܪܬܳܐ	ligata.
ܒܳܪܘܿܝܳܐ	creator	ܒܳܪܘܿܝܬܳܐ	creatrix.
ܒܳܙܘܿܙܳܐ	direptor	ܒܳܙܘܿܙܬܳܐ	direptrix.
ܪܳܚܡܘܿܬܳܐ	amator	ܪܳܚܡܘܿܬܬܳܐ	amatrix.
ܡܣܟܺܝܢܳܐ	pauper	ܡܣܟܺܝܢܬܳܐ	pauper.
ܝܠܺܝܕܳܐ	natus	ܝܠܺܝܕܬܳܐ	nata.
ܝܕܺܝܥܳܐ	cognitus	ܝܕܺܝܥܬܳܐ	cognita.
ܟܺܐܢܳܐ	iuſtus	ܟܺܐܢܬܳܐ	iuſta.
ܒܺܝܫܳܐ	malus	ܒܺܝܫܬܳܐ	mala.
ܥܒܺܝܕܳܐ	factus	ܥܒܺܝܕܬܳܐ	facta.
ܫܒܺܝܚܳܐ	laudatus	ܫܒܺܝܚܬܳܐ	laudata.

ܫܠܝܡܐ

ܥܠܝܡܐ	adoleſcens	ܥܠܝܡܬܐ	adoleſcentula.

Eodem modo & ab his ſubiectis addito tamen ܝ illi conſonāti, quæ antepenultimam præcedit, a

ܡܫܡܠܝܐ	perfectus	ܡܫܡܠܝܬܐ	perfecta.
ܡܪܝܡܐ	elatus	ܡܪܝܡܬܐ	elata.
ܡܗܝܡܢܐ	fidelis	ܡܗܝܡܢܬܐ	fidelis.
ܡܫܒܚܐ	laudabilis	ܡܫܒܚܬܐ	laudabilis.
ܡܩܒܠܐ	acceptabilis	ܡܩܒܠܬܐ	acceptabilis.
ܡܫܝܢܐ	reconciliatus	ܡܫܝܢܬܐ	reconciliata, &c.

Vel cum ܠ molli, addito tamen ܝ prædictæ conſonanti, vt a

ܕܘܝܐ	vilis, abiectus, infelix.	ܕܘܝܬܐ	vilis, &c.
ܒܥܘܝܐ	deprecator	ܒܥܘܝܬܐ	deprecatrix.
ܣܟܠܐ	ſtultus	ܣܟܠܬܐ	ſtulta, &c.

Sic etiam, & ab his reiecto tamen ܝ a prima conſonanti, vt a

ܕܟܝܐ	mundus, purus	ܕܟܝܬܐ	munda,
ܓܒܝܐ	electus	ܓܒܝܬܐ	electa.
ܛܠܝܐ	puer	ܛܠܝܬܐ	puella.
ܓܠܝܐ	manifeſtus	ܓܠܝܬܐ	manifeſta.

ܗܘܐ

ܢܨܝܚܐ	illustris	ܢܨܝܚܬܐ	illustris.
ܩܪܝܐ	vocatus	ܩܪܝܬܐ	vocata,&c.

Alijs autem, quorum penultima in masculino non est ܝ , ܳ non reijcitur; sed a prima consonanti ad secundam transfertur;

vt ܓܒܪܐ	vir	ܓܒܪܬܐ	virago.
ܛܠܝܐ	puer	ܛܠܝܬܐ	puella.
ܚܒܪܐ	socius	ܚܒܪܬܐ	socia,

a ܡܠܟܐ tamen, idest, Rex fit ܡܠܟܬܐ regina, manente ܳ supra primam, vt in masculino.

Præterea ab ijs, quæ sunt similia nominibus secundæ domesticationis speciei, eodem modo fœminina deriuantur, quo a nominibus prædictæ speciei deriuari capite præcedenti dictũ est,

vt a ܡܫܒܚܢܐ	laudator	ܡܫܒܚܢܝܬܐ	laudatrix.
ܡܥܕܪܢܐ	adiutor	ܡܥܕܪܢܝܬܐ	adiutrix.
ܡܩܝܡܢܐ	constitutor	ܡܩܝܡܢܝܬܐ	constitutrix,
ܡܫܠܡܢܐ	perfector	ܡܫܠܡܢܝܬܐ	perfectrix.
ܡܬܟܫܦܢܐ	supplicator	ܡܬܟܫܦܢܝܬܐ	supplicatrix.
ܡܬܦܝܣܢܐ	intercedens	ܡܬܦܝܣܢܝܬܐ	intercedens.
ܡܫܬܡܠܝܢܐ	perfectus	ܡܫܬܡܠܝܢܝܬܐ	perfecta, &c.

cum ܬ molli, vt ſecunda ſpecies. Et eodem modo ab iis, quæ ſunt ſimilia nominibus tertiæ ſpeciei; vt a

ܡܬܘܡܝܐ æternus | ܡܬܘܡܝܬܐ æterna.
ܥܠܝܝܐ ſupernus | ܥܠܝܬܐ ſuperna.
ܐܚܪܝܐ vltimus | ܐܚܪܝܬܐ vltima, &c. cum ܬ aſpero, vt tertia ſpecies.

Porro a quibuſdam nominibus vario modo fœminina promanāt, vt a ܣܓܝܐܐ multus | ܣܓܝܐܬܐ multa.
a ܐܚܪܢܐ alius | ܐܚܪܬܐ alia.
a ܒܪܐ filius, cum ܒ quieſcenti ܒܪܬܐ filia, cum ܼ ſupra ܒ. ab ܐܚܐ ideſt, frater, fit ܚܬܐ ſoror, remoto ܐ ab initio nominis. Item a ܐܢܫܐ ideſt, homo, fit ܐܢܬܬܐ ideſt, mulier, addendo ܼ ſupra ܐ, & auferendo ܿ a littera ܢ, eamque omnino occultando, & demum ܫ commutando in prius ܬ: ſunt & alia, quæ quiſque per ſe percipere poterit: hæc enim in genere ſatis eſſe poſſunt.

De figura nominum.

CAP. VIII.

Figura apud Chaldæos, ſicut etiā apud Latinos, eſt duplex: altera ܦܫܝܛܬܐ ſimplex; vt ܩܠܐ vox, ܐܣܬܐ paries,

ܚܒܪ

ܫܓܕܐ amygdala: altera vero ܡܪܟܒܬܐ composita, vt ܒܪܬ ܩܠܐ vox. ܫܬܐܣܬܐ fundamentum. ܫܓܕܦܓܕܐ amygdala: & quædam simplicis retinent significationem; quædam vero non item, vt ex propositis nominibus colligi potest: cætera, quę dici solent de figura, quia non sunt admodum vtilia, nec perdifficilia, libenter breuitatis causa omitto.

De qualitatibus nominum.

CAPVT IX.

QValitatum species, vt communiter Grammatici Chaldæi docent, sunt quatuor. Prima dicitur ܡܥܒܕܢܘܬܐ seu ܥܒܘܕܘܬܐ vt ita dicam, efficientia, seu actiuitas. Secunda ܚܫܐ, seu ܚܫܝܫܘܬܐ passio. Tertia ܩܢܝܘܬܐ habitus. Quarta ܡܚܘܝܢܘܬܐ ܕܟܝܢܐ demonstratio naturæ.

Prima nominibus actiuis conuenit, vt

ܟܬܘܒܐ scriptor. ܩܛܘܠܐ interfector.

ܡܫܠܡܢܐ proditor. ܡܦܪܩܢܐ liberator.

Et substantiuis, quæ ab his, & similibus nominibus actiuis deducuntur, vt ܟܬܘܒܘܬܐ scriptio. ܡܫܠܡܢܘܬܐ traditio, &c. Secunda cadit in nomina passiua, & substantiua ab ijsdem promanantia, vt ܟܬܝܒܐ & ܡܟܬܒܐ scriptus. ܩܛܝܠܐ &

ܡܬܩܛܠܢܐ interfectus, occiſus. ܡܬܦܪܩܢܐ liberatus.

ܟܬܒܘܬܐ & ܡܟܬܒܢܘܬܐ ſcriptio. ܩܛܠܬܐ occiſio.

Sed de his vtriuſque ſpeciei nominibus commodius poſt verborum tractationem: Nam cum a verbis potiſſimum deriuari ſoleant, melius, ac facilius intelligentur, ſi in eum locum enucleanda reijciantur. Tertia ijs quadrat, quæ aliquam qualitatem ſpiritualem, vel corpoream: honeſtam, vel turpem ſignificant, a qua ea, quæ illam habent, denominantur, vt in nominibus ſubiectis, & ſimilibus patet:

ܢܟܦܘܬܐ	continentia.	ܟܐܢܘܬܐ	iuſtitia.
ܚܠܝܡܘܬܐ	ſanitas.	ܟܘܪܗܢܐ	infirmitas.
ܛܒܘܬܐ	bonitas.	ܒܝܫܘܬܐ	malitia, &c.

A quibus homines denominari aſſolent

ܢܟܦܐ	continentes.	ܟܐܢܐ	iuſti.
ܚܠܝܡܐ	ſani.	ܛܒܐ	boni.
ܒܝܫܐ	mali, & cæt.		

Quarta denique ijs nominibus, quæ rei naturam demonſtrant, attribuitur: hæc autem nomina duplicia eſſe poſſunt: primum ea, quę ſunt impoſita ad ſignificandam, & nominandam ipſam rei naturam ab alijs diſtinctā, cuiuſmodi ſunt ܣܘܣܝܐ equus. ܐܢܫܐ homo, quorum vnum equi, alterum vero hominis naturam deſignat. Deinde ea, quæ cum varijs rerum proprietatibus intrinſecis indita ſint, varias quoque naturas indicāt, quo fit,

fit, vt nomina naturam demonſtrantia appellentur. Sicuti ܨܗܘܠܐ vt dicunt, inhibilis, ſeu inhiens. ܓܚܘܟܐ riſibilis, ſeu ridens, quorum prius ſignificat propenſionem ad inhiendum, indicando ſimul naturam equinam; poſterius vero ad ridendum indicando ſimiliter naturam humanam.

De caſibus nominum.

CAP. X.

OBſeruandum eſt primo, Chaldæos ſicut, & Hebræos, non habere caſus, eo modo, quo Græci, & Latini; nec in declinando habere rationem terminationis, ſeu extremitatis nominum: quia apud eos nominum declinatio nullo modo pendet a variatione finis: ſed pendet ſolum ab iſtis tribus litteris ſcilicet ܕ, ܠ, ܒ, quarum additione principijs nominum, varij caſus obliqui ſignificantur; quod ſi ſæpe nomina in oratione ſine his litteris reperiantur; tunc vel nominatiui, vel accuſatiui, vel vocatiui caſus erunt, prout orationis ſenſus poſtulabit: iſti enim caſus ſunt omnino ſimiles, vt apud Latinos in caſibus nominum generis neutri accidit; immo nominatiuus, & vocatiuus apud Chaldæos nunquam recipit prędictas litteras, quæ indicent caſum; nam ſi ܕ, modo nominis relatiui munere non fugatur, de quo ſuo loco, alicui nomini in principio addatur, illud eſſe Genitiui caſus ſignificabit: ſi vero ܠ, Datiui, vel Accuſatiui: ſi demum ܒ, Ablatiui; eiuſdemq. caſus erit, ſi loco ܒ .i. in, ponatur ܡܢ, ideſt, ex, vel a. Nominatiui vero, & Vocatiui caſus, nullum eſt ſimile ſignum; licet Vocatiuus, vt apud Latinos, ſæpe petat ܐܘ ideſt, o: ex quibus clare colligi poteſt, quam facilis ſit apud Syros nominum declinatio, quod, vt cuiq. melius pateſiat, declinãda ſunt aliqua nomina vtriuſque generis.

Decli-

Declinatio nominis masculini generis numeri singularis.

Nominatiuo		ܗܝܟܠܐ	templum
Genitiuo		ܕܗܝܟܠܐ	templi
Datiuo		ܠܗܝܟܠܐ	templo
Accusatiuo	ܠܗܝܟܠܐ, vel	ܗܝܟܠܐ	templum
Vocatiuo		ܐܘ ܗܝܟܠܐ	o templum
Ablatiuo	ܡܢ ܗܝܟܠܐ, vel	ܒܗܝܟܠܐ	in templo, vel ex templo.

Numeri pluralis.

Nominatiuo		ܗܝܟܠ̈ܐ	templa
Genitiuo		ܕܗܝܟܠ̈ܐ	templorum
Datiuo		ܠܗܝܟܠ̈ܐ	templis
Accusatiuo	ܠܗܝܟܠ̈ܐ, vel	ܗܝܟܠ̈ܐ	templa
Vocatiuo		ܐܘ ܗܝܟܠ̈ܐ	o templa
Ablatiuo	ܡܢ ܗܝܟܠ̈ܐ, vel	ܒܗܝܟܠ̈ܐ	in templis, vel ex templis.

Decli-

Declinatio nominis fœminini generis numeri singularis.

Nominatiuo	ܡܠܬܐ	verbum
Genitiuo	ܕܡܠܬܐ	verbi
Datiuo	ܠܡܠܬܐ	verbo
Accusatiuo	ܠܡܠܬܐ, vel ܡܠܬܐ	verbum
Vocatiuo	ܐܘ ܡܠܬܐ	o verbum
Ablatiuo	ܡܢ ܡܠܬܐ, vel ܒܡܠܬܐ	in verbo, vel ex verbo.

Numeri pluralis.

Nominatiuo	ܡ̈ܠܐ	verba
Genitiuo	ܕܡ̈ܠܐ	verborum
Datiuo	ܠܡ̈ܠܐ	verbis
Accusatiuo	ܠܡ̈ܠܐ, vel ܡ̈ܠܐ	verba
Vocatiuo	ܐܘ ܡ̈ܠܐ	o verba
Ablatiuo	ܡܢ ܡ̈ܠܐ, vel ܒܡ̈ܠܐ	in verbis, vel ex verbis.

Eodem

Eodem plane modo cætera nomina, ac pronomina, ſine vlla prorſus difficultate declinantur.

Obſeruandum eſt ſecundo tres prędictas litteras, & ܘ quotieſcumque cadunt ſupra aliquod nomen, cuius prima conſonans ſit quieſcens, moueri; contra vero, ſi ſit mota. Primũ patet in hoc nomine ܡܫܝܚܐ Chriſtus, dicitur enim ܕܡܫܝܚܐ Chriſti, ܠܡܫܝܚܐ Chriſto, ܒܡܫܝܚܐ in Chriſto, ܘܡܫܝܚܐ & Chriſtus. Semper cum ܿ ſupra prędictas litteras: quia prima nominis conſonans. ſ. ܡ eſt quieſcens. Secundum patet; tum in nominibus ſupra declinatis, quorum, quia prima conſonans eſt mota, illæ tres litteræ cadentes ſunt quieſcentes: tum etiam in hoc nomine ܡܠܟܐ rex, ܕܡܠܟܐ regis, ܠܡܠܟܐ regi, ſeu regem, ܒܡܠܟܐ in rege, ܘܡܠܟܐ & rex. Cuius prima cõſonans, quia eſt mota, litteræ cadentes quieſcunt, & ſic in alijs. Monendũ tamen eſt, quod nomina quorum principiũ eſt ܐ affectum aliqua vocali, vel ܥ affectum ܿ habere prędictas litteras affectas eadem motione, qua eorum principiũ, vt videre eſt in ſubiectis nominibus, in quibus ſingularum vocalium proponuntur exempla.

ܐܒܐ	pater	ܐܠܦܐ	nauis
ܕܐܒܐ	patris	ܕܐܠܦܐ	nauis
ܠܐܒܐ	patri, vel patrẽ	ܠܐܠܦܐ	naui, vel nauim
ܒܐܒܐ	in patre	ܒܐܠܦܐ	in naui
ܘܐܒܐ	& pater.	ܘܐܠܦܐ	& nauis.

ܐܡܪܘܐ

ܐܝܠܢܐ	arbor	ܐܡܘܪܐ	dicens
ܕܐܝܠܢܐ	arboris	ܕܐܡܘܪܐ	dicentis
ܠܐܝܠܢܐ	arbori, vel arborē	ܠܐܡܘܪܐ	dicenti, vel dicentē
ܒܐܝܠܢܐ	in arbore	ܒܐܡܘܪܐ	in dicente
ܘܐܝܠܢܐ	& arbor.	ܘܐܡܘܪܐ	& dicens.
ܐܘܪܚܐ	via	ܝܕܥܬܐ	ſcientia
ܕܐܘܪܚܐ	viæ	ܕܝܕܥܬܐ	ſcientiæ
ܠܐܘܪܚܐ	viæ, vel viam	ܠܝܕܥܬܐ	ſcientię, vel ſcientiā
ܒܐܘܪܚܐ	in via	ܒܝܕܥܬܐ	in ſcientia
ܘܐܘܪܚܐ	& via	ܘܝܕܥܬܐ	& ſcientia, & in

alijs eiuſdem generis.

Aduertendum tamen eſt, quod cum aliqua ex prædictis, ante monoſyllaba preſertim in duplex ܐ exeuntia cadit, nō quieſcit, ſed mouetur per ܰ, cuiuſmodi ſunt

ܡܐܐ	centum,	ܦܐܐ	decens.
ܝܐܐ	decorus	ܟܐܐ	increpauit, &c. dici enim
ſolet ܒܡܐܐ	in centum.	ܘܦܐܐ	& decens
ܘܝܐܐ	& decorus	ܕܟܐܐ	qui increpauit.

ܠܐܝ laborauit: quamquam quidam hoc extendunt etiam ad quædam alia monoſyllaba non exeuntia in duplex ܝ, quod quidem mihi non placet, niſi forte metri adſit neceſſitas.

Ratio autem, cur potius his, & non alijs etiam monoſyllabis id accidere dicatur, vel ex eo colligi poteſt: nam cum omnia fere monoſyllaba trium litterarum, quarum tertia ſit ܝ, qua ea terminentur, non primam; ſed ſecundam motam habeant; prædicta ſimiliter monoſyllaba, de quibus agitur, cum trium quoque ſint litterarum, quarum tertia ſit ܝ, qua finiantur: non primam, ſed ſecundam motam habebunt; ac proinde quę que illis in principio proxime accidunt, mota erunt, vt in præmiſſis patet vocibus: quo fit, vt ܡܢܐ, ideſt, quid, licet littera ܐ terminetur; quia tamen duarum dumtaxat eſt litterarum, neceſſario primam motam ſortiatur: quieſcantq., quæ illi proxime accidunt, quamuis vulgo prima, non ſecunda in ſupra poſitis monoſyllabis mota eſſe putetur.

Obſeruandum eſt tertio, quādo aliqua ex prædictis quatuor litteris poſita in principio vocum, eſt quieſcens, alteram illi aduenientem eſſe motam, & huic aliam cadentem eſſe quieſcentem: rurſus iſti aliam ſuperadditā eſſe motam: quādo vero eſt mota, quæ illi aduenit eſſe quieſcentem, & quæ huic, eſſe motam: & denique quæ iſti, eſſe quieſcentem, vt facili negotio ex ſubiectis vocibus intelligi poteſt. ܒܡܠܟܘܬܐ in verbo, ܒ eſt quieſcens, ܕܒܡܠܟܘܬܐ quod in verbo, ܕ eſt mota, ܠܕܒܡܠܟܘܬܐ quod in verbo, ſeu ad quod in verbo, ܠ eſt quieſcens, ܘܠܕܒܡܠܟܘܬܐ & quod, ſeu ad quod, vel ei, quod in verbo, littera ܘ eſt mota.

Con-

Contra vero ܒܫܠܝܚܐ in apostolo, littera ܒ est mota, ܕܒܫܠܝܚܐ quod in apostolo, ܕ est quiescēs, ܠܕܒܫܠܝܚܐ quod, seu ei, quod in apostolo, ܠ est mota. ܘܠܕܒܫܠܝܚܐ & quod in, seu, & ei, quod in apostolo, ܘ est quiescens; & sic alternatim quiescentem mota, motam vero quiescens sequitur. Ex dictis colligas licet non esse audiendos quosdam, qui litteram ܠ ante ܕ positam, in huiusmodi verbis ܠܕܐܡܪ ei, vel eum qui dicit, ܠܕܐܟܠ ei, vel eum, qui comedit, docent esse affectam ܵ, sicut est in his verbis ܠܕܥܡܪ ei, vel eū, qui habitat. ܠܕܥܒܕ ei, vel eum, qui facit, in præsenti tempore: in præterito vero esse quiescentem, vt ܠܕܐܡܪ ei, vel eū, qui dixit, ܠܕܐܟܠ ei, vel eum qui comedit; non esse inquam audiendos: quia Grammatici nobiliores in vniuersum docent, quando aliqua littera ex quatuor enumeratis, præcedit litterā ܐ motam, ad eius motum eam moueri: & quæ hanc præcedit, esse quiescentem, vt dictum est: at in verbis citatis sine dubio ܕ moueri debet ad motum ܐ, igitur ܠ, quæ præcedit litteram ܕ, erit quiescens, alioquin ruet hæc Grammaticorum doctrina, cui etiam communis doctiorum legendi vsus quam maxime fauet. Deinde non est maior ratio, cur in præsenti sit in prædictis verbis littera ܠ mota, & non in præterito, & cōtra. Postea exempla, quæ afferuntur non faciunt ad rem, nam

ܠܡܥܡܪ ei, vel eum, qui habitat; littera ܥ est mota, quia præcedit ܕ, quæ cum non sit ante ܐ, sed ante litteram ܥ motam; est quiescens, in præterito vero in vtroque verbo ܥ est quiescens: quia in vtroque ܕ est mota, in ܠܡܐܡܪ ei, vel eum, qui dixit, ratione ܐ, in ܠܡܥܡܪ ei, vel eum, qui habitauit, quia cum motam debeat præcedere quiescens, & ܕ sit mota in prædicto verbo, eam præcedet ܥ quiescens.

De lenitate, & asperitate nominum.

CAPVT XI.

NOtādum est primo, in libro pręcedēti cum ageremus de litteris, docuisse nos ex parte, quibusnam litteris accidat mollities, seu lenitas; & durities, seu asperitas: & quonā modo illæ litteræ proferātur; quibus vnū quod subterfugerat, adde, ܒ cum puncto ex parte superiori, vt b, Latinum proferri, ex parte vero inferiori, vel vt β, Græcum, vel vt u, Latinum, cum euadit consonans. Hic vero his omissis, docendum est, cur, quando, & qua ratione accidāt. Duplex autem assignari potest causa, cur voces lenitate, & asperitate afficiantur: prima, vt voces ab inuicem distinguantur: interdum enim reperiūtur voces ita similes in litteris, & vocalibus, vt si ab ipsis mollities, & durities tollatur, tollatur etiam necessario ab eis omnis distinctio. Nam hæc vox ܚܕܘܬܐ cum ܕ duro, cumulū, verbi gratia, frumentorum, & hordeorum, significat: cum vero ܕ molli, gaudium, ac lætitiam; & ܡܕܒܪܐ cum ܒ duro, desertum significat: cum vero ܒ molli, auem quamdam, quę

a Latinis dicitur Ciconia. Item ܓܪܒܐ cum ܒ duro, virū habentem lepram indicat; cum vero ܒ molli, ipsam lepram. Similiter ܚܣܕܐ cum ܕ duro, opprobrium, & contumeliam, cum vero ܕ molli, misericordiam designat. Et eodem modo in verbis. Nam a ܢܓܕ traxit, cum ܿ tantum supra ܢ, fit ܢܓܕܗ traxit eum, transferendo ܿ ad ܓ, cum ܓ molli, & ܕ duro: a ܢܓܕ vero, verberauit, seu flagellauit, cum ܿ supra ܢ, & ܼ supra ܓ, fit etiam ܢܓܕܗ verberauit eum, sed cum ܓ duro, & ܕ molli. Item in futuro ܢܟܠܘܢ si deriuetur a verbo ܟܠܐ prohibuit, legitur cū ܟ molli, ideſt, prohibebunt, seu interdicent: si vero a ܢܟܠ defraudauit, cum ܟ aspero, ideſt defraudabunt. Rursus ܢܨܒܘܢ si promanat a ܢܨܒ plantauit, legitur cum ܒ molli, ideſt, plantabunt; si vero a ܨܒܐ voluit, cum ܒ duro, ideſt, volent. Denique ܢܟܣܘܢ si deducatur a ܟܣܐ ideſt, cælauit, cooperuit, legitur cū ܟ molli, ideſt, cælabunt: sin vero a ܢܟܣ iugulauit, mactauit, cum ܟ duro, ideſt, iugulabunt, & cæt.

Secunda causa eſt propter elegantiam, ornatum, & suauitatem

tem pronunciandi. Nisi enim hæ sex litteræ his vocibus ܒܓܕ ܟܦܬ comprehensæ lenitate, vel asperitate temperarentur, nõ semel sermo deformitatem, obscœnitatemq. pateretur. Quid enim deformius esse potest, quam legere ܢܦܫܐ anima, & ܢܛܘܦܬܐ gutta, cum ܦ duro, cũ legenda sint cum leni? quid obscœnius quam legere ܝܗܒ elargitus est, ܡܛܠܬܟܘܢ propter vos, cum ܟ leni, cum legenda sint cum aspero? Ex quibus vel maxime intelligi potest, quanti aliquando intersit ad internoscendas, recteq. legẽdas voces, cognoscere ܪܘܟܟܐ lenitatem, & ܩܘܫܝܐ asperitatem. Quod vt cognoscamus diligenter, obseruanda sunt, quæ dicemus; & quæ regulis non complectemur, vsu, & exercitatione sunt comparanda: & quãuis multi ex ipsis etiam Syris, regularum Grammaticę nõ adeo studiosi, de exacta lectione cum lenitate, & asperitate non magnopere laborent: tamen, si in vocibus id faciant, quæ, vt ab inuicem discrepent, mollitie, ac duritie indigent: vel quibus magnum affertur dedecus, & pronũciandi iniucunditas; vehementer illa de incuria sunt accusandi: si vero in ijs vocibus, quæ tali discrepantia non indigent, vel quibus non tantum aufertur decus; cum res aliquantulum difficilis sit, multumq. non referat, excusari, ferriq. possunt. Immo interdum in aliqua voce cum proferendi postulabit suauitas, licet (si opus erit) regulã deserere; sed, vt id bene fiat, non paruum requiritur iudicium.

Notandum est igitur secundo, litteras, quæ mollitie, ac duritie afficiuntur, scilicet ܬ, ܦ, ܟ, ܕ, ܓ, ܒ si vocum sint initia, fieri asperas, vt ܒܪܢܫܐ

ܒܪܘܝܐ creator. ܓܢܒܐ fur,
ܕܝܢܐ iudex. ܟܐܦܐ lapis
ܦܘܡܐ os ܬܪܥܐ porta.

Si vero illis accidat vna ex his quatuor consonantibus hac voce ܐܗܘܝ comprehensis, scilicet ܐ ܗ ܘ ܝ; de quibus capite præcedenti, fieri lenes, vt
ܒܒܪܘܝܐ in creatore ܕܓܢܒܐ furis.
ܘܕܝܢܐ & iudex. ܠܟܐܦܐ lapidi, & cæt.

Rursus si aliqua ex his tribus litteris ܐ, ܘ, & ܝ sit in fine præcedentis dictionis, & aliqua de sex sit in principio sequẽtis, hanc nõnulli Grãmatici docẽt fieri mollem, vt ܐܢܐ ܒܪܝܐ ego creatus. ܗܘ ܓܒܝܐ ille electus. ܠܝ ܦܪܝܩܐ mihi saluato, & cætera.

Excipiuntur tamen litteræ, quæ in nominibus a lingua Græca ad Chaldaicam translatis reperiuntur. Hæ enim quoad lenitatem, vel asperitatem eo modo, quo in illa lingua, a qua proficiscuntur, pronunciari consuescunt: nec obstat, siue casus habeant; siue tres litteræ prædictæ eas præcedant, vt ܟܠܡܘܣ χλαμὺς, chlamys. ܬܐܘܠܘܓܘܣ θεολόγος, theologus. ܠܡܦܐܕܐ λαμπάς, lampas. cum ܒ, & ܬ molli, & cum ܦ aspero. Sed hæc facile assequuntur hi, qui rudem aliquam

Græcæ

Græcæ linguæ habent cognitionem. Nam tres litteræ apud Græcos, quæ tenues appellantur, ſcilicet π, κ, τ, apud nos conuertuntur in has tres litteras, ܦ, ܟ, & ܬ duras, quã-quam communiter duæ vltimæ κ videlicet, in ܩ, & τ in ܛ commutari ſoleant, vt ܦܛܪܘܣ πέτρος, Petrus: quod nomen a Græcis, vt vides, ſcribitur cum π, quę in ܦ durum conuertitur, & cum τ, quæ in ܛ commutatur; & nomen ܩܘܪܝܠܠܘܣ κύριλλος, Cyrillus, quod ſcribitur cum κ, quę ſimiliter in ܩ commutatur. Aliæ vero, quæ aſpiratæ dicuntur, ſcilicet φ, χ, ϑ, ſunt lenes, vt in ſupradictis patet vocibus. Illæ demum, quæ mediæ appellantur, vt β, γ, δ modo fiunt aſperæ, modo lenes, prout poſtulat pronunciandi ſuauitas: vt ܓܝܘܪܓܝܣ γεώργιος, Georgius, cum vtroque ܓ aſpero. At vero ܓܪܝܓܘܪܝܘܣ γρηγόριος, Gregorius, cum vtroque ܓ molli, &c. Similiter ܟ quando cũ ܣ cõcurrit ad ſupplendam litteram duplicem Græcorum, ſcilicet ξ, fere eſt aſpera, vt ܐܟܣܢܝܐ dictio.

Præterea quotieſcumque prima vocum conſonans eſt quieſcens, illa, quæ eam ſequitur, ſi ſit de ſex, erit mollis, vt

ܚܒܠܐ	corruptio.	ܩܕܠܐ	collum.
ܣܓܘܠܐ	botrus.	ܒܬܘܠܬܐ	virgo.
ܫܒܩ	reliquit.	ܕܒܪ	duxit, &c.

Et hæc, quę hucuſque diximus, tam nominibus, quam alijs partibus orationis ſunt communia, nunc vero de nomine præcipue agamus.

agamus. Et quoniam in nominibus præsertim, varia harum sex litterarum lenitas, & asperitas magna ex parte, a varietate vocalium, quibus consonantes eas præcedentes afficiuntur, dependet: opere pretium est, vt distincte, & clare procedamus, singulas ordine vocales percurrere, & quando post ipsas, seu post consonantes ipsis affectas, prædictæ sex litteræ lenes, vel asperæ euadant, edocere.

Notandum igitur est tertio, post ܰ supra primam consonãtem, si sit aliqua e sex quiescens, euadere mollem, vt

ܓܒܪܐ vir. ܩܦܝܠܐ pernix.
ܣܟܠܐ stultus ܣܒܪܐ spes
ܫܦܪܐ aurora ܨܦܪܐ mane
ܢܦܫܐ animus ܟܦܪܐ terra
ܦܓܪܐ corpus ܫܦܠܐ vilis, contemptus.
ܥܒܝܐ densus, spissus ܣܬܘܐ hyems
ܫܦܠܘܬܐ vilitas ܣܟܠܘܬܐ stultitia
ܐܦܝܣܘܬܐ intercessio ܐܟܣܢܝܐ peregrinus
ܡܕܪܘܢܐ furcilla ܡܫܟܒܐ locus, in quo quis iacet, & cętera.

Huc spectant etiam quædam aduerbia, vt

ܐܟܚܕܐ simul, vna ܐܟܢܐ quemadmodum
ܡܟܝܠ itaque, quare, &c.

Excipiuntur tamen quędam nomina, vt

ܬܪܣܐ ſcutum ܟܟܪܐ talentum.

Et fœminina quædam, quorum penultima eſt ܬ, vt

ܫܒܬܐ ſabbatum ܐܟܬܐ excandeſcentia

ܓܒܬܐ paropſis ܪܒܬܐ magna.

Si vero ſit mota, eſſe aſperam, vt

ܐܟܪܐ arator ܪܒܐ magnus, magiſter.

ܓܒܐ latus ܦܠܓܐ riuus

ܥܬܝܪܐ diues ܫܬܝܩܐ ſilens.

Et eodem modo in verbis, vt

ܬܒܪ fregit ܣܒܪ ſperauit, &c.

Quædam tamen excipiuntur, vt

ܐܒܪܐ plumbum ܐܟܝܠܐ comeſtus

ܐܓܝܪܐ mercenarius ܐܒܝܠܐ lugens.

Similiter ܐܒܐ pater, cum ad carnalem refertur: cum vero ad ſpiritualem, ſequitur regulam.

Et rurſus nomina ſupra primam ܵ habentia, ſi quatuor ſint litterarum, tertiam habent aſperam, vt

ܡܠܟܐ rex ܥܒܕܐ ſeruus

ܕܡܟܐ dormiens ܥܠܬܐ holocauſtum

ܚܘܒܐ debitum ܟܠܒܐ canis

ܟܠܒܐ

ܥܠܘܒܐ auidus — ܬܠܓܐ nix

ܙܠܓܐ ſplendor — ܡܪܓܐ pratum

ܥܠܓܐ hæſitãtia, balbuties. — ܒܝܬܐ domus

ܦܘܕܐ lapſus, error — ܡܘܬܐ mors

ܕܘܬܐ conuerſatio, & cæt.

Excipiuntur tamen fœminina, quorum tertia eſt ܬ , vt

ܐܡܬܐ ancilla — ܒܪܬܐ filia

ܟܠܬܐ ſponſa — ܓܢܬܐ hortus

ܫܒܬܐ ſabbatum, & cæt.

Si vero quinque ſint litterarum, habent quoque tertiam aſperam, quartam vero mollem, vt

ܡܕܒܚܐ altare — ܡܪܒܥܐ vterus, vulua

ܗܝܟܠܐ templum — ܡܘܒܠܐ onus

ܡܓܕܠܐ turris — ܡܕܡܟܐ dormitorium

ܡܣܡܟܐ accubitum — ܟܘܟܒܐ ſtella

ܐܪܢܒܐ lepus — ܡܠܟܬܐ regina

ܫܪܒܬܐ generatio — ܬܗܘܬܐ admiratio, ſtupor.

Sic ܡܠܐܟܐ angelus — ܡܣܐܬܐ ſtatera, ſeu libra.

ܡܘܬܐ mors ܬܒܪܐ fragmentum.

Excipiuntur tamen quædam, quæ vel habent tertiam mollē, vt

ܐܒܕܢܐ perditio ܡܠܦܢܐ doctor

ܩܘܡܩܡܐ & ܩܡܩܡܐ quæ ſunt quædam vaſa ænea. Vel quartam aſperam, vt

ܡܥܠܬܐ ingreſſus ܡܦܩܬܐ egreſſus.

ܡܣܩܬܐ aſcenſus ܓܓܪܬܐ guttur, &c.

ܡܚܬܬܐ vero deſcenſus, quartam iuxta regulam habet mollē.

Similiter ſi e ſex conſtent litteris, tertiā habent aſperam, quartam vero, & quintam mollem, vt

[illegible] lampas [illegible] ornatus

[illegible] pueri non habentes vſum rationis.

[illegible] amator ܪܗܒܘܢܐ arha

[illegible] piſtor, ſeu cocus, ſeu qui furno, vel coquinæ præeſt.

[illegible] fruſtum panis ܛܝܒܘܬܐ gratia

ܡܚܫܒܬܐ cogitatio [illegible] thronus, ſolium

[illegible] ſcientificus ܩܪܩܦܬܐ caluaria.

Excipiuntur nonnulla, quorum quinta aſpera eſſe ſolet, vt

ܡܥܒܪܬܐ aditus, tranſitus [illegible] miſſio

[illegible]

ܬܟܫܦܬܐ intercessio — ܬܘܠܕܬܐ generatio

ܬܘܣܦܬܐ additio — ܬܟܣܝܬܐ vestis, indumentum,& alia quædam.

Præterea ܳ supra secundam consonantem positum, si proxime aliqua e sex mota sequatur, solet esse aspera, vt

ܚܕܬܐ noua — ܦܪܓܐ milium

ܦܪܟܐ casula quædam, qualis est Idolorum.

ܚܪܘܪܐ cadauer sine capite.

Si vero non proxime, sed aliqua alia intercedente sequatur, fere solet esse mollis, vt in subiectis, & similibus patet nominibus.

ܣܒܪܬܐ annunciatio, euangelium — ܣܟܠܬܐ stulta

ܚܒܪܬܐ socia — ܥܣܩܬܐ difficilis, ardua.

ܨܒܪܬܐ puella — ܫܝܛܬܐ contempta, despecta, vilis. Sic

ܦܪܚܬܐ volucris

ܒܪܩܬܐ fulmen — ܡܠܚܬܐ salina

ܦܪܥܬܐ remuneratrix — ܐܪܥܬܐ terra

ܥܡܪܬܐ habitata — ܓܘܡܬܐ lacuna, seu fouea.

ܐܦܪܬܐ Rus quoddam Bethleem. Sic

ܬܢܚܬܐ suspirium — ܥܪܩܬܐ corrigia, & cæt.

Exci-

Excipiuntur tamen quædam, vt

ܡܪܟܒܐ	compoſitus	ܢܟܦܬܐ	munda
ܓܙܪܬܐ	inſula	ܥܓܠܬܐ	currus.

Notandum eſt quarto, poſt ܐ ſupra primam conſonantem, ſi ſit aliqua de ſex quieſcens vt plurimum eſſe mollem, vt

ܐܓܦܐ	ala	ܐܕܢܐ	auris
ܐܒܠܐ	luctus	ܕܒܚܐ	ſacrificium
ܕܒܫܐ	mel	ܕܟܪܐ	mas
ܗܒܠܐ	vanitas	ܗܕܪܐ	decus
ܙܒܠܐ	fimus	ܙܕܩܬܐ	eleemoſyna
ܚܒܨܐ	ſtrictio	ܚܦܪܐ	rubor, pudor
ܚܟܡܬܐ	ſapientia	ܛܦܪܐ	vnguis
ܕܘܣܐ	menſtruum	ܕܘܣܬܐ	menſtruata
ܡܬܚܐ	ſpatium	ܢܒܘܥܐ	fons
ܢܕܪܐ	votum	ܢܟܠܐ	fraus, dolus
ܢܟܝܢܐ	nocumentum	ܢܟܣܐ	bona, poſſeſſio.
ܣܕܪܐ	ordo	ܥܓܠܐ	vitulus

ܥܘܕܪܐ auxilium ܦܘܢܝܐ responsio

ܨܒܝܢܐ voluntas ܨܒܥܐ digitus

ܪܓܠܐ pes ܪܓܫܐ sensus

ܪܓܬܐ feruor, cupiditas ܫܒܠܬܐ spica

[illegible] acies, agmen [illegible] phylacterium, &c.

Dixi vt plurimum, quia sunt quædam, quę a regula aberrant, vt

ܐܕܪܐ area ܛܟܣܐ ordo ܦܬܬܐ fragmentum panis.

Si vero sit mota, esse asperam, vt

ܐܒܐ fructus ܐܓܪܐ tectum

ܚܟܐ palatum [illegible] aloe

[illegible] oppressio ܟܬܢܐ linum

ܪܒܘܬܐ myrias [illegible] fucus

ܕܒܒܐ musca ܡܟܐ hinc

ܡܟܝܠ nunc,

Deinde nomina supra primam ↗ habentia, si e quatuor compacta sint litteris, tertiam mollem habere solent, vt

ܐܠܦܐ nauis ܟܢܦܐ ala, pinnaculum.

ܚܢܟܐ palatum ܥܩܒܐ calx

[illegible]

ܡܠܬܐ	verbum	ܥܡܪܐ	lana
ܥܠܬܐ	cauſa	ܡܢܬܐ	pilus
ܚܡܬܐ	ira, furor	ܗܪܐ	controuerſia
ܚܛܬܐ	triticum.		Excipiuntur quædam, vt
ܥܢܙܐ	ouis	ܢܩܒܐ	fæmina
ܚܫܟܐ	tenebræ	ܙܦܬܐ vel ܙܦܬܐ	pix
ܨܒܬܐ	ornamentum	ܩܫܬܐ	cũ ſignificat arcũ.

Si vero e quinque conſlentur litteris, tertiam habere ſolẽt aſperam, ſecundam vero, & quartam mollem, vt

ܣܓܕܬܐ	adoratio	ܢܩܒܬܐ	fœmina
ܥܢܒܬܐ	vuua	ܢܨܒܬܐ	planta
ܫܓܕܬܐ	amygdala	ܥܩܒܬܐ	calcaneum, & cæt.

Cæterum, ſi ܿ ſit ſupra ſecundam conſonantem, ea quæ hanc ſequitur, ſi ſit mota, ſolet eſſe aſpera: ſi vero quieſcens, mollis, & quæ hanc quieſcentem conſequitur, ſolet eſſe aſpera, vt

ܓܦܬܐ	vitis	ܓܒܬܐ	caſeus
ܟܘܦܬܐ	phlegma, pituita	ܥܓܠܬܐ	vitula, &c.

Notandum eſt quinto, ſi ܼ ſupra quamcumque conſonantem poſitum, aliqua de ſex immediate, ſiue mota, ſiue quieſcens, conſequatur, ipſam fieri mollem, vt

ܘܐܕܐ

ܕܐܒܐ	lupus	ܟܐܒܐ	dolor
ܟܐܦܐ	lapis	ܝܕܝܥܐ	ſcitus
ܬܠܡܝܕܐ	diſcipulus	ܡܟܝܟܐ	humilis
ܡܦܘܚܝܬܐ	flabellum	ܡܥܡܘܕܝܬܐ	baptiſma
ܬܫܘܝܬܐ	lectus	ܡܐܬܝܬܐ	aduentus
ܬܚܘܝܬܐ	demonſtratio	ܬܟܣܝܬܐ	cooperculum
ܬܫܥܝܬܐ	hiſtoria, narratio	ܝܠܝܕܬܐ	nata
ܒܪܝܬܐ	creatura	ܙܟܘܝܐ	victor, & ſic cæte-

ra omnia : excepto nomine ܬܐܢܬܐ ideſt, ficus.

Si vero mediate ſequatur, eſſe aſperam, vt

ܬܐܪܬܐ	conſcientia	ܩܝܢܬܐ	melos
ܡܫܪܝܬܐ	exercitus	ܚܐܪܬܐ	libera
ܫܦܝܪܬܐ	pulchra	ܟܬܝܒܬܐ	ſcripta
ܪܓܝܓܬܐ	deſiderata	ܢܝܚܬܐ	mitis, mãſueta. Sic
ܡܕܝܢܬܐ	ciuitas	ܩܒܘܬܐ	arca, nauis

ܥܕܬܐ eccleſia; eodem modo ܣܝܡܬܐ cum eſt adiectiuum, ideſt, poſita, cum vero eſt ſubſtãtiuum, ideſt, theſaurus, ſeu locus, in quo reſeruatur aliquid, a regula diſcedit : habetq.

penultimam aſperam.

Notandum eſt ſexto, ſi ܿ ſupra conſonātem, ſiue in principio nominum ſit, ſiue in medio, aliqua de ſex mota, ſeu quieſcens immediate ſequatur, fere hanc eſſe mollem, vt videre eſt in iſtis, quæ ſubduntur nominibus.

ܛܒܐ	bonus	ܣܒܐ	ſenex
ܣܟܐ	terminus	ܐܬܐ	ſignum
ܛܒܬܐ	bona	ܣܒܬܐ	anus
ܙܢܐ	ſpecies	ܙܟܘܬܐ	victoria
ܦܬܘܪܐ	menſa	ܥܒܘܕܐ	factor
ܟܬܒܐ	liber	ܥܒܕܐ	opus
ܚܨܕܐ	meſſis	ܥܝܕܐ	conſuetudo
ܚܙܬܐ	viſus	ܒܨܬܐ	inueſtigatio
ܚܘܕܬܐ	renouatio	ܚܘܝܒܐ	damnatio
ܦܘܪܩܢܐ	liberatio	ܡܘܙܓܐ	miſtio
ܪܥܝܐ	paſtor	ܥܪܒܐ	patronus, fidei iuſſor
ܓܠܝܐ	Gallus	ܚܘܒܬܐ	debitum
ܒܪܩܐ	fulmen, & ſic in cæteris.		

Huc ſpectant omnia fere fœminina numeri multitudinis, quorum penultima eſt ܬ cum ܿ, hæc enim ſi antepenultimam

ܿ affe-

[vowel sign] affectam habeant, prędictam penultimam mollem habebūt, vt

ܩܕܝܫܬܐ	sanctæ	ܡܕܝܢܬܐ	ciuitates
ܡܥܒܪܬܐ	transitus	ܚܛܝܬܐ	peccatrices
ܒܬܘܠܬܐ	virgines	ܓܒܝܬܐ	electæ
ܝܠܝܕܬܐ	natæ, genitæ	ܡܪܓܢܝܬܐ	margaritæ

Si vero eorum penultima [vowel sign], in locum [vowel sign], substitutum habeat, & antepenultima [vowel sign] careat; tunc numeri singularis lenitatem, & asperitatem in penultima retinebunt, vt

ܒܙܬܐ direptio ܒܙܬܐ direptiones, cum ܬ leni. ܨܒܬܐ ornamentum ܨܒܬܐ ornamenta, cum ܬ aspero, & sic in alijs.

Si autem mediate sequatur, esse asperam, vt

ܚܠܬܐ	matertera	ܡܪܬܐ	domina
ܦܪܫܐ	eques	ܪܥܝܐ	pastor, seu pastorū caput
ܣܝܒܪܬܐ	cibus	ܪܗܘܒܬܐ	celeritas
ܢܝܚܬܐ	requies	ܟܝܠܬܐ	mensura
ܟܠܕܝܬܐ	Chaldaica	ܣܘܪܝܝܬܐ	Syriaca
ܥܒܪܝܬܐ	Hebraica	ܝܘܢܝܬܐ	Græca
ܪܗܘܡܝܬܐ	Romana	ܚܛܝܬܐ	peccatrix

ܪܡܬܐ alta ܫܠܝܚܝܬܐ apoſtolica, & ſic alia quamplurima.

Excipiuntur tamen quædam, vt ܛܒܬܐ bona,

ܣܒܬܐ anus ܒܒܬܐ pupilla.

Notandum eſt ſeptimo, ſi ܘ ſupra quamcumque conſonātem, aliqua de ſex quieſcens immediate ſequatur, hanc fere eſſe mollem, vt

ܐܘܟܠܐ	eſus	ܒܘܟܪܐ	primogenitus
ܓܘܒܢܐ	caſei	ܛܘܦܣܐ	exemplar
ܦܘܠܫܐ	macula	ܓܘܓܝܐ	balbuties
ܓܘܠܝܢܐ	habena	ܡܘܕܝܐ	modium
ܡܘܟܠܐ	vectis	ܢܘܟܪܐ	longitudo
ܢܘܟܪܝܐ	peregrinus	ܢܘܟܝܬܐ	inflammatio
ܥܘܦܝܐ	fœnum	ܥܘܬܪܐ	diuitiæ
ܩܘܕܫܐ	ſanctitas	ܩܘܦܠܐ	ſera
ܫܘܦܪܐ	pulchritudo	ܫܘܒܚܐ	laus
ܫܘܡܢܐ	lardum	ܫܘܒܩܢܐ	remiſſio
ܬܘܟܠܢܐ	ſpes, confidentia, &c.		

Excipiuntur tamen quædam, cuiuſmodi

ܩܘܫܬܐ

ܦܘܬܩܐ caupona ܕܘܟܬܐ locus.

Deinde, quæ hanc,siue aliam quamcumque quiescētem sequitur,fere solet esse aspera,vt

ܚܘܪܒܐ desertum ܒܘܪܟܐ genu

ܫܒܘܒܐ vicinitas ܚܘܠܕܐ talpa

ܕܘܥܬܐ sudor ܨܘܪܬܐ imago

ܫܘܚܬܐ rubigo ܢܛܘܪܬܐ custodia

ܐܘܪܕܥܐ rana ܐܘܚܕܬܐ apprehēsio,ænigma.

ܒܘܪܟܬܐ benedictio ܦܘܪܬܥܢܐ pulex

ܡܣܒܘܪܢܐ hypocrita,&c.

Eodem modo etiam se habent hæc, vt

ܥܒܘܕܬܐ agens ܐܟܘܠܬܐ comedens

ܙܥܘܪܬܐ parua ܒܬܘܠܬܐ virgo

ܬܫܒܘܚܬܐ hymnus,& cæt.

Excipiuntur tamen quædam,vt

ܕܘܟܬܐ locus ܛܘܦܬܐ gutta

ܫܘܡܬܐ cicatrix ܩܘܡܬܐ vrnā quædam.

Sin autem ea, quæ vocalem ܘ immediate sequitur, sit mota ; interdum est mollis, vt

ܟܘܕܐ noctua ܥܘܠܐ puer

ܫܘܥܐ

ܣܘܓܐܐ multitudo ܢܘܟܠܐ aſtutia calliditas

ܐܘܠܨܢܐ vexatio, tribulatio, moleſtia,

ܦܪܘܓܐ pullus, & ſic in omnibus nominibus in ܘܬܐ cum ܘ ſupra ܘ, penultima ܬ mota, eſt mollis, vt

ܐܣܝܘܬܐ ſanitas ܟܪܝܗܘܬܐ infirmitas

ܟܪܝܘܬܐ triſtitia, mœror ܚܕܝܘܬܐ gaudium

ܛܒܘܬܐ bonitas ܒܝܫܘܬܐ malitia

ܛܠܝܘܬܐ pueritia ܥܠܝܡܘܬܐ iuuentus

ܣܒܘܬܐ ſenectus ܒܬܘܠܘܬܐ virginitas, &c,

Interdum vero, & quidem frequentius aſpera, vt

ܢܟܘܠܬܐ dolus ܩܘܦܐ ſimia

ܚܘܒܐ charitas ܥܘܒܐ ſinus

ܣܕܪܐ acies ܚܘܕܪܐ circuitus

ܣܘܟܝܐ expectatio, ſpes ܦܘܬܚܐ apertio

ܣܘܦܬܐ terminus, finis ܣܘܟܠܐ intelligentia

ܫܘܘܕܥܐ ſignificatio ܦܘܢܝܐ flexio

ܕܘܟܝܐ purificatio ܫܘܬܩܐ ſilentiũ, taciturnitas.

ܥܘܬܪܐ

ܦܘܩܡܝܣܐ subucula,&c.

Ex dictis colligi potest lenitatem frequentius sequi litteras quiescentes, contra vero asperitatem motas; quo fit, vt prædictæ sex litteræ, cum quiescentes in fine vocum reperiuntur, fere sint molles, licet asperæ essent si voces non finirent, vt nominibus contractis accidit.

ܡܠܟ rex ܥܒܕ seruus

ܝܠܕܬ genitrix ܪܚܝܡܬ amata,&c. ita hæc

ܐܝܟ sicut, vt. ܒܝܕ per. ܐܟܚܕ simul, vna.

ܗܝܕܝܢ tunc. ܬܘܒ etiam. ܠܘܬ & ܨܝܕ ad, apud,&c.

Sunt quædam tamen, quæ non sequuntur, cuiusmodi ܠܝܬ, non est, in quo ܬ est asperum: & affixum ܟ in quibusdā nominibus numeri multitudinis, & præpositionibus more ipsorū, prædictum affixum recipientibus, de quibus suo loco, vt

ܟܬܒܝܟ libri tui. ܚܠܦܝܟ pro te, &c. in quibus ܟ est asperum.

De diminutione nominum.

CAP. XII.

Diminutione, quæ solum est in nominibus, vtimur, cum rem contemptu quodam deprimimus, ac despicimus; vel blanditijs quibusdam honoramus, & efferimus. Fit autem diminutio his potissimum litteris ܘ, ܢ, ܣ, ܝ, ܬ. In quædam enim nomina ingreditur vel ܘ cum ܢ sic,

ܚܡܪܐ

ܓܒܪܐ vir ܓܒܪܘܢܐ vir paruulus.

ܛܠܝܐ puer ܛܠܝܘܢܐ puellus.

ܐܚܐ frater ܐܚܘܢܐ fraterculus.

ܥܠܝܡܐ puer ܥܠܝܡܘܢܐ puellus.

ܒܪܐ filius ܒܪܘܢܐ filiolus.

Et in nomina composita, vt

ܒܪܢܫܐ filius hominis ܒܪܢܫܘܢܐ filius homunculi.

ܡܐܟܠܩܪܨܐ susurrator ܡܐܟܠܩܪܨܘܢܐ susurrator paruus

ܦܣܩܕܝܢܐ scissio iudicij, seu sententia negatiua.

ܦܣܩܕܝܢܘܢܐ sententia negatiua parua. Vel cum ܘܣ, vt

ܓܒܪܘܣܐ vir paruus. ܥܠܝܡܘܣܐ puellus.

Sic ܟܠܒܐ canis ܟܠܒܘܣܐ canis paruus.

ܐܡܪܐ agnus ܐܡܪܘܣܐ agnellus.

Vel cum ܝܬ & ܬܐ, vt

ܒܪܬܐ filia ܒܪܬܘܢܝܬܐ filiola.

ܚܒܪܬܐ socia ܚܒܪܬܘܢܝܬܐ socia parua.

ܛܠܝܬܐ puella ܛܠܝܬܘܢܝܬܐ puellula.

ܥܝܢܐ oculus ܥܝܢܘܢܝܬܐ ocellus.

ܡܒܘܥܐ fons ܡܒܘܥܘܢܝܬܐ fonticulus.

ܟܟܪܐ talentum ܟܟܪܘܢܝܬܐ talentum paruū,

&c.& hoc fere in fœmininis fit nominibus.

Pręterea sunt quædam nomina, quę non solum duobus modis, vt in præmissis constat nominibus, sed etiam bis diminui possunt, vt ܓܒܪܘܢܘܢܐ vir paruulus. ܐܚܘܢܘܢܐ fraterculus paruulus. & sic hæc,

ܐܢܬܬܐ mulier ܐܢܬܬܘܢܝܬܐ muliercula

ܐܢܬܬܘܢܘܢܝܬܐ muliercula paruula.

ܓܢܬܐ hortus ܓܢܬܘܢܝܬܐ hortulus

ܓܢܬܘܢܘܢܝܬܐ hortulus paruulus.

ܡܠܟܬܐ regina ܡܠܟܬܘܢܝܬܐ reginula

ܡܠܟܬܘܢܘܢܝܬܐ reginula paruula.

Quidam in nonnullis nominibus geminant ܘ, & ܢ, vt, ܐܚܘܢܢܐ fraterculus paruulus. ܒܪܘܢܢܐ filiolus paruulus.

Sed hæc intelligenda sunt, quando sermonis, elegantia, & vsus patitur: nec temere sunt vsurpanda, nisi cum magna aderit necessitas. & reuera non tam cum serio agimus, quam cum iocamur, locum habent. Quædam porro nomina fiunt cum ܘ, vt

ܟܢܫܬܐ collectio ܟܢܘܫܬܐ collectiūcula, &c.

Item ſunt alia nomina, quæ licet formam diminutiuórum habeāt: proprie tamen diminutiua eſſe non videntur; vnde illis authores ſolēt addere huiuſmodi epitheta, ܙܥܘܪܐ paruus. ܪܒܐ magnus: & his additis illa nomina ſignificant aliquid paruū, vel magnum, vt ܥܢܒܬܐ ܪܒܐ, vel ܙܥܘܪܐ granum vuuæ magnum, vel paruum; ſic ܡܪܒܥܬܐ quadrās, & alia quędam.

De contractione nominum.

CAPVT XIII.

Contractio eſt abiectio vnius, vel duarum litterarum a nomine fere in fine, ſublata vocali, qua afficitur penultima, vt a ܦܓܪܐ fit ܦܓܪ corpus, a ܟܬܒܐ fit ܟܬܒ liber, abiecto tantum elemēto ܐ: a ܨܠܘܬܐ fit ܨܠܘ oratio, ſeu petitio. a ܛܝܒܘܬܐ fit ܛܝܒܘ gratia, abiecto ܐ & ܬ. Dixi autem (fere) quia a quibuſdam vocibus penultima tantum abijcitur manente vltima, vt a ܓܒܝܐ fit ܓܒܐ electus, a ܛܠܝܐ fit ܛܠܐ puer, abiecto ܝ tantum.

Nomina autem contrahuntur, tum propter ſermonis elegātiam, ac breuitatem, tum propter carminis condendi neceſſitatem: quo fit, vt, ſi interdum contractio in aliquibus vocibus ſermonis ornatui officiat, omnino negligēda ſit, vt igitur intelligatur, qua ratione fiat contractio.

Notandum eſt primo, multis, ac varijs modis nomina cōtrahi: quædam enim, ſolum reijciunt ܐ cum vocali, quæ erat ſupra penultimam, ita vt conſonans, quæ erat penultima mora, fiat

fiat vltima quiescens; huiusmodi sunt fere nomina duarum, trium,& quatuor syllabarum,exceptis ijs de quibus infra,vt

ܥܒܳܕ ܥܒܳܕ ܥܒܳܕܳܐ	opus.	ܚܒܳܠ 〃 ܚܒܳܠܳܐ	corruptio.
ܪܚܺܝܡ ܪܚܺܝܡ ܪܚܺܝܡܳܐ	amatus.	ܒܺܝܫ ܒܺܝܫ ܒܺܝܫܳܐ	malus.
ܟܺܐܢ ܟܺܐܢ ܟܺܐܢܳܐ	iustus.	ܢܽܘܪ ܢܽܘܪ ܢܽܘܪܳܐ	ignis.
ܢܽܘܗܪ ܢܽܘܗܪ ܢܽܘܗܪܳܐ	lux,&c.	ܦܳܪܽܘܩ ܦܳܪܽܘܩ ܦܳܪܽܘܩܳܐ	saluator.
ܦܳܬܽܘܪ ܦܳܬܽܘܪ ܦܳܬܽܘܪܳܐ	mensa.	ܚܰܟܺܝܡ ܚܰܟܺܝܡ ܚܰܟܺܝܡܳܐ	sapiens
ܩܰܕܺܝܫ ܩܰܕܺܝܫ ܩܰܕܺܝܫܳܐ	sanctus	ܡܫܰܒܚܳܢ ܡܫܰܒܚܰܢ ܡܫܰܒܚܳܢܳܐ	laudator.
ܡܥܰܕܪܳܢ ܡܥܰܕܪܰܢ ܡܥܰܕܪܳܢܳܐ	adiutor	ܐܺܝܠܳܢ ܐܺܝܠܰܢ ܐܺܝܠܳܢܳܐ	arbor.
ܝܰܘܡ ܝܰܘܡ ܝܰܘܡܳܐ	dies.	ܝܠܺܝܕ ܝܠܺܝܕ ܝܠܺܝܕܳܐ	natus.
ܝܺܕܺܝܥ ܝܺܕܺܝܥ ܝܺܕܺܝܥܳܐ	notus,scitus	ܒܽܘܣܳܡ ܒܽܘܣܳܡ ܒܽܘܣܳܡܳܐ	fruitio.
ܫܽܘܪܳܪ ܫܽܘܪܳܪ ܫܽܘܪܳܪܳܐ	confirmatio.	ܫܽܘܙܳܒ ܫܽܘܙܳܒ ܫܽܘܙܳܒܳܐ	liberatio.
ܦܽܘܪܩܳܢ ܦܽܘܪܩܰܢ ܦܽܘܪܩܳܢܳܐ	salus.	ܩܶܪܝܳܢ ܩܶܪܝܰܢ ܩܶܪܝܳܢܳܐ	lectio.
ܫܺܝܦܽܘܪ ܫܺܝܦܽܘܪ ܫܺܝܦܽܘܪܳܐ	tuba.	ܐܟܺܝܠ 〃 ܐܟܺܝܠܳܐ	comestus.
ܐܡܺܝܪ ܐܡܺܝܪ ܐܡܺܝܪܳܐ	dictus.	ܡܰܠܰܐܟ ܡܰܠܰܐܟ ܡܰܠܰܐܟܳܐ	angelus.
ܡܰܣܐܬ ܡܰܣܐܬܳܐ	libra.	ܡܶܬܩܰܒܠܳܢ ܡܶܬܩܰܒܠܰܢ ܡܶܬܩܰܒܠܳܢܳܐ	acceptabilis
ܡܶܫܬܰܡܠܝܳܢ ܡܶܫܬܰܡܠܝܰܢ ܡܶܫܬܰܡܠܝܳܢܳܐ	perfectibilis.	ܡܶܬܡܰܫܚܳܢ — ܗܢܳܐ	

ܠܐܡܬܙܟܝܢܐ vincibilis, & cæt.

Huc reuocari poſſunt ea, quorum penultima eſt ܝ , vt

ܫܘܪܝܐ ܫܪܝܢ ܫܪܝ ſolutio. ܫܘܘܕܝܐ ܫܘܘܕܝ promiſſio.

ܪܗܘܡܝܐ ܪܗܘܡܝ Romanus. ܦܪܘܩܝܐ ܦܪܘܩܝ ſalutaris

ܡܠܐܟܝܐ ܡܠܐܟܝ angelicus. ܫܡܝܢܝܐ ܫܡܝܢܝ cæleſtis.

ܦܓܪܢܝܐ ܦܓܪܢܝ corporeus ܟܘܪܝܐ ܟܘܪܝ peregrinus.

alienus. ܐܟܣܢܝܐ ܐܟܣܢܝ alienigena, & cæt. quibus auffertur ܐ & prædicta vocalis: & ܝ in fine, vel quieſcit, vel certe aliquo modo mouetur ad motionem præcedentis conſonantis.

Notandum eſt ſecundo, nomina diſſyllaba, ex quatuor litteris conflata, & habentia ſupra primam ܰ , per contractionem fieri monoſyllaba, & ܰ deſcendere ad ſecundam, vt

ܫܩܠܐ ܫܩܠ campus. ܙܒܢܐ ܙܒܢ tempus.

ܫܝܛܐ ܫܝܛ vilis ܕܩܢܐ ܕܩܢ barba ; &

hoc familiariſſimum eſt nominibus, quorum penultima eſt ex his quatuor litteris gutturalibus ܗ : ܚ : ܥ : ܪ . de quibus in tractatione de verbo, vt

ܬܪܥܐ ܬܪܥ porta. ܣܡܝܐ ܣܡܝ cæcus.

ܨܦܪܐ ܨܦܪ mane. ܓܒܪܐ ܓܒܪ vir.

ܦܓܪܐ ܦܓܪ corpus. ܫܒܪܐ ܫܒܪ puer.

ܫܦܪܐ ܫܦܪ aurora. ܐܪܥܐ ܐܪܥ terra.

& alia

& alia eiusdem speciei. Aliquando autem in alijs, quorum penultima nō est ex quatuor gutturalibus, y supra secundā mutatur in ↗, vt

ܡܠܟ ܡܠܟ ܡܠܟܐ rex. ܫܠܡ ܫܠܡ ܫܠܡܐ perfectus.

ܥܒܕ ܥܒܕ ܥܒܕܐ seruus. ܪܡܫ ܪܡܫ ܪܡܫܐ vesper.

ܒܥܠ ܒܥܠ ܒܥܠܐ maritus. ܚܪܡ ܚܪܡ ܚܪܡܐ anathema.

ܟܦܢ ܟܦܢ ܟܦܢܐ fames. ܛܥܡ ܛܥܡ ܛܥܡܐ gustus.

ܟܪܣ ܟܪܣ ܟܪܣܐ venter. ܪܚܡ ܪܚܡ ܪܚܡܐ viscera.

ܢܦܫ ܢܦܫ ܢܦܫܐ anima, et cæt. Eodem modo cum habēt regimen Genitiui, vt a ܚܨܐ dicitur ܓܪܡ ܚܨܐ os dorsi. a ܩܪܢܐ dicitur ܩܪܢ ܐܝܠܐ cornu cerui, & cæt.

Huc reduci possunt quædam monossyllaba, quę supra primam habere solent ↗, vt

ܫܡ ܫܡ ܫܡܐ nomen. ܚܡ ܚܡ ܚܡܐ socer,

ܐܢ ܐܢܐ modus, &c.

Excipiuntur tamen ea, quæ habent penultimam ex quatuor dictis, hæc enim habere solent y vt a ܒܪܐ fit ܒܪ filius.

Præterea nomina per litteram ܡ incipientia, supra quam sit y, vel certe supra secundam consonantem, reiecto ܐ oū ϱ, habent supra eam, quæ penultima erit aliud y, vt videre est in subiectis vocibus,

ܡܕܒܪܐ

ܡܩܒܠ ܡܩܒܠ ܡܩܒܠܐ acceptio ܡܦܩ ܡܦܩ ܡܦܩܐ exitus

ܡܕܥ ܡܕܥ ܡܕܥܐ mēs, intelligētia. ܡܕܒܚ ܡܕܒܚ ܡܕܒܚܐ altare.

ܡܥܡܪ ܡܥܡܪ ܡܥܡܪܐ habitatio ܡܪܚܩ ܡܪܚܩ ܡܪܚܩܐ remotus

ܡܙܠܓ ܡܙܠܓ ܡܙܠܓܐ ſplendens ܡܥܝܢ ܡܥܝܢ ܡܥܝܢܐ venter

ܡܚܪܡ ܡܚܪܡ ܡܚܪܡܐ excōicatus ܡܘܒܕ ܡܘܒܕ ܡܘܒܕܐ perditus.

ܡܫܒܚ ܡܫܒܚ ܡܫܒܚܐ laudabilis ܡܩܕܫ ܡܩܕܫ ܡܩܕܫܐ ſanctificatus

ܡܒܪܟ ܡܒܪܟ ܡܒܪܟܐ benedictus ܡܛܝܒ ܡܛܝܒ ܡܛܝܒܐ paratus.

ܡܦܠܓ ܡܦܠܓ ܡܦܠܓܐ diuiſus ܡܨܠܠ ܡܨܠܠ ܡܨܠܠܐ colatus.

ܡܩܒܠ ܡܩܒܠ ܡܩܒܠܐ acceptabilis ܡܫܘܕܥ ܡܫܘܕܥ ܡܫܘܕܥܐ ſignificatus

ܡܫܚܠܦ ܡܫܚܠܦ ܡܫܚܠܦܐ diuerſus ܡܟܠܠ ܡܟܠܠ ܡܟܠܠܐ comptus

ܡܓܘܢ ܡܓܘܢ ܡܓܘܢܐ varius, &c.

Huc reuocantur & ea, quorum penultima eſt littera ܝ, quæ aliquo modo ad motionem præcedentis mouetur, vt

ܡܩܫܝ ܡܩܫܝ ܡܩܫܝܐ cucumerariū. ܡܫܬܝ ܡܫܬܝ ܡܫܬܝܐ potus.

ܡܫܡܠܝ ܡܫܡܠܝ ܡܫܡܠܝܐ perfectus, & cæt.

Rurſus nomina quatuor litterarum, quorum initium eſt elementum ܝ affectum ܰ, contracta, transferunt ܰ a ܝ ad ſecundam conſonantem, & afficiunt prædictum ܝ, ܶ, vt

ܝܪܚ ܝܪܚ ܝܪܚܐ menſis ܝܕܥ ܝܕܥ ܝܕܥܬܐ nota, ſignū.

[illegible] cumulus lapidum, seu quædam fabrica sine luto.

ܡܰܬܪ ܡܰܬܪܳܐ chorda. Et hoc fere est in nominibus, quorum penultima est ex prędictis quatuor. In alijs vero abijcitur omnino ܰ, & loco ipsius supra secundam ponitur ܶ, vt

ܝܘܪܩ ܝܘܪܩܳܐ olus ܥܶܣܒ ܥܶܣܒܳܐ gramen

ܝܰܠܕ ܝܰܠܕܳܐ puer, natiuitas [illegible] lacus, stagnũ

ܝܰܬܡ ܝܰܬܡܳܐ pupillus [illegible] multitudo.

Nomina porro, quorum prima consonans afficitur ܰ, & post eam nec sequitur ܝ: neque eorum penultima est ܝ reiecto ܐ cum ܳ, acquirunt aliud ܰ supra eam, quæ penultima erit, vt ܐܰܬܰܪ ܐܰܬܪܳܐ regio, locus ܐܰܪܰܥ ܐܰܪܥܳܐ terra

ܐܰܘܨܰܪ ܐܰܘܨܪܳܐ horreum ܗܰܝܟܰܠ ܗܰܝܟܠܳܐ templũ, &c.

Si vero primam consonantem sequatur ܝ, tunc ipsa ܺ afficitur, & ܰ ab ea remouetur, vt ܚܰܝܠ ܚܰܝܠܳܐ virtus.

ܥܰܝܢ ܥܰܝܢܳܐ oculus ܩܰܝܣ ܩܰܝܣܳܐ lignum, &c.

Si porro eorum penultima sit ܝ cum ܳ, amittunt tam ܰ, quam ܝ cum ܳ, & afficiunt ܶ eam litteram, quæ in contractione erit penultima, manente ܐ, vt

ܓܒܶܐ ܓܰܒܝܳܐ electus ܕܟܶܐ ܕܰܟܝܳܐ purus

ܩܢܶܐ ܩܰܢܝܳܐ possidens ܫܪܶܐ ܫܰܪܝܳܐ solutus

ܛܠܝܐ ܛܠܝܐ puer ܚܠܝܐ ܚܠܝܐ dulcis

ܩܫܝܐ ܩܫܝܐ durus,& cæt.

Excipitur tamen hoc nomen ܐܪܝܐ leo, & alia ſi quæ ſunt eiuſdem generis,quæ quidem contractionis non ſunt capacia.

Notandum eſt tertio, nomina diſſyllaba e quatuor litteris compacta,quorum prima conſonans eſt ܐ affecta ܰ, in cõtractione acquirere ܳ ſupra ſecundam,vt

ܐܡܪܐ ܐܡܪܐ agnus ܐܕܪܐ ܐܕܪܐ area

ܐܠܦܐ ܐܠܦܐ nauis ܐܒܠܐ ܐܒܠܐ mœror

ܐܨܛܠܐ ܐܨܛܠܐ ſtola. Ea quoque, quorum prima cõſonans quæcumque illa ſit, modo ſit affecta ܰ, & eorum penultima ſit ex quatuor litteris gutturalibus, amittere ipſum ܰ, & acquirere ܳ ſupra ſecundam,ita vt monoſyllaba euadant, vt

ܣܦܪܐ ܣܦܪܐ liber ܣܛܪܐ ܣܛܪܐ latus

ܟܡܪܐ ܟܡܪܐ rubor, cõfuſio ܗܕܪܐ ܗܕܪܐ decus

ܦܓܥܐ ܦܓܥܐ occurſus ܨܒܥܐ ܨܒܥܐ digitus

ܢܒܥܐ ܢܒܥܐ fons,&c. A ܨܦܪܐ tamen fit ܨܦܪܐ auis, cum ܰ ſupra primam, & ܳ ſupra ſecundam: ita autem hoc nomen puto contrahi, vt differat a contractione nominis ܨܦܪܐ cum ܳ ſupra primam, a quo fit ܨܦܪܐ cum ܳ tantum ſupra ſecundam, vt diximus notabili ſecundo. Sin vero eorum penultima

na non sit ex prædictis supra secundā nō recipere ܰ, sed ܶ, vt

ܦܶܠܶܓ ܦܶܠܓܳܐ pars, medietas. ܓܶܢܶܒ ܓܶܢܒܳܐ ala, latus.

ܩܶܛܶܡ ܩܶܛܡܳܐ cinis ܚܶܠܶܡ ܚܶܠܡܳܐ somnium

ܙܶܒܶܠ ܙܶܒܠܳܐ stercus ܗܶܦܶܟ ܗܶܦܟܳܐ reuersio

ܗܶܒܶܠ ܗܶܒܠܳܐ vanitas ܬܶܩܶܠ ܬܶܩܠܳܐ scandalum, seu offensio. Quod si huiusmodi nomina habeant penultimam litteram ܝ, tunc amittunt solū ܐ cum ܳ manēte ܝ in fine, sine vlla motione, & manente ܶ supra primam, sicut erat ante contractionem, vt

ܫܶܠܶܐ ܫܶܠܝܳܐ quies ܓܶܠܶܐ ܓܶܠܝܳܐ manifestatio

ܐܶܠܶܐ ܐܶܠܝܳܐ vlulatus, & alia similia, quæ raro, & non libenter patiuntur contractionem.

Notandum est quarto, nomina item dissyllaba, quorū principium est ܐ & ܘ cum ܽ abiecto ܐ in fine acquirere ܰ supra penultimam, vt ܐܽܘܪܰܥ ܐܽܘܪܥܳܐ obuiatio, occursus. ܐܽܘܪܰܚ ܐܽܘܪܚܳܐ via, &c. sin autem non sit ܐ, sed aliqua consonans, & ܘ cum ܽ, vel nihil acquirere, vt

ܫܽܘܒܚ ܫܽܘܒܚܳܐ laus ܢܽܘܗܪ ܢܽܘܗܪܳܐ lux, & cæt.

Vel mutare locum litteræ ܘ, ita vt præponatur illi, quæ erat tertia, cum eodem ܽ; & prima remaneat quiescens, vt

ܪܽܘܚܩ ܪܽܘܚܩܳܐ lōginquitas ܩܽܘܕܫ ܩܽܘܕܫܳܐ sanctitas,

ܓܽܘܫܡ ܓܽܘܫܡܳܐ corpus ܪܽܘܫܡ ܪܽܘܫܡܳܐ signum, seu

 signatio

ſignatio. quod ſi habeant penultimam ܝ acquirunt ܶ ſupra litteram antecedentem ipſum ܝ ; cuiuſmodi eſt ܟܘܪܣܝܐ ܟܘܪܣܐ ſedes,& ſi quæ ſunt alia.

Ea autem nomina, quorum prima conſonans afficitur ܰ , & eorum penultima eſt littera ܝ eadem vocali ܰ affectâ, in contractione remouetur ܝ cum propria vocali,relicto elemẽto ܐ, cuius præcedens afficitur ܳ vt ܛܥܝܐ ܛܥܝܝܐ errans. ܡܪܐ ܡܪܝܐ dominus ܫܘܐ ܫܘܝܐ dignus ܕܘܐ ܕܘܝܐ vilis,infelix. Similiter ſe habent quędam nomina eodem modo incipientia;quæ cum non habeant ܝ abijciunt ܐ, & eam, quæ eſt penultima in contractione, afficiunt ܳ vt ܟܗܢܐ ܟܗܢ ſacerdos. ܪܚܡܐ ܪܚܡ amator; quamquam in hoc nomine ܡܠܟܐ non omnes conuenire videantur: quidam enim contrahunt illud iuxta regulam; quidã vero alij euphoniæ cauſa illius penultimam afficiunt ܶ , & ita nunc eſt in vſu,præſertim apud Maronitas.

Notandum eſt quinto,nomina fœminina contrahi,vel abiectione ܬ , & poſitione ܰ ſupra eam,quæ in contractione eſt penultima,ita vt maſculinorum formam habeant, vt

ܫܦܝܪܐ ܫܦܝܪܬܐ pulchra ܩܕܝܫܐ ܩܕܝܫܬܐ ſancta

ܛܒܐ ܛܒܬܐ bona ܫܒܝܚܐ ܫܒܝܚܬܐ laudabilis

ܫܢܝܐ ܫܢܝܬܐ abſurda ܕܘܝܐ ܕܘܝܬܐ vilis, infelix.

ܣܢܝܬܐ

ܒܝܫܬܐ ܒܝܫܬܐ mala ܣܝܡܬܐ ܣܝܡܬܐ posita

ܫܝܛܬܐ ܫܝܛܬܐ contempta, insipiens, & cæt.

Vel amissione ܐ, retento ܬ molli in fine, cuius penultimæ additur ܶ, vt ܕܪܬܐ ܕܪܬܐ atrium ܡܪܬܐ ܡܪܬܐ domina.

ܒܬܘܠܬܐ ܒܬܘܠܬܐ virgo ܓܘܡܪܬܐ ܓܘܡܪܬܐ carbo.

ܩܒܘܪܬܐ ܩܒܘܪܬܐ sepultura ܐܚܪܝܬܐ ܐܚܪܝܬܐ vltima.

ܩܕܡܝܬܐ ܩܕܡܝܬܐ prima ܬܠܝܬܝܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ tertia.

ܙܝܢܬܐ ܙܝܢܬܐ ornamentum ܙܗܝܬܐ ܙܗܝܬܐ cura, solicitudo.

ܩܫܬܐ ܩܫܬܐ arcus ܪܓܬܐ ܪܓܬܐ desiderium

ܫܢܬܐ ܫܢܬܐ somnus ܦܣܬܐ ܦܣܬܐ sors

ܒܙܬܐ ܒܙܬܐ direptio ܟܪܬܐ ܟܪܬܐ mæstitia

ܫܥܬܐ ܫܥܬܐ hora ܐܡܬܐ ܐܡܬܐ ancilla

ܣܘܦܬܐ ܣܘܦܬܐ finis, extremitas.

Quędam ex his amittunt etiam vocalem si quam habent supra tertiam, vel secundam consonantem, vt

ܐܦܝܣܬܐ ܐܦܝܣܬܐ intercessio ܒܗܬܬܐ ܒܗܬܬܐ pudor,

ܝܠܕܬܐ ܝܠܕܬܐ genitrix ܦܪܥܬܐ ܦܪܥܬܐ retribuens.

ܪܚܡܬܐ ܪܚܡܬܐ amans ܢܩܫܬܐ ܢܩܫܬܐ pulsans

ܡܩܕܐ ܡܩܕܬܐ ardens ܡܕܐܡܐ ܡܕܐܡܬܐ fasciculus.

ܡܥܠܐ ܡܥܠܬܐ aditus ܫܒܠܐ ܫܒܠܬܐ spica

ܩܩܠܐ ܩܩܠܬܐ sterquiliniũ ܐܢܚܐ ܐܢܚܬܐ suspirium.

Excipitur tamen ܒܪܬܐ filia, a quo fit ܒܪܬ cum ܳ supra primam, quiescente, ac omnino latente penultima.

Item quædam nomina, præter ܳ supra penultimam, transferunt ܳ, quod habent supra secundam ad primam, vt

ܚܒܪܐ ܚܒܪܬܐ socia ܥܒܪܐ ܥܒܪܬܐ puella

ܣܒܪܐ ܣܒܪܬܐ euangelium, annunciatio.

Excipitur tamen ܢܫܡܬܐ spiritus, a quo fit ܢܫܡܐ cum ܰ supra primam, & ܢܩܡܐ ܢܩܡܬܐ vindicta.

Similiter nomina, quorum secunda consonans affecta est ܰ, in contractione transferunt ܰ ad primam cum ܳ supra penultimam, vt ܥܓܠܐ ܥܓܠܬܐ vitula ܢܨܒܐ ܢܨܒܬܐ plãta.

Huc reduci possunt quædam nomina, quæ abiecto ܘ cum ܽ, & ܐ cum ܶ in fine, relicto tamen ܬ, eodem modo sumunt ܳ supra penultimam, manente tamen vocali, quam habent supra primam, vt ܬܫܒܘܚܐ ܬܫܒܘܚܬܐ hymnus, gloria.

ܬܐܓܪܐ ܬܐܓܘܪܬܐ mercatura ܬܕܡܪܐ ܬܕܡܘܪܬܐ admiratio

ܬܫܒܘܪܬܐ

ܒܣܝܡܐ ܒܣܝܡܘܬܐ placenta, vel aliquid ſimile.

Item quædam alia, quæ proprium ſecundum ܝ transferunt ad penultimam, vt ܡܫܬܒܚܢܐ ܡܫܬܒܚܢܝܬܐ laudabilis

ܡܬܪܡܪܡܢܐ ܡܬܪܡܪܡܢܝܬܐ elata. ܡܫܪܪܐ ܡܫܪܪܬܐ cōfirmata

ܡܫܘܕܥܢܐ ܡܫܘܕܥܢܝܬܐ ſignificans, & cæt.

Rurſus quędam alia proprium ◌ ſupra primam poſitum mutant in ܝ & ſicut alia habent etiam ܝ ſupra penultimam, vt

ܝܕܥܬܐ ܝܕܥܬܐ ſcientia ܐܚܘܬܐ ܐܚܘܬܐ fratria

ܝܙܦܬܐ ܝܙܦܬܐ mutuum, & cæt.

Præterea ſciendum eſt quædam nomina tum ex enumeratis, tū etiam ex quamplurimis alijs, quæ paſſim in librjs reperiuntur, dupliciter contrahi, videlicet, vel amiſſione ܐ relicto ܐ, vel contra, vt modo dicebamus, & ex ſubiectis nominibus facile eſt intelligere. ܡܠܬܐ ܡܠܐ vel ܡܠܬܐ verbum.

ܢܫܡܬܐ ܢܫܡܐ ܢܫܡܬܐ ſpiraculum.

ܥܠܬܐ ܥܠܐ ܥܠܬܐ cauſa

ܕܚܠܬܐ ܕܚܠܐ ܕܚܠܬܐ timor.

ܪܓܬܐ ܪܓܐ ܪܓܬܐ deſiderium

ܚܟܡܬܐ ܚܟܡܐ ܚܟܡܬܐ ſapientia

ܘܥܬܐ

ܕܘܟܬܐ ܕܘܟܐ ܕܘܟܬ & etiam ܕܘܟ, ter enim contrahitur, id est, locus ܡܫܒܚܬܐ ܡܫܒܚܐ ܡܫܒܚܬ laudabilis.

ܣܓܝܐܬܐ ܣܓܝܐܐ ܣܓܝܐܬ multa

ܡܒܪܟܬܐ ܡܒܪܟܐ ܡܒܪܟܬ benedicta

ܓܒܝܬܐ ܓܒܝܐ ܓܒܝܬ electa

ܡܠܝܬܐ ܡܠܝܐ ܡܠܝܬ plena

ܡܫܡܠܝܬܐ ܡܫܡܠܝܐ ܡܫܡܠܝܬ perfecta, & cætera.

Huc spectant ea, quæ ante ܬ habent litteram latentem, in cõtractione enim mouebunt, vel per si primo modo contrahãtur, vel per , si secundo, vt

ܡܕܝܢܬܐ ܡܕܝܢܐ ܡܕܝܢܬ ciuitas

ܣܦܝܢܬܐ ܣܦܝܢܐ ܣܦܝܢܬ arca, nauis

ܐܚܝܢܬܐ ܐܚܝܢܐ ܐܚܝܢܬ vice

ܫܢܬܐ ܫܢܐ ܫܢܬ annus, in qua voce a prima consonante reijcitur: ܥܕܬܐ autem licet habeat litteram ܘ latentem ante ܬ, contrahitur tamen secundo tantum modo adiecto supra ܘ, vt ܥܕܬ ecclesia.

Sciendum etiam est, contracta secundo modo vsurpari præsertim cum habent regimen genitiui, seu cũ referuntur ad aliud, de quo

quo capite sequenti, vt ܩܒܘܬܗ ܕܢܘܚ arca Noe, & cætera.

Notandum est sexto, nomina masculina secundæ speciei domesticationis, in contractione reijcere ܐ cū ܳ, remanēte ܝ in fine, vt ex supradictis colligi potest, verbi gratia ܦܓܪܳܢܳܝܳܐ ܦܓܪܳܢܳܝ corporeus. ܪܘܚܳܢܳܝܳܐ ܪܘܚܳܢܳܝ spiritualis, &c. In plurali autem assumere ܢ cum ܶ, & aliud ܝ in fine, vt

ܦܓܪܳܢܳܝܶܢ corporei. ܪܘܚܳܢܳܝܶܢ spirituales.

Fœminina vero eiusdem speciei, abijcere ܐ cum ܳ, quo afficitur ܝ, manente ܝ quiescēti, & apposito ܳ litteræ ܢ vt ܦܓܪܳܢܝܬܳܐ ܦܓܪܳܢܳܝܬܳܐ corporea. ܪܘܚܳܢܝܬܳܐ ܪܘܚܳܢܳܝܬܳܐ spiritualis, numero autem multitudinis, vt patet ex ijs, quę cap. sequēti diximus, assumitur ܝ loco litteræ ܐ, vt ܦܓܪܳܢܝܳܬܳܐ corporeæ. ܪܘܚܳܢܝܳܬܳܐ spirituales, & sic in alijs similibus.

Nomina vero tertiæ speciei, masculina amittere ܐ cū ܳ, quod est supra litteram ܢ, vt

ܦܓܘܪܳܢܳܝܳܐ ܦܓܘܪܳܢܳܝ corporeus.

ܪܘܚܳܢܳܝܳܐ ܪܘܚܳܢܳܝ spiritualis.

ܐܘܪܫܠܡܳܝܳܐ ܐܘܪܫܠܡܳܝ Ierosolymitanus. Numero multitudinis recipiunt ܢ cum ܶ, & ܝ in fine, sic

ܦܓܘܪܳܢܳܝܶܢ

ܦܓܪܢܝܐ corporei ܪܘܚܢܝܐ spirituales ܐܘܪܫܠܡܝܐ Ierosolymitani. Fœminina autem reijciunt ܬ in contractione afficiendo elemētum ܝ ܐ, ita vt ſint omnino ſimilia formæ maſculinorum non contractorum, vt

ܦܓܪܢܝܬܐ ܦܓܪܢܝܬܐ corporea.

ܪܘܚܢܝܬܐ ܪܘܚܢܝܬܐ ſpiritualis.

ܫܡܝܢܝܬܐ ܫܡܝܢܝܬܐ cœleſtis.

ܐܘܪܫܠܡܝܬܐ ܐܘܪܫܠܡܝܬܐ Ieroſolymitana.

ܪܗܘܡܝܬܐ ܪܗܘܡܝܬܐ Romana.

In plurali autem loco ܐ ſubſtituūt ܝ cum ijſdem vocalibus, vt ܦܓܪܢܝܢ corporeæ ܪܘܚܢܝܢ ſpirituales ܫܡܝܢܝܢ cœleſtes ܐܘܪܫܠܡܝܢ Ieroſolymitanę. ܪܗܘܡܝܢ Romanæ, & ſic in alijs eiuſdem generis, vt ſupra dictum eſt.

Porro quædam nomina fœminina in ܘܬܐ, vt plurimum amittunt ܬ, & ܐ ſimul, vt

ܛܝܒܘܬܐ ܛܝܒܘ gratia. ܫܘܝܘܬܐ ܫܘܝܘ æqualitas.

ܡܡܠܠܘܬܐ ܡܡܠܠܘ oratio ܕܡܘܬܐ ܕܡܘ ſimilitudo.

Dixi fœminina quia maſculina fere contrahuntur, ſic

ܡܝܘܬܐ ܡܝܘܬ mortalis ܝܪܘܬܐ ܝܪܘܬ hæres:

quæ

quæ ſolum ܐ amittunt. Dixi vt plurimum, quia quædam licet pauca, amittunt ſolum ܐ, & commutant ܘ in ܝ hoc modo ܚܕܘܐ ܚܕܘܬܐ ܚܕܘܬܐ gaudium. ܡܚܘܐ ܡܚܘܬ ܡܚܘܬܐ verberatio, vulnus. Circa quod nomen aduertendum eſt ipſum extra contractionem non habere ܝ ſupra litteram ܚ, eam enim quieſcentem habet; at vero cum contrahitur acquirere ܝ ſupra illã, vt vides. Cum autem prædicta nomina referuntur ad aliud, ſeu habent regimen Genitiui, retinent ܬ reiecto ܐ, vt ܒܕܡܘܬ ܐܠܗܐ in ſimilitudine Dei, & cæt.

Notandum eſt ſeptimo, quædam nomina vario, ac peculiari modo contrahi, vt ܪܒܝܬܐ ܪܒܝܬ ܪܒܝܬܐ vſura, fœnus. ܬܘܕܝܬܐ ܬܘܕܝ ܬܘܕܝܬܐ confeſſio, gratiarum actio. ܬܚܘܝܬܐ ܬܚܘܝ ܬܚܘܝܬܐ oſtenſio. ܩܪܝܬܐ ܩܪܝ ܩܪܝܬܐ vel ܩܪܝܬ trabs. ܒܝܬܐ ܒܝܬ ܒܝܬܐ, vel ܒܝ domus. ܩܪܝܬܐ ܩܪܝܐ vocatio, ciuitas, ܡܫܘܚܬܐ ܡܫܘܚܬ ܡܫܘܚܬܐ præponendo litteram ܘ litteræ ܫ, menſura, ſeu metrum. ܚܕܬܐ ܚܕܬ ܚܕܬܐ nouus. ܫܬܐ ܫܬ ܫܬܐ ſex. ܩܕܡܝܐ ܩܕܡܝ ܩܕܡܝܐ, vel ܩܕܡܝ primus.

Item, vt quidam etiam docent, hæc duo dupliciter contrahũtur, videlicet ܪܘܚܬܐ ܪܘܚܬ cum ܘ, & ܘ, vel ſine ܘ cum ܝ

supra ܒ , vt ܪܒܘܬܐ magnitudo, seu maiestas, magisterium. ܚܝܘܬܐ ܚܝܘܬܐ cum ܘ & ܝ , vel ܚܝܬܐ sine ܘ, cum ܝ tamen supra ܚ , animal: inde sunt ܚܝܘܬܐ ܕܫܢܐ animal dētis, seu dentem habens; per quod solet intelligi leo, & alia similia animalia: inde etiam prouenit illud S. Pauli 1. ad Corinth. 15. ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܝܬܐ ܕܡܝܬܐ idest, vt Latini, sic & resurrectio mortuorum: sed hic locus S. Pauli in lingua nostra, vt ad verbum explicetur, multis non paruam exhibere solet difficultatem, præsertim illa vox ܚܝܬܐ : nam si contrahatur a ܚܝܘܬܐ idest, animal, quid sibi vult animal mortuorum? si autem a ܚܝܬܐ idest, viua, quid significabit viua mortuorum? Vnde multi, vt se ab huiusmodi difficultate extricent, interpretati sunt, viuificationem mortuorum, arbitrantes se vim vocis exprimere: quam quidem viuificationem, si nominis vim inspiciamus, prædicta vox ܚܝܬܐ significare non potest; viuificatio enim dicitur ܡܚܝܢܘܬܐ. idcirco vt huiusmodi radicitus euellatur difficultas, sciendum est ܚܝܘܬܐ duo posse significare, primum animal, & inde deriuantur hæc ܚܝܘܬܐ ܕܫܢܐ animal habens dentem, vt leo, lupus, vel aliqua bestia. ܚܝܘܬܐ ܕܓܦܐ animal alę, seu ales, vel volucris. ܚܝܘܬܐ ܕܢܨܒܬܐ animal plantæ, seu planta animā habens. Deinde significat vitā, & inde ܚܝܬܐ ܕܡܝܬܐ, vita mortuorum,

tuorum; & ex huius posterioris significationis ignorantia exorta est prædicta difficultas. vnde locus S. Pauli nunc iuxta secundam vocis notionem maxima cum facilitate, ac fidelitate, ad verbum explanatur ita, ܗܘܝܐ ܐܦ ܚܝܝ ܡ̈ܝܬܐ, sic etiam vita mortuorum, idest, vitam, quam habebunt mortui, quod idem est quoad sensum, cum ܩܝܡܬܐ resurrectione, & eodem modo exponenda sunt varia loca D. Pauli in eadem epistola, in quibus tali voce vtitur.

Præterea non minoris difficultatis quibusdam videtur esse & illud Psal. 123. vt ad verbum e Chaldaico in Latinum sermonem reddatur: dicitur enim,

ܟܕ ܩܡܘ ܥܠܝܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܚܝܝ ܒܠܥܝܢ ܗܘܘ ܠܢ.

vbi habetur eadem vox ܚܝܝ & quid sibi velit, non clare perspicitur. Verum mihi non videtur esse tāta difficultas: vel enim ܚܝܝ a ܚܝܘܬܐ contrahitur, idest, vita, vel certe est tamquam aduerbium, idest viue, a ܚܝܬܐ idest, viua; sicut ܩܕܡܝܬ primo, a ܩܕܡܝܬܐ prima, ܐܚܪܝܬ vltimo, a ܐܚܪܝܬܐ vltima. & iuxta vtramque notionem prędictus locus sic ad verbum exponi potest: Cum surrexerint supra nos filij hominū vitam absorberent nobis, seu viue absorberent nos: & hæc quasi obiter.

Porro sunt quædam nomina habentia primam consonantē affectam ܰ, quam sequitur littera ܘ; quæ quidem nomina, vel nunquam, vel raro contrahi solent, vt

ܚܘܡܐ	æstus	ܩܘܡܐ	statio
ܬܘܪܐ	taurus	ܪܘܡܐ	excelsitas.

ܗܘܦܐ flatus ܕܘܪܐ conuerſatio.

ܨܘܪܐ collum ܡܘܬܐ mors, & alia eiuſdem generis. Quędam tamen ex his frequenter contracta reperiuntur, vt ܝܘܡܐ ܝܘܡ dies. ܣܘܦܐ ܣܘܦ finis, terminus, vel extremitas, cum ܘ loco ܘ; eodem modo contrahũt hæc alia duo ij, qui remotiores Orientis partes incolunt ſcilicet ܓܘܢܐ ܓܘܢ color. ܗܘܢܐ ܗܘܢ intellectus: ij vero, qui viciniores incolunt, afficiunt in contractione litteram ܘ, ſic ܓܘܢ ܗܘܢ.

Item quædã alia non facile contracta inueniuntur, cuiuſmodi ſunt ܣܬܘܐ hyems ܚܘܝܐ ſerpens.

ܚܘܒܐ ſocius. ܐܘܪܝܐ præſepe.

ܓܘܪܝܐ catulus ܙܩܘܬܐ vterculus.

ܚܙܘܐ viſio. ܩܝܛܐ æſtas.

ܐܝܠܐ ceruus. Quædam vero contra, ſine contractione difficile apud autores reperiuntur, cuiuſmodi ܡܚܙܝܬܐ ܕܥܝܢܐ viſus oculi. ܡܩܪܝܬܐ ܕܬܪܢܓܠܐ cantus galli. ܡܚܘܬܐ ܕܓܐܪܐ ictus ſagittæ. ܡܠܝܘܬܐ ܕܠܒܐ plenitudo in corde. ܓܠܝܘܬ ܐܦܐ reuelatio, ſeu detectio facierũ, id eſt, fiducia; & quæ-

& quædam alia pauca, quæ autorũ lectione facile addiscuntur.

Notandum est octauo de numero plurali contractorum dictum esse supra cap. quinto, solum monendum est quædam nomina fœminina numeri pluralis eodem fere modo contrahi, quo solent in singulari, scilicet cum ܬ abiecto ܐ, & solũ differre, quod in singulari supra penultimam habent ܶ, eo modo, quo supra dictum est, vt ܛܥܝܢܬܐ ܛܥܝܢܬ ferens, portans. ܪܚܡܬܐ ܪܚܡܬ amans. ܫܘܝܬܐ ܫܘܝܬ digna, & cæter. In plurali vero commutant ܶ in ܳ, vel retinent idem ܳ supra eamdem litteram, supra quam est in nominibus non cõtractis eiusdem numeri, vt ܛܥܝܢܬܐ ܛܥܝܢܬ ferentes. ܪܚܡܬܐ ܪܚܡܬ amantes. ܫܘܝܬܐ ܫܘܝܬ dignæ, & cæt.

De ad aliquid, seu de relatione.

CAP. XIV.

PEr ad aliquid, seu relationem intelligitur aliqua cõnexio, seu habitudo inter duo nomina, quorum alterum in nominatiuo, seu alio casu; alterum in genitiuo ponitur: quẽadmodum etiam apud Latinos, cum duo nomina substantiua ad res diuersas pertinentia sine coniunctione ponuntur in oratione; alterum eorum nominatiui, alterum genitiui casus erit, Eodem quoque modo apud Hebræos reperitur, quod quidem solitum est communiter regimen genitiui appellari. Fit autem hæc relatio his potissimum modis.

Primo additione litteræ ܕ, quam genitiui casum indicare dictum est capite octauo, vt Psal. 2. ܩܡܘ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ. Steterunt reges terræ. Et in hymno quodã, seu laude sanctissimi

Aphræm

Aphręm, ܡܳܪܰܢ ܝܶܫܽܘܥ ܡܫܺܝܚܳܐ ܕܢܰܚ ܠܰܢ ܡܶܢ ܥܽܘܒ݂ܳܐ ܕܐܰܒ݂ܽܘܗ̄ܝ

Dominus noster Iesus Christus ortus est nobis de sinu patris sui. vbi ܥܽܘܒ݂ܳܐ & ܐܰܒ݂ܽܘܗ̄ܝ habent ܕ in principio.

Secundo ablatione litteræ ܕ, & contractione nominis pręcedentis, vt Magnus Aphræm in carmine de amore doctrinæ.

Ab amore ventris abesto. ܦܽܘܩ ܡܶܢ ܪܶܚܡܰܬ݂ ܟܰܪܣܳܐ

Ne perdas quidquid possedisti. ܘܠܳܐ ܬܰܘܒܶܕ݂ ܟܽܠܡܳܐ ܕܰܩܢܰܝܬ݁

Et sanctus Iacobus Syrus de illo Salomonis Prouerbiorum 30. Quis tenuit spiritum in pugillis suis? Loquens cum Salomone sic ait: ܡܰܢܽܘ ܐܶܚܰܕ ܪܽܘܚܳܐ ܒܚܽܘܦܢܰܘܗ̄ܝ .:

Quis tenuit spiritum in pugillis suis

ܐܳܘ ܒܰܪ ܕܘܺܝܕ .: ܐܶܠܳܐ ܒܬ݂ܽܘܠܬܳܐ

O fili Dauid? nisi Virgo

ܕܒܬܶܕܡܽܘܪܬܳܐ . ܝܶܠܕܰܬ݂ ܠܰܒܪܳܐ :

Quæ cum admiratione peperit Filium

Huc spectant etiam nomina, quę ad laudem, vel vituperationem referuntur, vt ܡܣܰܪܩ ܪܶܥܝܳܢܳܐ vacuus mente, i. stultus. ܐܰܪܺܝܟ ܩܽܘܡܬܳܐ longus statura. ܪܳܥܶܡ ܩܳܠܶܐ tonās vocibus.

Tertio additione affixorum, de quibus cap. sequenti, in fine nominis contracti, & litteræ ܕ in principio subsequentis, vt Psalm. xix. iuxta Chaldæos. xviij. iuxta Latinos.

ܫܡܰܝܳܐ ܡܫܰܬ݂ܥܶܝܢ ܫܽܘܒ݂ܚܶܗ ܕܐܰܠܳܗܳܐ :

Cœli

Cœli enarrāt gloriā Dei. & Psal. xxij. iuxta Chal. xxj. iuxta Lat.

ܘܡܢ ܟܪܣܗ ܕܐܡܝ ܐܠܗܝ ܐܢܬ ܠܐ ܬܪܚܩ ܡܢܝ܀

Et a ventre matris meæ Deus meus tu ne absis a me.
Et Psalm. lxxxvij. iuxta Chaldæos. lxxxvj. iuxta Latinos.

ܘܪܚܡ ܡܪܝܐ ܠܬܪܥܘܗܝ ܕܨܗܝܘܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܡܫܟܢܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ܀

Amauit Dominus portas Sion plus omnibus tabernaculis Iacob.
Psal. cxxviij. ܡܪܝܐ ܙܕܝܩ ܘܦܣܩ ܫܒܘܛܝܗܘܢ ܕܥܘܠܐ܀

Dominus iustus est, & conuellit ramos iniquorum, & cætera.
Porro sciendū est affixa semper sequi genus, & numerum Genitiui vt ex prædictis exemplis colligi potest.

Quarto additione litteræ ܝ in fine nominis præcedentis numeri multitudinis, & additione consonanti, litteram ܝ præcedenti, & reiectione litteræ ܕ a nomine subsequente, vt Psalm. ij. ܐܝܟ ܡܐܢܝ ܦܚܪܐ ܬܢܦܨ ܐܢܘܢ܀ Vt vasa cretę conteres eos. Psal. ix. ܘܢܬܬܟܠܘܢ ܥܠܝܟ ܟܠܗܘܢ ܝܕܥܝ ܫܡܟ܀

Et sperabunt in te omnes scientes nomen tuum. Et Psalm. xix. iuxta Chal. xviij. iuxta Lat. ܘܒܣܘܦܝ ܐܪܥܐ ܡܠܝܗܘܢ܀

Et in fines terræ verba eorum. & Psalm. cxxvi.
ܐܟܠܝ ܠܚܡܐ ܕܥܡܠܐ܀ Comedētes panem in doloribus.

Et Sanctus doctor Aphræm in prædicto carmine sic ait:

Viri amatores Dei — ܓܒܪܐ ܪܚܡܝ ܐܠܗܐ

Ipsi sint tibi amatores — ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟ ܪܚܡܐ
ܘܡܚܒܢܝܢ

Et amatores ebrietatis ܘܪ̈ܚܡܝ ܪܘܝܘܬܐ

Ne sequaris, vel hęreas neq; in via. ܠܐ ܬܐܙܠ ܐܦܠܐ ܒܐܘܪܚܐ

Et huiusmodi loquendi formula Chaldæis frequentissima est.

Quinto interdum loco ܕ ponitur ܠ, ac proinde datiuus tunc pro genitiuo vsurpari videtur, vt S. Aphræm loco citato.

Cum fueris socius homini, ܡܐ ܕܗܘܝܬ ܫܘܬܦܐ ܠܒܪ ܢܫܐ

vel alicui. idest hominis. Et S. Iacobus Syrus loco notato in ipso principio. ܒܪܐ ܕܪܒܘܬܐ ܕܗܘܐ ܛܠܝܐ ܠܙܥܘܪܘܬܐ

Fili maiestatis, seu magnitudinis, qui est factus puer paruitati.

ܒܟ ܡܬܡܠܠ ܬܗܪܐ ܕܒܝܬ ܫܡܘܥܐ ܗܝ ܕܙܥܘܪܘܬܐ ܀

In te dicitur res stuporis apud auditores. idest, paruitatis.

Sexto interdum etiam ܕ sumitur pro præpositione ܡܢ id est, ex, præsertim si ille genitiuus significet materiam, ex qua aliquid sit factum, vt Psal. cvij. iuxta Chald. cvj. iuxta Latinos. ܦܪ̈ܝܩܘܗܝ ܕܡܪܝܐ saluati Domini, idest ܡܢ ܡܪܝܐ a Domino. & Psal. ij. ܬܪܥܐ ܐܢܘܢ ܒܫܒܛܐ ܕܦܪܙܠܐ Pasces eos in virga ferri, idest ܕܡܢ ܦܪܙܠܐ quæ est ex ferro. Et Psal. xlv. iuxta Chal. xliv. iuxta Latinos, ܒܠܒܘܫܐ ܕܕܗܒܐ in vestitu auri, i. ܕܡܢ ܕܗܒܐ qui est ex auro. Et Ps. cvij. citato

ܡܛܠ ܕܬܒܪ ܬܪ̈ܥܐ ܕܢܚܫܐ ܀ ܘܡܘ̈ܫܠܐ ܕܦܪܙܠܐ ܩܨܨ ܀

Quoniam

Quoniam confregit portas æris,& vectes ferri scidit, id est, ܬܪ̈ܥܐ ܕܡܢ ܢܚܫܐ : ܘܡܘܟ̈ܠܐ ܕܡܢ ܦܪܙܠܐ : , Portas ex ære,& vectes ex ferro. Similiter fit etiam ablatione ܕ & contractione nominis præcedentis, vt diximus modo secundo, vt ܬܪܥ ܩܝܣܐ porta ligni, ܟܘܬܝܢ ܥܡܪܐ vestis lanæ, &c. & hæc de relatione nominum.

Nunc aliquid dicendum est de particulis relatiuis; Sciendum igitur est, tres potissimum esse particulas apud Chaldæos, quæ funguntur munere relatiuorum, qui, quæ, quod, apud Latinos.

Prima est ܕ , quæ nomina vtriusque generis, ac numeri refert, vt Psalm. xciv. iuxta Chaldæos, iuxta Latinos xciij.

ܗܘ ܕܢܨܒ ܐܕܢܐ ܕܠܡܐ ܠܐ ܫܡܥ : ܗܘ ܕܓܒܠ ܥܝܢܐ ܕܠܡܐ ܠܐ ܡܣܬܟܠ ..

Ille, qui plantauit aures, an non audit? ille, qui creauit oculos; an non intelligit? & Psal. xcvij. iuxta Chal. xcvj. iuxta Latinos

ܢܒܗܬܘܢ ܟܠ ܕܦܠܚܝܢ ܦܬܟܪ̈ܐ ܘܡܫܬܒܗܪܝܢ ܒܓܠܝ̈ܦܐ ..

Confundantur omnes, qui faciunt Idola, & gloriantur in simulachris: & Psal. lxxxiij. iuxta Chaldæos. lxxxii. iuxta Latinos.

ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܕܡܫܬܒܩܐ ܒܥܒܐ : ܘܐܝܟ ܫܠܗܒܝܬܐ ܕܡܘܩܕܐ ܛܘܪ̈ܐ ..

Et sicut ignis, qui relinquitur in deserto, & sicut flamma, quæ exurit montes. & Psalm. cxliii.

ܘܒܢܬܗܘܢ ܐܝܟ ܟܠܠܬܐ ܕܡܨܒܬܢ ܒܕܡܘܬܐ ܕܗܝܟܠܐ.

Et filiæ eorum vt ſponſæ, quæ ſunt ornatæ in ſimilitudine templorum. De alijs autem ſignificationibus ܕ ſuo loco.

Secunda eſt ܐܝܢܐ ideſt, qui, qualis; quę ſolum nomina generis maſculini, numeriq. ſingularis in memoriam reducit, & poſt ſe fere ſemper ܕ poſtulat (niſi per modum interrogationis ponatur, & illud, quod in memoriam reducit, præcedat.

Primo modo vt Sanctus Iacobus loco citato.

ܐܝܢܐ ܕܩܪܒ ܠܘܬ ܡܪܕܘܬܐ ܥܬܝܪܐ ܥܬܪ.

Qui accedit ad doctrinam diteſcens, ſeu diteſcendo, diteſcit. Et S. Aphræm loco citato.

Qui amat doctrinam	ܐܝܢܐ ܕܪܚܡ ܡܪܕܘܬܐ
Erit multa doctrina eius	ܢܗܘܐ ܣܓܝ ܡܪܕܘܬܗ
Et qui amat otium	ܘܐܝܢܐ ܕܪܚܡ ܒܛܠܢܐ
Nō poteſt eſſe proſper, fortunatus.	ܠܐ ܡܨܐ ܕܢܗܘܐ ܟܫܝܪܐ

Secundo modo, vt Marci 11.

ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ, In quo dominio hęc facis?

& 12. ܐܝܢܐ ܗܘ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܟܠܗܘܢ, Quodnam eſt præceptum primum omnium. Et S. Iacobus Syrus ſic ait,

ܢܛܠܐ ܗܘܐ ܠܒܪܝܫ ܒܐܘܪܚܐ. ܕܢܩܫ ܐܠܗܘܐ.

Inter-

Interrogemus nunc, ambulantes in via domus Dei.

ܕܐܡܢܘ ܚܬܢܐ : ܕܐܬܐ ܠܓܢܬܐ ܕܐܪܥܢܝܐ ..

Quinam ſit ſponſus, qui venit ad hortum terrenorum.

Tertia eſt ܐܝܕܐ ideſt, quæ, qualis, eodēq. modo, quo ܐܝܢܐ conſtruitur; ſed ſolum fœminina ſingularia in memoriam reducit. vt S. Paulus epiſt. 2. ad Corinth. cap. 6.

ܐܝܕܐ ܓܝܪ ܫܘܬܦܘܬܐ ܐܝܬ ܠܟܐܢܘܬܐ ܥܡ ܥܘܠܐ :
ܐܘ ܐܝܕܐ ܡܫܘܚܠܛܘܬܐ ܐܝܬ ܠܢܘܗܪܐ ܥܡ ܚܫܘܟܐ :

Quæ enim participatio, ſeu communicatio eſt iuſtitiæ cum iniquitate? aut quæ permiſtio, ſeu commercium luminari cum tenebris? &c. In numero autem multitudinis, tam ܐܝܢܐ, quam ܐܝܕܐ facit ܐܝܠܝܢ ideſt, qui, vel quæ, vt idem Apoſtolus ad Romanos, cap. 8.

ܠܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܩܕܡ ܪܫܡ ܐܢܘܢ ܩܪܐ : ܘܠܐܝܠܝܢ
ܕܩܪܐ ܐܢܘܢ ܙܕܩ : ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܙܕܩ ܐܢܘܢ ܫܒܚ .

Quos autem præceſſit, ſignauit, ſeu præſignauit, ipſos vocauit: & quos vocauit, ipſos iuſtificauit: & quos iuſtificauit, ipſos glorificauit. Et S. Ioann. Euangeliſta. cap. 21. ſic habet,

ܐܝܟ ܕܝܢ ܐܦ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܚܙܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܐܝܠܝܢ
ܘܥܠܗ ܚܕܝܐ ܚܕܝܐ ܡܬܬܟܝܢ ܗܘܐ : ܐܝܢܐ ܗܘ ܡܫܠܡܢܐ

ܐܝܟ ܕܣܒܪ܆ ܐܢܐ ܣܦܩ ܗܘܐ ܠܟܬܒܐ ܕܡܬܟܬܒܝܢ ܗܘܘ:

Sunt autem, & alia multa, quæ fecit Iesus; quæ si vna vna, seu singula scriberentur, neque ipse mundus, vt arbitror, sufficeret libris, qui scriberentur. De alijs porro particulis, quæ cum his aliquam videntur habere affinitatem commodius suo loco.

De affixis nominum.

CAP. XV.

NOtandum est primo, per affixa intelligi quasdam litteras, pronominum possessiuorum vicem gerentes, quæ nomini contracto, verbo, & propositionibus affixæ illa ad varias referunt personas. Solent autem hęc affixa Chaldaice appellari ܢܩܝܦܘܬܐ consecutiones, seu adhæsiones; aliquando ܕܒܝܩܘܬܐ conglutinationes: quod videlicet prædictas orationis partes consequantur, & cum illis conglutinentur. Hæ porro litteræ, seu affixa, sunt quinque; scilicet ܢ ܘ ܗ ܟ ܝ Et quidem ܝ solum indicat primam personam singularem vtriusque generis. ܟ solum, secundam singularem masculini generis. ܗ solum, tertiam singularem masculini quoque generis. ܟ vna cum ܝ secundam fœmininam singularem. ܗ̇ demum cum puncto suprascripto, tertiam fœmininam singularem. Rursus ܝ cum ܢ, personam primam pluralem vtriusque sexus ostendit. ܟ cum ܘ & ܢ, secundam masculinam pluralem. ܟ vero cum ܝ & ܢ, secundam fœmini-

mininam eiuſdem numeri. ܗ cum ܘ & ܢ, tertiam maſculinam pluralem. ܗ cum ܝ & ܢ, tertiam fœmininã eiuſdem numeri.

Aduertendum tamen eſt, in nominibus numeri multitudinis deſinentibus in ܐ ſine ܠ affecto ܼ ſecundam vtriuſque generis, & numeri aſſumere ܝ ante ܟ ; tertiam autem ſingularem maſculinam recipere ܘ cum ܗ & ܝ ; pluralem vero ܝ cum ܗ, ܘ, & ܢ. Fœmininam autem ſingularem ܝ ante ܗ cum puncto ſupra ſcripto. Pluralem vero ܝ cum ܗ ܝ, & ܢ. Sed vt, quæ diximus, clarius pateant, exempliſq. illuſtrentur.

Notandum eſt ſecundo, omnia nomina affixorum capacia, dum ea recipiunt, abijcere ܐ, quod eſt in fine, cum propria vocali, vt videre eſt in ſubiectis nominibus.

Nomen ܕܝܼܢܵܐ ſing. cum affixo ſingulari maſculino.

ܕܝܼܢܝ	iudicium	meum
ܕܝܼܢܵܟ		tuum
ܕܝܼܢܹܗ		ſuum

Cum plurali.

ܕܝܼܢܲܢ	iudicium	noſtrum
ܕܝܼܢܟ݂ܘܿܢ		veſtrum
ܕܝܼܢܗܘܿܢ		eorum

Cum

Cum affixo ſing. fœminino.

ܕܝܢܝ	judicium	meum
ܕܝܢܟܝ		tuum
ܕܝܢܗ		ſuum

Cum plurali.

ܕܝܢܢ	iudicium	noſtrum
ܕܝܢܟܝܢ		veſtrum
ܕܝܢܗܝܢ		earum

Nomen ܕܝܢܐ plurale cum ſing. maſc.

ܕܝܢܝ	iudicia	mea
ܕܝܢܝܟ		tua
ܕܝܢܘܗܝ		ſua

Cum plurali.

ܕܝܢܝܢ	iudicia	noſtra
ܕܝܢܝܟܘܢ		veſtra
ܕܝܢܝܗܘܢ		eorum

Plu-

Plurale cum singulari fœminino.

ܕܝܢܝ̈	iudicia	mea
ܕܝܢܝ̈ܟܝ		tua
ܕܝܢܝ̈ܗ̇		sua

Cum plurali.

ܕܝܢܝ̈ܢ	iudicia	nostra
ܕܝܢܝ̈ܟܝܢ		vestra
ܕܝܢܝ̈ܗܝܢ		eorum

Nomen ܨܠܘܬܐ sing. cum affixo sing. masc.

ܨܠܘܬܝ	oratio	mea
ܨܠܘܬܟܝ		tua
ܨܠܘܬܗ̇		sua

Cum plurali.

ܨܠܘܬܢ	oratio	nostra
ܨܠܘܬܟܝܢ		vestra
ܨܠܘܬܗܝܢ		eorum

Cum

Cum affixo ſing. fœmin.

ܨܠܘܬܝ	oratio	mea
ܨܠܘܬܟܝ		tua
ܨܠܘܬܗ		ſua

Cum plurali.

ܨܠܘܬܢ	oratio	noſtra
ܨܠܘܬܟܝܢ		veſtra
ܨܠܘܬܗܝܢ		earum

Nomen ܨܠܘܬܐ plurale cum ſing. maſc.

ܨܠܘܬܝ	orationes	meæ
ܨܠܘܬܟ		tuæ
ܨܠܘܬܗ		ſuæ

Cum plurali.

ܨܠܘܬܢ	orationes	noſtræ
ܨܠܘܬܟܘܢ		veſtræ
ܨܠܘܬܗܘܢ		eorum

Cum

Cum singulari fœminino.

ܨܠܘ̈ܬܝ	orationes	meæ
ܨܠܘ̈ܬܟ		tuæ
ܨܠܘ̈ܬܗ		suæ

Cum plurali.

ܨܠܘ̈ܬܢ	orationes	nostræ
ܨܠܘ̈ܬܟܘܢ		vestræ
ܨܠܘ̈ܬܗܘܢ		earum

Excipiũtur ab hac regula nomina ܚܕܘܬܐ gaudium, & ܚܝܘܬܐ animal, seu vita; quæ cum sint similia: assumunt tamen in singulari numero supra ܘ ܰ, cum coniunguntur cum affixo primæ personæ singularis, vt ܚܰܕܱܘܬܝ gaudium meũ. ܚܰܝܱܘܬܝ animal, seu vita mea, in cæteris autem sequuntur regulam. Et eodem fere modo reliqua nomina, quæ cum affixis connectuntur se habent, obseruatis tamen, & notatis quibusdam, quæ nonnullis nominum speciebus accidere solent, præsertim cum primæ personæ singularis, & interdum secundę & tertiæ pluralis vtriusque generis sortiuntur affixa.

Notandum igitur est tertio, quædam nomina cum recipiunt ܝ affixum primæ personæ quiescens in singulari numero, recipere ܰ supra antepenultimam, vt diximus de eorum contractione, ac proinde illud ܰ supra eandem retinere, cum affixum secundæ & tertiæ personæ pluralis vtriusque generis recipiunt, vt patet in subsequentibus nominibus.

Nomen [illegible] ſing. cum affixo ſing. maſc.

[illegible]	turris	mea
[illegible]	turris	tua
[illegible]	turris	ſua

Cum plurali.

[illegible]	turris	noſtra
[illegible]	turris	veſtra
[illegible]	turris	ſuorum

Cum affixo ſing. fœminino.

[illegible]	turris	mea
[illegible]	turris	tua
[illegible]	turris	ſua

Cum plurali.

[illegible]	turris	noſtra
[illegible]	turris	veſtra
[illegible]	turris	ſuarum

Nomen

Nomen ܡܓܕ̈ܠܐ plurale cum sing. masc.

ܡܓܕ̈ܠܝ	turres	meæ
ܡܓܕ̈ܠܝܟ		tuæ
ܡܓܕ̈ܠܘܗܝ		suæ

Cum plurali.

ܡܓܕ̈ܠܝܢ	turres	nostræ
ܡܓܕ̈ܠܝܟܘܢ		vestrę
ܡܓܕ̈ܠܝܗܘܢ		suorum

Plurale cum singulari fœminino.

ܡܓܕ̈ܠܝ	turres	meę
ܡܓܕ̈ܠܝܟܝ		tuę
ܡܓܕ̈ܠܝܗ		suę

Cum plurali.

ܡܓܕ̈ܠܝܢ	turres	nostræ
ܡܓܕ̈ܠܝܟܝܢ		vestræ
ܡܓܕ̈ܠܝܗܝܢ		suarum

Eodem plane modo faciunt

ܐܬܪ ܐܬܪܝ regio mea.

ܗܝܟܠ ܗܝܟܠܝ ܗܝܟܠܐ templum meum.

ܡܕܒܚ ܡܕܒܚܝ ܡܕܒܚܐ altare meum.

ܡܕܥ ܡܕܥܝ ܡܕܥܐ mens, ſeu intellectus meus.

ܡܩܕܫ ܡܩܕܫܝ ܡܩܕܫܐ ſanctuarium meum.

ܡܪܒܥ ܡܪܒܥܝ ܡܪܒܥܐ vulua, venter meus.

ܬܘܠܥ ܬܘܠܥܝ ܬܘܠܥܐ vermis meus.

ܐܘܨܪ ܐܘܨܪܝ horreum meum, & cæt.

Monendum tamen eſt hæc duo nomina ܡܡܠܠܐ ſermo, vel locutio, & ܡܛܠܠܐ tectum, ſeu vmbraculum, in quibus primum ܠ quieſcit, ac latet; numero ſing. cum affixo primæ perſonæ, & conſequenter ſecundæ & tertiæ pluralis vtriuſq. generis, ſecundũ propinquiores Orientales habere ܝ ſupra illud ܠ, quod eſt antepenultima in prædictis nominibus; ſecundum vero remotiores non ſupra ܠ, ſed ſupra ſecundam litteram ſcilicet ܡ, vel ܛ.

Nomen

Nomen ܚܟܡܬܐ sing. cum affixo sing. masc.

ܚܟܡܬܝ	sapientia	mea
ܚܟܡܬܟ		tua
ܚܟܡܬܗ		eius

Cum plurali.

ܚܟܡܬܢ	sapientia	nostra
ܚܟܡܬܟܘܢ		vestra
ܚܟܡܬܗܘܢ		eorum

Cum singulari fœmin.

ܚܟܡܬܝ	sapientia	mea
ܚܟܡܬܟܝ		tua
ܚܟܡܬܗ		illius

Cum plurali.

ܚܟܡܬܢ	sapientia	nostra
ܚܟܡܬܟܝܢ		vestra
ܚܟܡܬܗܝܢ		illarum

Nomen

Nomen ܚܟ̈ܡܬܐ plurale cum sing. masc.

ܚܟ̈ܡܬܝ	sapientiæ	meæ
ܚܟ̈ܡܬܟ		tuæ
ܚܟ̈ܡܬܗ		suæ

Cum plurali.

ܚܟ̈ܡܬܢ	sapientiæ	nostræ
ܚܟ̈ܡܬܟܘܢ		vestræ
ܚܟ̈ܡܬܗܘܢ		suorum

Cum sing. fœmin.

ܚܟ̈ܡܬܝ	sapientiæ	meæ
ܚܟ̈ܡܬܟܝ		tuæ
ܚܟ̈ܡܬܗ̇		suæ

Cum plurali.

ܚܟ̈ܡܬܢ	sapientiæ	nostræ
ܚܟ̈ܡܬܟܝܢ		vestræ
ܚܟ̈ܡܬܗܝܢ		suarum

Sic etiam faciunt multa alia, vt

ܪܚܡܬܐ ܪܚܡܬܝ amor meus.

ܢܗܡܬܐ ܢܗܡܬܝ rugitus meus.

ܕܡܥܬܐ ܕܡܥܬܝ lachryma mea.

ܢܨܒܬܐ ܢܨܒܬܝ planta mea.

ܥܙܩܬܐ ܥܙܩܬܝ annulus meus.

ܡܠܬܐ ܡܠܬܝ verbum meum.

ܙܕܩܬܐ ܙܕܩܬܝ eleemosyna mea.

ܪܓܬܐ ܪܓܬܝ desiderium meum.

ܫܢܬܐ ܫܢܬܝ somnus meus.

ܦܣܬܐ ܦܣܬܝ sors mea.

ܡܟܬܐ ܡܟܬܝ temperantia mea.

ܒܙܬܐ ܒܙܬܝ direptio mea.

ܢܙܩܬܐ ܢܙܩܬܝ nocumentum meum.

ܠܐܘܬܐ ܠܐܘܬܝ labor meus.

ܟܡܬܐ ܟܡܬܝ moeror meus.

ܫܥܬܐ ܫܥܬܝ hora mea.

ܓܢܬܝ ܓܢܬܝ ܓܢܬܐ hortus meus.

ܣܝܡܬܝ ܣܝܡܬܝ ܣܝܡܬܐ thesaurus meus.

ܫܪܒܬܝ ܫܪܒܬܝ ܫܪܒܬܐ generatio mea.

ܢܩܡܬܝ ܢܩܡܬܝ ܢܩܡܬܐ vindicta mea.

ܕܘܟܬܝ ܕܘܟܬܝ ܕܘܟܬܐ locus meus, & alia similia, quę vsu, & exercitatione facile addiscuntur.

Quædam autem loco ܝ supra antepenultmam recipiunt ܘ, vt de eorum contractione dictum est, cuiusmodi

ܟܗܢܝ ܟܗܢܝ ܟܗܢܐ sacerdos meus.

ܥܠܡܝ ܥܠܡܝ ܥܠܡܐ sæculum, seu mundus meus.

ܪܚܡܝ ܪܚܡܝ ܪܚܡܐ amator, seu amicus meus.

In cæteris tam numero singulari, quam plurali sequuntur nomen ܪܒܐ: quorum vnum satis est proponere exemplum.

Nomen ܪܚܡܐ singulare, cum affixo singulari masculino.

ܪܚܡܝ	amicus	meus
ܪܚܡܟ		tuus
ܪܚܡܗ		suus

Cum

Cum plurali.

ܪܚܡܢ	amicus	noster
ܪܚܡܟܘܢ		vester
ܪܚܡܗܘܢ		eorum

Plurale cum singulari fœminino.

ܪܚܡܝ	amicus	meus
ܪܚܡܟܝ		tuus
ܪܚܡܗ̇		suus

Cum plurali.

ܪܚܡܢ	amicus	noster
ܪܚܡܟܝܢ		vester
ܪܚܡܗܝܢ		earum

Nomen ܪ̈ܚܡܐ plurale cum sing. masc.

ܪ̈ܚܡܝ	amici	mei
ܪ̈ܚܡܝܟ		tui
ܪ̈ܚܡܘܗܝ		sui

Cum plurali.

ܪ̈ܚܡܝܢ	amici	nostri
ܪ̈ܚܡܝܟܘܢ		vestri
ܪ̈ܚܡܝܗܘܢ		eorum

Cum sing. fœmin.

ܪ̈ܚܡܝ	amici	mei
ܪ̈ܚܡܝܟܝ		tui
ܪ̈ܚܡܝܗ̇		sui

Cum plurali.

ܪ̈ܚܡܝܢ	amici	nostri
ܪ̈ܚܡܝܟܝܢ		vestri
ܪ̈ܚܡܝܗܝܢ		earum

Quædam vero alia, quorum nonnulla sunt prædictis similia, ܵ , vel ܲ non recipiunt; sed solum abijciunt ܐ cum ܳ , relinquendo antepenultimam, vt erat, cuiusmodi sunt subiecta nomina,

ܪܢܝܬܝ ܪܢܝܬܐ cura, seu solicitudo mea.

ܪܥܝܐ

ܨܒܬܝ ܨܒܬܐ decus, seu ornatus meus.

ܩܫܬܝ ܩܫܬܐ arcus meus.

ܚܡܬܝ ܚܡܬܐ furor meus.

ܨܒܥܝ ܨܒܥܐ digitus meus.

ܚܠܡܝ ܚܠܡܐ somnium meum.

ܐܡܪܝ ܐܡܪܐ agnus meus.

ܐܣܛܠܐ tamen videtur recipere ܼ supra antepenultimam, vt ܐܣܛܠܝ stola mea, quia durum eſt legere illud ſine ܼ; ſi quidē præter ipſum affixū concurrūt tres conſonantes quieſcētes.

ܢܫܡܬܝ ܢܫܡܬܐ ſpiraculum meum.

ܚܒܪܬܝ ܚܒܪܬܐ ſocia mea.

ܥܓܠܬܝ ܥܓܠܬܐ vitula mea.

ܡܐܙܠܬܝ ܡܐܙܠܬܐ deſceſſus, ſeu itio mea.

ܡܐܣܘܪܬܝ ܡܐܣܘܪܬܐ faſciculus meus

ܡܘܬܒܝ ܡܘܬܒܐ thronus, ſeu ſolium meum.

ܬܟܫܦܬܝ ܬܟܫܦܬܐ interceſſio mea.

ܫܒܠܬܝ ܫܒܠܬܐ ſpica mea.

ܝܠܕܬ ܝܠܕܬܝ ܝܠܕܬܐ genitrix mea.

ܩܩܠܬ ܩܩܠܬܝ ܩܩܠܬܐ ſterquilinium meum.

ܐܢܚܬ ܐܢܚܬܝ ܐܢܚܬܐ ſuſpirium meum.

ܪܚܡܬ ܪܚܡܬܝ ܪܚܡܬܐ amica mea.

ܝܕܥܬ ܝܕܥܬܝ ܝܕܥܬܐ ſcientia mea.

ܫܪܒܬ ܫܪܒܬܝ ܫܪܒܬܐ fratria mea.

ܝܙܦܬ ܝܙܦܬܝ ܝܙܦܬܐ mutuum meum.

ܡܨܝܕܬ ܡܨܝܕܬܝ ܡܨܝܕܬܐ rete meum.

ܐܡܬ ܐܡܬܝ ܐܡܬܐ ancilla mea.

ܚܪܬ ܚܪܬܝ ܚܪܬܐ finis, ſeu extremitas mea.

ܫܢܬ ܫܢܬܝ ܫܢܬܐ annus meus.

ܐܪܥ ܐܪܥܝ ܐܪܥܐ terra mea.

ܬܪܥ ܬܪܥܝ ܬܪܥܐ porta mea.

ܡܠܟ ܡܠܟܝ ܡܠܟܐ rex meus.

ܥܒܕ ܥܒܕܝ ܥܒܕܐ ſeruus meus.

ܓܪܡ ܓܪܡܝ ܓܪܡܐ os meum,

ܦܓܪ ܦܓܪܝ ܦܓܪܐ corpus meum.

ܣܒܪܐ

ܚܒܪܝ ܚܒܪܢܝܐ socius meus.

ܛܠܝ ܛܠܝܐ puer, seu filius meus.

ܚܝܠܝ ܚܝܠܐ virtus mea.

ܥܝܢܝ ܥܝܢܐ oculus meus.

ܕܪܬܝ ܕܪܬܐ atrium meum.

ܡܪܬܝ ܡܪܬܐ domina mea.

ܐܘܪܥܝ ܐܘܪܥܐ occursus meus.

ܐܘܪܚܝ ܐܘܪܚܐ via mea,

ܬܫܒܘܚܬܝ ܬܫܒܘܚܬܐ laus, seu gloria mea.

ܬܕܡܘܪܬܝ ܬܕܡܘܪܬܐ admiratio mea.

ܡܐܟܘܠܬܝ ܡܐܟܘܠܬܐ cibus meus.

ܒܬܘܠܬܝ ܒܬܘܠܬܐ virgo mea.

ܩܒܘܪܬܝ ܩܒܘܪܬܐ sepultura mea.

ܓܘܡܪܬܝ ܓܘܡܪܬܐ carbo meus.

ܡܫܘܚܬܝ ܡܫܘܚܬܐ mēsura mea. Huc possunt reuōcari

ܒܝܬܝ ܒܝܬܐ domus mea.

ܩܪܝܬܝ ܩܪܝܬܐ ciuitas, seu rus meum.

ܩܪܬܝ

ܩܶܪܳܡܝ ܩܶܪܡܝ festuca mea, & alia quamplurima similia, quæ & retinent proprias vocales priores, & non in omnibus, cum recipiunt affixa sequuntur regulam contractorum, vt ex dictis colligitur.

Sciendum tamen est, hoc nomen ܡܨܰܥܬܳܐ medium, interdum habere illud ܰ supra antepenultimam, acquirendo ܶ supra primam, sic ܡܶܨܰܥܬܝ medium meum, vt ܡܰܠܟܬܝ; interdum vero non item, retinendo videlicet proprium ܰ supra secundam litteram, vt prius sic, ܡܨܰܥܬܝ medium meum, vt nomina, de quibus modo dicebamus.

Præterea sciendum est nomina ܡܕܺܝܢܬܳܐ ciuitas ܣܦܺܝܢܬܳܐ nauis, & ܥܺܕܬܳܐ Ecclesia, in quibus ܢ, & ܕ numero singulari occultari, minimeq. proferri libro primo dictum est, ab Orientalibus remotioribus eodem numero cum affixo primæ personæ singularis, ac proinde secundæ, & tertiæ pluralis vtriusque generis, proferri cum vtraque littera affecta ܰ: sicut cum vtraque eodem affecta communiter leguntur, cum habent regimen genitiui, vt

ܡܕܺܝܢܰܬܝ	ciuitas	mea
ܡܕܺܝܢܰܬܟܽܘܢ		vestra
ܡܕܺܝܢܰܬܗܽܘܢ		eorum
ܡܕܺܝܢܰܬܟܶܝܢ		vestra
ܡܕܺܝܢܰܬܗܶܝܢ		earum

ܥܺܕܬܝ

ܥܕܬܝ	Ecclesia	mea
ܥܕܬܟܘܢ		vestra
ܥܕܬܗܘܢ		eorum
ܥܕܬܟܝܢ		vestra
ܥܕܬܗܝܢ		earum

A propinquioribus vero, eodem modo cum affixis, quo ſine affixis, & ſine contractione proferri.

Contra vero ſe habet nomen ܒܪܬܐ filia, quod cum genitiui regimen habet, cū ܪ quieſcenti, ac latenti profertur; habetque ܵ ſupra litterā ܒ, ſupra quā prius erat, vt ܒܪܬ ܡܠܟܐ filia regis: Cum vero primæ perſonæ ſingularis affixum habet, recipit ܵ ſupra ܪ, vt ܒܪܬܝ filia mea: cum autem cætera affixa habet; habet quidem prædictum ܵ ſupra ܒ, & profertur cum ܪ quieſcenti, non tamen latenti, vt in ſubiecto exēplo perſpicitur.

Cum affixo ſing. maſculino.

ܒܪܬܝ	filia	mea
ܒܪܬܟ		tua
ܒܪܬܗ		ſua

Cum

Cum plurali.

ܒܢ̈ܬܢ	filia	nostra
ܒܢ̈ܬܟܘܢ		vestra
ܒܢ̈ܬܗܘܢ		eorum

Cum affixo sing. fœminino.

ܒܢ̈ܬܝ	filia	mea
ܒܢ̈ܬܟܝ		tua
ܒܢ̈ܬܗ		sua

Cum plurali,

ܒܢ̈ܬܢ	filia	nostra
ܒܢ̈ܬܟܝܢ		vestra
ܒܢ̈ܬܗܝܢ		earum

Porro omnia nomina, quorum numerus multitudinis est similis numero plurali, vel nominis ܚܟ̈ܡܬܐ sapientiæ, vel ܕܝ̈ܢܐ iudicia, seu ܪ̈ܚܡܐ amici, vt ipsa recipiunt affixa.

Notandum est quarto, nomina quorum penultima est ܝ, & antepenultima est quiescens, si nomina a ܡ incipientia, de quibus mox, excipiantur, cum affixum primæ personæ singularis

laris recipiunt, recipere aliud ܝ, apud propinquiores Orientales cũ vocali ܝ, apud remotiores vero non item, cuiusmodi

ܓܒܝܐ ܓܒܝܝ ܓܒܝܝ electus meus. ܛܠܝܐ ܛܠܝܝ ܛܠܝܝ puer meus.

ܪܥܝܢܐ ܪܥܝܢܝ ܪܥܝܢܝ cogitatio mea. ܪܕܝܐ ܪܕܝܝ ܪܕܝܝ fluxus meus

ܫܛܝܐ ܫܛܝܝ ܫܛܝܝ stultus meus. ܛܥܝܐ ܛܥܝܝ ܛܥܝܝ seductor meus

ܣܘܣܝܐ ܣܘܣܝܝ ܣܘܣܝ equus meus ܓܘܪܝܐ ܓܘܪܝܝ ܓܘܪܝ catulus meus

ܥܪܘܩܝܐ ܥܪܘܩܝܝ ܥܪܘܩܝ fuga mea, &c. Hoc tamen nomen

ܬܘܕܘܬܐ sedes, vnũ tantũ assumit ܝ: & loco ܝ recipit ܝ supra consonantem præcedentem elementum ܝ sic ܬܘܕܘܬܝ sedes mea, sicut etiam nomina incipientia a ܡ, vt

ܡܫܬܝܐ ܡܫܬܝܝ ܡܫܬܝ potus meus.

ܡܫܪܝܐ ܡܫܪܝܝ ܡܫܪܝ habitatio mea.

ܡܫܪܝܐ ܡܫܪܝܝ ܡܫܪܝ paralyticus meus,

ܡܫܡܠܝܐ ܡܫܡܠܝܝ ܡܫܡܠܝ perfectus meus.

ܡܓܢܒܐ ܡܓܢܒܝ ܡܓܢܒܝ fur meus. &c. In his enim, & similibus nominibus censetur eorum proprium naturale ܝ supplere vicem alterius ܝ, quod tamquam signum affixi prædictæ personæ addendum esset.

Præterea omnia prædicta nomina numero sing. in affixis reliquarũ personarum recipiẽdis inter se conueniunt; & ideo posito vno, aut altero eorum exemplo facile est cætera percipere.

Cum plurali.

ܒܢ̈ܬܢ	filia	nostra
ܒܢ̈ܬܟܘܢ		vestra
ܒܢ̈ܬܗܘܢ		eorum

Cum affixo ſing. fœminino.

ܒܢ̈ܬܝ	filia	mea
ܒܢ̈ܬܟܝ		tua
ܒܢ̈ܬܗ		ſua

Cum plurali,

ܒܢ̈ܬܢ	filia	noſtra
ܒܢ̈ܬܟܝܢ		veſtra
ܒܢ̈ܬܗܝܢ		earum

Porro omnia nomina, quorum numerus multitudinis eſt ſimilis numero plurali, vel nominis ܚܟ̈ܡܬܐ ſapientiæ, vel ܕܝ̈ܢܐ iudicia, ſeu ܪ̈ܚܡܐ amici, vt ipſa recipiunt affixa.

Notandum eſt quarto, nomina quorum penultima eſt ܝ, & antepenultima eſt quieſcens, ſi nomina a ܡ incipientia, de quibus mox, excipiantur, cum affixum primæ perſonæ ſingularis

laris recipiunt, recipere aliud ܝ , apud propinquiores Orientales cũ vocali ܰ , apud remotiores vero non item, cujusmodi

ܓܒܝܐ ܓܒܝܝ ܓܒܝܝ electus meus. ܛܠܝܐ ܛܠܝܝ ܛܠܝܝ puer meus.

ܪܢܝܐ ܪܢܝܝ ܪܢܝܝ cogitatio mea. ܪܕܝܐ ܪܕܝܝ ܪܕܝܝ fluxus meus

ܫܛܝܐ ܫܛܝܝ ܫܛܝܝ stultus meus. ܛܥܝܐ ܛܥܝܝ ܛܥܝܝ seductor meus

ܣܘܣܝܐ ܣܘܣܝܝ ܣܘܣܝܝ equus meus ܓܘܪܝܐ ܓܘܪܝܝ ܓܘܪܝܝ catulus meus

ܥܪܘܩܝܐ ܥܪܘܩܝܝ ܥܪܘܩܝܝ fuga mea, &c. Hoc tamen nomen

ܟܘܪܣܝܐ ܟܘܪܣܝ sedes, vnũ tantũ assumit ܝ : & loco ܰ recipit ܼ supra consonantem præcedentem elementum ܝ sic ܟܘܪܣܝ sedes mea, sicut etiam nomina incipientia a ܡ , vt

ܡܫܬܝܐ ܡܫܬܝܝ ܡܫܬܝܝ potus meus.

ܡܫܪܝܐ ܡܫܪܝܝ ܡܫܪܝܝ habitatio mea.

ܡܫܪܝܐ ܡܫܪܝܝ ܡܫܪܝܝ paralyticus meus,

ܡܫܡܠܝܐ ܡܫܡܠܝܝ ܡܫܡܠܝܝ perfectus meus.

[illegible] fur meus. &c. In his enim, & similibus nominibus censetur eorum proprium naturale ܝ supplere vicem alterius ܝ , quod tamquam signum affixi prædictæ personæ addendum esset.

Præterea omnia prædicta nomina numero sing. in affixis reliquarũ personarum recipiẽdis inter se conueniunt; & ideo posito vno, aut altero eorum exemplo facile est cætera percipere.

Nomen ܓܒܝܐ ſing. cum affixo ſing. maſc.

ܓܒܝܝ	electus	meus
ܓܒܝܟ		tuus
ܓܒܝܗ		ſuus

Cum plurali.

ܓܒܝܢ	electus	noſter
ܓܒܝܟܘܢ		veſter
ܓܒܝܗܘܢ		eorum

Cum ſingulari fœmin.

ܓܒܝܝ	electus	meus
ܓܒܝܟܝ		tuus
ܓܒܝܗ		ſuus

Cum plurali.

ܓܒܝܢ	electus	noſter
ܓܒܝܟܝܢ		veſter
ܓܒܝܗܝܢ		earum

Et ſiс

Et sic alia similia: Hoc tamen nomen ܡܪܝܐ dominus, vel nunquam, vel raro cum affixis legitur, quidquid quidam effutiat. Pro eo enim ܡܪܐ dominus, cum affixis vsurpari solet, vt

Cum sing. Masculino.

ܡܪܝ	dominus	meus
ܡܪܟ		tuus
ܡܪܗ		suus

Cum plurali.

ܡܪܢ	dominus	noster
ܡܪܟܘܢ		vester
ܡܪܗܘܢ		eorum

Cum sing. fœmin.

ܡܪܝ	dominus	meus
ܡܪܟܝ		tuus
ܡܪܗ		suus

Cum plurali.

ܡܪܢ	dominus	noster
ܡܪܟܘܢ		vester
ܡܪܗܝܢ		earum

Nomen ܡܫܬܝܐ sing. cum affixo sing. masc.

ܡܫܬܝ	potus	meus
ܡܫܬܝܟ		tuus
ܡܫܬܝܗ		suus

Cum plurali.

ܡܫܬܝܢ	potus	noster
ܡܫܬܝܟܘܢ		vester
ܡܫܬܝܗܘܢ		eorum

Cum singulari fœminino.

ܡܫܬܝ	potus	meus
ܡܫܬܝܟܝ		tuus
ܡܫܬܝܗ		suus

Cum

Cum plurali.

ܡܫܬܝܢ	potus	noster
ܡܫܬܝܟܘܢ		vester
ܡܫܬܝܗܝܢ		earum

Numero vero plurali inter se aliquantulum discrepant: nam ea, quæ numero multitudinis non commutant ܳ in ܰ supra penultimam, & habent ܶ supra antepenultimam, vt ܓܒܝܐ electi. ܡܫܬܝܐ potus. ܢܗܪܐ fluuij, seu riui, & cætera solent abijcere ܐ, & ipsum ܳ a penultima, manente tamen prædicto ܶ supra suam consonantem præter quam cum affixo tertiæ personæ singularis fœminini generis; cum quo recipiunt ܰ, amittuntq. etiam ܝ cum adiunguntur affixo tertiæ pers. sing. masc. gen. vt in subiectis exemplis constat.

Nomen ܓܒܝܐ plurale cum affixo sing. masc.

ܓܒܝ	electi	mei
ܓܒܝܟ		tui
ܓܒܘܗܝ		sui

Cum plurali.

ܓܒܝܢ	electi	nostri
ܓܒܝܟܘܢ		vestri
ܓܒܝܗܘܢ		eorum

Cum

Cum sing. fæminino

ܓܒܝ̈ܬܝ	electi	mei
ܓܒܝ̈ܬܟ		tui
ܓܒܝ̈ܬܗ		sui

Cum plurali.

ܓܒܝ̈ܬܢ	electi	nostri
ܓܒܝ̈ܬܟܝܢ		vestri
ܓܒܝ̈ܬܗܝܢ		earum

Eodem modo se habent cum affixis,

ܒܢ̈ܝܐ	filij.	ܬܕ̈ܝܐ	vbera.
ܐܢ̈ܫܐ	modi.	ܕܡ̈ܝܐ	pretium.
ܡܝ̈ܐ	aqua.	ܓܕ̈ܝܐ	hœdi.
ܫܡܝ̈ܐ	cæli.& cætera.		

Similiter & ܛܠܝ̈ܐ, quod quidem licet habeat diuerso modo numerum multitudinis, vt dictum est: tamen cum habet affixa construitur, vt prædicta; dicitur enim ܛܠܝ̈ܝ pueri mei, &c. vt ܓܒܝ̈ܝ electi mei.

Nomen

Nomen ܢܗܪܐ plurale cum sing. masc.

ܢܗܪܝ	fluuij	mei
ܢܗܪܝܟ		tui
ܢܗܪܘܗܝ		sui

Cum plurali.

ܢܗܪܝܢ	fluuij	nostri
ܢܗܪܝܟܘܢ		vestri
ܢܗܪܝܗܘܢ		eorum

Cum affixo sing. foeminino.

ܢܗܪܝ	fluuij	mei
ܢܗܪܝܟܝ		tui
ܢܗܪܝܗ		sui

Cum plurali.

ܢܗܪܝܢ	fluuij	nostri
ܢܗܪܝܟܝܢ		vestri
ܢܗܪܝܗܝܢ		earum

Et eodem modo cętera ܛܥܝ̈ܐ seductores. ܣܟ̈ܠܐ stulti, contemptores. ܣܢ̈ܐܐ osi, seu inimici, &c.

Monendum tamen est, hæc eadem prædicta nomina interdum numero plurali assumere aliud ܝ quiescens, & ̄ transferre a propria consonante ad ܝ naturale nominis illi proximum: & quidem ea, quæ in singulari supra primam habent ̄, cum aliud ܝ prædicto modo recipiunt, idem ̄ supra eamdem retinent; vt

ܓܒܝ̈ܝ	ܓܒܝ̈ܐ	electi mei.
ܡܝ̈ܝ	ܡܝ̈ܐ	aquæ meæ. Sic,
ܫܛܝ̈ܝ	ܫܛܝ̈ܐ	contemptores mei.
ܡܫܬܝ̈ܝ	ܡܫܬܝ̈ܐ	potus mei.
ܡܫܡܠܝ̈ܝ	ܡܫܡܠܝ̈ܐ	perfecti mei.

Sed subdamus aliquod horum exemplum.

Nomen ܡܝ̈ܐ plurale cum affixo singulari masculino.

ܡܝ̈ܝ	aquæ	meæ
ܡܝ̈ܟ		tuæ
ܡܝ̈ܘܗܝ		suæ

Cum plurali.

ܡܝܢ	aquæ	noſtræ
ܡܝܟܘܢ		veſtrę
ܡܝܗܘܢ		eorum

Cum ſingulari fœminino.

ܡܝܝ	aquæ	meæ
ܡܝܟܝ		tuæ
ܡܝܗ		ſuæ

Cum plurali.

ܡܝܢ	aquæ	noſtræ
ܡܝܟܝܢ		veſtræ
ܡܝܗܝܢ		earum

Ex ſupradictis porro quædam numero multitudinis aſſumere ܘ, & ܬ, ſic

ܪܥܝܐ paſtor, ܪܥܘܬܐ paſtores.

ܟܘܪܣܝܐ ſedes, ܟܘܪܣܘܬܐ ſedes.

ܡܩܫܝܐ cucumerarium ܡܩܫܘܬܐ cucumeraria, &c.

vt di-

vt diximus cap. quinto huius libri: & huiusmodi cum numero plurali recipiũt affixa, ea recipiũt vt nomen plurale ܪ̈ܥܘܬܐ vt ܪ̈ܥܘܬܝ pastores mei, &c.

Ea autem, quæ numero multitudinis cõmutant ܳ supra penultimam scilicet supra ܝ in ܰ; cum affixa recipiunt, idem ܰ supra eamdem litteram commutant in ܶ; & recipiunt aliud ܝ quiescens, sicut paulo ante monebamus, & patet in subiecto exemplo.

Nomen ܪ̈ܢܝܐ plurale cum affixo sing. masc.

ܪ̈ܢܝܝ	cogitationes	meæ
ܪ̈ܢܝܟ		tuæ
ܪ̈ܢܝܘܗܝ		suæ

Cum plurali.

ܪ̈ܢܝܢ	cogitationes	nostræ
ܪ̈ܢܝܟܘܢ		vestræ
ܪ̈ܢܝܗܘܢ		eorum

Cum fœminino singulari.

ܪ̈ܢܝܝ	cogitationes	meę
ܪ̈ܢܝܟܝ		tuę
ܪ̈ܢܝܗ		suę

Cum plurali.

ܪ̈ܶܢܝܰܝܢ	cogitationes	nostræ
ܪ̈ܶܢܝܰܝܟܘܢ		veſtræ
ܪ̈ܶܢܝܰܝܗܶܝܢ		earum

Et ita alia eiuſdem ſpeciei, vt

ܪ̈ܕܝܰܝ ܪ̈ܕܝܰܐ fluxus, ſeu eruditiones meæ.

ܙ̈ܢܝܰܝ ܙ̈ܢܝܰܐ rubigines meæ.

ܚܰ̈ܝܰܝ ܚܰ̈ܝܶܐ vita mea.

ܥܽܘ̈ܪܩܰܝ ܥܽܘ̈ܪܩܶܐ fugæ meæ, & cæt.

Notandum eſt quinto, nomina, quorum penultima eſt ܝ, & antepenultima eſt mota, abiecto ܐ cum ܰ, quod eſt ſupra prædictam penultimam, quæ quieſcens manebit, in ſingulari numero acquirere aliud ܝ quieſcens primæ perſonæ ſingularis ſignum; in plurali autem recipere ſupra eamdem penultimam, ſcilicet ſupra ܝ ܰ, vt iam ſupra diximus, ſed ſubijciamus, & horum exemplum.

Nomen ܫܽܘܘܕܳܝܳܐ ſing. cum affixo ſing. maſc.

ܫܽܘܘܕܳܝܝ	promiſſio	mea
ܫܽܘܘܕܳܝܳܟ		tua
ܫܽܘܘܕܳܝܶܗ		ſua

Cum

Cum plurali.

ܫܘܘܕܝܢ	promiſſio	noſtra
ܫܘܘܕܝܟܘܢ		veſtra
ܫܘܘܕܝܗܘܢ		eorum

Cum affixo ſing. fœminino.

ܫܘܘܕܝܝ	promiſſio	mea
ܫܘܘܕܝܟܝ		tua
ܫܘܘܕܝܗ		ſua

Cum plurali.

ܫܘܘܕܝܢ	promiſſio	noſtra
ܫܘܘܕܝܟܝܢ		veſtra
ܫܘܘܕܝܗܝܢ		earum

Nomen ܫܘܘ̈ܕܝܐ plurale cum ſing. maſc.

ܫܘܘ̈ܕܝܝ	promiſſiones	meę
ܫܘܘ̈ܕܝܟ		tuę
ܫܘܘ̈ܕܝܗܝ		ſuę

Cum

Cum plurali.

ܫܘܘܕܝܝܢ	promiſſiones	noſtrę
ܫܘܘܕܝܟܘܢ		veſtrę
ܫܘܘܕܝܗܘܢ		eorum

Plurale cum ſingulari fœminino.

ܫܘܘܕܝܝ	promiſſiones	meę
ܫܘܘܕܝܟܝ		tuę
ܫܘܘܕܝܗ		ſuę

Cum plurali.

ܫܘܘܕܝܢ	promiſſiones	noſtræ
ܫܘܘܕܝܟܝܢ		veſtræ
ܫܘܘܕܝܗܝܢ		earum

Eodem modo ſe habent hæc & ſimilia nomina, vt

ܨܦܝܪܝ ܨܦܝܪܐ hircus meus.

ܫܪܝܝ ܫܪܝܐ ſolutio mea.

ܫܘܢܝܝ ܫܘܢܝܐ tranſmigratio mea.

ܫܘܪܝܝ ܫܘܪܝܐ principium meum.

ܡܫܘܡܠܝܘܬܝ ܡܫܘܡܠܝܢܘܬܝ perfectio mea.

ܡܚܣܢܘܬܝ ܡܚܣܝܢܘܬܝ indulgentia mea. Sic etiam

ܒܪܘܝܝ ܒܪܘܝܐܝ creator meus.

ܩܪܘܝܝ ܩܪܘܝܐܝ lector meus, &c.

Quamquam in his fortaſſis melius eſt vti, præcipue cum ad primã perſonam referuntur, pronomine ܕܝܠܝ meus, vt ܒܪܘܝܐ ܕܝܠܝ creator meus. ܩܪܘܝܐ ܕܝܠܝ lector meus, &c. Huc reuocantur ea nomina, quorum penultima eſt ܐ vicem elementi ܝ gerens, vt

Nomen ܒܘܝܐܐ ſing. cum affixo ſing. maſc.

ܒܘܝܐܝ	consolatio	mea
ܒܘܝܐܟ		tua
ܒܘܝܐܗ		ſua

Cum plurali.

ܒܘܝܐܢ	consolatio	noſtra
ܒܘܝܐܟܘܢ		veſtra
ܒܘܝܐܗܘܢ		eorum

Cum

Cum ſingulari fœmin.

ܒܘܝܐܝ	conſolatio	mea
ܒܘܝܐܟܝ		tua
ܒܘܝܐܗ		ſua

Cum plurali.

ܒܘܝܐܢ	conſolatio	noſtra
ܒܘܝܐܟܝܢ		veſtra
ܒܘܝܐܗܝܢ		earum

Nomen ܒܘܝܐ̈ܐ plurale cum affixo ſing. maſc.

ܒܘܝܐ̈ܝ	conſolationes	meę
ܒܘܝܐ̈ܝܟ		tuę
ܒܘܝܐ̈ܘܗܝ		ſuę

Cum plurali.

ܒܘܝܐ̈ܝܢ	conſolationes	noſtrę
ܒܘܝܐ̈ܝܟܘܢ		veſtrę
ܒܘܝܐ̈ܝܗܘܢ		eorum

Cum sing. fœminino.

ܒܘܝܐܝ	consolationes	meę
ܒܘܝܐܝܟܝ		tuę
ܒܘܝܐܝܗ		suę

Cum plurali,

ܒܘܝܐܝܢ	consolationes	nostrę
ܒܘܝܐܝܟܝܢ		vestrę
ܒܘܝܐܝܗܝܢ		earum

Vbi etiam diligenter notandum est quomodo prædictum nomen, & illi similia scribantur; multi enim Grammaticæ regulas, vel ignorantes, vel non aduertentes illa male scribunt.

Ea autem, quæ habent penultimam litteram ܐ vicem elementi ܝ nequaquam gerentem, ferè sequuntur nomen ܕܝܢܐ judicium, initio propositum; vt etiam patet in hoc exemplo.

Nomen ܣܢܐܐ sing. cum affixo sing. masc.

ܣܢܐܝ	inimicus	meus
ܣܢܐܟ		tuus
ܣܢܐܗ		suus

Cum plurali.

ܒܥܠܕܒܒܢ	inimicus	noſter
ܒܥܠܕܒܒܟܘܢ		veſter
ܒܥܠܕܒܒܗܘܢ		eorum

Cum ſing. fœmin.

ܒܥܠܕܒܒܝ	inimicus	meus
ܒܥܠܕܒܒܟܝ		tuus
ܒܥܠܕܒܒܗ		ſuus

Cum plurali.

ܒܥܠܕܒܒܢ	inimicus	noſter
ܒܥܠܕܒܒܟܝܢ		veſter
ܒܥܠܕܒܒܗܝܢ		earum

Nomen ܒܥܠܕܒܒܐ plurale cum affixo ſing. maſc.

ܒܥܠܕܒܒܝ	inimici	mei
ܒܥܠܕܒܒܝܟ		tui
ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ		ſui

Cum

Cum plurali.

ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܢ } inimici { nostri
ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܟܘܢ } inimici { vestri
ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܗܘܢ } inimici { eorum

Plurale cum singulari fœminino.

ܒܥܠܕܒܒ̈ܝ } inimici { mei
ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܟܝ } inimici { tui
ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܗ } inimici { sui

Cum plurali.

ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܢ } inimici { nostri
ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܟܝܢ } inimici { vestri
ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܗܝܢ } inimici { earum

Sic etiam ܣܘܓܐܐ ܣܘܓܐܝ multitudo mea,&c. cum ܐ quod præcedit affixum, omnino quiescenti.

Sequuntur etiam nomen ܪܘܡܐ ea nomina, quæ in cap. 11. huius libri, dictum est in contractione commutare locum litteræ ܘ, quam habent: hæc enim cum affixa recipiunt: nulla ratione mutant locum ܘ, vt ܦܘܓܪܐ ܦܘܓܪܝ cor-

pus meum. ܦܓܪܝ ܦܓܪ̈ܝ corpora mea,&c.

Notandum est sexto nomina quędam pluralia, de quibus dictum est cap. quinto huius libri, cum affixa recipiunt, construi, vt nomina singularia: quorum etiam exemplum iam vides esse subiectum.

Nomen ܥܢܐ plurale cum affixo singulari masculino.

ܥܢ̈ܝ	oues	meæ
ܥܢ̈ܟ	oues	tuæ
ܥܢ̈ܗ	oues	suæ

Cum plurali.

ܥܢ̈ܢ	oues	nostræ
ܥܢ̈ܟܘܢ	oues	vestræ
ܥܢ̈ܗܘܢ	oues	eorum

Cum singulari fœminino.

ܥܢ̈ܝ	oues	meę
ܥܢ̈ܟܝ	oues	tuę
ܥܢ̈ܗ̇	oues	suę

Cum

Cum plurali.

ܥܢܢ } oues { nostræ
ܥܢܟܝܢ } oues { vestrę
ܥܢܗܝܢ } oues { earum

Et eodem modo dicitur ܒܥܝܪܝ ܒܥܝܪܟ ܒܥܝܪܗ iumentum meum. ܪܟܫܝ ܪܟܫܟ ܪܟܫܗ equi mei. ܪܚܫܝ ܪܚܫܟ ܪܚܫܗ reptile meum, & cęt.

Aduertendum tamen hoc loco est, nomen ܩܘܪܝܐ quod interdum ciuitates, interdum rura sonat, frequentius habere affixa more nominum singularium, rarius vero more pluraliũ: sed vtriusque modi exempla proponamus,

Nomen ܩܘܪܝܐ plurale more nominum singularium cum affixo sing. masc.

ܩܘܪܝ } ciuitates seu rura. { mea
ܩܘܪܝܟ } ciuitates seu rura. { tua
ܩܘܪܘܗܝ } ciuitates seu rura. { sua

Cum plurali.

ܩܘܪܝܢ } rura { nostra
ܩܘܪܝܟܘܢ } rura { vestra
ܩܘܪܝܗܘܢ } rura { eorum

Cum

Cum affixo ſing. fœminino.

ܩܘܪܝ̈ܝ	rura	mea
ܩܘܪܝ̈ܟܝ		tua
ܩܘܪܝ̈ܗ		ſua

Cum plurali.

ܩܘܪܝ̈ܢ	rura	noſtra
ܩܘܪܝ̈ܟܝܢ		veſtra
ܩܘܪܝ̈ܗܝܢ		earum

Idem more pluralium cum maſc. ſing.

ܩܘܪܝ̈ܘܗܝ	ciuitates ſeu rura	mea
ܩܘܪܝ̈ܘܬܟ		tua
ܩܘܪܝ̈ܘܬܗ		ſua

Cum plurali.

ܩܘܪܝ̈ܘܬܢ	rura	noſtra
ܩܘܪܝ̈ܘܬܟܘܢ		veſtra
ܩܘܪܝ̈ܘܬܗܘܢ		eorum

Cum

Cum singulari fœminino.

ܚܩܘܠܝ	rura	mea
ܚܩܘܠܝܟܝ		tua
ܚܩܘܠܝܗ		sua

Cum plurali.

ܚܩܘܠܝܢ	rura	nostra
ܚܩܘܠܝܟܝܢ		vestra
ܚܩܘܠܝܗܝܢ		earum

Aduertendum etiam est, quędam nomina plurali numero vt singularia desinere, & tamen, cum affixa recipiunt, vt pluralia procedere, cuiusmodi est ܐ̱ܢܫܐ homines, a quo fit ܐ̱ܢܫܝ homines mei. ܐ̱ܢܫܝܟܘܢ homines vestri, & cæt. vt nomina pluralia superius posita, ܕܝܢܝ iudicia mea, & cætera.

Notandum est septimo, quædam nomina monosyllaba numero singulari cum affixo primæ personæ singularis, & secundæ, & tertiæ plur. vtriusque gen. recipere ܼ supra primam, vt ܒܪܝ ܒܪܐ filius meus. ܫܡܝ ܫܡܐ nomen meũ. ܐܣܝ ܐܣܐ modus meus ܕܡܝ ܕܡܐ sanguis meus. sed ponamus aliquod eorum exemplum.

Nomen

Nomen ܒܪܐ singulare cum affixo sing. masc.

ܒܪܝ	filius	meus
ܒܪܟ	filius	tuus
ܒܪܗ	filius	suus

Cum plurali.

ܒܪܢ	filius	noster
ܒܪܟܘܢ	filius	vester
ܒܪܗܘܢ	filius	eorum

Cum singulari fœmin.

ܒܪܝ	filius	meus
ܒܪܟܝ	filius	tuus
ܒܪܗ	filius	suus

Cum plurali.

ܒܪܢ	filius	noster
ܒܪܟܝܢ	filius	vester
ܒܪܗܝܢ	filius	earum

Et sic

Et sic alia similia: Sed nomen ܚܡܐ socer, licet in recipiendo ܵ, quando primæ personæ affixum habet, cum illis consentiat; quando cæterarum tamen personarum habet affixa, dissentit; assumit enim ܘ cum ܽ, vt in exemplo subiecto clare perspicitur.

Cum affixo masculino sing.

ܚܡܝ	socer	meus
ܚܡܘܟ		tuus
ܚܡܘܗܝ		suus

Cum plurali.

ܚܡܘܢ	socer	noster
ܚܡܘܟܘܢ		vester
ܚܡܘܗܘܢ		eorum

Cum sing. fœmin.

ܚܡܝ	socer	meus
ܚܡܘܟܝ		tuus
ܚܡܘܗ		suus

Cum plurali.

ܚܡܘܢ	socer		noster
ܚܡܘܟܘܢ			vester
ܚܡܘܗܝܢ			earum

Item quædam nomina vario modo cum affixis connectuntur numero singulari, cujusmodi sunt ܐܒܐ pater, & ܐܚܐ frater; quæ quidem cum affixo primæ singularis mutant solum ܳ supra ܐ in ܺ: cum cęteris affixis retinēt quidem idem ܳ loco suo; sed recipiunt ܘ cum ܽ post ܒ, & ܚ, vt dictum est de ܚܡܐ; sed ponamus exemplum vtriusque.

Nomen ܐܒܐ sing. cum affixo sing. masc.

ܐܒܝ	pater		meus
ܐܒܘܟ			tuus
ܐܒܘܗܝ			suus

Cum plurali.

ܐܒܘܢ	pater		noster
ܐܒܘܟܘܢ			vester
ܐܒܘܗܘܢ			eorum

Cum singulari fœmin.

ܐܒܝ	pater	meus
ܐܒܘܟܝ		tuus
ܐܒܘܗ̇		suus

Cum plurali.

ܐܒܘܢ	pater	noster
ܐܒܘܟܝܢ		vester
ܐܒܘܗܝܢ		earum

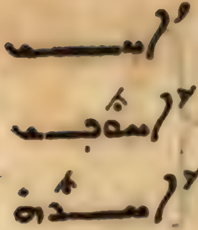
Eodemq. plane modo nomen ܐܚܐ sing. cum sing. masc.

ܐܚܝ	frater	meus
ܐܚܘܟ		tuus
ܐܚܘܗܝ		suus

Cum plurali.

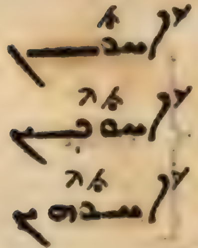
ܐܚܘܢ	frater	noster
ܐܚܘܟܘܢ		vester
ܐܚܘܗܘܢ		eorum

Cum ſing. fœminino.

frater — meus, tuus, ſuus

Cum plurali.

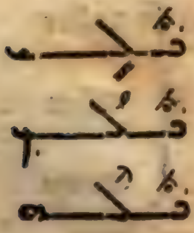

frater — noſter, veſter, earum

Numero autem plurali nullam habent difficultatem; ſequuntur enim regulas iam aſſignatas:

Hęc pręterea vox ܟܠ vtriuſque generis & numeri, ideſt, omnis, vel totus tota, cuius prima conſonans profertur cum ܳ perinde, ac ſi illam ſequatur littera ܘ, cum affixo primę perſonæ ſingularis aſſumit ܼ ſupra penultimam, vt in hoc cernitur exemplo.

Cum affixo ſing. maſc.

omnis totus — ego, tu, ille

Cum

hi. ܕܝܠܝ meus, vel mea. Quomodo autem huiusmodi particulę cum affixis connectantur; de prima quidem iam dictũ est: de postremis vero inferius de pronomine agentes, dicemus. Nũc vero, quæ diximus, breuiter exemplis confirmemus. Marc. 3.

ܟܠܗܘܢ ܚܛܗ̈ܐ ܘܓܘܕ̈ܦܐ ܕܢܓܕܦܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܢܫܬܒܩܘܢ
ܠܗܘܢ.

Omnia peccata, & blasphemiæ, quibus blasphemauerint filij hominum dimittentur eis, & cæt. Et Matth. 25.

ܕܗܐ ܕܥܟܘ ܠܗܘܢ ܠܡܦܕ̈ܝܢ ܕܝܠܢ.

Quia ecce extinctæ sunt sibi lampades nostræ. Et 26.

ܙܒܢܝ ܡܛܐ ܠܗ.

Tempus meum appropinquauit sibi, seu peruenit. Et ibidem.

ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܐܠܘ ܠܐ ܐܬܝܠܕ.

Melius, vel expediens fuit, seu erat ipsi viro illi, si non natus fuit seu esset. Ioan. 19. ܠܢ ܢܡܘܣܐ ܐܝܬ ܠܢ.

Nobis lex est nobis. Et Marci 4.

ܘܫܪܟܐ ܕܪ̈ܓܝܓܬܐ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ ܥܐܠܢ ܚܢܩܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ

Et reliqua desideriorum aliorum ingrediuntur, suffocãt ipsum verbũ. Et Ioã. 7. ܙܒܢܟܘܢ ܕܝܢ ܕܝܠܟܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܡܛܝܒ

Tempus autem vestrum vestrum in omni momento, seu tempore, paratum est. & 8. ܐܒܘܢ ܕܝܠܢ ܐܒܪܗܡ ܗܘ.

Pater noster noster Abraham est. Et 17.

[illegible]

ܩܕܫ ܐܢܘܢ ܒܫܪܪܟ ܕܡܠܬܟ ܕܝܠܟ ܫܪܪܐ ܗܝ ܀

Sanctifica eos in veritate tua, quoniam verbum tuum tuum veritas est. Et 18. ܀ ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܟܐ

Nunc autem regnum meum meum non est hinc. & alia huiusmodi, quæ breuitatis causa prætermitto. In quibus locis duo affixa eamdem referentia personam confirmationis causa collocantur, quorum vno remoto pręcipuus sermonis sensus nequaquam remouetur.

Præterea sæpe affixa adhibentur, vt id, quod apud Latinos nomen (idem) significat, designetur: huic enim in lingua nostra non est aliquod peculiare nomen respondens: vt & ex quibusdam præmissorũ exẽplorũ colligi potest, & ex illo Leuit. 16.

ܒܝܪܚܐ ܫܒܝܥܝܐ ܒܥܣܪܐ ܒܗ ܒܝܪܚܐ ܬܡܟܟܘܢ

ܢܦܫܬܟܘܢ ܀

In mense septimo in decima in ipso in mense (idest) in eodem mense, humiliate animas vestras. & alibi sæpe.

De nominibus numeralibus.

CAP. XVI.

PRæter ea, quæ hactenus diximus de nomine in communi, notanda sunt aliqua circa nomina numeralia. Notandũ igitur est primo triplicẽ posse assignari numerũ apud nos, quorum primus dicitur ܦܫܝܛܐ idest, simplex, qui a Latinis dici assolet cardinalis: dicitur autem simplex, vel quia cæteri numeri ab eo componuntur, ac deriuantur, vel quia numerum sim-

ſimpliciter, & abſolute ſignificat. Eſt autem triplicis generis, vel maſculini, vel fœminini, vel communis, vt in ſubiecta tabella perſpicitur.

Numerus maſculini gen.		Fœminini generis.	
ܚܕ	vnus	ܚܕܐ	vna
ܬܪܝܢ	duo	ܬܪܬܝܢ	duæ
ܬܠܬܐ	tres	ܬܠܬ	tres.
ܐܪܒܥܐ	quatuor	ܐܪܒܥ	quatuor
ܚܡܫܐ	quinque	ܚܡܫ	quinque
ܫܬܐ	ſex	ܫܬ	ſex
ܫܒܥܐ	ſeptem	ܫܒܥ	ſeptem
ܬܡܢܝܐ	octo	ܬܡܢܐ	octo
ܬܫܥܐ	nouem	ܬܫܥ	nouem
ܥܣܪܐ	decem.	ܥܣܪ	decem.

Eodem numero ſimplici, fæminini tamen generis vti ſolēt, cum volunt ſignificare; ſemel, bis, ter. &c. vt Pſal. 62. iuxta Chaldæos, 61. iuxta Latinos.

ܚܕܐ ܗܝ ܕܡܠܠ ܐܠܗܐ : ܘܬܪܬܝܢ ܗܠܝܢ ܫܡܥܬ .

Vna eſt, quam dixit Dominus, & duas, hæc audiui; ideſt, ſemel dixit Dominus, & bis hæc audiui. & pſal. 89. iuxta Chaldæos. 88. iuxta

88. iuxta Lat. ܚܕܐ ܡܚܕܐ ܝܡܝܬ ܒܩܘܕܫܝ ܠܕܘܝܕ ܘܠܐ ܐܟܕܒ

Vnam, ideſt, ſemel iuraui in ſancto meo Dauid, & non mentiar.

Et Matth. 18. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܥܕܡܐ

ܠܫܒܥ܆ ܐܠܐ ܥܕܡܐ ܠܫܒܥܝܢ ܙܒܢܝܢ ܫܒܥ ܫܒܥ܀

Dixit ei Ieſus, non dico tibi vſque ad ſeptem, ſeu ſepties, ſed vſq; ad ſeptuaginta vices ſeptem, ſeptem, ſeu ſepties ſepties. Vtuntur autem tali genere: quia ſubintelliguntur quædam voces generis fœminini, vt ܚܕܐ ܙܒܢܐ vice. ܙܒܢܝܢ vices: vt illud 9. ad Hebræos. ܥܠ ܚܕܐ ܙܒܢ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ܀

Ingreſſus eſt vna vice, ſeu ſemel in domum ſanctuarij.

Hinc præterea vſque ad viginti minor numerus præcedit maiorem.

Maſculini generis.

ܚܕܥܣܪ	vndecim.
ܬܪܥܣܪ	duodecim.
ܬܠܬܥܣܪ	tredecim.
ܐܪܒܥܬܥܣܪ vel ܐܪܒܥܣܪ	quatuordecim.
ܚܡܫܬܥܣܪ vel ܚܡܫܥܣܪ	quindecim.
ܫܬܬܥܣܪ vel ܫܬܥܣܪ	ſexdecim.
ܫܒܥܬܥܣܪ vel ܫܒܥܣܪ	ſeptemdecim.

ܬܡܢܬܥܣܪ vel ܬܡܢܥܣܪ octodecim.

ܬܫܥܬܥܣܪ vel ܬܫܥܣܪ nouemdecim.

Fœminini generis.

ܚܕܥܣܪܐ vndecim

ܬܪܬܥܣܪܐ duodecim

ܬܠܬܥܣܪܐ tredecim

ܐܪܒܥܣܪܐ quatuordecim

ܚܡܫܥܣܪܐ quindecim

ܫܬܥܣܪܐ sexdecim.

ܫܒܥܣܪܐ septemdecim

ܬܡܢܥܣܪܐ octodecim

ܬܫܥܣܪܐ nouemdecim.

Interdum tamen præsertim metri necessitate in prædictis maior præcedit minorem; vt illud Sancti Aphræm,

Quis est, qui iugauit donum ܡܢܘ ܕܙܘܓ ܡܘܗܒܬܐ

A decem, & duobus mensibus. ܡܢ ܥܣܪܐ ܘܬܪܝܢ ܝܪ̈ܚܝܢ

Communis generis.

ܥܣܪܝܢ viginti.

ܬܠܬܝܢ

ܬܠܬܝܢ triginta

ܐܪܒܥܝܢ quadraginta

ܚܡܫܝܢ quinquaginta.

ܫܬܝܢ sexaginta.

ܫܒܥܝܢ septuaginta

ܬܡܢܝܢ octoginta

ܬܫܥܝܢ nonaginta.

Hinc vero vſque ad centum, maior præcedit minorem interiecta littera ܘ, ideſt (&) hac ratione.

ܥܣܪܝܢ ܘܚܕ vel ܘܚܕܐ	viginti	& vnus, vel & vna.
ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ vel ܘܬܪܬܝܢ		& duo, vel & duæ.
ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬܐ vel ܘܬܠܬ		& tres.
ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ vel ܘܐܪܒܥ		& quatuor
ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ vel ܘܚܡܫ		& quinque
ܥܣܪܝܢ ܘܫܬܐ vel ܘܫܬ		& ſex
ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥܐ vel ܘܫܒܥ		& ſeptem
ܥܣܪܝܢ ܘܬܡܢܝܐ vel ܘܬܡܢܐ		& octo
ܥܣܪܝܢ ܘܬܫܥܐ vel ܘܬܫܥ		& nouem

Et eodem modo ſe habent cæteri numeri maiores, cum ſibi annexos habent minores. Sic etiam dicitur,

ܡܐܐ ܘܚܕ vel ܘܚܕܐ centum & vnus, vel & vna.

ܡܐܐ ܘܬܪܝܢ vel ܘܬܪܬܝܢ centum & duo, vel duæ, &c.

ܡܐܐ ܘܥܣܪܐ vel ܘܥܣܪ centum & decem.

ܡܐܐ ܘܚܕܥܣܪ vel ܘܚܕܬܥܣܪܐ centum & vndecim.

ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ centum & viginti.

ܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ centum & triginta, & cæt.

Sic quoque ܐܠܦܐ ܘܚܕ vel ܘܚܕܐ mille & vnus, vel vna.

eodem plane modo, quo centum.

Quando tamen numerus maior, minore numeratur, illi fere poſtponi ſolet hoc pacto.

Communis generis.

ܬܠܬܡܐܐ ter centum.

ܐܪܒܥܡܐܐ quater centum.

ܚܡܫܡܐܐ quinquies centum.

ܫܬܡܐܐ ſexies centum.

ܫܒܥܡܐ ſepties centum.

ܬܡܢܡܐܐ octies centum.

ܬܫܥܡܐ

ܬܫܥܡܐܐ novies centum.

Vbi ſciendum eſt, nos cum ſignificare volumus ſemel centum, communiter ſolere dicere abſolute ܡܐܐ centum. Interdum etiam ſolemus addere ܚܕܐ vt ܚܕܐ ܡܐܐ vnum centum, cum vero bis centũ ſignificamus, nullo alio addito dicimus ܡܐܬܝܢ Interdum dicitur ܡܐܬܐ vt illud Sancti Aphræm.

Adijcit decem ſupra centum, ܘܡܐܐ ܒܥܣܪܐ ܥܠ ܡܐܬܐ

Ad numerum mille aſcendit. ܠܡܢܝܢܐ ܕܐܠܦ ܣܠܩ.

In plurali facit, ܡܐܘܬܐ, & dicetur, ܬܠܬܡܐܘܬܐ ter centum. ܐܪܒܥ ܡܐܘܬܐ quater centum, & ſic deinceps.

Communis generis.

ܚܕ ܐܠܦܐ vnum mille.

ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ duo millia

ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ tria millia

ܐܪܒܥ ܐܠܦܝܢ quatuor millia

ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ quinque millia

ܫܬܐ ܐܠܦܝܢ ſex millia

ܫܒܥܐ

ܫܒܥܐ ܐܠܦܝܢ septem millia

ܬܡܢܝܐ ܐܠܦܝܢ octo millia

ܬܫܥܐ ܐܠܦܝܢ nouem millia

ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ decem millia

ܚܕܥܣܪ ܐܠܦܝܢ vndecim millia,& ſic deinceps.

Quamquam vt in primo libro diximus, decem millia appellare ſolemus ܪܒܘܬܐ myriadem.

Notandum eſt ſecundo, ſecundum numerum dici poſſe ܡܦܠܓܢܐ diſtributiuum,ſeu diuiſiuum; quia videlicet diſtributionem,ſeu diuiſionem numeratorum ſignificat. Fit autem repetitione,ſeu iteratione numeri ſimplicis,aut cardinalis; eo plane modo,quo Arabes,& Itali numerare ſolent,vt ܚܕ ܚܕ *a vno a vno.* ܠܬܪܝܢ ܠܬܪܝܢ *a doi a doi.* & ſic ܚܕܐ ܚܕܐ *a vna vna.* ܠܬܪܬܝܢ ܠܬܪܬܝܢ *a dua dua.* & ſic deinceps. vt illud Num. 1.

ܚܕ ܚܕ ܓܒܪ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܗܘܗܝ܀

vnum vnum,ideſt ſingulos ex domo patris ſui. Et alibi paſſim. Circa quem numerum licet nihil peculiare reſtet notandum præter ea, quæ de ſimplici dictum eſt; ſiquidem eſt numerus ſimplex iteratus, vt ex præmiſſis conſtat exemplis: ſciendum tamen eſt, interdum iteratione nominum, vel ſignificari huiuſmodi numerum, vt apud Italos, ſic ܣܕܪܝܢ ܣܕܪܝܢ *a ſchiere,a ſchiere.* & cæt. vel indicare nomen, quod Latini appellant

pellant partitiuum, vt illud Numer. 1.

ܘܥܡܟܘܢ ܢܗܘܘܢ ܓܒܪܐ ܓܒܪܐ ܡܢ ܫܒܛܐ :

Et vobiſcum erunt vir vir, ideſt, quilibet vir ex tribu. & ibidem capit. 4.

ܘܢܫܠܛܘܢ ܐܢܘܢ ܐܢܫ ܐܢܫ ܥܠ ܦܘܠܚܢܗ .

Et dominari facient, ſeu conſtituent eos hominem hominem, ideſt, ſingulos, ſeu vnumquemque ſupra cultum ſuum.
Et paulo poſt,

ܡܢܐ ܐܢܘܢ ܓܒܪ ܓܒܪ ܥܠ ܦܘܠܚܢܗ .

Numerauit eos virum virum, ideſt ſingulos, ſeu vnumquemq. ſupra, ſeu iuxta cultum ſuum.
Huc reuocari poteſt elegans ille dicendi modus, quo repetendo nomen etiam in diuerſis inciſis ſignificari volunt Syri idem nomen partitiuum, vt habetur loco citato cap. primo.

ܘܢܫܪܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܓܒܪ ܒܡܫܪܝܬܗ : ܘܓܒܪ
ܒܬܓܡܗ ..

Et habitabunt filij Iſrael vir, ideſt, quidam in caſtris ſuis, & vir; ideſt, quidam in turma, ſeu cuneo ſuo.

Notandum eſt tertio, tertium numerum poſſe appellari ܡܢܝܢܝܐ ordinalem, quia ordine quodam, & gradu res numerandas ſignificat; & ſolet dici ܡܪܟܒܐ compoſitus, quia a ſimplici componitur; eſt autem duplicis generis maſculini, & fœminini.

Maſcu-

Maſculini generis.		Fœminini generis.	
ܩܕܡܝܐ	primus	ܩܕܡܝܬܐ	prima
ܬܪܝܢܐ	ſecundus	ܬܪܝܢܝܬܐ	ſecunda
ܬܠܝܬܝܐ	tertius	ܬܠܝܬܝܬܐ	tertia
ܪܒܝܥܝܐ	quartus	ܪܒܝܥܝܬܐ	quarta
ܚܡܝܫܝܐ	quintus	ܚܡܝܫܝܬܐ	quinta
ܫܬܝܬܝܐ	ſextus	ܫܬܝܬܝܬܐ	ſexta
ܫܒܝܥܝܐ	ſeptimus	ܫܒܝܥܝܬܐ	ſeptima
ܬܡܝܢܝܐ	octauus	ܬܡܝܢܝܬܐ	octaua
ܬܫܝܥܝܐ	nonus	ܬܫܝܥܝܬܐ	nona
ܥܣܝܪܝܐ	decimus.	ܥܣܝܪܝܬܐ	decima.

Porro in compoſitione, vt dictum eſt, minor numerus maiorem hic etiam præcedit, vt

ܚܕܥܣܝܪܝܐ	vndecimus	ܚܕܥܣܝܪܝܬܐ	vndecima
ܬܪܥܣܝܪܝܐ	duodecimus	ܬܪܥܣܝܪܝܬܐ	duodecima,

& cætera.

Et eodem modo a vigesimo vsque ad centum;

Masculini generis.		Fœminini generis.	
ܥܣܪܝܢܝܐ	vigesimus	ܥܣܪܝܢܝܬܐ	vigesima
ܬܠܬܝܢܝܐ	trigesimus	ܬܠܬܝܢܝܬܐ	trigesima
ܐܪܒܥܝܢܝܐ	quadragesimus	ܐܪܒܥܝܢܝܬܐ	quadragesima.
ܚܡܫܝܢܝܐ	quinquagesimus	ܚܡܫܝܢܝܬܐ	quinquagesima
ܫܬܝܢܝܐ	sexagesimus	ܫܬܝܢܝܬܐ	sexagesima
ܫܒܥܝܢܝܐ	septuagesimus	ܫܒܥܝܢܝܬܐ	septuagesima
ܬܡܢܝܢܝܐ	octuagesimus	ܬܡܢܝܢܝܬܐ	octuagesima
ܬܫܥܝܢܝܐ	nonagesimus	ܬܫܥܝܢܝܬܐ	nonagesima.

Et ita dici potest, ܥܣܪܝܢܝܐ ܩܕܡܝܐ vigesimus primus.

ܥܣܪܝܢܝܐ ܬܪܝܢܐ vigesimus secundus.

ܥܣܪܝܢܝܬܐ ܩܕܡܝܬܐ vigesima prima.

ܥܣܪܝܢܝܬܐ ܬܪܝܢܝܬܐ vigesima secūda.

& sic deinceps maiore videlicet numero minorem præcedente.

Hic obseruandum est, sæpe loco numeri ordinalis collocari simplicē positū in genitiuo scilicet cum ܕ, vt ܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ dies trium, seu tertius. ܝܘܡܐ ܕܐܪܒܥܐ dies quatuor, scilicet

quartus. ܝܪܚܐ ܕܫܒܥܐ mensis septem, scilicet septimus. loco ܝܘܡܐ ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܪܒܥܬܐ, & loco ܝܪܚܐ ܫܒܝܥܝܐ in alijs frequenter.

Notandum est quarto, reperiri quędam nomina numerorũ, quæ ab alijs deriuata fœmininorum formam habent, & eũdem fere, quem eorum primitiuum, significãt numerũ, vt ܐܪܒܥܬܐ quatuor, vel quarta, ܫܒܥܬܐ septem, vel septima. ܬܫܥܬܐ nouem, vel nona, cum ܬ molli. ܚܡܫܬܐ quinque, vel quinta. ܥܣܪܬܐ decem, vel decima. cum ܬ forti.

Itẽ a nominibus ordinalibus deriuantur nomina substantiua sic.

ܩܕܡܝܘܬܐ primitas ܥܣܝܪܝܘܬܐ denitas.
ܬܪܝܢܘܬܐ secunditas ܥܣܪܝܢܝܘܬܐ vigenitas
ܬܠܝܬܝܘܬܐ trinitas ܬܠܬܝܢܝܘܬܐ trigenitas
ܪܒܝܥܝܘܬܐ quaternitas ܐܪܒܥܝܢܝܘܬܐ quadragenitas
ܚܡܝܫܝܘܬܐ quinitas ܚܡܫܝܢܝܘܬܐ quinquagenitas
ܫܬܝܬܝܘܬܐ senitas ܫܬܝܢܝܘܬܐ sexagenitas
ܫܒܝܥܝܘܬܐ septenitas ܫܒܥܝܢܝܘܬܐ septuagenitas
ܬܡܝܢܝܘܬܐ octenitas ܬܡܢܝܢܝܘܬܐ octuagenitas.
ܬܫܝܥܝܘܬܐ nonitas ܬܫܥܝܢܝܘܬܐ nonagenitas.

Quæ nomina non possunt omnia bene explicari latine, nisi fingantur nomina vt finximus; & illa enumeraui, vt quando alicubi reperiuntur, facile intelligantur: sed vt nihil quod sit necessarium, desideretur, videamus quomodo etiam affixa connectantur cum nominibus numeralibus.

Notandum est quinto, nonnulla nomina simplicis fere numeri tantum, solita habere affixa; habent autem solum affixa numeri pluralis more nominum pluralium, de quibus supra diximus, & videri potest in subiectis exemplis.

Cum affixo masc. plur.		Cum affixo fœmin. plurali.	
ܬܪܝܢܢ	nos duo	ܬܪܬܝܢܢ	nos duæ
ܬܪܝܟܘܢ	vos duo	ܬܪܬܝܟܝܢ	vos duæ
ܬܪܝܗܘܢ	illi duo	ܬܪܬܝܗܝܢ	illæ duæ
ܬܠܬܝܢ	nos tres	ܬܠܬܬܝܢ	nos tres
ܬܠܬܝܟܘܢ	vos tres	ܬܠܬܬܝܟܝܢ	vos tres
ܬܠܬܝܗܘܢ	illi tres	ܬܠܬܬܝܗܝܢ	illæ tres
ܐܪܒܥܬܝܢ	nos quatuor	ܐܪܒܥܬܝܢ	nos quatuor
ܐܪܒܥܬܝܟܘܢ	vos quatuor	ܐܪܒܥܬܝܟܝܢ	vos quatuor
ܐܪܒܥܬܝܗܘܢ	illi quatuor	ܐܪܒܥܬܝܗܝܢ	illæ quatuor

ܚܡܫܬܝܢ nos quinque ܚܡܫܝܢ nos quinque
ܚܡܫܬܟܘܢ vos quinque ܚܡܫܝܟܝܢ vos quinque
ܚܡܫܬܗܘܢ illi quinque ܚܡܫܝܗܝܢ illæ quinque

ܫܬܬܝܢ nos ſex ܫܬܝܢ nos ſex
ܫܬܬܟܘܢ vos ſex ܫܬܝܟܝܢ vos ſex
ܫܬܬܗܘܢ illi ſex ܫܬܝܗܝܢ illę ſex

ܫܒܥܬܝܢ nos ſeptem ܫܒܥܝܢ nos ſeptem
ܫܒܥܬܟܘܢ vos ſeptem ܫܒܥܝܟܝܢ vos ſeptem
ܫܒܥܬܗܘܢ illi ſeptem ܫܒܥܝܗܝܢ illæ ſeptem

& ſic etiam in quibuſdam alijs, vt illud S. Aphræm.

ܘܕܡܟ ܗܘܝ ܓܝܪ ܥܣܪܬܝܗܝܢ

Dormierant enim decem illæ

ܘܐܬܬܥܝܪ ܗܘܝ ܥܣܪܬܝܗܝܢ܀

Et excitatæ fuerant decem illæ.

Quando autem coniunctio affixorum cum nominibus numeralibus aliquo modo ſermonis ornatui officit; tunc adhibendæ ſunt particulæ ܚܢܢ ideſt, nos. ܐܢܬܘܢ vos. ܗܢܘܢ illi. ܐܢܬܝܢ vos fœminæ. ܗܢܝܢ illæ. ſic ܚܢܢ ܬܡܢܝܐ nos octo. ܐܢܬܘܢ

ܐܢܬܘܢ ܥܣܪܝܢ vos viginti. ܗܢܘܢ ܬܠܬܝܢ illi triginta. ܐܢܬܘܢ ܬܡܢܝܐ vos octo. ܗܢܘܢ ܬܫܥܐ illę nouem, & ſic in omnibus ſine vlla difficultate.

Aduertendum tamen quædam ex prædictis nominibus cardinalibus cum annexa habẽt affixa pronomina poſſeſſiua procedere more nominum ſingularium hac ratione.

Nomen ܬܪܥܣܪܬܝܢ communis gen. cum affixo

ſingulari maſculino.

ܬܪܥܣܪܬܝ } duodecim { mei, vel meæ.
ܬܪܥܣܪܬܝܟ } duodecim { tui, vel tuæ.
ܬܪܥܣܪܬܝܗ } duodecim { eius.

Cum plurali.

ܬܪܥܣܪܬܝܢ } duodecim { noſtri, vel noſtræ.
ܬܪܥܣܪܬܝܟܘܢ } duodecim { veſtri, vel veſtræ.
ܬܪܥܣܪܬܝܗܘܢ } duodecim { eorum.

Cum fœminino ſing.

ܬܪܬܥܣܪܬܝ } duodecim { mei, vel meæ.
ܬܪܬܥܣܪܬܝܟܝ } duodecim { tui, vel tuæ.
ܬܪܬܥܣܪܬܝܗ } duodecim { eius.

Cum

Cum ſing. fœminino.

[illegible]	frater	meus
[illegible]		tuus
[illegible]		ſuus

Cum plurali.

[illegible]	frater	noſter
[illegible]		veſter
[illegible]		earum

Numero autem plurali nullam habent difficultatem; ſequuntur enim regulas iam aſſignatas.

Hęc pręterea vox [illegible] vtriuſque generis & numeri, ideſt, omnis, vel totus tota, cuius prima conſonans profertur cum [illegible] perinde, ac ſi illam ſequatur littera [illegible], cum affixo primę perſonæ ſingularis aſſumit ſupra penultimam, vt in hoc cernitur exemplo.

Cum affixo ſing. maſc.

[illegible]	omnis totus	ego
[illegible]		tu
[illegible]		ille

Cum

Cum plurali.

ܟܠܢ	omnes	nos
ܟܠܟܘܢ		vos
ܟܠܗܘܢ		illi

Plurale cum singulari fœminino.

ܟܠܝ	omnis tota	ego
ܟܠܟܝ		tu
ܟܠܗ		illa

Cum plurali.

ܟܠܢ	omnes	nos
ܟܠܟܝܢ		vos
ܟܠܗܝܢ		illæ

' Quo nomine cum affixis certitudinis ergo ſæpe vti ſolemus: quod vt pateſiat,

Notandum eſt octano, eſſe quaſdam particulas, quæ cum affixis ſæpe in oratione ponuntur: vt id, de quo eſt ſermo, confirment, certiuſque, ac firmius nobis indicent: quo fit vt ſi interdū remoueantur, nullum fere detrimentum patiatur oratio. Hæ autem particulę, licet plures ſint: tres tamen ſunt præcipue, quę ad rem noſtram faciunt in præſentia. ܟܠܝ omnis. ܠܝ mihi.

hi. ܕܝܠܝ meus, vel mea. Quomodo autem huiusmodi particulę cum affixis connectantur; de prima quidem iam dictũ est: de postremis vero inferius de pronomine agentes, dicemus. Nũc vero, quæ diximus, breuiter exemplis confirmemus. Marc. 3.

ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܐ ܘܓܘܕܦܐ ܕܢܓܕܦܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܢܫܬܒܩܘܢ
ܠܗܘܢ ܀

Omnia peccata, & blasphemiæ, quibus blasphemauerint filij hominum dimittentur eis, & cæt. Et Matth. 25.

ܗܐ ܕܥܟܘ ܠܗܘܢ ܠܡܦܐܕܝܢ ܕܝܠܢ ܀

Quia ecce extinctæ sunt sibi lampades nostræ. Et 26.

ܙܒܢܝ ܡܛܐ ܠܗ ܀

Tempus meum appropinquauit sibi, seu peruenit. Et ibidem.

ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܐܠܘ ܠܐ ܐܬܝܠܕ ܀

Melius, vel expediens fuit, seu erat ipsi viro illi, si non natus fuit seu esset. Ioan. 19. ܠܢ ܢܡܘܣܐ ܐܝܬ ܠܢ ܀

Nobis lex est nobis. Et Marci 4.

ܘܫܪܟܐ ܕܪ̈ܓܝܓܬܐ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ ܥܐܠܢ ܚܢܩܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ

Et reliqua desideriorum aliorum ingrediuntur, suffocãt ipsum verbũ. Et Ioã. 7. ܙܒܢܟܘܢ ܕܝܢ ܕܝܠܟܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܡܛܝܒ

Tempus autem vestrum vestrum in omni momento, seu tempore, paratum est. & 8. ܐܒܘܢ ܕܝܠܢ ܐܒܪܗܡ ܗܘ ܀

Pater noster noster Abraham est. Et 17.

ܗܒ

ܩܰܕܶܫ ܐ݈ܢܽܘܢ ܒܫܪܳܪܳܟ ܕܡܶܠܬܳܟ ܕܺܝܠܳܟ ܫܪܳܪܳܐ ܗ݈ܝ܀

Sanctifica eos in veritate tua, quoniam verbum tuum tuum veritas est. Et 18. ܗܳܫܳܐ ܕܶܝܢ ܡܰܠܟܽܘܬܝ ܕܺܝܠܝ ܠܳܐ ܗ݈ܘܳܬ ܡܶܟܳܐ܀

Nunc autem regnum meum meum non est hinc, & alia huiusmodi, quæ breuitatis causa prætermitto. In quibus locis duo affixa eamdem referentia personam confirmationis causa collocantur; quorum vno remoto pręcipuus sermonis sensus nequaquam remouetur.

Præterea sæpe affixa adhibentur, vt id, quod apud Latinos nomen (idem) significat, designetur: huic enim in lingua nostra non est aliquod peculiare nomen respondens: vt & ex quibusdam præmissorū exēplorū colligi potest, & ex illo Leuit. 16.

ܒܝܰܪܚܳܐ ܫܒܺܝܥܳܝܳܐ ܒܥܶܣܪܳܐ ܒܶܗ ܒܝܰܪܚܳܐ ܕܗܽܘ ܡܰܟܶܒܘ

ܢܰܦܫܳܬܟܽܘܢ܀

In mense septimo in decima in ipso in mense (idest) in eodem mense, humiliate animas vestras. & alibi sæpe.

De nominibus numeralibus.

CAP. XVI.

PRæter ea, quæ hactenus diximus de nomine in communi, notanda sunt aliqua circa nomina numeralia. Notandū igitur est primo triplicē posse assignari numerū apud nos, quorum primus dicitur ܦܫܺܝܛܳܐ idest, simplex, qui a Latinis dici assolet cardinalis: dicitur autem simplex, vel quia cæteri numeri ab eo componuntur, ac deriuantur, vel quia numerum sim-

ſimpliciter, & abſolute ſignificat. Eſt autem triplicis generis, vel maſculini, vel fœminini, vel communis, vt in ſubiecta tabella perſpicitur.

Numerus maſculini gen.		Fœminini generis.	
ܚܕ	vnus	ܚܕܐ	vna
ܬܪܝܢ	duo	ܬܪܬܝܢ	duæ
ܬܠܬܐ	tres	ܬܠܬ	tres.
ܐܪܒܥܐ	quatuor	ܐܪܒܥ	quatuor
ܚܡܫܐ	quinque	ܚܡܫ	quinque
ܫܬܐ	ſex	ܫܬ	ſex
ܫܒܥܐ	ſeptem	ܫܒܥ	ſeptem
ܬܡܢܝܐ	octo	ܬܡܢܐ	octo
ܬܫܥܐ	nouem	ܬܫܥ	nouem
ܥܣܪܐ	decem.	ܥܣܪ	decem.

Eodem numero ſimplici, fæminini tamen generis vti ſolēt, cum volunt ſignificare; ſemel, bis, ter. &c. vt Pſal. 62. iuxta Chaldæos, 61. iuxta Latinos.

ܚܕܐ ܗܝ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ : ܘܬܪܬܝܢ ܗܠܝܢ ܫܡܥܬ .

Vna eſt, quam dixit Dominus, & duas, hæc audiui; ideſt, ſemel dixit Dominus, & bis hæc audiui. & pſal. 89. iuxta Chaldæos, 88. iuxta

88. iuxta Lat. ܚܕܐ ܝܡܝܬ ܒܩܘܕܫܝ ܠܕܘܝܕ ܘܠܐ ܐܟܕܒ

Vnam, ideſt, ſemel iuraui in ſancto meo Dauid, & non mentiar.

Et Matth. 18. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܥܕܡܐ

ܠܫܒܥܐ ܐܠܐ ܥܕܡܐ ܠܫܒܥܝܢ ܙܒܢܝܢ ܫܒܥ ܫܒܥ܀

Dixit ei Ieſus, non dico tibi vſque ad ſeptem, ſeu ſepties, ſed vſq; ad ſeptuaginta vices ſeptem, ſeptem, ſeu ſepties ſepties. Vtuntur autem tali genere: quia ſubintelliguntur quædam voces generis fœminini, vt ܙܒܢ ܙܒܢܬܐ vice. ܙܒܢܝܢ vices: vt illud 9. ad Hebræos. ܥܠ ܚܕܐ ܙܒܢ ܠܒܝܬ ܡܩܕܫܐ܀

Ingreſſus eſt vna vice, ſeu ſemel in domum ſanctuarij.

Hinc præterea vſque ad viginti minor numerus præcedit maiorem.

Maſculini generis.

ܚܕܥܣܪ܀ vndecim.

ܬܪܥܣܪ܀ duodecim.

ܬܠܬܥܣܪ܀ tredecim.

ܐܪܒܥܬܥܣܪ܀ vel ܐܪܒܥܣܪ܀ quatuordecim.

ܚܡܫܬܥܣܪ܀ vel ܚܡܫܥܣܪ܀ quindecim.

ܫܬܬܥܣܪ܀ vel ܫܬܥܣܪ܀ ſexdecim.

ܫܒܥܬܥܣܪ܀ vel ܫܒܥܣܪ܀ ſeptemdecim.

ܬܡܢܬܥܣܪ vel ܬܡܢܥܣܪ octodecim.

ܬܫܥܬܥܣܪ vel ܬܫܥܣܪ nouemdecim.

Fœminini generis.

ܚܕܥܣܪܐ vndecim

ܬܪܬܥܣܪܐ duodecim

ܬܠܬܥܣܪܐ tredecim

ܐܪܒܥܬܥܣܪܐ quatuordecim

ܚܡܫܬܥܣܪܐ quindecim

ܫܬܬܥܣܪܐ sexdecim.

ܫܒܥܬܥܣܪܐ septemdecim

ܬܡܢܬܥܣܪܐ octodecim

ܬܫܥܬܥܣܪܐ nouemdecim.

Interdum tamen præsertim metri necessitate in prædictis maior præcedit minorem; vt illud Sancti Aphræm,

Quis est, qui iugauit donum ܡܢܘ ܕܙܘܓ ܡܘܗܒܬܐ

A decem, & duobus mensibus. ܡܢ ܥܣܪܐ ܘܬܪܝܢ ܝܪܚܝܢ

Communis generis.

ܥܣܪܝܢ viginti.

ܬܠܬܝܢ triginta

ܐܪܒܥܝܢ quadraginta

ܚܡܫܝܢ quinquaginta.

ܫܬܝܢ sexaginta.

ܫܒܥܝܢ septuaginta

ܬܡܢܝܢ octoginta

ܬܫܥܝܢ nonaginta.

Hinc vero vſque ad centum, maior præcedit minorem interiecta littera ܘ, ideſt (&) hac ratione.

ܥܣܪܝܢ ܘܚܕ vel ܘܚܕܐ	viginti	& vnus, vel & vna.
ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ vel ܘܬܪܬܝܢ	viginti	& duo, vel & duæ.
ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬܐ vel ܘܬܠܬ	viginti	& tres.
ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ vel ܘܐܪܒܥ	viginti	& quatuor
ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ vel ܘܚܡܫ	viginti	& quinque
ܥܣܪܝܢ ܘܫܬܐ vel ܘܫܬ	viginti	& ſex
ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥܐ vel ܘܫܒܥ	viginti	& ſeptem
ܥܣܪܝܢ ܘܬܡܢܝܐ vel ܘܬܡܢܐ	viginti	& octo
ܥܣܪܝܢ ܘܬܫܥܐ vel ܘܬܫܥ	viginti	& nouem

Et eodem modo ſe habent cæteri numeri maiores, cum ſibi annexos habent minores. Sic etiam dicitur,

ܡܐܐ ܘܚܕ vel ܘܚܕܐ centum & vnus, vel & vna.

ܡܐܐ ܘܬܪܝܢ vel ܘܬܪܬܝܢ centum & duo, vel duæ, &c.

ܡܐܐ ܘܥܣܪܐ vel ܘܥܣܪ centum & decem.

ܡܐܐ ܘܚܕܥܣܪ vel ܘܚܕܬܥܣܪܐ centum & vndecim.

ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ centum & viginti.

ܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ centum & triginta, & cæt.

Sic quoque ܐܠܦܐ ܘܚܕ vel ܘܚܕܐ mille & vnus, vel vna.

eodem plane modo, quo centum.
Quando tamen numerus maior, minore numeratur, illi fere poſtponi ſolet hoc pacto.

Communis generis.

ܬܠܬܡܐܐ ter centum.

ܐܪܒܥܡܐܐ quater centum.

ܚܡܫܡܐܐ quinquies centum.

ܫܬܡܐܐ ſexies centum.

ܫܒܥܡܐ ſepties centum.

ܬܡܢܡܐܐ octies centum.

ܬܫܥܡܐ

ܬܫܥܡܐܐ noüies centum.

Vbi ſciendum eſt, nos cum ſignificare volumus ſemel centum, communiter ſolere dicere abſolute ܡܐܐ centum. Interdum etiam ſolemus addere ܚܕܐ vt ܚܕܐ ܡܐܐ vnum centum, cum vero bis centũ ſignificamus, nullo alio addito dicimus ܡܐܬܝܢ Interdum dicitur ܡܐܬܐ vt illud Sancti Aphræm.

Adijcit decem ſupra centum, ܘܡܕܐ ܥܣܪܐ ܥܠ ܡܐܬܐ

Ad numerum mille aſcendit. ܠܡܢܝܢܐ ܕܐܠܦ ܣܠܩ.

In plurali facit, ܡܐܘܬܐ, & dicetur, ܬܠܬܡܐܘܬܐ ter centum. ܐܪܒܥ ܡܐܘܬܐ quater centum, & ſic deinceps.

Communis generis.

ܚܕ ܐܠܦܐ vnum mille.

ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ duo millia

ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ tria millia

ܐܪܒܥ ܐܠܦܝܢ quatuor millia

ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ quinque millia

ܫܬܐ ܐܠܦܝܢ ſex millia

ܫܒܥܐ ܐܠܦܝܢ septem millia

ܬܡܢܝܐ ܐܠܦܝܢ octo millia

ܬܫܥܐ ܐܠܦܝܢ nouem millia

ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ decem millia

ܚܕܥܣܪ ܐܠܦܝܢ vndecim millia,& ſic deinceps.

Quamquam vt in primo libro diximus, decem millia appellare ſolemus ܪܒܘܬܐ myriadem.

Notandum eſt ſecundo, ſecundum numerum dici poſſe ܡܦܠܓܢܐ diſtributiuum,ſeu diuiſiuum; quia videlicet diſtributionem,ſeu diuiſionem numeratorum ſignificat. Fit autem repetitione,ſeu iteratione numeri ſimplicis,aut cardinalis; eo plane modo,quo Arabes,& Itali numerare ſolent,vt ܚܕ ܚܕ *a vno a vno.* ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ *a doi a doi.* & ſic ܚܕܐ ܚܕܐ *a vna vna.* ܬܪܬܝܢ ܬܪܬܝܢ *a dua dua.* & ſic deinceps. vt illud Num. 1.

ܚܕ ܚܕ ܓܒܪܐ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܗ̈ܬܗܘܢ..

vnum vnum,ideſt ſingulos ex domo patris ſui. Et alibi paſſim. Circa quem numerum licet nihil peculiare reſtet notandum præter ea, quæ de ſimplici dictum eſt; ſiquidem eſt numerus ſimplex iteratus, vt ex præmiſſis conſtat exemplis: ſciendum tamen eſt, interdum iteratione nominum, vel ſignificari huiuſmodi numerum, vt apud Italos, ſic ܓܘܕܝܢ ܓܘܕܝܢ *a ſchiere, a ſchiere.* & cæt. vel indicare nomen, quod Latini appellant

pellant partitiuum, vt illud Numer. 1.

ܘܥܡܟܘܢ ܢܗܘܘܢ ܓܒܪܐ ܓܒܪܐ ܡܢ ܫܒܛܐ :

Et vobiſcum erunt vir vir, ideſt, quilibet vir ex tribu. & ibidem capit. 4.

ܘܢܫܠܛܘܢ ܐܢܘܢ ܐܢܫ ܐܢܫ ܥܠ ܦܘܠܚܢܗ .

Et dominari facient, ſeu conſtituent eos hominem hominem, ideſt, ſingulos, ſeu vnumquemque ſupra cultum ſuum.
Et paulo poſt,

ܡܢܐ ܐܢܘܢ ܓܒܪ ܓܒܪ ܥܠ ܦܘܠܚܢܗ .

Numerauit eos virum virum, ideſt ſingulos, ſeu vnumquemq. ſupra, ſeu iuxta cultum ſuum.
Huc reuocari poteſt elegans ille dicendi modus, quo repetendo nomen etiam in diuerſis inciſis ſignificari volunt Syri idem nomen partitiuum, vt habetur loco citato cap. primo.

ܘܢܫܪܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܓܒܪ ܒܡܫܪܝܬܗ : ܘܓܒܪ ܒܬܓܡܗ ..

Et habitabunt filij Iſrael vir, ideſt, quidam in caſtris ſuis, & vir; ideſt, quidam in turma, ſeu cuneo ſuo.

Notandum eſt tertio, tertium numerum poſſe appellari ܛܟܣܝܐ ordinalem, quia ordine quodam, & gradu res numerandas ſignificat: & ſolet dici ܡܪܟܒܐ compoſitus, quia a ſimplici componitur; eſt autem duplicis generis maſculini, & fœminini.

Maſcu-

Masculini generis.		Fœminini generis.	
ܩܕܡܝܐ	primus	ܩܕܡܝܬܐ	prima
ܬܪܝܢܐ	ſecundus	ܬܪܝܢܝܬܐ	ſecunda
ܬܠܝܬܝܐ	tertius	ܬܠܝܬܝܬܐ	tertia
ܪܒܝܥܝܐ	quartus	ܪܒܝܥܝܬܐ	quarta
ܚܡܝܫܝܐ	quintus	ܚܡܝܫܝܬܐ	quinta
ܫܬܝܬܝܐ	ſextus	ܫܬܝܬܝܬܐ	ſexta
ܫܒܝܥܝܐ	ſeptimus	ܫܒܝܥܝܬܐ	ſeptima
ܬܡܝܢܝܐ	octauus	ܬܡܝܢܝܬܐ	octaua
ܬܫܝܥܝܐ	nonus	ܬܫܝܥܝܬܐ	nona
ܥܣܝܪܝܐ	decimus.	ܥܣܝܪܝܬܐ	decima.

Porro in compoſitione, vt dictum eſt, minor numerus maiorem hic etiam præcedit, vt

ܚܕܥܣܝܪܝܐ	vndecimus	ܚܕܥܣܝܪܝܬܐ	vndecima
ܬܪܥܣܝܪܝܐ	duodecimus	ܬܪܥܣܝܪܝܬܐ	duodecima,

& cætera.

Et co-

Et eodem modo a vigesimo vsque ad centum:

Masculini generis.		Fœminini generis.	
ܥܣܪܝܢܝܐ	vigesimus	ܥܣܪܝܢܝܬܐ	vigesima
ܬܠܬܝܢܝܐ	trigesimus	ܬܠܬܝܢܝܬܐ	trigesima
ܐܪܒܥܝܢܝܐ	quadragesimus	ܐܪܒܥܝܢܝܬܐ	quadragesima.
ܚܡܫܝܢܝܐ	quinquagesimus	ܚܡܫܝܢܝܬܐ	quinquagesima
ܫܬܝܢܝܐ	sexagesimus	ܫܬܝܢܝܬܐ	sexagesima
ܫܒܥܝܢܝܐ	septuagesimus	ܫܒܥܝܢܝܬܐ	septuagesima
ܬܡܢܝܢܝܐ	octuagesimus	ܬܡܢܝܢܝܬܐ	octuagesima
ܬܫܥܝܢܝܐ	nonagesimus	ܬܫܥܝܢܝܬܐ	nonagesima.

Et ita dici potest, ܥܣܪܝܢܝܐ ܩܕܡܝܐ vigesimus primus.

ܥܣܪܝܢܝܐ ܬܪܝܢܐ vigesimus secundus.

ܥܣܪܝܢܝܬܐ ܩܕܡܝܬܐ vigesima prima.

ܥܣܪܝܢܝܬܐ ܬܪܝܢܝܬܐ vigesima secũda.

& sic deinceps maiore videlicet numero minorem præcedente.

Hic obseruandum est, sæpe loco numeri ordinalis collocari simplicẽ positũ in genitiuo scilicet cum ܕ, vt ܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ dies trium, seu tertius. ܝܘܡܐ ܕܐܪܒܥܐ dies q uatuor, scilicet

quartus. ܝܪܚܐ ܕܫܒܥܐ mensis septem, scilicet septimus. loco ܗܘܐ ܠܐܘܡܬܐ ܠܚܡܐ ܘܕܡܥܡܐ, & loco ܝܪܚܐ ܫܒܝܥܝܐ in alijs frequenter.

Notandum est quarto, reperiri quędam nomina numerorũ, quæ ab alijs deriuata fœmininorum formam habent, & eũdem fere, quem eorum primitiuum, significāt numerũ, vt ܐܪܒܥܐ quatuor, vel quarta. ܫܒܥܐ septem, vel septima. ܬܫܥܐ nouem, vel nona, cum ܬ molli. ܚܡܫܬܐ quinque, vel quinta. ܥܣܪܬܐ decem, vel decima. cum ܬ forti.

Itē a nominibus ordinalibus deriuantur nomina substantiua sic,

ܩܕܡܝܘܬܐ	primitas	ܥܣܝܪܝܘܬܐ	denitas.
ܬܪܝܢܝܘܬܐ	secunditas	ܥܣܪܝܢܝܘܬܐ	vigenitas
ܬܠܝܬܝܘܬܐ	trinitas	ܬܠܬܝܢܝܘܬܐ	trigenitas
ܪܒܝܥܝܘܬܐ	quaternitas	ܐܪܒܥܝܢܝܘܬܐ	quadragenitas
ܚܡܝܫܝܘܬܐ	quinitas	ܚܡܫܝܢܝܘܬܐ	quinquagenitas
ܫܬܝܬܝܘܬܐ	senitas	ܫܬܝܢܝܘܬܐ	sexagenitas
ܫܒܝܥܝܘܬܐ	septenitas	ܫܒܥܝܢܝܘܬܐ	septuagenitas
ܬܡܝܢܝܘܬܐ	octenitas	ܬܡܢܝܢܝܘܬܐ	octuagenitas.
ܬܫܝܥܝܘܬܐ	nonitas	ܬܫܥܝܢܝܘܬܐ	nonagenitas.

Quæ

Quæ nomina non possunt omnia bene explicari latine, nisi fingantur nomina vt finximus; & illa enumeraui, vt quando alicubi reperiuntur, facile intelligantur: sed vt nihil quod sit necessarium, desideretur, videamus quomodo etiam affixa connectantur cum nominibus numeralibus.

Notandum est quinto, nonnulla nomina simplicis fere numeri tantum, solita habere affixa; habent autem solum affixa numeri pluralis more nominum pluralium, de quibus supra diximus, & videri potest in subiectis exemplis.

Cum affixo masc. plur.		Cum affixo fœmin. plurali.	
ܬܪܝܢܢ	nos duo	ܬܪܬܝܢܢ	nos duę
ܬܪܝܟܘܢ	vos duo	ܬܪܬܝܟܝܢ	vos duæ
ܬܪܝܗܘܢ	illi duo	ܬܪܬܝܗܝܢ	illæ duæ
ܬܠܬܝܢ	nos tres	ܬܠܬܝܢ	nos tres
ܬܠܬܝܟܘܢ	vos tres	ܬܠܬܝܟܝܢ	vos tres
ܬܠܬܝܗܘܢ	illi tres	ܬܠܬܝܗܝܢ	illæ tres
ܐܪܒܥܬܝܢ	nos quatuor	ܐܪܒܥܝܢ	nos quatuor
ܐܪܒܥܬܟܘܢ	vos quatuor	ܐܪܒܥܟܝܢ	vos quatuor
ܐܪܒܥܬܗܘܢ	illi quatuor	ܐܪܒܥܝܗܝܢ	illæ quatuor

ܚܰܡܫܬܰܝܢ nos quinque ܚܰܡܫܬܰܝܢ nos quinque

ܚܰܡܫܬܰܝܟܘܢ vos quinque ܚܰܡܫܬܰܝܟܶܝܢ vos quinque

ܚܰܡܫܬܰܝܗܘܢ illi quinque ܚܰܡܫܬܰܝܗܶܝܢ illæ quinque

ܫܶܬܬܰܝܢ nos sex ܫܶܬܬܰܝܢ nos sex

ܫܶܬܬܰܝܟܘܢ vos sex ܫܶܬܬܰܝܟܶܝܢ vos sex

ܫܶܬܬܰܝܗܘܢ illi sex ܫܶܬܬܰܝܗܶܝܢ illę sex

ܫܰܒܥܬܰܝܢ nos septem ܫܰܒܥܬܰܝܢ nos septem

ܫܰܒܥܬܰܝܟܘܢ vos septem ܫܰܒܥܬܰܝܟܶܝܢ vos septem

ܫܰܒܥܬܰܝܗܘܢ illi septem ܫܰܒܥܬܰܝܗܶܝܢ illæ septem

& sic etiam in quibusdam alijs, vt illud S. Aphræm.

ܘܕܡܶܟ ܗܘܰܝ ܓܶܝܪ ܥܶܣܪܬܰܝܗܶܝܢ

Dormierant enim decem illæ

ܘܐܶܬܬܥܺܝܪ ܗܘܰܝ ܥܶܣܪܬܰܝܗܶܝܢ ܀

Et excitatæ fuerant decem illæ.

Quando autem coniunctio affixorum cum nominibus numeralibus aliquo modo sermonis ornatui officit; tunc adhibendæ sunt particulæ ܚܢܰܢ idest, nos. ܐܰܢ̱ܬܘܢ vos. ܗܶܢܘܢ illi. ܐܰܢ̱ܬܶܝܢ vos fœminæ. ܗܶܢܶܝܢ illæ. sic ܚܢܰܢ ܬܡܳܢܝܳܐ nos octo.

ܐܰܢ̱ܬܘܢ

ܐܢܬܘܢ ܥܣܪܝܢ vos viginti. ܗܢܘܢ ܬܠܬܝܢ illi triginta.

ܐܢܬܝܢ ܬܡܢܐ vos octo. ܗܢܝܢ ܬܫܥ illę nouem, & sic in omnibus sine vlla difficultate.

Aduertendum tamen quædam ex prædictis nominibus cardinalibus cum annexa habēt affixa pronomina possessiua procedere more nominum singularium hac ratione.

Nomen ܬܪܥܣܪܐ communis gen. cum affixo

singulari masculino.

ܬܪܥܣܪܬܝ } duodecim { mei, vel meæ.
ܬܪܥܣܪܬܟ } duodecim { tui, vel tuæ.
ܬܪܥܣܪܬܗ } duodecim { eius.

Cum plurali.

ܬܪܥܣܪܬܢ } duodecim { nostri, vel nostræ.
ܬܪܥܣܪܬܟܘܢ } duodecim { vestri, vel vestræ.
ܬܪܥܣܪܬܗܘܢ } duodecim { eorum.

Cum fœminino sing.

ܬܪܥܣܪܬܝ } duodecim { mei, vel meæ.
ܬܪܥܣܪܬܟܝ } duodecim { tui, vel tuæ.
ܬܪܥܣܪܬܗ } duodecim { eius.

Cum

Cum plurali.

ܠܬܪܬܥܣܪܬܢ	duodecim	noſtri, vel noſtræ.
ܠܬܪܬܥܣܪܬܟܝܢ		veſtri, vel veſtræ.
ܠܬܪܬܥܣܪܬܗܝܢ		earum.

Et ſic in alijs quibuſdam dummodo ſermonis lepos remaneat: Et hæc de nomine.

DE PRONOMINE
CAP. XVII.

Poſtquam de nomine egimus, maxime conſentaneum eſſe videtur, vt de pronomine, quod ipſius nominis vicem gerit, locoq. eius collocatur, agamus.

Notandum eſt ergo primo, pronomen duplex eſſe: alterum enim dicitur ܦܫܝܛܐ ſimplex, vel ܡܦܪܫܐ, ſeu (quod idem eſt) ܦܪܝܫܐ ſeparatum: alterum vero ܡܪܟܒܐ compoſitũ, vel ܢܩܝܦܐ ſequens, ſeu adhærens, vel certe, vt communiter loquuntur, affixum.

Notandum eſt ſecundo pronomen ſimplex, ſeu ſeparatum eſſe illud, quod ſeparate ponitur, & non connectitur, vel affigitur vocum extremitatibus; cuius exemplum eſt huiuſmodi.

Prima perſona communis generis. ܐܢܐ ego. ܚܢܢ nos.

Secũda perſona maſculini generis. ܐܢܬ tu. ܐܢܬܘܢ vos.

Secunda

Secunda perſona fœmin. generis. ܐܢܬܝ tu. ܐܢܬܝܢ vos.

Tertia perſona maſculini generis. ܗܘ ille. ܗܢܘܢ illi,

Tertia perſona fœminini generis. ܗܝ illa. ܗܢܝܢ illæ.

Ex pronominibus ſimplicibus quædam appellantur ܡܚܘܝܢܐ ideſt, annuētia, ſeu indicatiua, vel demōſtratiua, cuiuſmodi ſunt

ܗܢܐ hic. ܗܕܐ hæc. ܗܘ ille. ܗܝ illa.

ܗܘ ipſe. ܗܝ ipſa. ܗܢܘܢ ipſi. ܗܢܝܢ ipſæ.

ܗܢܘܢ illi. ܗܢܝܢ illæ. ܗܠܝܢ hi, vel hę, ſeu iſti, vel iſtę: eſt enim communis generis, & habet ſupra ſecundam litteram ܞ, diciturq. proprie de rebus vicinis.

Notandum eſt ſecundo, pronomen ſecundæ perſonę fęminini generis numeri ſingularis, ſcilicet ܐܢܬܝ in fine habere elementum ܝ omnino quieſcens; quod quidem ponitur ſolum, vt illud diſtinguat à pronomine ſecundæ perſonę maſculini generis eiuſdem numeri. Rurſum hæc quatuor pronomina numeri multitudinis, ſcilicet ܗܢܘܢ & ܗܢܝܢ cum ܞ ſupra ܗ & puncto ex inferiori eius parte; & ܗܢܘܢ & ܗܢܝܢ cum ܞ ſupra ܗ & puncto ex ſuperiori ipſius parte, & alia quædam pronomina, vt patet ex eorum præmiſſa explicatione, ab inuicem differunt etiam quoad ſignificationem: duo enim priora, quorū vnum eſt maſculini generis; alterū vero fœminini; rem præſentem, & quæ in medio eſt, indicant: & Latine exponuntur iſti, & iſtæ, ſeu ipſi, & ipſæ: duo vero poſteriora, quæ eodem

modo

modo genere inter ſe differunt, rem diſtantem, abſentemq. oſtēdunt; quamquam aliquando inter ſe confundantur.

Notandum eſt tertio, quędam pronomina interdum verborum vicem gerere, vt Ioan. 18. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܢܐ ܐܢܐ dicit eis Ieſus, quod ego ſum. & Matth. 20.

ܐܘ ܥܝܢܟ ܒܝܫܐ ܕܐܢܐ ܛܒ ܐܢܐ ܀

Aut oculus tuus malus eſt, quia ego bonus ſum, & Ioan. cap. 17.

ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܝܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܕܢܕܥܘܢܟ ܕܐܢܬ ܐܢܬ ܐܠܗܐ ܕܫܪܪܐ ܒܠܚܘܕܝܟ ܀

Hæc eſt autem vita, quæ eſt in ſæculum, ſeu æterna, vt cognoſcant te quod tu es Deus veritatis ſolus. & 13.

ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܟܠܟܘܢ ܕܟܝܐ ܐܢܬܘܢ ܀

Et vos omnes mundi, ſeu puri eſtis. & Matth. 25.

ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܟ ܕܓܒܪܐ ܐܢܬ ܩܫܝܐ ܀

Sciebam te, quod vir es durus. & Pſal. 82. iuxta Chal. 81. iuxta Latinos. ܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ ܀ Ego dixi quod dij eſtis. & alibi ſæpe. Duo tamen ſcilicet ܐܢܘܢ & ܐܢܝܢ cum ſunt pronomina, fere ſemper ſunt patientia, ideſt in caſu, quem verbum non ante ſe, ſed poſt ſe poſtulat, collocantur: & tunc ܐܢܘܢ ſignificabit, eos. ܐܢܝܢ vero eas. vt Matth. 20.

ܩܡ ܝܫܘܥ ܩܪܐ ܐܢܘܢ ܀ Surrexit Ieſus & vocauit eos.

& Pſalm. 106. iuxta Chaldæos. 105. iuxta Latinos.

ܘܚܦܐ

ܘܗܠܟ ܐܢܘܢ ܒܬܗܘܡܐ ܐܝܟ ܕܒܡܕܒܪܐ: ܘܦܪܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܐ: ܘܦܪܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܐܠܘܨܐ

Et abire, ſeu ambulare fecit eos in abyſſo ſicut in deſerto; & ſaluauit eos de manu inimici, & liberauit eos de manu tribulantis, ſeu cogentis, vel coanguſtantis. Et Pſal. 78. iuxta Chal. 77. iuxta Latinos.

ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܢ ܘܝܕܥܢ ܐܢܝܢ .

Quæ audiuimus, & cognouimus eas, ſcilicet ea. Fœmininum enim eſt pro neutro poſitum, & ait c. 27.

ܘܦܣܩܘ ܐܓܩܘܪܝܗܘܢ ܡܢ ܐܠܦܐ ܘܫܒܩܘ ܐܢܝܢ ܒܝܡܐ .

Et abſciderunt anchoras a naui, & laxauerunt eas in mare. Et Apocalypſis 7.

ܐܚܠܠܘ ܐܣܛܠܝܗܘܢ ܘܚܘܪܘ ܐܢܝܢ ܒܕܡܗ ܕܐܡܪܐ.

Lauarunt ſtolas ſuas, & dealbauerunt eas in ſanguine agni. Et Lucæ 24.

ܘܐܬܚܙܝ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܐܝܟ ܫܥܝܬܐ ܘܠܐ ܗܝܡܢܘ ܐܢܝܢ

Et viſa ſunt in oculis eorum verba iſta ſicut delira, ſeu ſtulta, & non crediderunt illis.

Cum vero verbi ſubſtantiui vicem gerunt, ambo conſentiunt cum omnibus perſonis numeri tamen multitudinis, & ſignificant, ſumus, eſtis, ſunt: ſed ita tamen vt ܐܢܘܢ referatur ad maſculina. ܐܢܝܢ vero ad fœminina, vt Matth. 5.

ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܡܠܚܗ ܕܐܪܥܐ . Vos eſtis ſal terræ. Et ibidē.

ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܢܘܗܪܗ ܕܥܠܡܐ . Vos eſtis lux mundi.

& Lucæ 24. ܘܐܢܬܘܢ ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܐ ܕܗܠܝܢ.

Et vos estis testes horum. & Psal. iuxta Chal. 39. iuxta Lat. 38.

ܘܐܝܟ ܗܠܐ ܐܢܘܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ..

Et tamquam vapor sunt omnes filij hominum. Et Lucæ 24.

ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܡ̈ܠܐ ܗܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.

Et dixit illis, quæ sunt verba ista, quæ loquimini.
Et Matthæi 10.

ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢ̈ܐ ܕܪܫܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܡܢܝܢ ܐܢܝܢ.

Vestri autem & capilli capitis vestri omnes numerati sunt.

Notandum est quarto, duo ex enumeratis pronominibus, scilicet ܗܘ ipse, & ܗܝ ipsa: si ab illis auferatur subiectum punctum, idem significare, numero tamen singulari, quod significant ܐܢܘܢ & ܐܢܝܢ scilicet, sum, es, est. vnde dici potest ܗܘ esse singulare vocis ܐܢܘܢ, quia refertur ad masculina. ܗܝ vero singulare vocis ܐܢܝ̈ܢ, quia refertur ad fœminina. & tunc ܗ, quod habent, omnino occultatur, ita vt ܗܘ legatur quasi u Latinum, ܗܝ vero, quasi i. Sed circa constructionem istarum particularum obseruandum est ipsas fere semper postponi nominibus, vt in subiectis patet exemplis.

Matth. 26. : ܠܡܐ ܐܢܐ ܗܘ ܪܒܝ Nunquid ego sum rabbi.

Psal. 118. ܡܥܕܪܢܝ ܘܡܓܢܝ ܘܡܥܘܢܝ ܐܢܬܗܘ.

Protector meus, & refugium meum tu es. & Psalm. 142.

ܡܪܝܐ

ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܝ܀ Quoniã tu es Deus meus. & Ioa. 17

ܘܟܠܡܕܡ ܕܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ܂ ܘܕܝܠܟ ܕܝܠܝ ܗܘ܂

Et omnis res, quæ mea eſt, tua eſt ; & tua mea eſt. & Pſalm. 62. iuxta Chal. 61. iuxta Lat. ܒܐܠܗܐ ܗܘ ܦܘܪܩܢܝ ܘܐܝܩܪܝ܀

In Deo eſt ſalus mea, & honor meus. & Matth. 12.

ܢܝܪܝ ܓܝܪ ܒܣܝܡ ܗܘ ܘܡܘܒܠܝ ܩܠܝܠܐ ܗܘ܀

Iugum meũ enim ſuaue eſt, & onus meũ paruum, ſeu lene eſt.

& Pſa. 73. iuxta Chal. 72. iuxta Lat. ܡܢܬܝ ܒܐܠܗܐ ܗܝ ܠܥܠܡ

Pars mea in Deo eſt in æternum. & Pſalm. 24. iuxta Chald. & 23. iuxta Latinos. ܕܡܪܝܐ ܗܝ ܐܪܥܐ ܒܡܠܘܐܗ܀

Domini eſt terra cum plenitudine eius.

Sed hic prætereundũm non eſt diſcrimen, quod eſt inter Orientales Chaldæos remotiores, & propinquiores de modo legendi prædictas particulas, cum vocibus poſtponuntur ; Sciendum enim eſt ܗܘ , ſi poſtponatur nomini perfecto ſingularis numeri, cuius penultima ܳ afficitur, proferri vna cum illo, & vnam ſyllabam cum ſyllaba vltima nominis efficere, mutato ܳ quod eſt ſupra penultimam, in ܰ , vt patet & in præmiſſis, & in ſubiectis exemplis. Pſal. 78. iuxta Chaldæ. 77. iuxta Latinos.

ܘܥܗܕܘ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܡܥܕܪܢܗܘܢ܀

Et rememorati ſunt, ſeu meminerunt, quod Deus eſt adiutor eorum. & Leuitici cap. 17.

ܠܐ ܬܬܩܪܒ ܠܡܓܠܝܘ ܦܘܪܥܘܬܗܝܢ ܩܪܝܒܬܐ ܐܢܝܢ ܘܥܘܠܐ ܗܘ܀

Non accedes ad reuelandum turpitudinem earum, proximæ ſunt, & iniquitas eſt. Eodem modo fit cum alijs vocibus ſimili-

 bus,

bus, quæ vt nomen perfectum desinunt, vt ܡܢܐܗܘ quid est,

ܗܢܐܗܘ hic est, ܐܝܢܐܗܘ quis est; &c.

Si vero postponatur alijs vocibus, eodem modo se habere, nulla tamen facta mutatione vocalis supra penultimam in ܳ . vnde si aliqua vocalis est supra penultimam, immota remanet; vt illud ad Galathas 3.

ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܣܪܝܩ ܗܘ ܚܫܬܘܢ ܘܐܠܘ ܕܝܢ ܠܣܪܝܩ

Et hæc omnia frustra sustinuistis? & vtinam autem frustra.

& Ioan. 13. ܟܠܗ ܓܝܪ ܕܟܝܐܗܘ Totus enim mundus est.

Si vero nulla est vocalis, vltima vocis consonans quasi afficitur ܶ vocali ipsius particulæ ܗܘ vt & in præmissis & in subiectis perspicitur exemplis. Psalm. 57. iuxta Chald. 56. iuxta Latin.

ܡܛܝܒ ܗܘ ܠܒܝ ܐܠܗܐ܆ ܡܛܝܒ ܗܘ ܠܒܝ.

Paratum, seu extructum est cor meum Deus, paratum est cor meum. & Psal 142. ܡܛܠ ܕܥܠܝܟ ܗܘ ܬܘܟܠܢܝ.

Quoniam supra te, seu in te confisus sum. & Psalm. 144.

ܩܪܝܒ ܗܘ ܡܪܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܠܗ.

Prope, seu propinquus est Dominus ijs, qui inuocant eum,

& Mat. 13. ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ illc est, qui audit verbū.

Simili fere modo se habet particula ܗܝ . Aduertendum tamen est vocalem supra penultimam nominis in ܐ desinentis, cui ܗܝ subditur, in aliam non commutari apud propinquiores Orientales, apud vero remotiores commutari in ܳ vt videre est, tum in supra citatis, tum in his locis, Leuitici 17. ܡܛܠ

ܡܛܠ ܕܩܪܝܒܬܐ ܗܝ ܕܐܡܟܝ: Quia proxima est matris tuę.

Matth. 13. ܘܗܘ ܙܥܘܪܐ ܗܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪ̈ܥܘܢܐ: ܡܐ ܕܪܒܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪ̈ܩܘܢܐ.

Et ipsum minus est omnibus seminibus; cum autem creuerit, maius est omnibus oleribus. & Mar. 13.

ܘܡܢܐ ܗܝ ܐܬܐ ܡܐ ܕܩܪ̈ܝܒܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܡܫܬܠܡܘ:

Et quod signum erit, quando vicina erunt hæc omnia consummari, &c. In quibus locis remotiores Orientales cum ܳ supra penultimam legunt ista nomina sic, ܩܪܝܒܬܐ ܗܝ proxima est. ܙܥܘܪܐ ܗܘ minus est. ܪܒܐ ܗܘ maius est. ܡܢܐ ܗܘ quod est, seu erit. Item pronomen ܗܕܐ idest hæc, cuius penultima afficitur ܰ, cum particula ܗܝ, a propinquioribus Orientalibus cõmutato ܰ in ܶ supra penultimam legitur sic, ܗܕܐ ܗܝ hæc est: a remotioribus vero cõmutato ܰ in ܳ sic, ܗܕܐ ܗܝ hæc est. Cum autem ܗܝ alijs postponitur vocibus, eodem fere modo se habet, quo ܗܘ vt diximus. Vltima enim vocis consonans, cui postponitur ܗܝ quasi afficitur ܺ vocali ipsius particulæ ܗܝ vt in subiectis indicatur exemplis, vt

Leuitici 17. ܚܬܟ ܗܝ ܠܐ ܬܓܠܐ ܥܪܛܠܝܘܬܗ:

Soror tua est, non reuelabis turpitudinem eius. & ibidem.

ܥܪܛܠܝܘܬܐ

ܥܘܪܝܬܐ ܕܚܬܗ ܕܐܒܘܟ ܠܐ ܬܓܠܐ ܩܪܝܒܬܗ ܗܝ ܕܐܒܘܟ

Turpitudinem ſororis patris tui non reuelabis; proxima eſt patris tui. & cap. 18. ܐܡܟ ܗܝ ܠܐ ܬܓܠܐ ܥܘܪܝܬܗ

Mater tua eſt, non reuelabis turpitudinem eius. & Pſalm. 22. iuxta Chaldæos. 21. iuxta Latinos.

ܡܢ ܩܕܡܝܟ ܗܘ ܫܘܒܚܝ ܒܥܕܬܐ ܪܒܬܐ.

A conſpectu tuo eſt gloria, ſeu laus mea, in eccleſia magna. & Pſalm. 50. iuxta Chald. 49. iuxta Latinos.

ܕܕܝܠܝ ܗܝ ܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ.

Quoniam meum eſt omne animal deſerti, & Matth. 5.

ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܣܟܢܐ ܕܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.

Beatitudo ipſis pauperibus; quoniam illorum eſt regnum cœli.

Notādum eſt quinto, interdum prædictas particulas in oratione collocari vel confirmationis, vel elegantiæ cauſa. Confirmationis quidem, vt Pſalm. 89. iuxta Chald. 88. iuxta Latinos.

ܬܒܘܪ ܘܚܪܡܘܢ ܠܫܡܟ ܗܘ ܡܫܒܚܝܢ:

Tabor, & Hermon nomen tuum ipſum laudant. & Pſal. 146.

ܘܠܗܘܢ ܗܘ ܝܐܐ ܫܘܒܚܐ. Et illi ipſi, ſeu ipſimet conuenit, ſeu decet laus. & Marci 13.

ܡܕܡ ܕܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܠܟܘܢ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢܐ:

Rem, quam vobis dico, omnibus vobis ipſam dico. & Ioa. 14.

ܗܘ ܗܘ ܡܚܒ ܠܝ: Illemet diligit me. & Ioa. 15.

ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܓܒܝܬܘܢܢܝ: ܐܠܐ ܐܢܐ ܗܘ ܓܒܝܬܟܘܢ.

Non

Non vos elegiſtis me,ſed egomet elegi vos. Elegantiæ vero, vt Mat.6. : ܟܠܗܝܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܥܡܡܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܘܢ ܒܥܝܢ ܠܗܝܢ :
Omnia enim hæc populi mundi petunt ea. & Ioan.8. ܐܝܟܢܐ ܕܐܠܦܢܝ ܐܒܐ ܗܟܢܐ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܢܐ :
Sicut docuit me pater,ſic loquor. Et alibi paſſim apud ſcriptores huiuſmodi loquendi formulæ reperiuntur.

Hic porro ſilentio prætereundum non eſt id, quod quidam docet,in his videlicet,& ſimilibus locis, cū reperitur ܗܘ ſubintelligi ܡܕܡ, cum vero ܗܝ, ܨܒܘܬܐ, quorum quidem nominum alterum eſt generis maſculini, fœminini alterum,vtrumque vero, hic rem, ſignificare poteſt. vt illud Pauli ܡܟܝܠ ܠܫܢܐ ܠܐܬܐ ܐܢܘܢ ܣܝܡܝܢ : Ergo linguæ in ſignū poſitæ ſunt. huiuſmodi locum ad verbum Chaldaice explicat ſic, ܠܫܢܐ ܠܡܕܡ ܐܬܐ ܣܝܡܝܢ : ideſt,Linguæ in rē ſigni ſunt poſitæ. Id tamen mihi nec ſatisfacit,nec ſatis probabile videtur, cum multa ſint loca,vt ex dictis conſtat, quibus huiuſmodi explicandi modus recte,apteq. quadrare non poſſit. Deinde huiuſmodi explicandi modus tantum abeſt,vt facilitatem,locorūque intelligendorum claritatem nobis afferat, vt etiam nouam difficultatem exhibeat, tenebraſq. locis offundat.

Notandum eſt ſexto, pronomina compoſita, ſeu affixa eſſe illa,quæ componuntur,ſeu affigūtur vocibus in fine; de quibus ſupra cap.15.diximus,& lib.3. dicemus. Hic autem ſciendum eſt, prædicta pronomina affigi particulæ ܕܝܠ , quæ quidem per ſe nihil ſignificat: ſed cum pronominibus affixis coniunctū varias refert perſonas non aliter,quam pronomen poſſeſſiuum, meus, tuus, ſuus: cuius exemplum ſubiecta tabella indicat.

Prima

Prima persona com.gen.
- ܕܝܠܝ meus, mea, vel mei, meæ.
- ܕܝܠܢ noster, nostra, vel nostri, nostræ.

Secunda perſ. maſc.gen.
- ܕܝܠܟ tuus, tua, vel tui, tuæ.
- ܕܝܠܟܘܢ veſter, veſtra, vel veſtri, veſtræ.

Secunda perſ. fœm.gen.
- ܕܝܠܟܝ tuus, tua, vel tui, tuæ.
- ܕܝܠܟܝܢ veſter, veſtra, vel veſtri, veſtræ.

Tertia perſona maſc.gen.
- ܕܝܠܗ ſuus, ſua, vel ſui, ſuæ.
- ܕܝܠܗܘܢ eorum, vel ſui ſuæ.

Tertia perſona fœm.gen.
- ܕܝܠܗ̇ ſuus, ſua.
- ܕܝܠܗܝܢ earum, vel ſui, ſuæ.

Præterea ſciēdum eſt prædicta affixa annecti præpoſitioni ܠ, quæ cum dandi, vel accuſandi caſum indicet, eadem quoque pronomina datiui, vel accuſatiui caſus eſſe, indicabit, vt

ܠܝ mihi, me. ܠܢ nobis, nos. ܠܟ tibi, te. ܠܟܘܢ vobis, vos.

ܠܟܝ tibi, te. ܠܟܝܢ vobis, vos. ܠܗ ei, eum. ܠܗܘܢ eis, eos.

ܠܗ̇ ei, eam. ܠܗܝܢ eis, eas. Et hęc de pronomine.

LIBRI SECVNDI FINIS.

GEORGII AMIRAE SYRI EDENIENSIS E LIBANO.

GRAMMATICAE LINGVAE CHALDAICAE, SIVE SYRIACÆ

DE VERBO, ET EIVS ACCIDENTIBVS.

LIBER TERTIVS

De verbi definitione.

CAPVT I.

VErbo a varijs variæ attribuuntur definitiones, quæ omnes ad has, quas in medio afferemus, facili negotio reuocari possunt. Primo igitur definitur in quodam fragmento Eliæ hoc modo.

ܡܠܬܐ ܐܝܬܝܗ̇ ܕܐܟܚܕܐ ܡܚܘܝܐ
ܙܒܢܐ ܕܥܒܪ ܘܕܩܐܡ ܘܕܥܬܝܕ :

Ideſt, verbum eſt, quod ſimul denunciat, ſeu ſignificat tempus, quod præterijt, & quod ſtat, ſeu præſens eſt, & quod futurū eſt. Et dans exemplum ait: ܩܡ : ܩܐܡ : ܢܩܘܡ :

vt ſurrexit,ſeu ſtetit,ſurgit,& ſurget. Sed hæc definitio non videtur eſſe omnino perfecta,quia ſunt multa verba, vt dicemus. quæ vel carent præterito,vel futuro, ac proinde non ſimul omnia tempora ſignificant. Secundo ab eodem in ſua Grammatica traditur alia definitio, quam etiam docet autor Grammaticæ Arabico ſermone declaratæ.

ܡܠܬܐ ܐܝܬܝܗ ܩܠܐ ܕܡܫܘܕܥܐ ܙܒܢܐ ܗܘ ܕܡܢܬܗ
ܟܕ ܡܬܦܪܫܐ ܠܐ ܡܫܘܕܥܐ ܡܕܡ.

Verbum eſt vox,quæ ſignificatrix temporis,illa, cuius pars, cũ ſeparatur non ſignificat aliquid. Hæc definitio eſt bona,ſed potius Logicæ eſt,quam Grammaticæ. Tertio tradit aliam Ioannes Eſtunoio in ſua Grammatica,quam etiam refert autor Grãmaticæ Arabico ſermone declaratæ; quæ eſt huiuſmodi.

ܡܠܬܐ ܐܝܬܝܗ ܡܢܬܐ ܬܪܝܢܝܬܐ ܕܡܡܠܠܐ ܕܡܫܘܕܥܐ
ܥܡ ܙܒܢܐ ܠܗܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐ̱ܢܫ ܐܘ ܚܫ.

Verbum eſt pars ſecunda orationis,quæ ſignificat cum tempore illud quid,ſeu illam rem,quam facit quis, aut patitur. Quæ definitio videtur eſſe facilior,& clarior,& Grammaticæ accommodatior; & ideo amplectenda eſt. Et quamuis in ea verbum tamquam ſecunda orationis pars habeatur: nobis tamen multo fortaſſis meliorem methodum ſequentibus iuxta Latinos tertio loco, illud & numerare,& collocare placuit. Cum enim primum nomen, ac pronomen in oratione eſſe debeat, deinde verbum,quod nomen,ſeu pronomen ante ſe poſtulat,rectus ordo requirit,vt primus nomini,pronomini ſecundus, tertius verbo tribuatur locus.

De verbi accidentibus.

CAP. II.

VErbo omiſſis multis alijs,quæ ex ijs,quæ dicemus,facile colli-

colliguntur, hæc præcipue accidunt, ܐܦܐ modus. ܙܒܢܐ tempus. ܦܪܨܘܦܐ persona. ܓܢܣܐ genus. ܡܢܝܢܐ numerus. ܡܬܦܠܓܢܘܬܐ casus. ܐܝܢܝܘܬܐ qualitates. ܫܘܘܕܥܐ coniugatio. ܢܩܝܦܘܬܐ affixio. ܪܘܟܟܐ ܘܩܘܫܝܐ lenitas & aſperitas. De quorum ſingulis breuiter tractandum eſt. Modus igitur triplex eſt, indicatiuus, imperatiuus, & infinitiuus, quamuis nec primo, nec vltimo modo in hoc præſertim ſenſu inditum eſſe nomen inuenerim, vltimum enim quidam appellant ܡܠܬܐ ܕܫܡܐ ideſt, verbum nominis, ſeu participium, de quo infra commodius: nunc poteſt appellari ܐܦܐ ܕܠܐ ܡܬܚܡܢܐ modus interminatus, ſeu vt Latini, infinitiuus. Primus autem dici etiam poteſt ܐܦܐ ܡܚܘܝܢܐ modus oſtenſiuus, ſeu indicatiuus, & ita nos deinceps hos modos, quoties eorum facienda erit mẽtio, appellabimus. Secundus demum modus ab omnibus appellatus eſt ܦܩܘܕܐ ideſt, imperator, ſeu imperatiuus. Solet etiam dici ܦܘܩܕܢܐ ideſt, pręceptum, imperatum, ſeu mandatũ. Tempus item eſt triplex, præteritum, præſens, & futurum. Primum dicitur ܙܒܢܐ ܕܥܒܪ tempus, quod pręterijt, ſeu tranſijt. Secũdum ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ tempus quod ſtat, ſeu ſurgit, ſeu pręeſt. Tertium ܙܒܢܐ ܕܥܬܝܕ tempus quod paratum eſt: quod quidẽ ſic dicitur, vel quia ipſum cæteris temporibus tranſactis paratum ſit aduenire, vel certe quia aliquid futurum paratum fierĩ

ſignificat; ܡܛܝܒܝܢ enim eſt participium a verbo ܛܝܒ quod parare ſignificat: Eadem fere voce ad idem tempus indicandũ vtuntur Hebræi. Circa porro hęc tempora obſeruanda ſunt nõnulla; Primo huiuſmodi tempora apud Chaldęos, ſicut etiam apud Hebræos eodem, quo numerauimus ordine diſponi, ita, vt primum incipiant a præterito, ab hoc deinde veniant ad præſens: inde poſtea ad futurum. Incipiunt autem a tertia perſona gen. maſc. num. ſing. præſertim in præterito, quia in hoc tempore præcipue eſt ſimplicior cæteris, & eſt radix, ſeu principiũ, a quo reliquorum temporum voces deriuantur. Secundo obſeruandum eſt ex prædictis temporibus nexu quodam coniunctis conſtitui, ſeu potius ſuppleri illa duo tempora, quæ a Latinis appellantur pluſquam perfectum, & imperfectum, hoc modo. ſi accipiatur præteritum alicuius verbi, cuius videlicet in explicanda aliqua re vtimur ſignificatione; deinde ſi ſumatur præteritum verbi ܗܘܐ idest, fuit, quod quidem verbum genere, numero, & perſona cum verbo præcedenti conſentire debeat, ſtatim in lingua Chaldaica pluſquam perfectum habebitur. Vnde primum pręteritum pro varietate verborum varias res ſignificantium variatur, præteritum vero ܗܘܐ quoad verbum ſeu vocem nullo pacto variari poteſt. Sed id totum his exemplis ſubiectis facili negotio declaratur; Marci 3.

ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܗܘܘ ܟܠ ܕܥܒܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ :

Turbæ multæ, quæ audierant omne, quod faciebat, venerunt ad eũ. Et Mat. 26. ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܬܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ

Et dederat eis ſignum Iuda traditor, & Ioan. 19.

ܘܒܗ ܒܓܢܬܐ ܩܒܪܐ ܚܕܬܐ ܕܐܢܫ ܥܕܡܐ ܠܐ

ܐܬܬܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ ..

Et in ipſo hortu ſepulchrum nouum, in quo nemo adhuc poſitus erat. & 20.

& 20. ܬܐܘܡܐ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪܬܗܘܢ ܗܘ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܘܡܐ

ܬܐܘܡܐ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܥܡܗܘܢ ܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ.

Thomas autem vnus ex duodecim ille, qui dicitur Didymus. non fuerat ibi cum illis quando venit Iesus. Vbi, ܫܡܥܘ ܗܘܘ audierãt. ܝܗܒ ܗܘܐ dederat. ܐܬܬܣܝܡ ܗܘܐ positus erat. ܠܐ ܗܘܐ ܗܘܐ non fuerat; vides aperte duo prę-terita simul posita & genere, numero, & persona consentientia, vt supra dictum est, supplere vicem plusquam perfecti, & primum præteritum iuxta sermonis diuersitatem, quoad vocem variari, non autem secundum. Sin vero sumatur pręsens alicuius verbi, cuius præterito imperfecto vti volumus, & præteritum ܗܘܐ; quod sit eiusdem generis, numeri, & personę, cum dicto pręsenti, vt de plusquam perfecto dictum est, habebitur præteritum imperfectum, vnde etiam præsens mutatur quoad vocem, iuxta verborum mutationem; non autem præteritum ܗܘܐ, vt clare in his exemplis perspicitur. Lucæ 23.

ܘܡܣܒܪ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܐܬܐ ܚܕܐ ܡܢܗ.

Sperabat, vt aliquod signum videret ab eo. & ibidem.

ܪܓܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܡܚܙܝܗ ܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ

ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܣܓܝܐܬܐ.

Cupiebat, seu cupiens erat enim videre eum ex tempore multo, quia audiebat de eo multa. & Marci 12.

ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܗ ܒܒܣܝܡܐܝܬ.

Et omnis turba audiebat eum delectabiliter, vel suauiter. & 14.

ܘܟܠ

ܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܗܘܐ ܦܨܚܐ ܕܦܛܝܪܐ ܘܒܥܝܢ
ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ :

Post duos dies erat Pascha azymorum,& quærebant summi sacerdotum,& Scribę.

Solet interdum loco præsentis prędicti poni futurum cum præterito ܗܘܐ ad significandum imperfectum modi coniunctiui, vt videre est in his locis. Marci 1.

ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܢܦܩ ܫܪܝ ܗܘܐ ܡܟܪܙ ܣܓܝ ܘܡܦܪܣ
ܡܠܬܐ ܐܝܟ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܠܡܥܠ ܓܠܝܐܝܬ
ܠܡܕܝܢܬܐ ..

Ipse autem cum egressus est, incœperat prædicans multum, & nunciauit ipsum verbum, ita, vt non posset Iesus manifeste ingredi ciuitatem. & cap.3.

ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܢܫܐ ܬܘܒ : ܐܝܟ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܗܘܘ
ܠܚܡܐ ܠܡܐܟܠ ..

Et congregatæ sunt turbæ etiam, ita, vt non possent panem comedere.

Ex dictis facile colligitur magno cum iudicio prædicta tempora a Chaldæis esse suppleta. Nam cum hæc apud eos habere non possent formationem distinctam ab alijs, posita sunt quædam tempora inter se modo dicto consentientia, vt vnum augēdo, alterum diminuendo ne dicam contemperando alterius significationem; simul ambo illorum temporum vicem gerere possent. Nam plusquam perfectum, vt nomen ipsum declarat, significat actionem magis perfectam,& absolutam, quam significet simpliciter perfectum; huic autem apud Chaldæos sine dubio duo supradicta præterita æquiualent,& actionem perfectiorem

ctiorem, absolutioremq. quam vnum perfectum simplex, significant. Item imperfectum, vt nomen eius etiam per se indicat, rem imperfectam, seu partim factam, partim non factam significat: vnde quatenus ostendit rem factam accedit ad præteritum, ad præsens vero quatenus non factam; quo fit, vt præteritum, & præsens simul posita illius vicem apte suppleant. Eodem fere modo plusquam perf. & imperf. suppletur apud Arabes. quomodo autē tēpora inter se permutētur, infra indicabimus.

Personæ sunt tres tantum, vt apud Latinos, ܦܪܨܘܦܐ

ܩܕܡܝܐ persona prima. ܬܢܝܢܐ secunda. ܬܠܝܬܝܐ tertia.

Genus autem est duplex in verbis ܕܟܪܐ masculinum.

& ܢܩܒܬܐ fœmininum; quomodo deinde genus in verbis cognoscatur, ex ijs, quæ in verborum coniugationibus dicemus, clare patebit.

Numerus est etiam duplex ܡܦܪܫܐ singularis, &

ܣܓܝܐܐ pluralis.

Tres litteræ ex ܕܘܠ cadunt verbis ܕ, ܘ, & ܠ; Sed hæc postrema infinitiuo tantum: vt Psalm. 27.

ܟܕ ܩܪܒܘ ܠܝ ܒܝܫܐ ܠܡܐܟܠ ܒܣܪܝ܀

Cum appropinquauerunt, seu accesserunt mihi mali comedere, seu ad comedendum carnem meam. Et Psalm. 31.

ܕܚܙܝܬ ܡܘܟܟܝ : ܘܝܕܥܬ ܐܘܠܨܢܗ ܕܢܦܫܝ܀

Quoniam vidisti humilitatem meam, & sciuisti in angustia animæ meæ. Vbi vides cecidisse ܕ supra verbum ܚܙܝܬ, & ܘ

supra

supra ܡܬܒܥ & ⸌⸌ supra ܡܕܒܠ. Qualitates in verbis tres sunt præcipue; verba enim alia sunt actiua, alia passiua, alia inhærentia, seu neutra, de quorum diuisione infra commodius. nunc ad verborum inflexionem, a qua maior percipitur vtilitas accedamus.

De constitutione, appellatione, ac defini-tione coniugationum.

CAP. III.

QVam obscure, & confuse de his coniugationibus nostri Grammatici tractent, vix credit, qui eos non peruoluit. Quare vt hæc res adeo vtilis facile, & clare intelligatur; constituemus quasdam classes, seu quædam coniugationũ genera, ad quę singulæ verborum species reuocari possint; deinde in singulis coniugationum generibus, subijciemus quasdam notationes, vel obseruationes, quibus ostendatur conueniẽtia, & differentia inter species, quæ ad idem genus reducuntur, & declaretur quidquid ad eas pertinere videbitur; quæ omnia si quis huius nobilis linguæ studiosus obseruauerit, ne dubitet, quin omnia verba facillime inflectat.

Obseruãdum est primo, verborum coniugationes tribus potissimum nominibus solitas esse Syriace appellari. Primo ܟܝ̈ܠܐ idest, mensurę, quod videlicet vno alicuius coniugationis verbo, cætera verba metimur, similique modo inflectimus. Secundo ܗܘܦ̈ܟܐ quod Arabes dicunt التصريف & licet hoc nomen alias possit habere significationes: hic tamen vt ad rem spectat, reddi potest Latine variatio, quod scilicet verba in varia tempora, variasq. personas varientur, ac discriminẽtur. Tertio ܫܘܘܕ̈ܒܐ quasi ramorum productio, ac propagatio

ducta metaphora ab arboribus, quæ ſicut emiſſis germinibus in varios ramos protenduntur, ac porriguntur: ſic verba in varios modos, varia tempora, perſonaſq. varias protenduntur & propagantur.

Obſeruandum eſt ſecundo apud nos omnia verba in voce actiua, aut vnius, aut duarum eſſe ſyllabarum. Quæ ſunt vnius, aut habent motionem in fine, aut non: quæ habent, conſtituũt primum genus coniugationum: vt ܒܢܐ ædificauit. ܚܕܝ gauiſus eſt: quæ non habent, conſtituunt ſecundum, vt ܕܒܪ duxit; Quæ porrò ſunt duarum ſyllabarum, aut ſupra primam conſonantem habent ܶ, aut non: quę habent, rurſus vel habent ſupra penultimam ܺ, vel non, ſi habent, conſtituunt tertium genus, vt ܕܟܝ mundauit. ܐܣܝ ſanauit; ſin autem non habent, conſtituunt quartum genus, vt ܦܪܘܩ liberauit. Quę demum ſupra primam ܶ non habent, conſtituunt quintũ genus; & ita ad hæc quinque genera coniugationum reducuntur omnes fere verborum ſpecies, ſingulæ tamen ad illud genus, cuius definitio illis quadrare poteſt.

Primum autem genus ſic deſcribitur,

ܩܕܡܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܚܕ ܗܓܝܐ ܒܐܚܪܝܬܐ ܡܬܬܙܝܥܐ ܀

Primum eſt vnius ſyllabæ in extremo motum;

ܬܪܝܢܐ ܐܦ ܐܝܬܘܗܝ ܕܚܕ ܗܓܝܐ ܒܐܚܪܝܬܐ ܠܐ ܡܬܬܙܝܥܐ ܀

Secundum eſt etiam vnius ſyllabæ in extremo immotum.

ܬܠܝܬܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܬܪܬܝܢ ܗܓܝܢ ܒܫܘܪܝܐ ܦܬܝܚܐ
ܘܒܐܚܪܝܬܐ ܡܬܬܙܝܥܐ ܀

Tertium eſt duarum ſyllabarum in principio apertum, & in extremo motum.

ܘܪܒܝܥܝܐ ܬܘܒ ܐܝܬܘܗܝ ܕܬܪܬܝܢ ܗ̈ܓܝܐ ܒܫܘܪܝܐ ܦܬܝܚܐ

ܘܒܫܘܠܡܐ ܠܐ ܡܬܬܙܝܥܢܐ ܀

Quartum quoque eſt duarum ſyllabarum in principio apertũ in extremo immotum.

ܚܡܝܫܝܐ ܐܦ ܐܝܬܘܗܝ ܕܬܪܬܝܢ ܗ̈ܓܝܐ ܠܐ ܒܫܘܪܝܐ ܦܬܝܚܐ

ܘܠܐ ܒܫܘܠܡܐ ܡܬܬܙܝܥܢܐ ܀

Quintum etiam eſt duarum ſyllabarum nec in principio apertum, nec in extremo motum.

De primo genere coniugationum.

CAP. IV.

AD hoc genus reducuntur duæ verborum ſpecies, quarum prior penultimam habet affectam ܶ vt ܒܢܐ ędificauit. Poſterior vero habet affectam ܺ vt ܫܠܝ quieuit, ܣܓܝ multiplicatus eſt: ſed incipiamus eas inflectere.

ܙܒܢܐ ܕܥܒܪ ܀ — *Tempus quod præterijt.*

ܡܢܝܢܐ ܕܚܕܝܘܬܐ ܀ — *Singul. gen. maſcul.*

ܒܢܐ ܗܘ ædificauit ille.

ܒܢܝܬ ܐܢܬ ædificaſti tu.

ܒܢܝܬ ܐܢܐ ædificaui ego.

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܒܢܘ ܗܢܘܢ seu ܒܢܘܢ — ædificarunt illi, ſeu ædificauerũt.

ܒܢܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ — ædificaſtis vos.

ܒܢܝܢ seu ܒܢܝܢ ܚܢܢ — ædificauimus nos.

ܡܢܝܢܐ ܢܩܒܬܢܝܐ — *Singulare fœmin.*

ܒܢܬ ܗܝ — ædificauit illa.

ܒܢܝܬܝ ܐܢܬܝ — ædificaſti tu.

ܒܢܝܬ ܐܢܐ — ædificaui ego.

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܒܢܝ seu ܒܢܝܢ ܗܢܝܢ — ædificarũt, ſeu ędificauerũt illę

ܒܢܝܬܝܢ ܐܢܬܝܢ — ædificaſtis vos.

ܒܢܝܢ seu ܒܢܝܢ ܚܢܢ — ædificauimus nos.

ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ — *Tempus quod ſtat, ſeu præſens.*

ܡܢܝܢܐ ܕܕܟܪܢܝܐ — *Singulare maſcul.*

ܒܢܐ ܗܘ — ædificat ille.

ܒܢܐ ܐܢܬ seu ܒܢܝܬ — ædificas tu.

ܒܢܝܐ ܐܢܐ ædifico ego.

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܒܢܝܢ ܗܢܘܢ ædificant illi.

ܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ seu ܒܢܝܬܘܢ ædificatis vos.

ܒܢܝܢ ܚܢܢ seu ܒܢܝܢܢ ædificamus nos.

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܢܝܐ *Sing. fœmininum.*

ܒܢܝܐ ܗܝ ædificat illa.

ܒܢܝܐ ܐܢܬܝ seu ܒܢܝܐܢܬܝ ædificas tu.

ܒܢܝܐ ܐܢܐ ædifico ego.

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܒܢܝܢ ܗܢܝܢ ædificant illæ.

ܒܢܝܢ ܐܢܬܝܢ seu ܒܢܝܬܝܢ ædificatis vos.

ܒܢܝܢ ܚܢܢ seu ܒܢܝܢܢ ædificamus nos.

ܙܒܢܐ ܕܥܬܝܕ *Tempus quod paratũ est, seu futurũ.*

ܚܕܢܝܐ ܕܟܪܢܝܐ *Sing. masculinum.*

ܢܒܢܐ ܗܘ ædificabit ille.

ܐܒܢܐ

ܬܒܢܐ ܐܢܬ ædificabis tu.

ܐܒܢܐ ܐܢܐ ædificabo ego.

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܒܢܘܢ ܗܢܘܢ ædificabunt illi.

ܬܒܢܘܢ ܐܢܬܘܢ ædificabitis vos.

ܢܒܢܐ ܚܢܢ ædificabimus nos.

ܝܚܝܕܝܐ ܢܩܒܝܐ *Singulare fœmin.*

ܬܒܢܐ ܗܝ ædificabit illa.

ܬܒܢܝܢ ܐܢܬܝ ædificabis tu.

ܐܒܢܐ ܐܢܐ ædificabo ego.

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܒܢܝܢ ܗܢܝܢ ædificabunt illæ.

ܬܒܢܝܢ ܐܢܬܝܢ ædificabitis vos.

ܢܒܢܐ ܚܢܢ ædificabimus nos.

ܦܘܩܕܢܐ : ܝܚܝܕ : ܕܟܪ *Imperatiuus, sing. masc.*

ܒܢܝ ܐܢܬ ædifica tu.

ܗܘܪܐܢܐ *Plurale.*

ܒܢܘܗܝ seu ܒܢܘ ædificate vos.

ܒܢܝ ܐܢܬܝ *Singulare fœmin.*

ܒܢܝ ܐܢܬܝ ædifica tu.

ܗܘܪܐܢܐ *Plurale.*

ܒܢܝܢ ܐܢܬܝܢ ædificate vos.

ܐܘ ܘܠܐܡܬܝܚܕܐ *Modus infinitus.*

ܡܒܢܝܐ ædificans.

ܠܡܒܢܝܐ ædificare, seu ad ædificandum.

Circa primum genus coniugationum obſeruationes.

Obſeruandũ eſt primo ſecundã huius coniugationis ſpeciem eodẽ plane modo, quo prima, inflecti; præterquã, quod in præterito prima ſpecies, in ſecunda perſ. vtriuſque generis, & numeri, & in prima & tertia vtriuſque generis, numeri multitudinis ſupra penultimam litteræ ܒ habet ܿ, & in tertia fœminina numeri ſingularis habet ſolum ܼ ſupra penultimam. Secunda vero ſpecies ijſdem locis habet ܼ; & in tertia fœminina numeri ſingularis habet ſupra primam ܵ; ſupra penultimam vero ܿ: ſed quoniam hæc differentia ſolum eſt in præterito; inflectamus ſolum præteritum ſecundæ ſpeciei.

ܘܚܠ

ܐܣܟܡܐ ܕܥܒܪܐ *Præteritum.*

ܚܕܢܝܐ ܕܕܟܪܐ *Singulare mascul.*

ܫܠܐ ܗܘ quieuit ille.

ܫܠܝܬ ܐܢܬ quieuisti tu.

ܫܠܝܬ ܐܢܐ quieui ego.

ܣܓܝܐܢܐ *Plurale.*

ܫܠܝܘ ܗܢܘܢ quieuerunt illi.

ܫܠܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ quieuistis vos.

ܫܠܝܢ seu ܫܠܝܢܢ ܚܢܢ quieuimus nos.

ܢܩܒܬܢܝܐ *Singulare fœmininum.*

ܫܠܝܬ ܗܝ quieuit illa.

ܫܠܝܬܝ ܐܢܬܝ quieuisti tu.

ܫܠܝܬ ܐܢܐ quieui ego.

ܣܓܝܐܢܐ *Plurale.*

ܫܠܝ seu ܫܠܝܝܢ ܗܢܝܢ quieuerunt illæ.

ܫܠܝܬܝܢ ܐܢܬܝܢ quieuistis vos.

ܫܠܝܢ

ܫܠܝܢܢ ܚܢܢ seu ܫܠܝܢ quieuimus nos.

In cęteris autem ſecunda ſpecies ſequitur primã iam inflexam.

Obſeruandum eſt ſecundo, omnibus verbis eſſe cõmune perſonas, videlicet numeri multitudinis generis maſculini deduci a perſonis eiuſdem gen. num. ſing. & ab iiſdem vtriuſque numeri formari perſonas gen. fœmin. & vtriuſque num. ita tamen, vt tertia a tertia, ſecunda a ſecũda, detractis, & additis quibuſdam litteris & vocalibus, proficiſcantur; vt conſideranti ſingulas perſonas in ſingulis coniugationibus facile apparebit. Nam verbi gratia, in hac coniugatione, ſi a ܓܠܐ detrahas ܐ, & eius loco ſubſtituas ܘ quieſcens, & commutes ܼ in ܼ ſupra litteram ܠ, exiſtit tertia perſona pluralis gen. maſc. vt ܓܠܘ. Sin vero ſolum ܐ commutes in ܬ fit tertia fœminina ſingularis, vt ܓܠܝܬ, rurſus ſi tertiæ plurali maſc. gen. auferatur ſolum ܘ, & eius loco ſubſtituatur ܝ eodem modo quieſcens fit tertia pluralis fœmin. gen. vt ܓܠܝ̈. Item ſi ſecundæ ſingulari maſc. gen. addatur in fine ܢ & ܘ cum ܼ, fit ſecunda pluralis, vt ܓܠܝܬܘܢ. Si vero addatur ſolum ܝ in fine omnino quieſcens (quod poni ſolet ad differentiam perſonæ maſculini gen.) fit ſecunda fœminina ſing. vt ܓܠܝܬܝ. Si huic præterea ſubiungatur in fine ܢ & antepenultima ܼ afficiatur: conſurgit ſecunda fœminina pluralis, vt ܓܠܝ̈ܬܝܢ, & ſic proportione quadam in cæteris verbis aliarum coniugationũ: in quibus nihil detrahendum eſt a tertia maſc. gen. ſicut detrahitur hic ܐ in prima ſpecie, ſed ſolum perſonæ plurali maſcul.

gen.

gen. addendum est ܘ . persona vero fœminini generis: si singularis sit, habebit ܐ , si vero pluralis, habebit ܢ . ܘ autem, & ܢ si addatur secundæ speciei, & tertiæ coniugationi, erũt veluti quiescentia, vt ܦܩܕܘ : ܓܠܝܬ : ܓܠܝܘ : ܡܩܒܠܢ ; Si vero alijs coniugationibus, erũt omnino quiescentia, vt ܫܒܩܘ : ܫܒܩܢ reliquerunt, & cætera. Quæ fere a tertia singularis numeri, mascul. gen. differunt additione prædictarum litterarum.

Obseruandum tertio, omnia fere verba in præterito primam personam pluralem, & tertiam eiusdem numeri, gen. masculini exceptis verbis secundæ speciei huius generis, necnon fere tertiæ coniugationis, habere duplicem; vt in inflexione verborum perspicitur; verbi gratia, ܟܬܒܢ , vel addito alio ܢ cum ܝ , vt ܟܬܒܢܢ ; item ܓܠܝܢ , vel ܓܠܝܢܢ , & sic in cæteris verbis. In fœmininis quoque idem est; nam omnes primæ personæ non solum præteriti, sed cuiuslibet temporis excepta prima sing. præs. communes sunt tam maribus, quam fœminis, sicut & pronomina ipsa tũ simplicia, vt ܐܢܐ ego, ܚܢܢ nos: tum etiam composita, seu affixa, vt constat ex 2. lib. cap. 7. & ex ijs quæ de verborum affixis dicemus, constabit. Tertia vero, vt ܟܬܒܘ , vel addito alio ܘ vt ܟܬܒܘܢ : & eodem modo in imperatiuo plurali fit in secunda persona masculina, quãdo verbum postulat, vt ex inflexione verborum intelligi potest: tertia autem fœminina pluralis, vt ܩܛܠ , vel addito alio ܢ , cum ܐ , & ܢ , vt ܩܛܠܢ . Sciendum deinde est, quod licet secunda species huius coniugationis, & tertia coniugatio, tertiã

LI perso-

personam pluralem masculinam, vel nunquam, vel certe raro habeant duplicem: habere tamen frequenter fœmininam pluralem, vt ܦܩܕ̈ܝܢ, vel ܦܩ̈ܕܝܢ; quæ quidem fit additione ܢ in fine, & positione ܳ supra secundum ܝ.

Obseruandum quarto, tempus præsens a tertia præteriti deriuari posito ܳ supra penultimam, & ܶ supra primam: eodem plane modo fit etiam in secunda specie commutãdo tamen ܐ in ܝ, vt a verbo ܒܢܐ fit ܒܳܢܶܐ: a verbo ܦܩܕ fit ܦܳܩܶܕ. Sciendum etiam est, præsens in numero singulari, vnam tantum vocem habere communem personis eiusdem numeri: alteram in plurali communem etiam personis eiusdem numeri pluralis, ita vt, si vox præsentis singularis applicetur primę personæ singulari, fiat illius; si secundæ, fiat secundę; si tertiæ, tertię. eodemq. etiam modo se habet vox præsentis pluralis, vt clare in verborum inflexionibus perspicitur. Hic præterea diligenter notandum est, quod multi (vt vere dicam) vel ignorantes, vel certe non animaduertentes, sæpe errorem in legendo committunt, videlicet personas masc. gen. num. mult. præsentis, & secundam singularem fœmininam futuri in omnibus verbis tã actiuis, quam passiuis, quorum præsens singulare habet supra penultimam ܳ, vt est in hac coniugatione, & tertia, idem ܳ supra eamdem retinere, licet intercedat ܝ, fiatq. penultima. ܝ enim tunc quiescit, vt

ܒܳܢܝܢ	ædificant	ܬܶܒܢܝܢ	ædificabis.
ܡܶܬܒܳܢܝܢ	ædificantur	ܬܶܬܒܢܝܢ	ædificaberis
ܡܦܰܪܩܝܢ	liberant	ܬܦܰܪܩܝܢ	liberabis
ܡܶܬܦܰܪܩܝܢ	liberantur	ܬܶܬܦܰܪܩܝܢ	liberaberis. & cæt.

Huc

Huc reuocantur etiam hęc

ܐܳܬܶܝܢ veniunt ܬܺܐܬܶܝܢ venies

ܪܳܒܶܝܢ crescunt ܬܶܪܒܶܝܢ cresces

ܝܳܡܶܝܢ iurant ܬܺܐܡܶܝܢ iurabis: quia præsens eorum singulare habet supra penultimam [Syriac]. Hæc eadem porro verba prædictarum coniugationum sola habent in præsenti fœminino vtriusque numeri, & futuro plurali eiusdem generis penultimam [Syriac], vt

ܒܳܢܝܳܐ ædificat ܒܳܢܝܳܢ ædificant

ܫܳܠܝܳܐ quiescit ܫܳܠܝܳܢ quiescunt

ܢܶܒܢܝܳܢ ædificabunt ܢܶܫܠܝܳܢ quiescent

ܡܦܰܪܩܝܳܐ liberat ܡܦܰܪܩܝܳܢ liberant

ܢܦܰܪܩܝܳܢ liberabunt, & sic ܐܳܬܝܳܐ veniet, & cętera.

Item in omnibus coniugationibus, secunda præsentis vtriusque generis, & numeri, & prima pluralis formam habent quasi duplicem, vt in verborum coniugatione clare perspicitur: nam secunda masculini singularis est, vt ܒܳܢܶܐ ܐܢܬ: sublato vero vtroque [Syriac] intermedio, cum [Syriac], & [Syriac], & intercedente [Syriac], fit, ܒܳܢܶܝܬ ܀ ܫܳܠܶܝܬ: pluralis autem, vt ܒܳܢܶܝܢ ܐܢܬܘܢ vel sublatis duobus primis [Syriac] cum [Syriac], & [Syriac], fit ܒܳܢܶܝܬܘܢ

Rursus secunda fœminina singularis est, vt ܒܳܢܝܳܐ ܐܢܬܝ, vel

sublato vtroque ܐ cum ܢ, & commutato secundo ܐ in ܝ supra primum ܢ, fit ܟܬܒܬܢ: in plurali vero, vt ܟܬܒܬܘܢ ܐܢܬܘܢ, vel sublatis duobus primis ܢ vna cum ܐ & ܬ, fit ܟܬܒܬܘܢ. Prima denique pluralis est, vt ܟܬܒܢ ܚܢܢ: vel sublato vltimo ܢ verbi, & ܚ pronominis, fit ܟܬܒܢܢ. Vnde videre est hāc duplicem personarum formam oriri ex compositione verbi cum pronomine. Quod quidem familiarissimum est præsenti in omnibus fere verbis, & verbo nominis, vt suo etiam loco dicemus. Immo quamuis hæc pronomina distincta a verbo scribātur: tamen a multis legi assolēt, ac si cum illo sint connexa; vt ܟܬܒ ܐܢܬ licet tam verbum, quam pronomen scripta sint abinuicem separata, nihilominus a multis leguntur ac ܟܬܒܬ, sic in persona prima plurali, &c. & hoc perpetuū est in prima persona sing. num. vtriusque gen. cui semper postponitur pronomen ܐܢܐ, & profertur cum verbo, ac si non haberet in principio ܐ cum ܐ, vt ܟܬܒܐ ܐܢܐ ܟܬܒܐ ܐܢܐ: ܡܕܒܪܐ ܐܢܐ ܡܕܒܪܐ ܐܢܐ, & cæt. ܐ enim pronominis, semper quiescit in huiusmodi locis, & cum hoc modo pronunciatur, semper habet punctum ex parte inferiori subscriptum, vt in cap. 8. primi libri dictum est.

Item silentio prætereundum non est, quod quidam opinantur, præsens scilicet esse participium, & supplere vicem præsentis temporis; eos enim maxime decipi negare non audeo; quandoque sentiunt contra veram, & communem nobilium linguæ nostræ grammaticorum doctrinam, & contra vsum vni-

vniuersalem omnium, qui hoc tempus appellant, ܥܶܕܳܢܳܐ ܕܩܳܐܶܡ tempus quod surgit, vel stat, vel præest. Itaque sicut eos, qui affirmant illud esse participium, illustribus huius linguæ grammaticis, qui tria constituunt tempora: & vsui communis repugnantes esse existimo: ita ipsum sæpe pro participio vsurpari, & declarari pro certo habeo, vt passim legẽdo reperies, vt Leu. 16

ܘܶܐܡܰܪ ܡܳܪܝܳܐ ܠܡܽܘܫܶܐ . ܡܰܠܶܠ ܥܰܡ ܐܰܗܪܽܘܢ ܐܰܚܽܘܟ݂
ܘܠܳܐ ܢܶܗܘܶܐ ܥܳܐܶܠ ܒܟ݂ܽܠ ܥܶܕܳܢ ܠܩܽܘܕܫܳܐ .

Et dixit Dominus Moysi: Loquere cum Aaron fratre tuo, ne sit ingrediens in omni tempore in sanctuarium. Et Psal. 5.

ܠܓܰܒ݂ܪܳܐ ܐܳܫܶܕ ܕܡܳܐ ܘܢܰܟ݂ܽܘܠܬܳܢܳܐ ܢܣܰܠܶܐ ܡܳܪܝܳܐ .

Virum effundentem sanguinem, & dolosum despiciet, vel abominabitur Dominus. Et Psalm. 9.

ܐܩܝܡ ܠܗܽܘܢ ܣܳܐܶܡ ܢܳܡܽܘܣܳܐ .

Constitue illis ponentem legem, & alibi sæpe.

Obseruandum quinto, in omni coniugationum genere, cum formatur futurum, tres litteras varias personas indicantes necessario illi accidere, videlicet ܢ, ܬ & ܐ, quarum prima indicat tertiam masculinam vtriusque numeri, & tertiam pluralem fœminini generis. Secunda, secundam vtriusque numeri, & generis: & tertiam sing. fœmin. generis. Tertia demum primam singularem, vt facile intelligitur ex verborum inflexione. Formari autem facilius potest in hac coniugatione futurum, a tertia præteriti commutato ܳ in ܰ, & additis tribus litteris enumeratis suæ tamẽ quaque personæ, quæ quidem in hac præcipue coniugatione afficiuntur ܰ vt ܐܓܢܐ ܃ ܐܓܢܐ ܃ ܢܓܢܐ

& catv

& cæt. excepto verbo ܚܝܐ vixit, in quo littera cadens afficitur ◌ܶ vt, ܢܚܝܐ : ܐܚܝܐ, & cæt. Et ratio videtur esse; quia habet penultimam ܝ in præterito, quæ in futuro litteræ ܢ præponitur. Item imperatiuum quoque a tertia præteriti deducitur, si videlicet ܐ primæ speciei, cum ◌ܳ in ܝ affectum ◌ܶ commutetur, & secunda species, vt est in præterito, relinquatur, vt ܟܬܘܒ : ܩܛܘܠ : conuenit enim tertia masculina singul. cum secunda masc. sing. imperatiui. Si deinde permutetur ◌ܶ in ◌ܳ, fit secunda fœmin. generis, vt ܟܬܘܒܝ, ܩܛܘܠܝ. Secunda pluralis masc. generis vtriusque speciei, est eadem plane cum tertia plurali masc. gen. vt ܟܬܘܒܘ vel ܟܬܘܒܘܢ, ܩܛܘܠܘ, vel ܩܛܘܠܘܢ. Secunda vero pluralis fœminini gen. fit, si addatur secundę personæ singulari eiusdem generis alterum ܝ affectum ◌ܳ cum ܢ in fine, & duobus punctis ex parte superiori collocatis, vt ܟܬܘܒܝܢ̈, ܩܛܘܠܝܢ̈.

Obseruandum est sexto, puncta videlicet gemina, quę sint signa multitudinis, vt lib. 1. cap. 5. indicauimus, non apponi, nisi sol s personis fœmin. gen. num. pluralis in prædictis temporibus, & in modo imperatiuo: vnde colligas licet personas plurales masc. gen. non postulare huiusmodi puncta, vt in verborum inflexionibus clare perspicitur.

Obseruandum est septimo, tempora, de quibus hactenus apud Chaldæos, sæpe inter se permutari. Præteritum enim sæpe pro plusquam perfecto: & hoc pro præterito non semel collocatur. Item præteritum aliquando pro futuro, vt illud Ioan. 5.

ܐܬܝܐ ܠܐ ܐܝܠܐ: ܐܝܠܐ ܕܐܠܐ ܡܚܐ ܗܘ ܡܢ ܫܥܬܐ ܐܬܝܐ.

In

In iudicium non venit, ſeu veniet, ſed tranſijt ſibi (ideſt, tranſiet) a morte ad vitam. Pro futuro etiam præſens frequentiſſime vſurpatur, vt illud Marci 12.

ܟܕ ܩܡܘ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫ̈ܐ ܘܠܐ ܢܫ̈ܐ ܗܘ̈ܝ ܠܓܒܪ̈ܐ.

Cum reſurrexerint non accipiunt (ideſt, accipient) mulieres, neque mulieres ſunt (ideſt, erũt) viris. Et interdum pro imperfecto. Præterea hæc eadem tempora, nunc per modum optatiuum, nunc per coniunctiuum, prout locus exponendus poſtulat, latine exponi, declarariq. poſſunt, quorum exemplis, cum paſſim reperiantur, de induſtria ſuperſedeo.

Obſeruandum octauo, modum infinitiuum a tertia præteriti deriuari, additione duarum litterarum, (quas quidem habet infinitiuus cuiuſlibet verbi) ܡ ſcilicet ſolum, vel ܡ cum ܠ, & in prima quidem ſpecie ſolum a capite adiunguntur iſtæ litteræ cum ܰ ſupra ܡ nulla alia mutatione facta: at vero in ſecunda ſpecie præter hoc mutatur ܒ in ܐ, & loco ܝ ponitur ܘ, vt a verbo ܒܢܐ fit ܡܒܢܐ vel ܠܡܒܢܐ, a verbo etiam ܡܠܠ fit ܡܡܠܠܘ, Aduertendum tamen eſt, non paruum diſcrimẽ eſſe inter vocem, quæ habet ܡ ſolum, & illam, quæ habet ܡ vna cum ܠ; prior enim idem fere ſignificat, quod participium præſentis latinorum, & a quibuſdam appellatur ܡܠܬܐ ܫܡܐ verbum nominis, & quaſi ſemper coniungitur cum nominatiuo verbi, a quo formatur; quo quidem vtimur tunc præcipue cum rem confirmare, & certam reddere volumus, vt patet in his exemplis. Leuit. 20.

ܘܡܒܝܐ

ܘܓܒܪܐ ܕܢܨܚܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܡܡܬ ܢܡܘܬ܀

Et vir, qui blaſphemabit patrem, & matrem occidendo occidetur. Et 19.

ܘܡܕܡ ܕܢܫܬܚܪ ܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܒܢܘܪܐ ܢܬܘܩܕ ܘܠܐ ܢܬܐܟܠ

ܘܐܢ ܡܬܐܟܠܘ ܢܬܐܟܠ ܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ : ܡܣܠܝ ܗܘ

ܘܠܐ ܢܬܩܒܠ܀

Et res, quæ ſupererit in diem tertiam in igne vratur, & non comedetur, & ſi comedendo comedetur in die tertia, contempta eſt, & non acceptabitur. Et ibidem.

ܘܐܡܬܗ ܗܝ ܕܙܒܝܢܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܘܡܬܦܪܩܘ ܠܐ

ܐܬܦܪܩܬ ܘܚܐܪܘܬܐ ܠܐ ܐܬܝܗܒܬ܀

Et ancilla eius eſt, quæ empta eſt ipſi viro, & liberando non liberata eſt, & libertas non data eſt. Et Pſalm. 40.

ܡܣܟܘ ܣܟܝܬ ܠܡܪܝܐ܀

Expectans expectaui dominum. ſeu ſperans ſperaui in Domino Et Ioan. 10.

ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ ܕܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܗ

ܘܡܫܢܐ ܫܢܐ܀

Dicebant multi ex eis, quod dæmonium eſt illi, & inſaniens inſanijt.

Poſterior vero, quæ ſcilicet aſſumit ܡܢ & ܠ : ſupplet vicem tum infinitiui, tum gerundij in dum cum præpoſitione ad: vt in his ſubiectis exemplis perſpicitur. Leuit. 17.

ܗܢܘ ܦܬܓܡܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ .

Hic eſt ſermo,ſeu reſponſum,quod pręcepit Dominus dicere. & ibidem cap. 17.

ܠܐ ܬܬܩܪܒ ܠܡܓܠܝܘ ܥܪܛܠܝܘܬܗܝܢ ܩܪܝܒܢ ܐܢܝܢ .
ܘܥܘܠܐ ܗܘ .

Non accedes ad reuelandum turpitudinem earum, proximæ ſunt,& iniquitas eſt. & cap. 16.

ܘܟܠ ܐܢܫ ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܡܐ ܕܥܐܠ ܠܡܚܣܝܘ
ܒܩܘܕܫܐ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩ .

Et omnis homo, ideſt, vnuſquiſque non ſit in tabernaculo temporis, cum ingreditur ad propitiandum, ſeu indulgendum in ſanctuario,donec egrediatur. Et Marci 3.

ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܣܛܢܐ ܠܣܛܢܐ ܠܡܦܩܘ .

Quomodo poteſt ſatanas ſatanam eijcere? Et ſubditur.

ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܠܡܩܡ ܡܠܟܘܬܐ ܗܝ .

Non poteſt ſtare regnum illud. Et alibi paſſim.

Sed fortaſſis admirabitur aliquis,cur priorem vocem, ܠܡ ſolum habentem,ad infinitiuum reduxerimus; Siquidem participij more conſtruitur. Sed admirari is ceſſabit,ſi modi infinitiui definitionem a Grammaticis traditam conſideret; infinitiuus enim dicitur,qui neque perſonas, neque numeros definit, ſed omnes perſonas,& vtrumque numerum obſcure, permiſteque complectitur;quod quidem huic voci quadrare nemo ſine graui nota negare poteſt; quod ſi quis,quia illud more participij conſtruitur,participium appellare velit,non prohibemus.

VERBI PASSIVI INFLEXIO.

ܙܒܢܐ ܕܥܒܪ ܀	*Tempus quod præterijt.*
ܡܢܝܢܐ ܕܟܪܢܝܐ :	*Sing. masculinum.*
ܐܬܒܢܝ ܗܘ	ædificatus est ille
ܐܬܒܢܝܬ ܐܢܬ	ædificatus es tu
ܐܬܒܢܝܬ ܐܢܐ	ædificatus sum ego
ܣܘܓܐܐ	*Plurale.*
ܐܬܒܢܝܘ ܗܢܘܢ	ædificati sunt illi
ܐܬܒܢܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ	ædificati estis vos
ܐܬܒܢܝܢ vel ܐܬܒܢܢ ܚܢܢ	ædificati sumus nos
ܡܢܝܢܐ ܢܩܒܬܢܝܐ	*Sing. fœmininum.*
ܐܬܒܢܝܬ ܗܝ	ædificata est illa
ܐܬܒܢܝܬܝ ܐܢܬܝ	ædificata es tu
ܐܬܒܢܝܬ ܐܢܐ	ædificata sum ego
ܣܘܓܐܐ	*Plurale.*
ܐܬܒܢܝ vel ܐܬܒܢܝܝܢ ܗܢܝܢ	ædificatæ sunt illæ

ædifi-

ܐܬܒܢܝܬܝܢ ܐܢ̈ܬܝܢ — ædificatæ eſtis vos

ܐܬܒܢܝܢ ܘܐܬܒܢܝܢ ܚܢܢ — ædificatæ ſumus nos

ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ. — *Tempus præſens.*

ܡܫܡܠܝܐ ܕܕܘܟܪܐ — *Singul maſcul.*

ܡܬܒܢܐ ܗܘ — ædificatur ille

ܡܬܒܢܐ ܐܢܬ vel ܡܬܒܢܝܬ — ædificaris tu

ܡܬܒܢܐ ܐܢܐ — ædificor ego

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܡܬܒܢܝܢ ܗܢܘܢ — ædificantur illi

ܡܬܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܡܬܒܢܝܬܘܢ — ædificamini vos

ܡܬܒܢܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܒܢܝܢܢ — ædificamur nos

ܢܩܒܬܐ ܡܫܡܠܝܬܐ — *Singulare fœmin.*

ܡܬܒܢܝܐ ܗܝ — ædificatur illa

ܡܬܒܢܝܐ ܐܢܬܝ vel ܡܬܒܢܝܬܝ — ædificaris tu

ܡܬܒܢܝܐ ܐܢܐ — ædificor ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܡܬܒܢܝܢ ܗܢܝܢ ædificantur illæ

ܡܬܒܢܝܢ ܐܢܬܝܢ vel ܡܬܒܢܝܢܬܝܢ ædificamini vos

ܡܬܒܢܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܒܢܝܢܢ ædificamur nos

ܙܒܢܐ ܕܥܬܝܕ *Tempus futurum.*

ܚܕܢܝܐ ܕܕܟܪܢܝܐ *Singulare masc.*

ܢܬܒܢܐ ܗܘ ædificabitur ille

ܬܬܒܢܐ ܐܢܬ ædificaberis tu

ܐܬܒܢܐ ܐܢܐ ædificabor ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܬܒܢܘܢ ܗܢܘܢ ædificabuntur illi

ܬܬܒܢܘܢ ܐܢܬܘܢ ædificabimini vos

ܢܬܒܢܐ ܚܢܢ ædificabimur nos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܢܝܬܐ *Singulare fæmin.*

ܬܬܒܢܐ ܗܝ ædificabitur illa

ܬܬܒܢܝܢ ܐܢܬܝ ædificaberis tu

ædifi-

ܐܶܬ݂ܒ݁ܢܶܐ ܐܶܢܳܐ } ædificabor ego

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܢܶܬ݂ܒ݁ܢܝܳܢ ܗܶܢܶܝܢ } ædificabuntur illæ

ܬܶܬ݂ܒ݁ܢܽܘܢ ܐܢ̱ܬܽܘܢ } ædificabimini vos

ܢܶܬ݂ܒ݁ܢܶܐ ܚܢܰܢ } ædificabimur nos

ܦܽܘܩܕܳܐ ܀ ܚܕ ܕܟܪ . — *Imperatiuus. Sing. masc.*

ܐܶܬ݂ܒ݁ܢܺܝ ܐܢ̱ܬ } ædificare tu

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܐܶܬ݂ܒ݁ܢܰܘ ܐܢ̱ܬܽܘܢ vel ܐܶܬ݂ܒ݁ܢܰܘܢ } ædificamini

ܚܰܕܢܳܝܬܳܐ ܢܩܒܬܳܢܳܝܬܳܐ — *Sing. fœmin.*

ܐܶܬ݂ܒ݁ܢܰܝ ܐܢ̱ܬܝ } ædificare tu

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܐܶܬ݂ܒ݁ܢܶܝܢ ܐܢ̱ܬܶܝܢ } ædificamini vos

ܐܝܟ ܕܠܐ ܡܬܚܡܢܘܬܐ — *Modus infinitus.*

ܡܶܬ݂ܒ݁ܢܳܝܽܘ } ædificando

ܠܡܶܬ݂ܒ݁ܢܳܝܽܘ } ędificari, l. ad ædificādū

Circa

Notationes circa verbum passiuum.

Notandum est primo; quinque potissimū litteris verba passiua ab actiuis formari, ܐ , ܬ , ܕ , ܛ , ܢ . non tamen ita, vt simul omnes istæ litteræ ad idem verbum passiuum efficiendum concurrant; sed aliquando ܐ cum vno ܬ in principio, aliquando cum duobus ܬ , quorum posterius sit asperum; aliquando cum vno ܬ intercedente tamen inter ipsum ܐ, & ܬ aliqua littera: qua eodem modo intercedente aliquādo cum ܕ , aliquando cum ܛ , & demum aliquando cum ܬ nulla interposita littera;addita tamen littera ܢ , vel aliqua alia in fine verbi, vt dicemus. Et ita habes sex modos, quibus per has litteras passiua ab actiuis deducuntur. Primus itaque modus cadit in omnia verba, in quæ, vt patebit non cadunt reliqui quinque, vt ܐܬܟܬܒ ܆ ܐܬܦܬܚ ܆ ܐܬܦܪܩ ܆ ܐܬܕܟܝ ܆ ܐܬܐܕܟܝ : & cæt. Secundus cadit, tum in verba habentia ܝ in principio, qualis est secunda species secundi generis; vt a ܝܗܒ fit ܐܬܝܗܒ , a ܝܕܥ fit ܐܬܝܕܥ : tum in verba tertij & quarti generis habentia in principio ܐ cum ܵ vt ab ܐܘܪܝ fit ܐܬܬܘܪܝ, ab ܐܠܦ fit ܐܬܬܠܦ, ab ܐܚܟܡ fit ܐܬܬܚܟܡ, ab ܐܘܣܦ fit ܐܬܬܘܣܦ ; vt de singulis suo loco dicemus. Tertius in omnia verba quorum principium est ܨ vel ܣ , exceptis prædictis in secundo modo, ita vt ܨ vel ܣ interponatur inter ܐ , & litteram ܬ ; quæ si litte-

littera ܘ vel ܝ erat quieſcens, ipſa etiam manebit quieſcẽs. Sin autẽ erat mota, motione propria (in paſſiuo loquor) priuabitur, illaq. ܬ afficietur; vt clare patet in his exemplis: nam ܣܢܐ odit, & ܫܪܐ ſoluit, quia habẽt litteras ܘ & ܝ in actiuo quieſcẽtes, in paſsiuo quoque tam prædictas litteras quã ܬ quieſcentes habebunt, vt ܐܣܬܢܝ odio habitus eſt. ܐܫܬܪܝ ſolutus eſt. Contra vero, ܫܡܠܝ terminauit, ܪܥܝ reconciliauit, quia habẽt litteras ܡ & ܝ motas in actiuo, illas in paſſiuo habebunt quieſcentes, & earum motionem littera ܬ, quæ illis poſtponitur, habebit, vt ܐܫܬܡܠܝ terminatus eſt. ܐܬܪܥܝ reconciliatus eſt; & hoc idem quod habet ܬ, habet etiam ܕ in quarto modo, & ܛ in quinto modo. Quartus modus ingreditur in omnia verba cum ܙ incipientia, vt ܙܟܐ vicit, ܐܙܕܟܝ victus eſt, ܙܡܢ inuitauit, ܐܙܕܡܢ inuitatus eſt; vbi vides ܙ interponi inter ܐ & ܕ, & in priori verbo ܕ quieſcere, quia ܙ in eo quieſcit: in poſteriori vero verbo moueri, quia ܙ in eo mouetur. Quintus cadit in omnia verba quæ incipiunt a ܨ, vt a ܨܪܐ ſemel ſcidit, deducitur ܐܨܛܪܝ ſciſſus eſt, in quo ܛ quieſcit, quia ܨ eſt quieſcens: a ܨܪܝ vero, ſæpius ſcidit, fit ܐܨܛܪܝ ſæpius ſciſſus eſt, in quo ܛ mouetur, quia ܨ in actiuo mouebatur. Sextus tandem modus ingreditur in verba

verba quorum finis est ܐ in actiuo, hæc in passiuo non solum recipiunt in principio ܐ & ܬ simul, sed etiam alteram litteram ܐ priori additam habere consuescunt; vt a ܒܙܐ diripuit, fit ܐܬܒܙܐܐ direptus est: a ܓܙ totondit, ܐܬܓܙܐ tonsus est. Et hæc verba solent esse primæ speciei secundi generis, in qua fere cum fit passiuum, vltima littera solet reduplicari, vt ܙܪܩ fudit, sparsit. ܐܬܙܪܩ fusus est, sparsus est.

Notandum secundo, in hoc genere omnia verba passiua in ܝ cum ܺ desinere in præterito, ac proinde, vt secunda species inflecti, a qua fere non fit vllum verbum passiuum; est enim intransitiuorum verborum, vt suo loco dicetur. Item in præsenti desinunt vt actiua, addito tamen in principio ܡ: quod obseruandum est in omnibus verbis passiuis, quæ illud ܐ, quod habent in præterito affectum ܰ, cum præsentis temporis fiunt, mutant in ܡ affectum eadem vocali; cum autem futuri, eodē modo in litteras futuri: quas, cum de verbo actiuo ageremus, enumerauimus. Modus porro imperatiuus formatur a præterito, si quarta littera scilicet ܒ, in gen. masc. ܶ afficiatur, vt ab ܐܬܟܬܒ fit ܐܬܟܬܶܒ, quamuis a verbo ܐܬܗܦܟ conuersus est, ܐܬܗܶܦܟ cum ܶ supra tertiam, & ܐܬܗܦܶܟ supra quartam reperiatur: & in gen. fœminino ܺ, vt ܐܬܟܬܒܝ. Plurali autem numero vnaquæque persona suam fere sequitur sororem in imperatiuo actiuo; masculina quidem vt ܐܬܟܬܒܘ vel ܐܬܟܬܒܘܢ; fœminina vero, vt ܐܬܟܬܒܝܢ: Infinitiuus

demum

demum in paſſiuo, tum in hac coniugatione, tum etiam in cæteris facile formari poteſt a præterito reiecto ܐ a principio, & adiuncto ܡ cum ܼ ſolum, vel ܡ cũ ܼ & ܬ quieſcenti in principio, additoq. in fine ܘ cum ܼ, & ܼ, ſupra antepenultimam, vt patet in his, ab ܐܬܒܪܝ, ܡܬܒܪܝܢܘ vel, ܠܡܬܒܪܝܢܘ. ab ܐܬܦܪܩ, ܡܬܦܪܩܢܘ ſaluando, ܠܡܬܦܪܩܢܘ ſaluari, vel ad ſaluandum, & cætera.

De ſecundo genere coniugationum.

CAPVT V.

AD hoc genus quatuor ſpecies verborum reuocantur: prima eſt eorum, quæ habent ܼ ſupra primam conſonantem. Secunda illorum, quæ habent ܼ ſupra eamdem. Tertia eorum, quæ habent ܼ ſupra mediam. Quarta eorum, quæ habent ܼ, vel ſupra mediam, vel ſupra primam; quæ ſpecies parum differunt inter ſe, & qui ſcit inflectere vnam, facile poteſt inflectere a iam; ſed nos diſtinctionis & claritatis cauſa, eas ab inuicem diſtinximus; & hic tamquam diſtinctas inflectimus, vt, ſi quis aliquo exagitetur ſcrupulo, eas commodo ſuo conſulere poſsit. quod cum opus erit, in ſingulis coniugationum ſpeciebus faciemus.

INFLEXIO PRIMÆ SPECIEI.

ܐܚܒܠ ܘܠܚܒܠ : ܦܥܠ ܘܦܥܠ : *Præteritum. Sing. maſc.*

ܚܒܠ ܗܘ	diripuit ille.
ܚܒܠܬ ܐܢܬ	diripuiſti tu
ܚܒܠܬ ܐܢܐ	diripui ego

ܣܘ̈ܓܐܐ *Plurale.*

ܚܛܦܘ vel ܚܛܦܘܢ ܗܢܘܢ diripuerũt illi

ܚܛܦܬܘܢ ܐܢܬܘܢ diripuiſtis vos

ܚܛܦܢ vel ܚܛܦܢ ܚܢܢ diripuimus nos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܢܝܐ *Singulare fœmin.*

ܚܛܦܬ ܗܝ diripuit illa

ܚܛܦܬܝ ܐܢܬܝ diripuiſti tu

ܚܛܦܬ ܐܢܐ diripui ego

ܣܘ̈ܓܐܐ *Plurale.*

ܚܛܦ vel ܚܛܦܝ ܗܢܝܢ diripuerunt illæ

ܚܛܦܬܝܢ ܐܢܬܝܢ diripuiſtis vos

ܚܛܦܢ vel ܚܛܦܢ ܚܢܢ diripuimus nos

ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ : ܚܕ ܕܟܪܐ . *Tempus præſens. Sing. maſc.*

ܚܛܐܦ ܗܘ diripit illa

ܚܛܐܦ ܐܢܬ vel ܚܛܐܦܬ diripis tu

ܚܛܐܦ ܐܢܐ diripio ego

Plurale

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܒܳܙܺܝܢ ܗܶܢܽܘܢ diripiunt illi

ܒܳܙܺܝܬܽܘܢ vel ܒܳܙܺܝܢ ܐܢ̱ܬܽܘܢ diripitis vos

ܒܳܙܺܝܢܰܢ vel ܒܳܙܺܝܢ ܚܢܰܢ diripimus nos

ܡܫܘܕܥܢܐ ܢܩܒܬܢܝܐ *Singulare fœmin.*

ܒܳܙܳܐ ܗܺܝ diripit illa

ܒܳܙܳܬܝ vel ܒܳܙܳܐ ܐܢ̱ܬܝ diripis tu

ܒܳܙܳܐ ܐ̱ܢܳܐ diripio ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܒܳܙܳܢ ܗܶܢܶܝܢ diripiunt illæ

ܒܳܙܳܢܳܬܶܝܢ vel ܒܳܙܳܢ ܐܢ̱ܬܶܝܢ diripitis vos

ܒܳܙܺܝܢܰܢ vel ܒܳܙܺܝܢ ܚܢܰܢ diripimus nos

ܥܬܝܕܐ ܕܚܕܢܝܐ ܡܢ ܕܟܪܐ. *Futur. Sing. masc.*

ܢܶܒܽܘܙ ܗܽܘ diripiet ille

ܬܶܒܽܘܙ ܐܢ̱ܬ diripies tu

ܐܶܒܽܘܙ ܐ̱ܢܳܐ diripiam ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܒܙܘܢ ܗܢܘܢ diripient illi
ܬܒܙܘܢ ܐܢܬܘܢ diripietis vos
ܢܒܘܙ ܚܢܢ diripiemus nos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܝܬܐ *Singulare fœmin.*

ܬܒܘܙ ܗܝ diripiet illa
ܬܒܘܙܝܢ ܐܢܬܝ diripies tu
ܐܒܘܙ ܐܢܐ diripiam ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܒܙܢ ܗܢܝܢ diripient illæ
ܬܒܙܢ ܐܢܬܝܢ diripietis vos
ܢܒܘܙ ܚܢܢ diripiemus nos

ܦܘܩܕܢܐ : ܚܕ ܕܟܪܐ : *Imperatiuus.Sing. masc.*

ܒܘܙ ܐܢܬ diripe tu

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܒܘܙܘ vel ܒܘܙܘܢ ܐܢܬܘܢ diripite vos

Sing.

[Syriac] *Sing. fœmin.*

ܒܙܝ ܐܢܬܝ } diripe tu

[Syriac] *Plurale.*

ܒܙܘ. l. ܒܙܝܘ ܐܢܬܘܢ } diripite vos

[Syriac] *Modus infinitus.*

ܡܒܙܐ } diripiens, ſeu diripiēdo

ܠܡܒܙܐ } diripere, l. ad diripiēdū.

PASSIVI INFLEXIO.

Tempus præſens. Sing. maſc.

ܐܬܒܙܝ ܗܘ } direptus eſt ille

ܐܬܒܙܝܬ ܐܢܬ } direptus es tu

ܐܬܒܙܝܬ ܐܢܐ } direptus ſum ego

[Syriac] *Plurale.*

ܐܬܒܙܝܘ vel ܐܬܒܙܝܘܢ ܗܢܘܢ } direpti ſunt illi

ܐܬܒܙܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ } direpti eſtis vos

ܐܬܒܙܝܢ vel ܐܬܒܙܝܢܢ ܚܢܢ } direpti ſumus nos

dire-

ܡܫܡܠܝܢܐ ܢܩܒܬܢܝܐ — *Sing. fœmin.*

ܐܬܒܙܙܬ ܗܝ — direpta eſt illa
ܐܬܒܙܙܬܝ ܐܢܬܝ — direpta es tu
ܐܬܒܙܙܬ ܐܢܐ — direpta ſum ego

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܐܬܒܙܙܝ vel ܐܬܒܙܙܝܢ ܗܢܝܢ — direptæ ſunt illæ
ܐܬܒܙܙܬܝܢ ܐܢܬܝܢ — direptæ eſtis vos
ܐܬܒܙܙܢ vel ܐܬܒܙܙܢ ܚܢܢ — direptæ ſumus nos

ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ . ܡܢ ܕܟܪܐ : — *Tempus pæſens. Sing. maſc.*

ܡܬܒܙܙ ܗܘ — diripitur ille
ܡܬܒܙܙ ܐܢܬ vel ܡܬܒܙܙܬ — diriperis tu
ܡܬܒܙܙ ܐܢܐ — diripior ego

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܡܬܒܙܙܝܢ ܗܢܘܢ — diripiuntur illi
ܡܬܒܙܙܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܡܬܒܙܙܝܢܬܘܢ — diripimini vos
ܡܬܒܙܙܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܒܙܙܝܢܢ — diripimur nos

Sing.

ܝܚܝܕܝܐ ܢܩܒܬܐ *Sing. fœmininum.*

ܡܬܒܙܙܐ ܗܝ diripitur illa

ܡܬܒܙܙܐ ܐܢܬܝ vel ܡܬܒܙܙܐܢܬܝ diriperis tu

ܡܬܒܙܙܐ ܐܢܐ diripior ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܡܬܒܙܙܢ ܗܢܝܢ diripiuntur illæ

ܡܬܒܙܙܢ ܐܢܬܝܢ vel ܡܬܒܙܙܢܬܝܢ diripimini vos

ܡܬܒܙܙܝܢ vel ܡܬܒܙܙܢܢ ܚܢܢ diripimur nos

ܥܬܝܕܐ ܕܡܬܐܡܪ : ܝܚܝܕܝܐ ܕܟܪܐ *Futur. sing. masc.*

ܢܬܒܙܙ ܗܘ diripietur ille

ܬܬܒܙܙ ܐܢܬ diripieris tu

ܐܬܒܙܙ ܐܢܐ diripiar ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܬܒܙܙܘܢ ܗܢܘܢ diripientur illi

ܬܬܒܙܙܘܢ ܐܢܬܘܢ diripiemini vos

ܢܬܒܙܙ ܚܢܢ diripiemur nos.

Sing.

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܢܝܐ — *Sing. fœmininum.*

ܬܬܒܙܙ ܗܝ	diripietur illa
ܬܬܒܙܙܝܢ ܐܢܬܝ	diripieris tu
ܐܬܒܙܙ ܐܢܐ	diripiar ego

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܢܬܒܙܙܢ ܗܢܝܢ	diripientur illæ
ܬܬܒܙܙܢ ܐܢܬܝܢ	diripiemini vos
ܢܬܒܙܙ ܚܢܢ	diripiemur nos

ܦܘܩܕܐ : ܚܕ ܕܟܪ : — *Imperatiuus. Sing. masc.*

ܐܬܒܙܙ ܐܢܬ	diripere tu

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܐܬܒܙܙܘ vel ܐܬܒܙܙܘܢ ܐܢܬܘܢ	diripimini vos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܢܝܐ — *Singulare fœmin.*

ܐܬܒܙܙܝ ܐܢܬܝ	diripere tu

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܐܬܒܙܙܝ vel ܐܬܒܙܙܝܢ ܐܢܬܝܢ	diripimini vos

Modus

ܐܢܐ ܕܠܐ ܡܬܚܡܢܐ — *Modus infinitiuus.*

ܡܒܙܙܘܗ	diripiendo
ܠܡܒܙܙܘܗ	diripi, ſeu ad diripiēdū.

INFLEXIO SECVNDÆ SPECIEI.

ܐܟܠܐ ܕܒܟܢ : ܡܫ ܕܫ : — *Præteritum ſing. maſc.*

ܕܫ ܗܘ	Conculcauit ille
ܕܫܬ ܐܢܬ	conculcaſti tu
ܕܫܬ ܐܢܐ	conculcaui ego

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܕܫܘ vel ܕܫܘܢ ܗܢܘܢ	conculcauerunt illi
ܕܫܬܘܢ ܐܢܬܘܢ	conculcauiſtis vos
ܕܫܢ vel ܕܫܢ ܚܢܢ	conculcauimus nos

ܡܘܢܝܐ ܢܩܒܬܢܝܐ — *Singulare fæmin.*

ܕܫܬ ܗܝ	conculcauit illa
ܕܫܬܝ ܐܢܬܝ	conculcaſti tu
ܕܫܬ ܐܢܐ	conculcaui ego

Oo *Pluale.*

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܕܫܘ ܗܢܘܢ vel ܕܫܘܢ — conculcarunt illę

ܕܫܬܘܢ ܐܢܬܘܢ — conculcauiſtis vos

ܕܫܢ ܚܢܢ vel ܕܫܢܢ — conculcauimus nos,

ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ ܀ ܡܢ ܕܘܫ ܀ *Præſens ſing. maſc.*

ܕܐܫ ܗܘ — conculcat ille

ܕܐܫ ܐܢܬ vel ܕܐܫܬ — conculcas tu

ܕܐܫ ܐܢܐ — conculco ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܕܝܫܝܢ ܗܢܘܢ — conculcant illi

ܕܝܫܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܕܝܫܝܬܘܢ — conculcatis vos

ܕܝܫܝܢ ܚܢܢ vel ܕܝܫܝܢܢ — conculcamus nos

ܡܢܝܢܐ ܢܩܒܬܐ *Singul. fœmin.*

ܕܝܫܐ ܗܝ — conculcat illa

ܕܝܫܐ ܐܢܬܝ vel ܕܝܫܬܝ — conculcas tu

ܕܝܫܐ ܐܢܐ — conculco ego

Plu-

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܕܝܫܝܢ ܗܢܘܢ — conculcant illę

ܕܝܫܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܕܝܫܝܬܘܢ — conculcatis vos

ܕܝܫܝܢ ܚܢܢ vel ܕܝܫܝܢܢ — conculcamus nos

ܥܬܝܕܐ ܕܕܟܪܐ: ܚܕ ܕܟܪ: — *Futurū. sing. masc.*

ܢܕܘܫ ܗܘ — conculcabit ille

ܬܕܘܫ ܐܢܬ — conculcabis tu

ܐܕܘܫ ܐܢܐ — conculcabo ego

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܢܕܘܫܘܢ ܗܢܘܢ — conculcabunt illi

ܬܕܘܫܘܢ ܐܢܬܘܢ — conculcabitis vos

ܢܕܘܫ ܚܢܢ — conculcabimus nos

ܝܚܝܕܝܐ ܢܩܒܬܐ — *Singul. fæmin.*

ܬܕܘܫ ܗܝ — conculcabit illa

ܬܕܘܫܝܢ ܐܢܬܝ — conculcabis tu

ܐܕܘܫ ܐܢܐ — conculcabo ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܕܘܫܢ ܗܢܝܢ conculcabunt illæ

ܬܕܘܫܘܢ ܐܢܬܘܢ conculcabitis vos

ܢܕܘܫ ܚܢܢ conculcabimus nos

ܦܘܩܕܢܐ . ܚܕ ܕܕܟܪ : *Imperatiuus Sing. masc.*

ܕܘܫ ܐܢܬ conculca tu

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܕܘܫܘ vel ܕܘܫܘܢ ܐܢܬܘܢ conculcate vos

ܚܕ ܠܢܩܒܬܐ *Singulare fœmin.*

ܕܘܫܝ ܐܢܬܝ conculca tu

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܕܘܫܝܢ vel ܕܘܫܝܢ ܐܢܬܝܢ conculcate vos

ܐܦ ܕܠܐ ܡܬܚܡܢܐ *Modus infinitiuus.*

ܡܕܘܫ cōculcās, l. cōculcādo.

ܠܡܕܘܫ conculcare, vel ad conculcandum.

PAS

PASSIVI INFLEXIO.

ܙܒܢܐ ܕܥܒܪ : ܡܢܝܢ ܕܚܕ :	*Præteritum sing. masc.*
ܐܬܕܝܫ ܗܘ	conculcatus est ille
ܐܬܕܝܫܬ ܐܢܬ	conculcatus es tu
ܐܬܕܝܫܬ ܐܢܐ	conculcatus sum ego
ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܐܬܕܝܫܘ ܗܢܘܢ vel ܐܬܕܝܫܘܢ	conculcati sunt illi
ܐܬܕܝܫܬܘܢ ܐܢܬܘܢ	conculcati estis vos
ܐܬܕܝܫܢ vel ܐܬܕܝܫܢܢ ܚܢܢ	conculcati sumus nos
ܡܕܡ ܢܩܒܬܐ	*Singul. fœmin.*
ܐܬܕܝܫܬ ܗܝ	conculcata est illa
ܐܬܕܝܫܬܝ ܐܢܬܝ	conculcata es tu
ܐܬܕܝܫܬ ܐܢܐ	conculcata sum ego
ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܐܬܕܝ̈ܫ ܗܢܝܢ vel ܐܬܕܝ̈ܫܝܢ	conculcatæ sunt illæ
ܐܬܕܝ̈ܫܬܝܢ ܐܢ̈ܬܝܢ	conculcatæ estis vos
ܐܬܕܝܫܢ vel ܐܬܕܝܫܢܢ ܚܢܢ	conculcatæ sumus nos

Præsens

ܐܙܠܐ ܕܦܥܠܐ : ܡܟܝܠ ܕܗܘ : *Præsans Sing. masc.*

ܡܬܕܝܫ ܗܘ } conculcatur ille

ܡܬܕܝܫ ܐܢܬ vel ܡܬܕܝܫܬ } conculcaris tu

ܡܬܕܝܫ ܐܢܐ } conculcor ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܡܬܕܝܫܝܢ ܗܢܘܢ } conculcantur illi

ܡܬܕܝܫܝܢ ܐܢܬܘܢ .l. ܡܬܕܝܫܝܬܘܢ } conculcamini vos

ܡܬܕܝܫܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܕܝܫܝܢܢ } conculcamur nos

ܢܩܒܬܐ ܚܕܢܝܬܐ *Singulare fæmin.*

ܡܬܕܝܫܐ ܗܝ } conculcatur illa

ܡܬܕܝܫܐ ܐܢܬܝ .l. ܡܬܕܝܫܬܝ } conculcaris tu

ܡܬܕܝܫܐ ܐܢܐ } conculcor ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale*

ܡܬܕܝܫܢ ܗܢܝܢ } conculcantur illæ

ܡܬܕܝܫܢ ܐܢܬܝܢ vel ܡܬܕܝܫܢܬܝܢ } conculcamini vos

ܡܬܕܝܫܢ ܚܢܢ vel ܡܬܕܝܫܢܢ } conculcamur nos

Futurum.

ܙܒܢܐ ܕܥܬܝܕ. ܚܕ ܕܟܪ : *Futurum: sing. masc.*

ܢܬܕܝܫ ܗܘ	conculcabitur ille
ܬܬܕܝܫ ܐܢܬ	conculcaberis tu
ܐܬܕܝܫ ܐܢܐ	conculcabor ego

ܗܟܢܐ *Plurale.*

ܢܬܕܝܫܘܢ ܗܢܘܢ	conculcabuntur illi
ܬܬܕܝܫܘܢ ܐܢܬܘܢ	conculcabimini vos
ܢܬܕܝܫ ܚܢܢ	conculcabimur nos

ܚܕܐ ܢܩܒܬܐ *Singul. fœmin.*

ܬܬܕܝܫ ܗܝ	conculcabitur illa
ܬܬܕܝܫܝܢ ܐܢܬܝ	conculcaberis tu
ܐܬܕܝܫ ܐܢܐ	conculcabor ego

ܗܟܢܐ *Plurale.*

ܢܬܕܝܫܢ ܗܢܝܢ	conculcabuntur illæ
ܬܬܕܝܫܢ ܐܢܬܝܢ	conculcabimini vos
ܢܬܕܝܫ ܚܢܢ	conculcabimur nos

Impera-

ܦܽܘܩܳܕܳܐ : ܚܰܕ ܕܶܟܪܳܐ . — *Imperatiuus. sing. masc.*

ܐܶܬܕܰܝܰܫ ܐܰܢ̱ܬ — conculcare tu

ܣܰܓܺܝܐܳܐ — *Plurale.*

ܐܶܬܕܰܝܰܫܘ ܐܰܢ̱ܬܘܢ vel ܐܶܬܕܰܝܫܽܘܢ ܐܰܢ̱ܬܘܢ — conculcamini vos

ܚܰܕ ܢܶܩܒܬܳܐ — *Singulare fœmin.*

ܐܶܬܕܰܝܰܫܝ ܐܰܢ̱ܬܝ — conculcare tu

ܣܰܓܺܝܐܳܐ — *Plurale.*

ܐܶܬܕܰܝܰܫܶܝܢ vel ܐܶܬܕܰܝܫܶܝܢ ܐܰܢ̱ܬܶܝܢ — conculcamini vos

ܐܢܐ ܕܠܐ ܡܫܡܠܝܐ — *Modus infinitiuus.*

ܡܶܬܕܳܫܘ — conculcando

ܠܡܶܬܕܳܫܘ — cōculcari, ad cōculcandū

INFLEXIO TERTIAE SPECIEI.

ܐܶܣܟܺܡܳܐ ܕܬܠܳܬܳܐ . ܚܰܕ ܕܶܟܪܳܐ — *Præteritum sing. masc.*

ܦܰܪܶܫ ܗܽܘ — Separauit ille

ܦܰܪܶܫܬ ܐܰܢ̱ܬ — separasti tu

ܦܰܪܫܶܬ ܐܶܢܳܐ — separaui ego

Plurale.

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܦܪܫܘ ܗܢܘܢ vel ܦܪܫܘܢ	ſeparauerunt illi
ܦܪܫܬܘܢ ܐܢܬܘܢ	ſeparaſtis vos
ܦܪܫܢ vel ܦܪܫܢܢ ܚܢܢ	ſeparauimus nos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܢܝܐ *Singul. fœmin.*

ܦܪܫܬ ܗܝ	ſeparauit illa
ܦܪܫܬܝ ܐܢܬܝ	ſeparaſti tu
ܦܪܫܬ ܐܢܐ	ſeparaui ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܦܪ̈ܫܝ vel ܦܪ̈ܫܢ	ſepararunt illæ
ܦܪ̈ܫܬܝܢ ܐܢ̈ܬܝܢ	ſeparaſtis vos
ܦܪܫܢ vel ܦܪܫܢܢ ܚܢܢ	ſeparauimus nos

ܐܬܪܐ ܕܩܐܡ ܚܕ ܕܟܪ: *Præſens ſing. maſc.*

ܦܪܫ ܗܘ	ſeparat ille
ܦܪܫ ܐܢܬ vel ܦܪܫܬ	ſeparas tu
ܦܪܫ ܐܢܐ	ſeparo ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܦܪܫܝܢ ܗܢܘܢ	ſeparant illi.
ܦܪܫܝܬܘܢ vel ܦܪܫܝܢ ܐܢܬܘܢ	ſeparatis vos
ܦܪܫܝܢܢ vel ܦܪܫܝܢ ܚܢܢ	ſeparamus nos

ܡܦܪܫܢܝܬܐ ܢܩܒܬܐ *Singul. fœmin.*

ܦܪܫܐ ܗܝ	ſeparat illa
ܦܪܫܬܝ vel ܦܪܫܐ ܐܢܬܝ	ſeparas tu
ܦܪܫܐ ܐܢܐ	ſeparo ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܦܪ̈ܫܢ ܗܢ̈ܝܢ	ſeparant illæ
ܦܪ̈ܫܬܝܢ vel ܦܪ̈ܫܢ ܐܢ̈ܬܝܢ	ſeparatis vos
ܦܪܫܝܢܢ vel ܦܪܫܝܢ ܚܢܢ	ſeparamus nos

ܐܬܝܕ ܕܡܕܟܪ ܚܕ ܕܟܪ: *Futurū. Sing. maſc.*

ܢܦܪܘܫ ܗܘ	ſeparabit ille
ܬܦܪܘܫ ܐܢܬ	ſeparabis tu
ܐܦܪܘܫ ܐܢܐ	ſeparabo ego

Plurale.

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܢܦܪܫܘܢ ܗܢܘܢ — separabunt illi
ܬܦܪܫܘܢ ܐܢܬܘܢ — separabitis vos
ܢܦܪܘܫ ܚܢܢ — separabimus nos

ܚܕܝܐ ܢܩܒܬܐ — *Singulare fœmin.*

ܬܦܪܘܫ ܗܝ — separabit illa
ܬܦܪܫܝܢ ܐܢܬܝ — separabis tu
ܐܦܪܘܫ ܐܢܐ — separabo ego

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܢܦܪܫܢ ܗܢܝܢ — separabunt illæ
ܬܦܪܫܢ ܐܢܬܝܢ — separabitis vos
ܢܦܪܘܫ ܚܢܢ — separabimus nos

ܦܘܩܕܢܐ : ܚܕ ܕܟܪܐ — *Imperatiuus. Sing. masc.*

ܦܪܘܫ ܐܢܬ — separa tu

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܦܪܘܫܘ ܐܢܬܘܢ vel ܦܪܘܫܘܢ — separate vos

ܦܘܩܕܢܐ ܢܩܒܬܐ *Singulare fœmin.*

ܦܪܘܫܝ ܐܢܬܝ } ſepara tu

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܦܪܘܫܘ vel ܦܪܘܫܘܢ } ſeparate vos

ܐܦܐ ܕܠܐ ܫܘܠܡܐ *Modus infinitiuus.*

ܡܦܪܫ } ſeparans, ſeu ſeparãdo.

ܠܡܦܪܫ } ſeparare.l.ad ſeparãdũ.

PASSIVI INFLEXIO:

ܐܦܐ ܕܥܒܪ : ܚܕ ܕܕܟܪ : *Præteritum ſing.maſc.*

ܐܬܦܪܫ ܗܘ } Separatus eſt ille

ܐܬܦܪܫܬ ܐܢܬ } ſeparatus es tu

ܐܬܦܪܫܬ ܐܢܐ } ſeparatus ſum ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܐܬܦܪܫܘ ܗܢܘܢ vel ܐܬܦܪܫܘܢ } ſeparati ſunt illi

ܐܬܦܪܫܬܘܢ ܐܢܬܘܢ } ſeparati eſtis vos

ܐܬܦܪܫܢ vel ܐܬܦܪܫܢ ܚܢܢ } ſeparati ſumus nos

Sing.

ܚܕܝܐ ܢܩܒܬܐ — *Singulare fœmin.*

ܐܬܦܪܫܬ ܗܝ — ſeparata eſt illa

ܐܬܦܪܫܬܝ ܐܢܬܝ — ſeparata es tu

ܐܬܦܪܫܬ ܐܢܐ — ſeparara ſum ego

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܐܬܦܪܫܝ ܗܢܝܢ vel ܐܬܦܪܫܝܢ — ſeparatæ ſunt illæ

ܐܬܦܪܫܬܝܢ ܐܢܬܝܢ — ſeparatæ eſtis vos

ܐܬܦܪܫܢܢ vel ܐܬܦܪܫܢ ܚܢܢ — ſeparatæ ſumus nos

ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ ܗܘ ܕܗܫܐ — *Præſens ſing. maſc.*

ܡܬܦܪܫ ܗܘ — ſeparatur ille

ܡܬܦܪܫ ܐܢܬ vel ܡܬܦܪܫܬ — ſepararis, vel ſeparare

ܡܬܦܪܫ ܐܢܐ — ſeparor ego

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܡܬܦܪܫܝܢ ܗܢܘܢ — ſeparantur illi

ܡܬܦܪܫܝܢ ܐܢܬܘܢ. i. ܡܬܦܪܫܝܢܬܘܢ — ſeparamini vos

ܡܬܦܪܫܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܦܪܫܝܢܢ — ſeparamur nos

Sing.

ܣܘܓܐܐ ܢܩܒܬܢܝܐ *Singulare fæmin.*

ܡܬܦܪܫܐ ܗܝ	ſeparatur illa
ܡܬܦܪܫܐ ܐܢܬܝ vel ܡܬܦܪܫܬܝ	ſepararis tu
ܡܬܦܪܫܐ ܐܢܐ	ſeparor ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܡܬܦܪ̈ܫܢ ܗ̈ܢܝܢ	ſeparantur illæ
ܡܬܦܪ̈ܫܢ ܐܢ̈ܬܝܢ l. ܡܬܦܪ̈ܫܬܝܢ	ſeparamini vos
ܡܬܦܪ̈ܫܢ ܚܢܢ vel ܡܬܦܪܫܢܢ	ſeparamur nos

ܥܬܝܕܐ ܕܒܠܝܬ ܡܢܝܢ ܕܕܟܪ *Futurum. Sing. maſc.*

ܢܬܦܪܫ ܗܘ	ſeparabitur ille
ܬܬܦܪܫ ܐܢܬ	ſeparaberis tu
ܐܬܦܪܫ ܐܢܐ	ſeparabor ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܢܬܦܪܫܘܢ ܗܢܘܢ	ſeparabuntur illi
ܬܬܦܪܫܘܢ ܐܢܬܘܢ	ſeparabimini vos
ܢܬܦܪܫ ܚܢܢ	ſeparabimur nos

Sing.

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܐ *Singulare fœmin.*

ܬܬܦܪܫ ܗܝ — ſeparabitur illa
ܬܬܦܪܫܝܢ ܐܢܬܝ — ſeparaberis tu
ܐܬܦܪܫ ܐܢܐ — ſeparabor ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܬܦܪ̈ܫܢ ܗ̈ܢܝܢ — ſeparabuntur illæ
ܬܬܦܪ̈ܫܢ ܐ̈ܢܬܝܢ — ſeparabimini vos
ܢܬܦܪܫ ܚܢܢ — ſeparabimur nos

ܦܘܩܕܐ ܡܢ ܕܟܪ̈ܐ. *Imperatiuus. ſing. maſc.*

ܐܬܦܪܫ ܐܢܬ — ſeparare tu

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܐܬܦܪܫܘ vel ܐܬܦܪܫܘܢ ܐܢܬܘܢ — ſeparamini vos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܐ *ſing. fœmin.*

ܐܬܦܪܫܝ ܐܢܬܝ — ſeparare tu

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܐܬܦܪ̈ܫܝ vel ܐܬܦܪ̈ܫܝܢ — ſeparamini vos

Modus

ܐܟܢܐ ܕܠܐ ܡܫܡܠܝܐ *Modus infinitiuus,*

ܡܦܪܫܘ | separando
ܠܡܦܪܫܘ | separari, l. ad separādū

INFLEXIO QVARTAE SPECIEI.

ܐܟܢܐ ܕܥܒܪ . ܚܕ ܕܟܪ *Præteritum sing. masc.*

ܒܛܢ ܗܘ | Concepit ille
ܒܛܢܬ ܐܢܬ | concepisti tu
ܒܛܢܬ ܐܢܐ | concepi ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܒܛܢܘ vel ܒܛܢܘܢ ܗܢܘܢ | conceperunt illi
ܒܛܢܬܘܢ ܐܢܬܘܢ | concepistis vos
ܒܛܢܢ vel ܒܛܢܢ ܚܢܢ | concepimus nos

ܚܕܐ ܢܩܒܬܐ *Singulare fœmin.*

ܒܛܢܬ ܗܝ | concepit illa
ܒܛܢܬܝ ܐܢܬܝ | concepisti tu
ܒܛܢܬ ܐܢܐ | concepi ego

Plurale.

ܣܘܓܐܐ		*Plurale.*
ܒܛܢ̈ܝ vel ܒܛܢ̈ܝܢ ܗܢܝܢ	}	conceperunt illæ,
ܒܛܢ̈ܬܝܢ ܐܢ̈ܬܝܢ	}	concepistis vos
ܒܛܢܢ ܚܢܢ vel ܒܛܢܢ	}	concepimus nos
ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ ܚܕ ܕܟܪܐ		*Præsens sing. masc.*
ܒܛܢ ܗܘ	}	concipit ille
ܒܛܢ ܐܢܬ vel ܒܛܢܬ	}	concipis tu
ܒܛܢ ܐܢܐ	}	concipio ego
ܣܘܓܐܐ		*Plurale.*
ܒܛܢܝܢ ܗܢܘܢ	}	concipiunt illi
ܒܛܢܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܒܛܢܝܬܘܢ	}	concipitis vos
ܒܛܢܝܢ ܚܢܢ vel ܒܛܢܝܢܢ	}	concipimus nos
ܚܕ ܢܩܒܬܐ		*Sing. fœmin.*
ܒܛܢܐ ܗܝ	}	concipit illa,
ܒܛܢܐ ܐܢܬܝ vel ܒܛܢܝܬܝ	}	concipis tu
ܒܛܢܐ ܐܢܐ	}	concipio ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܒܛܢܘ ܗܢܘܢ | concipiũt illi,
ܒܛܢܬܘܢ ܐܢܬܘܢ vel ܒܛܢܬܘܢ | concipitis vos
ܒܛܢܢ ܚܢܢ vel ܒܛܢܢܢ | concipimus nos

ܚܕ ܕܥܬܝܕ ܡܢ ܕܟܪܐ *Futurũ Sing. masc.*

ܢܒܛܢ ܗܘ | concipiet ille
ܬܒܛܢ ܐܢܬ | concipies tu
ܐܒܛܢ ܐܢܐ | concipiam ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܢܒܛܢܘܢ ܗܢܘܢ | concipient illi
ܬܒܛܢܘܢ ܐܢܬܘܢ | concipietis vos
ܢܒܛܢ ܚܢܢ | concipiemus nos

ܚܕܐ ܢܩܒܬܐ *Singul. fœmin.*

ܬܒܛܢ ܗܝ | concipiet illa,
ܬܒܛܢܝܢ ܐܢܬܝ | concipies tu
ܐܒܛܢ ܐܢܐ | concipiam ego

Plu-

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܒܛܢܢ ܗܢܝܢ	concipiēt illæ,
ܐܢܬܝܢ ܬܒܛܢܢ	concipietis vos
ܢܒܛܢ ܚܢܢ	concipiemus nos

ܦܘܩܕܢܐ: ܚܕ ܕܕܟܪܐ *Imperatiuus.sing.masc.*

ܒܛܘܢ ܐܢܬ	concipe tu

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܒܛܘܢܘ vel ܒܛܘܢ ܐܢܬܘܢ	concipite vos

ܚܕ ܢܩܒܬܐ *Singulare fœmin.*

ܒܛܘܢܝ ܐܢܬܝ	concipe tu

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܒܛܘܢܝܢ vel ܒܛܘܢ ܐܢܬܝܢ	concipite vos

[illegible] *Modus infinitiuus.*

ܡܒܛܢ	cōcipiēs, seu cōcipiēdo
ܠܡܒܛܢ	cōcipere, l. ad cōcipiēdū

Paſsiuum autem huius ſpeciei eodem modo, quo tertiæ ſpeciei inflectitur; ܐܬܒܛܢ enim eſt vt ܐܬܦܬܚ.

Circa prædictas species notationes.

Notandum est primo singula horũ specierum verba retinere proprias vocales immutatas, dum in præterito coniugantur; Excepta prima, & tertia persona fœminina singulari, quarũ prima consonans (si secundam speciem excipias, quæ retinet propriam vocalem in omnibus personis illius temporis;) habet ܳ, vt clare vides in earum inflexione. Sciendum etiam est omnia verba huius generis, quæ sunt duarum tantum litterarum, vel trium, quarum media sit ܐ; post primam consonantem in præsenti assumere ܐ, quæ vt ܶ affectum vt plurimum ܳ, proferatur; vt a ܩܳܡ fit ܩܳܐܶܡ, a ܕܳܢ, ܕܳܐܶܢ, & in quibusdam quartæ, vt a ܫܶܐܠ petijt, seu quæsiuit ܫܳܐܶܠ, petit in plurali tamen masculino & fœminino vtriusque numeri secunda species amittit ܐ, & loco ipsius acquirit ܝ. A cæteris vero reijcitur ܐ, excepto hoc verbo ܥܳܐܠܺܝܢ, ingrediuntur, in quo ܐ, est omnino quiescens, perinde ac si non esset, ponique videtur fortassis vt differat a prima plurali ܥܰܠܢ ingressi sumus, quæ reiectis vocalib. illi per similis esset, exceptisq. etiam vt quibusdam aliis verbis quartæ speciei, in quibus ܐ, quod in præterito habet, cum sit illis naturale, omnino in omnibus modis ac tẽporibus retinetur; vt patet in prædicto verbo ܫܳܐܶܠ, a quo fit ܫܳܐܠܺܝܢ, petunt, & in his verbis ܛܳܐܒ bene- benefactus est. ܣܳܐܒ, consenuit. &c. Dixi autem affectum vt plurimum, ܳ, quia licet tam istud, quam quintum genus in præsenti supra secundam consonantem ܳ, recipiant: verba

ba tamen, in quorũ fine ſit aliqua litera gutturalis tum in aliis, tum præſertim in hoc tempore ſupra penultimam ܶ, habere ſolent, vt a ܚܙܐ fit ܚܳܙܶܐ intuetur. a ܩܪܫ fit ܩܳܪܶܫ friget; vbi vides, ܐ, quæ eſt penultima ܶ, non ܰ, affici; ſed vt hæc regula valde vtilis ad legendum intelligatur excludenda ſunt ea, quæ illam non ſequuntur. Primo ab illa excluduntur omnia verba, quæ habent penultimam ܘ cum ܽ, vt ſunt ea, quæ recipiunt ܘ in futuro; vt ܢܫܰܠܶܡ perficiet, a verbo ܫܰܠܶܡ. ܢܦܠܘܚ colet, ſeu arabit, a ܦܠܰܚ. ܢܩܒܘܥ figet, a ܩܒܰܥ. ܢܣܕܘܩ ſcindet, a ܣܕܰܩ. ܢܙܘܥ mouebitur, a ܙܳܥ. & in imperatiuo, qui in huiuſmodi verbis deriuari ſolet a futuro, reiectis ipſius futuri litteris a principio, vt ܫܰܠܶܡ perfice. ܦܠܘܚ cole, vel ara. ܩܒܘܥ fige. ܣܕܘܩ ſcinde; ܙܘܥ mouere, &c. Secundo, ſecunda ſpecies, præſertim in præterito, ab ea remouetur; vt patet in ܙܳܥ motus eſt, ܢܳܚ quieuit, quorum prima cõſonans legitur cum ܳ. Item ea, quorum penultima eſt ܝ cum ܺ, vt ܐܰܥܺܝܪ excitauit, ܐܰܙܺܝܥ cõmouit. In cæteris aũt eſt veriſſima, & generalis regula; vt ܐܰܙܝܥ commouit, ܡܶܬܦܬܰܚ aperitur, ܡܶܬܕܡܰܪ admiratur, ܡܶܬܟܪܗ infirmatur. Diximus autem

rem istas litteras debere esse in fine; quia si non sint in fine deficit hæc regula. Item hic nomine gutturalis comprehendimus etiam litteram ܪ; non quod ipsa sit gutturalis, sed quod hic gutturalium officio fungatur.

Notandum secundo, omnes species, si secunda dematur, habere futuri litteras ܐ affectas, vt ex futuro verborum inflexorum patet. Secunda enim species in omnibus personis easdem habet omnino quiescentes, excepta persona prima, quæ semper in quacumque coniugatione habet ܐ, motum; in hac autem specie habet illud motum motione ܐ, vt ܐܶܬܪܓܫ.

Aduertendum tamen est, licet id in soluta oratione verum sit, in carmine tamen propter necessitatem, interdum non obseruari; tunc enim prædictas litteras quiescentes futuri secundæ speciei, poetæ, vel coacti, vel certe quodam eorum priuilegio, seu licentia ܐ afficiunt. Vt S. Doctor Iacobus Syrus in quodam carmine.

ܦܘܡܐ ܢܙܡܪ ܩܠܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܘܕܬܘܕܝܬܐ܀

Idest, Os psallat voces laudis, & confessionis,

ܪܝܚܐ ܢܪܝܚ ܪܝܚܐ ܕܚܝܐ ܘܠܐ ܕܐܒܕܢܐ܀

Odoratus odoret odorem vitæ, & non perditionis.

Et Magnus ac Sanctissimus Aphræm Syrus, in suo quodam carmine.

ܠܥܝܢܐ ܗܘܝ ܠܗ ܢܛܘܪܐ	Oculo esto illi custos.
ܕܠܐ ܢܚܙܐ ܒܓܢܒܘܬܐ܀	Ne videat furtim.

Item cæteræ species, quarum verba in futuro assumunt ܘ; ipsum ܘ numero plurali in tertia, & secunda vtriusque generis, & secunda fœminina numeri singularis amittunt: at vero se-

ro secunda species retinet ipsum ܘ cum proprio ܳ ; vt vides in verbis iam coniugatis. Sed difficultas est in quibus futurum ܘ assumat, & in quibus non assumat, quæ vt aliqua ex parte soluatur.

Notandum tertio, secundæ speciei futurum semper ܘ recipere; vt ܢܦܘܩ cum cæteris, excepto tamen hoc verbo ܣܳܡ posuit; in quo loco ܘ assumit ܝ cum ܺ , vt ܢܣܺܝܡ ponet. ܬܣܺܝܡ pones. ܐܣܺܝܡ ponam, &c. Primæ autem speciei, & tertiæ, futurum interdum habet ܘ, vt patet in verbis iam inflexis, & in his ܥܰܠ ingressus est. ܢܥܽܘܠ. ܫܒܰܩ reliquit. ܢܫܒܽܘܩ &c. Interdum vero non habet; & tunc vel seruat idem ܰ quod præteritum habebat; vt ܚܰܫ passus est. ܢܚܰܫ . ܛܥܳܐ errauit, ܢܛܥܶܐ . ܪܓܰܓ desiderauit ܢܪܓܰܓ . ܢܕܰܪ vouit ܢܶܕܰܪ . ܢܛܰܪ custodiuit. ܢܶܛܰܪ . ܠܐܳܐ laborauit ܢܶܠܐܶܐ . ܕܠܰܦ defluxit ܢܶܕܠܰܦ . ܓܕܰܫ accidit ܢܶܓܕܰܫ &c. Vel commutat ܰ in ܳ , vt ܥܒܰܕ fecit ܢܶܥܒܶܕ . ܦܣܰܣ sortitus est ܢܶܦܣܶܣ . ܢܦܰܠ cecidit. ܢܶܦܶܠ . ܙܒܰܢ emit ܢܶܙܒܶܢ . ܢܓܰܕ traxit ܢܶܓܶܕ . ܢܩܰܫ percussit ܢܶܩܶܫ . Quartæ præterea speciei futurum loco ܳ præteriti vt plurimum habet ܰ ; vt ܒܛܶܢ concepit ܢܶܒܛܰܢ

ܘܣܝܡ

ܪܚܶܡ dilexit ܢܶܪܚܰܡ . ܕܡܶܟ dormiuit ܢܶܕܡܰܟ : ܣܳܒ consenuit ܢܶܣܰܒ . Dixi autem (vt plurimum) quia sunt quædam verba istius speciei, quæ assumunt ܘ cum ܳ, quemadmodum dictum est de alijs speciebus supra, vt ܫܬܶܩ tacuit ܢܶܫܬܽܘܩ . ܢܚܶܬ descendit ܢܶܚܽܘܬ : ܣܓܶܕ adorauit ܢܶܣܓܽܘܕ . ܩܪܶܒ appropinquauit ܢܶܩܪܽܘܒ : &c. Sciendum hic porro est, verba, quorum prima consonans in præterito est ܝ quiescens; fere in futuro nō geminare ܝ, sed illud idem, quod in præterito habebant, afficere ܰ; ipsumq. fungitur munere ܝ quod addendum esset; vt ܝܶܦܶܩ egressus est ܢܺܦܽܘܩ . ܝܠܶܠ latrauit ܢܺܠܽܘܠ . ܝܰܒܶܥ emanauit ܢܺܒܰܥ . ܝܩܶܫ pulsauit ܢܺܩܽܘܫ . ܝܩܶܒ sequutus est ܢܺܩܰܒ &c. Dixi quiescens, quia si sit motum, in futuro recipiūt aliud ܝ quiescens, vt ܝܢܶܡ dormitauit ܢܺܝܢܽܘܡ ܙܳܥ motus est ܢܺܙܽܘܥ . Et in quarto genere, vt ܢܫܶܩ osculatus est ܢܶܫܰܩ . ܢܗܰܪ dilucidauit ܢܶܢܗܰܪ . ܬܒܰܪ contriuit ܢܶܬܒܰܪ & cæt. Dixi fere, quia sunt quædam admodum pauca, quæ istam regulam non sequuntur; vt hoc verbum ܝܗܰܪ luxit ܢܶܝܗܰܪ, quod qnidem verbum licet habeat ܝ quiescens;

assu-

aſſumit tamen aliud in principio cum ܳ , & ſi quæ ſunt alia.

Notandũ eſt quarto, Imperatiuum facile a tertia futuri deriuari; ſublatis ſolum litteris futuri, vt ex verborum inflexione cognoſci poteſt. Infinitiuus poſtea facilius deducitur a præterito additis litteris ܡ, vel ܡ & ܠ cum ܳ, quod ſit ſupra ipſum ܡ; additoq. ſemper ܰ ſupra penultimam, a qua in hoc præſertim modo remouendum eſt etiam ܳ, ſi ſupra illam ſit; vt ex verborum declinatione manifeſtum eſt; & patet in his ܚܰܫ paſſus eſt, ܡܚܰܫ patiens. ܫܒܰܩ reliquit, ܡܫܒܰܩ relinquens. ܠܒܶܫ veſtiuit, ܡܠܒܰܫ veſtiens. ܥܒܰܕ fecit, ܡܥܒܰܕ faciens. Sic etiam cum ܠ, vt ܠܡܚܰܫ ad patiendum, ſeu pati, & cætera eodem plane modo. In illis autem verbis, in quibus ܢ præteriti adhibetur pro ܢ futuri; commutatur ipſum ܢ in ܡ, cum prædicto ܰ ſupra penultimam, vt ܢܦܰܩ egreſſus eſt. ܡܦܰܩ egrediens. ܢܩܰܦ ſequutus eſt, ܡܩܰܦ ſequens. ܢܣܰܒ accepit, ܡܣܰܒ accipiens; Sic eodem modo cum ܠ; ܠܡܦܰܩ egredi, vel ad egrediendum, &c. Sciendum tamen eſt, ſecũdam ſpeciem non conuenire quoad motiones, ſeu vocales cum alijs prædictis: nã ipſa petit ܡ quieſcens, & ܠ motũ, & retinet idem ܽ quod habet in præterito nulla alia facta mutatione; vt a ܕܳܢ iudicauit, ܡܕܽܝܢ iudicans, ܠܡܕܽܢ iudicare,

 ſeu

ſeu ad iudicandum; vtrobique autem ܡ quieſcit, ܠ ſolum mouetur. Quamuis quidam docere videantur poſſe addi ܘ cū ܐ infinitiuo habenti ܠ : vt a ܙܥ motus eſt ܠܡܙܥܘ moueri. Sed quidquid ſit de hoc. Auctores fere omnes ſine ܘ vtraque voce ſcilicet cum ܡ tantum; & cum ܡ vna cum ܠ vtuntur; vt paſſim libros legendo perſpicies. Cætera, quæ dici poſſent, tum quia facilia ſunt, tum quia ex verbis inflexis facile intelliguntur, prætermittenda eſſe cenſui.

De paſſiuo prædictarum ſpecierum notationes.

Notandum eſt primo, primam, tertiam, & quartam ſpeciē fere ſemper ſupra penultimam habere ܵ vt patet in verbis iā inflexis. Eodemq. modo in præſenti ſing. num. maſcul. gen. Et futuro eiuſdem numeri, & gen. & prima plurali, & tertia fœminina ſingulari. In imperatiuo vero abijcitur ܵ, & ponitur ſupra antepenultimam ܲ, vt ex verborum quoque inflexione patet. Secunda autem ſpecies in paſſiuo, vt ſupra indicatum eſt, aſſumit ܐ cum duplici ܬ quieſcenti, & ܝ cum ܸ ante vltimam conſonantem; ita tamen, vt ܬ prius, ſicut in cæteris paſſiuis, in quibus non poſtponitur litteris ܦ & ܟ, ſit molle: poſterius vero aſperum, vt eſt etiam in alijs, in quibus geminatur; vt ܣܡ poſuit, ܐܬܬܣܝܡ poſitus eſt, ܕܢ iudicauit, ܐܬܬܕܝܢ iudicatus eſt. ܠܛ maledixit, ܐܬܬܠܝܛ maledictus eſt. Sic etiam ſecunda ſpecies quarti generis, ſe habet, vt inferius ſuo loco clarius declarabitur.

tur. In his deinde verbis imperatiuus est similis præterito, vt patet ex eorum inflexione.

Notandum est secundo, infinitiuum facili negotio a præterito formari sublato ܐ, & addito ܡ supra antepenultimam litteræ ܘ, & ܬ supra eiusdem penultimã, vt diximus de passiuo primi generis, & constat ex verbis iam inflexis. Aduertendum tamen est secundam speciem in hoc modo amittere ܝ cum ܡ, & eodem modo, quo aliæ species, formare infinitiuum, vt ܐܬܬܣܝܡ positus est, ܠܡܬܬܣܡܘ poni, &c.

Et hoc idem habet etiam secunda species quarti generis, vt ܐܬܬܪܝܡ sublatus est, ܠܡܬܬܪܡܘ tolli.

De tertio genere coniugationum.

CAPVT VI.

HOc genus vnam fere verborum speciem continet, ac proinde est facillimum, vt igitur intelligatur inflectẽdum est aliquod eius verbum.

INFLEXIO ACTIVI.

ܐܣܝ ܘܕܡܝܢ ܠܗ: ܚܕܐ ܘܚܕܐ܀ *Præteritum sing. masc.*

ܐܣܝ ܗܘ	Sanauit ille
ܐܣܝܬ ܐܢܬ	sanasti tu
ܐܣܝܬ ܐܢܐ	sanaui ego.

ܣܓܝܐܢܐ *Plurale.*

ܐܣܝܘ ܗܢܘܢ — sanauerunt illi
ܐܣܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ — sanastis vos
ܐܣܝܢ vel ܐܣܝܢ ܚܢܢ — sanauimus nos

ܦܘܠܚܢܐ ܢܩܒܬܢܝܐ *Singul. fœmin.*

ܐܣܝܬ ܗܝ — sanauit illa
ܐܣܝܬܝ ܐܢܬܝ — sanasti tu
ܐܣܝܬ ܐܢܐ — sanaui ego

ܣܓܝܐܢܐ *Plurale.*

ܐܣܝܝ vel ܐܣܝܝܢ ܗܢܝܢ — sanauerunt illæ
ܐܣܝܬܝܢ ܐܢܬܝܢ — sanauistis vos
ܐܣܝܢ vel ܐܣܝܢ ܚܢܢ — sanauimus nos

ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ ܥܡ ܕܟܪܐ *Præsens sing. mascul.*

ܡܐܣܐ ܗܘ — sanat ille
ܡܐܣܐ ܐܢܬ vel ܡܐܣܝܬ — sanas tu
ܡܐܣܐ ܐܢܐ — sano ego.

Plurale

ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܡܐܣܝܢ ܗܢܘܢ	sanant illi
ܡܐܣܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܡܐܣܝܢܬܘܢ	sanatis vos
ܡܐܣܝܢ ܚܢܢ vel ܡܐܣܝܢܢ	sanamus nos
ܡܢܝܢܐ ܝܚܝܕܝܐ	*Singulare fœmin.*
ܡܐܣܝܐ ܗܝ	sanat illa
ܡܐܣܝܐ ܐܢܬܝ vel ܡܐܣܝܐܢܬܝ	sanas tu
ܡܐܣܝܐ ܐܢܐ	sano ego
ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܡܐܣܝܢ ܗܢܝܢ	sanant illæ
ܡܐܣܝܢ ܐܢܬܝܢ vel ܡܐܣܝܢܬܝܢ	sanatis vos
ܡܐܣܝܢ ܚܢܢ vel ܡܐܣܝܢܢ	sanamus nos
ܥܬܝܕܐ ܝܚܝܕܝܐ ܕܟܪܐ	*Futurũ Sing. masc.*
ܢܐܣܐ ܗܘ	sanabit illa
ܬܐܣܐ ܐܢܬ	sanabis tu
ܐܐܣܐ ܐܢܐ	sanabo ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܐܣܘܢ ܗܢܘܢ sanabunt illi

ܬܐܣܘܢ ܐܢܬܘܢ sanabitis vos

ܢܐܣܐ ܚܢܢ sanabimus nos

ܡܢܝܢܐ ܢܩܒܬܐ *Singulare fœmin.*

ܬܐܣܐ ܗܝ sanabit illa

ܬܐܣܝܢ ܐܢܬܝ sanabis tu

ܐܐܣܐ ܐܢܐ sanabo ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܢܐܣܝܢ ܗܢܝܢ sanabunt illæ

ܬܐܣܝܢ ܐܢܬܝܢ sanabis tu

ܢܐܣܐ ܚܢܢ sanabo ego

ܦܘܩܕܐ ܚܕ ܕܕܟܪܐ *Imperatiuus.sing.masc.*

ܐܣܐ ܐܢܬ sana tu

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܐܣܘ vel ܐܣܘܢ ܐܢܬܘܢ sanatè vos

Singul.

ܡܬܐܣܝܢܐ ܢܬܐܣܝܢ — *Singul. fœmin.*

ܐܬܐܣܝ ܐܣܝ ܐܢܬܝ } ſana tu

ܐܬܐܣܝܢܝܢ — *Plurale.*

ܐܬܐܣܝܘ ܐܢܬܘܢ } ſanate vos

ܐܢܐ ܕܠܐܡܬܐܣܝܘ — *Modus infinitiuus.*

ܡܬܐܣܝܘ } ſanans ſeu ſanando

ܠܡܬܐܣܝܘ } ſanare, ſeu ad ſanandū.

Notationes.

Notandum eſt primo, in hoc quoque genere, in quibuſdā libris, licet raro, legi tertiam perſonam numeri pluralis gener. maſcul. cum ܢ ſicut legitur in alijs generibus coniugationum; dicitur enim verbi gratia ܐܬܐܣܝܘܢ.

Notandum eſt ſecundo, omnia verba huius, & quarti generis voce actiua in præſenti aſſumere litteram ܡ, quæ quidē ſi prima verbi conſonans ſit ܐ, mouebitur ad motum ipſius, ſiue ܐ remaneat, ſiue non, vt in hoc genere ab ܐܬܝܒ fit ܡܬܐܒ. ܐܘܕܝ confeſſus eſt. ܡܘܕܐ. & in quarto genere ab ܐܘܣܦ addidit. ܡܘܣܦ. ܐܘܪܒ magnificauit, ܡܘܪܒ. Excluditur autem ab hac regula, ſecunda

ſpecies

species quarti generis, quæ licet habeat ܐ affectum ܼ: tamẽ in præsenti reijcit ܐ, & assumit ܝ quiescens. Sin autem prima verbi consonans non sit ܐ, ipsum ܝ erit quiescens, vt a ܫܰܪܺܝ cœpit, fit ܡܫܰܪܶܐ. a ܓܰܡܰܪ perfecit, ܡܓܰܡܰܪ ܫܰܒܰܚ laudauit, ܡܫܰܒܰܚ. Et hoc idem quod diximus de ܝ quoad motum, obseruandum est in litteris futuri & infinitiui; hæ enim, si sit ܐ, habebunt ipsius motum; & in huiusmodi verbis non additur aliud ܐ primæ personæ futuri; sed illud idem ܐ verbi supplet ܐ futuri addendum. Sin vero non sit ܐ, quiescentes remanebunt, & futurum habebit suum ܐ. Item infinitiuus tam in hoc genere, quam in quarto semper habet ܘ cum ܼ in fine, & ܼ supra antepenultimam, vt supra de passiuis dictũ est; vt ܠܡܐܣܳܝܽܘ sanare, ܠܡܰܘܣܳܦܽܘ addere, seu ad addendum: sed hæc melius ex verborum inflexione intelliguntur.

Notandum est secundo, tunc ܐ prædictorum verborum, in præsenti, futuro, & infinitiuo remanere; quando illis est naturale; tunc autem est illis naturale; cum verba ab aliquo nomine, in cuius principio sit ܐ, proficiscuntur: vt ܐ verbi ܐܰܣܺܝ in dictis temporibus, & modo, remanet, quia a nomine ܐܳܣܝܽܘܬܳܐ, idest sanitas, in cuius principio est ܐ, deducitur. Contra vero, ܐ verbi ܐܰܚܺܝ idest, viuificauit, remanere non debet; quia a nomine ܚܰܝܶܐ vel ܚܰܝܽܘܬܳܐ idest, vita, in quorum

initio non est ܐ. deriuatur: & sic in alijs generis eiusdem: quamquam multi scriptores non satis docti id confundant.

PASSIVI INFLEXIO.

ܐܬܐܣܝ ... *Praeteritum Sing. masc.*

ܐܬܐܣܝ ܗܘ — Sanatus est ille
ܐܬܐܣܝܬ ܐܢܬ — Sanatus es tu
ܐܬܐܣܝܬ ܐܢܐ — sanatus sum ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܐܬܐܣܝܘ ܗܢܘܢ — sanati sunt illi
ܐܬܐܣܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ — sanati estis vos
ܐܬܐܣܝܢ vel ܐܬܐܣܝܢܢ ܚܢܢ — sanati sumus nos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܐ *Sing. foemin.*

ܐܬܐܣܝܬ ܗܝ — sanata est illa
ܐܬܐܣܝܬܝ ܐܢܬܝ — sanata es tu
ܐܬܐܣܝܬ ܐܢܐ — sanata sum ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܐܬܐܣܝ̈ ܗܢܝܢ vel ܐܬܐܣܝ̈	sanatæ sunt illæ
ܐܬܐܣܝܬܝܢ ܐܢ̈ܬܝܢ	sanatæ estis vos
ܐܬܐܣܝܢ ܚܢܢ vel ܐܬܐܣܝܢܢ	sanatæ sumus nos

[illegible] *Præsens sing. mask.*

ܡܬܐܣܐ ܗܘ	sanatur ille
ܡܬܐܣܐ ܐܢܬ vel ܡܬܐܣܝܬ	sanaris tu
ܡܬܐܣܐ ܐܢܐ	sanor ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܡܬܐܣܝܢ ܗܢܘܢ	sanantur illi
ܡܬܐܣܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܡܬܐܣܝܬܘܢ	sanamini vos
ܡܬܐܣܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܐܣܝܢܢ	sanamur nos

[illegible] *Sing. femin.*

ܡܬܐܣܝܐ ܗܝ	sanatur illa
ܡܬܐܣܝܐ ܐܢܬܝ vel ܡܬܐܣܝܐܢܬܝ	sanaris tu
ܡܬܐܣܝܐ ܐܢܐ	sanor ego

Plurale

ܣܘܓܐܐ Plurale.

ܡܬܐܣܝܢ ܗܢܝܢ sanantur illæ

ܡܬܐܣܝܬܘܢ ܐܢܬܝܢ vel ܡܬܐܣܝܬܘܢܝܢ sanamini vos

ܡܬܐܣܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܐܣܝܢܢ sanamur nos

ܥܬܝܕ ܠܡܗܘܐ ܝܚܝܕܝܐ ܕܟܪܐ Futurum sing. masc.

ܢܬܐܣܐ ܗܘ sanabitur ille

ܬܬܐܣܐ ܐܢܬ sanaberis tu

ܐܬܐܣܐ ܐܢܐ sanabor ego

ܣܘܓܐܐ Plurale.

ܢܬܐܣܘܢ ܗܢܘܢ sanabimur nos

ܬܬܐܣܘܢ ܐܢܬܘܢ sanabimini vos

ܢܬܐܣܐ ܚܢܢ sanabimur nos

ܢܩܒܬܐ ܝܚܝܕܝܬܐ Singulare femin.

ܬܬܐܣܐ ܗܝ sanabitur illa

ܬܬܐܣܝܢ ܐܢܬܝ sanaberis tu

ܐܬܐܣܐ ܐܢܐ sanabor ego

Plurale.

ſanabuntur illæ

ſanabimini vos

ſanabimur nos

Imperatiuus ſing maſc.

ſanare tu

Plurale

vel ſanamini vos

Sing. fœmin.

ſanare tu

Plurale

ſanamini vos

Modus infinitiuus.

ſanando

ſanari.

Notationes.

Notandum hic eſt, quędam verba eſſe in hoc genere, in principio

cipio ܐ habere solita;a quibus non ita facilis solet esse deriuatio passiui. In illis enim aliquando geminatur ܬ; aliquando non; & ita difficile videtur cognoscere quænam fiant passiua. ܬ geminato; quæ vero non. Itaque obseruandum est huiusmodi verba vel esse trium, vel quatuor litterarum. Quæ sunt trium,& habent ܰ immediate supra secundam,fiunt passiua cum vno ܬ tantum, vt [illegible] a quo fit [illegible]. Quæ vero sunt quatuor,& habent ܰ supra penultimam, solent fieri passiua cum ܬ geminato,vt ab [illegible] confessus est, seu gratias egit. fit [illegible]. ab [illegible] attulit, [illegible] allatus est. Item in verbis trium litterarum ܐ in passiuo remanere solet; in alijs vero, quæ habent quatuor, non item. Cætera manifesta sunt ex verbi inflexione.

De quarto genere coniugationum.

CAP. VII.

IN hoc genere, duæ potissimum habentur species. prior est eorum, quorum secunda syllaba habet, vel ܳ vel ܶ virtute gutturalium in fine, de quibus supra; vt [illegible] liberauit. [illegible] misit. Posterior eorum, quorum tertia littera est ܝ cum ܶ, vt [illegible] sustulit; [illegible] lauit.

PRIO-

PRIORIS SPECIEI INFLEXIO.

ܐܦܠܐ ܕܒܥܕܢܐ ܥܒܪ ܕܩܢܝ : *Præteritum sing. masc.*

ܦܪܩ ܗܘ	liberauit ille
ܦܪܩܬ ܐܢܬ	liberasti tu
ܦܪܩܬ ܐܢܐ	liberaui ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܦܪܩܘ vel ܦܪܩܘܢ ܗܢܘܢ	liberarunt illi
ܦܪܩܬܘܢ ܐܢܬܘܢ	liberastis uos
ܦܪܩܢ vel ܦܪܩܢܢ ܚܢܢ	liberauimus nos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܐ *Singulare fœmin.*

ܦܪܩܬ ܗܝ	liberauit illa
ܦܪܩܬܝ ܐܢܬܝ	liberasti tu
ܦܪܩܬ ܐܢܐ	liberaui ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܦܪ̈ܩ vel ܦܪ̈ܩܝܢ ܗܢܝܢ	liberarunt illæ
ܦܪ̈ܩܬܝܢ ܐܢ̈ܬܝܢ	liberastis uos
ܦܪܩܢ vel ܦܪܩܢܢ ܚܢܢ	liberauimus nos

Præsens

ܐܬܪܐ ܕܩܝܡ ܥܡ ܕܟܪܐ : *Præsens sing. masc.*

ܡܦܨܐ ܗܘ	liberat ille
ܡܦܨܐ ܐܢܬ vel ܡܦܨܐܢܬ	liberas tu
ܡܦܨܐ ܐܢܐ	libero ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܡܦܨܝܢ ܗܢܘܢ	liberant illi
ܡܦܨܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܡܦܨܝܢܬܘܢ	liberatis uos
ܡܦܨܝܢ ܚܢܢ vel ܡܦܨܝܢܢ	libramus nos

ܥܡ ܢܩܒܬܐ *Singulare famin.*

ܡܦܨܝܐ ܗܝ	liberat illa
ܡܦܨܝܐ ܐܢܬܝ vel ܡܦܨܝܐܢܬܝ	liberas tu
ܡܦܨܝܐ ܐܢܐ	liberd ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܡܦܨܝܢ ܗܢܝܢ	liberant illæ
ܡܦܨܝܢ ܐܢܬܝܢ vel ܡܦܨܝܢܬܝܢ	liberatis uos
ܡܦܨܝܢ ܚܢܢ vel ܡܦܨܝܢܢ	liberamus nos

Futurum

ܐܬܝܐ ܕ[illegible]	*Futurum sing. masc.*
ܢܦܪܘܩ ܗܘ	liberabit ille
ܬܦܪܘܩ ܐܢܬ	liberabis tu
ܐܦܪܘܩ ܐܢܐ	liberabo ego
ܣܘܓܐܐ	*Plurale.*
ܢܦܪܩܘܢ ܗܢܘܢ	liberabunt illi
ܬܦܪܩܘܢ ܐܢܬܘܢ	liberabitis uos
ܢܦܪܘܩ ܚܢܢ	liberabimus nos
ܡܢܝܢܐ ܢܩܒܝܐ	*Singul. femin.*
ܬܦܪܘܩ ܗܝ	liberabit illa
ܬܦܪܩܝܢ ܐܢܬܝ	liberabis tu
ܐܦܪܘܩ ܐܢܐ	liberabo ego
ܣܘܓܐܐ	*Plurale.*
ܢܦܪܩܢ ܗܢܝܢ	liberabunt illæ
ܬܦܪܩܢ ܐܢܬܝܢ	liberabitis uos
ܢܦܪܘܩ ܚܢܢ	liberabimus nos

Imperatiuus sing. masc.

ܦܪܘܩ ܐܢܬ	Libera tu

Plurale.

ܦܪܘܩܘ ܐܢܬܘܢ vel ܦܪܘܩܘܢ ܐܢܬܘܢ	liberate vos

Sing. femin.

ܦܪܘܩܝ ܐܢܬܝ	libera tu.

Plurale.

ܦܪܘܩܝܢ ܐܢܬܝܢ vel ܦܪܘܩܝ ܐܢܬܝܢ	liberate vos

Modus infinitiuus.

ܡܦܪܩܘ	liberans, seu liberando
ܠܡܦܪܩܘ	liberare, s. ad liberãdũ

PASSIVI INFLEXIO.

Præteritum sing. masc.

ܐܬܦܪܩ ܗܘ	liberatus est ille
ܐܬܦܪܩܬ ܐܢܬ	liberatus es tu
ܐܬܦܪܩܬ ܐܢܐ	liberatus sum ego

ܡܫܡܗܐ ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܐܬܦܨܝܘ ܗܢܘܢ ܐܬܦܨܝܘܢ	liberati sunt illi
ܐܬܦܨܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ	liberati estis vos
ܐܬܦܨܝܢ vel ܐܬܦܨܝܢܢ ܚܢܢ	liberati sumus nos

ܡܫܡܗܐ ܢܩܒܬܐ — *Sing. femin.*

ܐܬܦܨܝܬ ܗܝ	liberata est illa
ܐܬܦܨܝܬܝ ܐܢܬܝ	liberata es tu
ܐܬܦܨܝܬ ܐܢܐ	liberata sum ego

ܡܫܡܗܐ ܣܓܝܐܐ — *Plurale*

ܐܬܦܨܝ̈ ܗܢܝܢ vel ܐܬܦܨܝ̈ܝܢ	liberatæ sunt illæ
ܐܬܦܨܝܬܝܢ ܐܢܬܝܢ	liberatæ estis vos
ܐܬܦܨܝܢ ܚܢܢ vel ܐܬܦܨܝܢ	liberatæ sumus nos

ܐܚܪܐ ܘܩܐܡ — *Præsent. sing. masc.*

ܡܬܦܨܐ ܗܘ	liberatur ille
ܡܬܦܨܐ ܐܢܬ vel ܡܬܦܨܐܢܬ	liberaris tu
ܡܬܦܨܐ ܐܢܐ	liberor ego

Syriac	Latin
ܣܓܝܐܐ	*Plurale*
ܡܬܦܪܩܝܢ ܗܢܘܢ	liberātur illi
ܡܬܦܪܩܝܢܬܘܢ . ܡܬܦܪܩܝܢ ܐܢܬܘܢ	liberamini vos
ܡܬܦܪܩܝܢܢ vel ܡܬܦܪܩܝܢ ܚܢܢ	liberamur nos
ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܐ	*Singul. fœmin.*
ܡܬܦܪܩܐ ܗܝ	liberatur illa
ܡܬܦܪܩܬܝ . ܡܬܦܪܩܐ ܐܢܬܝ	liberaris tu
ܡܬܦܪܩܐ ܐܢܐ	liberor ego
ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܡܬܦܪܩܢ ܗܢܝܢ	liberantur illæ
ܡܬܦܪܩܢܬܝܢ . ܡܬܦܪܩܢ ܐܢܬܝܢ	liberamini vos
ܡܬܦܪܩܢܢ vel ܡܬܦܪܩܢ ܚܢܢ	liberamur nos
ܙܒܢܐ ܕܥܬܝܕ ܚܕ ܕܟܪܐ	*Futurum sing. masc.*
ܢܬܦܪܩ ܗܘ	liberabitur ille
ܬܬܦܪܩ ܐܢܬ	liberaberis tu
ܐܬܦܪܩ ܐܢܐ	liberabor ego

ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܢܬܦܪܩܘܢ ܗܢܘܢ	liberabuntur illi
ܬܬܦܪܩܘܢ ܐܢܬܘܢ	liberabimini vos
ܢܬܦܪܩ ܚܢܢ	liberabimur nos
ܝܚܝܕܝܐ ܢܩܒܬܐ	*Singul. fœmin.*
ܬܬܦܪܩ ܗܝ	liberabitur illa
ܬܬܦܪܩܝܢ ܐܢܬܝ	liberaberis tu
ܐܬܦܪܩ ܐܢܐ	liberabor ego
ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܢܬܦܪ̈ܩܢ ܗܢ̈ܝܢ	liberabuntur illæ
ܬܬܦܪ̈ܩܢ ܐܢ̈ܬܝܢ	liberabimini vos
ܢܬܦܪܩ ܚܢܢ	liberabimur nos
ܦܘܩܕܢܐ ܠܚܕ ܕܟܪܐ	*Imperatiuus sing. masc.*
ܐܬܦܪܩ ܐܢܬ	liberare tu
ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܐܬܦܪܩܘ vel ܐܬܦܪܩܘܢ ܐܢܬܘܢ	liberamini vos

Singulare

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܐ *Sing. femin.*

ܐܬܦܪܩܬܝ ܐܢܬܝ } liberare tu

ܣܓܝܐܐ *Plurale*

ܐܬܦܪܩܬܝܢ ܐܢܬܝܢ vel ܐܬܦܪܩܬܝܢ } liberamini vos

ܐܦܐ ܕܦܘܩܕܢܐ *Modus Imperatiuus.*

ܡܬܦܪܩܘ } liberando

ܠܡܬܦܪܩܘ } liberari

INFLFXIO POSTERIORIS SPECIEI.

ܐܦܐ ܕܬܪܬܝܢ : ܡܫܐ ܕܝܢ *Præteritum Sing. masc.*

ܐܪܝܡ ܗܘ } ſuſtulit ille

ܐܪܝܡܬ ܐܢܬ } ſuſtuliſti tu

ܐܪܝܡܬ ܐܢܐ } ſuſtuli ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܐܪܝܡܘ ܗܢܘܢ vel ܐܪܝܡܘܢ } ſuſtulerunt illi

ܐܪܝܡܬܘܢ ܐܢܬܘܢ } ſuſtuliſtis uos

ܐܪܝܡܢ ܚܢܢ vel ܐܪܝܡܢܢ } ſuſtulimus nos

ܡܬܩܪܝܢܐ ܢܩܒܬܐ — *Sing. fœmin.*

ܐܬܢܣܒܬ ܗܝ	sustulit illa
ܐܬܢܣܒܬܝ ܐܢܬܝ	sustulisti tu
ܐܬܢܣܒܬ ܐܢܐ	sustuli ego

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܐܬܢܣܒ vel ܐܬܢܣܒܝ ܗܢܝܢ	sustulerunt illæ
ܐܬܢܣܒܬܝܢ ܐܢܬܝܢ	sustulistis vos
ܐܬܢܣܒܢ vel ܐܬܢܣܒܢܢ ܚܢܢ	sustulimus nos

ܐܚܪܢܐ ܕܩܐܡ ܥܡ ܕܗܘܐ — *Præsens sing. masc.*

ܡܬܢܣܒ ܗܘ	tollit ille
ܡܬܢܣܒ ܐܢܬ vel ܡܬܢܣܒܬ	tollis tu
ܡܬܢܣܒ ܐܢܐ	tollo ego

ܣܘܓܐܐ — *Plurale.*

ܡܬܢܣܒܝܢ ܗܢܘܢ	tollunt illi
ܡܬܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܡܬܢܣܒܝܬܘܢ	tollitis vos
ܡܬܢܣܒܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܢܣܒܝܢܢ	tollimus nos

Singul.

ܫܘܠܡܐ ܢܩܒܬܐ *Singulare famin.*

ܡܪܝܡܐ ܗܝ } tollit illa

ܡܪܝܡܐ ܐܢܬܝ vel ܡܪܝܡܬܝ } tollis tu

ܡܪܝܡܐ ܐܢܐ } tollo ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܡܪܝܡܢ ܗܢܝܢ } tollunt illæ

ܡܪܝܡܢ ܐܢܬܝܢ } tollitis vos

ܡܪܝܡܢ ܚܢܢ vel ܡܪܝܡܢܢ } tollimus nos

ܥܬܝܕ ܕܚܕ ܕܟܪܐ *Futurum sing. masc.*

ܢܪܝܡ ܗܘ } tollet ille

ܬܪܝܡ ܐܢܬ } tolles tu

ܐܪܝܡ ܐܢܐ } tollam ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܢܪܝܡܘܢ ܗܢܘܢ } tollent illi

ܬܪܝܡܘܢ ܐܢܬܘܢ } tolletis vos

ܢܪܝܡ ܚܢܢ } tollemus nos

Singul.

[illegible] *Sing fœmin.*

[illegible] tollet illa

[illegible] tolles tu

[illegible] tollam ego

[illegible] *Plurale.*

[illegible] tollent illæ

[illegible] tolletis uos

[illegible] tollemus nos

[illegible] *Imperatiuus sing. masc.*

[illegible] tolle tu

[illegible] *Plurale*

[illegible] vel [illegible] tollite vos

[illegible] *Singulare fœmin.*

[illegible] tolle tu

[illegible] *Plurale.*

[illegible] vel [illegible] tollite uos

Modus

ܐܢܐ ܕܐܬܬܚܡܠ ܡܣܥܕ *Modus infinitiuus:*

ܡܫܩܠܘ } tollens

ܠܡܫܩܠܘ } tollere seu ad tollendũ.

Notationes.

Paſsiuum huius ſpeciei eodem plane modo, quo paſsiuum, ſecundæ ſpeciei ſecundi generis coniugatur; nam ܐܬܬܓܢܒ ſurblatus eſt, eſt vt ܐܬܬܕܝܫ conculcatus eſt, de quo ſupra.

Notandum autem eſt circa has ſpecies; priorẽ in actiuo nullam habere difficultatem; poſteriorem vero illud ܐ, quod in præterito apertum habet, in præſenti & futuro, in quo excipitur prima perſona, amittere cum ſuo ܴ, ac proinde litteras præſentis & futuri quieſcentes habet, ita vt remaneat cum ſecunda ſyllaba, quam habebat; vt ܡܫܝܓ lauat, &c. Imperatiuus porro eſt ſimilis præterito. Itẽ infinitiuus horum, tam in actiuo, quam in paſſiuo eſt ſimilis infinitiuo paſſiuo ſecũdæ ſpeciei ſecundi generis, vt ibi indicatum eſt, amittit enim ܝ cũ ܺ, habetq. ܳ ſupra penultimam litteræ ܘ, quam recipit in fine, tã in actiuo, quam in paſsiuo, vt ܠܡܫܩܠܘ tollere. ܠܡܬܬܫܩܠܘ tolli. In paſſiuo autem nihil peculiare videtur eſſe notandum, niſi quod omnia verba ſecundæ ſpeciei, & quædam primæ, quæ habent ܐ in actiuo, aſſumunt duplex ܬ, quorum prius eſt molle: poſterius vero aſpe-

ro aſperum, vt ſupra de ſecundo in ſecunda ſpecie, & tertio genere dictum eſt. prima tamen ſpecies retinet idem ܶ ipſius ܐ, ſupra ſecundum ܠ (primum enim ܠ eſt quieſcens) vt ܐܰܫܠܶܡ tradidit, ܐܶܬܐܰܫܠܰܡ. ܐܰܘܒܶܠ attulit, ܐܶܬܐܰܘܒܰܠ. ܐܰܦܶܩ eiecit, ܐܶܬܐܰܦܰܩ. ܐܰܘܣܶܦ addidit, ܐܶܬܐܰܘܣܰܦ. Secunda vero ſpecies non retinet; ambo enim ܠ quieſcentia aſſumit; vt ܐܰܪܺܝܡ ſuſtulit, ܐܶܬܐܰܪܺܝܡ. ܐܰܙܺܝܥ mouit, ܐܶܬܐܰܙܺܝܥ. Item prima ſpecies ܰ, quod habet ſupra penultimam in actiuo; in paſſiuo commutat in ܶ, vt ܩܰܪܶܒ obtulit, ܐܶܬܩܰܪܰܒ. ܚܰܣܶܢ conceſſit, ܐܶܬܚܰܣܰܢ. ܩܰܕܶܫ ſanctificauit, ܐܶܬܩܰܕܰܫ. In imperatiuo tamen ſecũdum ܶ abijcitur; quamuis apud poetas & in aliquibus verbis euphoniæ cauſa in ſoluta oratione retineatur, & vt in præterito legatur. quo modo vſus eſt ſanctiſſimus Orientis doctor Aphræm in carmine de amore ſcientiæ, cum dixit:

Sed in omnibus vijs tuis	ܐܠܳܐ ܒܟܽܠܗܶܝܢ ܐܽܘܪ̈ܚܳܬܳܟ݂
Humiliter conuerſare.	ܡܟܺܝܟܳܐܝܺܬ ܐܶܬܗܰܦܶܟ݂

Et paulo inferius.

Lege in his o diſcipule.	ܩܪܺܝ ܒܗܳܠܶܝܢ ܐܽܘ ܬܰܠܡܺܝܕܳܐ
Et intellige verba oris tui.	ܘܐܶܣܬܰܟܶܠ ܡ̈ܶܠܶܐ ܕܦܽܘܡܳܟ݂

Vbi ܐܶܬܗܰܦܶܟ݂ & ܐܶܣܬܰܟܶܠ leguntur cum duplici ܶ, ſicut in præ-

in præterito. Si enim cum vno ܼ legantur, deerit vna syllaba carminibus. Et hoc familiarissimum est poetis. In soluta vero oratione, in ijs verbis retinetur secundum ܼ, in quibus illud auferre sermonis & pronunciationis decori valde obstat. Excipitur simpliciter verbum ܐܬܪܚܡ misertus est, quod semper vtrumque ܼ retinet. Hoc autem quod de imperatiuo dictum est, intelligitur iuxta Orientales propinquiores, seu Syros. Nam iuxta remotiores, voces imperatiui leguntur cum duplici ܼ, vt in præterito. Sicut etiam iuxta Syros intelligenda sunt ea, quæ alibi de imperatiuis, & præcipue in prima coniugatione dicta sunt; in qua remotiores Orientales imperatiuum passiuum formant additione alterius ܝ ipsi ܝ naturali, quorum vtrumque sit quiescens, & aperiunt tertiam litteram, non autem quartam; dicunt enim ܐܬܒܢܝܝ ædificare, cum duplici ܝ & ܼ supra ܢ, & non ܐܬܒܢܝ cum vno tantum ܝ & ܼ supra ܒ, vt ibi dictum est.

De quinto genere coniugationum.

CAP. VIII.

HOc genus duas habet species: quarum prior habet ܐ cum ܵ in principio, & consonantē, quæ ܐ sequitur cū ܼ, vt ܐܟܠ comedit; ܐܫܕ effudit. posterior vero habet ܝ cū ܸ in principio; consonanteq. quæ ܝ sequitur, cum ܵ: vt ܝܠܕ peperit, ܝܠܦ didicit.

PRIMÆ SPECIEI INFLEXIO.

[illegible] — *Preteritum sing. masc.*

ܐܫܕ ܗܘ	effudit ille
ܐܫܕܬ ܐܢܬ	effudisti tu
ܐܫܕܬ ܐܢܐ	effudi ego

[illegible] — *Plurale*

ܐܫܕܘ ܗܢܘܢ vel ܐܫܕܘܢ ܗܢܘܢ	effuderũt illi
ܐܫܕܬܘܢ ܐܢܬܘܢ	effudistis vos
ܐܫܕܢ vel ܐܫܕܢܢ ܚܢܢ	effudimus nos

[illegible] — *sing. fœm.*

ܐܫܕܬ ܗܝ	effudit illa
ܐܫܕܬܝ ܐܢܬܝ	effudisti tu
ܐܫܕܬ ܐܢܐ	effudi ego

[illegible] — *Plurale*

ܐܫܕܝ vel ܐܫܕܝܢ ܗܢܝܢ	effuderũt illę
ܐܫܕܬܝܢ ܐܢܬܝܢ	effudistis vos
ܐܫܕܢ vel ܐܫܕܢܢ ܚܢܢ	effudimus nos

Preterit

ܐܚܝܕܐ ܕܩܐܡ ܚܕ ܕܟܪܐ	*Præsens sing. masc.*
ܐܫܕ ܗܘ	effundit ille
ܐܫܕ ܐܢܬ vel ܐܫܕܬ	effundis tu
ܐܫܕ ܐ̱ܢܐ	effundo ego
ܣܘܓܐܐ	*Plurale*
ܐܫܕܝܢ ܗܢܘܢ	effundunt illi
ܐܫܕܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܐܫܕܝܬܘܢ	effunditis vos
ܐܫܕܝܢܢ vel ܐܫܕܝܢ ܚܢܢ	effundimus nos
ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܢܝܐ	*Sing. fœmin.*
ܐܫܕܐ ܗܝ	effundit illa
ܐܫܕܐ ܐܢܬܝ vel ܐܫܕܐܬܝ	effundis tu
ܐܫܕܐ ܐ̱ܢܐ	effundo ego
ܣܘܓܐܐ	*Plurale.*
ܐܫܕ̈ܢ ܗ̈ܢܝܢ	effundunt illæ
ܐܫܕ̈ܢ ܐܢ̈ܬܝܢ vel ܐܫܕ̈ܢܬܝܢ	effunditis vos
ܐܫܕ̈ܢ ܚܢܢ vel ܐܫܕ̈ܢܢ	effundimus nos

ܐܬܝܕܐ ܕܡܠܟܐ ܚܕ ܕܟܪܐ	*Futurum sing. masc.*
ܢܐܫܘܕ ܗܘ	effundet ille
ܬܐܫܘܕ ܐܢܬ	effundes tu
ܐܐܫܘܕ ܐܢܐ	effundam ego
ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܢܐܫܕܘܢ ܗܢܘܢ	effundent illi
ܬܐܫܕܘܢ ܐܢܬܘܢ	effundetis vos
ܢܐܫܘܕ ܚܢܢ	effundemus nos
ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܢܝܐ	*Singulare famin.*
ܬܐܫܘܕ ܗܝ	effundet illa
ܬܐܫܕܝܢ ܐܢܬܝ	effundes tu
ܐܐܫܘܕ ܐܢܐ	effundam ego
ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܢܐܫܕܢ ܗܢܝܢ	effundent illæ
ܬܐܫܕܢ ܐܢܬܝܢ	effundetis vos
ܢܐܫܘܕ ܚܢܢ	effundemus nos

[illegible] *Imperatiuus Sing. masc.*

[illegible] effunde tu

[illegible] *Plurale.*

[illegible] vel [illegible] effundite vos

[illegible] *Sing. fœmin.*

[illegible] effunde tu

[illegible] *Plurale.*

[illegible] vel [illegible] effundite vos

[illegible] *Modus infinitiuus*

[illegible] effundens

[illegible] effūdere. ad effundēdū

PASSIVI INFLEXIO.

[illegible] *Præteritum Sing. masc.*

[illegible] Effusus est ille

[illegible] effusus es tu

[illegible] effusus sum ego

Plurale

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܐܬܐܫܕܘ ܗܢܘܢ vel ܐܬܐܫܕܘܢ	effuſi ſunt illi
ܐܬܐܫܕܬܘܢ ܐܢܬܘܢ	effuſi eſtis vos
ܐܬܐܫܕܢ vel ܐܬܐܫܕܢܢ ܚܢܢ	effuſi ſumus nos

ܝܚܝܕܝܐ ܢܩܒܬܐ *Sing. fœmin.*

ܐܬܐܫܕܬ ܗܝ	effuſa eſt illa
ܐܬܐܫܕܬܝ ܐܢܬܝ	effuſa es tu
ܐܬܐܫܕܬ ܐܢܐ	effuſa ſum ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale*

ܐܬܐܫܕܝ vel ܐܬܐܫܕܝܢ ܗܢܝܢ	effuſæ ſunt illæ
ܐܬܐܫܕܬܝܢ ܐܢܬܝܢ	effuſæ eſtis vos
ܐܬܐܫܕܢ vel ܐܬܐܫܕܢܢ ܚܢܢ	effuſæ ſumus nos

ܐܚܝܕ ܕܩܐܡ ܙܒܢܐ *Præſens ſing. maſc.*

ܡܬܐܫܕ ܗܘ	effunditur ille
ܡܬܐܫܕ ܐܢܬ vel ܡܬܐܫܕܬ	effunderis tu
ܡܬܐܫܕ ܐܢܐ	effundor ego

Plurale

Plurale.

effunduntur illi

effundimini uos

effundimur nos

Singulare fœmin.

effunditur illa

effunderis tu

effundor ego

Plurale.

effunduntur illæ

effundimini vos

effundimur nos

Futurum sing. masc.

effundetur ille,

effunderis tu

effundar, ego

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܢܬܐܫܕܘܢ ܗܢܘܢ — effundentur illi,

ܬܬܐܫܕܘܢ ܐܢܬܘܢ — effundemini, uos

ܢܬܐܫܕ ܚܢܢ — effundemur nos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܢܝܐ — *Singul. fœmin.*

ܬܬܐܫܕ ܗܝ — effundetur illa

ܬܬܐܫܕܝܢ ܐܢܬܝ — effunderis tu

ܐܬܐܫܕ ܐܢܐ — effundar ego

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܢܬܐܫܕܢ ܗܢܝܢ — effundentur illæ

ܬܬܐܫܕܢ ܐܢܬܝܢ — effundemini vos

ܢܬܐܫܕ ܚܢܢ — effundemur nos

ܦܘܩܕܢܐ ܕܚܕ ܕܟܪܐ — *Imperatiuus sing. masc.*

ܐܬܐܫܕ ܐܢܬ — effundere tu

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܐܬܐܫܕܘ ܐܢܬܘܢ vel ܐܬܐܫܕܘ — effundemini vos

singul.

ܡܢܝܢܐ ܢܘܩܒܝܐ — *Sing. fœmin.*

ܐܬܐܫܕܝ ܐܢܬܝ } effundere tu

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܐܬܐܫܕܘ ܐܢܬܘܢ vel ܐܬܐܫܕܝܢ ܐܢܬܝܢ } effundimini vos

ܐܦܐ ܕܠܐܡܬܚܡܢܘܬܐ — *Modus infinitiuus*

ܒܡܬܐܫܕܘ } effundendo

ܠܡܬܐܫܕܘ } effundi

SECVNDÆ SPECIEI INFLEXIO.

ܐܕܫܐ ܕܬܪܝܢ : ܥܒܪ ܕܟܪܐ : — *Præterit. sing. masc.*

ܐܝܠܕ ܗܘ } peperit ille

ܐܝܠܕܬ ܐܢܬ } peperisti tu

ܐܝܠܕܬ ܐܢܐ } peperi ego

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܐܝܠܕܘ ܗܢܘܢ vel ܐܝܠܕܘܢ } pepererunt illi

ܐܝܠܕܬܘܢ ܐܢܬܘܢ } peperistis vos

ܐܝܠܕܢ ܚܢܢ vel ܐܝܠܕܢܢ } peperimus nos

[illegible] *Singul. fœmin.*

ܝܠܕܬ ܗܝ	peperit illa
ܝܠܕܬܝ ܐܢܬܝ	peperisti tu
ܝܠܕܬ ܐܢܐ	peperi ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܝܠܕܝ ܗܢܝܢ vel ܝܠܕܝܢ	pepererunt illæ
ܝܠܕܬܝܢ ܐܢܬܝܢ	peperistis vos
ܝܠܕܢ ܚܢܢ vel ܝܠܕܢܢ	peperimus nos

[illegible] *Præsens sing. masc.*

ܝܠܕ ܗܘ	parit ille
ܝܠܕ ܐܢܬ vel ܝܠܕܬ	paris tu
ܝܠܕ ܐܢܐ	pario ego

ܣܘܓܐܐ *Plurale.*

ܝܠܕܝܢ ܗܢܘܢ	pariunt illi
ܝܠܕܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܝܠܕܝܢܬܘܢ	paritis vos
ܝܠܕܝܢ ܚܢܢ vel ܝܠܕܝܢܢ	parimus nos

[illegible] *Singulare fœmin.*

[illegible]	parit illa
[illegible] vel [illegible]	paris tu
[illegible]	pario ego

[illegible] *Plurale.*

[illegible]	pariunt illæ
[illegible] vel [illegible]	paritis vos
[illegible] vel [illegible]	parimus nos

[illegible] *Futurum sing. masc.*

[illegible]	pariet ille
[illegible]	paries tu
[illegible]	pariam ego

[illegible] *Plurale.*

[illegible]	parient illi
[illegible]	parietis vos
[illegible]	pariemus nos

Singul.

ܡܣܘܢܬܐ ܢܩܒܬܐ — *Sing. fœmin.*

ܬܐܠܕ ܗܝ — pariet illa
ܬܐܠܕܝܢ ܐܢܬܝ — paries tu
ܐܐܠܕ ܐܢܐ — pariam ego

ܡܣܘܢܬܐ ܢܩܒܬܐ — *Plurale.*

ܢܐܠܕ̈ܢ ܗܢ̈ܝܢ — parient illæ
ܬܐܠܕ̈ܢ ܐܢ̈ܬܝܢ — parietis vos
ܢܐܠܕ ܚܢܢ — pariemus nos

ܦܘܩܕܐ ܚܕ ܕܟܪܐ — *Imperatiuus sing. masc.*

ܝܠܕ ܐܢܬ — pare tu

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܝܠܕܘ ܐܢܬܘܢ vel ܝܠܕܘܢ — parite vos

ܡܣܘܢܬܐ ܢܩܒܬܐ — *Sing. fœmin.*

ܝܠܕܝ ܐܢܬܝ — pare tu

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܝܠܕ̈ܝ ܐܢ̈ܬܝܢ vel ܝܠܕ̈ܝܢ — parite vos

ܐܝܟ ܕܠܐ ܡܬܚܡܢܘܬܐ — *Modus infinitiuus.*

ܡܐܠܕ } pariens, ſeu pariēdo
ܠܡܐܠܕ } parere ſeu ad pariēdū

PASSIVI INFLEXIO.

ܐܬܪܐ ܕܥܒܪ ܚܕ ܕܟܪ — *Præteritum Sing. maſc.*

ܐܬܝܠܕ ܗܘ } partus eſt ille
ܐܬܝܠܕܬ ܐܢܬ } partus es tu
ܐܬܝܠܕܬ ܐܢܐ } partus ſum ego

ܣܓܝܐܐ — *Plurale.*

ܐܬܝܠܕܘ ܗܢܘܢ vel ܐܬܝܠܕܘܢ } parti ſunt illi
ܐܬܝܠܕܬܘܢ ܐܢܬܘܢ } parti eſtis vos
ܐܬܝܠܕܢ ܚܢܢ vel ܐܬܝܠܕܢܢ } parti ſumus nos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܐ — *Sing. fœmin.*

ܐܬܝܠܕܬ ܗܝ } parta eſt illa
ܐܬܝܠܕܬܝ ܐܢܬܝ } parta es tu
ܐܬܝܠܕܬ ܐܢܐ } parta ſum ego

Plurale

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܐܬܝܠܕܝ ܗܢܝܢ vel ܐܬܝܠܕܝܢ } partæ sunt illæ
ܐܬܝܠܕܬܝܢ ܐܢܬܝܢ } partæ estis vos
ܐܬܝܠܕܢ ܚܢܢ vel ܐܬܝܠܕܢܢ } partæ sumus nos

ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ ܚܕ ܕܟܪܐ *Præsens sing. masc.*

ܡܬܝܠܕ ܗܘ } paritur ille
ܡܬܝܠܕ ܐܢܬ vel ܡܬܝܠܕܬ } pareris tu
ܡܬܝܠܕ ܐܢܐ } parior ego

ܣܓܝܐܐ *Plurale.*

ܡܬܝܠܕܝܢ ܗܢܘܢ } pariuntur isti
ܡܬܝܠܕܝܢ ܐܢܬܘܢ, ܡܬܝܠܕܝܬܘܢ } parimini vos
ܡܬܝܠܕܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܝܠܕܝܢܢ } parimur nos

ܚܕܢܝܐ ܢܩܒܬܐ *Sing. fœmin.*

ܡܬܝܠܕܐ ܗܝ } paritur illa
ܡܬܝܠܕܐ ܐܢܬܝ vel ܡܬܝܠܕܬܝ } pareris tu
ܡܬܝܠܕܐ ܐܢܐ } parior ego

plurale

ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܡܬܝܠܕܝܢ ܗܢܘܢ	pariuntur illę
ܡܬܝܠܕܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܡܬܝܠܕܝܬܘܢ	parimini vos
ܡܬܝܠܕܝܢ ܚܢܢ vel ܡܬܝܠܕܝܢܢ	parimur nos
ܥܬܝܕܐ ܕܚܕܝܐ ܕܟܪܐ	*Futurũ.Sing. masc.*
ܢܬܝܠܕ ܗܘ	parietur ille
ܬܬܝܠܕ ܐܢܬ	parieris tu
ܐܬܝܠܕ ܐܢܐ	pariar ego
ܣܓܝܐܐ	*Plurale.*
ܢܬܝܠܕܘܢ ܗܢܘܢ	parientur illi
ܬܬܝܠܕܘܢ ܐܢܬܘܢ	pariemini vos
ܢܬܝܠܕ ܚܢܢ	pariemur nos
ܚܕܢܝܬܐ ܢܩܒܬܐ	*Sing. fœmin.*
ܬܬܝܠܕ ܗܝ	parietur illa
ܬܬܝܠܕܝܢ ܐܢܬܝ	parieris tu
ܐܬܝܠܕ ܐܢܐ	pariar ego

[Syriac] *Plurale.*

[Syriac] parientur illæ

[Syriac] pariemini uos

[Syriac] pariemur nos

[Syriac] *Imperatiuus Sing. masc.*

[Syriac] parere tu

[Syriac] *Plurale.*

[Syriac] vel [Syriac] parimini vos

[Syriac] *Sing. fœmin.*

[Syriac] parere tu

[Syriac] *Plurale.*

[Syriac] vel [Syriac] parimini vos

[Syriac] *Modus Infinitiuus.*

[Syriac] pariendo

[Syriac] pari.

Notationes

Notationes.

Notandum est primo, primam speciem huius generis in omnibus temporibus tam actiuis, quam passiuis retinere ܐ naturale, quod in præterito actiuo habet in initio; Secundã vero loco ܒ in futuro & infinitiuo actiuo recipere ܐ cum ܐ vt in verbis iam inflexis perspicitur.

Notandum est secundo, aliquando primã speciem in futuro assumere ܘ cum ܐ ante vltimam prȩteriti litteram, & illud abijcere in illis personis, in quibus diximus species secundi gen. abijcere; vt ܐܠܨ coegit, ܢܐܠܘܨ. ܐܟܠ comedit, ܢܐܟܘܠ. ܐܣܪ ligauit, ܢܐܣܘܪ. Aliquãdo vero nõ assumere vt ܐܡܪ dixit, ܢܐܡܪ. ܐܒܕ perijt, ܢܐܒܕ. In quibus licet remaneat vt diximus ܐ: illud tamẽ profertur cum ܐ, & semper retinent proprium ܐ, quod habebant in præterito: quod etiam habet secunda species, quæ in prædicto tempore commutat ܐ in ܐ eodem modo; vt ܝܠܦ didicit, ܢܐܠܦ. ܝܒܫ aruit, ܢܐܒܫ. ܝܙܦ mutuatus est, ܢܐܙܦ. In vtraque autem specie imperatiuus a futuro, reiectis solum ipsius futuri litteris deriuatur; Sciendum tamen est, primæ speciei verba, quæ ܘ in futuro recipiunt, ܐ quod est supra ܐ in prima futuri, commutare in ܐ; vt ܐܣܘܪ liga &c. Ea vero, quæ non recipiunt, imperatiuum præterito similem habere, verba autem secundæ speciei in imperatiuo retinent proprium ܝ & reijciunt ܐ, semper tamẽ cum ܐ supra penultimam

mam vt ܝܠܦ disce. Similiter etiam infinitiuus a futuro cũ ijsdem vocalibus deducitur abiecto tamen ܘ cum ܝ ab ijs, quæ ea recipiũt,& posito supra penultimam ܵ vt ܠܡܐܟܠ comedere, ܠܡܐܡܪ dicere, ܠܡܐܠܦ discere, &c.

Notandum tertio, hoc genus, sicut de secundo dictum est, supra penultimam habere ܶ in passiuo; vt ܐܬܐܟܠ comestus est, ܐܬܝܠܕ partus est. In imperatiuo autem prima species supra secundam consonantẽ, secunda vero supra tertiã recipit ܵ reiectis cæteris vocalibus, excepta ea, quæ est in principio, vt ܐܬܐܟܠ comedere, ܐܬܐܡܪ dicere, ܐܬܝܠܕ parere,&c. Infinitiuus postea fere eodẽ modo, quo in alijs passiuis sic formatur ܡܬܐܟܠܘ comedi, ܡܬܝܠܕܘ pari, &c. Sed hæc & similia ex verborum inflexionibus melius percipiuntur.

De verbis anomalis & defectiuis.

CAPVT IX.

SVnt quædam verba, quæ aliquantulum a quinque prædictorum generum regulã aberrant, atque in declinatione deficiunt, & ideo ne in illa offendentes erremus, sunt hic breuiter tangenda.

Notandum est igitur primo esse quædam verba, quæ primum genus, licet non omnino, aliquo tamen modo sequi videntur; vt verbum ܐܫܬܝ bibit in præterito sequitur verbum ܫܠܐ quieuit, quod etiam sequitur in præsenti, futuro,

&

& infinitiuo, reiecto tamen ܐ quod in præterito habet, vt ܐܫܬܝ bibit, ܢܫܬܐ bibet, ܠܡܫܬܐ bibere, vel ad bibendũ. In imperatiuo vero sequitur verbum passiuum ܐܬܟܬܒ; nã in secunda persona masc. gen. habet ܺ supra penultimam, vt ܐܫܬܝ bibe ܐܫܬܘ bibite; in secũda autẽ fœm. gen. vt alia habet ܳ vt ܐܫܬܝ bibe, ܐܫܬܝܢ bibite. Item ܦܫܐ pinsuit, ܐܠܐ vlulauit, luxit, deplorauit, in omnibus sequũtur verbũ ܓܠܐ, verbum autem ܐܬܐ venit, quamuis in cœteris sequatur ܓܠܐ, habet tamen litteras seruiles sui futuri cum ܐ, affectas ܳ vt ܢܐܬܐ veniet, habetque etiam secundas personas imperatiui viduatas ܐ, quod in alijs habebat temporibus: & secundam quidem masc. gen. sing. num. habet desinentem in ܐ cum ܳ, vt ܬܐ veni: illam vero, quæ est pluralis numeri format, vt verbum ܓܠܐ videlicet cum ܘ & ܺ supra ܬ, vt ܬܘ vel ܬܘܘ venite; & similiter secundas fœminini generis vt prædictum verbũ, habet, singularem quidẽ ܬܝ veni, pluralẽ vero ܬܝܢ venite. sed subijciamus claritatis causa formationes singulorũ temporum ac modorum. Præteritũ enim est.

ܦܫܐ pinsuit ܦܫܝܬ pinsuisti. ܐܠܐ vlulauit ܐܠܝܬ vlulasti.

ܐܬܐ

ܐܬܐ venit ܐܬܝܬ venisti. Præsens. ܐܦܐ pinsit. ܝܠܠ vlulat, ܐܬܐ venit. Futurũ. ܢܐܦܐ pinset. ܢܝܠܠ vlulabit. ܢܐܬܐ veniet. Imperatiuus. ܐܦܝ pinse, ܐܦܘ vel ܐܦܘܢ pinsite, ܐܦܝ pinse, ܐܦܝܢ pinsite. ܐܝܠܠܝ vlula. ܐܝܠܠܘ vel ܐܝܠܠܘܢ vlulate. ܐܝܠܠܝ vlula. ܐܝܠܠܝܢ vlulate. Infinitiuus, ܠܡܐܦܐ pinsere, vel ad pinsendum. ܠܡܝܠܠ vlulare, vel ad vlulandum. ܠܡܐܬܐ venire, vel ad veniendum. Aliæ autẽ horum verborum personæ eodem modo, quo personæ ܕܐܢܐ sine vllo fere discrimine præter assignatum, inflectuntur. Verumtamen silentio non est prætereundum, quod quidam videtur docere, priorẽ videlicet syllabã seu litteras seruiles verbi ܢܐܦܐ afficiendam esse ܶ sic ܢܶܐܦܐ, ait enim ܢܶܐܦܘܢ pinsent esse, sicut ܢܶܐܬܐ veniet, cũ ܶ breui supra ܢ: Excipit tamẽ primam personam, cuius litteram seruilem seu ܐ verbi vult legi cũ ܰ, vt ܐܰܦܐ pinsam; non autem cum ܶ sicut ܐܶܬܐ veniam. Sed meo quidem iudicio omnino decipitur, gratisque id asserit. primo enim facit sine vlla necessitate illam vocalium supra litteras seruiles mutationem; quæ in nullo verbo tali tempore fieri solet. Futurum enim in omnibus verbis, quæ in ipso retinent ܐ, primam syllabam, seu litteras seruiles cuiuslibet personæ eadem vocali, vt patet inductione, affectas habet. At ille concedit priorem primæ personæ prædicti verbi syllabam, seu litteram seruilem esse ܰ affectam; Ergo & priorem

rem tertiæ, & reliquarum omnium personarum eiusdem temporis eadem vocali afficiendam esse fateatur, necesse est. Deinde ܐܦܐ inflectitur vt ܐܠܐ: a Grammaticis enim hæc duo tamquam ab alijs dissentientia, inter se vero consentientia excipiuntur. At constat inter omnes priorem syllabã ܢ, seu literas seruiles futuri ܢܐܠܐ legi cum ܐ. Ergo, & prior futuri ܢܐܦܐ cum eadem vocali legenda est. Accedit, quod fere omnes boni scriptores ita scribunt, ac legunt; & ita nunc est in communi vsu. Præterea monendum est, hæc duo verba prædicta ܐܦܐ & ܐܠܐ esse transmigrantia, seu actiua, ac proinde ab ipsis passiuum deriuari. In præterito quidem ܐܬܐܦܝ pistus est, ܐܬܐܠܝ deploratus est. In præsenti vero ܡܬܐܦܐ pinsitur, ܡܬܐܠܐ deploratur. In futuro ܢܬܐܦܐ pinsetur, ܢܬܐܠܐ deplorabitur. In imperatiuo ܐܬܐܦܝ pinsere, ܐܬܐܠܝ deplorare. In infinitiuo tandem ܠܡܬܐܦܝܘ pinsi, ܠܡܬܐܠܝܘ deplorari, semper cum duplici ܐ: retinent enim ܐ, quod in actiuo habent cum proprio ܐ, & fere vt ܐܬܓܠܝ sicut etiam vt ipsum in actiuo, coniugantur.

Porro licet hæc duo verba ܝܡܐ iurauit, ܝܥܐ germinauit, in præterito, ac præsenti sequantur ܚܙܐ; (fit enim ܝܡܝܬ iurasti, ܝܥܝܬ germinasti, sicut ܚܙܝܬ) futurum tamen, &

infi-

infinitiuum formant cum ܡ affecto ‸ vt ܢܐܡܐ iurabit, ܠܡܐܡܐ iurare vel ad iurandū, ܢܐܒܐ germinabit, ܠܡܐܒܐ germinare, vel ad germinandum. Et ſupra penultimam ſecundæ perſonæ ſing. num. gen. maſculini imperatiui recipiunt ‸, vt ܐܡܝ iura, ܐܒܝ germina; in reliquis cōueniunt cum verbo prædicto. Item a tertia, & ſecunda perſona vtriuſque generis numeri ſingularis futuri verborum ܗܘܐ ideſt, fuit, cum ܗ omnino quieſcenti, ac latenti; & ܗܘܐ id eſt, factus eſt, ſeu euaſit, cum ܗ quieſcenti, ſed non latenti, aliquando & præſertim apud poetas abijcitur ܘ, vt ܢܗܐ erit, vel fiet ille. ܬܗܐ eris, vel fies, tu mas; & erit, vel fiet illa mulier; ܬܗܝܢ eris, vel fies tu mulier. Vbi etiam aduertendum eſt litteras ſeruiles tunc quieſcentes euadere. Hæc duo poſtea verba iam præmiſſa eodem modo inflectūtur, quo ܒܢܐ & inter ſe non differunt niſi fere in præterito, quia videlicet ܗ vnius, quod ſignificat eſſe, omnino quieſcit, & occultatur; alterius vero quod ſignificat euadere, vel fieri, licet quieſcat non tamen in legendo occultatur, ac proinde propter vocis ſimilitudinem interdum ſunt ambigua, & tunc non tam eſt habenda vocis ratio, quam loci interpretandi ſenſus. Monendum deinde eſt ſæpe ſecundā præteriti prædicti verbi reperiri loco ſecundæ imperatiui vt ܗܘܝܬ ܡܝܩܪ eſto honorās, quod ſingulare eſt: niſi dicamus huiuſmodi perſonam ex voce imperatiui ܗܘܝ, eſto, & pronomine eiuſdem perſonæ eſſe compactam. Huc quoque ſpectant duo verba imperfecta, ac defectiua, quæ præſentis tantum vocem habent, & cæteris temporibus carent, vt ܐܬܐ conuenit ille, ܐܬܝܢ conueniunt illi

illi, ܦܳܐܝܳܐ conuenit illa, ܦܳܐܝܳܢ conueniunt illæ, ܝܳܐܶܐ decet ille, ܝܳܐܶܝܢ decent illi, ܝܳܐܝܳܐ decet illa, ܝܳܐܝܳܢ decẽt illæ.

Notandum eſt ſecundo, in ſecundo genere eſſe quædam verba, quæ ab alijs diſcedunt; vt ܪܗܛ cucurrit; in imperatiuo non dicitur ܪܗܘܛ ſecundum regulam: ſed eius litterarum locus permutatur, ita vt ܗ cum ܘ ſit in principio, deinde ſequatur ܪ & ܛ quiſcentia, ſic ܗܪܘܛ curre. In aliis autem temporibus, ac modis non diſcedit a ſuo genere. Ad hoc deinde genus videtur reduci verbum ܣܡܘܪ horruit, cuius præteritum vt eius futurum ac imperatiuum, ܘ poſſidere videtur, vt etiam quidam docent Grammatici, & conſtat ex Pſal. 118.

ܣܡܘܪ ܒܣܪܝ ܡܢ ܕܚܠܬܟ ܘܡܢ ܕܝܢܝܟ ܕܚܠܬ .

Horruit caro mea a timore tuo, & a iudicijs tuis timui. Et ex illo Iob. ܡܫܟܝ ܣܡܘܪ ܘܐܬܒܩܩ :

Pellis mea horruit & mucuit. Et licet huius verbi præteritum hanc habeat formam; poteſt tamen habere & aliam, quæ ſit ſine ܘ, vt ܣܡܪ, legiturq. etiam in paſſiuo ܐܬܣܡܪ & inflectitur vt verba ſui generis. Item verbum ܡܝܬ mortuus eſt, in præterito habet ܝ cum ◌ܰ, & ſic inflectitur.

ܡܝܬ mortuus eſt, ܡܝܬܬ mortuus es, ܡܝܬܬ mortuus ſum, ܡܝܬܘ vel ܡܝܬܘܢ mortui ſunt, ܡܝܬܬܘܢ mortui eſtis,

ܡܝܬܢ vel ܡܝܬܝܢܢ mortui ſumus. ܡܝܬܬ mortua eſt, ܡܝܬܬܝ mortua es. ܡܝܬܝ vel ܡܝܬܝܢ mortuæ ſunt. ܡܝܬܬܝܢ mortuæ eſtis. In cæteris ſequitur verbum ܩܡ : præſens enim eius eſt ܡܐܬ moritur. Futurum ܢܡܘܬ morietur. Imperatiuus ܡܘܬ morere. Infinitiuus ܡܡܬ moriendo, vel ܠܡܡܬ mori, vel ad moriendum, deriuatur enim perinde, ac ſi præteritum eius eſſet ܡܬ. Deinde ܣܠܩ aſcendit, ſequitur ܢܦܩ : in futuro tamen imperatiuo, & infinitiuo amittit ܠ, vt ܢܣܩ aſcendet, ܬܣܩ aſcendes, ܐܣܩ aſcendam, ܣܩ aſcende, ܠܡܣܩ aſcendere. verbum ܢܬܠ dabit, habet tantum futurum, & infinitiuum, vt ܢܬܠ dabit, ܬܬܠ dabis, ܐܬܠ dabo. ܠܡܬܠ dare, vel ad dandum. Item verbum ܝܗܒ dedit, in actiuo caret futuro, non enim dicitur ܢܗܒ, ſed loco ipſius ſubſtituitur ܢܬܠ : & ita vnum ab altero, quæ ſibi deſunt tempora, mutuatur; habet tamen cætera tempora; vt ܝܗܒ dedit, ܝܗܒ dat, ܗܒ da, ܠܡܝܗܒ dare vel ad dandum. Circa quod

ca quod verbum, diligenter aduertendũ est litteram ܗ, quam habet in tertia masculina, & secunda vtriusque generis, & numeri, & tertia fæminina, & prima plurali, & cum affixis in prima vtriusque numeri, & secunda vtriusque generis, & numeri, in pronunciatione occultari; in prima vero, & tertia singulari fæminina, & cum affixis in tertia plurali vtriusque generis, & in præsenti cum cæteris proferri; Vnde nonnulli docent ܗ in hoc verbo occultari, quando ܒ quiescit: quando vero mouetur, non occultari. Et ita aiunt in prioribus personis, quia ܒ quiescit; ܗ occultari: in reliquis vero, quia ܒ mouetur, ܗ non occultari. Sed quid quid sit, ponamus exempla personarum, in quibus ܗ occultatur, & in quibus profertur: occultatur autem in istis ܝܗܒ dedit, ܝܗܒܬ dedisti, ܝܗܒܘ dederunt, ܝܗܒܬܘܢ dedistis vos, ܝܗܒܢ vel, ܝܗܒܢܢ dedimus, ܝܗ̈ܒܝܢ dederunt eæ, ܝܗ̈ܒܬܝܢ dedistis, ܝܗܒܬܗ dedi illum ego, ܝܗܒܬܝܗܝ dedisti eum, ܝܗܒܬܘܢܝܗܝ dedistis eum. ܝܗܒܬܗ dedit illa eum, ܝܗܒܬܝܗܝ dedisti tu illum, ܝܗ̈ܒܬܝܢܝܗܝ dedistis illum vos, fœm. Profertur vero in his vt ܝܗܒܬ dedi, ܝܗܒܬ dedit illa, ܝܗܒܘܗܝ dederunt illi eum, ܝܗ̈ܒܗܝ dederunt illæ eum, vel ܝܗ̈ܒܝܢܝܗܝ In præsenti autẽ vt ܝܗܒ dat ille, ܝܗܒܝܢ dant illi, ܝܗܒܐ

 dat

dat illa, ܝܗ̈ܒܢ dant illæ &c. Hoc prȩterea verbum in passiuo habet omnia tempora, & in omnibus ܗ profertur. formatur autem additione ܐ supra ܝ & ܬ supra ܗ, vt ܐܬܝܗܒ datus est, & sequitur ܐܬܝܗܒܬ. Huc potest reuocari verbum illud ܙܕܩ quod nō habet nisi præsens, vt ܙܕܩ conuenit ille, ܙܕܩܝܢ conueniunt illi, ܙܕܩܐ conuenit illa, ܙܕ̈ܩܢ conueniunt illæ, quod verbū fere construitur, vt impersonale. Quo etiam modo frequentius in sacris præsertim litteris construitur hoc verbum ܡܐܢ quod tædere, seu cum quodā tædio, ac fastidio pigrescere significare videtur. vt psal. 95. iuxta Chal. 94. iuxta Latinos. ܡܐܢܬ ܠܝ ܒܕܪܐ ܗܘ Tæduit me generationis illius; & ad Galatas 6.

ܘܟܕ ܥܒܕܝܢܢ ܕܫܦܝܪ ܠܐ ܢܡܐܢ ܠܢ : ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܕܢܚܨܘܕ ܘܠܐ ܢܡܐܢ ܠܢ .

Et cum facimus, quod bonum est, non tædeat nos, seu ne pigrescamus; erit enim tempus, quo metemus, & non tedebit nos, seu non pigrescemus. Sic etiam 2. ad Corinth. 4. ad Ephes. 3. 2 ad Thessalonic. 3. ad Heb. 12. & Lucæ 18. Interdum etiam apud auctores Chaldeos, vt personale construitur: inflectique videtur, vt verba quartæ speciei secūdi generis: eius enim præteritum videtur esse ܡܐܢ sicut ܫܐܠ idest, interrogauit. præsens ܡܐܢ sicut ܫܐܠ; Futurum ܢܡܐܢ sicut ܢܫܐܠ

No-

Notandum est tertio, sub quarto genere contineri quoque illa verba, quæ habent duplex, ܝ & ܐ in fine, vt ܒܝܐ consolatus est, ܐܠܦ erudijt, direxit in scientijs; ܚܕܝ gauisus est, ܛܡܐ polluit, ܣܝܐ fœdauit, quæ quidem verba, licet reuera non sint anomala; & reuocentur ad primam quarti generis speciem: tamen quia videntur esse aliquantulũ difficilia, & tyronibus non paruam solent exhibere molestiã; hic commodius aliquod illorum inflectendum proponere volui, vt quisque facile cætera inflectat. Præterit. sing. mascul. ܒܝܐ consolatus est, ܒܝܝܬ consolatus es, ܒܝܝܬ consolatus sum. Plur. ܒܝܘ ܗܢܘܢ vel ܒܝܝܘܢ cõsolati sunt, ܒܝܝܬܘܢ consolati estis, ܒܝܝܢܝ vel ܒܝܝܢ cõsolati sumus. Sing. fæm. ܒܝܝܬ consolata est, ܒܝܝܬܝ consolata es, ܒܝܝܬ consolata sum, Plur. ܒܝܝ vel ܒܝܝܢ consolatæ sunt. ܒܝܝܬܝܢ consolatæ estis, ܒܝܝܢܝ vel ܒܝܝܢ consolatæ sumus. Præsens sing. masc. ܡܒܝܐ consolatur, ܡܒܝܐ vel ܡܒܝܐܬ consolaris, ܐܢܐ ܡܒܝܐ consolor. Plur. ܡܒܝܝܢ ܗܢܘܢ consolantur illi, ܡܒܝܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܡܒܝܝܬܘܢ consolamini. ܡܒܝܝܢ ܚܢܢ vel ܡܒܝܝܢܢ consolamur. Sing. fæm. ܡܒܝܝܐ ܗܝ consolatur illa, ܡܒܝܝܐ ܐܢܬܝ vel ܡܒܝܝܬܝ conso-

consolaris, ܡܬܒܝܐ ܐܢܐ consolor. Plur. ܡܬܒܝܝܢ ܗܢܘܢ cõsolantur, ܡܬܒܝܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܡܬܒܝܐܝܬܘܢ consolamini. ܡܬܒܝܝܢܢ vel ܡܬܒܝܝܢ ܚܢܢ consolamur. Futur. sing. m. ܢܬܒܝܐ consolabitur. ܬܬܒܝܐ consolaberis tu, ܐܬܒܝܐ consolabor ego. Plur. ܢܬܒܝܘܢ consolabuntur illi, ܬܬܒܝܘܢ consolabimini, ܢܬܒܝܐ consolabimur. Singulare fæmininũ. ܬܬܒܝܐ consolabitur illa, ܬܬܒܝܝܢ consolaberis tu, ܐܬܒܝܐ consolabor ego. Plurale. ܢܬܒܝܝܢ consolabũtur illæ, ܬܬܒܝܝܢ consolabimini vos, ܢܬܒܝܐ consolabimur nos. Imperatiuus sing. masc. ܐܬܒܝܐ consolare tu, Plurale. ܐܬܒܝܘ vel ܐܬܒܝܘܢ consolamini vos. Sing. fœmin. ܐܬܒܝܝ consolare tu. Plurale ܐܬܒܝܝܢ consolamini vos. Infinitiuus. ܡܬܒܝܘ consolans, seu consolando, ܠܡܬܒܝܘ ad consolandum, seu consolari.

In omnibus vt vides sequitur verbum ܒܕܪ, quod continetur sub prima specie quarti generis, ita vt prima littera verbi inflexi, ܒܕܐ cum ܒ respondet primæ verbi, ܒܕܪ dissipauit. secunda secundæ, & tertia tertiæ: ܐ enim est omnino quiescēs, sicut consonans, ܪ. passiuum autem sequitur omnino actiuum in co-

in coniugando, vt ܐܬܬܟܫܠ sicut ܐܬܦܥܠܘܬ, vel ܐܬܒܕܪ: dissipatus est. Nonnumquam hæc verba coniugari vt secundum genus coniugationum, quidam probant ex illo Aphrem ܢܫ̈ܐ ܕܓܒܪ̈ܐ ܐܬܛܢܦ̈ܝ mulieres virorum fœdatæ sunt.

Notandũ est quarto, esse quædam verba, quæ licet ad quintum genus reuocari videantur, illud tamen non in omnibus sequuntur; nam ܐܙܠ iuit, licet sit, vt ܐܟܠ; ܐ tamen, quod habet, in pronunciando occultatur in prima, & tertia sing. fæmin. præteriti; & in personis pluralis num. mascul. gen. & fæminini vtriusque numeri præsentis, & in tertia & secunda plurali vtriusque generis, & secunda fæminina singulari futuri, vt ܐܶܙܠܶܬ ܐܶܢܳܐ iui ego. ܗܝ ܐܶܙܠܰܬ iuit illa. ܐܶܙܰܠܘ eũt illi, &c. ܐܳܙܠܳܐ it illa. ܐܳܙܠܺܝܢ eunt illæ. ܢܶܐܙܠܽܘܢ ibunt illi; ܬܶܐܙܠܽܘܢ ibitis vos mares. ܢܶܐܙܠܳܢ ibunt illæ. ܬܶܐܙܠܳܢ ibitis vos fæminæ. ܬܶܐܙܠܺܝܢ ibis tu fæmina. in quibus personis ܙ afficitur illa vocali, qua ܐ, nisi occultaretur, afficiendum esset. Monẽdum tamen hic est, esse vocem quamdam singularem, scriptura quidem esse eandem cum tertia singulari fæminina præteriti, pronunciatione vero discrepantem, eo quod in illa ܙ quiescit, & ܐ profertur; vt illud Matth. 5. ܠܡܕܡ ܠܐ ܐܙܠܐ ad nihilũ valet, vel iuuat, vel vtile est; rursus verbum ܐܙܠ in imp. amittit ܐ, facitq. ܙܠ cum ܰ supra ܙ, in infinitiuo vero ܠܡܐܙܠ ire, cum ܶ. Præterea verbum ܐܬܐ in

præ-

præterito,& imperatiuo ſimile eſt verbo ܐܫܟܚ, in præſenti vero, futuro, & infinitiuo non item; in præſenti enim aſſumit ܡ vt ܡܫܟܚ, in futuro ܢ cum ^ ſine ܘ vt ܢܫܟܚ; in infinitiuo habet ܘ cum ܿ paſſiuorum more, vt ܠܡܫܟܚܘ. Hoc autem verbum duo ſignificat; poſſe, & inuenire; cum primum ſignificat, caret paſſiuo, cum vero ſecundum, illud habet; quod ſic formatur, ac ſi in actiuo initiū eius ſit ܫܬ vt ܐܫܬܟܚ inuentus eſt. Item in verbis ܝܕܥ ſciuit, & ܝܬܒ ſedit, futurum additione tantum litterarum ipſius futuri cum ^ ſine ܐ formatur, vt ܢܕܥ ſciet, ܢܬܒ ſedebit: contra vero imperatiuus fit illarum litterarum cum eadem vocali abiectione; vt ܕܥ ſcito, ܬܒ ſede. In infinitiuo ſequuntur verbum ܐܫܟܚ vt ܠܡܕܥ ſcire, ܠܡܬܒ ſedere. Et hæc de iſtis verbis: cætera, ſi quæ ſunt quæ non attigimus auctorum lectione, & vſu facile addiſcuntur.

De verborum affixis.

CAPVT X.

EGimus de ſingulis coniugationum generibus, ſequitur nunc, vt breuiter de illorum affixis agamus: quorum cognitio adeo neceſſaria eſt, vt ſine illa, nec eleganter ſcribere, nec auctorum ſcripta recte intelligere poſſimus. Quare, vt intelligantur, primū quædam in genere edocebimus. Deinde ipſa affixa cum

cũ ſingulis coniugationũ generibus connectemus. Poſtea circa ſingula, ſi quid erit obſeruatione dignum, indicabimus. Varijs porro ſcriptorũ teſtimonijs adducẽdis pro ſingularũ perſonarum affixis, ne ſatis longi, ac moleſti ſtudioſis eſſe videamur, de induſtria ſuperſedebimus.

Notandum eſt igitur primo duodecim eſſe potiſsimum litteras, ſeu particulas, quæ per ſe quidem nihil ſignificant, variis tamen variarum coniugationum verbis in fine annexæ, atque affixæ, varias indicant perſonas: Pronominumque munere funguntur. Et quidem illarum quattuor, quæ ſunt ܗ : ܝܗܝ : ܗܝ : ܘܗܝ id eſt eum, indicant tertiam perſonam ſingularis numeri, maſculini generis in diuerſis perſonis, ac temporibus variarum coniugationum, vt ܦܪܫܗ ille ſeparauit eum, ܒܢܝܗܝ ille ædificauit eum, ܦܪܫܘܗܝ illi ſepararunt eum, ܢܦܪܫܝܘܗܝ ſeparabit eum: & ſic in alijs, vt patebit. Illarum duæ ſignificant tertiam ſingularis numeri fœminini generis, quæ ſunt ܗ̇ : ܝܗ̇ id eſt, eam, vtrique appoſito puncto ex parte ſuperiori litteræ ܗ vt ܒܢܗ̇, ædificauit eam, ܢܒܢܝܗ̇ ædificabit eam, vel ܢܦܪܫܝܗ̇ ſeparabit eam. Item illarum quattuor, ſecundam perſonam oſtendunt. quarum prima ſcilicet ܟ quieſcẽs, ſola, id eſt, te, ſecundam maſc. gen. ſing. num. deſignat. ſecunda ܟ etiam quieſcens cum ܝ, ſic ܟܝ, te, ſecundam fœmin. gen. ſing. numeri. Tertia ܟ cum ܘ, & ܢ ſic ܟܘܢ, vos, ſecundam maſc. gen. num. plur. Quarta demum ܟ cum ܝ, & ܢ ſic,

ܟܝ vos, secundam eiusdem numeri fœminini generis. in quibus, cum verborum sunt affixa, semper littera ܟ, est mollis, vt ܒܢܟ, ille ædificauit te, masc. gen. ܒܢܟܝ ædificauit te, fœm. gen. ܒܢܟܘܢ ædificauit vos, masc. gen. ܒܢܟܝܢ ædificauit vos, fœmin. gen. Illarum denique duæ, primam personam vtrique generi communem referunt. vna in numero singulari, quæ est ܝ quiescens cum ܢ, sic ܢܝ, id est me; in plurali altera, quæ est, ܢ dumtaxat, idest nos, item quiescens. Sed quomodo hæc affixa, seu litteræ pronominum vicē gerentia verbis annectantur, & cui generi coniugationum, & quibus personis, quæ subdemus, exempla, indicabunt.

Notandum est secundo non esse affixa tertiæ personæ numeri multitudinis, quæ videlicet, cum verbis in fine, sicut aliarum personarum eiusdem numeri, & generis affixa, connectantur: quo fit, vt dici non possit verbi gratia ܒܢܗܘܢ, ille ædificauit eos, vel ܒܢܗܝܢ ille ædificauit eas, &c. in nullo tēpore, vel modo; sicut dicitur ܒܢܟܘܢ ille ædificauit vos, masc. gen. ܒܢܟܝܢ ædificauit vos, fœm. gen. &c. huiusmodi enim affixa in verbis locum non habent: sed illorum vicem pronomina, ܐܢܘܢ eos, & ܐܢܝܢ eas, de quibus fuse dictum est lib. 2. c. 17. gerere, separatimque scripta post verba collocari, vt ܒܢܐ ܐܢܘܢ ille ædificauit eos, ܒܢܐ ܐܢܝܢ ædificauit eas. & sic cum aliis personis, quæ breuitatis causa in subiectis affixorum tabellis præ-

prætermittuntur. Item præſens affixa habere non pôteſt, ſed loco illorum aſſumit, tum duo pronomina dicta, tum pronomen ܠܗ, de quo libro ſecundo, vt ܒܢܐ ܠܗ ille ædificat eum, ܒܢܐ ܠܗܘܢ ædificat eos, &c. Rurſus verba paſſiua, & inhærentia, ſeu intranſitiua, fere affixa non ſuſcipiunt. Affixa enim perſonam patientem ſignificant, quam ſola verba actiua poſt ſe flagitare conſueſcunt. Quare de præſenti: & huiuſmodi verbis nihil erit dicendum. Monendum tamen eſt verbum ܐܬܕܟܪ recordatus eſt, cum actiuorum more conſtruitur, affixa ſuſcipere: quamuis enim voce ſit paſſiuum: ſignificatione tamē modo paſsiue; modo actiue, & quidem frequentius, vſurpatur, vt ܐܬܕܟܪܢܝ recordare mei.

Notandum eſt tertio, primâ verbi perſonam, primæ perſonæ affixum non admittere, ſicut neque ſecundam, ſecundæ, non enim dici ſolet ædificaui me; ædificaſti te &c. Quod ſi huiuſmodi modus aliquando in ſermone vſuueniat, tunc adhiberi poteſt pronomen dictum ܠܗ, vel multo elegantius nomen ܢܦܫܐ anima, ſeu ܩܢܘܡܐ perſona, vt Matth. 4. ܫܕܝ ܢܦܫܟ ܠܬܚܬ. Abijce animam tuam, ideſt, te ipſum deorſum &c. & hęc loquendi formula in noſtra lingua eſt frequentiſſima.

Notandum eſt quarto, hunc à nobis ordinem in affixis cum verbis connectendis ſeruatum iri. primum videlicet cum verbis affixa maſc. gen. deinde fœm. gener. connectemus. prętereà affixa primæ perſonæ vtriuſque gen. & numeri cum ſint communia, & omnino eadem, ſicut etiam ipſę primę perſonæ, quibus affiguntur, communes, & eædem ſunt, à nobis in ſubiectis tabellis toties non repetentur; ſed ſatis eſt, ſi ſemel ea in maſculino genere ponantur, & in fœminino ſubintelligantur.

De primi generis coniugationum affixis.

CAPVT XI.

PRIMAE SPECIEI INFLEXIO.

Præteritum mascul. gen.

ædificauit

ܒܢܝܗܝ eum

ܒܢܟ te

ܒܢܢܝ me

ܒܢܟܘܢ vos

ܒܢܢ nos

ܒܢܗ̇ eam

ܒܢܟܝ te

ܒܢܟܝܢ vos

ædificasti

ܒܢܝܬܝܗܝ eum

ܒܢܝܬܢܝ me

ܒܢܝܬܢ nos

ܒܢܝܬܗ̇ eam

ædificaui

ܒܢܝܬܗ eum

ܒܢܝܬܟ te

ܒܢܝܬܟܘܢ vos

ܒܢܝܬܗ̇ eam

ܒܢܝܬܟܝܢ vos

ædificarunt

ܒܢܘܗܝ. ܐܘ ܒܢܘܢܝܗܝ eum

ܒܢܘܟ vel ܒܢܘܢܟ te

ܒܢܘܢܝ vel ܒܢܘܢܢܝ me

ܒܢܘܟܘܢ. ܐܘ ܒܢܘܢܟܘܢ vos

ܒܢܘܢ vel ܒܢܘܢܢ nos

ܒܢܘܗ̇ vel ܒܢܘܢܗ̇ eam

ܒܢܘܢܗܝ

ܒܢܐܢܝ me
ܒܢܐܟܘܢ vos
ܒܢܐܢ nos
ܒܢܐܗ eam
ܒܢܐܟܝ te
ܒܢܐܟܝܢ vos

ædificasti

ܒܢܝܬܗܝ eum
ܒܢܝܬܢܝ me
ܒܢܝܬܢ nos
ܒܢܝܬܗ eam

ædificarunt

ܒܢܘܢܗܝ vel ܒܢܘܗܝ eum
ܒܢܘܢܟ vel ܒܢܘܟ te
ܒܢܘܢܢܝ vel ܒܢܘܢܝ me
ܒܢܘܢܟܘܢ vel ܒܢܘܟܘܢ vos
ܒܢܘܢܢ vel ܒܢܘܢ nos

ܒܢܐܘܢܟ vel ܒܢܐܘܟ te
ܒܢܐܘܢܟܘܢ vel ܒܢܐܘܟܘܢ vos

ædificastis

ܒܢܝܬܘܢܝܗܝ eum
ܒܢܝܬܘܢܢܝ me
ܒܢܝܬܘܢ nos
ܒܢܝܬܘܢܗ eam

ædificauimus

ܒܢܝܢܗܝ eum
ܒܢܝܢܟ te
ܒܢܝܢܟܘܢ vos
ܒܢܝܢܗ eam
ܒܢܝܢܟܝ te
ܒܢܝܢܟܝܢ vos

Fœminini generis.

ædificauit

ܒܢܬܗ eum
ܒܢܬܟ te

ܒܢܘܗ

ædificabis

ܐܒܢܝܬܘܗܝ eum

ܐܒܢܝܬܢܝ me

ܐܒܢܝܬܢ nos

ܐܒܢܝܬܗ eam

ædificabo

ܐܒܢܝܘܗܝ eum

ܐܒܢܝܟ te

ܐܒܢܝܟܘܢ vos

ܐܒܢܝܗ eam

ܐܒܢܝܢܟ te

ܐܒܢܝܢܟܘܢ vos

ædificabunt

ܢܒܢܘܢܘܗܝ eum

ܢܒܢܘܢܟ te

ܢܒܢܘܢܢܝ me

ܢܒܢܘܢܟܘܢ vos

ܢܒܢܘܢܢ nos

ܒܢܝܬܗ vel ܒܢܝܬܝܗ eam

ܒܢܝܬܟ vel ܒܢܝܬܝܟ te

ܒܢܝܬܟܘܢ vel ܒܢܝܬܝܟܘܢ vos

ædificastis

ܒܢܝܬܘܢܝܗܝ eum

ܒܢܝܬܘܢܢܝ me

ܒܢܝܬܘܢܢ nos

ܒܢܝܬܘܢܗ eam

Futurum masc. gen.

ædificabit

ܢܒܢܝܘܗܝ eum

ܢܒܢܝܟ te

ܢܒܢܝܢܝ me

ܢܒܢܝܟܘܢ vos

ܢܒܢܝܢ nos

ܢܒܢܝܗ eam

ܢܒܢܝܢܟ te

ܢܒܢܝܢܟܘܢ vos

ܢܒܢܘܢܗ

ܐܒܢܝܟ te
ܐܒܢܝܢܝ me
ܐܒܢܝܟܘܢ vos
ܐܒܢܝܢ nos
ܐܒܢܝܗ eam
ܐܒܢܝܟܝ te
ܐܒܢܝܟܝܢ vos

aedificabis

ܐܒܢܝܘܗܝ cum
ܐܒܢܝܢܢܝ . ܐܒܢܝܢܢܝ me
ܐܒܢܝܢ vel ܐܒܢܝܢܢ nos
ܐܒܢܝܗ eam

aedificabunt

ܢܒܢܘܢܝܗܝ cum
ܢܒܢܘܢܟ te
ܢܒܢܘܢܢܝ me
ܢܒܢܘܢܟܘܢ vos
ܢܒܢܘܢܟܝ

ܢܒܢܘܢܗ eam
ܢܒܢܘܢܟ te
ܢܒܢܘܢܟܘܢ vos

aedificabitis

ܐܒܢܘܢܝܗܝ cum
ܐܒܢܘܢܢܝ me
ܐܒܢܘܢܢ nos
ܐܒܢܘܢܗ eam

aedificabimus

ܢܒܢܝܘܗܝ cum
ܢܒܢܝܟ te
ܢܒܢܝܟܘܢ vos
ܢܒܢܝܗ eam
ܢܒܢܝܟܝ te
ܢܒܢܝܟܝܢ vos

Foeminini generis.

aedificabit

ܐܒܢܝܗܝ cum

ܒܢܘܢܝ vel ܒܢܘܢ nos

ܒܢܘܢܗ vel ܒܢܘܗ eam

Fœminini generis.

ædifica

ܒܢܝܗܘܗܝ eum

ܒܢܝܢܝ vel ܒܢܝܢܝ me

ܒܢܝܢ vel ܒܢܝܢ nos

ܒܢܝܗ eam

ædificate

ܒܢܘܗܝ eum

ܒܢܘܢܝ me

ܒܢܘܢ nos

ܒܢܘܗ eam

Infinitiuus

ædificare, vel ad ædificandum

ܠܡܒܢܝܘܗܝ eum

ܠܡܒܢܝܟ te

ܠܡܒܢܝܢܝ me

ܠܡܒܢܝܟܘܢ vos

ܠܡܒܢܝܢ

ܬܒܢܘܢ nos

ܬܒܢܘܗ eam

ܬܒܢܘܢܟ te

ܬܒܢܘܢܟܘܢ vos

ædificabitis

ܬܒܢܘܢܗܝ eum

ܬܒܢܘܢܢܝ me

ܬܒܢܘܢܢ nos

ܬܒܢܘܢܗ eam

Imperatiuus masc. gen.

ædifica

ܒܢܝܗܘܗܝ eum

ܒܢܝܢܝ me

ܒܢܝܢ nos

ܒܢܝܗ eam

ædificate

ܒܢܘܗܝ vel ܒܢܘܗܝ uem

ܒܢܘܢܝ vel ܒܢܘܢܝ me

ܠܡܥܕܢܘܟ te	ܠܡܥܕܢܢ nos
ܠܡܥܕܢܘܟܘܢ vos	ܠܡܥܕܢܘܗ̇ eam

Hic monendum eſt ſecundam huius generis ſpeciem, cum ſit verborum inhærentium,ſeu intranſitiuorum, vt ſuo loco dicemus,affixa ſuſcipere non poſſe.

Præterea ſciendum eſt eſſe quoſdam, qui in tertia præt. primæ ſpeciei perſona numeri multitudinis maſc. gen. & ſecunda imperatiui eiuſdem numeri,& generis, & ſecunda eiuſdem etiã numeri fœminini gen. interponere elementũ ܐ, inter litteram ܘ,& ܝ, & earum præcedentem,hac ratione ܩܪܐܘܗܝ vocarunt,vel vocate eum ܩܪܐܝܘܗܝ vocate eum &c. ſed fallũtur, mendoſeq. ſcribunt;cum ſine vlla prorſus neceſſitate prædictum elementum addant: addendum tamen eſt (vt boni faciunt ſcriptores) loco ipſius aliud ܘ, vt vides in tabellis affixorum. Sciendum etiam eſt, futurum tam in hoc, quám in tertio genere coniugationum eodem plane modo recipere affixa; & retinere ſuam penultimam affectam eodem ܵ, & ſuſcipere poſt illam ܝ quieſcens cum omnibus affixis, vt ܢܒܢܝܘܗܝ ille ædificabit eum, ܢܐܣܝܘܗܝ ille ſanabit eum. ܢܐܣܝܟ ſanabit te maſc.gen. Poetæ porrò interdum metri neceſſitate coacti addunt aliud ܝ, vt illud S. Aphręm.

Ne ſoluas ſigillum	ܠܐ ܬܫܪܝܘܗܝ ܠܚܬܡܐ :
vt ne corrũpãt te ĩterfectores.	ܘܠܐ ܢܚܒܠܘܢܟ ܩܛܘܠܐ :

De ſecundi generis coniugationum affixis.

CAP. XII.

IN hoc genere poſito vnius,aut alterius ſpeciei cum affixis exemplo,facile eſt alias paucis notatis intelligere,& cum affixis connectere.Quare breuitatis cauſa ſolius primæ, & tertiæ ſpeciei cum affixis exempla ſubijciemus.

PRIMAE SPECIEI INFLEXIO.

Præteritum maſc. gen.

diripuit

ܒܙܗ eum

ܒܙܟ te

ܒܙܢܝ me

ܒܙܟܘܢ vos

ܒܙܢ nos

ܒܙܗ̇ eam

ܒܙܟܝ te

ܒܙܟܝܢ vos

diripuiſti

ܒܙܬܝܗܝ eum

ܒܙܬܢܝ me

ܒܙܬܢ nos

ܒܙܬܗ̇ eam

diripui

ܒܙܬܗ eum

ܒܙܬܟ te

ܒܙܬܟܘܢ vos

ܒܙܬܗ̇ eam

ܒܙܬܟܝ te

ܒܙܬܟܝܢ vos

diripuerunt

ܒܙܘܢܝܗܝ vel ܒܙܘܗܝ eum

ܒܙܘܢܟ vel ܒܙܘܟ te

ܒܙܘܢܝ

Fœminini generis.

diripuit

ܒܙܬܗ eum.

ܒܙܬܟ te

ܒܙܬܢܝ me

ܒܙܬܟܘܢ vos

ܒܙܬܢ nos

ܒܙܬܗ̇ eam

ܒܙܬܟܝ te

ܒܙܬܟܝܢ vos

diripuisti

ܒܙܝܬܝܗܝ eum

ܒܙܝܬܝܢܝ me

ܒܙܝܬܝܢ nos

ܒܙܝܬܝܗ̇ eam

diripuerunt

ܒܙܐܘܗܝ vel ܒܙܘܗܝ eum

ܒܙܐܘܟ vel ܒܙܘܟ te

ܒܙܐܘܢܝ vel ܒܙܘܢܝ me

ܒܙܐܘܟܘܢ vel ܒܙܘܟܘܢ vos

ܒܙܐܘܢ vel ܒܙܘܢ nos

ܒܙܐܘܗ̇ vel ܒܙܘܗ̇ eam

ܒܙܐܘܟܝ vel ܒܙܘܟܝ te

ܒܙܐܘܟܝܢ vel ܒܙܘܟܝܢ vos

diripuistis

ܒܙܝܬܘܢܝܗܝ eum

ܒܙܝܬܘܢܢܝ me

ܒܙܝܬܘܢܢ nos

ܒܙܝܬܘܢܗ̇ eam

diripuimus

ܒܙܝܢܝܗܝ eum

ܒܙܝܢܟ te

ܒܙܝܢܟܘܢ vos

ܒܙܝܢܗ̇ eam

ܒܙܝܢܟܝ te

ܢܒܙܢ nos

ܢܒܙܝܗ eam

ܢܒܙܟ te

ܢܒܙܟܘܢ vos

diripies

ܬܒܙܗ vel ܬܒܙܝܘܗܝ eum

ܬܒܙܢܝ me

ܬܒܙܢ nos

ܬܒܙܝܗ eam

diripiam

ܐܒܙܗ vel ܐܒܙܝܘܗܝ eum

ܐܒܙܟ te

ܐܒܙܟܘܢ vos

ܐܒܙܝܗ eam

ܐܒܙܟܝ te

ܐܒܙܟܝܢ vos

ܒܙܬܘܢܢܝ vel ܒܙܬܢܝ me

ܒܙܬܘܢܟܘܢ vel ܒܙܬܟܘܢ vos

ܒܙܬܘܢܢ vel ܒܙܬܢ nos

ܒܙܬܘܢܗ vel ܒܙܬܗ eam

ܒܙܬܘܢܟ vel ܒܙܬܟ te

ܒܙܬܘܢܝܗܝ vel ܒܙܬܝܗܝ vos

diripuiſtis

ܒܙܬܘܢܝܗܝ eum

ܒܙܬܘܢܢܝ me

ܒܙܬܘܢܢ nos

ܒܙܬܘܢܗ eam

Futurum maſcul. generis.

diripiet

ܢܒܙܝܘܗܝ eum

ܢܒܙܟ te

ܢܒܙܢܝ me

ܢܒܙܟܘܢ vos

ܢܒܙܝܘܗܝ

ܢܒܙܘܢܟܘܢ vos

ܢܒܙܝܗ̇ eam

ܢܒܙܟܝ te

ܢܒܙܘܢܟܝܢ vos

Fœminini generis.

diripiet

ܬܒܙܝܗܝ eum

ܬܒܙܟ te

ܬܒܙܢܝ me

ܬܒܙܟܘܢ vos

ܬܒܙܢ nos

ܬܒܙܝܗ̇ eam

ܬܒܙܟܝ te

ܬܒܙܟܝܢ vos

diripies

ܬܒܙܝܢܝܗܝ eum

ܬܒܙܝܢܢܝ ܬܒܙܝܢܝ ܬܒܙܝܢܢܝ ܬܒܙܝܢ me

diripient

ܢܒܙܘܢܝܗܝ eum

ܢܒܙܘܢܟ te

ܢܒܙܘܢܢܝ me

ܢܒܙܘܢܟܘܢ vos

ܢܒܙܘܢܢ nos

ܢܒܙܘܢܗ̇ eam

ܢܒܙܘܢܟܝ te

ܢܒܙܘܢܟܝܢ vos

diripietis

ܬܒܙܘܢܝܗܝ eum

ܬܒܙܘܢܢܝ me

ܬܒܙܘܢܢ nos

ܬܒܙܘܢܗ̇ eam

diripiemus

ܢܒܙܝܗܝ eum

ܢܒܙܟ te

ܒܙܝܢܝ me

ܒܙܢ nos

ܒܙܝܗ eam

diripite

ܒܙܘܗܘܗܝ . ܒܙܘܗܝ eum

ܒܙܘܢܢܝ vel ܒܙܘܢܝ me

ܒܙܘܢܢ vel ܒܙܘܢ nos

ܒܙܘܢܗ vel ܒܙܘܗ eam

Fœminini generis.

diripe

ܒܙܝܗܝ eum

ܒܙܝܢܢܝ vel ܒܙܝܢܝ me

ܒܙܝܢܢ vel ܒܙܝܢ nos

ܒܙܝܗ eam

diripite

ܒܙܝܢܗܝ eum

ܒܙܝܢܝ me

ܒܙܝܢ nos

ܬܒܙܘܢܢܝ vel ܬܒܙܘܢܢ nos

ܬܒܙܘܢܗ eam

diripient

ܢܒܙܘܢܗܝ eum

ܢܒܙܘܢܟ te

ܢܒܙܘܢܢܝ me

ܢܒܙܘܢܟܘܢ vos

ܢܒܙܘܢܢ nos

ܢܒܙܘܢܗ eam

ܢܒܙܢܟܝ te

ܢܒܙܢܟܝܢ vos

diripietis

ܬܒܙܘܢܗܝ eum

ܬܒܙܘܢܢܝ me

ܬܒܙܘܢܢ nos

ܬܒܙܘܢܗ eam

Imperatiuus masc. gen. diripe

ܒܙܝܗܝ eum

ܒܙܝܢܗ

ܦܪܫܟܘܢ vos

ܦܪܫܢ nos

ܦܪܫܗ̇ cam

ܦܪܫܟܝ te

ܦܪܫܟܝܢ vos

ſeparaſti

ܦܪܫܬܝܗܝ eum

ܦܪܫܬܢܝ me

ܦܪܫܬܢ nos

ܦܪܫܬܗ̇ cam

ſeparaui

ܦܪܫܬܗ eum

ܦܪܫܬܟ te

ܦܪܫܬܟܘܢ vos

ܦܪܫܬܗ̇ cam

ܦܪܫܬܟܝ te

ܦܪܫܬܟܝܢ vos

ܦܪܫܬܘܗܝ

ܬܦܪܫܝܗ̇ cam

Infinitiuus

diripere vel ad diripiendum.

ܠܡܒܙܘܗܝ eum

ܠܡܒܙܟ te

ܠܡܒܙܢܝ me

ܠܡܒܙܟܘܢ vos

ܠܡܒܙܢ nos

ܠܡܒܙܗ̇ eam

ܠܡܒܙܟܝ te

ܠܡܒܙܟܝܢ vos

TERTIAE SPECIEI cum affixis inflexio.

Præteritum maſcul. gen.

ſeparauit

ܦܪܫܗ eum

ܦܪܫܟ te

ܦܪܫܢܝ me

ܦܪܫܢܗ̇ eam

ܦܪܫܢܟ te

ܦܪܫܢܟܘܢ vos

Fœminini generis.

separauit

ܦܪܫܬܗ eum

ܦܪܫܬܟ te

ܦܪܫܬܢܝ me

ܦܪܫܬܟܘܢ vos

ܦܪܫܬܢ nos

ܦܪܫܬܗ̇ eam

ܦܪܫܬܟܝ te

ܦܪܫܬܟܝܢ vos

separasti

ܦܪܫܬܝܗܝ eum

ܦܪܫܬܝܢܝ me

ܦܪܫܬܢ

separarunt

ܦܪܫܘܗܝ ܦܪܫܘܢܝܗܝ eum

ܦܪܫܘܟ l. ܦܪܫܘܢܟ te

ܦܪܫܘܢܝ l. ܦܪܫܘܢܢܝ me

ܦܪܫܘܟܘܢ ܦܪܫܘܢܟܘܢ vos

ܦܪܫܘܢ vel ܦܪܫܘܢܢ nos

ܦܪܫܘܗ̇ vel ܦܪܫܘܢܗ̇ eam

ܦܪܫܘܟܝ l. ܦܪܫܘܢܟܝ te

ܦܪܫܘܟܝܢ l. ܦܪܫܘܢܟܝܢ svo

separaſtis

ܦܪܫܬܘܢܝܗܝ eum

ܦܪܫܬܘܢܝ me

ܦܪܫܬܘܢ nos

ܦܪܫܬܘܢܗ̇ eam

separauimus

ܦܪܫܢܝܗܝ eum

ܦܪܫܢܟ te

ܦܪܫܢܟܘܢ vos

ܢܦܪܫܟ te

ܢܦܪܫܢܝ me

ܢܦܪܫܟܘܢ vos

ܢܦܪܫܢ nos

ܢܦܪܫܝܗ eam

ܢܦܪܫܟܝ te

ܢܦܪܫܟܝܢ vos

separabis

ܬܦܪܫܝܘܗܝ ܐܘ ܬܦܪܫܗ cum

ܬܦܪܫܢܝ me

ܬܦܪܫܢ nos

ܬܦܪܫܝܗ eam

separabo

ܐܦܪܫܝܘܗܝ ܐܘ ܐܦܪܫܗ eum

ܐܦܪܫܟ te

ܐܦܪܫܟܘܢ vos

ܐܦܪܫܝܗ eam

ܦܪܫܬܢ nos

ܦܪܫܬܗ eam

separarunt

ܦܪܫܘܗܝ ܐܘ ܦܪܫܘܢܝܗܝ cum

ܦܪܫܘܟ ܐܘ ܦܪܫܘܢܟ te

ܦܪܫܘܢܝ ܐܘ ܦܪܫܘܢܢܝ me

ܦܪܫܘܟܘܢ ܐܘ ܦܪܫܘܢܟܘܢ vos

ܦܪܫܘܢ vel ܦܪܫܘܢܢ nos

ܦܪܫܘܗ vel ܦܪܫܘܢܗ eam

ܦܪܫܘܟܝ ܐܘ ܦܪܫܘܢܟܝ te

ܦܪܫܘܟܝܢ ܐܘ ܦܪܫܘܢܟܝܢ vos

separastis

ܦܪܫܬܘܢܝܗܝ cum

ܦܪܫܬܘܢܢܝ me

ܦܪܫܬܘܢܢ nos

ܦܪܫܬܘܢܗ eam

Futurum masc. gen. separabit

ܢܦܪܫܝܘܗܝ cum

[illegible] eam

separabimus

[illegible] eum

[illegible] te

[illegible] vos

[illegible] eam

[illegible] te

[illegible] vos

Fœminini generis.

separabit

[illegible] eum

[illegible] te

[illegible] me

[illegible] vos

[illegible] nos

[illegible] eam

[illegible] te

[illegible] vos

[illegible]

[illegible] te

[illegible] vos

separabunt

[illegible] vel [illegible] eum

[illegible]

[illegible] te

[illegible] me

[illegible] vos

[illegible] nos

[illegible] eam

[illegible] te

[illegible] vos

separabitis

[illegible] eum

[illegible] vel

[illegible] me

[illegible] nos

ܬܦܪܫܢܢ nos

ܬܦܪܫܢܗ̇ eam

Imperatiuus masc. gen.

ſepara

ܦܪܘܫܝܗܝ eum

ܦܪܘܫܝܢܝ me

ܦܪܘܫܝܢ nos

ܦܪܘܫܝܗ̇ eam

ſeparate

ܦܪܘܫܘܗܝ eum

ܦܪܘܫܘܗܘܗܝ vel

ܦܪܘܫܘܢܝ ܦܪܘܫܘܗܘܢܝ me

ܦܪܘܫܘܢ vel ܦܪܘܫܘܗܘܢ nos

ܦܪܘܫܘܗ̇ ܦܪܘܫܘܗܝܗ̇ ܦܪܘܫܘܗܘܗ̇ eam

Fœminini generis.

ſepara

ܦܪܘܫܝܗܝ eum

ܦܪܘܫܝܢܝ me

ܦܪܘܫܝܢ nos

ſeparabis

ܬܦܪܫܝܘܗܝ eum

ܬܦܪܫܝܘܗܘܗܝ vel

ܬܦܪܫܝܢܝ me

ܬܦܪܫܝܢ nos

ܬܦܪܫܝܗ̇ eam

ſeparabunt

ܢܦܪܫܘܢܗܝ eum

ܢܦܪܫܘܢܟ te

ܢܦܪܫܘܢܢܝ me

ܢܦܪܫܘܢܟܘܢ vos

ܢܦܪܫܘܢܢ nos

ܢܦܪܫܘܢܗ̇ eam

ܢܦܪܫܘܢܟܝ te

ܢܦܪܫܘܢܟܝܢ vos

ſeparabitis

ܬܦܪܫܘܢܗܝ eum

ܬܦܪܫܘܢܢܝ me

ܠܡܦܪܫܘܬܟܝ	te	ܦܪܘܫܝܗ̇	eam
ܠܡܦܪܫܘܬܗܠܝ	me		separate
ܠܡܦܪܫܘܬܟܘܢ	vos	ܦܪܘܫܘܗܝ	eum
ܠܡܦܪܫܘܬܢ	nos	ܦܪܘܫܘܢܝ	me
ܠܡܦܪܫܘܬܗ̇	eam	ܦܪܘܫܘܢ	nos
ܠܡܦܪܫܘܬܟ	te	ܦܪܘܫܝܗ̇	eam
ܠܡܦܪܫܘܬܟܝܢ	vos	*Infinitiuus*	
		separare, vel separandum	
		ܠܡܦܪܫܘܬܗ	eum

Circa secundi generis coniugationum species cum affixis connectendas, notationes.

Notandum est primo secundam speciem eodem plane modo, quo prima, affixa recipere; & retinere suum ܝ, naturale in iis locis, in quibus prima suum ܝ, retinet; & in iis reijcere, in quibus ipsa reijcit. Vnde, quia prima species cum affixis retinet suum ܝ, in toto præterito præterquam in tertia fœminini gen. sing. num. cum affixis secundę personæ vtriusque generis num. plur. supra cuius primam litteram habet ܐ. Similiter secunda species suum retinet ܝ, in omnibus tamen personis, vt ܕܫܗ illle conculcauit eum ܕܫܟ, cōculcauit te &c. In futuro præterea, licet etiā secunda species primā sequatur: aduertendū tamē est ipsam, sicut inter declinandum ܘ, cum ܐ, non amittit, vt dictum est: sic etiam inter suscipienda affixa, vt ܢܦܪܘܫܘܗܝ

ille

ille conculcabit eum ܢܕܘܫܝܘܗܝ conculcabit eā &c. Et deinde in secunda sing. num. masc. gen. ante vltimā eiusdem temporis literam, admittere ܝ, hoc modo ܬܕܘܫܝܘܗܝ, conculcabis me ܬܕܘܫܝܢܝ, conculcabis nos. In imperatiuo autem omnino primam sequitur, vt ܕܘܫܝܘܗܝ, conculca eum ܕܘܫܝܗ, conculca eam &c. Et ita etiam in infinitiuo: verumtamen suum ܶ, non amittit, sicut prima species amittit suum ܶ, vt ܠܡܕܫܝܘܗܝ conculcare eum ܠܡܕܫܝܗ, conculcare eam &c.

Notandum est secundo similiter etiam quartam speciem eodem fere modo affixa sortiri, quo tertia; illud tamen quod de prima, & secunda specie dictum est, & de aliis verbis proportione quidam subintelligi debet, vt in propriis locis indicabimus; hic quoque est animaduertendum scilicet, quartam speciem in præterito suum ܵ naturale conseruare in ijs locis, in quibus tertia suum ܶ, conseruat; & in illis remouere, in quibus illa remouet. Vnde quia tertia species in tertia prædicti temporis masc. gen. num. sing. cum affixis tertiæ, & secundæ singularis numeri vtriusque generis, & primæ vtriusque numeri, & in tertia masc. gen. numeri pluralis cum omnibus affixis, & tertia etiam fœm. gen. numeri pluralis, quæ cum ܝ dumtaxat formatur, cum affixis tertiæ, & secundæ singularis numeri, vtriusque generis, & primæ vtriusque numeri, suum ܶ, abijcit ab illa litera, supra quam erat; & ipsum, vel aliud ܶ, supra primam prædictarum personarum consonantem recipit cuiusmodi ܦܩܕܗ, &c. cum ܶ, supra ܦ. Pari ratione in enumeratis personis facit quarta species: abiicit enim ܵ, ab illa litera, supra quam erat, recipitq; ܶ, supra primam earundem personarum consonantem, vt ܒܛܢܗ, ille concepit eum ܒܛܢܟ, concepit te &c. cum ܶ, supra ܒ. Eodemque modo se habet & in futuro; vbi enim tertia

species

ſpecies retinet, vel reijcit litteras, & vocales futuri in medio formatiuas; quarta quoque ſpecies idem præſtat. Vnde quia tertia ſpecies cum affixis ſecundæ perſonæ num. plur. vtriuſque gen. retinet ܘ, cum ܳ, vel ܽ, in illis verbis, quorum futurum formatur cum ܽ; vt ܢܦܪܘܫܟܘܢ ille ſeparabit vos. ܬܦܪܘܫܟܝܢ, illa ſeparabit vos fœminini generis. ܢܥܒܕܟܘܢ, ille faciet vos, ܐܥܒܕܟܝܢ faciam vos fœm. gen. ita etiam cum iiſdem affixis quarta ſpecies retinet litteras, & vocales ſui futuri formatiuas: vt ܶ, in ſubiecto verbo, ܢܒܛܢܟܘܢ, concipiet ille vos, ܬܒܛܢܟܘܢ illa concipiet vos, ܐܒܛܢܟܝܢ concipiam vos fœm. generis. Quia vero tertia ſpecies cum afſſixis aliarum perſonarum prædictas litteras, & vocales, quibus futurum formari ſolet, amittit; vt ܢܦܪܫܝܘܗܝ ille ſeparabit eũ ܬܦܪܫܝܗ illa ſeparabit illam ܢܥܒܕܝܘܗܝ ille faciet eum, ܬܥܒܕܝܗ illa faciet eam. &c. Eaſdem quoque quarta ſpecies amittit: vt ܢܒܛܢܝܘܗܝ ille concipiet eum, ܬܒܛܢܝܗ illa concipiet eam, ܐܒܛܢܝܘܗܝ concipiam eum, ܐܒܛܢܟ concipiam te &c. Quamquam me non fugit Poetas interdum metri neceſsitate coactos; vel quodam eorum priuilegio vocalem futuri formatiuam ab his perſonis non abiicere, vt illud Sancti, & eloquentis Aphræm.

Ne prohibeas alimentum, ſeu cibum, temporis. ܠܐ ܬܟܠܐ ܡܙܘܢܐ ܕܥܕܢܐ :
Vt in tempore nobis des illum. ܕܒܥܕܢܗ ܬܬܠܝܘܗܝ ܠܢ :

Et

Et ita etiam se habet in imperatiuo, & infinitiuo. Verumtamen de Imperatiuo, sunt quædam alia obseruanda, quæ vt bene pateſiant.

Notandum est tertio in secunda masculina plurali imperatiui tertiæ, ac proinde quartæ speciei; & primæ quinti generis cõiugationũ cum affixis litteras á proprio loco ad aliũ transferri, vel de nouo addi. In verbis enim, quorum imperatiuus cum [Syriac], & [Syriac], formatur, ipsum [Syriac], & [Syriac], transfertur ad locum præcedentis cõsonãtis, vt [Syriac] separate eũ [Syriac] fundite eum &c. In aliis vero verbis, quorum imperatiuus cum [Syriac], & [Syriac], non formatur; ibidem de nouo [Syriac], & [Syriac], additur, vt [Syriac] vel [Syriac] facite eum [Syriac] vel [Syriac] audite me, [Syriac] vel [Syriac] concipite eam. [Syriac] vel [Syriac] dicite eum; quorum verba sunt [Syriac] fecit, [Syriac] audiuit, [Syriac] cõcepit, [Syriac] dixit. Hæ etiam affixorum formæ, fiunt aliquando præsertim in duabus dictis huius generis speciebus, sine translatione [Syriac] a proprio loco, vel ipsius de nouo additione, vt [Syriac] vel [Syriac] separate eum, [Syriac] vel [Syriac] facite eum, & cætera.

De tertii generis coniugationum affixis.

CAP. XII.

	Præteritum mascul. gen. sanauit
[Syriac] te	[Syriac] eum
[Syriac]	

vos

sanarunt

eum

te

me

vos

nos

eam

te

vos

sanastis

eum

me

nos

eam

sanauimus

eum

te

me

vos

nos

eam

te

vos

sanasti

eum

me

nos

eam

sanaui

eum

te

vos

eam

te

ܐܣܝܬܢ nos

ܐܣܝܬܗ̇ eam

ſanarunt

ܐܣܝܘܢܝܗܝ ܐܣܝܘܗܝ eum

ܐܣܝܘܢܟ vel ܐܣܝܘܟ te

ܐܣܝܘܢܢܝ vel ܐܣܝܘܢܝ me

ܐܣܝܘܢܟܘܢ vel ܐܣܝܘܟܘܢ vos

ܐܣܝܘܢܢ vel ܐܣܝܘܢ nos

ܐܣܝܘܢܗ̇ vel ܐܣܝܘܗ̇ eam

ܐܣܝܘܢܟܝ vel ܐܣܝܘܟܝ te

ܐܣܝܘܢܟܝܢ vel ܐܣܝܘܟܝܢ vos

ſanaſtis

ܐܣܝܬܘܢܝܗܝ eum

ܐܣܝܬܘܢܢܝ me

ܐܣܝܬܘܢܢ nos

ܐܣܝܬܘܢܗ̇ eam

ܐܣܝܢܟܘܢ vos

ܐܣܝܢܗ̇ eam

ܐܣܝܢܟܝ te

ܐܣܝܢܟܝܢ vos

Fœminini generis.

ſanauit

ܐܣܝܬܗ eum

ܐܣܝܬܟ te

ܐܣܝܬܢܝ me

ܐܣܝܬܟܘܢ vos

ܐܣܝܬܗ̇ eam

ܐܣܝܬܟܝ te

ܐܣܝܬܟܝܢ vos

ſanaſti

ܐܣܝܬܝܗܝ eum

ܐܣܝܬܝܢܝ me

Et ſic eodem modo alia verba, vt ܚܘܝܗ ille oſtendit eum. ܐܫܩܝܗ ille potauit eum, &c. Hic tamen ſciendum eſt pri-

mo, priores formas tertiæ personæ fœminini generis, numeri pluralis cum affixis esse frequentiores, & magis in vsu, quam posteriores. Præterea futurum huius generis, eodem plane modo, quo futurum primi generis cum affixis connecti, vt ibi diximus, fit enim ܢܐܣܐܝܘܗܝ ille sanabit eum, ܢܐܣܝܗ sanabit eam, sicut ܢܒܢܝܘܗܝ ille ædificabit eum, ܢܒܢܝܗ ædificabit eam, ܢܚܘܝܘܗܝ ille ostendet eum, ܢܫܩܝܘܗܝ ille potabit eum, ܢܫܩܝܢܗܝ illæ potabunt eum, &c. Quare eius affixa breuitatis causa a nobis prætermittuntur.

Fœm. generis.	
	sana
ܐܣܐܝܘܗܝ	eum
ܐܣܐܝܢܝ	me
ܐܣܐܝܢ	nos
ܐܣܐܝܗ	eam
	sanate
ܐܣܝܢܝܗܝ	eum
ܐܣܝܢܝܢܝ	me
ܐܣܝܢܝܢ	nos
ܐܣܝܢܝܗ	eam

Imperatiuus masc. gen.	
	sana
ܐܣܝܘܗܝ	eum
ܐܣܝܢܝ	me
ܐܣܝܢ	nos
ܐܣܝܗ	eam
	sanate
ܐܣܘܢܝܗܝ ܐܣܘܗܝ	eum
ܐܣܘܢܢܝ l. ܐܣܘܢܝ	me
ܐܣܘܢܢ vel ܐܣܘܢ	nos
ܐܣܘܢܗ vel ܐܣܘܗ	eam

Inst-

Infinitiuus.

sanare

ܠܡܐܣܝܘܬܗ eum

ܠܡܐܣܝܘܬܟ te

ܠܡܐܣܝܘܬܝ me

ܠܡܐܣܝܘܬܟܘܢ vos

ܠܡܐܣܝܘܬܢ nos

ܠܡܐܣܝܘܬܗ eam

ܠܡܐܣܝܘܬܟܝ te

ܠܡܐܣܝܘܬܟܝܢ vos

Hic nihil restat notandum, nisi infinitiuum tam huius, quam sequētis generis cum affixa suscipit, suscipere quoque litteram ܠ lenitate affectam in fine hoc modo ܠܡܐܣܝܘܬܗ idest, sanare illum, vel ad sanandum illum, vel potius ad sanationem ipsius, sic autem explicatur, pro vt locus postulat; & ita dicitur ܠܡܦܪܩܘܬܗ liberare eum, vel ad liberandum eum, vel ad eius liberationem, & ܠܡܫܩܠܘܬܗ tollere eum, vel ad tollēdum eum, vel ad eius sublationem, seu elationem. Vnde istæ voces cum affixis non tam infinitiui, quam nominis fœminini generis formam habere videntur.

De quarti generis coniugationum affixis CAP. XIV.

PRIMÆ SPECIEI CVM IISDEM INFLEXIO.

Præteritum mascul. gen.

liberauit

ܦܨܝܗ eum

ܦܨܟ te

ܦܨܝܢܝ me

ܦܨܝܟܘܢ vos

ܦܨܢ nos

ܦܪܩܬܘܟ ܦܪܩܬܘܢܟ te

ܦܪܩܬܘܢܝ ܦܪܩܬܘܢܢܝ me

ܦܪܩܬܘܟܘܢ vos

ܦܪܩܬܘܢܟܘܢ vel

ܦܪܩܬܘܢ vel ܦܪܩܬܘܢܢ nos

ܦܪܩܬܘܗ̇ ܦܪܩܬܘܢܗ̇ eam

ܦܪܩܬܘܟܝ ܦܪܩܬܘܢܟܝ te

ܦܪܩܬܘܟܝܢ ܦܪܩܬܘܢܟܝܢ vos

liberaſtis

ܦܪܩܬܝܢ ܘ ܠܗ eum

ܦܪܩܬܝܢ ܘ ܠܝ me

ܦܪܩܬܝܢ ܘ ܢ nos

ܦܪܩܬܝܢ ܘ ܠܗ̇ eam

liberauimus

ܦܪܩܢܝܗܝ eum

ܦܪܩܢܟ te

ܦܪܩܢܟܘܢ vos

ܦܪܩܬܗ̇ eam

ܦܪܩܟܝ te

ܦܪܩܟܝܢ vos

liberaſti

ܦܪܩܬܝܗܝ eum

ܦܪܩܬܝܢܝ me

ܦܪܩܬܝܢ nos

ܦܪܩܬܝܗ̇ eam

liberaui

ܦܪܩܬܗ eum

ܦܪܩܬܟ te

ܦܪܩܬܟܘܢ vos

ܦܪܩܬܗ̇ eam

ܦܪܩܬܟܝ te

ܦܪܩܬܟܝܢ vos

liberarunt

ܦܪܩܘܗܝ eum

ܦܪܩܘܢܝܗܝ vel

liberarunt

ܦܪܩܘܗܝ eum

ܦܪܩܘܢܳܝܗܝ vel

ܦܪܩܘܢܳܟ vel ܦܪܩܘܟ te

ܦܪܩܘܢܳܢܝ .l. ܦܪܩܘܢܝ me

ܦܪܩܘܢܳܟܘܢ ܦܪܩܘܟܘܢ vos

ܦܪܩܘܢܳܢ vel ܦܪܩܘܢ nos

ܦܪܩܘܢܳܗ vel ܦܪܩܘܗ eam

ܦܪܩܘܢܳܟܝ ܦܪܩܘܟܝ te

ܦܪܩܘܢܳܟܝܢ ܦܪܩܘܟܝܢ vos

liberaſtis

ܦܪܩܬܘܢܳܝܗܝ eum

ܦܪܩܬܘܢܳܢܝ me

ܦܪܩܬܘܢܳܢ nos

ܦܪܩܬܘܢܳܗ eam

Futurum maſcul. generis.

liberabit

ܢܦܪܩܝܘܗܝ eum

ܢܦܪܩܝܟ

ܦܪܩܝܢܳܗ eam

ܦܪܩܝܢܳܟܝ te

ܦܪܩܝܢܳܟܝܢ vos

Fœminini generis.

liberauit

ܦܪܩܬܗ eum

ܦܪܩܬܟ te

ܦܪܩܬܢܝ me

ܦܪܩܬܟܘܢ vos

ܦܪܩܬܢ nos

ܦܪܩܬܗ eam

ܦܪܩܬܟܝ te

ܦܪܩܬܟܝܢ vos

liberaſti

ܦܪܩܬܝܗܝ eum

ܦܪܩܬܝܢܝ me

ܦܪܩܬܝܢ nos

ܦܪܩܬܝܗ eam

ܬܦܪܩܟܘܢ vos
ܬܦܪܩܝܗ̇ eam
ܬܦܪܩܟ te
ܬܦܪܩܟܝܢ vos

liberabunt

ܢܦܪܩܘܢܝܗܝ eum
ܢܦܪܩܘܢܗ vel
ܢܦܪܩܘܢܟ te
ܢܦܪܩܘܢܢܝ me
ܢܦܪܩܘܢܟܘܢ vos
ܢܦܪܩܘܢܢ nos
ܢܦܪܩܘܢܗ̇ eam
ܢܦܪܩܘܢܟܝ te
ܢܦܪܩܘܢܟܝܢ vos

liberabitis

ܬܦܪܩܘܢܝܗܝ eum
ܬܦܪܩܘܢܢܝ me

ܢܦܪܩܟ te
ܢܦܪܩܢܝ me
ܢܦܪܩܟܘܢ vos
ܢܦܪܩܢ nos
ܢܦܪܩܝܗ̇ eam
ܢܦܪܩܟܝ te
ܢܦܪܩܟܝܢ vos

liberabis

ܬܦܪܩܝܘܗܝ eum
ܬܦܪܩܗ vel
ܬܦܪܩܢܝ me
ܬܦܪܩܢ nos
ܬܦܪܩܝܗ̇ eam

liberabo

ܐܦܪܩܝܘܗܝ eum
ܐܦܪܩܗ vel
ܐܦܪܩܟ te

ܬܦܪܩܘܢܢ

ܬܫܘܙܒܟܘܢ vos

liberabis

ܬܫܘܙܒܝܘܗܝ eum

ܬܫܘܙܒܝܢܝ me

ܬܫܘܙܒܝܢ nos

ܬܫܘܙܒܝܗ eam

liberabunt

ܢܫܘܙܒܘܢܝܗܝ eum

ܢܫܘܙܒܘܢܟ te

ܢܫܘܙܒܘܢܢܝ me

ܢܫܘܙܒܘܢܟܘܢ vos

ܢܫܘܙܒܘܢܢ nos

ܢܫܘܙܒܘܢܗ eam

ܢܫܘܙܒܘܢܟܝ te

ܢܫܘܙܒܘܢܟܝܢ vos

liberabitis

ܬܫܘܙܒܘܢܝܗܝ eum

ܬܫܘܙܒܘܢܢܝ me

ܬܫܘܙܒܘܢܢ nos

ܬܫܘܙܒܘܢܗ eam

liberabimus

ܢܫܘܙܒܝܘܗܝ eum

ܢܫܘܙܒܟ te

ܢܫܘܙܒܟܘܢ vos

ܢܫܘܙܒܝܗ eam

ܢܫܘܙܒܟܝ te

ܢܫܘܙܒܟܝܢ vos

Fœminini generis.

liberabit

ܬܫܘܙܒܝܘܗܝ eum

ܬܫܘܙܒܟ te

ܬܫܘܙܒܢܝ me

ܬܫܘܙܒܟܘܢ vos

ܬܫܘܙܒܢ nos

ܬܫܘܙܒܗ eam

ܬܫܘܙܒܟܝ te

ܬܫܘܙܒܘܢ

ܦܪܘܩܝܗ̇ .l. ܦܪܘܩܗ̇ eam

Fœminini generis.

libera

ܦܪܘܩܝܗܝ eum

ܦܪܘܩܝܢܝ me

ܦܪܘܩܝܢ nos

ܦܪܘܩܝܗ̇ eam

liberate

ܦܪܘܩܝܗܝ eum

ܦܪܘܩܝܢܝܗܝ vel

ܦܪܘܩܝܢܢܝ ܦܪܘܩܝܢܝ me

ܦܪܘܩܝܢܢ vel ܦܪܘܩܝܢ nos

ܦܪܘܩܝܢܗ̇ vel ܦܪܘܩܝܗ̇ eam

ܠܦܪܘܩܢ nos

ܠܦܪܘܩܢܗ̇ eam

Imperatiuus masc. gen.

libera

ܦܪܘܩܝܗܝ eum

ܦܪܘܩܝܢܝ me

ܦܪܘܩܝܢ nos

ܦܪܘܩܝܗ̇ eam

liberate

ܦܪܘܩܘܗܝ eum

ܦܪܘܩܘܢܝܗܝ vel

ܦܪܘܩܘܢܝ ܦܪܘܩܘܢܢܝ me

ܦܪܘܩܘܢ vel ܦܪܘܩܘܢܢ nos

Infinitiuus huius generis, eodem plane modo, quo infinitiuus tertij generis, affixa recipit, vt ibi dictum est.

Notandum autem hic primo est, alia huius speciei verba eodem plane modo, quo verbum propositum, cum affixis connecti, & suam secundam vocalem in his locis abiicere, in quibus ipsum suam abiicit, & in ijs conseruare in quibus conseruat. Quare sicut ipsum suam secundam vocalem, quæ est ܼ, abiicit in illis personis præteriti, in quibus speciem tertiam secundi generis cũ affixis ibi enumeratis abiicere ܼ diximus: Ita quoque alia verba in iisdem personis cum prædictis affixis suam secundam

cundam vocalem abijciunt, siue sit ܵ , siue ܸ , vt patet in verbis ܐܥܠ introduxit, ܫܕܪ misit, ܐܘܣܦ addidit, ܐܥܬܪ ditauit, a quibus dicitur ܐܥܠܗ introduxit eũ, ܐܥܠܘܗܝ vel ܐܥܠܘܢܝܗܝ illi introduxerunt eũ, ܐܥܠܝܗ vel ܐܥܠܢܝܗܝ illæ introduxerunt eum, ܐܘܣܦܗ̇ ille addidit eam, ܐܘܣܦܘܗ̇ vel ܐܘܣܦܘܢܝܗ̇ illi addiderũt eam, ܐܘܣܦܝܗ̇ vel ܐܘܣܦܢܝܗ̇ illæ addiderunt eam, ܫܕܪܟ ille misit te, ܐܥܬܪܢܝ ille ditauit me. &c. Eodemque modo se habent, & in futuro; vbi enim prædictum verbum amittit suam secundam vocalem; hæc amittunt; vbi non amittit, nec ipsa amittunt. Sic etiam in imperatiuo, & infinitiuo sine vlla prorsus difficultate. Illud tamen de imperatiuo monendum est; etsi eius secunda persona numeri pluralis vtriusque generis, cum tertiæ præteriti eiusdem numeri, & generis sit similis, vt ipsa affixa recipiat: secundam tamen eiusdem numeri masc. gen. quæ formatur cum ܘܢ, non priuari secunda verbi vocali, sicut illi similis in præterito priuata reperitur vt constat ex illo S. Aphræm.

Ipsam veritatem facite me scire, ܗܘ ܫܪܪܐ ܐܘܕܥܘܢܝ

Vt prohibeamini a malis. ܘܬܬܟܠܘܢ ܡܢ ܒܝܫܬܐ

Nec non etiam prædicta secunda persona imperatiui, quæ ܘܢ, caret, in verbis, quorum tertia littera est ܐ, secundam verbi vocalem quæ ܵ, esse solet, conseruat, diciturque verbi gratia, à verbo ܐܣܐܢ, calceauit ܐܣܐܢܘܗܝ, calceate eum &c.

Notandum est secundo secundæ personæ singularis numeri

 vtriusque

vtriusque generis futuri verborum præsertim quatuor littera-rum cuiusmodi ܐܫܠܡ tradidit ܐܘܒܕ perdidit quando per mo dum prohibendi sermo habetur, cū affixis addi solitum esse ܢ, post eius vltimam consonantem; & supra hanc vltimam conso-nantem in masculino quidem genere collocari, & supra eam, quæ erat penultima: vt ܠܐ ܬܫܠܡܢܢܝ ne tradas me, ܠܐ ܬܘܒܕܢܢ ne perdas nos, cū supra ܡ & ܕ, & supra ܠ & ܒ; In fœmin. vero poni supra vltimā, nulla vocali supra penulti-mam posita; vt ܠܐ ܬܫܠܡܝܢܢܝ ne tradas me, ܠܐ ܬܘܒܕܝܢܢܝ ne perdas me, cum supra ܡ, & ܕ quiescentibus ܠ, & ܒ.

Notandum est tertio secundam quoque huius generis speciē, vt primā, affixa suscipere; illud tamen est memoria tenendum ipsam in nulla persona cum affixis suam secundam vocalem, quæ est, amittere. Dicitur enim verbi gratia ܐܫܩܠܗ ille sustulit eum ܐܫܩܠܘܗܝ, vel ܐܫܩܠܘܢܝܗܝ illi sustulerunt eum, ܐܫܩܠܬܗ illa sustulit eam, ܐܫܩܠܝܗ vel ܐܫܩܠܢܝܗ illæ sustulerunt eam, &c. Et ita in futuro dicitur ܢܫܩܠܝܘܗܝ ille tollet eum ܢܫܩܠܝܗ ille tollet eam: secunda tamen perso-na ipsius futuri fœm.gen.sing. numeri cum affixis primæ perso-næ vtriusque numeri habet duplicem formam; vt ܬܫܩܠܝܢܝ vel ܬܫܩܠܝܢܢܝ tolles me. ܬܫܩܠܝܢ, vel ܬܫܩܠܝܢܢ tolles nos. Sicut etiam secunda eiusdem generis, & numeri imperati-ui, vt

ni, vt ܐܘܣܩܝܢܝ, vel ܐܘܣܩܝܢܝܢܝ tolle me, ܐܘܣܩܢ, vel ܐܘܣܩܝܢܢ tolle nos. In cæteris autem cum affixis connectendis, si notata obseruentur, nulla esse potest difficultas.

De quinti generis coniugationum affixis CAP. XV.

PRIMÆ SPECIEI CVM IISDEM INFLEXIO.

Præteritum mascul. gen.

effudit

ܐܫܕܗ eum

ܐܫܕܟ te

ܐܫܕܢܝ me

ܐܫܕܟܘܢ vos

ܐܫܕܢ nos

ܐܫܕܗ̇ eam

ܐܫܕܟܝ te

ܐܫܕܟܝܢ vos

effudisti

ܐܫܕܬܗ eum

ܐܫܕܬܢܝ me

ܐܫܕܬܢ nos

ܐܫܕܬܗ̇ eam

effudi

ܐܫܕܬܗ eum

ܐܫܕܬܟ te

ܐܫܕܬܟܘܢ vos

ܐܫܕܬܗ̇ eam

ܐܫܕܬܟܝ te

ܐܫܕܬܟܝܢ vos

effuderunt

ܐܫܕܘܗܝ ܐܫܕܘܢܘܗܝ eum

ܐܫܕܘܟ vel ܐܫܕܘܢܟ te

ܐܫܕܘܟܘܢ vos

Fœminini generis.

effudit

ܐܫܕܬܗ eum

ܐܫܕܬܟ te

ܐܫܕܬܢܝ me

ܐܫܕܬܟܘܢ vos

ܐܫܕܬܢ nos

ܐܫܕܬܗ̇ eam

ܐܫܕܬܟܝ te

ܐܫܕܬܟܝܢ vos

effudisti

ܐܫܕܬܝܗܝ eum

ܐܫܕܬܝܢܝ me

ܐܫܕܬܝܢ nos

ܐܫܕܬܝܗ̇ eam

effuderunt

ܐܫܕܝܗܝ | ܐܫܕܝܢܘܗܝ eum

ܐܫܕܘܢܝ | ܐܫܕܘܢܢܝ me

ܐܫܕܘܟܘܢ | ܐܫܕܘܢܟܘܢ vos

ܐܫܕܘܢ vel ܐܫܕܘܢܢ nos

ܐܫܕܘܗ̇ vel ܐܫܕܘܢܗ̇ eam

ܐܫܕܘܟ | ܐܫܕܘܢܟ te

ܐܫܕܘܟܝܢ | ܐܫܕܘܢܟܝܢ vos

effudistis

ܐܫܕܬܘܢܝܗܝ eum

ܐܫܕܬܘܢܢܝ me

ܐܫܕܬܘܢܢ nos

ܐܫܕܬܘܢܗ̇ eam

effudimus

ܐܫܕܢܝܗܝ eum

ܐܫܕܢܟ te

ܐܫܕܢܟܘܢ vos

ܐܫܕܢܗ̇ eam

ܐܫܕܢܟܝ te

ܐܫܕ

ܐܫܬܦܟܬܘܢ l. ܐܫܬܦܟܬܘܢܝ	vos effudistis	ܐܫܬܦܟܬܟ l. ܐܫܬܦܟܬܢܟ	te
		ܐܫܬܦܟܬܢܝ l. ܐܫܬܦܟܬܢܢܝ	me
ܐܫܬܦܟܬܘܢܝܗܝ	eum	ܐܫܬܦܟܬܟܘܢ ܐܫܬܦܟܬܢܟܘܢ	vos
ܐܫܬܦܟܬܘܢܢܝ	me	ܐܫܬܦܟܬܢ vel ܐܫܬܦܟܬܢܢ	nos
ܐܫܬܦܟܬܘܢܢ	nos	ܐܫܬܦܟܬܗ vel ܐܫܬܦܟܬܢܗ	eam
ܐܫܬܦܟܬܘܢܗ	eam	ܐܫܬܦܟܬܟܝ ܐܫܬܦܟܬܢܟܝ	te

Futurum huius ſpeciei, vt futurum primæ ſpeciei ſecundi generis, affixa ſuſcipit: & vbi illud litteras ſuas per quas in medio formatur, retinet, vel reijcit: ibidem hoc quoque retinet, vel reijcit. Dicitur enim ܢܫܬܦܟܝܘܗܝ ille effundet eum, ſicut ܢܒܙܝܘܗܝ ille diripiet eum; & ܢܫܬܦܟܟܘܢ ille effundet vos, ſicut ܢܒܙܟܘܢ ille diripiet vos &c. Similiter etiam infinitiuus, vt prædictæ ſpeciei infinitiuus, affixa habet, vt ܠܡܫܬܦܟܘ effundere, vel ad effundendum eũ ܠܡܫܬܦܟܘܬܟܘܢ effundere vos &c. Imperatiuus vero licet etiam, vt eiuſdem ſpeciei imperatiuus cum affixis connectatur: magis tamen videtur conuenire cum imperatiuo tertiæ ſpeciei prædicti generis coniugationum. Dicitur enim ܐܫܬܦܟܝܘܗܝ effunde eum, ſicut ܦܪܘܫܝܘܗܝ ſepara eum, ܐܫܬܦܟܘܗܝ vel ܐܫܬܦܟܘܝܗܝ effundite eum, ſicut ܦܪܘܫܘܗܝ vel ܦܪܘܫܘܢܝܗܝ ſepa-

rate

rate eum &c. vt ibi etiam notauimus.

Præterea ſecunda ſpecies huius quinti generis coniugationũ. vt prima eiuſdem ſpecies, ſortitur affixa. Quocirca ſicut prima ſpecies in tertia maſc. gen. num. ſing. præteriti cum affixis tertiæ, & ſecundæ ſingularis numeri vtriuſque generis, & in tertia maſculini generis numeri pluralis cum omnibus affixis; & in tertia etiam fœminini generis numeri pluralis, quæ cum ܝ, tantum formatur, cum affixis tertiæ, & ſecundæ ſingularis numeri vtriuſque generis, & primæ vtriuſque numeri mutat ܵ, quod eſt ſupra primam verbi conſonantem in ܲ; & ܲ, quod eſt ſupra ſecundam eiuſdem verbi conſonantem abiicit. Ita etiam ſecunda ſpecies in enumeratis perſonis cum dictis affixis commutat ܲ, quod eſt ſupra primam verbi conſonantem in ܲ; abiicitque ܵ, quod eſt ſupra ſecundam. vt ܐܘܠܕܗ ille peperit eum, ܐܘܠܕܘܗܝ vel ܐܘܠܕܘܢܝܗܝ illi pepererunt eũ ܐܘܠܕܝܗܝ illæ pepererunt eum; ܐܘܠܕܝܗ illæ pepererunt eam &c. Et ſicut prima ſpecies in reliquis perſonis cũ aliis affixis ſuas proprias vocales non mutat in alias, vt conſtat ex verbo præmiſſo: ita neque ſecũda ſuas; vt ܐܘܠܕܟܘܢ ille peperit vos ܐܘܠܕܢܝܗܝ illæ pepererunt eum & cæt. Similiter, & in futuro; ſicut prima ſpecies huius generis recipit affixa, vt prima ſecundi generis, retentis, vel reiectis litteris, & vocalibus futuri in medio formatiuis, in iis locis, in quibus ipſa retinet, vel reiicit: pari ratione ſecunda ſpecies, vt prima ſecundi generis cum affixis coniungitur. vt ܢܘܠܕܝܘܗܝ ille pariet eum ܢܘܠܕܝܗ ille pariet eam. ܢܘܠܕܟܘܢ ille pariet vos. Similique modo ſe habet in imperatiuo, & infinitiuo. dicitur enim in imperatiuo ܐܘܠܕܝܘܗܝ pare

cum

cum ܝܠܶܕܝܢܝ pare me. ܝܠܶܕܝܗܝ vel ܝܠܶܕܘܗܝ parite eũ, ܝܠܶܕܝܗܝ tu fœmina pari eum, & cætera. Et in infinitiuo, ܠܡܶܐܘܠܕܗ parere ſeu ad pariendum eum, ſine ܝ ſupra ܕ, ܠܡܶܐܘܠܕܟܘܢ parere vos, cum ܝ, ſupra ܕ, &c.

De verborum, quæ habent duplex ܝ, & deſinunt in ܐ.

CAP. XVI.

VT in hac affixorum materia nihil, quod neceſſarium, vel vtile tyronibus, eſſe videatur, deſiderari poſſit, Proponã hic etiam aliquod verbum cum affixis ex illis, quæ habẽt duplex ܝ, & ܐ in fine cuiuſmodi eſt verbum ܒܣܐ quod ſignificat decorare, facere frui, gaudere, vel lætari, voluptate afficere, exaltare cum quædam animi delectatione, & cæt. ſicut eius paſſiuum eſt ܐܬܒܣܐ quod ſignificat decorari, gaudere, lætari, &c. prout locus declarandus poſtulat. De quibus verbis ſupra cum de verbis anomalis ageremus, ſermonem fecimus. Quamuis reuera, qui ſcit coniungere cum affixis aliquod verbũ quarti generis exempli gratia ܫܰܕܰܪ vel ܫܰܕܰܪ miſit, vel ܒܰܕܰܪ diſſipauit, hæc quoque facili negotio cum iiſdem connectere ſciat. Proponendum eſt igitur verbum ܒܝܐ conſolatus eſt, ſupra a nobis iam inflexum.

Præ-

Præteritum masc. generis.

consolatus est

ܒܝܐܗ eum

ܒܝܐܟ te

ܒܝܐܢܝ me

ܒܝܐܟܘܢ vos

ܒܝܐܢ nos

ܒܝܐܗ̇ eam

ܒܝܐܟܝ te

ܒܝܐܟܝܢ vos

consolatus es

ܒܝܐܬܗܝ eum

ܒܝܐܬܢܝ me

ܒܝܐܬܢ nos

ܒܝܐܬܗ̇ eam

consolatus sum

ܒܝܐܬܗ eum

ܒܝܐܬܟ te

ܒܝܐܬܟܘܢ vos

ܒܝܐܬܗ̇ eam

ܒܝܐܬܟܝ te

ܒܝܐܬܟܝܢ vos

consolati sunt

ܒܝܐܘܗܝ ܒܝܐܘܢܗܝ eum

ܒܝܐܘܟ vel ܒܝܐܘܢܟ te

ܒܝܐܘܢܝ vel ܒܝܐܘܢܢܝ me

ܒܝܐܘܟܘܢ ܒܝܐܘܢܟܘܢ vos

ܒܝܐܘܢ vel ܒܝܐܘܢܢ nos

ܒܝܐܘܗ̇ vel ܒܝܐܘܢܗ̇ eam

ܒܝܐܘܟܝ l. ܒܝܐܘܢܟܝ te

ܒܝܐܘܟܝܢ ܒܝܐܘܢܟܝܢ vos

consolati estis

ܒܝܐܬܘܢܗܝ eum

ܒܝܐܬܘܢܢܝ me

ܒܝܐܬܘܢܢ nos

ܒܝܐܬܘܗ

consolata es

ܒܝܐܬܝܗܝ eum

ܒܝܐܬܝܢܝ me

ܒܝܐܬܝܢ nos

ܒܝܐܬܝܗ̇ eam

consolatæ sunt

ܒܝܐܝܢܗܝ ; ܒܝܐܝܗܝ eum

ܒܝܐܝܢܟ vel ܒܝܐܟ te

ܒܝܐܝܢܢܝ vel ܒܝܐܢܝ me

ܒܝܐܝܢܟܘܢ vel ܒܝܐܟܘܢ vos

ܒܝܐܝܢܢ vel ܒܝܐܢ nos

ܒܝܐܝܢܗ̇ vel ܒܝܐܗ̇ eam

ܒܝܐܝܢܟܝ vel ܒܝܐܟܝ te

ܒܝܐܝܢܟܝܢ vel ܒܝܐܟܝܢ vos

consolatæ estis

ܒܝܐܬܝܢܗܝ eum

ܒܝܐܬܝܢܢܝ me

ܒܝܐܬܝܢܢ nos

ܒܝܐܬܘܢܗ̇ eam

consolati sumus

ܒܝܢܢܗܝ eum

ܒܝܢܟ te

ܒܝܢܟܘܢ vos

ܒܝܢܗ̇ eam

ܒܝܢܟܝ te

ܒܝܢܟܝܢ vos

Fœminini generis.

consolata est

ܒܝܐܬܗ eum

ܒܝܐܬܟ te

ܒܝܐܬܢܝ me

ܒܝܐܬܟܘܢ vos

ܒܝܐܬܢ nos

ܒܝܐܬܗ̇ eam

ܒܝܐܬܟܝ te

ܒܝܐܬܟܝܢ vos

ܐܒܝܐܟ te

ܐܒܝܐܟܘܢ vos

ܐܒܝܐܝܗ eam

ܐܒܝܐܟܝ te

ܐܒܝܐܟܝܢ vos

consolabuntur

ܢܒܝܐܘܢܝܗܝ ܢܒܝܐܘܗܝ eum

ܢܒܝܐܘܢܟ te

ܢܒܝܐܘܢܢܝ me

ܢܒܝܐܘܢܟܘܢ vos

ܢܒܝܐܘܢܢ nos

ܢܒܝܐܘܢܗ eam

ܢܒܝܐܘܢܟܝ te

ܢܒܝܐܘܢܟܝܢ vos

consolabimini

ܬܒܝܐܘܢܝܗܝ eum

ܬܒܝܐܘܢܢܝ me

ܬܒܝܐܘܢ

ܒܝܐܬܝܗ eam

Futurum mascul. generis.

consolabitur

ܢܒܝܐܝܘܗܝ eum

ܢܒܝܐܟ te

ܢܒܝܐܢܝ me

ܢܒܝܐܟܘܢ vos

ܢܒܝܐܢ nos

ܢܒܝܐܝܗ eam

ܢܒܝܐܟܝ te

ܢܒܝܐܟܝܢ vos

consolaberis

ܬܒܝܐܝܘܗܝ ܬܒܝܐܘܗܝ eum

ܬܒܝܐܢܝ me

ܬܒܝܐܢ nos

ܬܒܝܐܝܗ eam

consolabor

ܐܒܝܐܝܘܗܝ eum

ܬܒܝܐܟܘܢ vos

consolaberis

ܬܒܝܐܝܘܗܝ eum

ܬܒܝܐܝܢܝ me

ܬܒܝܐܝܢ nos

ܬܒܝܐܝܗ eam

consolabuntur

ܢܒܝܐܘܢܝܗܝ eum

ܢܒܝܐܘܢܟ te

ܢܒܝܐܘܢܢܝ me

ܢܒܝܐܘܢܟܘܢ vos

ܢܒܝܐܘܢܢ nos

ܢܒܝܐܘܢܗ eam

ܢܒܝܐܘܢܟܝ te

ܢܒܝܐܘܢܟܝܢ vos

consolabimini

ܬܒܝܐܘܢܝܗܝ eum

ܬܒܝܐܘܢܢܝ me

ܬܒܝܐܘܢ nos

ܬܒܝܐܘܗ eam

consolabimur

ܢܒܝܐܝܘܗܝ eum

ܢܒܝܐܟ te

ܢܒܝܐܟܘܢ vos

ܢܒܝܐܝܗ eam

ܢܒܝܐܟܝ te

ܢܒܝܐܟܝܢ vos

Foeminini generis.

consolabitur

ܬܒܝܐܝܘܗܝ eum

ܬܒܝܐܟ te

ܬܒܝܐܢܝ me

ܬܒܝܐܟܘܢ vos

ܬܒܝܐܢ nos

ܬܒܝܐܝܗ eam

ܬܒܝܐܟܝ te

[illegible] nos

[illegible] eam

consolamini

[illegible] eum

[illegible] vel [illegible] me

[illegible] vel [illegible] nos

[illegible] vel [illegible] eam

Infinitiuus.

consolari, vel ad consolandum

[illegible] eum

[illegible] te

[illegible] me

[illegible] vos

[illegible] nos

[illegible] eam

[illegible] te

[illegible] vos

[illegible] nos

[illegible] eam

Imperatiuus masc. gen.

consolare

[illegible] eum

[illegible] me

[illegible] nos

[illegible] eam

consolamini

[illegible] eum

[illegible] vel [illegible] me

[illegible] vel [illegible] nos

[illegible] vel [illegible] eam

Fœm. generis.

consolare

[illegible] eum

[illegible] me

Hic sciendum est, non conuenire Orientales inter se, de secunda persona masc. gener. numeri pluralis imperatiui; quæ siue

[Syriac] formatur, sicut etiam in multis alijs non solent conuenire: Orientales enim remotiores auferunt ab ea cum affixis secundã vocalem, quæ est ܝ, sicut in præterito, & sic legunt ܒܝܐܘܗܝ consolamini eum, cum vno ܝ. Viciniores vero non item; dicuntq. ܒܝܐܘܗܝ cum duplici ܝ. Equidem nisi metri adsit necessitas, semper legerem, vt remotiores Orientales, quia in alijs verbis quarti generis istæ duæ personæ in imperatiuo, & præterito simili modo recipiunt affixa.

De qualitatibus verborum, eorumq. diuisione.

CAP. XVII.

Notandum est, verborum alia vocari [Syriac] actiua, vel [Syriac] transmigrantia, seu vt Latini, transitiua, alia [Syriac] passiua; alia [Syriac] inhærentia, seu intransitiua. Dicuntur autem verba transmigrantia, quia significant actionem transmigrantem, seu transeuntem ab eo, a quo fit, ad alium, vt ܐܩܝܡ surgere fecit. De passiuis diximus fuse in verborum coniugationibus, præsertim in passiuo primi generis. Dicuntur præterea inhærentia, quia significant actionem inhærentem in eo, a quo exercetur; vt ܩܡ surrexit, seu stetit. Transmigrantia porro in libris appellata reperies ܠܐ̈ܚܪܢܐ id est, alios, quod actionem ad alios transeuntem significant. Inhærentia vero ܒܟܝܢܗ idest, per se, seu in natura sua; quia actio-

nem

nem in eo ipso, a quo exercetur, manere, seu inhærere indicant. Vnde [illegible] dici solet [illegible] idest, perijt ipsemet; [illegible] vero [illegible] idest, perire fecit alios.

De modo, quo inhærentia fiant transmigrantia, & transmigrantia iterum transmigrantia.

CAP. XVIII.

NOtandum est primo, non solum inhęrentia fieri transmigrantia; sed etiã ipsa transmigrãtia fieri iterũ trãsmigrantia. Et quidem transmigrantia simpliciter in dictionarijs appellari solent [illegible] idest, vnius vicissitudinis; quia videlicet significant actionem vna vice, seu non frequenter factam; vt ܩܛܠ interfecit. Quæ vero ex illis fiunt iterum trãsmigrantia, solent dici [illegible] idest, plurium vicissitudinum, quia scilicet actionem multis vicibus, seu frequenter factam indicant, vt ܩܛܠ multis vicibus interfecit. Sed hæc verba sæpe inter se confunduntur, & vnum pro alio vsurpãtur.

Notandum est secundo, duobus potissimum modis inhærentia fieri, transmigrantia; & hæc iterum transmigrantia. Primo additione ܐ cum ܳ principio verborum in præterito. Secundo additione solius ܳ supra primam consonantem.

Notandum est tertio, secundam primæ coniugationis (vt ab eã sumamus initium) speciem esse verborum inhærentium, seu intransitiuorum; fieriq. transmigrantium, vel additione ܳ, vt ܚܕܝ gauisus est, a quo fit ܚܕܝ lætificauit, vel additione ܐ cum

cum ܝ vt ܣܓܝ creuit, seu multiplicatus est, a quo fit ܐܣܓܝ multiplicauit. Et ita huiusmodi verba euadunt tertiæ coniugationis. A prima vero specie, quæ, & inhærentia, & transmigrantia complectitur, fiunt transmigrantia, nunc priori, nunc vero posteriori modo, semper tamen addito ܝ in fine, loco ܐ & ܐ supra penultimam, ita vt huiusmodi verba sint etiam tertiæ coniugationis, vt ܛܥܐ errauit, a quo fit ܐܛܥܝ errare fecit, seu seduxit ܬܘܐ pænituit, a quo fit ܐܬܘܝ pænitere fecit. ܚܝܐ vixit, a quo ܐܚܝ viuificauit, in quo verbo ܝ eius naturale non retinetur. Huc reuocari possunt ܝܡܐ iurauit, a quo ܐܘܡܝ iurare fecit, ܝܒܐ germinauit, a quo ܐܘܒܝ germinare fecit, seu produxit, quibus additur etiam ܘ; & ܐܬܐ venit, a quo ܐܝܬܝ venire fecit, seu attulit; cui loco ܘ additur ܝ.

Notandum est quarto, iisdem plane modis fiũt prædicta trãsmigrantia, & iterum transmigrantia in secunda coniugatione, vt ܫܒܩ quieuit, a quo fit ܐܫܒܩ quiescere fecit, ܪܚܡ dilexit, a quo fit ܐܪܚܡ diligere fecit. Primæ autem, & tertiæ speciei verba, cum fiunt transmigrantia mutant ܝ in ܐ, vt ܒܙ diripuit, a quo fit ܐܒܙ diripere fecit, ܗܦܟ rediit, a quo ܐܗܦܟ redire fecit. Et quædam etiam secundæ speciei, vt

ܡܟܝܟ humiliatus est, diminutus est, a quo ܐܡܟܝܟ humiliauit, ܥܢܐ exaudiuit, a quo ܐܥܢܐ exaudire fecit. Verumtamen verba secundæ speciei fere habere solent ܝ post primam consonãtem, supra quam erat ◌ܿ, & reiecto ◌ܿ ipsa afficitur ◌ܿ, vt ܕܫ conculcauit, a quo fit ܐܕܝܫ conculcare fecit, ܢܚ requieuit, a quo ܐܢܝܚ requiescere fecit, &c. Tertiæ postea speciei verba sæpe fiunt cum solo ◌ܼ, vt ܚܣܪ defecit, diminutus est, a quo fit ܚܣܪ diminuit, ܘܒܕ perdidit, a quo ܘܒܕ perdere fecit, &c. Huiusmodi porro verba, quæ fiunt in hoc genere coniugationum transmigrantia, reuocantur ad quartum genus coniugationum.

Notandum est quinto, verba in quinto genere coniugationũ fieri iterum transmigrantia, vel simpliciter transmigrantia, additione ܐ cum ◌ܼ, & præterea ܗ post ipsum ܐ, & ◌ܵ supra penultimam, in iis tamen verbis, quorum ultima non est ex gutturalibus, vt ܐܚܕ tenuit, a quo fit ܐܗܚܕ tenere fecit, ܐܟܠ comedit, a quo ܐܗܟܠ comedere fecit, ܐܒܕ periit, perditus, vel amissus est, a quo ܐܗܒܕ perire fecit, perdidit, amisit, ܐܘܟܡ nigruit, a quo ܐܗܘܟܡ nigrefecit, ܝܒܫ aruit, a quo ܐܗܝܒܫ arefecit, ܝܩܕ combustus est, a quo ܐܗܝܩܕ combussit, ܬܓܪ lucratus est, a quo ܐܬܓܪ lucrari fecit, &c. a verbo ta-

bo tamen ܝܢܩ lactatus est, seu lac suxit, dupliciter fiũt trans-

migrantia primum modo iam dicto, vt ܐܘܢܩ lactauit. Dein-

de sine ܘ retento proprio ܝ quiescenti, vt ܐܝܢܩ lactauit,

seu lac sugere fecit. Verba porro huius generis quæ fiunt trãs-migrantia, sicut & verba secundi generis, ad quartum genus coniugationum reducuntur.

Notandum est sexto, etsi omnia verba, quæ fiunt transmigrã-tia, prædictis litteris, & vocalibus fiunt; non tamen omnia verba quæ illas habent, esse transmigrantia, seu transitiua. Nam

ܐܚܘܪ dealbatus est, ܐܢܗܪ resplenduit, ܐܓܪܒ leprosus fa-

ctus est, ܡܛܐ peruenit, & alia multa, quæ licet transmigrã-

tium litteras habeant, illisq. sint similia, transmigrantia tamen non sunt. Præterea ingressione prædictarum litterarum & vocalium interdum verborum omnino mutatur significatio, vt

ܦܪܥ retribuit, ܐܦܪܥ germinauit, ܚܦܪ fodit, ܐܚܦܪ

confusus est, ܫܐܠ interrogauit, ܐܫܐܠ mutuauit,

ܫܪܐ soluit, ܫܪܝ incœpit, ܫܢܐ insanijt, ܫܢܝ transmi-

grauit. Quamuis dici possint, hæc verba habere significationẽ distinctam, quia nomina a quibus deriuantur, eamdem quoque distinctam habent. Verba enim in lingua nostra a nominibus tamquam ab eorum radicibus non solum in deriuando, verum-

etiam in significando dependent. Nam ܫܢܐ quia a ܫܘܢܝܐ

quod translationem, assumptionem, vel transmigrationem designat; transferre etiam assumere, vel transmigrare denotat. Et sic inductione patet in cæteris, atque hæc de verborum affixis.

De verbis iteratis.

C A P. XVIX.

VErbum iteratum illud appellamus, quod vel iteratum totum, vel iterata aliqua ſillaba, vel littera fit vnum, & idem verbum licet alterius euadat coniugationis; & ſicut ſecundum vocem, ita fere etiã ſecundum ſignificationem iteratur: quo fit, vt quaſi verbo, quod a latinis frequentatiuum nuncupatur, reſpondere videatur. Primum itaque verba primi generis vocis paſſiuæ fiunt iterata iteratione penultimæ, quæ ܼ afficienda eſt, interpoſitioneq. ܘ, vt ܐܬܚܙܝ viſus eſt, fit ܐܬܚܙܘܝ iterum, atque iterum, ſeu multis vicibus viſus eſt, & tunc huiuſmodi verba non ad primum, ſed ad ſecundum coniugationum genus pertinebunt. Deinde verba primæ ſpeciei ſecundi generis coniugationum vocis actiuæ, fiunt iterata iteratione totius verbi, additioneq. ܼ ad penultimam, ita vt ad primam quarti generis coniugationum ſpeciem reducantur. Nam ܒܙ, ſi iteretur, fit ܒܙܒܙ ideſt, iterum atque iterum, vel ſæpenumero diripuit, eiuſque paſſiuum eſt ܐܬܒܙܒܙ. Huc ſpectãt nonnulla alia verba, quæ videntur eſſe iterata, quamuis ſine iteratione apud bonos ſcriptores non reperiantur: cuiuſmodi eſt ܛܠܛܠ, ideſt, modo huc, modo illuc dimouit, inclinauit, vacillare fecit, cuius paſſiuum eſt ܐܬܛܠܛܠ, & ܦܣܦܣ lacerauit, cuius paſſiuum eſt ܐܬܦܣܦܣ & ܒܠܒܠ confudit, permiſcuit, cui us paſſiuum eſt ܐܬܒܠܒܠ & cætera.

Præ-

Præterea a paſſiuis tam huius ſecundi, quam quarti generis coniugationum eodem plane modo formantur verba iterata iteratione nimirum alicuius ſyllabæ, vel aliquarum litterarum cum ܝ, tertia eorum littera manẽte quieſcenti, vt ab ܐܬܡܙܓ miſtus eſt, cum ܐ ſupra ܐ, & ܡ quieſcenti, & ab ܐܬܡܙܓ cum ܝ ſupra ܐ & ܡ, id eſt miſtus eſt, vel cõpoſitus eſt, fit ܐܬܡܙܓܙܓ quod iterum, atque iterum, vel ſæpius miſceri, componique ſignificat. & ſic ab alijs ſine vllo plane vocaliũ in diſcrimine huiuſmodi verba iterata deriuantur. Illud tamen aduertendum eſt huiuſmodi verba non eſſe admodum in vſu, nec ab omnibus verbis eleganter ac facile deduci poſſe; vt patet in paſſiuo verborum primæ ſpeciei ſecundi generis, ab ܐܬܒܙ enim non ſatis eleganter dicitur ܐܬܒܙܒܙ, id eſt multis vicibus direptus eſt; & ita in paſſiuis aliorum verborum variarum coniugationum. Quare cauendum eſt, ne in illis frequenter, & ſine iudicio vſurpandis inornatam reddamus orationem.

De verborum lenitate, & aſperitate.

CAP. XX.

EAſdem ob cauſas, quas lib. 2. cap. 11. de ſimili materia agentes diximus, lenitatem, aſperitatemq. verba in illis ijſdem ſex litteris, tum loco citato, tum lib. 1. cap. 5. aſſignatis, ſortiuntur. Hic autem explicandum eſt, quomodo ea ſortiantur.

Notandum eſt itaque primo, quatuor eſſe litteras hac voce ܡܢܬܐ vel ܐܡܢܬ comprehenſas, ſcilicet ܐ, ܬ, ܢ, ܡ. qua-

rum primam accidere præſenti,& infinitiuo,reliquas futuro,ex coniugationibus manifeſtum eſt; quo fit,vt ܡܬܩܦܢܐ ideſt, caſus a Grammaticis dici conſueſcant. Hæ autem litteræ cum alicui conſonanti de ſex accidunt, ſi eam quieſcentem reperiũt, habent vim efficiendi illam mollem,vt ܡܦܪܩ liberat: ܢܦܪܘܩ liberabit &c. contra vero, ſi eam motam offendunt: vt ܐܦܪܘܩ liberabo, ܢܬܠ dabit, ܢܕܥ ſciet, &c. Præterea duæ litteræ, ܕ nimirum, & ܘ cum verbo cadunt, eius primam litteram, ſi de ſex eſt, mollem reddunt, vt ܕܒܪܐ qui creauit, ܘܒܪܐ & creauit. Aduertendum tamen eſt,has duas litteras,ſi litteram ܬ quieſcentem reperiant,aſperitate afficere, vt ܕܬܦܪܘܩ vt liberes. ܘܬܕܘܢ et iudicabis; Sin vero motam,lenitate,vt ܕܬܫܒܘܩ vt relinquas, ܘܬܬܟܠܠ & coronaberis, &c. Et quidem ܘ affectum ܝ, non ſolum ſi litteram ܬ, ſed ſi aliquam aliam de ſex,in vocibus tamen polyſillabis,ſiue hæ ſint verba,ſiue nomina,quieſcentem offendat; eam reddit aſperam, vt ܘܬܕܥܘܢ & vt ſciatis, ܘܕܩܕܝܫܐ & ſanctorum,&c.

Notandum eſt ſecundo, ܬ quo verbum actiuum fieri ſolet paſſiuum,eſſe molle,modo elementis ܣ & ܫ non poſtponatur: tunc enim, non molle, ſed aſperum erit. Deinde, cum paſſiuum per duplex ܬ formatur, præcedens eſſe lene, ſubſequens vero aſperum. Item ܬ vltimum, primæ perſonæ ſingularis numeri, & tertiæ fœmin. gen. eiuſdem numeri cuiuſlibet

ver-

verbi esse molle sine affixis, cum affixis enim ܬ primæ personæ, licet in prima coniugatione suam retineat lenitatem, in aliis tamen eam amittit, asperitatemq. recipit. ܬ vero tertiæ prædictæ fœmin. gen. in omnibus suam conseruat lenitatem. Contra vero ܬ vltimum, secundæ personæ vtriusque generis, & numeri sine affixis, & cum affixis semper est asperum; quorum singula ex dictis in variis locis sunt manifesta.

Notandum est tertio, secundam consonantem primi gen. cōiugationum in præterito, præsenti, & imp. si sit de sex, esse mollē, vt ܒܟܐ luxit, ܒܟܐ lugebit, ܒܟܝ luge. In futuro vero, & infinitiuo, esse asperam, vt ܢܙܟܐ vincet, ܠܡܒܟܐ lugere. At vero vltima consonans primæ, tertiæ, & quartæ speciei secundi generis, si ex ijsdem sit, in prima persona præteriti singularis num. & tertia eiusdem temporis, & num. fœmin. gen. vtriusque numeri euadit aspera, vt ܛܥܝܬ erraui, ܛܥܝܬ errauit, ܟܬܒܝܢ scribunt, ܫܟܒܐ iacet, ܫܟܒܝܢ iacent: in reliquis vero personis, cuiuslibet temporis, vel modi est mollis, vt ܛܥܐ errauit, ܟܬܒ scribit, ܢܟܬܘܒ scribet, ܟܬܘܒ scribe, ܠܡܟܬܒ scribere. ܢܫܟܒ iacebit, ܫܟܒ iace, ܠܡܫܟܒ iacere, & cæt. Rursus secunda consonans prædictæ tertiæ, & quartæ speciei, in præterito, præsenti, & imperatiuo est lenis: in futuro vero, & infinitiuo est aspera, vt in duobus præmissis verbis videre est. Nam ܬ, quæ est secunda verbi ܟܬܒ scripsit, & ܟ quæ est secunda verbi ܫܟܒ iacuit, pro varietate temporum

ac modorum enumeratorum modo lenitate, modo asperitate afficiuntur, sicut pro varietate personarum, se habet ܒ, quæ est illorum vltima. Præterea secunda consonans secundæ speciei prædicti secundi generis coniugationum, in quocumque tempore, vel modo, excepto præsenti, si de sex erit, erit mollis, vt ܕܒ liquefactus est, ܕܒܬ liquefactus sum, ܢܕܘܒ liquefiet &c. In præsenti autem, si sit masc. gen. sing. numeri, erit etiam mollis, vt ܕܐܒ liquefit; si vero sit pluralis numeri, & fœmin. gen. vtriusque generis, erit aspera, vt ܕܝܒܝܢ liquefiunt, ܕܝܒܐ liquefit, ܕܝܒܢ liquefiunt, quamuis hæc duo verba ܚܣ id est, cauit, & ܚܦ sepsit, excipiantur, & secundam in omnibus temporibus, ac modis mollem sortiantur.

Notandum est quarto verba tertij generis coniugationum, si sint trium litterarum esse solita habere secundam, si sit de sex, asperam in omnibus fere temporibus, ac modis, cuiusmodi ܣܟܝ expectauit, ܐܒܐܫ nocuit, ܕܟܝ purificauit. Si vero sint quatuor litterarum, secundam habere mollem, tertiam vero, asperam, vt ܐܓܒܝ elegit, ܐܣܓܝ multiplicauit, ܐܦܬܝ dilatauit. Verba autem quarti generis, trium quidem litterarum secundam asperam, tertiam mollem; quattuor vero litterarum, secundam, & quartam mollem, tertiam asperam, si de sex fuerint, in omnibus fere temporibus, ac modis habebunt; cuiusmodi ܦܠܓ variauit, ܦܠܓܬ variaui, ܩܪܒ obtulit, ܩܪܒܬ obtulit, fœminini generis, ܡܩܪܒܢ offerunt, ܐܚܒܬ dilexisti

imperatiuo de quo mox, quartam, & quintam mollem; tertiam vero asperã, subintelligẽdo semper, si de sex fuerint, vt ܐܬܟܬܒ scriptus est, ܡܬܟܬܒ scribitur, &c. Reliqua porro verba passiua tertij, quarti, & quinti generis coniugationum, vt plurimum suorum actiuorum lenitatem, & asperitatem retinent, vt ܐܬܕܟܝ purificatus est, ܐܬܚܠܦܬ variatus sum, ܐܬܐܫܕ effusa est, ܐܬܚܠܠ lotus est, ܡܬܕܟܐ purificatur, ܡܬܚܠܦܝܢ variantur, ܡܬܐܫܕ effunditur &c. Illud solũ est aduertendum, licet verba passiua tam secundi generis, quam primæ speciei quarti generis in imperatiuo, vocum lectione, im mo aliquando vocibus ipsis ita conueniant, vt cuiusnam horũ generum sint, vix discerni possint; lenitate tamen, & asperitate aliquando nonnihil differre. Verba enim secundi generis quintam habẽt asperam, vt ܐܬܢܓܕ ducere, seu trahere, ab ܐܬܢܓܕ ductus, seu tractus est: verba vero prædicta quarti generis eamdem petunt mollem, vt ܐܬܢܓܕ cædere flagellis, ab ܐܬܢܓܕ flagellis cæsus est, quamuis remotiores Orientales, vt forte prędicta verba ab inuicem in imperatiuo distinguant, imperatiuũ quarti generis, vt eiusdem præteritum sine vllo plane discrimine legere videantur: sed hoc ligata quidem non tamen soluta oratione loquentibus, vt alibi dictum est, conceditur. Et vbi vocum nulla ratione assignari potest distinctio, sufficit significationis. Et hæc de hac materia dicta sint; quæ vero supersunt vsu ipso, & experientia sunt comparanda; illud tamẽ mihi semper videtur esse animaduertendum in lenitate, asperitateq. vocum adhibenda solum curæ esse, vt tum ipsarum discrepantia, tum lepos, sermonisq. vetustas appareat.

De verbo nominis, ſeu participio.

CAP. XX.

HVcuſque de nomine, & verbo egimus; nunc, quam breuiſſime nobis agendum eſt de eo, quod vtriuſque eſt particeps, ſcilicet ܡܠܬ ܫܡܐ verbum nominis, quod, vt bene intelligatur.

Notandum eſt primo, verbum nominis omiſſis aliis modis, hoc modo melius deſcribi. ܡܠܬ ܫܡܐ ܐܝܬܝܗ ܫܡܐ ܐܣܝܪܐ ܛܥܝܢ ܣܘܟܠܐ ܕܡܠܬܐ ܠܐ ܡܬܚܡܬܐ ܀ Ideſt, verbum nominis eſt nomen contractum portans, ſeu ferēs ſenſum, vel intelligentiam verbi non determinati. Dicitur autem (nomen contractum) vt diſtinguatur a nominibus nō cōtractis, ܛܒ enim bonus eſt, & ܛܒܐ bona eſt, diſtinguuntur a ܛܒܐ bonus, & ܛܒܬܐ bona; quia illa ſunt contracta, hæc non item. Deinde additur (ferens intelligentiam verbi) quia fere ſemper ſubintelligitur verbum aliquod, quo fit, vt paſſim ſine verbo in oratione ponatur. Subiungitur poſtremo (nō determinati) quia verbum nominis non vnum verbi tantum determinatum tempus: ſed omnia eius tempora ſine diſtinctione, ac determinatione deſignare poteſt; licetq. in eo modo præteritum, modo præſens, modoq. futurum (prout locus exigit) contineri ſubintelligere. Ex quibus conſtat manifeſte, vt aliquod nomen nuncupetur, ac ſit verbum nominis non eſſe neceſſe, vt ab aliquo verbo, ſicut participium apud Latinos, deriuetur; ſed ſatis eſſe, ſi ſit adiectiuum contractum virtute verbum aliquod (quod fere ſolet eſſe, ſum, es, eſt) non determinatum continens.

Notandum eſt ſecundo, perſonas verbum nominis ſequentes cum eo genere, & numero conſentire; & quaſdam illarum ſeparatas, quaſdam vero interdum ſeparatas, interdum cum eo copulatas, & legi, & ſcribi. Prima enim perſona ſingul. num. licet ſemper ſeparate ſcribatur; ſemper tamen coniunctè profertur, vt diximus lib. 1. cap. 13. vt ܩܕܝܫ ܐܢܐ ſanctus ſum. Eadem vero num. plur. & ſecunda vtriuſque num. & gen. modo ſeparate, modo coniunctè, prout ſermonis requirit ornatus, & ſcribuntur, & leguntur. Dicitur enim ܝܠܝܕܝܢ ܚܢܢ vel ܝܠܝܕܝܢܢ nati ſumus nos. ܝܠܝܕ ܐܢܬ vel ܝܠܝܕܬ natus es. ܝܠܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ vel ܝܠܝܕܝܬܘܢ nati eſtis vos. ܝܠܝܕܐ ܐܢܬܝ vel ܝܠܝܕܬܝ nata es tu. ܝܠܝܕܢ ܐܢܬܝܢ vel ܝܠܝܕܬܝܢ natæ eſtis vos. Et ſic in aliis generis eiuſdem. Vbi aduertendum eſt, ſæpe pronomina, vt lib. 2. dictum eſt, cũ verbum nominis ſequuntur, verbi etiam vicẽ gerere poſſe. Vnde etiam, licet verbum nominis occulte, & virtute verbum aliquod contineat; ſæpe tamen aperte verbum elegantiæ cauſa habere poteſt, vt Pſalm. iuxta Syros 141. & iuxta Latinos 144.

ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܡܪܝܐ ܒܡܠܘܗܝ.

Fidelis eſt Dominus in verbis ſuis.

Notandum eſt tertio, a verbis tam in voce actiua, quam paſſiuâ deriuari ſolere quædam nomina, quæ quoniam aliquam cum Latinorum nominibus verbalibus, ac participiis affinitatẽ habent, ac ſimilitudinem, hic poſthabita tum verborum, tum verbi nominis tractatione, aliquid de illorum deriuatione, ac varietate per ſingulas verborum coniugationes percurrentes attingere duximus. Atque vt a prima coniugatione ducatur exordium,

ordium; vnum nominum genus in voce actiua ab ipsius præsenti videtur deriuari, vt ܒܳܪܘܿܝܳܐ creator, ܩܳܪܘܿܝܳܐ lector. In voce vero passiua duo, alterum a præterito, vel fere præteriti habens significationem, vt ܒܪܺܝܳܐ creatus, ܩܪܺܝܳܐ lectus. alterũ a præsenti, vt ܡܶܬܒܪܝܳܢܳܐ vt ita dicam creabilis, ܡܶܬܩܪܝܳܢܳܐ legibilis. Similiter, & in secunda coniugatione a prædictis temporibus; in voce quidem actiua a præsenti, vt ܒܳܙܘܿܙܳܐ direptor, ܣܳܝܘܿܡܳܐ positor, ܦܳܪܘܿܫܳܐ separator, ܪܳܚܘܿܡܳܐ amator. In voce vero passiua, a præterito, vt ܒܙܺܝܙܳܐ direptus, ܣܝܺܡܳܐ positus, ܦܪܺܝܫܳܐ separatus. ܪܚܺܝܡܳܐ amatus. item a præsenti ܡܶܬܒܙܝܙܳܢܳܐ vt ita dicam, direptibilis, seu direptus, ܡܶܬܣܝܡܳܢܳܐ positus, ܡܶܬܦܪܫܳܢܳܐ separatus, seu separabilis. ܡܶܬܪܚܡܳܢܳܐ amatus, seu amabilis. In tertia deinde coniugatione a præsenti fiunt in voce quidẽ actiua, vt ܡܣܰܠܝܳܢܳܐ contemptor, ܡܫܰܡܠܝܳܢܳܐ perfector, ܡܚܰܘܝܳܢܳܐ demonstrator. In voce vero passiua, vt ܡܣܰܠܝܳܐ vel ܡܶܬܣܰܠܝܳܢܳܐ contẽptus seu contemptibilis. ܡܫܰܡܠܝܳܐ vel ܡܶܬܫܰܡܠܝܳܢܳܐ perfectus seu perfectibilis. ܡܚܰܘܝܳܐ vel ܡܶܬܚܰܘܝܳܢܳܐ demonstratus, vel

demonſtrabilis. Item in quarta coniugatione a præſenti voce actiuæ formātur nomina, vt ܡܫܒܚܢܐ laudator, ܡܦܪܩܢܐ liberator, ܡܕܪܟܢܐ comprehenſor, ܡܪܝܡܢܐ elator, ſeu exaltator. Et ab aliis huius formæ nominibus in quibuſdam verbis alia nomina idem tamen ſignificantia proficiſci ſolent, vt a ܡܬܪܓܡܢܐ fit ܬܪܓܡܢܐ vel ܬܪܓܡܐ interpres, ſeu interpretās. a ܡܕܒܪܢܐ fit ܕܒܪܢܐ vel ܕܒܪܐ gubernator, ſeu gubernans. a ܡܫܘܬܦܢܐ fit ܫܘܬܦܢܐ vel ܫܘܬܦܐ particeps, ſeu participans. a ܡܫܚܠܦܢܐ fit ܫܚܠܦܢܐ vel ܫܚܠܦܐ mutans, ſeu varians. Et ſic in aliis, ſi quæ ſunt. In voce ſimiliter paſſiua non vno modo formātur. Quædam enim a præterito deduci videntur: & horum alia ܿ, verbi ſupra primam conſonantem retinent, vt ܡܬܩܢܐ correctus, emendatus. ܡܩܕܫܐ ſanctus. Alia non retinent, vt ܡܫܒܚܐ laudatus, vel laudabilis. ܡܫܚܠܦܐ variatus, ſeu varius. Quædam vero alia a præſenti verborum primæ ſpeciei, dupliciter dimanant. Dicitur enim ܡܫܒܚܢܐ vel ܡܫܬܒܚܢܐ laudabilis, ſeu laudatus. ܡܦܪܩܐ vel ܡܬܦܪܩܢܐ liberatus. ܡܟܪܙܐ vel ܡܬܟܪܙܢܐ prædicatus, &c. A præſenti vero verborum ſecundæ ſpeciei frequentius ſic, vt ܡܬܪܘܡܢܐ elatus. ܡܬܚܠܠܢܐ lauatus.

ܡܬ

ܡܬܟܪܝܢܐ contriſtatus. ܡܬܢܝܚܢܐ quietus, reconciliatus. Nonnumquam etiam in quibuſdam verbis ſic, vt ܡܣܚܝܐ ideſt lauatus. ܡܟܪܝܐ contriſtatus. ܡܢܝܚܐ quietus, placidus, ſedatus, & cæt. Denique in quinta coniugatione a præſenti in voce actiua deriuantur, vt verba ſecundi generis, cuiuſmodi ܐܟܘܠܐ comedens, ܐܡܘܪܐ dicens, ܝܠܘܕܐ genitor, ſeu pariens. ܝܕܘܥܐ ſciens. In voce vero paſſiua a præterito quidem verborum primæ ſpeciei nomina deducuntur, vt ܐܟܝܠܐ comeſtus. ܐܡܝܪܐ dictus. A præterito vero verborum ſecundæ ſpeciei, vt ܡܝܠܕܐ partus, ſeu genitus. ܡܝܕܥܐ ſcitus. A præſenti item vtriuſque ſpeciei in eadem voce paſſiua formantur nomina, vt ܡܬܐܟܠܢܐ comeſtibilis, vel comeſtus. ܡܬܐܡܪܢܐ dicibilis, ſeu dictus. ܡܬܝܠܕܢܐ naſcibilis, ſeu natus. ܡܬܝܕܥܢܐ ſcibilis, vel ſcitus, &c. Quæ quidem nomina præſentis Latine in voce præſertim paſſiua vix declarari poſſunt: apud Latinos enim a præſenti paſſiuo huiuſmodi nomina deriuari non ſolent. Vnde nos ea nunc per participia, nunc per nomina verbalia Latinorũ propter quamdam, quam cum illis habere videntur ſimilitudinem, explicauimus; & ita (prout locus interpretandus exiget) explicari poterunt, & hæc de his.

GEOR-

GEORGII AMIRAE SYRI EDENIENSIS E LIBANO.

GRAMMATICAE LINGVAE CHALDAICAE, SIVE SYRIACÆ

De reliquis orationis partibus, LIBER QVARTVS.

De supra verbum, seu aduerbio.

CAPVT I.

ADuerbium Syri appellant ܥܠ ܡܠܬܐ id est, supra uerbum. Sic autem appellatur quia supra uerba potissimum cadit, illisq. adhæret. unde ita describitur.

ܥܠ ܡܠܬܐ ܐܝܬܝܗ̇ ܒܪܬ ܩܠܐ ܕܟܕ ܥܠ ܡ̈ܠܐ ܢܦܠܐ ܡܫܘܕܥܐ ܣܘܟܠܗܝܢ ܘܡܬܚܡܐ ܠܗܝܢ ܀

idest, Supra uerbum est uox, quæ cum supra uerba cadit significationem eorum explicat, ac determinat. Supra uerbum autem est duplex; simplex scilicet, & compositum. Simplex quidem cuiusmodi, ܐܦ ܠܐ neque, ܐܢ ܕܝܢ si autem, ܐܝܟ ܡܐ sicut

cut, ܐܝܟ ܐܢܐ quemadmodū, ܡܢ ܗܘ quis est, ܡܢ ܫܠܝ subito, ܡܢ ܪܝܫ a principio, ܡܢ ܡܬܘܡ vmquam. Compositum uero, ut ܡܛܠ, ܐܝܟܢܐ, ܐܝܟܕܐ, ܐܝܟܢ, ܐܝܟܐ, ܡܫܠܝ, ܡܪܝܫ, ܡܡܬܘܡ. Quod quidem in quibusdam ut in præmissis eamdem cum simplici habet significationem, & constructionem: in quibusdam uero aliis non item, ut patet in his. ܗܝܕܝܢ tunc, ܐܟܚܕܐ simul, vna, ܡܚܕܐ statim, ܐܝܟܘ vbi est, ܡܢܘ quid est, ܐܦܢ etiamsi, ܐܠܐ sed, ܐܢܗܘ si. Quorum simplex vel aliud significat, vel alio modo construitur, vt ܗܝ ܕܝܢ idest, illa autem, ܐܝܟ ܚܕܐ vt vna, & ad fœmininum genus tantum refertur. At vero ܐܟܚܕܐ simul, ad vtrumq. Eodem etiam modo se habent ܡܢ ܚܕܐ ex vna, & ܡܚܕܐ subito, statim. Similiter ܐܝܟܘܗܝ ybi est ille, ad masculinum tantum genus pertinet, sicut ܐܝܟܘܗ vbi est illa, ad fœmininum tantum: Et vtrumque locum petit, at vero ܐܝܟܘ interdum locum petit, & ad masculinum genus refertur, vt ܐܝܟܘ ܐܚܘܟ vbi est frater tuus: interdum vero quærit causam, significatq. quomodo, cur, &c. & ad vtrumque genus spectare potest, vt ܐܝܟܘ ܠܐ ܚܙܝܬܝܗܝ vt, quomodo, seu cur non vidisti eum.

ſti cum. Præterea ܡܰܢܽܘ ܗܽܘ quis eſt, coniungitur fere cum nominibus: at vero ܡܳܢܳܐ quis eſt, ſeu quod eſt, uel quare, & cum nominibus, & cum verbis coniũgi poteſt, ſed de his infra. Poſtea ܐܳܦ ܐܶܢ etiam ſi, ſeparata quidem conditionem denotant: cõiuncta vero, vt ܐܶܦܶܢ fiunt copula quædam, quæ a Grammaticis Latinis dicitur aduerſatiua, Latine dicitur, etſi, etiamſi, quãquam, &c. Rurſus ܐܶܢ ܠܳܐ ſignificat, ſi non, ܐܶܠܳܐ vero, ſed. Item ܐܶܢ ܗܽܘ ſi ipſe, ܐܶܢܗܽܘ vero, ſi: & cum hoc ſignificat, fere ſemper poſt ſe ܕ poſtulat, vt ܐܶܢܗܽܘ ܕܢܝܰܩܰܪ ſi honorabit, & cæt. Quamquam quædam ex his, quæ hic enumerantur, non tã ſunt aduerbia, quam coniũctiones, vt ex iis, quæ infra dicturi ſumus, patebit. Aduerbiorum porro multa ac varia ſunt genera.

Quædam enim dicuntur ܐܰܬܪ̈ܳܝܳܐ localia, ut ܗܳܪܟܳܐ hic, ܗܰܘܪܳܟ illic, ܬܰܡܳܢ ibi, ܟܡ vbi, ܠܗܰܠ illuc, ܡܶܟܳܐ hinc, ܐܰܝܡܶܟܳܐ vnde, ܐܰܝܟܳܐ vbi? ܠܟܳܐ illuc, ܬܳܢܳܐ hic.

Quædam ܙܰܒ̈ܢܳܝܳܐ temporalia, vt ܗܳܫܳܐ nunc, ܡܶܟܺܝܠ nũc, mox, ܝܰܘܡܳܢܳܐ hodie, ܡܚܳܪ cras, ܐܶܬܡܳܠ heri, ܡܶܢ ܬܶܡܳܠܺܝ nudiuſtertius, ܟܰܕ cum, ܡܳܐ cum, ܐܶܡܰܬܝ quãdo, ܗܳܝܕܶܝܢ nunc, itaque, ܥܰܕ dum, ܥܰܕܠܳܐ antequã, ܥܕܟܝܠ

adhuc,

adhuc, hucusque, ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ primū, ante, ܩܕܡ dein, ܗܝܕܝܢ deinde, ܒܬܪܟܢ postea, ܡܢ ܩܕܝܡ olim, nuper, iam.

Quædam ܡܬܪܓܪܓܢܝܬܐ optatiua, vt ܠܘܝ : ܐܠܘ ܕܝܢ vtinā.

Quædam ܩܪܘܝܬܐ vocatiua, seu vocantia, vt ܐܘ ، ܝܐ ، ܗܘ ، ܐܘܝ ، ܐܝܢ . o, heus.

Quædam ܡܫܐܠܢܝܬܐ interrogatiua, vt ܡܢ quis, vel quæ. ܡܢܘ quis est, ܡܢ quæ, vel qui, ܠܡܢܐ cur, ܐܝܢܐ quinam, ܐܝܢܐ quæ, ܐܝܟܢܐ quomodo, ܐܝܟ sicut, ܡܢܐ quid, ܡܢܐ quod, vel quid, ܠܡܢܐ quare, ad quid, ܡܛܠ ܡܢܐ propter quid, cur.

Quædā ܡܣܝܡܢܝܬܐ positiua, seu affirm. vt ܐܦ etiā, ܗܟܢܐ ita.

Quædam ܡܫܪܪܢܝܬܐ confirmatiua, vt ܐܡܝܢ amen, ܫܪܝܪ profecto, sane, firme, verumtamen, ܫܪܝܪܐܝܬ vere.

Quædam ܡܥܒܪܢܝܬܐ tollentia, seu negatiua, vt ܠܐ non, ܠܐ haud, ܠܝܬ & ܠܐ ܗܘܐ non est.

Quædam ܡܬܦܠܓܢܝܬܐ quasi dubitantia, seu dubitationis significatiua, vt ܕܠܡܐ forsitā; ܟܒܪ fortassis, ܐܢ forsan,

ܦܢ ne forte, ܕܝܢ, ܐܠܡܐ, ܕܠܡܐ an, & cæt.

Quædam ܡܚܘܝܢܐ demonſtratiua, vt ܗܐ en, ecce.

Quædã ܕܟܠܝܢܐ prohibitionis, vt ܕܠܐ, ܕܠܡܐ vt ne, ne forte.

Quædam ܡܟܢܫܢܐ cõgregatiua, ſeu collectiua, vt ܐܟܚܕܐ ſimul, vna, ܐܟܚܕ æque, ܫܘܝܐܝܬ pariter.

Quædã ܡܕܡܝܢܐ aſſimilatiua, vt ܐܝܟ vt, quaſi, ܐܝܟܘ ſicut, tamquam, ܐܝܟܢܐ, ܐܝܟ ܕ quemadmodum, ܐܟܡܐ ſicuti.

Quædam ܡܦܫܩܢܐ interpretatiua, vt ܟܝܬ nimirum, ܐܘܟܝܬ ſcilicet, ܗܟܘ videlicet, ܕܐܟܝܬ, ܗܢܘ ܕܝܢ idest.

Quædam ܕܬܢܝܐ conditionis, ſeu pacti, vt ܐܢ, ܐܠܘ ſi, ܐܠܐ ܐܠܐ niſi.

Quædam ܕܥܘܓܠܐ velocitatis, vt ܥܓܠ, ܒܥܓܠ cito, ܥܓܠܐܝܬ velociter, ܡܚܕܐ ſubito, ſtatim, ܡܢ ܫܠܝܐ repente, ܪܗܝܒܐܝܬ curſim.

Quædam ܕܐܝܟܢܝܘܬܐ qualitatis, vt ܚܟܝܡܐܝܬ ſapienter, ܫܦܝܪܐܝܬ bene, ܕܟܝܐܝܬ pure, ܩܕܝܫܐܝܬ ſanctè.

Quæ-

Quædam ܕܟܡܝܘܬܐ quantitatis, vt ܡܠܝܐܝܬ abunde, satis, ܙܥܘܪܐܝܬ paululum, minute, ܪܘܪܒܐܝܬ magnopere.

Quædam ܕܦܘܚܡܐ comparationis, vt ܝܬܝܪ, ܡܛܠ, ܛܒ, ܝܬܝܪ magis, plus, ܒܨܝܪ minus.

Quædam ܕܛܟܣܐ ordinis, vt ܩܕܡܐܝܬ primum, ܬܪܝܢܐܝܬ secundo, ܬܠܝܬܐܝܬ tertio, ܪܒܝܥܐܝܬ quarto.

Quædam ܕܐܘܡܬܐ gentis, vt ܟܠܕܐܝܬ Chaldaice, ܣܘܪܝܐܝܬ Syriace, ܥܒܪܐܝܬ Hebraice, ܐܪܒܐܝܬ Arabice, ܝܘܢܐܝܬ Græce, ܪܗܘܡܐܝܬ Latine. Sunt & alia aduerbiorũ genera, quorum singula hic enumerare lōgum est, ac superfluũ.

De quorumdam ex propositis aduerbijs significatione, & constructione.

CAPVT II.

QVoniam nonnullorum aduerbiorum ex prædictis significatio, & constructio aliquantulum varia est; ab re non erit, quid circa illa notandum sit, indicare. Nota igitur primo ܐܠܘܦ idest, vtinam, fere semper post se habere coniunctionē ܕܝܢ vt illud ad Gal. 3. ܐܠܘܦ ܕܝܢ ܣܦܝܩ Et vtinam frustra. Secundo ܐܝܢ, licet proprie sit aduerbiũ affir-

mandi, vt illud Euang. ܐܝܢ ܐܝܢ ſic ſic, ܠܐ ܠܐ non non. Aliquã-
do tamen vſurpari ad inuocandum, vt illud eloquentiſſimi A-
phræm ܐܝ ܐܪܥܐ ܠܡܢܐ ܟܡܝܪܐ ܐܢܬܝ ܠܟܝ O terra, quid
ſeu cur mæſtà es tibi? Tertio ܡܢ cum ܝ ſupra ܡ, cum vo-
cibus vtriuſque generis, & numeri coniungi, & reſpondere no-
mini interrogatiuo Latinorum, quis, quæ, & fere ad perſonam
dumtaxat refertur, vt ܡܢ ܐܢܬ ܡܪܝ quis es Domine, & cæt.
Cum vero eſt compoſitum, vt ܡܢܘ cum vocibus dumtaxat
gen. maſc. num. ſingularis; vt ܡܢܘ ܓܒܪܐ quis eſt vir? In-
terdum eo non fit interrogatio, vt illud Matth. 23.
ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ, qui enim exaltabit ſeip-
ſum, humiliabitur, &c. Quarto ܡܢܐ ſimiliter & cum vocibus
vtriuſque generis, & numeri connecti; ſed fere ad res dumtaxat
referri, & ſignificare, quinam, quænam, quodnam, vt ܡܢܐ
ܫܘܬܦܘܬܐ quæ communicatio? & vt illud Marci 1.
ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܘܡܢܐ ܗܝ ܡܠܦܢܘܬܐ ܚܕܬܐ:
Quæ eſt hæc (ſeu vt Latini, quid eſt hoc) & quænam eſt hæc do
ctrina noua? Interdum ponitur abſolute, & ſignificat, quid, ſeu
cur? vt illud Lucę 24. ܡܢܐ ܡܬܬܙܝܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
Quid, ſeu cur cõmouemini, &c. Hinc deinde ܠܡܢܐ ad quid,
ſeu quare? ܡܛܠ ܡܢܐ propter quid, ſeu cur. Hinc etiam

ܡܢ

ܡܢ quod idem significat, eodemq. modo construitur, vt ܡܢ ܫܡܟ quodnam est nomē tuum? & interdum vsurpatur sine interrogatione, vt ad Gal. 2. ܡܢ ܕܝܢ ܐܝܟܢܐ ܗܘܘ ܠܐ ܕܘܝܠܝ Qui autem, seu quales sint, nō refert mea, seu non est curę mihi. Hinc prætetea est ܡܢܘ, quod significat primo quinam est, seu quod est, referturq. ad masculinum genus, vt. ܡܢܘ ܫܡܟ quodnam est nomen tuum? Secundo ponitur absolute, significatq. Latine, quid, vt Marci 12. : ܡܢܘ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ ܡܪܗ quid ergo faciet? interdum significat cur? quare? vt Marci 2. ܡܢܘ ܕܥܡ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ : cur, seu quare cū publicanis & peccatoribus manducat, & bibit? Huc reuocantur etiam ܡܢܐ vel ܠܡܢܐ idest, quid, vel cur? Quinto ܡܐ varia significare, primum enim significat id, seu rem, vt Act. 17. ܘܟܠܡܐ ܕܐܝܬ ܒܗ & omne id, quod est in eo. Deinde significat particulam interrogatiuam, quid? vt Marci 1. ܡܐ ܠܢ ܘܠܟ quid nobis, & tibi. Rursus particulam temporis, cū, & tunc euphoniæ causa post se ܕ petere solet, vt Matt. 24. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ cum videritis hæc omnia. Demum seruit variis animi affectibus, vt admirationi, comisserationi & cæt. sicut particula, quam, apud Latinos. vt Psalm. 8. ܡܐ ܡܫܒܚ ܫܡܟ quam laudabile nomen tuum. Sexto, pari ratione ܐܡܬܝ varia significare, varieq. construi:

Primo

Primo significat Latine, quomodo? vt Lucæ 1. & cap. x. epist. Ioan. Secundo seruit comparationi, & tunc significat, vt, sicut, quemadmodum, & post se ܕ habere solet; sicut etiam habet cum significat (ita vt) vt constat ex Ioan. 12. & Marci 2. Septimo ܒܪܡ licet multa significare possit, præcipue tamen significare, verumtamen, tamen, & subsequi fere solet particulam ܐܦ ܐܢ & si, etiam si, &c. Octauo, hoc aduerbium ܠܐ ܗܘܐ, quamuis ex ܠܐ & ܗܘܐ quiescente, ac latente ܗ in præterito, id est, fuit, conflectur: & (non fuit) proprie significet: sæpe tamen numero simpliciter pro (non) vsurpari, vt Ioan. c. 10. & 12. Interdum etiam significare videtur (non est) præteritum enim sumitur forte pro præsenti vt alibi dictum est, vt Ioan. 11.

ܗܢܐ ܟܘܪܗܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܠܡܘܬܐ. Hic morbus non est ad mortem: idem patet, ex cap. 18. & tunc præteritum prædictum genere, & numero, & persona, cum eo nomine, cuius est, consentit. Hinc est ܠܘ quod simpliciter (non) significat. Idem significat ܠܝܬ quod, ex ܠܐ & ܐܝܬ idest, non est, vel non sunt compactum esse videtur. vt Ioa. 8. ܡܛܠ ܕܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܗ Quoniam veritas non est in eo. Sæpe suscipit affixa, sed more nominum pluralium, vt ܠܝܬܘܗܝ non est ille, ܠܝܬܝܗܘܢ non sunt illi, ܠܝܬܝܗ non est illa, ܠܝܬܝܗܝܢ non sunt illæ. cum ܬ semper aspero, quamuis verbum, seu potius vox ܐܝܬ semper cum ܬ molli legatur. Cuius quidem vocis in tertio libro non fecimus mentionem, quia nihil fere saltem quoad vocem

cem, cum verbis habet commune. Vnde potius aduerbium quoddam, quam verbum esse videtur. Est enim vox quædam indeclinabilis sine affixis vtriusque generis, & numeri: significatq. est, vel sunt. Cum vero affixis erit illius generis, ac numeri, cuius erunt affixa, quæ more nominum pluralium suscipit, vt ܐܝܬܝ sum ego, cō. g. ܐܝܬܝܟ es tu, masc. gen. ܐܝܬܘܗܝ est ille, ܐܝܬܝܢ sumus nos, com. gen. ܐܝܬܝܟܘܢ estis vos, masc. gener. ܐܝܬܝܗܘܢ sunt illi, ܐܝܬܝܟܝ es tu, fœmin. gener. ܐܝܬܝܗ̇ est illa, ܐܝܬܝܟܝܢ estis vos, fœm. gen. semper cum ܠ molli. Nono ܟܒܪ & ܠܡ significare, forte, forsan, fortassis, vt patet ex Lucæ xx. actorum 12. ad Rom. 5. & 11. Decimo ܐܪܐ significare (an) & interrogationi deseruire. Similiter ܟܝ idest, forte, ne? licet vocibus semper postponatur, interrogationi tamen deseruit, non quidem per se, sed fere cum postponitur alicui particulæ interrogatiuæ, vt ܡܢܘ ܟܝ quis forte, & cæt. vt cōstat ex Mat. 9. & 18. Vndecimo ܠܡܐ, ܕܠܡܐ, ܕܡܐ idest, an, numquid? vt Psalm. iuxta Syros 94. iuxta Lat. 93. 1. ad Corinth. 1. & ad Gal. 2. ܕܠܡܐ præterea, interdū ponitur pro (vt forte) vt ad Rom. 11. Interdum vero, ne, seu ne forte, vt ibidem habetur. Idem quoque aliquando significat ܠܡܐ vt Marci 1. ܚܙܝ ܕܠܡܐ ܠܐ̱ܢܫ ܬܐܡܪ ܐܠܐ, vide ne cuiquam dicas. Simili modo se habet ܕܡܐ: interdum enim significat, vt

forte

forte, verbi gratia ܨܘܡܘ ܘܐܬܡܟܟܘ ܕܠܡܐ ܬܬܕܟܘܢ jeiunate,& humiliamini, vt forte mundemini. Interdum hanc particulam ſequitur ܠܐ vt ܘܐܦܩܗ ܩܕܡ ܡܢ ܦܪܕܝܣܐ ܕܠܡܐ ܠܐ ܢܐܪܬ. Expulſit eũ prius a paradiſo, vt forte ne hæreditet. Interdum ponitur abſolute, & ſignificat etiam ne, vt ܗܢܐ ܢܕܚܠ ܕܠܡܐ ܗܘ ܢܬܩܛܠ: Hic timebit, ne ille occidatur. Duodecimo ܟܝܬ interdum ſignificare, videlicet, ſcilicet, & vbi adhibetur ܓܝܪ; adhiberi poſſe: non tamen contra. Interdum elegantiæ cauſa in oratione collocari. Decimotertio, ܢܐ, ܢܝ, vtroque enim modo ſcribitur ab auctoribus, id-eſt, ܗܫܐ, ſolere vſurpari ſolum fere ob elegantiam; & per modum imperandi cũ prima,& ſecunda perſona, vt ܐܩܘܡ ܢܐ ſurgam, ܩܪܘܒ ܠܝ accede mihi. Vnde, vbi ponitur ܢܐ poni poteſt ܗܫܐ, non tamen contra. Decimo quarto, ܡܢ id-eſt (ex) aliquando poni per modum comparationis, ſignificareq. plus, vel magis, vt illud Iob. ܐܬܒܨܪܘ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ Diminut i ſunt pluſquam homines, ſeu plus hominibus. Obſerua prę-terea aduerbia a nominibus adiectiuis numeri ſingularis, maſcu. gen. ſolita eſſe proficiſci addita ad eorum finem particula ܐܝܬ cum ܐ & ܬ molli, vt a ܡܚܦܛܢܐ diligens, ſtudioſus, fit ܡܚܦܛܢܐܝܬ

ܡܚܦܛܐܝܬ diligenter,studioſe,a ܫܪܝܪܐ verus,fit ܫܪܝܪܐܝܬ vere,&c. Illud tamen eſt animaduertendum a nominibus deriuatiuis,& numeralibus,quorum penultima eſt ܝ cum ܐ, quia habent antepenultimam etiam cum ܐ ; cum ab illis aduerbia formantur,ne ſermonis ornatus,& pronũciationis lædatur ſuauitas, prædictam ipſorum penultimam, nimirum ܝ cum ܐ, remoueri,vt ab ܐܠܗܝܐ ideſt,diuinus,fit ܐܠܗܐܝܬ diuinitus. a ܐܢܫܝܐ humanus, ܐܢܫܐܝܬ humanitus,a ܩܕܡܝܐ primus ܩܕܡܐܝܬ primum,&c. Ab illis vero nominibus, quorum antepenultima eſt quieſcens,penultimam non auferri,vt a ܕܟܝܐ purus,fit ܕܟܝܐܝܬ pure,a ܡܫܡܠܝܐ perfectus, ܡܫܡܠܝܐܝܬ perfecte,& cæt.

De præpoſitione.

CAP. III.

PRæpoſitio, quæ a noſtris ܩܘܕܡ ܣܝܡܐ ideſt,antecesſio poſitionis,nuncupatur,ſic deſcribitur.

ܩܘܕܡ ܣܝܡܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܕܩܕܡ ܫܡܗܐ ܘܦܢܝ ܫܡܗܐ ܡܬܬܣܝܡܐ.

ideſt, Antecesſio poſitionis eſt vox,quæ ante nomina,ac pronomina ponitur. Propoſitionum autem quædam affixa ſortiuntur. Quædam vero non item. Eorum quæ ſortiuntur,quædã ea ſortiũtur more nominum ſingularis numeri, cuiuſmodi ſunt

ܡܢ ex, a, ܥܡ cum, ܠܘܬ apud, ad, ܒܬܪ, ܒܣܬܪ post ܠܘܩܒܠ contra, ܒܝܢܬ inter, ܠܦܘܬ iuxta, ſecundum. Vt ܒܬܪܝ poſt me, ܒܬܪܟ poſt te, maſc. gen. ܒܬܪܗ poſt eum, ܒܬܪܢ poſt nos, ܒܬܪܟܘܢ poſt vos, maſcul. gener. ܒܬܪܗܘܢ poſt eos, ܒܬܪܟܝ poſt te, fœmin. gen. ܒܬܪܗ poſt eam, ܒܬܪܟܝܢ poſt vos, fœmin. gen. ܒܬܪܗܝܢ poſt eas. Et ita dicitur ܒܣܬܪܝ poſt me, ܒܣܬܪܟ poſt te. ܠܘܩܒܠܝ contra me, ܠܘܩܒܠܟ contra te, &c. Vbi aduertendum eſt in præpoſitione ܠܘܩܒܠ cum affixis primæ pluralis numeri, & ſecundæ, & tertiæ vtriuſque generis, & numeri, elementum ܘ poſtponi elemento ܩ.

Quædam vero more nominum numeri pluralis cuiuſmodi, ܩܕܡ ante, ܡܛܠ pro, propter, ܥܠ ſupra, ܓܒܝ apud, ܚܕܪ circa, ܠܥܘܡܬ coram, ܒܠܥܕ ſine, ܠܬܚܬ infra, ſub. Vt ܩܕܡܝ ante me, comm. gen. ܩܕܡܝܟ ante te, maſc. gene. ܩܕܡܘܗܝ ante eum, ܩܕܡܝܢ ante nos, cõm. gẽ. ܩܕܡܝܟܘܢ ante vos, maſc. gen. ܩܕܡܝܗܘܢ ante eos, ܩܕܡܝܟܝ ante te, fœmin. gen. ܩܕܡܝܗ ante eam, ܩܕܡܝܟܝܢ ante vos, fœmin. gen.

gen. ܩܕܡܝܗܝܢ ante eas.. Et ſic cæteræ præpoſitiones. Illud tamen aduertendum eſt, propoſitionem ܥܠ cum affixis proprium ܰ, quod eſt ſupra primam conſonantem, ſcilicet ܥ, amittere, illumq. quieſcentem habere: dicitur enim ܥܠܝ ſupra me, ܥܠܝܟ ſupra te, & cætera.

Obſeruandum prçterea eſt primo, præpoſitiones, quæ affixa recipere poſſunt, licet aliquando pronomini tertiæ perſonæ vtriuſque generis, & numeri, ſeparatæ præponantur, cuiuſmodi ܠܘܬ ܗܘ apud eum, ܠܘܬ ܗܝ apud eam, &c. primæ tamen & ſecundæ perſonæ fere non niſi coniunctas præponi. Neque enim in cõmuni modo loquendi quis recte dicere poteſt ܡܢ ܐܢܐ ex me, ܡܢ ܐܢܬ ex te, ܐܝܟ ܐܢܐ ſicut ego, ܐܝܟ ܐܢܬ ſicut tu, &c. Quamuis metri neceſſitate, interdum poetæ dicere cogãtur, vt illud Magni Aphræm.

Sicut ego quis eſt medicus	ܐܝܟ ܐܢܐ ܡܢܘ ܐܣܝܐ
Corpori, quod malus cõterit ipſum.	ܠܦܓܪܐ ܕܒܝܫܐ ܕܫܦܗ

Secundo, eſſe quaſdam præpoſitiones, quæ ſemper cum affixis reperiuntur, vt ܡܛܠܬܝ propter me, ܡܛܠܬܟ propter te, quæ præpoſitio, vt nomina ſing. nũ. ſuſcipit: & vt ܒܝܢܝ inter me; ܒܝܢܝܟ inter te, & c. quæ vt nomina plur. num. prædicta affixa poſtulat.

Præpoſitiones autem, quæ affixa non ſortiuntur, ſunt cuiuſ-

modi, ܣܛܪ ܡܢ præter, ܠܒܪ extra, ܬܚܝܬ infra, ܠܥܠ supra, ܠܓܘ intra, ܥܕܡܐ vsque, ܒܓܘ in.

De significatione, & constructione quarumdam præpositionum.

CAP. IV.

Notandum est primo, nonnullas præpositiones interdum idem significare, diuerso tamen modo construi. Hæ enim tres ܬܚܬ cum ܰ supra ܬ quod habet in principio, & cū ܬ, quod habet in fine, quiescenti, ac duro. ܬܚܝܬ cū ܬ quod habet in principio, & ܝ in medio quiescenti, & ܳ supra ܚ, & ܬ quod habet in fine, molli. ܬܚܘܬ cum primo ܬ quiescenti, & secundo molli, & cum ܘ & ܳ; omnes sub, seu infra significant: sed diuerso modo construuntur. Nam prima, vel absolute ponitur, vel cum affixis more nominum pluralis numeri coniungitur, vt ܬܚܬܝ infra me, &c. Secunda præponitur nominibus, & cum affixis non connectitur. Tertia & nomina antecedit, & affixa more nominum pluralis numeri suscipit: vt ܬܚܘܬܝ infra me, &c. Secundo ܠܘܬ & ܕܝܠ licet idem significare videantur, scilicet (ad, vel apud) aliquantulum tamen differunt. Nam ܠܘܬ proprie vsurpatur, cum sermo est de re illa, quæ, & domini est, & apud eum est. At vero ܕܝܠ de illa, quæ domini est, quamuis apud eum nō sit. Vnde latius patet,

tet, quã ܩܕܡ. Verũ aliquãdo inter se cõfundũtur. Propositioni autem ܩܕܡ similis est ܠܘܬ idest, apud, prope. Similiter ܒܬܪ & ܒܣܬܪ licet idem significent scilicet, post: proprie tamen ܒܬܪ ad tempus, ܒܣܬܪ vero ad personam referri videtur. quamuis sæpe etiam inter se confundantur. Tertio duas esse consonantes ܒ videlicet, & ܠ, quæ sæpe variarum præpositionum funguntur munere. ܒ enim proprie, cum est præpositio, significat (in) prout aliquid fieri in loco designat, vt ܒܗܝܟܠܐ in templo. Interdum significat (per) vt ܒܡܪܢ per dominum nostrum, & cum iuratur, vt ܒܐܠܗܐ per Deum. Matth. 26. Interdum (cum) vt ibidem ܒܣܦܣܪܐ ܘܒܚܘܛܪܐ Cum gladijs, & fustibus. Interdum (inter) vt illud Lucæ, 1. ܒܪܝܟܬ ܒܢܫܐ Benedicta tu in mulieribus, i. inter mulieres. Interdum ante, seu corã, vt Act. 9. ܢܫܩܘܠ ܫܡܝ ܒܥܡܡܐ portabit nomen meum coram populis, &c. quamuis fortassis hic etiam significare possit (inter) ita vt dicatur inter populos. Interdum (a, ex,) vt ܠܐ ܬܗܡܐ ܡܪܝܐ ܒܒܪܝܬܟ ne negligas, seu ne auertaris Domine in creatura tua, idest a creatura tua. Præterea recipit affixa sic ܒܝ in me, ܒܟ in te, masc. gener. ܒܗ in eo, ܒܢ in nobis, ܒܟܘܢ in vobis, masc. gener. ܒܗܘܢ in illis,

in illis, masc. gen. ܒܟܝ in te, fœmin. gen. ܒܗ in ea; ܒܟܝܢ in vobis, fœm. gen. ܒܗܝܢ in illis, fœm. gen. Porro ܠ præter quam quod Datiui, vel Accuſatiui caſum (vt in ſecundo lib. cap. 17. dictum eſt, vbi etiam quomodo affixa recipiat explicauimus) indicat: cum eſt præpoſitio proprie ſignificat (ad) vt ܡܣܩ ܠܟܘܪܣܝܐ facit aſcendere ad thronum. Aliquando ſignificat (cum) vt Gen. 2. ܘܗܘܐ ܐܕܡ ܠܢܦܫܐ ܚܝܐ Et factus eſt homo, ſeu Adam in animam vitæ, ideſt cum anima vitæ. Aliquando (in) vt Pſalm. 73. iuxta Syros, 72. iuxta Latinos. ܘܗܘܝܬ ܠܡܚܘܬܐ ܟܠܗ ܝܘܡܐ Et fui ad verberationem (ideſt in verberatione) tota die. Aliquando habet vim aduerbij (ſicut) vt Luce 3. ܘܢܗܘܐ ܥܪܡܐ ܠܥܠܡܐ ܘܐܬܪܐ ܥܣܩܐ ܠܦܩܥܬܐ Et erit aſpretum in mundum, & locus difficilis in planitiem, ideſt, ſicut aſpretum mundum, & ſicut planities. Aliquando (propter) vt Pſalm. 134. ܒܪܩܐ ܠܡܛܪܐ ܥܒܕ fulgura in pluuiã (ideſt, propter pluuiam) fecit. Aliquando (ex) vt Lucæ 15. ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܟܦܢܐ ܐܒܕ ideſt, ex fame pereo. Aliquando ſpatium ac plenitudinem temporis indicat, declaraturq. per præpoſitiones (poſt, vel ad) vt Marci 2. ܠܝܘܡܬܐ poſt dies, & Matth. 20. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ & ad diem trium, ideſt, tertiũ, ſurget. Idem habetur Ioan. 2. Quarto, vt apud Latinos, ſic apud Syros præpoſitiones nonnumquam aliis præpoſitionibus præponi. Quædam enim fere tantum præponuntur, vt ܥܕܡܐ vſque, quæ cum eſt præpoſitio poſt ſe petit ܠ ideſt, (ad, vel in)

vt

vt ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ vſque in ſæculum. Cum vero eſt aduerbiū, ſignificat, donec, & tūc poſt ſe ܕ habere ſolet, vt ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ donec ponam. Et ܣܛܪ præter, petit, ܡܢ vt ܣܛܪ ܡܢܟ Latine, præter te. Quædam præponuntur quibuſdam præpoſitionibus, & poſtponuntur, cuiuſmodi eſt ܡܢ, vt ܡܢ ܠܥܠ deſuper, ܡܢ ܠܬܚܬ infra, ܡܢ ܠܓܘ intus, ܡܢ ܠܒܪ foris. Et hoc modo iſtæ præpoſitiones ſe habent vt aduerbia, nullumq. nomen poſt ſe admittunt. Cum vero ܡܢ illis poſtponitur, ſe habent vt præpoſitiones, & poſt ܡܢ fere ſemper aliquod nomen, vel pronomen poſtulant, vt ܠܥܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ſupra cælum, ܠܬܚܬ ܡܢܟ infra te. Rurſus ܡܢ quibuſdam præpoſitionibus aliquando præponitur, & ipſis poſtponi fere non aſſolet, cuiuſmodi ܡܢ ܓܒܝ : ܡܢ ܠܘܬܝ ex apud me, ſeu a me, ܡܢ ܒܬܪܝ, ܡܢ ܒܣܬܪܝ ex poſt me, ܡܢ ܩܕܡܝ ex ante me, ܡܢ ܒܝܢܝ ex inter me, ܡܢ ܚܕܪܝ ex circa me, ܡܢ ܠܬܚܬܝ ex infra me, ܡܢ ܒܠܥܕܝ ex ſine, vel præter me, ܡܢ ܠܘܩܒܠܝ ex contra me. Quibuſdam ex præmiſſis præpoſitionibus præponitur ܠ vel fere ſemper, cuiuſmodi ܠܥܠ

ſupra,

supra, ܠܬܚܬ infra, ܠܒܪ foris, ܠܓܘ intus, vel aliquãdo, vt ܠܒܣܬܪ, ܠܒܬܪ ad post; ܠܚܕܪ ad circa, ܠܩܕܡ ad ante, ܠܬܚܬ ad infra. Nonnullis vero aliis postponitur, intercedente coniunctione, ܘ, idest, &, vt videre est post has duas prępositiones ܒܝܢܬ, ܒܝܬ idest, inter, vt Matth.18. ܒܝܢܝܟ ܘܒܝܢܘܗܝ inter te, & eum, & 20. ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܠܗܘܢ inter se, & eos, & cætera.

De interiectione.

CAP. V.

INteriectio, quæ ܡܨܥܬ ܣܝܡܐ idest, medietas positionis nominatur, sic describitur, ܡܨܥܬ ܣܝܡܐ ܐܝܬܝܗ̇ ܕܚܫܐ ܡܫܚܠܦܐ ܕܢܦܫܐ ܡܫܘܕܥܢܝܬܐ: idest, Medietas positionis est, quæ passiones diuersas animi significat. Hinc fit etiam vt ܡܫܘܕܥܢܝܬ ܚܫܐ idest, significans passiones nuncupetur. Huius autem varię sunt formæ, ac significationes.

Gaudentis, ac laudantis, vt ܐܘܗ euax, euge.

Męrentis, ac dolentis, vt ܘܝ, ܘܝ, ܐܘܝ, ܐܘܗ, ܗܘܝ ܗܘܝ. heu, hei, ah, ò, væ, proh.

Admirantis, vt ܐܘ o.

Irri-

Irridentis, vt ܐܗܐ, ܐܗܐ euge, euge.

Contemnentis, vt ܦܘܩ ܠܟ ܦܘܩ.

Increpantis, vt ܗܘܢ ܗܘܢ

Aduertendum hic est, nonnullas ex his interiectionibus peculiari quodammodo construi. Primo enim ܘܝ & ܐܘܝ sæpe post se ܠ postulant, vt ܘܝ ܠܓܒܪܐ væ viro. Secundo ܐܘܗ interdum postulat ܠ vt ܐܘܗ ܠܝܘܡܐ heu dies. Interdum ܥܠ, vt ܐܘܗ ܥܠ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ væ generationi huic. Interdum ܠ, vt ܐܘܗ ܠܫܘܦܪܐ ah pulchritudo. Tertio, istæ tres interiectiones ܗܘܗ, & ܐܗܐ & ܗܘܢ fere semper iteratæ in oratione collocantur. Quarto ܦܘܩ cum ܠ breui, quasi semper post se præpositionem ܡܢ petit, vt ܦܘܩ ܡܢ ܚܫܐ est, ac si dicas, contemno passionem, seu nihili facio. Denique sunt etiam multæ aliæ interiectiones, quæ varios animi exprimunt affectus, quarum vsus ac significationes, assidua auctorum lectione comparari possunt.

De coniunctione.

CAP. VI.

Coniunctio Syriace proprie dicitur ܐܣܘܪܐ idest, ligamen

quamuis hoc nomine aduerbium,& interiectionem,nec nõ præpositionem,ſæpe Grammatici præſertim,qui tres orationis partes in lingua noſtra eſſe putant, de quibus in lib. 2. cap. 1. comprehendere ſoleant. Deſcribitur autem ita,

ܐܣܘܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܠܡܡܠܠܐ ܐܣܪ ܘܡܛܟܣ .

ideſt,ligamen,ſeu coniunctio eſt,quæ locutionem ligat, & ordinat. Coniunctionum autẽ variæ ſunt ſpecies,ac ſignificationes.

Copulatiuæ,vt ܘ & ܐܦ etiam, ܬܘܒ quoque.

Diſiunctiuæ,vt ܐܘ vel,ſeu,aut.

Aduerſatiuæ,vt ܐܦܢ etiamſi,etſi.

Collectiuæ,ſiue illatiuæ,vt ܡܟܝܠ ergo,igitur, ܗܟܝܠ itaq. ܡܛܠܗܕܐ vel ܡܛܠ ܗܕܐ & ܥܠܗܕܐ vel ܥܠ ܗܕܐ id eſt, propterea,propter hoc,ideo,iccirco,& cæt.

Cauſales, vt ܡܛܠ vel ܕܠ quia, quoniam, ܟܝܬ nam, ܓܝܪ enim, ܕ quod.

Item coniunctiones,partim ſunt præpoſitiuæ, quæ videlicet in oratione præponuntur, vt ܐܘ aut, ܐܠܐ ſed, ܐܦܠܐ neque.

Partim ſubiunctiuæ, quæ videlicet ſubijciuntur, ſeu poſtponuntur,vt ܕܝ vel ܕܝܢ autem,vero, ܓܝܪ enim, ܡܢ vero, quidem,& cæt. Et hæ, & nonnullæ aliæ appellantur etiam expletiuæ,quia in oratione interdum vel elegantiæ cauſa;vel metri neceſſitate,licet nullum habeãt ſenſum,collocantur; eamq. quodammodo explent.

Partim denique ſunt communes,quæ videlicet prççunt,& ſubeunt,

beunt, vt ܡܟܝܠ ergo, ܗܟܝܠ itaque, ܐܦ etiam, ܘܐܦ atque, ܒܪܡ sed, verum, verumtamen, & cæt.

Obseruandum præterea est, primo litteram ܘ, quæ proprie est particula coniunctiua, respondetq. particulæ Latinorum; (&) interdum supplere vicem litteræ ܕ, quatenus hæc fungitur munere relatiuorum, significareq. qui, vel quæ, vt Lucæ 24.

ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܗ ܥܡܐܘܣ . ܘܪܚܝܩܐ
ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܐܣܛܕܘܬܐ ܫܬܝܢ .

idest, Ibant in castellum, cuius nomen Emaus, & distans erat a Ierusalem stadia sexaginta.

Deinde particulam ܐܘ, quæ proprie est disiunctiua, esse interdum negatiuam, vt Matth. 11.

ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܝ ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܢܝܚ ܬܗܘܐ ܒܝܘܡܐ
ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝ .

Verum dico tibi, quod terræ Sodomæ erit quietius, seu sedatius, tranquillius, vel mitius, in die iudicij, aut tibi, idest, non, seu quā tibi. Idem loquendi modus, tum ibidem paulo ante: tum etiam Lucæ 10. reperitur: in quibus locis ܐܘ ponitur, vel loco ܠܐ idest, (non) vt quibusdam placet: vel certe loco ܡܢ idest (ex) quia comparatiuum apud nos præpositionem ܡܢ postulat. Præterea litteram ܕ varias habere significationes, ac varijs fungi muneribus constat ex dictis in varijs locis. Primo enim Genitiui indicat casum, vt dictum est lib. 2. cap. 8. Secundo relatiuorum fungitur munere, vt ibidem cap. 14. explicatum est. Tertio

idem Syris, quod Latinis particula (vt) quæ apud eos coniun-ctiuum postulat, designat: & futurum, interdum etiam præsens post se requirit, vt ܕܐܝܠܦ vt discas, ܕܢܗܘܐ ܢܝܚܐ vt sit requies, apud Magnum Aphræm, in carmine de amore scientiæ. Et ita semper vsurpari potest loco modi infinitiui, Latineq. explicatur per (vt) vel (quod) vt apud eumdem.

ܠܐ ܡܨܐ ܕܢܗܘܐ ܡܨܠܚܐ Non est potēs, vt sit prosper. & Matt. 5.

ܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܕܐܬܝܬ ܕܐܫܪܐ ܢܡܘܣܐ. Ne putetis, quod veni, vt soluam legem. Quarto reddit causam, & ita est coniun-ctio causalis, diciturque Latine, quia, quoniam, vel quod, vt apud Sanctum Aphræm ibidem.

Ne vmquā iures, & mentiaris ⎰ ܠܐ ܬܐܡܐ ܠܐܠܗܐ ܠܘ ܕܬܟܕܒ
Quia Satana gaudet in hoc. ⎱ ܕܚܕܐ ܣܛܢܐ ܒܗܕܐ :

Quinto interdum geminata non minimum sermoni affert leporem, vt eloquens Aphræm, in loco laudato.

Quoniam maius illa (idest, voluntate bona) in creatura. ⎰ ܕܕܪܒ ܗܝ ܒܒܪܝܬܐ
Non est aliquid quod sit præstantius. ⎱ ܠܐ ܐܝܬ ܡܕܡ ܕܡܝܬܪ.

Similiter sæpe non geminata quibusdam vocibus euphoniæ causa postponitur, vt patet ex dictis, & ex hoc versu S. Aphræm loco citato, ܐܡܬܝ ܕܣܓܝ ܐܘܠܨܢܐ Quando multiplicatur angustia, seu tribulatio. vbi ܕ post ܐܡܬܝ nihil significat; Et solum, ne incompta, atque inconcinna videatur oratio, collocatur.

GEORGII AMIRAE
SYRI EDENIENSIS
E LIBANO.
GRAMMATICAE
LINGVAE CHALDAICAE, SIVE SYRIACÆ
De syntaxi, seu constructione partium orationis.
LIBER QVINTVS:
Quid, & quotuplex sit syntaxis.
CAPVT I.

HActenus de orationis partibus, verba fecimus. Nunc vero recta ratio, scribendiq. via postulare videtur, vt quæ de ipsarum constructione obseruanda sint, clare, ac breuiter explanemus. Syntaxis itaque, seu constructio nihil est aliud, quam recta orationis partium inter se compactio, coagmentatio, seu compositio. Vnde Syriace merito describi potest.

ܪܘܟܒܐ ܐܘ ܡܬܩܢܢܘܬܐ ܬܪܝܨܬܐ ܕܡܢܘܬܐ ܕܡܡܠܠܐ :

Hoc est, Compositio, seu ordinatio recta partium orationis. Id autem, quod ex huiusmodi partium compositione existit, nunc ܪܟܝܒܐ idest, compositũ, nũc ܡܡܠܠܐ locutio, seu oratio, nunc

nunc demum ܡܐܡܪܐ sermo, seu etiam oratio a Grammaticis communiter nuncupari solet. Eodemq. modo ab ipsis, quo a Logicis definitur, sic.

ܡܐܡܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܩܠܐ ܡܫܘܕܥܢܐ ܗܘ ܕܡܢܗ ܡܢ ܡܢܘܬܗ ܡܫܘܕܥܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܟܕ ܡܬܦܪܫ ܀

Hoc est, Oratio est vox significatiua illius, cuius aliqua ex partibus eius significatiua est, cum separatur. Cuius definitionis sensus facile ex ijs, quæ in libro 2, c. 2. de nominis definitione dicta sunt, colligi potest. Dicitur enim vox significatiua, quia hoc est illi cum nomine, & verbo commune. Additur deinde, cuius aliqua ex partibus eius & cæt. vt a prædictis distinguatur. Nam horum partes separatæ nihil per se significant: contra vero orationis partes. Sed de his, & similibus subtilius agere est dialectici, non Grammatici induere personam. Quare hæc nos hic, & alibi Syrorum præcipue, atque Arabum consuetudine coacti attigimus, quorum est sæpe res dialecticas cum Grammaticis cõmiscere. Syntaxis præterea duplex esse potest, altera nominũ, vel inter se, vel cum verbis, quibus in recto veluti agentia præponi solent. Altera verborum cum nominibus, quæ in obliquo veluti patientia post se admittunt. De vtraque breuiter est agendum.

De constructione nominum, vel inter se, vel cum verbis, quibus veluti agentia præponuntur.

CAPVT II.

Notandum est primo, substantiua nomina cohærere cum adiectiuis, pronominibus, ac verbis nominum genere, numero, & casu: Cum vero verbis genere, numero, ac persona, vt Matt. 7. ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܦܐܪܐ ܫܦܝܪܐ ܥܒܕ ܀ Omnis arbor bona, fructus bonos facit, & c. Hic fortassis ab re non

non erit,si studiosus admoneatur,substantiuum suo adiectiuo apud Syros, sicut etiam apud Arabes, elegantiùs præponi, vt ex loco citato patet,quãuis apud Latinos elegantiùs postponatur.

Notandum est secundo, nomina copulata,quorum alterum est generis masculini,alterum fœminini,cum masculino genere tamquam nobiliori frequentius, quam cum fœminino consentire,vt Psalm. iuxta Syros 27.iuxta Latinos 26,

ܡܛܠ ܕܐܒܝ ܘܐܡܝ ܫܒܩܘܢܝ: ܘܡܪܝܐ ܣܡܟܢܝ.

Quoniã pater meus, & mater mea reliquerunt me,& Dominus collegit me. Et Mar.3. ܘܐܬܬ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ.

Et venerunt mater eius, & fratres eius stantes foris. Cum fœm. autem interdum consentiũt,præsertim,si eorum aliquod, quod fœminini est generis, sit verbo vicinius,vt ad Rom. 8.

ܘܠܐ ܪܘܡܐ. ܘܠܐ ܥܘܡܩܐ. ܘܐܦܠܐ ܒܪܝܬܐ ܐܚܪܝܬܐ
ܡܫܟܚܐ ܠܡܦܪܫܘܬܢܝ ܡܢ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ.

Neque altitudo,neque profunditas,& neque creatura alia poterit separare me a charitate ipsius Dei. Sciendum tamen est, interdum nomen gen. fœmin. nec non numeri singularis cũ verbo generis masculini numeri pluralis,in sacris litteris coniunctũ esse,reperiri. vt Matth.6. ܚܙܘ ܒܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܕܠܐ

ܙܪܥܝܢ ܘܠܐ ܚܨܕܝܢ ܘܠܐ ܟܢܫܝܢ ܠܒܝܬ ܐܘܨܪܐ.

Aspicite in volatile cœli,quod nec seminant,neque metunt, neque congregant in horrea. Et Lucæ 8. ܘܪܗܛܬ ܒܩܛܪܐ ܗܝ

ܟܠܗ ܠܫܩܝܦܐ ܘܢܦܠܬ ܒܝܡܬܐ ܘܐܬܚܢܩܘ.

Et directus est grex ille totus ad rup em,& ceciderunt in stagnũ, & suf-

& suffocati sunt. In quibus locis ܦܪܚܬܐ volatile, & ܥܢܐ grex, cum sint generis fœminini, numeriq. singularis, dictionibus generis masculini, & numeri quoque pluralis adiunguntur. Sane in his, & similibus loquendi modis, non tam vocum, quam significationis, ac sensus videtur haberi ratio. Nam duæ prædictæ voces, & aliæ similes, si vis vocis spectetur, sunt quidem fœminini generis, numeriq. singularis: Si vero sensus consideretur, ac significatio, sunt numeri pluralis, generisq. sæpe masculini. Quo fit, vt cum vtroque genere, ac numero concordare possint. Quidquid quidam audax hæreticus effutiat, qui in prædictis loquendi modis inesse Grammaticæ errorem, arbitratur. Nam hoc ipso, quo se Grammaticę ostendere voluit peritum, ostendit imperitissimum. Huiusmodi enim loquendi formula, non solum apud Syros, sed etiam apud alias gentes reperitur. Et ne in re tam clara, ac certa probanda, tempus conteratur, satis sit apud Latinos illud Liuij Bel. Mace. 7. Pars in iuueniles lusus versi, pars vescentes sub vmbra, quidam somno etiam strati. Sed plura contra hunc alibi.

Notandum est tertio, nomina copulata, interdum singularem numerum sibi vendicare, vt 1. Petri 1. ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܢܣܓܐ ܠܘܬܟܘܢ: idest, Gratia, & pax multiplicetur apud vos. Frequentius vero pluralem, vt 1. ad Corinthios 15.

ܒܣܪܐ ܘܕܡܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܡܐܪܬ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ:

Caro, & sanguis, regnum cœli hæreditare non possunt. Similiter nomina collectiua, quæ nimirum numero singulari multitudinem significant, sæpenumero multitudinis gaudent. vt Math. 27. ܘܥܢܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪܘ ܕܡܗ ܥܠܝܢ ܘܥܠ ܒܢܝܢ.

Et responderunt omnis populus, & dixerunt: sanguis eius super nos, & super filios nostros. Ita etiam Ioan. 5. Huc spectare possunt ea nomina, quæ vt lib. 2. cap. 5. obseruatum est, nunc singulari,

lari, nunc plurali iunguntur numero. Quibus addi potest nomē ܚܝܐ idest, vita, quod cum sit numeri pluralis, modo singularem modo pluralem sibi annexum habet numerum, vt Ioan. 1.

ܒܗ ܚܝܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܢܘܗܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܀

In eo vita fuit, & vita est lux filiorum hominum.

Notandum est quarto, interdum apud Chaldæos tertiam personam pro secunda reperiri intercedente particula relatiua ܕ id-est, qui, quæ, & cum ea consentire, vt Matth. 23.

ܐܘܪܫܠܡ ܐܘܪܫܠܡ ܩܛܠܬ ܢܒܝܐ ܘܪܓܡܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܨܒܝܬ ܠܡܟܢܫܘ ܒܢܝܟܝ܀

Ierusalem, Ierusalem occidens prophetas, & lapidans eos, qui missi sunt ad eam (idest, ad te) Quot vicibus, (idest, quoties) volui congregare filios tuos. Idem, et iisdem fere verbis habetur, Lucæ 13. & similis loquendi modus est etiam Lucæ 16. & apud S. Iacobum Syrum, & alios sæpe.

Notandum est quinto, ea, quæ de relatiuis hic dicenda erant, partim in 2. partim in 4. libro dicta esse. Illud hoc loco satis erit admonere relatiua sæpe eleganter, sicut etiam verbum substantiuum, in oratione non poni, sed necessario subintelligi, vt illud Marci 12. ܕܩܣܪ ܗܒܘ ܠܩܣܪ ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ܀

Cæsaris date Cæsari, & Dei Deo. Idest vt Latina habet translatio. Quæ sunt Cæsaris, date Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. Interdū præterea relatiua apud Syros sine pronominibus ille, is & c. antecedētibus ponuntur, vt poni quoque solent apud Latinos.

De particulari quorumdam nominum inter se constructione.

CAP. III.

Obseruandū est primo, cū nomina substantiua nulla coniunctione iuncta in oratione adhibētur, alterū illorum in

nominatiuo, vt cum Latinis, ſicut alibi ſæpe, loquamur: in geni-tiuo alterum ſicut lib. 2. fuſius explicatum eſt, collocari. Secundo, ſæpe ſubſtantiuum nomen quod in genitiuo ponitur, apud Syros, ſicut etiam apud Hebręos pro adiectiuo vſurpari, vt Pſal. iuxta Chald. 105. iuxta Latin. 104. ܡܛܠ ܕܐܬܕܟܪ ܡܠܬܐ ܕܩܘܕܫܗ : Quoniam recordatus eſt verbi ſanctitatis ſuæ, Id-eſt, Vt Hebræi, Arabes, Græci, ac Latini habent verbi ſancti ſui. Et ita ab illis frequentiſſime Spiritus ſanctus nominatur ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ Spiritus ſanctitatis. Neque vero ſolum hoc, ſed ſim-pliciter, ſæpenumero apud Chaldæos abſtractum pro concreto adhiberi, vt apud S. Iacobum Syrum in quodam carmine de pœ-nitentia .˙. ܒܥܝ ܠܐܒܝܕܘܬܝ ܕܐܗܘܐ ܢܩܝܐ ܓܘ ܡܪܥܝܬܟ Quære amiſſionem, ſeu perditionem meã, vt ſim ouis intra pa-ſcuam tuam. Ideſt, me amiſſum, ſeu perditum. Et ſic apud ſcri-ptores Syros reperies humilitatem pro humili, humanitatem, pro homine, &c. quorum loca breuitati ſtudens de induſtria prętermitto. Multa præterea nomina, quæ apud Latinos ablatiuũ poſtulant, apud Syros Genitiuum admittere, vt ex 2. lib. cap. 14. manifeſtum eſt. Tertio, nomina, quæ a Latinis comparatiua, ac ſuperlatiua vocantur, apud Syros, ſicut etiam apud Hebræos, & Arabes, proprie non eſſe eo modo, quo apud Latinos, & Græcos, nec ſuperlatiuum nomen eſſe diſtinctum a comparatiuo formatione, vel caſu, &c. vt apud Latinos. Syri enim cum rem cõparando attollunt, vel deprimunt, adiectiuis contractis pro cõparatiuo, ſeu (quod idem eſt apud eos) ſuperlatiuo vti conſueſcunt. Et tunc huiuſmodi nomina contracta poſtulant nomen, quod poſt ſe requirunt, cum præpoſitione ܡܢ ideſt, ex, vt epiſ. 1. ad Cor. 15, ܘܟܘܟܒܐ ܡܢ ܟܘܟܒܐ ܡܝܬܪ ܗܘ ܒܫܘܒܚܐ Et ſtella ſtella præſtantior eſt in gloria. Et Matth. 13.

ܘܗܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪ̈ܥܘܢܐ: ܡܐ ܕܝܢ ܕܪܒܬ ܪܒܐ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ

Nam verbum passiuum potest habere nomen post se, vel cum ܡܢ vel cum ܠ, vt ex cap. 2. patebit.

De constructione uerborum cum nominibus, quæ in obliquo ueluti patientia post se admittunt.

CAP. IV.

OBseruandum est primo, verba intransitiua posse habere multa nomina, quæ tamen non sint fere veluti patiētia post se beneficio alicuius præpositionis, quemadmodū apud Latinos, vt Psalm. iuxta Syros 24. iuxta Latinos 23.

ܡܢܘ ܢܣܩ ܠܛܘܪܗ ܕܡܪܝܐ ܘܡܢܘ ܢܩܘܡ ܒܛܘܪܐ ܕܩܘܕܫܗ

Quis ascendet in montem Domini, & quis stabit in monte suo sancto? Interdum tamen quædam illorum iunguntur Datiuo, vt ad Gal. 7. ܐܠܘ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ ܫܦܪ

ܗܘܝܬ ܥܒܕܐ ܠܡܫܝܚܐ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘܝܬ :

Si enim adhuc hominibus placerem, seruus Christo non essem. Nonnumquam etiam cum aliquo patienti coniuncta esse repe-riantur. vt Lucæ 22. ܢܥܒܪ ܡܢܝ ܟܣܐ ܗܢܐ idest, Transeat me calix iste. Quædam vero sicut aliquando sunt intransitiua, aliquando transitiua, cuiusmodi sunt ܫܢܝ transmigrauit, seu transtulit, ܗܠܟ ambulauit, vel ambulare fecit: Ita aliquando intransitiuorum, transitiuorum aliquando more construuntur. Secundo verba transitiua apud Syros, vel accusatiuum tantum (vt cum Latinis Grammaticis sicut in 2. libro feci, loquar) vel accusatiuum cum datiuo, seu ablatiuo post se admittere. Et quidem accusatiuum interdum admittunt cum littera ܠ. Interdum vero sine illa: & cum sine illa admittunt, cum tunc nominatiuus ab accusatiuo non distinguatur: potest esse aliqua a-

gens

gens a patiente discernendi difficultas; quæ quidem difficultas vt tollatur, quatuor præcipue modi agens a patiente internoscē-di excogitari possunt. Internoscitur enim agens a patiente, vel ex ipsorum collocatione, quod videlicet agens, seu (vt Latini) nominatiuus, ante patiens, seu accusatiuum collocetur, vt ad Galat. 5. ܐܠܐ ܐܢܫ ܥܒܕܗ ܢܗܘܐ ܒܚܪ Sed quisque opus suum sit probans. Vel ex genere, quod scilicet verbum cum genere agentis non patientis consentiat, vt psalm. iuxta Chaldæos 107. & iuxta Latinos. 106. ܟܠܗ ܡܐܟܘܠܬܐ ܣܢܝܬ ܢܦܫܗܘܢ Omnem esum odit anima eorum. Vel ex numero, vt Psal. iuxta Chaldæos 59. iuxta Lat. 58. ܚܛܝܬܐ ܕܦܘܡܗܘܢ ܡܠܠܬ ܣܦܘܬܗܘܢ. Peccatum oris eorum, locuta sunt labia eorum. Vel tandem, & quidem præcipue ex sensu ipso: hoc enim duce, cum haberi potest, optime agens a patiente internoscitur. vt patet tum ex locis adductis, tum ex Ioan. 1. ܠܐܠܗܐ ܠܐ ܚܙܐ ܐܢܫ ܡܡܬܘܡ. Deum non vidit quis vnquam? Huiusmodi præterea verba admittunt vti diximus accusatiuum tantum, & hunc cū littera ܠ vt Matt. 9. ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ Et vocauit duodecim discipulos suos. Sed hic diligentem studiosum eruditionis ergo admonitum esse velim prædictam litterā cum alicui nomini, quod tamquam patiens verbum post se requirit, adiungitur, præter quam quod dictum nomen esse patiens indicat, denotare sæpenumero, ipsum esse quid certum, vel aliquo modo determinatum, ac limitatum, sicut etiam idem apud Arabes articulus ال præstat: necnon etiam apud Italos articulus (il) vel (la) Nam aliud significatur apud Syros cum dicitur verbi gratia ܐܟܠܬ ܒܣܪܐ comedisti carnem, vel vt dicūt Itali, *hai magnato carne*, sine littera ܠ, & articulo: aliud vero cū dici-

dicitur ܐܟܠܬ ܠܒܣܪܐ idest, vt Itali dicunt, *hai magnato la carne*, cum prædicta littera, & articulo. Sine dicta enim littera, & articulo significatur, te comedisse carnem, simpliciter, & absolute sine vlla determinatione. Cum ipsis vero denotatur, te comedisse, non quamcumque carnem, sed illam, quam verbi gratia, vidi, vel tibi dedi, vel quam habebas, vel adiuncta aliqua alia limitatione. Verba porro transitiua, interdum habent accusatiuum cum datiuo, vt Psalm. 72. iuxta Syros, 71. iuxta Latinos. ܐܠܗܐ ܗܒ ܕܝܢܟ ܠܡܠܟܐ: Deus da iudicium tuum regi. Interdum datiuum & ablatiuum, quamuis accusatiuus etiā subintelligatur, vt Matt. 25. ܗܒܘ ܠܢ ܡܢ ܡܫܚܟܘܢ: Date nobis de oleo vestro. Interdum datiui casus est ex affixis, ac proinde consonanti ܠ priuatur, vt Psal. iuxta Syros 35. & iuxta Latinos 34. ܦܪܥܘܢܢܝ ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܛܒܬܐ Retribuerunt mihi malum pro bono. Item interdum huiusmodi verba præter proprium casum, maioris certitudinis, vel cōfirmationis, vel elegantiæ causa sortiunrur aliquod pronomen, vel affixum eūdem casum referens: qui quidem casus tunc siue datiui, siue accusatiui, semper fere ܠ habere solet, vt Act. 1. ܡܢ ܒܬܪ ܕܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܫܠܝܚܐ. Postquam præceperat eis Apostolis. Et 1. ad Corin. 5. ܘܬܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܗܢܐ ܠܣܛܢܐ ܠܚܒܠܐ ܕܦܓܪܗ. Et tradatis hunc ipsum Satanæ in perditionem corporis sui. Obseruandum est tertio, verba passiua modo ablatiuum, vt loquuntur Latini, cum prępositione ܡܢ a, vel ab, modo datiuum habere, vt Ioa. 14. ܗܘ ܕܝܢ ܕܪܚܡ ܠܝ. ܢܬܪܚܡ ܡܢ ܐܒܝ: Ille autem qui diligit me, diligetur a patre meo. Et

Et Matth. 6. ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ vt videantur hominibus; idest, ab hominibus. Quamuis hoc verbum in voce passiua, sicut videor, apud Latinos, datiuum habere consuescat, vt Matth. 21. ܡܢܐ ܕܝܢ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ quid autem videtur vobis? Quarto nonnulla verba cõstrui fere vt impersonalia; nomenq. cũ ܠ esse solita habere, vt ܐܝܬ ܠܝ est mihi, ܡܐܢ ܠܟ tæduit te, seu piguit te, vel certe quodam tædio, ac fastidio pigratus es. ܟܪܝܬ ܠܗ mæstus est, & quædam alia similia apud scriptores reperiuntur. Quinto, verba, vt apud Latinos, sic etiam apud Syros præter proprios casus, posse habere alios. Interdum enim habent datiuum eius personæ, in cuius commodum, vel incommodum aliquid fit vt Psalm. iuxta Syros 110. iuxta Latin. 109. ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ Sede tibi a dextera mea. Interdum nomen temporis modo cum præpositione ܒ vt Act. 1. ܒܝܘ̈ܡܝܢ ܐܪܒܥܝܢ Per dies quadraginta. Lucæ 1. ܒܝܪܚܐ ܕܝܢ ܕܫܬܐ In mense autem sex, idest sexto, modo sine dicta præpositione, vt Ioan. 4. ܘܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ Et fuit apud eos duobus diebus. & Magn. Aphræm in carmine de amore sciẽtiæ.

Trinitas roboret nos	ܬܠܝܬܝܘܬܐ ܬܚܝܠ ܠܢ
Vt faciamus omni hora voluntatem eius.	ܕܢܥܒܕ ܟܠ ܫܥܐ ܨܒܝܢܗ ܀

Et hoc vt plurimum, cum per quamdiu interrogationem fieri subintelligitur. Interdum recipiunt nomen loci distantiam significãs vt Lucæ 24. ܘܦܪܝܩܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܐܣܛܕܘܬܐ ܫܬܝܢ Et, seu quod (idest castellum) distãs erat a Ierusalem stadia sexaginta

ginta. Interdum denique admittunt ablatiuos, vt dicunt Latini, cum præpositione ܒ idest, cum, vel, in, instrumentum, modū actionis, excessumq. significantes, nec non multa alia nomina simpliciter sine vlla præpositione, quorum studioso ab auctoribus petenda exempla, ne sim longus relinquo. Sexto, verba, sicut apud Lat. ita apud Syros postulare infinitiuū, vt patet ex exemplis positis in l.3.c.4. Illud tamen hic diligenter est aduertendum, infinitiuū apud Syros ante se accusatiuū non admittere, sed semper ad nomen verbi præcedentis pertinere. Ex quo fit, vt nō bene dicatur Syriace, volo te legere. ܨܳܒܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܠܳܟ ܠܡܶܩܪܳܐ quia infinitiuus non pertinet ad nominatiuum verbi, qui est prima persona. Dicitur tamen optime ob rationē indicatā, volo ego legere, ܨܳܒܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܠܡܶܩܪܳܐ. tunc itaq. infinitiuus, cum non possit consentire cum nominatiuo verbi pręcedentis, necessario ad futurum, & interdum etiam ad præsens, quę Latinorum coniunctiuo tum respondebunt, cum littera ܕ tantum, idest, vt, vel quod, vel cum ipsa vna cum ܐܰܝܟ seu ܐܰܝܟܰܢܳܐ quæ sæpe elegantiæ causa adhibentur, resoluendum est, & ita dicitur ܨܳܒܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܕܬܶܩܪܶܐ ܐܢ̱ܬ volo vt legas tu, & Matth. 6. ܣܳܒ݂ܪܺܝܢ ܓܶܝܪ ܕܰܒ݂ܣܽܘܓ݂ܳܐ ܕܡܶܠܰܝ̈ܗܽܘܢ ܡܶܫܬܰܡܥܺܝܢ putant enim quod in eloquio multo exaudiuntur. Interdum omittitur ܕ quemadmodum (vt) apud Latinos. vt Matth. 20. ܡܳܢܳܐ ܨܳܒܶܝܢ ܐܢ̱ܬܽܘܢ ܐܶܥܒܶܕ ܠܟ݂ܽܘܢ Quid vultis faciam vobis. Et hæc de syntaxi: Cætera enim, quæ dici possent, vel sunt facilia, facileq. vsu, auctorūq. lectione percipi possunt, vel certe nihil, aut parū ab ijs, quæ Grammatici aliarum linguarum docent, discrepare videntur. Ideo sicco pede ea mihi breuitatis causa pertranseunda censui.

GEOR-

GEORGII AMIRAE
SYRI EDENIENSIS
E LIBANO.

GRAMMATICAE
LINGVAE CHALDAICAE, SIVE SYRIACÆ
De arte Metrica, ac Poetica.
LIBER SEXTVS.

De uocalibus, quæ dicuntur esse longæ, uel breues.
CAPVT I.

Etsi adhuc ex Grammaticis, qui de condēdis Syriacis carminibus peregerit, vidimus neminem: tamen ne candidatis huius præstātissimæ linguæ studiosis in hoc nostro opusculo quidquam, quod vtile sit, atque necessarium, deesse videatur: nonnihil de illis, dicere oportet. Et quidem antequam sermonem vllum de ipsis instituamus, de syllabarum dimensione agere breuiter par esse duximus; de qua tametsi Syris (vt dicemus) in contexendis carminibus admodum non sit laborandum; quo fit, vt neque præcepta vniuersalia, regulasq. certas, atque exactas de ea tradiderint: nihilominus, vt aliqua hinc linguæ perfectio (si perfectio tamen dicenda est) patefiat; fiatq. aliqua studiosorum eruditioni accessio: nequaquam illam silenito prætermittendam existimamus. In primis itaque sciendum est, omnem syllabarū longitudinem, ac breuitatem a vocalium omnino longitudine,

ac breuitatē dependere. Quocirca vt quando syllaba producatur, quando vero corripiatur, cognoscamus: necesse est, vt quādo vocalis longa sit, quando vero breuis cognoscamus. Et quidem vocales, quæ possunt esse longæ, vel breues, sunt tres dumtaxat, vt in 1. lib. c. 12. indicauimus, scilicet ܰ, ܳ, ܽ, de quarum singulis, quæ traditione quadā accepimus, breuiter in medium afferemus.

De longitudine, ac breuitate vocalium prædictarnm.

CAPVT II.

OBseruandum est primo, ܰ si est supra primam consonātem nominum Syriacorum, fere produci, vt ܐܡܐ mater, ܫܢܐ dens, ܒܙܬܐ direptio. Si vero supra primam consonantē nominum peregrinorum personaliū corripi, vt ܐܫܥܝܐ Esaias, ܐܪܡܝܐ Eremias, ܚܙܩܝܐ Ezechias. Secundo ܰ, quo afficiuntur litteræ formatiuæ futuri, & infinitiui, primi, & tertij, & primæ speciei secundi generis coniugationum, produci: quo vero afficiuntur earum penultimæ tam in futuro, quam in præsenti, ac præterito, corripi, vt ܢܒܢܐ ædificabit, ܐܫܡܠܐ perficiam, ܡܫܡܠܐ perficit, masc. gen. ܫܡܠܝܘ perfecerūt, fœm. gen. ܐܒܘܙ diripiam, ܡܒܙܐ diripiens, & cæt. Corripitur etiam ܰ, tum quo afficitur prima consonans primæ personæ sing. num. futuri secundæ speciei secundi generis, tum etiam quo afficitur penultima eiusdem primæ personę præteriti, & secunda præsentis, masc. gen. num. singularis, & litteræ formatiuæ futuri, & infinitiui tertiæ, ac quartæ speciei eiusdem generis, ac futuri, & infinitiui primæ speciei quinti generis, vt ܐܩܘܡ

surgam,

surgam, ܣܓܕܬ adoraui, ܦܪܫܬ separaui, ܦܪܫ separat, masc. gen. ܣܓܕ adorat, ܢܣܓܘܕ adorabit, maſ. gen. ܢܐܟܘܠ comedet, maſc. gen. ܠܡܐܟܠ comedere. ܳ vero, quo afficitur ſecunda littera prædictæ quartæ ſpeciei in præterito, & prima perſonæ primæ & tertiæ ſing. num. fœm. gen. tam quartæ, quam etiam tertiæ eiuſdem temporis, ac generis: nec non prima primæ ſpeciei eiuſdem quidem temporis, ſed quinti generis producitur, vt ܣܓܕ adorauit, maſc. gen. ܣܓܕܬ adorauit, fœm. gen. ܦܪܫܬ ſeparauit, fœm. gen. ܐܟܠ comedit, maſc. gen. ܐܫܕܬ effudiſti, maſc. gener. &c. Tertio ܳ appoſitum alicui conſonanti litteras ܝ & ܐ quieſcentes antecedenti in verbis cuiuſlibet generis coniugationum, & in qualibet alia voce cum affixis, vel ſine affixis, euadere breue, vt ܪܡܝܢ abiiciunt, maſc. gen. ܟܬܒܝܗ̈ libri eius, fœm. gen. ܓܝܪ enim, ܕܝܢ autem, ܓܐܪܐ ſagitta, & cæt. Quarto ܺ, cum producitur, fere ſemper litteram ܝ comitari, vt ܕܝܢܐ iudicium, ܐܝܕܐ manus, ܐܥܠܝܢܝ introduc me, fœm. gen. ܐܣܘܪܝܢܝ liga me, fœm. gen. &c. non tamen quoties eam comitatur, produci, vt patet in his vocibus ܪܝܚܐ odor, ܠܡܦܐܕܐ lampas, in quibus corripitur. Huc ſpectare poſſunt multa nomina peregrina quorum penultima affecta ܺ a Syris producitur, vt ܐܘܢܓܠܝܘܢ

Euangelium, ܐܘܟܪܣܛܝܐ Eucharistia, ܒܣܝܠܝܘܣ Basilius, sicut etiam ab ipsis producitur penultima cum qualibet vocali aliorum nominum, quæ apud suas gentes eam breuem habere solent. Quinto ܐ cum corripitur, vel comitari litteram ܐ, quæ vt ܝ pronunciari debet; vel aliquam aliam consonātem simplicem, vt in his constat vocibus. ܕܐܒܐ lupus, ܠܡܐܢܐ portus, ܢܐܡܪ dicet, ܢܐܠܦ discet, ܠܠܝܐ nox, ܬܐܬܐ ficus, ܨܦܪܐ hircus, ܟܪܣܛܝܢܐ Christianus, ܦܪܩܠܝܛܐ paraclitus. Et in alijs multis, quorum contracta etiam, licet in contractione recipiant ܝ, ܐ tamen correptum habent, vt ܐܣܟܝܡ ab ܐܣܟܝܡܐ figura; ܡܣܟܝܢ a ܡܣܟܝܢܐ egenus, ܐܚܪܝܢ ab ܐܚܪܢܐ alius, &c. Sexto, ܘ modo in nominibus produci; modo vero corripi. Signum autem eius est cum producitur, vt diximus lib. 1. cap. 12. punctum infra ܘ ad latus, vt videre est in his nominibus, ܚܘܒܐ charitas, ܒܬܘܠܬܐ virgo, ܥܘܬܟܐ botrus, ܐܣܛܘܢܐ columna, ܚܪܝܢܐ altercatio, ܒܘܪܟܬܐ benedictio. Eius vero signum, cum corripitur, est item punctū ipsi ܘ ex parte superiori appositum, vt ܫܥܘܬܐ cera, ܢܣܝܘܢܐ tentatio, ܐܡܘܪܐ dicens, ܒܪܘܝܐ creator. Septimo nomina diminutiua, & quæ geminatas habēt litteras, vel quorū ܘ sequitur aliqua littera ex his quatuor gutturalib. ܐ, ܗ, ܚ, ܥ necnō alia quædam nomina solita esse ܘ breue sortiri, vt ܐܚܘܬܐ fra-

fraterculus, ܐܚܘܢܐ homunculus, ܓܒܪܘܢܐ talamus, ܓܢܘܢܐ conuiuiū, nuptiæ, ܡܫܬܘܬܐ natio, genus, ܫܪܒܬܐ Iesus, ܝܫܘܥ Joannes, ܝܘܚܢܢ Thomas, ܬܐܘܡܐ & cætera. Item hæc ܟܠ omnis, ܡܛܠ quia, propter, & cęt. Octauo corripi solere ◌ܘ, quod comitatur litteram ܘ, cum consequitur consonantem ܬ, in secunda persona masc. gen. num. plur. tam in actiuo, quam passiuo, & consonantem ܟ in affixis omnium, siue dura sit, siue mollis: rursus cum est ex affixis tertiæ personæ masc. gen. num. plur. non quidem in verbis, sed in nominibus, & aliis vocibus, quæ affixa recipiunt. Et ◌ܘ, quod comitatur litteram ܘ cæterorum pronominum; nec non illud, quod ipsam comitatur, cū a verbis secundi, & quinti generis coniugationum in futuro, & imperatiuo recipitur, vt ܥܢܝܬܘܢ respondistis, ܒܢܟܘܢ ædificauit vos, ܩܪܝܢܟܘܢ lectio vestra, ܐܝܬܝܟܘܢ estis vos, ܫܘܡܠܠܗܘܢ perfectio eorum, ܟܠܗܘܢ omnes illi, ܗܢܘܢ illi, ܐܢܬܘܢ vos, ܢܒܘܙ diripiet, ܢܐܟܘܠ comedet, & cætera. Excepto tamen illo ◌ܘ quod cum ܘ a secunda specie secundi generis in dicto tempore, ac modo suscipitur; est enim longum, vt ܢܩܘܡ surget, ܩܘܡ surge. Nono ◌ܘ, quod comitatur littera ܘ in futuro mascul. gen. num. pluralis, verborum tam actiuorum, quam passiuorum primi, & tertij generis coniugationum, esse breue, vt ܢܒܢܘܢ ædificabunt, ܬܐܣܘܢ sanabis, ܢܬܒܢܘܢ ædificabuntur: reliquorum vero generum esse longum, vt ܬܒܘܙܘܢ diripietis, ܢܐܠܦܘܢ discent, ܢܚܣܢܘܢ confirma-

firmabunt, ܢܬܕܪܫܘܢ conculcabuntur,&c. Et hæc de vocalium, ac proinde ſyllabarum dimenſione ſatis ſint, cuius cognitio ad facienda carmina fere nihil cōducit, quo fit, vt eius a poetis in carminibus condendis, nulla plane habeatur ratio. Quare ſi alicui faceſſerit negotium, de ea, ſicut etiã ipſi Syri, nõ laboret.

De carminum generibus, ac modo, quo fiunt.

CAP. III.

Etſi multa, ac varia apud Syros in libris præcipue diuina officia continentibus, reperiuntur carminum genera: tamen, ne in illis enumerandis, ſine neceſſitate tempus conteram, cum ex ijs, quæ dicemus, facile colligi poſſint, duo duntaxat elegi tanquam omnium nobiliſſima, frequentiſſima, maxime neceſſaria, maximeq. digna, de quibus agatur, quibuſq. potiſſimum opera detur. Quorum quidem alterum a ſancto Iacobo: alterum a ſancto Aphræm Syris eloquentiſſimis doctorib.; ac fulgentibus totius Orientis luminibus ſunt conſtituta, ſibiq. nomina ſunt ſortita. Prius enim dicitur ܡܫܘܚܬܐ ܝܥܩܘܒܝܬܐ metrum Iacobiticum. Poſterius vero ܐܦܪܝܡܝܬܐ Aphræmiticum. Et his nominibus reliqua omnia carmina, quæ ad horũ SS. Doctorum imitationem, ijſdem metris cōdita ſunt, in dieſq. conduntur, nuncupari ſolent. Carmen itaque S. Iacobi, ex tribus conſtat pauſis, quarum ſingulæ quatuor ſyllabarum eſſe debẽt. Vt patet in quodam pereleganti eiuſdem ſancti hymno, qui in Meſſali Maronitarum habetur.

ܚܘܪ ܒܚܛܗ̈ܐ : ܘܚܘܪ ܒܕܒܚܬܐ : ܕܚܠܦܝܗܘܢ ܀

Reſpice in peccata, & reſpice in ſacrificium, quod pro illis.
Sed vt metrum perfectum, abſolutumq. eſſe dicatur, poeticæq. orationis ſenſus, cantuſq. rite perficiatur, duo fere carmina e ſex videlicet pauſis compacta confici, ſcribiq. ſolent, vt ex loco citato ma-

to manifestum est.

ܚܙܝ ܚܛܗ̈ܐ : ܘܚܙܝ ܕܒܚܬܐ ܕܚܠܦܝܗܘܢ

ܕܣܓܝ ܪܒܐ : ܕܒܚܬܐ ܘܕܒܚܐ : ܡܢ ܚܘ̈ܒܝܟܘܢ :

Respice in peccata, & respice in sacrificium, quod pro illis;
Quoniam multo maius sacrificium, & hostia debitis.

Prædictæ porro pausæ eleganter, ac venuste sæpenumero similiter desinere consuescunt, vel in vno, eodemq. carmine, vt videre est in quodam alio eiusdem Sācti hymno, qui in Breuiario simplici Maronitarum continetur.

ܣܒܪܐ ܕܚܝ̈ܐ : ܪܣܣ ܡܪܢ ܒܐܦ̈ܐ : ܕܟܠ ܡܝ̈ܬܐ .

ܘܐܩܝܡ ܐܢܘܢ : ܡܢ ܝܡܝܢܟ : ܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܬ .

Spes vitæ, asperge Domine in faciem omnium defunctorum.
Et suscita eos a dextera tua cum venies.

Vel in vtroque, ita, vt prima vnius carminis pausa primæ alterius pausæ, secunda secundæ, tertia demum tertiæ respondeat. vt idem S. Doctor in alio hymno eodem libro, habito.

ܟܡܐ ܣܓܝܐܝܢ : ܗܠܝܢ ܬܗܪ̈ܐ : ܕܥܒܕܘܬܐ

ܟܡܐ ܒܨܝܪܝܢ : ܗܠܝܢ ܪ̈ܗܛܐ : ܕܒܪܝܬܐ .

Quam multi sunt, isti stupores, actiuitatis.
Quam pauci sunt, isti cursus creationis.

Vel tertia duntaxat vnius carminis, vt alterius tertia, vel certe omnes vtriusq; carminis pausæ: vel denique nulla vllius carminis, vt altera similiter cadit. Verumtamen, quo maior, ac frequentior est pausarum desinendi similitudo, eo elegantiora, atque venustiora habentur carmina. Huiusmodi autem desinendi similitudo, vt ex locis citatis colligi potest, est in carminibus, nūc secundum vocales tantum, nunc secundum vocales, & litteras, quemadmodum etiam apud Hebræos, Arabes, Italos, & alias gentes accidere solet. Carmen deinde S. Magni Aphræm ex septem

ptem syllabis,seu pedibus conflatur,vt ex eiusdem Sancti de amore scientiæ carmine constat. ܐܠܗܐ ܗܒ ܡܘܠܦܢܐ .

Deus da doctrinam. Sed vt venustus,ac perfectus sit cantus, orationisq. absoluatur sensus ,quaterna pangi solent, vt supra.

Deus da doctrinam	ܐܠܗܐ ܗܒ ܡܘܠܦܢܐ
Ei, qui amat doctrinam	ܠܐܝܠܐ ܕܪܚܡ ܡܘܠܦܢܐ
Et magistrũ,qui docet bene	ܘܡܠܦܢܐ ܕܡܠܦ ܫܦܝܪ
Fac eũ magnũ in regno tuo.	ܥܒܕܝܗܝ ܪܒܐ ܒܡܠܟܘܬܟ

Quamuis nonnunquam in fine alicuius poematis, vel hymni, vel alicuius alterius carminis, propter materiæ, de qua agitur defectum, vel aliquid aliud,duo collocata repererim, tria vero nunquam. Hæc postea carmina, vt paulo ante eodem modo de carminibus S. Iacobi dicebamus,modo omnia quatuor: modo duo duntaxat: modo primum vt tertium: secundum vero, vt quartum,vel secundum vocales tantum,vel secundum vocales,& litteras similiter desinunt: quorum exempla, cum passim apud Magnum Aphræm,& alios poetas reperiantur,ab illisque facile negotio peti possint,prætermittuntur. Huiusmodi præterea desinendi similitudo,sæpenumero, vt versus magis fluat, & clarior,faciliorq. euadat,remq. melius exprimat,a S. Iacobo, & a Magno Aphræm,quorũ carmina melle dulciora sunt, & ab alijs poetis non obseruatur; quamuis cum obseruari potest, contemnenda non sit: immo quo ipsa maior est,atque frequentior, eo versus melior reddi solet,atque elegantior, vt supra etiam diximus. Ex dictis colligitur, quam facile sit Syriaca contexere carmina. Quandoquidem a syllabarum,pedumve numero, nõ ab eorum breuitate, vel longitudine dependent. Immo multo facilius,atque expeditius, non solum hæc duo carminum genera, sed quæcunque alia, quæ apud Syros reperiuntur, condere quis potest, si eorundem canendorum rationem sciat; quã quidem

dem, ſicut ſcriptis commode his docere non poſſumus: ſic voce quilibet, qui eam teneat, facili negotio, exiguoq. admodum tẽporis ſpatio ſtudioſos edocere poteſt. Quare in his, & aliis ſimilibus, quæ melius voce, quam ſcriptis intelliguntur, ſtudioſos ad Syros conſulendos remittimus: & præſertim ad doctiſſimos, atque ingenioſiſſimos collegij Maronitarũ Romæ alumnos, quorum Chriſtiana hæc lingua, & propria eſt, & patria.

De neceſsitate metrica licentiaque Poetica.
CAPVT IV.

CVM ſæpe Poetæ multa, quæ Grammaticæ legibus repugnare videntur, vſurpent; aduertendum eſt, cur id faciant, ne quis eos, quorum auctoritate, teſtimoniiſque Grammaticæ præcepta confirmari ſolent, errare putet. Sciendũ eſt itaque breuiter, Poetas, non ob aliam cauſam id facere, niſi fere propter metri neceſſitatem. Ipſis enim, cum plerumq. metro ſeruire cogantur, multa concedi, condonarique ſolent, quæ a trito, & vulgari ſermone ſunt remota. Imo interdum multis vocibus nulla conſtricti neceſſitate pro ſuoiure, abutuntur. Ob quam cauſam interdum apud eos vox monoſyllaba fit diſſyllaba, vt accidit in futuro ſecundæ ſpeciei ſecundi generis coniugationum, vt ibi etiam probatum eſt: & in præſenti, ac futuro ſecũdæ ſpeciei quarti generis; dicunt enim Poetæ, exempli cauſa, ܡܫܝܓ lauat, ܢܫܝܓ lauabit cũ ܝ, ſupra litteras ſeruiles: Interdum vero vox diſſyllaba fit monoſyllaba vt S. Iacob Syrus in Carmine de illo Salomonis, Prouerb. 30. Quis continuit ſpiritum in pugillis ſuis?

ܐܬܐ ܠܡܘܠܕܐ ܒܪܐ ܕܪܒܘܬܐ : ܘܗܘܐ ܡܢܢ .

ܘܠܐ ܐܬܝܕܥܬ : ܐܘܪܚܗ ܕܚܘܝܐ ܒܡܬܓܫܡܢܘܬܗ .

Venit ad natiuitatẽ filius magnitudinis, & factus eſt ex nobis.
Et non fuit cognita via ſerpentis in corporatione eius.

Et in quodam hymno habito in Breuiario ſimplici Maronit.

ܐܙܠ ܝܘܡܐ ܘܐܬܐ ܪܡܫܐ ܕܢܚܘܐ ܠܢ .

ܕܐܙܠ ܚܝܐ ܘܐܬܐ ܡܘܬܐ ܕܡܛܝܒ ܠܢ .

Abijt dies,& venit veſpere, vt oſtendat nobis,
Quod abibit vita,& veniet mors, quæ parata eſt nobis.

Vbi prior ſyllaba verbi ܐܬܐ in prioribus carminibus, & verbi ܐܙܠ in poſterioribus non legitur, ſed omnino occultatur : ac proinde prædicta verba ſe habent,vt monoſyllaba, & vt monoſyllaba,leguntur . Idem quoque fit in pronomine ܐܢܐ etiam cum verbis præponitur,& in quibuſdam aliis vocibus,quæ cum ſint plurium ſyllabarum neceſſitate metri , vel aliqua licentia poetica fiunt pauciorum.Interdum præterea in carmine aliqua ſyllaba ſupereſt : interdum vero deeſt , ſuppleri tamen ſolet per ܡܬܚܬܐ vt ex parte lib.1. explicatum eſt . Sciẽdum porro eſt, cum duæ litteræ ܐ in diuerſis dictionibus ſe inuicem in eodem verſu pręcedunt,ita vt vna ſit in fine præcedẽtis;altera in principio proxime ſequentis dictionis; priorem interdum in carmine quodammodo à ſequenti abſorberi , coeuntẽq. cum illa vnam ſyllabã efficere . Quod ſynaloephe a Gram. Lat. cõmuniter dici ſolet,vt S.Iacob in illud Salomonis citatum.

ܒܪܟܬ ܕܬܐܠܕ : ܒܬܪܥܐ ܐܚܝܕܐ ܠܥܘܠܐ ܡܓܫܡܐ .

Genuflexit,vt pareret in porta clauſa,infantem corporatum.
Idem fit,cum litteram ܐ ſequitur ܘ affectũ ܐ ; vt idẽ ibidem.

ܒܬܘܠܬܐ ܘܐܡܐ ܕܝܠܕܬ ܦܐܪܐ ܕܠܐ ܡܢ ܓܒܪܐ

ܘܝܗܒܬ ܚܠܒܐ ܠܥܘܠܐ ܝܠܝܕܐ ܕܠܐ ܙܪܘܥܐ .

Virgo,& mater,quæ peperit fructum,qui non ex viro
Et dedit lac infanti parto ſine ſeminatore .

Sunt & alia,quę quoniam & ſunt facilia, & breues eſſe cogimur ſtudioſo exercitationis cauſa notanda relinquimus .

GEORGII AMIRAE
SYRI EDENIENSIS
E LIBANO.
GRAMMATICAE
LINGVAE CHALDAICAE,
SIVE SYRIACÆ

De interpunctæ orationis ratione.
LIBER SEPTIMVS.

Quænam ſint notæ, ac nomina punctorum.
CAPVT I.

TRANSACTA duobus præcedentibus libris tam ſolutæ; quam ligatæ orationis tractatione: reliquum eſt, vt in hoc vltimo libello, de punctis, quæ in vtriuſque periodorum, inciſorum, ac membrorum fine ponuntur: nec de his modo; ſed, & de quibuſdam ex ijs, quæ varios animi affectus indicant; non nihil breuiter attingamus. Et quamuis res hæc a Grammaticis, vel non tractetur, vel certe non ita clare explicetur: a ſcriptoribus non exacte obſeruetur: & a recentioribus propter difficultatem, eius deſpiciatur cognitio: nos tamen, ne quid omittatur neceſſarium; quod ad Grāmaticam videtur ſpectare; illam ſicco pede pertranſire noluimus. Sciendum eſt itaque primum, etſi multa, ac varia a Syris numerētur puncta: nos tamen de ijs in hoc opuſculo potiſſimum acturos eſſe; quæ, & orationi magis ſunt neceſſaria; & a quibus tamquam a radice reliqua omnia deriuantur. Scien-

dum deinde eſt quatuor eſſe præcipuos punctos, qui ܥܩܪ̈ܢܝܐ quaſi radicales nuncupari ſolent. Primi nota ſunt duo puncti æqualiter in ipſa linea poſiti ſic : vnde appellantur, ܫܘ̈ܝܐ id eſt æquales, vel ܙܘܓܐ, id eſt par. Secundi nota ſunt etiam duo puncti, quorum vnus ſit in ipſa linea; alter vero extra, ex parte poſteriori, vel potius inferiori vocum ſuperiaceat ſic ., quo fit, vt .ܬܚܬܝܐ. id eſt, inferior, nuncupetur. Tertij nota ſimiliter ſunt duo puncti, quorum alter ſit in ipſa linea; alter vero extra illam ex parte anteriori, ſeu potius ſuperiori ipſarum vocum ſupereminеat ſic .˙ & ideo .˙ܥܠܝܐ ſcilicet ſuperior nominatur. Quarti denique nota eſt vnus duntaxat punctus directe in ipſa linea poſitus ſic . & ܦܣܘܩܐ ideſt, ſector vocatur ex officio, quo in oratione fungitur, vt dicemus. Et hæc de notis nominibuſq. punctorum, iam de officio, quo ſinguli in oratione funguntur dicamus.

De officio ſingulorum punctorum præcedentium.

CAP. II.

ANtequam quidquam dicamus, animaduertendum eſt, quidnam ſibi velint hæc duo nomina ܫܘܘܕܝܐ, & ܦܘܪܥܢܐ quorum menſio, ſicut frequens erit; ſic eorum cognitio ad ea, quæ dicemus, & a Grammaticis dicuntur, intelligenda maxime conducit. Itaque ܫܘܘܕܝܐ proprie promiſſionem ſignificat. ܦܘܪܥܢܐ vero retributionem, vel remuneratione͂. Hinc deinde propter quamdam ſimilitudinem transferuntur, & orationi accomodantur. Nam quemadmodum promiſſio eu͂, cui fit, expectatione quadam retributionis tenet ſuſpenſum: Ita ora-

oratio, vel ſermo præcedens, quia expectatione alterius conſequentis, quem præcedit, & a quo aliquo modo dependet; animũ legentis tenet ſuſpenſum, illiq. ſenſum perfectum ingenerare non ſolet: communiter a Grammaticis dum de interpunctione agunt, dici ſolet ܦܣܘܩܐ & qui hunc conſequitur ܦܘܪܓܠܐ quo fit etiam, vt ܦܣܘܩܐ pro qualibet oratione antecedenti, & ܦܘܪܓܠܐ pro qualibet conſequenti, ſumi conſueſcant: vt ex exemplis, quæ adducentur, perſpicuum erit. Punctus itaque primus, ideſt, par, collocatur inter membra ܦܣܘܩܐ quamuis illum poſtea ſequatur inferior, vt illud Ioan. 15.

ܘܐܠܘ ܥܒܕܐ ܠܐ ܥܒܕܬ ܩܕܡܝܗܘܢ܆ ܐܝܟ ܕܐܢܫ
ܐܚܪܢܐ ܠܐ ܥܒܕ܆ ܠܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܚܛܝܬܐ.

Et ſi opera non feciſſem coram illis, quæ quiſpiam alius non fecit; non eſſet illis peccatum. Ponitur autem par poſt vocem ܩܕܡܝܗܘܢ vt lector reſpirare poſſit. Collocari etiam in fine ſolet paruulorum membrorum, ſeu inciſorum, vt Matth. 19.

ܘܟܠ ܐܢܫ ܕܫܒܩ ܒܬܐ܆ ܐܘ ܐܚܐ܆ ܐܘ ܐܚܘܬܐ܆ ܐܘ
ܐܒܐ܆ ܐܘ ܐܡܐ܆ ܐܘ ܐܢܬܬܐ܆ ܐܘ ܒܢܝܐ܆ ܐܘ ܚܩܠܐ
ܡܛܠ ܫܡܝ܆ ܚܕ ܒܡܐܐ ܢܣܒ܆ ܘܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܐܪܬ.

Et omnis homo, qui reliquerit domus, vel fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorẽ, aut filios, aut rura, propter nomen meum; vnum in centum accipiet, & vitam, quæ eſt in ſæculum hæreditabit. Secundus autem, qui dicitur inferior adhibetur in fine ipſius ܦܣܘܩܐ, vt ܦܣܘܩܐ deſijſſe, & ܦܘܪܓܠܐ incæpiſſe cognoſcatur, vt patet tum ex prædictis exẽplis,

plis, tum ex illo Lucæ 12. : ܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܕܝܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܝܟ ܕܢܕܝܫܘܢ ܚܕ ܠܚܕ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܂ Cũ congregatæ essent cõgregationes (seu turbæ) multæ, ita vt se inuicem conculcarent; cœpit Iesus dicere discipulis suis. vbi post ܠܡܐܡܪ collocatur inferior. Interdum vsurpatur ad significandam interrogationem, vt Ioan. 19. ܠܡܠܟܟܘܢ ܐܙܩܘܦ ܂ Regẽ vestrũ crucifigã? Tertius prætetea scilicet superior inter mẽbra ܦܣܘܩܐ præcipue, cũ est longũ, collocatur, vt patet ex loco citato Matth. 19. & ex illo Lucæ 5. ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܡܠܐ ܓܪܒܐ ܚܙܐ ܠܝܫܘܥ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܘܒܥܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܂ Et cum esset Iesus in vna ex ciuitatibus venit vir quidam; qui plenus erat totus lepra, vidit Iesum, & cecidit super faciem suam, & petebat ab eo, & dicebat ei. Ponitur autẽ vt lector in legendis membris ܦܣܘܩܐ possit respirare; vnde ibi maxime adhiberi debet, vbi respirandi vrget necessitas. Aliquando ponitur per modum interrogationis; præsertim si sermo, quo interrogatio significatur, sit longus, vt Matth. 12. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܪܒܐ ܚܕ ܘܐܢ ܢܦܠ ܒܓܘܡܨܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܠܐ ܐܚܕ ܘܡܩܝܡ ܠܗ ܂ Quis est ex vobis vir, cui est ouis vna, & si ceciderit in foueam in die Sabbathi, non tenebit, & surgere faciet eam. Quartus demũ qui sector dicitur ex eo, quod quasi secet ܦܣܘܩܐ ac definiat, collo-

collocatur in fine periodi, vt ex præmissis constat exẽplis. Illud autem hic est monendum, vt plurimum in fine membri præcedentis membrum, in cuius fine ponitur sector, collocari esse solitum inferiorem, vt patet ex dictis. Interdum etiam collocari superiorem, vt Marci 9. ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܚܝܠܐ ܒܫܡܝ . ܘܡܫܟܚ ܠܥܓܠ ܕܢܐܡܪ ܥܠܝ ܒܝܫܬܐ . Non est enim quispiam, qui facit virtutes in nomine meo, & potest cito dicere de me, quod est malum.

De punctis varios animi affectus significantibus.

CAP. III.

SVnt quidam alij puncti, qui ad varios animi motus in oratione indicandos vsurpantur. Hi autem quos tangendos nobis proposuimus, vt alios multos in præsentia omittamus, sunt septem. Primus dicitur ܡܫܐܠܢܐ idest, interrogãs, qui principio vocis interrogantis apponitur, sic ܐܝܟܐ vbi? Secundus nominatur ܩܪܘܝܐ idest, vocans, qui similiter principio vocis vocantis additur, vt ܬܘ ܠܘܬܝ venite ad me.

Tertius nuncupatur ܡܬܕܡܪܢܐ idest, admirans, cuius signum secundum quosdam est vnus punctus, secundum alios duo voci admiratiuæ superiacentes, vt ܐܝܟܢܐ vel ܐܝܟܢܐ quomodo? Quartus vocatur ܡܫܒܚܢܐ i. laudans, qui ad principiũ nominis eius, quod laudatur, additur, vt illud ܐܝܟ ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ ܝܗܘܕܐ. Quasi catulus Leonis Iuda. Quintus similiter se habet qui nominatur ܝܗܒ ܛܘܒܐ idest, dans beatitudinem. differentia

tentia tamen est, quod hic supra vocem, quæ in principio sit sermonis, & qua quis beatitudine afficitur, ponitur, vt ܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ ܕܡܣܬܟܠ ܒܡܣܟܢܐ. Beatus qui respicit in pauperem. Sextus appellatur ܡܚܘܝܢܐ idest, ostensiuus, & pari ratione supra vocem, qua res ostenditur, collocatur, vt ܗܐ ecce, ܗܢܘ hic est. Septimus tandem dicitur ܦܩܘܕܐ idest, imperans, vel imperatiuus, apponiturq. etiam principio vocis imperatiuæ, vt ܐܙܠ abi, ܬܒ sede, & cæt. Et hæc de punctis, atque adeo de tota hac nostra Grammatica dicta sint.

Laus Deo, Beatissimæq. Virgini, ac Dei genitrici Marię: sanctissimoq. Christi militi, ac Martyri Georgio, Angeloq. beatissimo custodi meo.

Ego Fr. Thomas de Terracina in Sacra Theologia Magister, Ord. Prædicatorũ, hanc Georgij Amiræ Edeniensis Grammaticam vidi, & nihil in ea, quod sit contra fidem, aut bonos mores reperi.

Ego Fr. Ioannes Baptista Leopardus Maronita e Libano, Ordin. Prædicatorum, eamdem vidi, & nihil in ea contra fidem, aut bonos mores inueni.

ROMAE,

In Typographia Linguarum externarum.

Apud Iacobum Lunam. M. D. XCVI.

SVPERIORVM PERMISSV.